

Violence,
intimidation
and
legal cases
against
journalists
and the media
in Armenia

2010-2011

cases and analysis

Լրագրողների եւ
Լրատվամիջոցների
սկստմամբ
բռնությունները,
ճնշումները եւ
դատական գործերը
Հայաստանում

2010-2011

դեպքեր եւ վերլուծություններ

Լրագրողների և
լրատվամիջոցների
սկստմամբ
բռնությունները,
ճնշումները և
դատական
գործերը
Հայաստանում

2010-2011

դեպքեր և
վերլուծություններ

Հետաքննող
լրագրողներ
ՀԿ

Երևան
2011

Գիրքը հրատարակվել է Եվրոպայում անվտանգության եւ համագործակցության կազմակերպության (ԵԱՀԿ) երեւանյան գրասենյակի աջակցությամբ:

Գրքում արտահայտված տեսակետները «Յետաքննող լրագրողներ» ՀԿ-ինն են եւ կարող են չհամընկնել ԵԱՀԿ տեսակետների հետ:

"This publication has been made possible by support from the Organization for Security and Co-operation in Europe, Office in Yerevan. The views expressed herein are those of the Investigative Journalists NGO and do not necessarily reflect the views of the OSCE."

Լրագրողների եւ լրատվամիջոցների նկատմամբ բռնությունները, ճնշումները եւ դատական գործերը Հայաստանում 2010-2011. դեպքեր եւ վերլուծություններ.-եր: «Յետաքննող լրագրողներ» հ/կ, 2011.- .էջ:

«Յետաքննող լրագրողներ» ՀԿ-ի պատրաստած այս գիրքը ամփոփում է 2010-2011 թթ. Հայաստանում լրագրողների եւ զանգվածային լրատվության միջոցների նկատմամբ տեղի ունեցած բռնություններն ու ճնշումները, մասնավորապես՝ նրանց դեմ ներկայացված հայցերը՝ գրպարտության եւ վիրավորանքի մեղադրանքներով: Գրքում ներկայացվում են այդ դեպքերի եւ իրադարձությունների փաստական կողմը, դատաքննությունների ընթացքը եւ կայացված որոշումները, ապա դրանք վերլուծվում են միջազգային համաձայնագրերի եւ ՀՀ օրենսդրության տեսանկյունից, տրվում է իրավական գնահատական:

Նախատեսված է լրագրողների, իրավաբանների, խոսքի եւ մամուլի ազատության խնդիրներով զբաղվող փորձագետների, ժուռնալիստիկայի ֆակուլտետների ուսանողների, ինչպես նաեւ ընթերցող լայն հասարակայնության համար:

This book, prepared by the Investigative Journalists NGO, summarizes incidents of violence and intimidation against the mass media and reporters in Armenia during 2010-2011. In particular, it focuses on slander and insult suits filed against the "fourth estate". The book presents the legal aspects of these court cases; the judicial deliberations and the verdicts handed down. These are then analyzed and evaluated from the perspective of RA law and international conventions signed by Armenia.

The book is intended for use by reporters, lawyers, media and free speech specialists, journalism students, and the public at large.

© Յետաքննող լրագրողներ» ՀԿ, 2011 թ.

© ԵԱՀԿ, 2011 թ.

ISBN 978-92-9235-890-7

Բովանդակություն

ՆԱԽԱԲԱՆԻ ՓՈԽԱՐԵՆ.....	7
ՄԱՍ I. ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԸ ԵՎ ՁԼՄ-Ը՝ ԴԱՏԱՐԱՎ-ՆՈՒՄ.....	17
«Բարի խոսքեր»-ը վիրավորո՞ւմ են հջեւակի քաղաքապետին.....	18
Լուսինե Հակոբյան. հջեւակի քաղաքապետարանն ընդդէմ «Յետաքննող լրագրողների». Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի նախադեպային իրավունքը՝ կրկին «ձայն բարբառոյ յանապատի».....	27
Երեւանի հումանիտար ինստիտուտի ռեկտորը հրաժարվեց «Յետքի» դէմ ներկայացրած հայցից.....	36
Դատարանը պարտավորեցնում է հերքում տպագրել արդէն գոյություն չունեցող թերթում.....	40
3 պատգամավորներն ընդդէմ «ՅԺ»-ի. ներպետական դատարաններն արհամարհում են միջազգային կոնվենցիաները	44
«Եհովայի վկաները» լրագրող Գեւորգ Ալթունյանից հրապարակային ներողություն են ակնկալում	55
Քոչարյանների «բարեգործությունը».....	58
news.am-ի դէմ դատական նիստը կրկին հետաձգվեց.....	66
«Առիթմոլոգիական սրտաբանական կենտրոն»-ն ու «Առավոտ» օրաթերթը հաշտություն կնքեցին.....	68
Փաստաբանի եւ թերթի միջեւ վեճը լուծվեց հաշտությամբ.....	71
ԱԺ նախագահի նախկին խորհրդականն ընդդէմ «Ժամանակի».....	73
Ռոբերտ Քոչարյանն ընդդէմ «Յրապարակի». գործը կհանգուցալուծվի Սահմանադրական դատարանի որոշումից հետո.....	77
«Յետքի» լրագրողը պահանջում է, որ Ռուբեն Հայրապետյանը ներողություն խնդրի.....	80
«Լակոտ» բառն արժե 200 հազար դրամ. Տ. Արզաբանցյանի հայցն ընդդէմ «Երկիր» օրաթերթի մասնակի բավարարվեց.....	87
Մարգարիտա Խաչատրյանն ընդդէմ «Յրապարակի», կամ՝ հակառակը.....	93
«Գլենդել Յիլզը» 2.5 մլն դրամ է պահանջում	

«Ժամանակ» օրաթերթից.....	98
Չրպարտության համար հայց՝ ընդդեմ «Կենտրոն TV» -ի.....	105
Դատարանը մերժեց պատգամավոր Արզաքանցյանի հայցն ընդդեմ «Իրավունքի».....	110
Լրատվամիջոցը լրատվամիջոցից 7 մլն դրամ է պահանջում.....	115
«168 ժամ» թերթը՝ որպես երրորդ կողմ.....	120
3 մլն 264 հազար դրամի պահանջ՝ Իջեանի հեռուստաընկերությունից եւ լրագրողից.....	122
Չրպարտության մեղադրանքով նոր հայց. երկու լրատվամիջոց ներգրավված է որպես երրորդ անձ.....	124
Եթե «Հրապարակը» չկատարեր ԴԱՀԿ-ի որոշումը, ապա քրեական գործ կհարուցվեր.....	129
Նախկին տնօրենն ու որդին ընդդեմ «168 ժամ» թերթի. Նրանք 4 մլն դրամ են պահանջում	134
«Հրապարակը»՝ դարձյալ պատասխանողի կարգավիճակում.....	137
Պատկերասրահի տնօրենն ընդդեմ «Չորրորդ ինքնիշխանության».....	139
Նամակագիրը հրաժարվո՞ւմ է նամակից. Գուրգեն Աղաջանյանն ընդդեմ «Ժողովուրդ» օրաթերթի.....	142
Գեղարքունիքի մարզպետը դատի է տվել «Ժողովուրդ» օրաթերթին.....	144
Երրորդ հայցը՝ ընդդեմ «Ժողովուրդի».....	147
Գյուղապետը վիրավորվել է, որ գյուղապետարանի գույք մահճակալները «դվուխսպալնի» են անվանել.....	149
Լրատվամիջոցների հաշվին գումար աշխատելը գայթակղիչ է դարձել	153
Նախ՝ ռեկտորը, ապա դեկանը՝ ընդդեմ լրագրողի եւ լրատվամիջոցի.....	155
«Դուք էլ չգիտեիք, ես էլ չգիտեի, բա ես խեղճ ու կրակ «Ինքնիշխանությունը» որտեղի՞ց իմանա», - հարցնում է դատավոր Ափինյանը.....	156
«Հրապարակ» օրաթերթը պատասխան պիտի տա ընթերցողների կարծիքների համար.....	160
«Իրավագետ իրավախախտը». ԵՊՀ-ն ընդդեմ Հանրային հեռուստատեսության «Բանաձեւ» հաղորդաշարի.....	163

Լուսինե Զակոբյան

Թե ինչպես էին պաշտպանվելու պետության երեւելիները,
եթե չլինէր անվանարկման իրավունքը.....167

Լուսինե Զակոբյան

Երբ փաստերը ճշմարիտ են կամ ողջամտորեն հրապարակված....172

Լուսինե Զակոբյան

Սահմանադրական դատարանի 2011թ. նոյեմբերի 15-ի որոշումը.
հասկացությունները չհասկացած հանդես գալու ժամանակը.....178

ՄԱՍ II. ԲՈՆՈՒԹՅՈՒՆ-ՆԵՐ

183

2010

Ընտրությունները կրկին ուղեկցվեցին
լրագրողների նկատմամբ բռնություններով.....184

Լրագրողի վրա հարձակվողների «ինքնությունը»
դարձյալ անհայտ մնաց.....186

Ֆոտոլրագրող Շամշյանին ծեծել են
դատախազության մուտքի մոտ.....188

Հարձակում «Ազգի» լրագրողի վրա. հնչել է նաեւ սպառնալիք.....190

Հայաստանում անգամ բացահայտված հանցագործությունը
չի բացահայտվում.....191

Բռնություն են կիրառել լրագրողների նկատմամբ
եւ խոչընդոտել նրանց աշխատանքին.....194

Հրդեհ ու խոչընդոտներ՝ «Արքայաձորում».....195

Անի Գեւորգյանի նկատմամբ քրեական գործը կարճվեց.....196

Թիրախում դարձյալ ֆոտոլրագրող Շամշյանն է.....197

200 հազար դրամ տուգանք՝
լրագրողի աշխատանքին խոչընդոտելու համար198

2011

Լրագրողը դատի չի տա իրեն հայիոյած պատգամավորին.....200

Լրագրողին վախեցնելու փո՞րձ, թե՞.....201

Բռնություն մարզական լրագրողի նկատմամբ.....203

Միջադեպ լրագրողի եւ ոստիկանի միջեւ.....204

«Շանթի» օպերատորները որոշել են հաշտվել.....206

Այս գիրքը «Յետաքննող լրագրողներ»-ի՝ 2008-2009 թթ. հրատարակած նույնա-

նուն գրքի շարունակությունն է և ներկայացնում է Յայաստանում մամուլի և խոսքի ազատության վիճակը 2010-2011 թթ.: Երկամյա մոնիտորինգի արդյունքում արձանագրվել են մամուլի զարգացման հիմնական խոչընդոտները, այն է՝ ֆիզիկական բռնություններ լրագրողների նկատմամբ և ֆինանսական ճնշումներ ՉԼՄ-ների նկատմամբ գրպարտության և վիրավորանքի համար ներկայացվող դատական հայցերի միջոցով:

Գրքի առաջին բաժինը, որն անվանել ենք «Լրագրողները և ՉԼՄ-ն՝ դատարանում», ընդգրկում է հոդվածներ 2010-2011 թթ. դատավարությունների մասին (ընդհանուր առմամբ՝ 37 դատական գործ), որոնցում լրագրողները հանդես են գալիս պատասխանողի կամ հայցվորի դերում: Նրանց նկատմամբ հիմնական մեղադրանքներն են՝ գրպարտություն, վիրավորանք, պատվի, արժանապատվության և գործարար համբավի արատավորում: «Յետքի» լրագրողները դատավարությունների ընթացքին հետեւել են դատական բոլոր ատյաններում և լուսաբանել՝ պատրաստելով ինչպես տեղեկատվական ժանրի, այնպես էլ վերլուծական հոդվածներ, որոնք նախապես հրապարակվել են «Յետք» օլայն թերթում և «Յետք» շաբաթաթերթում: Այս բաժնում զետեղված են նաև անկախ իրավաբանի վերլուծությունները 33 եռաստիճան դատական համակարգում քննված գործերով կայացված վճիռների վերաբերյալ: Այդ դատական ակտերը վերլուծվել են Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի սկզբունքների համատեքստում և Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի նախադեպերի լույսի ներքո:

Գրքի երկրորդ բաժինն ամփոփում է նույն ժամանակահատվածում լրագրողների դեմ բռնությունների դեպքերը և նախորդ տարիների ն տեղի ունեցած բռնության դեպքերի բացահայտման հետ կապված զարգացումները: Կարծես օրինաչափորեն բռնությունների դեպքերի թիվը նվազում է ոչ ընտրական տարում և աճում նախընտրական շրջանում: 2010-2011 թթ. դրանց թիվն իսկապես նապազել է՝ համապատասխանաբար 9 և 4 դեպք՝ նախորդ՝ 2008-2009-ի 18 և 11 դեպքի համեմատությամբ: Բայց զուտ քանակական ցուցանիշները չեն կարող գոհացնել, որովհետև դիտարկումները դարձյալ ցույց են տալիս, որ լրագրողների նկատմամբ կատարված գրեթե բոլոր լուրջ հանցագործությունները իրավապահները չեն կարողանում (կամ գուցե չեն ցանկանում) բացահայտել:

ՆԱԽԱԲԱՆԻ ՓՈՒՆԱՐԵՆ

2 րդ պարտության համար նախատեսված քրեական նորմերի ապաքրեականացումը միջազգային կազմակերպությունների ավելի քան տասը տարվա պահանջն էր, քանի որ խոսքի ազատության դրսևորման կապակցությամբ քրեական պատասխանատվությունը ժողովրդավարական չափանիշներով անհամաչափ խիստ միջամտություն է համարվում: Այդ հանգամանքը նկատի ունենալով՝ 2010թ. 33 Ազգային ժողովը ապաքրեականացրեց զրպարտության համար անձին քրեական պատասխանատվության դատապարտող նորմերը: Փոխարենը վիրավորանքի ու զրպարտության համար պատասխանատվություն սահմանվեց Զաղաքացիական օրենսգրքով:

Պատասխանատու մամուլ ունենալը նույնպես միջազգային կազմակերպությունների պահանջն էր, եւ եվրոպական ինստիտուտները հետեւողականորեն զարգացնում են այն՝ դրան հասնելու համար կարելու դեր վերապահելով բարոյական վնասի հատուցման ինստիտուտին: Ազգային ժողովի կատարած օրենսդրական փոփոխությունը հնարավորություն տվեց Հայաստանում նույնպես կիրառել բարոյական վնասի փոխհատուցումը, սակայն միայն հրապարակային վիրավորանքի ու զրպարտության դեպքում: Օրենքում առանձնացվեցին զրպարտության եւ վիրավորանքի դեպքերում նախատեսված պատասխանատվության տեսակները, սահմանվեցին փոխհատուցման գումարային չափերը:

Աժ-ին ներկայացված օրենսդրական նախագիծը հասցնեալ էր եւ անկատար, նախագծի անկատարության վերաբերյալ ժամանակին իրենց մտահոգությունն են արտահայտել նաեւ պատգամավորները: Աժ պատգամավոր, մասնագիտությամբ իրավաբան Ռաֆիկ Պետրոսյանը օրենսդրական փոփոխության վերաբերյալ իր ելույթում նշեց, որ հիշյալ փոփոխությունները կատարելուց առաջ Զաղաքացիական օրենսգրքում նախ՝ պետք է ձեւակերպել «բարոյական վնաս» հասկացությունը, այն չափանիշները, որոնց հիման վրա դատարանը որոշում է մեղքի աստիճանը, անձի նյութական դրությունը, սահմանել այն գումարները, որ պետք է բըռնագանձվեն զրպարտողից եւ վիրավորողից եւ այլն, որից հետո անդրադառնալ առաջարկվող փոփոխություններին:

Վենետիկի հանձնաժողովը օրենսդրական փոփոխությունների նախագիծը փորձաքննության ենթարկելուց հետո, վիրավորանքի ու զրպարտության ապաքրեականացումը ողջունելով հանդերձ, ընդգծել էր, որ նախագիծը դեռեւս բարելավումների կարիք ունի: Հանձնաժողովի ներկայացրած 18 առաջարկներից թե քանի՞սը նկատի առնվեցին լրամշակման ժամանակ, դժվարանում ենք ասել: Նաեւ պատրաստվել է օրինագծի իրավական վերլուծությունը, որը ֆինանսավորել է ՀԼՄ-ների ազատության հարցերով ԵԱՀԿ ներկայացուցչի գրասենյակը:

Վերլուծության մեջ մի շարք առաջարկներ էին տեղ գտել օրինագծի թերությունները վերացնելու վերաբերյալ (վերլուծության ամբողջական տարբերակը տես հետևյալ լինքում՝ <http://www.osce.org/hy/fom/67859>):

2010 թ. մայիսի 18-ին Ազգային ժողովն ուժը կորցրած ճանաչեց Զրեանկան օրենսգրքի 135-րդ և 136-րդ հոդվածները: Փոխարենը՝ լրացվեց Զաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1 հոդվածը, որով գումարային փոխհատուցում նախատեսվեց անձի պատիվը, արժանապատվությունն ու գործարար համբավը հրապարակային ձևով վիրավորելու և զրպարտության միջոցով արատավորելու համար: Վիրավորանքի համար նախատեսվեց մինչև 1 մլն դրամ, իսկ զրպարտության համար՝ մինչև 2 մլն դրամ: Ըստ էության, դրանով մեր երկրում առաջին անգամ կիրառության մեջ դրվեց բարոյական վնասի փոխհատուցման ինստիտուտը, սակայն այն նույնպես քննադատվեց այն պատճառով, որ ներդրվեց մասամբ: Բացի այդ, հոդվածում պարզորոշ չէ «գնահատող դատողություն» հասկացության սահմանումը և դրանից բխող ածանցյալ հասկացությունը առ այն, որ «գնահատող դատողությունները» ենթակա չեն ապացուցման: Ընդհանրապես, անհրաժեշտ է, որպեսզի հստակորեն սահմանվի «փաստացի հայտարարություն» և «գնահատող դատողություն» հասկացությունների միջև ջրբաժանը:

Երկրորդ, հոդվածում բավարար մանրամասնությամբ սահմանված չէն այն հիմքերը, որոնց հիման վրա կարելի է հնարավոր ճշգրտությանը որոշել ոչ նյութական վնասի չափը:

Ինչպես նկատել էր փաստաբան Կարեն Մեժլումյանը, Զաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1 հոդվածում չներառվեցին այնպիսի հասկացություններ, ինչպիսիք են «անպարկեշտ»-ը՝ վիրավորանքի դեպքում, և «ակնհայտ սուտ»-ը՝ զրպարտության դեպքում: Արդյունքում ստեղծվել է մի իրավիճակ, երբ ցանկացած փաստական անճշտություն կամ գնահատող կարծիք կարող է որակվել որպես զրպարտություն կամ վիրավորանք, այն դեպքում, երբ այդ հարաբերություններն արդեն իսկ կարգավորված են «Ձանգվածային լրատվության մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդվածով:

Այսպիսով, Զաղ. օր.-ի 1087.1 հոդվածը սահմանում է, որ վիրավորանքի դեպքում անձը կարող է դատական կարգով պահանջել հետևյալ միջոցներից մեկի կամ մի քանիսի կիրառում՝

- 1) **հրապարակայնորեն ներողություն խնդրել,**
- 2) **լրատվության այդ միջոցով լրիվ կամ մասնակի հրապարակել դատարանի վճիռը,**
- 3) **սահմանված նվազագույն աշխատավարձի մինչև 1000-ապատիկի չափով փոխհատուցում վճարել:**

Չզպարտության դեպքում անձը կարող է դատական կարգով պահանջել հետևյալ միջոցներից մեկը կամ մի քանիսը՝

- 1) **լրատվության այդ միջոցով հրապարակայնորեն հերքել զրպարտություն համարվող փաստացի տվյալները և/կամ հրապարակել դրանց վերաբերյալ իր պատասխանը,**
- 2) **սահմանված նվազագույն աշխատավարձի մինչև 2000-ապատիկի չափով փոխհատուցում վճարել:**

Մասնագետները նշեցին, որ բարոյական վնասի փոխհատուցման նորմի կիրառումը երկու ազդեցություն կարող է ունենալ. մի կողմից՝ լրատվամիջոցները կանցնեն ինքնազորաքննության, մյուս կողմից՝ ավելի

պատասխանատու կգործեն: Երկուսից թե որը կգերակայի առաջիկայում՝ կախված է նրանից, թե դատական պրակտիկան ինչ ուղղությամբ կգարգանա, և այն ինչ ազդեցություն կունենա լրատվամիջոցների վրա:

2010 թ., երբ Ազգային ժողովը քննարկում էր վիրավորանքի ու զըրպարտության ապաքրեականացման հարցը, լրագրողական կազմակերպությունները, միանգամայն կողմ լինելով ապաքրեականացմանը, այնուամենայնիվ, վերապահումներ ունեին այդ հարցում: Հայաստանի մամուլի լրատվություն մատուցելու ոճը և նյութական վիճակը լավ պատկերացնելով՝ կանխատեսում էին, որ այն դրականի հետ միասին նաեւ բացասական հետեւանքներ կարող է ունենալ: Դրականն այն էր, որ, ինչպես Եվրոպայի խորհուրդն էր հիմնավորել ապաքրեականացնելու իր պահանջը, խոսքի ազատության դրսեւորման համար քրեական պատասխանատվության ելքաբլեյը ժողովրդավարական չափանիշներով անհամաչափ խիստ պատասխանատվություն է և պետք է հրաժարվել դրանից: Բացասական կանխատեսումն այն էր, որ ապաքրեականացումից հետո կտրուկ կաճեն լրատվամիջոցների դեմ ներկայացվող դատական հայցերը (այդ էր ցույց տալիս այլ երկրների փորձը), և գումարային պահանջների բավարարումը իրական սպառնալիք կարող է դառնալ մամուլի անկախությանը, նաեւ՝ գոյությանը: Վերահաս վտանգը փորձեցին կանխել ինքնակարգավորման մեխանիզմ ստեղծելով, որպեսզի կանխվեն դատական գործընթացները: Ինքնակարգավորումը չգործեց, և հրապարակումներից դժգոհողներն ընտրեցին դատական ճանապարհը:

Փոխհատուցման պահանջներով առաջին հայցերը սառը ցնցուղ էին 4-րդ իշխանության համար, քանի որ միմյանց հաջորդած դատական ակտերով բավարարված գումարների չափերն իրական սպառնալիք են լրատվամիջոցների գոյությանը: Դատարաններն առաջին իսկ հայցերով դրամական փոխհատուցման պահանջները բավարարեցին օրենքով սահմանված գումարի առավելագույն չափով, ինչը խուճապ առաջացրեց լրատվամիջոցների մոտ, նրանք սկսեցին փնտրել մեղավորին: «Բարոյական վնասի փոխհատուցման ինստիտուտը գործում է բոլոր զարգացած երկրներում, և այն մեծ հակակշիռ է: ՉԼՄ-ներն էլ պետք է պատասխանատվության դաշտ բերվեն, չնայած նրան, որ գտնվում են Եվրոպական իրավունքի հատուկ պաշտպանվածության ներքո: Այլ բան է, թե հատուցման չափն ինչպես պետք է որոշել: Այս փաստաթղթում պետք է հավասարակշռությունը ճիշտ պահպանել, կոնցեպցիան ճիշտ ընտրել, փոխհատուցման այնպիսի չափեր սահմանել, որ լրատվամիջոցը չնսանկանա», - լրագրողական դաշտում առկա խուճապային տրամադրությունները նկատի ունենալով՝ հայտնեց իրավաբան Արա Ղազարյանը:

Իրավաբանը նշեց նաեւ, որ հայկական իրականության համար խընդիրը դատական պրակտիկան է՝ դատարանը պիտի հավասարակշռություն սահմանի երկու կողմերի բախվող շահերի միջեւ, վեճերը լուծելիս առաջնորդվի այն սկզբունքներով, որոնք սահմանվել են Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայում: «Դատարանները պետք է հավասարակշռեն երկու բախվող շահերը՝ մասնավոր շահը և հանրային շահը: Այսինքն, մի կողմից՝ վերականգնեն անձի խախտված իրավունքը, մյուս կողմից՝ վճիռը սառեցնող ազդեցություն չպետք է ունենա լրատվական դաշտի վրա: Դատական պրակտիկան, եթե զարգանա մասնավոր շահի պաշտպանության

ուղղությանը՝ վերականգնվի անձի խախտված իրավունքը եւ անտեսվի հանրային շահը՝ լրատվամիջոցներից ազատ տեղեկատվություն ստանալը, այսինքն՝ լրատվամիջոցների վրա սահմանափակումներ դրվեն (խոսքը նաեւ քողարկված մեխանիզմների մասին է), լուրջ խնդիրներ կառաջանան՝ ազատ արտահայտվելու իրավունքի հետ կապված»,- հայտնեց իրավաբան Արա Ղազարյանը:

Չրպարտություն հողվածի հետ կապված հաստատված սկզբունքներ կան եվրոպական կոնվենցիայում, որը կիրառվում է ավելի քան 25 տարի: Նման սկզբունքներ է սահմանել նաեւ «Արտիկլ 19» կազմակերպությունը՝ զրպարտություն հողվածի վերաբերյալ, նաեւ՝ ԵԱՀԿ-ն, որոնց ամփոփ միտքը հետեւյալն է. դատարանը հավասարակշռություն պիտի սահմանի երկու կողմերի բախվող շահերի միջեւ, փոխհատուցման գումարների չափը չպետք է վտանգի լրատվամիջոցի հետագա գործունեությունը:

Հայաստանում մեզ ծանոթ դատական գործերի օրինակները հիմք են տալիս ասելու, որ դատավորներն առաջնորդվում են մասնավոր շահի իրավունքով, որը հակասում է վերը նշված միջազգային կազմակերպությունների սահմանած սկզբունքներին: Բացի այն, որ հայցվորները եւ՝ վիրավորանքի եւ՝ զրպարտության համար օրենսդրությամբ նախատեսված բոլոր պահանջները միաժամանակ են ներկայացնում, դրան հավելում են նաեւ դատական ծախսերը փոխհատուցելու գումարային մեծ պահանջներ: Մեր ունեցած օրինակներով դատարանը պատասխանատվության միանգամից մի քանի տրոմ է կիրառում, ինչպես, օրինակ, «Լեւոն Զոչարյանն ընդդեմ «Հայկական ժամանակի»» գործով, որը քննվում էր 2009 թ. -ից. դատարանը թերթին պարտավորեցրեց վճարել հայցվորի պահանջած 3 մլն դրամը եւ թերթում հերքում տպագրել:

Նույն թերթի դեմ Ազգային ժողովի երեք պատգամավորների՝ Սամվել Ալեքսանյանի, Լեւոն Սարգսյանի եւ Ռուբեն Հայրապետյանի հայցով դարձյալ դատարանը «Հայկական ժամանակին» պարտավորեցրեց հերքում տպագրել եւ նրանցից յուրաքանչյուրին վճարել 2-ական մլն 44 հազար դրամ:

ՀՀ երկրորդ նախագահ Ռոբերտ Զոչարյանի կնոջ եւ ավագ որդու՝ «Բելլա եւ Սեդրակ Զոչարյաններն ընդդեմ «Ժամանակ» օրաթերթի» գործով դատարանը օրաթերթին պարտավորեցրեց հերքում տպագրել եւ հատուցել վիրավորանքի ու զրպարտության միջոցով հասցված վնասը՝ 3 մլն դրամ՝ որպես դրամական փոխհատուցում, որից 1.000.000 դրամ՝ վիրավորանքի եւ 2.000.000 դրամ՝ զրպարտության համար:

Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը իր կայացրած վճիռներում տարիներ շարունակ ընդգծել է, որ մամուլը յուրահատուկ տեղ է զբաղեցնում Կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածի պաշտպանության համակարգում, քանի որ ոչ միայն իրավունք, այլև պարտավորությունն ունի տեղեկություններ եւ գաղափարներ տարածելու հանրային շահին վերաբերող ցանկացած հարցի շուրջ, իսկ հանրությունը դրանք ստանալու իրավունք ունի: Բացի այդ, «լրագրողական ազատությունը ներառում է նաեւ չափազանցության եւ նույնիսկ սադրանքի որոշակի աստիճան»: Եվ վերջապես, սանկցիայի կիրառման հանդեպ ունեցած վախը, ըստ ՄԻԵԴ-ի, «սառեցնող ազդեցություն» ունի արտահայտվելու ազատությունն իրականացնելու վրա:

«Պատասխանողը չի կարող պատասխանատվություն կրել այն դեպքում, երբ վիճահարույց հայտարարությունը ճիշտ է կամ վերաբերում է հասարակական մեծ հետաքրքրություն ներկայացնող դեպքի, որը հրատարակվել է բարեխղճությամբ՝ պահպանելով մասնագիտական վարքագծի կանոնները»,- այս մոտեցումը Եվրոպական դատարանն ամրագրել է «Կոլումբանիս ընդդեմ Ֆրանսիայի» 2002 թ. կայացված վճռով:

«Արտահայտվելու ազատությունը ժողովրդավարական հասարակության լրջագույն հիմքերից է, նրա առաջընթացի եւ յուրաքանչյուր մարդու զարգացման նախապայմանը: Այն տարածվում է ոչ միայն այնպիսի «տեղեկությունների կամ գաղափարների» վրա, որոնք դրականորեն են ընդունվում կամ վիրավորական չեն, այլեւ այնպիսիների, որոնք վիրավորական են, ցնցող կամ անհանգստացնող պետության կամ հասարակության որեւէ հատվածի համար: Այդպիսին է բազմակարծության, հանդուրժողականության եւ լայնախոհության թելադրանքը, առանց որի չի կարող լինել «ժողովրդավարական հասարակություն», («Չանդիսայդն ընդդեմ Ավստրիայի»):

«Քաղաքական կամ հասարակական գործիչները պետք է առավել հանդուժող լինեն քննադատության հանդեպ, քան մասնավոր անձինք, քանի որ «ի տարբերություն վերջիններիս՝ հասարակական գործիչը գիտակցաբար ընդունում է, որ իր յուրաքանչյուր խոսք կամ արարք կարող է լուրջ քննության առիթ հանդիսանալ լրագրողների կամ լայն հանրության համար եւ պետք է, հետեւաբար, դրսևւորի տղլերանտության ավելի մեծ աստիճան» («Լինգենսն ընդդեմ Ավստրիայի», 1986 թ):

Պատասխան պրակտիկայի այսօրինակ զարգացումը ոգեւորության նոր ալիք է առաջացրել մամուլից վիրավորվածների շրջանում՝ մեծանում է լրատվամիջոցներից փոխհատուցման պահանջ ներկայացնողների թիվը: Ավելին, բարոյական վնասի փոխհատուցման համար, օրենքով նախատեսված առավելագույն գումարային պահանջից բացի, դատարանին են ներկայացվում նաեւ դատական ծախսերի փոխհատուցման ոչ ողջամիտ պահանջներ: Նշենք, որ մինչ այդ էլ գործող օրենսդրությունը չէր բացառում կյութական պատասխանատվության ինստիտուտը: Այսպես, 33 քաղաքացիական օրենսգրքի 19-րդ հոդվածի 4-րդ մասի համաձայն, «Քաղաքացին, ում մասին տարածվել են նրա պատիվը, արժանապատվությունը կամ գործարար համբավն արատավորող տեղեկություններ, իրավունք ունի այդ տեղեկությունները հերքելու հետ միասին պահանջել հատուցելու դրանց տարածմամբ պատճառված վնասները»: Սակայն, մինչեւ բարոյական վնասի փոխհատուցումը 33 օրենսդրություն ներմուծելը, հերքման կամ պատասխան հոդվածի պահանջով դատական հայցերը առանձնապես մեծ թիվ չեն կազմել: Առաջին իսկ գործերով ձեւավորված դատական պրակտիկան, երբ ներկայացված գումարային պահանջները բավարարվեցին առավելագույն չափով, շատերի ախորժակն է բացել: Գումարային պահանջով դատական հայցերը հաջորդում են միմյանց, վերջին երկու տարիներին 33 դատարաններում ավելի քան երեք տասնյակ հայցեր են քննվել, եւ հիմնականում դրանք ներկայացրել են հանրային անձինք:

Մեկ տարի էլ չէր անցել այն օրից, երբ օրենքը կիրառության մեջ դրվեց, եւ ահա լրագրողական կազմակերպություններն ըմբոստության մեծ ալիք բարձրացրին եւ նոր փորձություններին դիմակայելու համար սկսե-

ցին հակազդեցության միջոցներ փնտրել: Ստեղծեցին Տեղեկատվական վեճերի խորհուրդ, որը դատական վեճերի դեպքում իր գնահատականը պետք է տար կայացված վճիռներին: ՀՀ փաստաբանների պալատը լրատվամիջոցների պահանջով հստակեցրեց եւ փաստաբանական ծառայության ողջամիտ գներ սահմանեց, քանի որ դատական ծախսը նույնպես բավականին լուրջ եւ լուծում պահանջող հարց է: ՀՀ փաստաբանների պալատի առաջարկած գնացուցակը կարող էր կողմնորոշիչ լինել դատարանի համար՝ դատական ծախսերի փոխհատուցման պահանջը բավարարելիս: Լրատվամիջոցները մեծ հույսեր էին կապում նաեւ Քաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1 հոդվածի սահմանադրականությունը վիճարկելու՝ Մարդու իրավունքների պաշտպանի նախաձեռնության հետ, որը հնարավոր է՝ վերջ տար դատական պրակտիկայի այդօրինակ զարգացումներին: Մարդու իրավունքների պաշտպանը, որի նախաձեռնությամբ էր ընդունվել օրենքը, լրագրողական հանրության ճնշման տակ դիմեց Սահմանադրական դատարան՝ վիճարկելով Քաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1 հոդվածի սահմանադրականության հարցը:

Սահմանադրական դատարանի կայացրած որոշումը ի դերեւ հանեց նրանց հույսերը: ՄԴ-ն օրենքը սահմանադրական ճանաչեց եւ իր ծավալուն մեկնաբանությունների մեջ մանրակրկիտ անդրադարձավ դատական պրակտիկայում հիշյալ օրենքի ճիշտ կիրառմանը՝ «խորհուրդ տալով» այս հարցում հաշվի առնել միջազգային սկզբունքները, որոնք ձեւավորվել են Եվրոպական դատարանի նախադեպերով եւ Մարդու իրավունքների միջազգային կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածով: «ՀՀ Քաղաքացիական օրենսգրքի 19 եւ 1087.1-րդ հոդվածների դրույթների՝ իրենց սահմանադրաիրավական բովանդակությունը համապատասխան կիրառումը երաշխավորելու համար անհրաժեշտ է իրավակիրառ պրակտիկայում հաշվի առնել միջազգային սկզբունքները», - ասվում է ՄԴ-ի որոշման մեջ:

Ըստ էության, այդ պարտավորությունը ՀՀ Վճռաբեկ դատարանին էր, որն իր մանդատով կոչված է ապահովելու օրենքի միատեսակ կիրառությունը, ճիշտ մեկնաբանությունը եւ նպաստել իրավունքի զարգացմանը: Վճռաբեկ դատարանի կայացրած որոշումը նախադեպ պետք է լիներ ու պարտադիր կիրառման ենթակա ստորադաս դատարանների համար: Սակայն Վճռաբեկ դատարանը ողջ տարին լռություն պահպանեց եւ, չնայած փոթորկվող կրքերին, ցասումին ու անելանելի վիճակին, միմյանց հետեւից վերադարձնում է հիշյալ գործերով ներկայացված վճռաբեկ բողոքները՝ այդպիսով բաց թողնելով հասարակական հարաբերություններում տեղի ունեցող զարգացումներն ուղղորդելու եւ առաջնորդելու հնարավորությունը:

ՄԴ-ն մեկնաբանության մեջ անդրադարձավ մի քանի կարեւոր հարցի, մասնավորապես. «Իրավակարգավորման հստակ տրամաբանությունն է, որ մի կողմից՝ մարդու պատիվը, արժապատվությունը կամ գործարար համբավն արատավորելու դիմաց փոխհատուցումն իրավակիրառ պրակտիկայում չպետք է շփոթել զույլային վնասի հետ, մյուս կողմից՝ այդ փոխհատուցումը չպետք է դիտել որպես տույժի կամ տուգանքի ձեւով սահմանվող պատիժ: Հակառակ պարագայում, կիմաստազուկի զրպարտության ապաքրեականացման ամբողջ գաղափարը»:

ՄԴ-ն իր կայացրած որոշման մեջ նաեւ նպատակահարմար համարեց

Ազգային ժողովին երկու առաջարկ ներկայացնել, այն է՝ վերանայել գումարային փոխհատուցման առավելագույն սահմանը՝ նվազեցման միտումով, որպեսզի այն գործնականում բացառի արտահայտվելու ազատության իրավունքի անհամաչափ սահմանափակումը, ինչպես նաև՝ կարգավորել ոչ իրապարակային վիրավորանքից պաշտպանության իրավական կանոնակարգման խնդիրը: «Օրենսգրքի՝ վեճի առարկա հողվածի հետագա բարելավումները պետք է կարելուրեն նաև դատական հայեցողության շրջանակներում փոխհատուցման չափը, նորմատիվ պահանջ առաջադրեն ոչ գույքային վնասի համար փոխհատուցման պահանջի չափը հիմնավորող փաստարկներ ներկայացնելուն, հաշվի առնեն այս հիմնահարցի իրավակարգավորման վերաբերյալ միջազգային զարգացումների արդի միտումները»,- ասվում է ՄԴ որոշման մեջ:

ՄԴ-ն իր որոշումով վերահաստատեց այն սկզբունքները, որոնք պաշտպանվում են միջազգային պրակտիկայում.

- **անհնարին է իրականացնել գնահատողական դատողությունն ապացուցելու պահանջը, այն ինքնին խախտում է արտահայտվելու ազատությունը: Փաստերի քննադատական գնահատականը չի կարող բարոյական վնասի փոխհատուցման պահանջի բավարարման հիմք հանդիսանալ: Դատարանը նման դեպքում կարող է սահմանել ոչ նյութական հատուցում:**
- **Անհրաժեշտ է հաշվի առնել, թե հայցվորի համբավին ու պատվին հասցված վնասը մեղմելու համար արդյոք հայցվել է օգտագործվել են արտադատական հատուցման ձևերը, այդ թվում՝ կամավոր կամ ինքնակարգավորման մեխանիզմները:**

Տեղեկատվական վեճերի խորհուրդը, լրատվամիջոցների դեմ կայացված դատական վճիռներից 5-ը վերլուծելով Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի, Եվրոպական դատարանի վճիռների, ԵԱԴԿ-ի եւ «Արտիկլ 19» կազմակերպության սկզբունքների տեսանկյունից, ընդգծել է, որ կայացված վճիռների ճնշող մեծամասնությունում չեն պահպանվել հետեւյալ չափանիշները.

- Կայացված վճիռներով տեղի է ունեցել լրատվամիջոցի ազատ արտահայտվելու իրավունքի անհամաչափ միջամտություն. դատարանը միջամտել է լրատվամիջոցի ազատ արտահայտվելու ազատությանը, որը որեւէ իրավաչափ նպատակ չի հետապնդել:
- Դրամական փոխհատուցման չափը իրավաչափ նպատակ չի հետապնդել **միջամտության համաչափության** հարցում. ՄԻԵԴ-ի մոտեցման համաձայն պահանջվող փոխհատուցման չափը որոշելիս՝ ներպետական դատարանները պետք է հաշվի առնեն այն անձանց սահմանափակ միջոցները, որոնց դեմ բերվում են զրպարտության կամ վիրավորանքի մասին հայցերը: Փոխհատուցված գումարների չափը չի բխում միջամտության, համաչափության եւ անհրաժեշտության սկզբունքներից, քանի որ լրատվամիջոցը հայտնվում է խիստ անհամաչափ ծանր ֆինանսական բեռի տակ, որի արդյունքում վտանգվում է լրատ-

վամիջոցի բնականոն գործունեությունը, որը, որպես այդպիսին, որքան առնչություն չունի հայցվորների արդարացի փոխհատուցման պահանջի հետ:

- Անտեսվել է գերակա հանրային շահը. Զաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1 հոդվածի 5-րդ մասի համաձայն անձն ազատվում է զրպարտող բնույթի փաստացի հայտարարություն կատարելու համար պատասխանատվությունից, եթե հայտարարությունը պայմանավորված է գերակա հանրային շահով, եւ եթե փաստացի տվյալները հրապարակայնորեն ներկայացրած անձն ապացուցի, որ ողջամտության սահմաններում ձեռնարկել է միջոցներ՝ պարզելու դրանց ճշմարտացիությունը եւ հիմնավորվածությունը, ինչպես նաեւ հավասարակշռված եւ բարեխղճորեն է ներկայացրել այդ տվյալները:
- Ղեկավարողական դատողություններն ապացուցելի չեն, սակայն կայացված վճռով դրանք համարվել են զրպարտություն: Արտահայտվելու ազատության իրավունքի խախտումների վերաբերյալ գործերով եվրոպական դատարանը տարանջատում է կատարում փաստերի եւ ղեկավարողական դատողությունների միջեւ՝ համարելով, որ եթե փաստերի առկայությունը կարելի է ապացուցել, ապա ղեկավարողական դատողություններն ապացուցելի չեն. ղեկավարողական դատողությունների ապացուցումն անհնարին է, քանի որ դրանք վերաբերում են համոզմունքների, նախապատվությունների ոլորտին:
- Պաշտոնավարող քաղաքական գործիչները պետք է ակնկալեն անձնական կյանքի առավել նվազ պաշտպանվածություն, քանի որ նրանց յուրաքանչյուր գործ եւ խոսք հանրության ուշադրության կենտրոնում է: Դատարան դիմողների ճշող մեծամասնությունը քաղաքական ներկայացուցիչներ են եւ, ի տարբերություն վերջիններիս, քաղաքական գործիչներն անխուսափելիորեն եւ գիտակցաբար բաց են իրենց յուրաքանչյուր խոսքի եւ արարքի մանրակրկիտ քննարկման համար ինչպես լրագրողների, այնպես էլ լայն հանրության կողմից եւ, հետեւաբար, պետք է դրսեւորեն հանդուրժողականության առավել բարձր աստիճան:

«ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավոր Տիգրան Արզաքանցյանն ընդդեմ «Իրավունք» թերթի» գործով կայացված վճիռը միակն է, երբ դատարանի վճիռն ամբողջությամբ կառուցված է բախվող շահերի միջեւ անհրաժեշտ հավասարակշռություն սահմանելու սկզբունքով՝ առանձնահատուկ կարեւորություն տալով մամուլի հատուկ դերին ժողովրդավարական հասարակարգում: Դատարանը հիշյալ վճռով փորձել է հավասարակշռել անձի հեղինակության պաշտպանության իրավունքը լրատվամիջոցի ազատ արտահայտվելու եւ հանրության տեղեկատվություն ստանալու իրավունքների հետ եւ արդյունքում հանգել է այն եզրակացության, որ տվյալ գործի հանգամանքների ներքո գերակայում են վերջին երկուսը:

Ամփոփելով վերջին երկու տարիներին լրագրողների ու լրատվամիջոցների դեմ ներկայացված դատական հայցերի քննության ընթացքը, կարող ենք ասել, որ դատարանները մտրակի քաղաքականություն որդեգրեցին լրատվամիջոցների նկատմամբ՝ իրենց կայացրած վճիռներով սահմանափակելով ազատ խոսքը Հայաստանի Հանրապետությունում: Լրատվամիջոցներին հարկադրեցին ընտրել ինքնագրաքննության ուղին, քանի որ փոխհատուցման գումարների բավարարվող չափերը իրական սպառնալիք դարձան լրատվամիջոցների գոյության համար: Որ սա հատուկ որդեգրված մոտեցում է, փաստվում է մի շարք վճիռների համեմատական վերլուծությունով, քանի որ նույն դատարանները, վիրավորանքի ու զրպարտության համար քննվող գործերով փոխհատուցման չափերը որոշելիս, տարբերակված մոտեցում են ցուցաբերել օրենքը կիրառելիս: Լրատվամիջոցների դեպքում այն որպես պատժամիջոց է դիտվել, իսկ այն դեպքերում, երբ հայցերը ներկայացվել են քաղաքացիների դեմ՝ դարձյալ զրպարտության համար 2 մլն դրամի փոխհատուցման պահանջ ներկայացնելով, իսկ վիրավորանքի համար՝ 1 մլն դրամի, դատարանները պահանջը բավարարել են նվազագույն չափով: Դրանցից մեկով, օրինակ, «Արթուր Գրիգորյանն ընդդեմ Մարգարիտա Սիմոնյանի եւ Որմիզդուխտ Վարդանյանի» դատական գործով, Կենտրոնն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանն իր մոտեցումը պատճառաբանել է հետևյալ կերպ. «... քաղաքացիների զրպարտող նամակը տպագրվել է ինտերնետային լրատվական կայքերում, որոնց հաճախելիության վերաբերյալ որեւէ տեղեկատվություն դատարանին չի ներկայացվել, բացի այդ, պատասխանողները կենսաթոշակառու են, եւ որ կենսաթոշակառու պատասխանողների նկատմամբ փոխհատուցման մեծ գումար սահմանելու դեպքում չի պահպանվի նրանց կենսապահովման մակարդակը, կարող է նրանց համար առաջացնել լուրջ հետեւանքներ՝ ընդհուպ մինչեւ նրանց սեփականության իրավունքով պատկանող գույքի նկատմամբ բռնագանձում տարածելը, եւ այդ դեպքում կխախտվի դատարանի կողմից միջամտության համաչափության սկզբունքը»:

Սառա Պետրոսյան

ՄԱՍ |

ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԸ

լրագրողները

ԵՎ ՁԼՄ-Ն

ԵՆ ՁԼՄ-Ն

ԴԱՏԱՐԱՆՈՒՄ

դատարանում

«Բարի խոսքեր»-ը վերաճորոնում են Իջեանի ֆաղաֆաղեսի

Իջեանի ֆաղաֆաղեսն՝ ընդդեմ
«Նեսաֆննող լրագրողների»

« Իջեանցի տասնյակ տաքսիստներ, ամեն օր անցնելով մարզկենտրոնի քարուքանդ ճանապարհներով, «բարի խոսքերով» են հիշում քաղաքապետին»: Փաստաբան Գեորգ Դավթյանի մեկնաբանությամբ, «բարի խոսքերով» բառակապակցությունը վիրավորանք է՝ ուղղված Իջեանի քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանին: Փաստաբանը դատարանում ներկայացնում է Իջեանի քաղաքապետարանի եւ քաղաքապետի շահերը՝ ըկողմ «Յետաքննող լրագրողների»:

2010 թ. հունիսի 25-ին Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանում Գագիկ Խանդանյանի նախագահությամբ քննվեց Իջեանի քաղաքապետարանի գործարար համբավը եւ Իջեանի քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանի պատիվը, արժանապատվությունը եւ գործարար համբավը արատավորող տեղեկությունը հերքել պարտավորեցնելու եւ վնասի փոխհատուցման պա-

հանջների մասին հայցադիմումը:

Քիչեցևեց, որ «Յետաքննող լրագրողների» «Յեք» ինտերնետային թերթում 2008 թ. մայիսի 5-ին տպագրվել էր թերթի Տավուշի մարզի թղթակցի Ռսկան Սարգսյանի հոդվածը՝ «Ու՛մ գրպանն են մտնում ավագահանքի փողերը» վերնագրով: Նույն հոդվածը արտատպել էր Նաեւ «Ազգ» օրաթերթը՝ 2008 թ. մայիսի 20-ի համարի ներդիրում: Այնուհետեւ՝ հունիսի 23-ին, «Յետքում» լույս է տեսել «Երեք հանձնաժողովները «կտեսնեն» ջրամբարի ավագի անօրինական շահագործումը» հոդվածը: Լրագրողը ներկայացրել էր Իջեւանի հարավային մուտքի մոտ՝ Աղստեւ գետի վրա գտնվող «Սպիտակ ջուր» ջրամբարից ավագի ապօրինի արդյունահանման վերաբերյալ փաստեր: Հոդվածում շոշափվում էր քաղաքապետի անունը:

2008 թ. հունիսի 19-ին քաղաքապետը հայց էր ներկայացրել Երեւանի քաղաքացիական դատարան՝ պահանջելով պարտավորեցնել «Յետաքննող լրագրողներ» հ/կ-ին նույն զանգվածային լրատվամիջոցներով, որոնցով տարածվել էր հոդվածը, հերքել «Իջեւանի քաղաքապետարանի դեմ հրապարակված անհիմն տեղեկությունները եւ քաղաքապետ Վ. Ներսիսյանի պատիվը, արժանապատվությունը եւ գործարար համբավը արատավորող լուրերը, ինչպէս նաեւ՝ «Յետաքննող լրագրողներից», որպէս վնասի փոխհատուցում, բռնագանձել փաստաբանական ծախսերը՝ 930. 000 դրամ: Այս գումարը 2008 թ. մայիսի 23-ին Իջեւան համայնքի ավագանու որոշմամբ նախատեսվել է համայնքի բյուջեից՝ «գրպարտչական հոդվածի հեղինակին պատասխանատվության ենթարկելու համար փաստաբանական ծառայություն մատուցողին»:

2009 թ. հուլիսի 10-ին դատարանը, նախագահությամբ դատավոր Ռուբեն Ափիկյանի, մերժել էր Իջեւանի քաղաքապետարանի՝ ի դեմս քաղաքապետի, հայցն ընդդէմ «Յետաքննող լրագրողների»՝ փաստելով, որ հոդվածում Իջեւանի քաղաքապետարանի գործարար համբավը արատավորող որեւէ տեղեկություն չի տարածվել, ուստի բացակայում է տարածված տեղեկության հերքում պահանջելու հիմքը: Հայցվորները բողոքարկել էին առաջին ատյանի վճիռը: Վերաքննիչ դատարանը բեկանել էր Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ ընդհանուր իրավասության դատարանի վճիռը եւ գործն ուղարկել ետ՝ նոր քննության: «Յետաքննող լրագրողներ» հ/կ-ն վերաքննիչ դատարանի կայացրած որոշումը բողոքարկել էր Վճռաբեկ դատարան, սակայն գերագույն ատյանը բողոքը վարույթ չէր ընդունել: Գործում, որպէս երրորդ կողմ, ներգրավված է նաեւ «Ազգ» օրաթերթը:

2010 թ. հունիսի 25-ի նիստում հայցվորի ներկայացուցիչը պնդեց, որ պատասխանողը հերքի ողջ հոդվածը, քանի որ հոդվածում այնպէս է ներկայացվում, որ ավագահանությունն իրականացվում է քաղաքապետի անմիջական վերահսկողությամբ, եւ ողջ գումարը մտնում է քաղաքապետի գրպանը:

«Ո՛ւց կարող է դա քաղաքապետի գործարար համբավի վրա ազդեցություն չունենալ,- հարցրեց փաստաբան Գեւորգ Դավթյանը,- այդ հրապարակումից հետո բավականին դիմումներ, բողոքներ, միջոցառումներ են կատարվել համապատասխան մարմինների կողմից, թեւէ այս ընթացքում ներքին գործերի մարմինների կողմից պարզվել է, որ այդ ամենը հավաստի չէ»: Փաստաբանը պնդեց, որ նույնիսկ հոդվածի՝ հարցադրման տեսքով վերնագիրը՝ «Ու՛մ գրպանն են մտնում ավագահանքի փողերը»,

հուշում է պատասխանը, որը տրված է հողվածում, այն է՝ քաղաքապետի: «Յետաքննող լրագրողների» շահերի պաշտպան Կարեն Մեծլումյանը, սակայն, նշեց, որ դա կարող է նաև ուղղակի հարցադրում լինել, որի պատասխանը փորձել է պարզել լրագրողը՝ համապատասխան հարցում ուղարկելով դատախազություն, որը նշված է նաև հողվածում:

«Չակերտների մեջ «բարի խոսքը» ի՞նչ է նշանակում: Այսինքն՝ դա փոխաբերական իմաստով շատ վատ իմաստ ունի: Նշանակում է՝ վիրավորական խոսքեր, այսինքն՝ նաև ուշուց անձի հասցեին», - երկրորդ հողվածի «վիրավորական» մասը պարզաբանեց փաստաբան Գեորգ Դավթյանը:

Կարեն Մեծլումյանի հարցադրմանը, թե արդյոք հայցվորը, նախքան դատարան դիմելը, «Յետաքննող լրագրողներ» հ/վ-ին հերքման պահանջ ներկայացրել է, Գեորգ Դավթյանը մեջբերեց «Յետքի» խմբագիր Էդիկ Բաղդասարյանի եւ Իջեանի քաղաքապետի հեռախոսագրույցի մասին թերթի 2008 թ. մայիսի 26-ի համարում տպագրված կյուլթը: Զաղաքապետի հարցին, թե արդյո՞ք Ձեր խիղճը հանգիստ է, որ այդպիսի կյուլթ եք հրապարակել, խմբագիրը պատասխանել է. «Իհարկե, բոլոր փաստերը ստուգված են, փաստաթղթերը եւ լուսանկարները խմբագրությունում են եւ, եթե համաձայն չեք, կարող եք դիմել դատարան»:

«Իրենք էլ դիմել են դատարան», - ասաց Գեորգ Դավթյանը: Կարեն Մեծլումյանը նշեց, որ դա չի կարող հերքման պահանջ համարվել, նախ՝ որովհետեւ հերքման պահանջը գրավոր չէ, երկրորդ՝ տեքստում տեղեկությունները հերքելու պահանջ չկա: Իսկ Գեորգ Դավթյանը հակադարձեց՝ ասելով, որ «Չանգվածային լրատվության մասին» օրենքի 8-րդ հոդվածում հերքման գրավոր կամ բանավոր պահանջի հատուկ տարբերակում չկա: Կարեն Մեծլումյանը հավելեց, որ նշված հողվածով նախատեսված է «Լրատվական գործունեություն իրականացնողից պահանջել հերքելու իր իրավունքները խախտող փաստացի անճշտությունները, իսկ հայցվորի պահանջը վերաբերում է Զաղ. օր.-ի 19-րդ հոդվածին՝ «բարի համբավը արատավորող տեղեկություններին»: Բայց հողվածում լրագրողի նշած որեւէ փաստ չէր կարող «պատվի եւ արժանապատվության» հարց առաջացնել: «Այս հողվածներից որեւէ մեկում վիրավորանք չկա, եւ պատվի ու արժանապատվության խնդիր չի կարող առաջանալ», - նշեց փաստաբանը:

Ավելին, լրագրողը նշել է. «Մեր ունեցած տեղեկությամբ՝ այս բիզնեսը գտնվում է Իջեանի քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանի վերահսկողության ներքո»: Եվ այդ տեղեկությունները պաշտոնապես ճշտելու համար «ավելից արդյունահանման կապակցությամբ նամակով դիմել է Տավուշի մարզի դատախազություն»: «Ո՞րն է այստեղ վիրավորանք, այստեղ ընդամենը շարադրված են այն գործողությունները, որոնք կատարել է լրագրողը», - հավելեց Կարեն Մեծլումյանը: Փաստաբանի մեկնաբանմամբ, այս գործը նույնիսկ քննության առարկա չպետք է դառնար դատարանում եւ պետք է կարճվեր, քանի որ հայցապահանջը վերաբերում է Զաղ. օր.-ի 19-րդ հոդվածի նախատեսած իրավունքին, որը կիրառում են իրավաբանական անձի գործարար համբավի պաշտպանության դեպքում, իսկ Իջեանի քաղաքապետարանը իրավաբանական անձ չէ, ըստ այդմ՝ չի կարող գործարար համբավ ունենալ:

Դատարանը հետագոտեց նաև ապացույցները, որոնք ներկայաց-

վել էին դատական վեճի նախորդ փուլերում: Կարեն Մեծլումյանը երկու միջնորդություն ներկայացրեց՝ խնդրելով հետազոտել նաեւ հողվածի հեղինակ Ոսկան Սարգսյանի ցուցմունքը, ինչպէս նաեւ այն տեսաեզրիզը, որտեղ հստակ երեւում է, որ Նշված տարածքում իսկապէս ավագահաման աշխատանքներ են իրականացվում: Դատավոր Գ. Խանդանյանը մերժեց միջնորդությունը՝ նշելով, որ դրանք արդէն իսկ գործում ամկա են, եւ անհրաժեշտ չէ նիստում ուսումնասիրել դրանք:

Հիշեցնենք, որ հողվածի հեղինակ Ոսկան Սարգսյանը ցուցմունք տալիս նշել էր, որ հողվածում ներկայացված բոլոր մտքերն ու փաստերը շարադրել է իրավասու մարմիններին ուղղված գրությունների պատասխանների եւ իր ուսումնասիրության արդյունքների հիման վրա: Հավաքած փաստերն իրեն հնարավորություն են տալիս համապատասխան մեկնաբանություններ ու կարծիքներ արտահայտել իրապարակման մեջ, եւ դրա իրավունքն ինքն ունի իբրեւ լրագրող:

ԵՔԵ ՂԱՏԱՎՈՐԸ ԱՅՆ ԱՊԱՏԱԿ ՇԽԵՏԱՊԱՆԵՐ...

Դատական մեկ շրջապտույտից հետո կրկին գործը քննող Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանը հուլիսի 9-ին կայացրած վճռով վեճը լուծեց հոգուտ քաղաքացետի: Դատավոր Գագիկ Խանդանյանը բավարարեց Իջեւանի քաղաքացետի հայցն ընդդէմ «Հետաքննող լրագրողներին»: Դատարանը վճռեց՝ պարտավորեցնել «Հետաքննող լրագրողներին»՝ «Ազգ» օրաթերթի եւ www.hetq.am կայքի միջոցով հերքել Ոսկան Սարգսյանի երկու հողվածներում «հրապարակված անհիմն տեղեկությունները»՝ Իջեւանի քաղաքացետարանի գործարար համբավը եւ քաղաքացետ Վ. Ներսիսյանի պատիվը, արժանապատվությունն ու գործարար համբավն արատավորող փաստերը եւ հաստատել, որ դրանք իրականությանը չեն համապատասխանում», նաեւ՝ հոգուտ Իջեւանի քաղաքացետարանի բռնագանձել 930 հազար դրամ՝ որպէս փաստաբանական ծախս, ինչպէս նաեւ 22 600 դրամ՝ որպէս պետական տուրքի գումար:

Համաձայն վճռի՝ դատարանի խնդիրն էր պատասխանել երկու հարցի՝

ա/ հրապարակման հիմքում ընկած տեղեկությունները արատավորող են, թե՞ ոչ,

բ/ Նշված տեղեկությունները իրականությանը համապատասխանում են, թե՞ ոչ:

Անհետթէթությունն էլ սկսվել է հենց նրանից, որ դատարանը խախտել է հարցադրումների առաջնահերթությունը՝ առանց փաստերը ստուգելու պետք է որոշեր դրանց արատավորող լինելը կամ չլինելը:

Այդպէս էլ վարվել է, քանի որ դատավորի խնդիրը Իջեւանի քաղաքացետի արժանապատվությունը վիրավորված տեսնելն էր, իսկ հրապարակված տեղեկությունների ճշմարտացիության մեջ համոզվելու կամ չհամոզվելու ցանկություն դատավորը չի էլ ունեցել:

«Հետքի» հրապարակումներում հարցը վերաբերել է Իջեւան քաղաքի

վարչական տարածքում գտնվող «Սպիտակ լիճ» կոչվող ջրամբարից ապօրինի ավազահանմանը: Որ ավագի ապօրինի արդյունահանում է կատարվում նշված վայրում, եւ այն բավականաչափ գրավիչ բիզնես է որոշ անձանց համար՝ նկատի ունենալով տարածքում աշխատող տեխնիկայի քանակությունն ու արդյունահանվող ավագի ծավալները, «Յետաքննող լրագրողներ» կազմակերպությունը այդ փաստը հավաստող լիարժեք ապացույցներ ներկայացրել է դատարանին՝ լուսանկարներ, ավագ արդյունահանելու վերաբերյալ տեսանյութի կրիչը, որում երեւում են նաեւ վարորդներն ու ավագը տեղափոխող մեքենայի համարանիշները եւ այլն:

Նշենք, որ հիշյալ երկու հողվածների հեղինակը հրապարակումները կատարել է լրագրողական մանրակրկիտ աշխատանքի արդյունքում՝ հանդիպել է մարդկանց, հետազոտել է տարածքը, օգտվել է փաստաթղթերից, պատկան մարմիններին հղած գրությունների պատասխաններից, լրատվության սեփական աղբյուրներից:

Լրագրող Ոսկան Սարգսյանը բացատրություն ստանալու համար նաեւ քաղաքապետին է դիմել, սակայն վեջինս հարկ չի համարել բացատրություն տալ նրան կամ ծանոթացնել դատարան ներկայացված գրություններին, որով ցանկանում է հավաստել, որ ինքը նույնպես պայքարել է, որպեսզի դադարեցվի ավագի ապօրինի արդյունահանումը: Հավաքած փաստերը լրագրողին հնարավորություն են տվել որոշակի եզրահանգում անելու, եւ նա օգտվել է իր իրավունքից՝ միաժամանակ գաղտնի պահելով լրատվության աղբյուրները:

Կարելորն այն է, որ լրագրողն իր աշխատանքը կատարել է բարեխղճությամբ՝ պահպանելով մասնագիտական վարքագծի կանոնները, եւ այսպեսով նա պաշտպանված է:

«Մեղադրյալը չի կարող պատասխանատվություն կրել այն դեպքում, երբ վիճահարույց հայտարարությունը ճիշտ է կամ վերաբերում է հասարակական մեծ հետաքրքրություն ներկայացնող դեպքի, որը հրատարակվել է բարեխղճությամբ՝ պահպանելով մասնագիտական վարքագծի կանոնները», - այս մոտեցումը Եվրոպական դատարանն ամրագրել է «Կոլումբանին ընդդեմ Ֆրանսիայի» 2002 թ. կայացված վճռով: «Պատասխանողի ներկայացուցչի կողմից ներկայացված բոլոր առարկությունները եւ հիմնավորումները դատարանը ճանաչեց անհիմն, քանի որ դրանք հերքվեցին դատաքննությամբ ձեռք բերված ապացույցներով», - ասվում է վճռում:

Դատավորի «ձեռք բերած ապացույցները» իջեւանի քաղաքապետի գրություններն են՝ ուղղված ոստիկանության մարզային բաժանմունքին, որոնք հայցվորը ներկայացրեց դատաքննության ընթացքում՝ ցանկանալով հիմնավորել, որ քաղաքապետն ինքը շահագրգիռ է եղել հարցի լուծումով, սակայն դա նրան չի հաջողվել: Հավաստի չհամարելով «Յետաքննող լրագրողներ» կազմակերպության՝ դատարանին ներկայացված փաստարկները՝ դատավոր Գ. Խանդանյանը անցնում է իր առաջ քաշած հաջորդ հարցի պատասխանի որոնմանը:

Վճռի երկու էջում դատավորը թվարկում է ՀՀ օրենսդրությունը, ՀՀ Սահմանադրությունը, Մարդու իրավունքների միջազգային հռչակագիրը եւ միջազգային այլ նորմերն ու դրույթները, որոնցով անձի արժանապատվության իրավունքը բարձրագույն արժեք է հռչակված: Այնուհետեւ «Յետքի» երկու հրապարակումներից առանձնացնում է մեկական

նախադասություն («Մեր ունեցած տեղեկությամբ՝ այս բիզնեսը գտնվում է Իջեանի քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանի վերահսկողության ներքո...», եւ «Իջեանցի տասնյակ տաքսու վարորդներ, ամեն օր անցնելով մարզկենտրոնի քարուքանդ ճանապարհներով, «բարի խոսքերով» են հիշում քաղաքապետին...»)՝ հիմնավորելու համար, որ դրանով վիրավորել ենք քաղաքապետի արժանապատվությունը:

Նշենք, որ Իջեանի քաղաքապետի ներկայացուցիչը դատարանում երկար ժամանակ ջանում էր ապացուցել, որ ջրամբարը քաղաքապետարանի հաշվեկշռում չի գտնվում, սակայն դատարանին ներկայացված գրություններով նրանք ոչ միայն հիմնավորում են, որ ջրամբարի տերն իրենք են, հետեւաբար՝ նաեւ պատասխանատու այնտեղ կատարվող ցանկացած գործողության համար, այլեւ ցանկացել են հավաստել, որ քաղաքապետն ինքը ի պաշտոնե միջոցներ է ձեռնարկել ապօրինությունը կանխելու համար:

Այսինքն՝ փաստը, որ «Սպիտակ լիճ» կոչվող ջրամբարից կատարվում է ապօրինի ավազահանում, ընդունում է նաեւ Իջեանի քաղաքապետարանը:

Սակայն որտեղի՞ց իմանար լրագրողը, որ քաղաքապետը պայքարում է դրա դեմ, եթե վերջինս զլացել է նրան ներկայացնել այդ գրությունները կամ մեկնաբանել հաջողության չհասնելու պատճառները: Եթե նույնիսկ քաղաքապետը նշված գրությունները ներկայացնելու լրագրողին, միեւնույնն է, լրագրողը պատճառ չունէր անտեսելու ինֆորմացիայի իր աղբյուրները եւ, չբացահայտելով դրանք, ասելու, որ բիզնեսը վերահսկողը քաղաքապետն է:

Ի վերջո, այդ միտքը շարադրելով՝ Ռ. Սարգսյանն այն չի արձանագրել որպէս հաստատված փաստ, այլ նշել է, որ կան տեղեկություններ եւ իր ունեցած տեղեկության հավաստիությունը փորձել է ստուգել նաեւ քաղաքապետից:

Սակայն վերջինս լրագրողի՝ մեկնաբանությունն ստանալու ոչ գրավոր, ոչ բանավոր խնդրանքին չի ընդառաջել: Լրագրողն էլ տարածել է այն, ինչ իր փնտրուածի արդյունքում կարողացել է գտնել:

Տաքսու վարորդը իրավունք չունի՞ «բարի խոսքերով հիշելու» քարուքանդ ճանապարհների համար պատասխանատու քաղաքապետին, թե՞ լրագրողը իրավունք չունէր գրի առնելու քաղաքացու արտահայտած միտքը:

Համաձայն այս վճռի՝ իրավունք չունէր ոչ գրի առնելու, ոչ էլ դատողություններ անելու իր հավաքած փաստերի շուրջ: Դատավորը սահմանափակվում է այդ իրավունքը, որը լրագրողն ունի մասնագիտության բերումով, այլապէս անհնարին կդառնար նրա աշխատանքը:

Մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների եվրոպական կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ յուրաքանչյուր ոք ունի ազատորէն արտահայտվելու իրավունք: Այս իրավունքը ներառում է սեփական կարծիք ունենալու, տեղեկություններ եւ գաղափարներ ստանալու եւ տարածելու ազատությունը՝ առանց պետական մարմինների միջամտության եւ անկախ սահմաններից:

Այսօրինակ դատական վեճեր հաճախ են քննվել եւ՝ ոչ միայն մեր երկրում: Դատավորն այս վեճը լուծելու համար նոր հայտնագործու-

թյուն անելու կարիք չունեն, քանի որ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը (ՄԻԵԴ) այս հարցի պատասխանը բազմիցս տվել է իր կայացրած վճիռներով և Եվրոպական կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածը (խոսքի ազատության իրավունք) կիրառելու իր հանձնարարականով (1994 թ. հունվարի 18):

«Արտահայտվելու ազատությունը ժողովրդավարական հասարակության լրջագույն հիմքերից է, նրա առաջընթացի և յուրաքանչյուր մարդու զարգացման նախապայմանը: Այն տարածվում է ոչ միայն այնպիսի «տեղեկությունների կամ գաղափարների» վրա, որոնք դրականորեն են ընդունվում կամ վիրավորական չեն, այլև այնպիսիների, որոնք վիրավորական են, ցնցող կամ անհանգստացնող պետության կամ հասարակության որեւէ հատվածի համար: Այդպիսին է բազմակարծության, հանդուրժողականության և լայնախոհության թելադրանքը, առանց որի չի կարող լինել «ժողովրդավարական հասարակություն», («Ջնտրիսայոն ընդդեմ Ավստրիայի»):

«Քաղաքական կամ հասարակական գործիչները, որոնց թվին ՄԻԵԴ-ը դասում է նաեւ համայնքների ղեկավարներին, պետք է առավել հանդուժող լինեն քննադատության հանդեպ, քան մասնավոր անձինք, քանի որ «ի տարբերություն վերջիններիս՝ հասարակական գործիչը գիտակցաբար ընդունում է, որ իր յուրաքանչյուր խոսք կամ արարք կարող է լուրջ քննության առիթ հանդիսանալ լրագրողների կամ լայն հանրության համար և պետք է, հետեւաբար, դրսևորի տղերանտության ավելի մեծ աստիճան» («Լինգտենս ընդդեմ Ավստրիայի», 1986 թ):

Այս երկու միտքը, որոնք ՄԻԵԴ-ը արտահայտել է նույնաբնույթ դատական վեճերի առիթով, ուղեցույց են անդամ բոլոր երկրների դատարանների համար:

Այլ նպատակներ չհետապնդող դատարանն ընդամենը պետք է կիրառեր այն մոտեցումները, որով պաշտպանության տակ է առնվում լրագրողական արդյունքները չբացահայտելու կարելիությունը, «հակառակ դեպքում կխաթարվի մամուլի՝ որպես հասարակության շահերի պաշտպանի կենսականորեն կարելու դերը», միաժամանակ լրագրողին չէր զրկի հավաքած փաստերի շուրջ դատողություններ ու մեկնաբանություններ անելու իրավունքից, որը դատավորը սահմանափակել է կայացրած վճռով:

Պրն Խանդանյանը գուցե ծանոթ չէ՞ Եվրադատարանի այս մոտեցումներին, այդ պատճառով է այլ եզրահանգման եկել: Ավելին, կայացված վճռի բովանդակությունը կասկած է հարուցում, թե դատավորը կարողացել է հրապարակված հոդվածները:

Տպավորություն է ստեղծվում, որ Գ. Խանդանյանին մտահոգողը եղել է միայն 930 հազար դրամը քաղաքապետին վերադարձնելը, որը ետ չստանալու դեպքում քաղաքապետն, իրոք, կարող էր պատվի ու արժանապատվության լուրջ խնդիր ունենալ, հատկապես իր ավագանու հետ լարված փոխհարաբերությունների այս շրջանում:

Պրն Ներսիսյանն իր պատիվը, արժանապատվությունն ու գործարար համբավը պաշտպանելու համար քաղաքապետարանի բյուջեից դատական ծախսերի համար գումար հատկացնելուն դեմ արտահայտված ավագանուն խոստացել էր, որ այն կվերադարձնի բյուջե:

Այս վճռով, թերեւս, շահեկան վիճակում հայտնվեց քաղաքապետը,

իսկ ի՞նչ շահեց արդարադատությունը, որին կոչված է ծառայելու դատավոր Գագիկ Խանդանյանը: Միայն այն, որ ես մեկ վճռով խորացրեց դատական համակարգի նկատմամբ անվստահությունը:

Պրն Խանդանյանը, պարզվում է, իր գործունեության ընթացքում հաճախ է հանգում այսպիսի անվերապահ համոզմունքների: Արդարադատության խորհուրդը ամիսներ առաջ կրան նկատողություն հայտարարեց՝ գուցորդված վեց ամիս ժամկետով աշխատավարձի 25%-ից զրկելով այն պատճառով, որ ԱԽ անդամ դատավորը անվերապահ համոզմունք էր ունեցել, որ մեկ անգամ արդեն Իստերպոլում հաշվառված անձը, երկրորդ անգամ ձեռքակալվելով «հերոին» տեսակի թմրամիջոց պահելու համար, չի թաքնվի քննությունից և մերժել էր կալանքի թույլտվություն ստանալու քննիչի որոշումը: Այս դեպքով, սակայն, նրան չի հաջողվել շրջապատին փոխանցել իր անկեղծ համոզմունքը:

Արտահայտվելու ազատությանը միջամենը որեւէ իրավաչափ նպասակ չի հնարանդել

Սա «Յետաքննող լրագրողների» վերաքննիչ բողոքի հիմնավորումներից մեկն է, որը 2010 թ. նոյեմբերի 10-ին քննության առավ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանը՝ նախագահությամբ դատավոր Նախշուն Տավարացյանի: «Յետաքննող լրագրողները» պնդում են, որ առաջին ատյանի դատարանում խախտվել են Սահմանադրության 27-րդ և Մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին եվրոպական կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածների պահանջները եւ չի կիրառվել 33 դատական օրենսգրքի 15-րդ հոդվածի 4-րդ մասի պահանջը:

Ըստ այդմ՝ դատարանը, բավարարելով Իջեանի քաղաքապետարանի հայցը, միջամտել է «Յետաքննող լրագրողներ» հ/կ-ի խոսքի ազատության իրավունքի իրականացմանը, որը իրավաչափ նպատակ չի հետապնդել: Ավելին, լրագրողի արտահայտվելու ազատությանը միջամտելը չի եղել «անհրաժեշտ ժողովրդավարական հասարակությունում»: դատարանը հաշվի չի առել իրապարակման թեման, մամուլին եւ հասարակական կազմակերպություններին առավել մեծ պաշտպանություն ապահովելու անհրաժեշտությունը, քննադատության թիրախ դարձած հայցվորի զբաղեցրած պաշտոնը, հոդվածներում օգտագործված ձեւակերպումները եւ պատասխանողից որպես փոխհատուցում պահանջվող գումարի չափը:

Յեղիակ Ոսկան Սարգսյանն իր հոդվածներում անորդարձել է Իջեան քաղաքի վարչական տարածքում գտնվող «Սպիտակ լիճ» արհեստական ջրամբարից ավազի ապօրինի արդյունահանման հարցին, որն անփշականորեն առնչվում է Իջեան քաղաքային համայնքի քնակիչների շահերին: Հոդվածի վերնագիրը եւ բուն հոդվածը, ըստ այդմ, հարցադրումներ են պարունակում. «Ո՞ւմ գրպանն են մտնում ավազահանքի փողերը» եւ «Ովքե՞ր են այս ջրամբարի հարստությունից օգտվողները, որոնք լիճը տիղմից մաքրելու պատճառաբանությամբ, անօրինական չհարկվող մեծ եկամուտներ են ստանում»:

«ՄԻԵԴ-ը բազմիցս նշել է, որ քաղաքական խոսքի կամ հանրային

շահին վերաբերող քննարկումների պարագայում Կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածի 2-րդ մասի սահմանափակումները չեն կարող լայն լինել»,- հիմնավորում է «Յետաքննող լրագրողների» ներկայացուցիչ, փաստաբան Վահե Գրիգորյանը՝ Նշելով, որ Վարուժան Ներսիսյանի կողմից ավագահանման գործունեության վերահսկողության մասին դատողությունը կատարվել է այն բանից հետո, երբ, կատարելով մանրամասն բարխիղճ ուսումնասիրություններ, լրագրողը հանգել է նման դատողության:

Ինչ վերաբերում է գումարային պահանջին, ապա, ըստ փաստաբանի, այստեղ եւս խախտվել է համաչափության սկզբունքը, քանզի 930 հազար դրամը ակնհայտորեն գերազանցում է «Յետաքննող լրագրողների» ամսական եկամուտը, իսկ դատարանի տվյալ վճիռը կարող է վտանգել նաեւ «Յետաքննող լրագրողների» գործունեության հետագա շարունակությանը:

«Յետաքննող լրագրողները» դատարանի ուշադրությունն են հրավիրել նաեւ այն հանգամանքի վրա, որ այս գործի քննությունը սկսվել է 2008 թ.-ի հունիսից, անհարկի ձգձգումներով քննությունը տեւել է արդեն 25 ամսից ավելի եւ առ այսօր չի լուծվել, ինչի կապակցությամբ խնդրել են ապահովել գործի քննության համար ողջամտորեն հնարավոր արագություն՝ հաշվի առնելով Կոնվենցիայի 6(1) հոդվածով նախատեսված ողջամիտ ժամկետում գործի քննության պահանջը:

Ելնելով վերոնշյալ հիմնավորումներից՝ «Յետաքննող լրագրողները» պահանջել են ամբողջությամբ բեկանել Երեւան քաղաքի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի վճիռը եւ փոփոխել այն՝ մերժելով հայցը: Սակայն վերաքննիչ դատարանը «Յետաքննող լրագրողների» վերաքննիչ բողոքը բավարարեց մասնակի, մասնակիորեն բեկանեց եւ փոփոխեց Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանի վճիռը, համաձայն որի՝ փոփոխեց «Յետաքննող լրագրողներ» ՅԿ-ից հօգուտ հայցվոր Իջեւանի քաղաքապետարանի՝ 930 հազար դրպես փաստաբանական ծախս բռնազանձելու պահանջը՝ դարձնելով 450 հազար դրամ:

Դատարանը հայցը մնացած մասով մերժեց, իսկ վճիռը մնացած մասով թողեց անփոփոխ:

«Յետաքննող լրագրողների» վճռաբեկ բողոքը վերադարձվեց:

Կազմակերպությունը 2011 թ. Նոյեմբերին դիմում է ներկայացրել Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարան:

Իջեանի քաղաքապետարանն
ընդդեմ «Հետաքննող լրագրողների».

Մարդու իրավունքների եվրոպական
դատարանի նախադեմային
իրավունքը՝
Կրկին «Ճայն ար առոյ յանադասի»

Վարուժան Ներսիսյան

2001 թ. հունվարի 25-ին Հայաստանի Հանրապետությունը դարձավ Եվրոպայի խորհրդի լիիրավ անդամ, որով այդ կառույցի առջեւ ստանձնեց մի շարք պարտավորություններ այդ թվում՝ նաեւ անդամակցություն ստանալու պահին Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի (ՄԻԵԿ) ստորագրման եւ անդամակցություն ձեռք բերելուց հետո մեկ տարվա ընթացքում ՄԻԵԿ-ի վավերացման պարտավորություններ: Մեր պետությունը վավերացրել է ՄԻԵԿ-ը 2002 թ. ապրիլի 26-ին: ՄԻԵԿ-ի 46-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ բարձր պայմանավորվող կողմերը պարտավորվում են կատարել Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի (ՄԻԵԴ) վերջնական վճիռներն իրենց մասնակցությամբ վեճերով:

Բացի այդ, Եվրոպայի խորհրդի Նախարարների կոմիտեի Rec(2004) 5 հանձնարարական-առաջարկության 3-րդ կետով առաջարկվում է, որ անդամ պետություններն իրենց իրավական համակարգում Կոնվենցի-

ան կյանքի կոչեն ՄԻԵԴ-ի նախադեպային իրավունքի լույսի ներքո: Հետեւելով այս առաջարկությանը՝ ՀՀ դատական օրենսգրքի 15-րդ հոդվածի 4-րդ մասը եւ ՀՀ քրեական դատավարության օրենսգրքի 8-րդ հոդվածի 4-րդ մասն ամրապրում են. «Որոշակի փաստական հանգամանքներ ունեցող գործով Վճռաբեկ դատարանի կամ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի դատական ակտի հիմնավորումները, այդ թվում՝ օրենքի մեկնաբանությունները, պարտադիր են դատարանի համար նույնանման փաստական հանգամանքներով գործի քննության ժամանակ, բացառությամբ այն դեպքի, երբ վերջինս ծանրակշիռ փաստարկների մատնանշմամբ հիմնավորում է, որ դրանք կիրառելի չեն տվյալ փաստական հանգամանքների նկատմամբ»:

Պետք է փաստել, սակայն, որ Հայաստանի Հանրապետության դատարանների գերակշիռ մեծամասնությունը շարունակում է անուշադրության մատնել ՄԻԵԿ-ի դրույթները եւ ՄԻԵԴ-ի՝ այդ դրույթները մեկնաբանող բազում կարեւորագույն սկզբունքներ¹: Ասվածի վառ ապացույցն են «Իջեւանի քաղաքապետարանն ընդդեմ «Հետաքննող լրագրողների» քաղաքացիական գործի մոտ 2 տարի տեւած դատաքննության ընթացքում բոլոր 3 ատյանների դատարանների կայացրած դատական ակտերը:

Հիշեցնենք, որ 2008 թ. մայիսին «Ազգ» օրաթերթում եւ «www.hetq.am» ինտերնետային կայքում տեղադրված հրապարակման կապակցությամբ Իջեւանի քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանն իր եւ քաղաքապետարանի անուկից հայց էր ներկայացրել Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարան՝ պահանջելով պարտավորեցնել «Հետաքննող լրագրողներին» հերքելու իր պատիվը եւ արժանապատվությունը, ինչպես նաեւ իր եւ Իջեւանի քաղաքապետարանի գործարար համբավն արատավորող տեղեկությունները եւ փոխհատուցել կրած փաստաբանական ծախսերը: Դատարանն իր վճռով մերժել էր հայցը, որից հետո Վարուժան Ներսիսյանը բողոքարկել էր վճիռը ՀՀ վերաքննիչ դատարան: Վերջինս բավարարել էր վերաքննիչ բողոքը: «Հետաքննող լրագրողներն» այնուհետեւ վճռաբեկ բողոք էին ներկայացրել ՀՀ Վճռաբեկ դատարան, որը, սակայն, վերադարձվել էր: Այսպիսով, գործն ուղարկվել էր ընդհանուր իրավասության դատարան՝ նոր քննության: Իր 2010թ. հունիսի 9-ի վճռով Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանն այս անգամ բավարարել էր հայցը:

«Հետաքննող լրագրողների» վերաքննիչ բողոքը մերժվել էր, իսկ դրան հետեւած վճռաբեկ բողոքը՝ վերադարձվել:

Այս քաղաքացիական գործով բոլոր 3 ատյանների դատարանների կողմից կայացված դատական ակտերի ամենահպանցիկ քննությունն իսկ ցույց է տալիս, որ առնվազն խոսքի ազատության ոլորտում մեր դատարանները հետեւողականորեն անտեսում են ՄԻԵԿ-ը եւ վերջինիս դրույթները մեկնաբանող ՄԻԵԴ-ի սկզբունքները: Այսպես, գործի առաջին քննության ժամանակ թեւեւ Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների

1. American Bar Association, Rule of Law Initiative, Judicial Reform Index for Armenia, Volume III, January 2008.

ընդհանուր իրավասության դատարանն իր վճռում վկայակոչել էր Մարդու իրավունքների եվրոպական կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածի 1-ին մասով երաշխավորված՝ յուրաքանչյուրի արտահայտվելու ազատության իրավունքը, հետագայում այն ընդհանրապես չէր անդրադարձել նույն հոդվածի 2-րդ մասին: Մինչդեռ, 10-րդ հոդվածի 2-րդ մասն է, որ սահմանում է այն հիմքերը, որոնց առկայությամբ միայն անհատի արտահայտվելու ազատության իրավունքը կարող է սահմանափակվել: ՀՀ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանի որոշումն ընդհանրապես որեւէ հղում չէր պարունակում ՄԻԵԿ-ին և ոչ էլ արտահայտվելու ազատության բնագավառում ՄԻԵԿ-ի կողմից սահմանված ընդհանուր սկզբունքներին: Նույնպիսին էր նաև ԷՀ Կճռաբեկ դատարանի մոտեցումը:

Գործի նոր քննության ժամանակ պատկերը նույնն է: Թեև ընդհանուր իրավասության դատարանն իր վճռում վկայակոչում է մի շարք միջազգային փաստաթղթեր, այդ թվում՝ Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագիրը, Կոնվենցիան և նույնիսկ «Հիմնարար իրավունքների մասին» եվրոպական Միության խարտիան, այն, այդուհանդերձ, ընդհանրապես որեւէ անդրադարձ չի կատարում 10-րդ հոդվածի 2-րդ մասի դրույթներին և ոչ էլ ՄԻԵԿ-ի համապատասխան նախադեպերին: Հարց է, թե որքանով է դատարանն ընդհանրապես տեղյակ, որ «Հիմնարար իրավունքների մասին» Եվրոպական Միության խարտիան Հայաստանի Հանրապետության համար ունի զուտ ուղենիշային արժեք՝ պարտադիր լինելով միայն Եվրոպական Միության անդամ հանդիսացող պետությունների համար: Դատարանի այն պնդումը, որ Խարտիան «ապահովվում է» Հայաստանի Հանրապետության և Եվրոպական Միության միջև կնքված «Գործընկերության և համագործակցության մասին» համաձայնագրի դրույթներով, հարցականի տակ է դնում Եվրամիության իրավական ակտերի մասին մեր դատարանի պատկերացումները: Վերաքննիչ դատարանը, իր հերթին, «լրջագույն» փիլիսոփայական խորհրդածություններով փորձում է բացահայտել «պատիվ», «արժանապատվություն» և «գործարար համբավ» հասկացությունների էությունը: Այսպես, «պատիվը անհատի հասարակական գնահատականն է, քաղաքացու որոշ հոգեբուր և սոցիալական հատկանիշները: Այն մարդու համար հանդիսանում է այնպիսի բարիք, ինչպիսին է իր կյանքը, առողջությունը և ազատությունը: Մարդն, ով գնահատում է իր պատիվը, հավասարեցնում է այն իր բարի համբավին և խղճին»: Կամ՝ «քաղաքացու պատիվն ու արժանապատվությունը, ինչպես նաև ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց գործարար համբավն անխզելիորեն կապված են իրավունքի հետ...»: Թե ինչ ասել է «գործարար համբավի անխզելի կապվածություն իրավունքի հետ», չեմ էլ համարձակվում վերլուծել: Կբավարարվեմ այն փաստի արձանագրմամբ, որ իրավափիլիսոփայական մտքի այս անհաս սլացքի կողքին չենք գտնում ՄԻԵԿ-ի 10-րդ հոդվածի դրույթների անգամ մակերեսային վերլուծություն: ՄԻԵԿ-ի նախադեպային իրավունքի մասին ընդհանրապես խոսելն ավելորդ է: ՀՀ Կճռաբեկ դատարանն իր հերթին հիմնավոր է համարում վերաքննիչի որոշումը: Մինչդեռ ՄԻԵԿ-ի դրույթների և ՄԻԵԿ-ի նախադեպային իրավունքի լուսի ներքո տվյալ գործը չվերլուծելն այն առաջին լուրջ սխալն է, որի վրա կենտրոնանալու է ՄԻԵԿ-ը, եթե «Հետաքննող լրագրողները» որոշեն դիմել ՄԻԵԿ:

Վերադառնանք, սակայն, գործի փաստերին: Եվ այսպես, 2008 թ. մայիսի 20-ին «Ազգ» օրաթերթի ներդիրում տպագրվել է Ռսկան Սարգսյանի «Ում գրպանն են մտնում ավագահանքի փողերը» հոդվածը, որտեղ մասնավորապես նշվել է. «Դիլիջան քաղաքում ընթացող շինարարության համար այստեղ ավագ տեղափոխող վարորդը վկայեց, որ լճից մի մեքենա ավագ վերցնելու համար 8.000 դրամ են վճարում, ավելի մեծ տարողությամբ մեքենա բեռնելու համար մինչև 20.000 դրամ է պահանջվում: Ովքե՞ր են այս ջրամբարի հարստությունից օգտվողները, որոնք, լիճը տիղմից մաքրելու պատճառաբանությամբ, անօրինական չհարկվող մեծ եկամուտներ են ստանում:

Մեր ունեցած տեղեկությամբ՝ այս բիզնեսը գտնվում է Իջեանի քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանի վերահսկողության ներքո: Այն պաշտոնապես ճշտելու համար 2007 թ. հոկտեմբերին, լճից ավագի արդյունահանման կապակցությամբ, նամակով դիմեցիք Տավուշի մարզի դատախազություն...»: Հոդվածը հիշատակում էր, որ հոդվածի թեմային վերաբերող հարցադրումներով խմբագրությունը նամակ էր ուղարկել Տավուշի մարզպետին, քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանին և Քնապահպանական պետական տեսչության Տավուշի մարզային բաժին: 20 օր անց դեռևս որեւէ պատասխան չէր ստացվել մարզպետից կամ քաղաքապետից, և հոդվածը լույս էր տեսել: 2008 թ. մայիսի 26-ին Նույն թեմայով տեղեկություններ էին տեղադրվել նաև www.hetq.am ինտերնետային կայքում:

Հիշյալ հոդվածները կարդացած անձանց համար դժվար չէ տեսնել, որ դրանք ընդհանրապես որեւէ ուղղակի կամ անուղղակի անդրադարձ չեն պարունակում Իջեանի քաղաքապետարանին: Բացի այդ, չի կարելի չհամաձայնել «Հետաքննող լրագրողների» վերաբննիչ բողոքի այն պնդման հետ, որ ՀՀ օրենսդրության համաձայն՝ իրավաբանական անձի կարգավիճակ ունի համայնքը՝ գյուղական կամ քաղաքային, այլ ոչ թե՛ քաղաքապետարանը կամ գյուղապետարանը: Վերջինս ոչ այլ ինչ է, եթե ոչ՝ համայնքի ղեկավարի աշխատակազմ, որին, ըստ կազմակերպության ներկայացուցիչ փաստաբան Վահե Գրիգորյանի, իրավաբանական անձի կարգավիճակ վերագրելն ակնհայտորեն շփոթ կարող է ստեղծել «համայնքի ղեկավար», «համայնք», «իրավաբանական անձ», «տեղական ինքնակառավարման մարմնի աշխատակազմ» հասկացությունների միջև: Հետևաբար, հայցը չի կարող վերաբերել Իջեանի քաղաքապետարանի գործարար համբավի արատավորմանը:

Հարկ է նշել նաև, որ պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմիններին՝ լրատվամիջոցների դեմ այսօրինակ քաղաքացիական գործերով հայցվոր չճանաչելը համահունչ է նաև Եվրոպայի խորհրդի խորհրդարանական վեհաժողովի դիրքորոշմանը, որով ԵԽԿՎ-ն հորդորել էր Ռուսաստանի Դաշնությանը վերացնել լրատվամիջոցների և լրագրողների դեմ այդ մարմինների, օրինակ՝ տարբեր նախարարությունների, վարչությունների և այլ պետական և տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից հայցեր հարուցելու հնարավորությունը՝ հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ **վերջիններս չեն կարող ունենալ արժանապատվություն, պատիվ կամ հեղինակություն**: Ըստ այդմ՝ ԵԽԿՎ-ն հորդորել էր Ռուսաստանի Դաշնության իշխանություններ

րին փոփոխությունների ենթարկել իր օրենդությունը եւ արգելել այդ մարմիններին պաշտպանել իրենց «հեղինակությունը» քաղաքացիական հայցվորի կարգավիճակով՝ միեւնույն ժամանակ չարգելելով նրանց այդ անելու որպէս այդ մարմինների պաշտոնատար անձինք²:

Անտեսելով վերաքննիչ բողոքի այս բոլոր պնդումները՝ ՀՀ վերաքննիչ դատարանը, գործը երկրորդ անգամ քննելիս, եկել է այն ցնցող եզրահանգման, որ հրապարակումը վերաբերում է «եւ քաղաքապետ Վ. Ներսիսյանին՝ որպէս պաշտոնատար անձ (համայնքի ղեկավար) եւ հետեւաբար անմիջականորեն Իջեւան քաղաքային համայնքին»: Դատարանը հրապարակումը վերաբերելի է համարել նաեւ Իջեւանի քաղաքապետարանին այն պատճառաբանությամբ, որ «վերջինս՝ ի դէմս Իջեւանի համայնքի ղեկավար Վ. Ներսիսյանի, իրականացնելով տեղական ինքնակառավարում հանդէս է գալիս համայնքի անունից եւ գործում է ի շահ նրան»: Նույն տրամաբանությամբ՝ իր գործարար համբավն արատավորված համարելու դէպքում ՀՀ Ազգային ժողովի պատգամավորը կարող է հայց ներկայացնել ոչ միայն իր, այլեւ իր ընտրագանգվածի, ՀՀ վարչապետը՝ գործադիր իշխանության, իսկ ՀՀ Նախագահը՝ պետության անունից:

Ինչ վերաբերում է ՄԻԵԿ-ի 10-րդ հոդվածին, ապա այդ հոդվածի համաձայն՝

- «1. Յուրաքանչյուր ոք ունի ազատորեն արտահայտվելու իրավունք: Այս իրավունքը ներառում է սեփական կարծիք ունենալու, տեղեկություններ եւ գաղափարներ ստանալու եւ տարածելու ազատությունը՝ առանց պետական մարմինների միջամտության եւ անկախ սահմաններից: Այս հոդվածը չի խոչընդոտում պետություններին՝ սահմանելու ռադիոհաղորդումների, հեռուստատեսային կամ կինեմատոգրաֆիական ձեռնարկությունների լիցենզավորում:
2. Այս ազատությունների իրականացումը, քանի որ այն կապված է պարտավորությունների եւ պատասխանատվության հետ, կարող է պայմանավորվել այնպիսի ձեւականություններով, պայմաններով, սահմանափակումներով կամ պատժամիջոցներով, որոնք նախատեսված են օրենքով եւ անհրաժեշտ են ժողովրդավարական հասարակությունում՝ ի շահ պետական անվտանգության, տարածքային ամբողջականության կամ հասարակության անվտանգության, անկարգությունները կամ հանցագործությունները կանխելու, առողջությունը կամ բարոյականությունը, ինչպէս եւ այլ անձանց հեղինակությունը կամ իրավունքները պաշտպանելու, խորհրդապահական պայմաններով ստացված տեղեկատվության բացահայտումը կանխելու կամ արդարադատության հեղինակությունն ու անաչառությունը պահպանելու նպատակով»:

ՄԻԵԿ-ի 10-րդ հոդվածի 2-րդ մասից պարզ է դառնում, որ անձի արտահայտվելու ազատությունը կարող է սահմանափակվել, եթէ միջամտու-

2. *Surek v Turkey, No 26682/95, մաս 61*, <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=2&portal=hbkm&action=html&highlight=S%FCrek%20%7C%20v%20%7C%20Turkey&sessionid=38438978&skin=hudoc-en>

թյունը «սահմանված է օրենքով», ծառայում է հողվածում թվարկված «իրավաչափ նպատակներից» մեկին, տվյալ դեպքում՝ անձի «հեղինակությունը պաշտպանելուն» եւ «անհրաժեշտ է ժողովրդավարական հասարակությունում»: Այս վերջին պայմանը պահանջում է, որպեսզի ՄԻԵԴ-ը որոշի, թե արդյո՞ք գանգատի առարկա միջամտությունը բխում է «ճշող հասարակական կարիքից», արդյո՞ք այն համաչափ է իր առջեւ դրված «իրավաչափ նպատակին», եւ արդյո՞ք իշխանությունների կողմից միջամտության արդարացման նպատակով առաջ քաշված պատճառները «վերաբերելի եւ բավարար են»³: Սույն քաղաքացիական գործով կայացված դատական ակտերը ակնհայտորեն չեն բավարարում ինչպես երկրորդ (վերելում արդեն խոսվեց այս մասին՝ կապված Իջեւանի քաղաքապետարանի հայցվորի կարգավիճակի հետ), այնպես էլ՝ երրորդ պայմանները:

Այսպես, ՄԻԵԴ-ը բազմիցս շեշտել է, որ.

«Արտահայտվելու ազատությունը, երաշխավորված 10-րդ հոդվածի 1-ին պարբերությամբ, ժողովրդավարական հասարակության առանցքային հիմնասյուններից է եւ նրա առաջընթացի, ինչպես նաեւ յուրաքանչյուր անհատի ինքնադրսեւորման հիմնական պայմաններից մեկը: ...Այն կիրառելի է ոչ միայն այնպիսի «տեղեկությունների» կամ «գաղափարների» նկատմամբ, որոնք բարյացակամորեն կամ անտարբերությամբ են ընդունվում կամ համարվում են անվնաս, այլեւ այնպիսիների, որոնք վրդովեցուցիչ, ցնցող կամ անհանգստացնող են: Դա է բազմակարծության, հանդուրժողականության եւ լայնախոհության թելադրանքը, առանց որի չկա «ժողովրդավարական հասարակություն»: Բացի այդ, քաղաքական խոսքի կամ հանրային շահին առնչվող հարցերի քննարկումների սահմանափակումները պետք է լինեն խիստ նեղ⁴: Ավելին, քաղաքական կամ հասարակական գործիչները, որոնց թվին ՄԻԵԴ-ը դասում է նաեւ համայնքների ղեկավարներին ու ավագանու անդամներին⁵, պետք է առավել հանդուրժող լինեն քննադատության հանդեպ, քան մասնավոր անձինք, քանի որ «ի տարբերություն վերջիններիս՝ հասարակական գործիչը գիտակցաբար ընդունում է, որ իր յուրաքանչյուր խոսք կամ արարք կարող է լուրջ քննության առիթ հանդիսանալ լրագրողների կամ լայն հանրության համար եւ պետք է, հետեւաբար, դրսեւորի հանդուրժողականության ավելի մեծ աստիճան»⁶: ՄԻԵԴ-ի կարեւորագույն սկզբունքներից մեկն էլ այն է, որ լրագրողական ազատությունը ներառում է նաեւ չափազանցության, նույնիսկ սադրանքի որոշակի աստիճան⁷:

3. *Sunday Times v. the United Kingdom (no. 1)*, մաս 62

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=2&portal=hbkm&action=html&highlight=Sunday%20%7C%20Times&sessionId=38628289&skin=hudoc-en>

4. *Sörek v Turkey*, No 26682/95, մաս 61,

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=2&portal=hbkm&action=html&highlight=S%FCrek%20%7C%20v%20%7C%20Turkey&sessionId=38438978&skin=hudoc-en>

5. *Lombardo and Others v Malta*, Application no. 7333/06, *Dabrowski v Poland*, Application no 18235/02:

6. *Lingens v Austria*, No 9815/82, մաս 42, <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/portal.asp?sessionId=38438978&skin=hudoc-en&action=request>

7. *Prager and Oberschlick v Austria*, մաս 38, <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/portal.asp?sessionId=38438978&skin=hudoc-en&action=request>

իր երկարատե գործունեության ընթացքում ՄԻԵԴ-ը քննել է նույնանման փաստական հանգամանքներով մի քանի գործեր, որոնց սկզբունքները վստահաբար կիրառելի են նաև այս գործի *Դաբրովսկին ընդդեմ Լեհաստանի, Դյուլդինս ու Կիսլովս ընդդեմ Ռուսաստանի, Կարմանս ընդդեմ Ռուսաստանի, Գրինբերգս ընդդեմ Ռուսաստանի* շրջանակներում: Դրանցից են *Ֆիլիպովիչս ընդդեմ Սերբիայի, Սոկոլովսկին ընդդեմ Լեհաստանի, Լոմբարդոն եւ այլք ընդդեմ Մայթայի* եւ այլն: Արժանահիշատակ է, մասնավորապես, *Ֆիլիպովիչս ընդդեմ Սերբիայի*⁸ գործը, որի շրջանակներում ՄԻԵԴ-ը քննության էր առել մի հարկային տեսչի դիմում, որը հասարակական հավաքի ժամանակ Սերբիայի փոխվարչապետի ներկայությամբ հրապարակավ հայտարարել էր, որ Բաբուչինայի քաղաքապետը «ճիշտ մարդ չէ իր պաշտոնի համար», քանի որ նա «արդեն իսկ յուրացրել է 500 000 գերմանական մարկ», չնայած այն հանգամանքին, որ ներպետական դատարանները որեւէ մեղադրական դատավճիռ չէին կայացրել քաղաքապետի նկատմամբ: Այս գործում հարկային տեսուչի արտահայտվելու ազատության իրավունքի խախտում հայտնաբերելիս ՄԻԵԴ-ը հիմնվել էր իր իսկ կողմից սահմանված մի շարք սկզբունքների վրա այդ թվում այն՝ որ դիմումատուի քննադատության թիրախը քաղաքապետն է, որը հասարակական գործիչ է, որ ներպետական դատարանի կողմից սահմանված փոխհատուցման չափը հավասար էր դիմումատուի վեց ամսվա վարձատրությանը, եւ որ հստակորեն դիմումատուն ուներ միանգամայն օրինավոր պատճառ՝ հավատալու, որ քաղաքապետը, թերեւս, խուսափել է հարկեր վճարելուց, եւ որ այս մեղադրանքն անհիմն անձնական հարձակում չէ քաղաքապետի վրա:

Ուշադրության արժանի է նաև *Սոկոլովսկին ընդդեմ Լեհաստանի* գործը, որը վերաբերում էր մի լեհ քաղաքացու արտահայտվելու ազատության սահմանափակմանը: Քաղաքացին մեղադրվել էր քաղաքական բնույթի բուկլետ բաժանելու մեջ, որի մեջ սուր քննադատության էին արժանացել Վոդզիսլաու համայնքի ավագանու անդամները, որոնք գաղտնի քվեարկությամբ իրենք իրենց ընտրել էին տեղական ընտրությունների ընտրական հանձնաժողովներում: Քննադատության հեղինակը դարձյալ որեւէ աղբյուր կամ ապացույց չէր վկայակոչել: Ավագանու անդամներից մեկը մեղադրել էր նյութի հեղինակին զրպարտության մեջ, եւ ներպետական դատարանները մեղադրական դատավճիռ էին կայացրել: ՄԻԵԴ-ը, սակայն, ճանաչել էր դիմումատուի արտահայտվելու ազատության ուսահարումը՝ համարելով, որ բուկլետը վերաբերում է հանրությանը հետաքրքրող եւ մտահոգող հարցերի, այն է՝ համայնքի ավագանու անդամների կողմից իրենց լիազորությունների իրականացման ընթացքում կատարված որոշ անթույլատրելի արարքների:

Համաձայն ՄԻԵԴ-ի նախադեպային իրավունքի՝ խոսքի ազատության իրավունքի սահմանափակումները քննության առնելիս ներպետական դա-

8. *Filipovi? v Serbia, No 27935/05*,

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=8&portal=hbkm&action=html&highlight=10%20%7C%20mayor%20%7C%20defamation&sessionId=38553586&skin=htmludoc-en>

տարանները պարտավոր են գնահատել վիճարկվող հոդվածների ձեւակերպումները՝ պարզելու, թե արդյոք դրանցում խոսքը գնում է փաստերի, թե գնահատողական դատողությունների մասին: Ռուսաստանի Դաշնության դեմ ՄԻԵԴ-ի կողմից կայացված մի շարք վճիռների, այդ թվում՝ *Դյուդինն ու Կիսլովն ընդդեմ Ռուսաստանի*, *Կարմանն ընդդեմ Ռուսաստանի*, *Գրինբերգն ընդդեմ Ռուսաստանի* գործերում ՄԻԵԴ-ը մանրագնին վերլուծության էր ենթարկել Ռուսաստանի Դաշնության քաղաքացիական օրենսգրքի 152-րդ հոդվածը, որի համաձայն. «Քաղաքացին իրավունք ունի դատարանով պահանջել հերքելու իր պատիվը, արժանապատվությունը կամ գործարար համբավն արատավորող տեղեկությունները, եթե նման տեղեկություններ տարածած անձը չապացուցի, որ դրանք համապատասխանում են իրականությանը»: Առաջին հայացքից դժվար չէ նկատել, որ 33 քաղաքացիական օրենսգրքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասը (Նախքան 2010)թ. մայիսի փոփոխությունները) տառացիորեն կրկնում է վերոհիշյալ հոդվածը: Իր վերլուծության արդյունքում ՄԻԵԴ-ը գտել էր, որ Ռուսաստանի Դաշնության դատական մարմինները դիմումատուների հրապարակումներում օգտագործած բոլոր ձեւակերպումները դիտել են որպես փաստեր՝ առանց նույնիսկ քննության անելու: Դրանց՝ գնահատողական դատողություններ, այն է՝ կարծիք լինելու հնարավորությունը: Ռուսաստանի դատարանների կողմից այդ վերլուծությունը չկատարելու պատճառը Եվրոպական դատարանը համարել էր ՌԴ քաղաքացիական օրենսգրքում կիրառվող «տեղեկություններ» («*факты*») եզրը, որը հնարավորություն էր տվել տարբերակում կատարել փաստերի եւ գնահատողական դատողությունների միջեւ: Ըստ այդմ՝ Ռուսաստանի Դաշնության դատարանները հանգել են այն եզրակացության, որ քաղաքացիական գործերում բոլոր այդօրինակ «տեղեկությունների» համապատասխանությունն իրականությանը ենթակա է ապացուցման⁹: Մինչդեռ ՄԻԵԴ-ը բոլոր հիշյալ գործերը քննելու արդյունքում հրապարակումներում օգտագործված ձեւակերպումները համարել է գնահատողական դատողություններ՝ պնդելով, որ «Դատարանը մշտապես այն կարծիքին է եղել, որ մինչ փաստերի անկայությունը կարելի է ցույց տալ, որ գնահատողական դատողությունների՝ իրականությանը համապատասխանելու հարցը ապացուցման ենթակա չէ: Գնահատողական դատողությունն ապացուցելու պահանջն անհնար է իրականացնել, եւ այն խախտում է կարծիքի ազատությունը, որը 10-րդ հոդվածով երաշխավորված իրավունքի հիմնարար մասերից է»¹⁰: «Չետաքննող լրագրողների» վերաբերյալ բողոքում վկայակոչված այս եւ այլ գործերը նույնպես վերաքննիչ դատարանը մատնել է կատարյալ անուշադրության եւ ընդհանրապես չի անդրադարձել այն հարցին, թե որքանով կարող են հրապարակման՝ խնդրո առարկա ձեւակերպումները դիտվել որպես փաստեր կամ գնահատողական դատողություններ:

9. *Goodwin v UK, No 544, մաս 39*, <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbkm&action=html&highlight=Goodwin&sessionid=38628963&skin=hudoc-en>
10 *Jersild v Denmark, No 15890/89, մաս 35*, <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbkm&action=html&highlight=Jersild%20%7C%2010&sessionid=38629172&skin=hudoc-en>

Մինչդեռ «Ազգ» օրաթերթի եւ www.hetq.am ինտերնետային կայքի հիշյալ հրապարակումն իրականում գնահատողական դատողություն է եւ ունի միանգամայն արդարացված փաստական հիմք: Առաջին կողմերը չեն վիճարկում այն հարցը, որ լճից կատարվող ավազահանությունն ապօրինի է: Դատարանում հայցվորը նշում է, որ իր կողմից Իջեանի ներքին գործերի բաժին դիմումներ են ներկայացվել, որով պատկան մարմինները տեղեկացվել են «Սպիտակ լճից» ապօրինի ավազահանության մասին: Զոդվածի հիմնական ուղերձը, այսպիսով, ոչ թե կոնկրետ անձի հասցեին զուտ մեղադրանք հնչեցնելն է, այլ, առավելապես, հանրությանը մտահոգող հիմնախնդիրը՝ ապօրինի ավազահանության հարցը քննարկելը: Եթե ավազահանությունն ապօրինի է, ապա հստակորեն դրանից շահույթ են ստանում մեկ կամ մի քանի անհատներ կամ կազմակերպություններ, սակայն ոչ՝ համայնքը կամ պետությունը: Զոդվածի վերնագիրը եւ բուն հոդվածը, ըստ այդմ, հարցադրումներ են պարունակում. «Ու՞մ գրպանն են մտնում ավազահանքի փողերը» եւ «Ովքե՞ր են այս ջրամբարի հարստությունից օգտվողները, որոնք լիճը տիղմից մաքրելու պատճառաբանությամբ անօրինական, չհարկվող մեծ եկամուտներ են ստանում»: Այն պնդումը, որ «բիզնեսը գտնվում է Իջեանի քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանի վերահսկողության ներքո», ավելի շատ սուբյեկտիվ կարծիք է, քան փաստական մեղադրանք: Ամեն դեպքում այն զուրկ չէ բավարար փաստական հիմքից՝ վարորդի կողմից տրամադրված տեղեկությունները, Տավուշի մարզի դատախազությանն ուղարկված հարցումը, «Սպիտակ լճի» աշխարհագրական դիրքը Իջեան քաղաքի վարչական սահմաններում, ինչպես նաեւ քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանի պաշտոնավարման տարիների ընթացքում ապօրինի ավազահանության շարունակական բնույթը: Եվ, վերջապես, այս գործում որոշիչ է նաեւ այն, որ տեղեկատվությունը տարածվել է 2 լրատվամիջոցի կողմից: ՄԻԵԴ-ը բազմիցս նշել է, որ իր սահմանած սկզբունքները վերաբերում են ցանկացած արտահայտության, սակայն դրանք ավելի քան խստորեն պետք է պահպանվեն լրատվամիջոցների եւ նրանց ներկայացուցիչների նկատմամբ, որոնք կատարում են «հանրային հսկիչի» գործառնույթ¹¹ տեղեկություններ հաղորդելով հանրությանը, վերջինիս շահերին վերաբերող ցանկացած հարցի շուրջ¹²:

Վերոգրյալի լույսի ներքո հայցը ենթակա էր մերժման: Կարծում եմ, որ Մարդու իրավունքների դատարան դիմելու դեպքում վերջինս անպայմանորեն կճանաչի «Ջետաքննող լրագրողների» խոսքի ազատության խախտման փաստը:

Լուսինե Դակոբյան **Իրավաբան**

11. *Goodwin v UK, No 544, մաս 39*,
<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbkm&action=html&highlight=Goodwin&sessionid=38628963&skin=hudoc-en>

12. *Jersild v Denmark, No 15890/89, մաս 35*,
<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbkm&action=html&highlight=Jersild%20%7C%2010&sessionid=38629172&skin=hudoc-en>

**Երեւանի հումանիտար
 քննչական ծախսերի
 հրաժարվեց «Նեֆի»
 դեմ ներկայացրած
 հայցից**

**ԵՐԵՎԱՆԻ
 ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ
 ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ
 ՌԵԿՏՐԱՍ**

102

ԵՐԵՎԱՆԻ ՀՈՒՄԱՆԻՏԱՐ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏԸ
 հայրադարձում է բնօրոննություն՝
 ճապոններն, ցինարն, հունարեն, հնդկերեն,
 իրալերեն, իտալաներեն և անգլերեն
 լեզուների գծով:

ՊԱՏՈՍԿԱՆՈՒՄ
 21.5-ն
 Եւ Լրագրողները
 37

Երեւանի հումանիտար ինստիտուտի ռեկտոր Միքայել Ամիրխանյանը 2010 թ. հուլիսին դիմել էր դատարան՝ պահանջելով հերքել «Յետք» շաբաթաթերթի լրագրող Անի Հովհաննիսյանի «Այո, ես բիզնես եմ անում», -ասում է ռեկտորը» հոդվածը (N 21, 03.06.2010), որը, ըստ հայցի, արատավորել է ռեկտորի պատիվն ու արժանապատվությունը եւ գործարար համբավը: Միքայել Ամիրխանյանը պահանջել էր նաեւ հոգուտ իրեն բռնագանձել պատճառված სიութական վնասը՝ 200 հազար դրամ, ինչպես նաեւ 4.000 դրամ նախապես վճարված պետական տուրքը:

Հայցվորը նշել է, որ հոդվածագիրը, յուրաքանչյուր անգամ, իբր վերարտադրելով ինստիտուտի ցինարների բաժնի 4-րդ կուրսի ուսանողուհի Գայանե Մալիշենկոյի բերած փաստերը, ջանքեր չի խնայել Միքայել

Ամիրխանյանի անձը ներկայացնել բացասական կողմերով, արատավորել կրա պատիվն ու արժանապատվությունը եւ գործարար համբավը:

«Յողվածագիրը նստմացրել եւ բացասական կողմերով է հանրությանը ներկայացրել նաեւ Երեւանի հումանիտար ինստիտուտին որպէս բուհի՝ իրավաբանական անձի: Արատավորել է նրա գործարար համբավը, հետեւաբար նաեւ իմը, որքանով ես եմ հանդիսանում այդ բարձրագույն ուսումնական հաստատության հիմնադիրն ու ռեկտորը»,- նշել է Միքայել Ամիրխանյանը:

Յողվածի հեղինակը ներկայացրել է Երեւանի հումանիտար ինստիտուտի վիճակը, նշել, որ ինստիտուտը բաղկացած է 4 լսարաններից եւ գտնվում է Թատրոնի եւ կինոյի պետական ինստիտուտի առաջին հարկում: Այնուհետեւ նկարագրել է Յումանիտար ինստիտուտի ուսանողներից մեկին՝ Գայանէ Մալիշենկոյին որպէս թարգմանիչ մի ծրագրում ներգրավելու եւ պայմանագրից ավելի քիչ վճարելու մասին պատմությունը: Լրագրողն այդ ամենը ներկայացրել է Գայանէի պատմածներով եւ պատասխանի հնարավորություն տվել հակառակ կողմին:

Կրթության որակի մասին բուհի ռեկտորը նույն հոդվածում նշել է, որ իրենց ինստիտուտում դասավանդում են որակավորված եւ հատուն կրավորված դասախոսներ, ինչը, սակայն, հերքել էին չինարենի եւ ճապոներենի բաժնի ուսանողները: Դասախոսների որակի մասին ուսանողների բողոքները Մ. Ամիրխանյանը զրպարտություն էր համարել եւ լրագրողին ասել. «Զո թերթում գրածը ոչինչ չի փոխում ոչ մեզ, ոչ ձեզ եւ ոչ էլ ազգի համար. այն միայն կարող է լավ պրոպագանդա լինել մեր ինստիտուտի համար»:

2010 թ. օգոստոսի 12-ին կայացած ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության կրթական ծրագրերի իրականացման լիցենզավորման հանձնաժողովի նիստում քննարկվել են նաեւ «Երեւանի հումանիտար ինստիտուտ» ՍՊԸ-ի բարձրագույն մասնագիտական կրթական ծրագրով տրված լիզենզիայի՝ ՀՀ օրենսդրության պահանջներին համապատասխանության հարցերը: ՀՀ ԿԳՆ հասարակայնության հետ կապերի եւ տեղեկատվության վարչության պետ Արթուր Բաղդասարյանը մեր գրավոր հարցմանը պատասխանելիս նշել է, որ Երեւանի հումանիտար ինստիտուտն ունեցել է թերություններ պրոֆեսորադասախոսական կազմի մասով, մասնավորապէս, ճապոներեն, հնդկերեն, իտալերեն լեզուներ դասավանդող դասախոսական կազմից 3-ը չեն ունեցել գիտական աստիճան եւ /կամ/ կոչում: Վերոնշյալ ուսումնական հաստատությունը պետք է ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարությունն ներկայացնի խախտումները վերացնելու մասին հիմնավորող փաստաթղթեր:

Օգոստոսի 14-ին տված ասուլիսում ԿԳ փոխնախարար Արա Ավետիսյանը նշել էր, որ Երեւանի հումանիտար ինստիտուտն իրականացնում է մեկ լիցենզավորված մասնագիտությամբ ծրագրի՝ թարգմանչական գործ՝ ճապոներեն, չինարեն, հնդկերեն, իտալերեն, լատիներեն եւ այլն: Ունի պայմանագրեր արտասահմանյան 5 համալսարանների հետ: Այս հաստատությանը լիցենզիայից դեռեւս չգրվելու համար հաշվի են առել այն հանգամանքը, որ 1-2 մասնագիտությունների գծով փոքրածավալ, բայց երկրի համար էական նշանակություն ունեցող

գործունեություն են ծավալում, եւ այստեղ սովորող ուսանողների տեղափոխության դեպքում դժվարություններ կծագեն: «Թերությունն այն էր, որ չէր ապահովում ենթակառուցվածքը որպէս համալսարան կամ որպէս ինստիտուտ», - հավելել էր Արա Ավետիսյանը:

Ռեկտորը համադասախան փաստաթղթերը չէր ներկայացրել դասարան

Սեպտեմբերի 16-ին Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համալսերի ընդհանուր իրավասության դատարանում տեղի ունեցավ «Երեւանի հումանիտար ինստիտուտի ռեկտորն ընդդէմ «Յետքի» գործով առաջին՝ նախնական դատական նիստը՝ նախագահությամբ դատավոր Ա. Մելքումյանի:

Երկու կողմերի ներկայացուցիչները հանդես եկան միջնորդություններով եւ լրացուցիչ նյութերով: Հայցը հետաձգվեց պատասխանող կողմի պահանջով: Պատասխանող կողմը միջնորդեց, որպէսզի ռեկտոր Միքայել Ամիրխանյանը դատարան ներկայացնի ՀՀ կրթության եւ գիտության նախարարության կրթական ծրագրերի իրականացման լիցենզավորման հանձնաժողովի ստուգումների արդյունքների ակտն այն մասին, թե ինչու է Երեւանի հումանիտար ինստիտուտը նկատողություն ստացել նախարարության կողմից, քանի որ, ըստ պատասխանող կողմի, այնտեղ հայտնաբերվել են մի շարք թերացումներ:

Պատասխանող կողմը միջնորդեց, որ ռեկտորը ներակայցնի «Սազամար» ընկերության եւ բուհի միջեւ կնքված պայմանագիրը եւ Երեւանի կինոյի եւ թատրոնի պետական ինստիտուտի հետ կնքված վարձակալության պայմանագիրը, ինչպէս նաեւ՝ անշարժ գույքի օգտագործման վկայականը:

Դատարանն իր հերթին հայցվոր կողմից պահանջեց Ամիրխանյանի եւ նրա ուսանողուհի Գայանե Մալիշենկոյի միջեւ կնքված աշխատանքային պայմանագիրը, քանի որ դատարան ներկայացրած պայմանագիրն անստորագիր էր:

Հաջորդ՝ հոկտեմբերի 10-ի նիստում Երեւանի հումանիտար ինստիտուտի ռեկտոր Միքայել Ամիրխանյանը հայտարարեց, որ հրաժարվում է «Յետքի» եւ լրագրող Անի Հովհաննիսյանի դէմ ներկայացրած հայցից:

Պարզվում է՝ ռեկտորը եւ փաստաբանը տեղյակ չեն եղել Զողաքացիական օրենսգրքի 19-րդ հոդվածի փոփոխությունների մասին, այն է՝ լրագրողը կամ խմբագրությունն ազատվում է պատասխանատվությունից, եթե վերաբարտադրել է ուրիշի խոսքերը: «Այսինքն, թուփակի դեր է կատարում», - լրագրողի աշխատանքը որակեց բուհի ռեկտորը: Այսինքն, ռեկտորի բարի համբավը ոչ ՀԼՄ-ն, ոչ էլ լրագրողը չեն արատավորել, քանի որ նրա նկատմամբ զրպարտություն եւ վիրավորանք չեն հրապարակել: Չրպարտողը, ըստ հայցվորների, եղել է բուհի ուսանող Գայանե Մալիշենկոն, որի դէմ էլ նրանք նոր դատական հայց կներկայացնեն:

Միքայել Ամիրխանյանը եզրակացրեց, որ Չայանե Մալիշենկոն է իրեն գրպարտել եւ կազմակերպել «գրպարտչական» հողվածը:

«Սազամարի» հետ պայմանագիրը, տարածքի վարձակալության պայմանագիրը, կադաստրի գրանցման վկայականը, որոնք պահանջել էր պատասխանող կողմը անցյալ նիստին, եւ որի միջնորդությունը դատարանը բավարարել էր, այդպես էլ դատարանին չներկայացվեց: Անի Յովհաննիսյանի փաստաբան Օլյա Սաֆարյանը դատարանից խնդրեց ապահովել միջնորդության բավարարումը եւ դատարանին ներկայացնել նշված փաստաթղթերը: Դատարանը մեկ անգամ եւս ռեկտորից պահանջեց ներկայացնել փաստաթղթերի բնօրինակները, սակայն ռեկտորը հրաժարվեց եւ ասաց, որ ինքը բնօրինակներ չունի, դրանք գործերից չէր կարող հանել, իր մոտ միայն պատճեններն են, որոնք խուսափեց ներկայացնել դատարան:

Օլգա Սաֆարյանն ասաց, որ ինքը տարածքի վարձակալության պայմանագիրը պահանջել է նաեւ Երեւանի թատրոնի եւ կինոյի պետական ինստիտուտից եւ հենց Երեւանի հումանիտար ինստիտուտից մինչեւ դատական նիստերի սկսվելը, սակայն մինչ օրս այնտեղից էլ պատասխան չկա:

«Նախորդ դատական նիստին դատարանը բավարարել էր մեր միջնորդությունը, եւ այսօրվա նիստում ռեկտորի պահվածքից երեւում էր, որ դա իրենց «ամենաթույլ» տեղն է, այսինքն՝ կան բաներ, որոնք իրականում կարող էին ավելի մեծ բացահայտումներ դառնալ բուհի մասին: Միաժամանակ ռեկտորն այսօրվա ելույթում մի քանի տվյալներ ներկայացրեց, որոնք կարող են հիմք հանդիսանալ տարբեր պետական մարմինների համար՝ բուհի նկատմամբ պատժամիջոցներ կիրառելու, մասնավորապես՝ ուսանողի աշխատավարձից ինչ-որ չափով գումար է պահել բուհի համար: Սա արդյո՞ք չի նշանակում, որ նա աշխատանքային շահագործման է ենթարկում ուսանողներին եւ առանց նրանց համաձայնության աշխատավարձից գումար պահում: Դատական այս կարճ գործընթացը ցույց տվեց, որ հողվածը «խորացնելու» տեղ ունեն, դատարանի միջոցով կարողացանք պարզել, որ այդ բուհում այլ կարգի խախտումներ էլ կան», - ասաց «Յետքի» գլխավոր խմբագիր Էդիկ Բաղդասարյանը:

Յուլի 15-ին Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանը կարճեց «Երեւանի հումանիտար ինստիտուտի ռեկտոր Միքայել Ամիրխանյանն ընդդեմ «Յետք» շաբաթաթերթի եւ լրագրող Անի Յովհաննիսյանի» գործի քննությունը:

Դատարանը պարտավորեցնում է հերքում տպագրել արդեն գոյություն չունեցող թերթում

2010թ. հունիսի 9-ին Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ

համայնքների առաջին ատյանի դատարանում, Կարինե Պետրոսյանի նախագահությամբ, լսվեց Արենի գյուղի բնակիչ Սուսաննա Բաղդասարյանի հայցը ընդդեմ «Յայք» թերթի խմբագրության եւ լրագրող Արման Գալոյանի:

Արենի գյուղի բնակչուհին լրագրողից պահանջում է հերքել թերթի 2008 թ. փետրվարի 8-ի համարում տեղ գտած «Սպանության հետքերով» հոդվածի՝ «հանգուցյալի հիշատակը պղծող, անունն ու համբավը արատավորող» տեղեկությունները: Չնայած նրան, որ դիմումը դատարան է ներկայացվել մոտ 3 տարի անց, հայցադիմումը լրագրողի մասով անցյալ տարվա դեկտեմբերին ընդունվել է վարույթ:

Արման Գալոյանը նիստերին չի ներկայացել: Նա կարծում է, որ հայցը վարույթ չպետք է ընդունվեր առնվազն վաղեմության պատճառով: Սա որակելով իբրեւ դատարանի կոպիտ սխալ՝ Գալոյանն ընդգծում է՝ վիճարկվում են հոդվածում աղբյուրին հղում արված խոսքերը:

Ինչո՞ւ է հայցը հոդվածի հրապարակումից միայն 3 տարի անց ներկայացվել: Ըստ հայցվոր կողմի՝ կան ծանրակշիռ պատճառներ: Նախ, այս ընթացքում իրենք գյուղից բացակայել են, հետո, Նշյալ հոդվածի հետեւանքով գյուղացիներն անբարեհաճ են տրամադրված իրենց ընտանիքի նկատմամբ: Բաղդասարյանները գտնում են, որ հոդվածը միտված էր վարկաբեկելու հանրային անձին, այն քաղաքականացված էր, փաստերը՝ խեղաթյուրված: Նրանք պատասխանողից դրամական փոխհատուցում չեն պահանջում:

«Յայքի» հոդվածում նշվում է. «Սերժ Սարգսյանի նախընտրական շտաբի ղեկավար, փոխվարչապետ Յովիկ Աբրահամյանի բարեկամները ոչ միայն հանրահավաքներ խանգարող հասարակ խուլիգաններ են, այլև նրանցից ոմանք այսօր մեղադրվում են դաժան մարդասպանություն կատարելու մեջ»:

Բաղդասարյանների 17-ամյա որդին՝ Յայկը, կասկածելի հանգամանքներում մահացել է: Ծնողները նշում են, որ գործը պատշաճ կերպով չի ուսումնասիրվել: Նրանք պնդում են, որ Յայաստանում արդարություն չկա, սակայն, միեւնույն է, իրենց արյունակից Աժ նախագահին չեն դիմել ու չեն էլ դիմելու, որովհետեւ «ճշմարտությունն իրենց կողմն է, եւ այն պետք է հաղթանակի»:

Յայկը մահացել է 2007 թ. փետրվարին: Հարուցված քրեական գործը կարճվել է, քանի որ իրավապահները եզրակացրել են, որ տղան ինքնասպան է եղել: Մինչդեռ Յայկի ծնողներն ասում են, որ իրենց որ-

21.5-ն
եւ լրագրողները
ՊԱՏԱՐԱՆՈՒՄ
41

դուն սպանել են, իսկ հանցագործները՝ մնացել անպատիժ: Ավելին, ըստ Բաղդասարյանների՝ Նույն գյուղի բնակիչ Կարեն Մանուկյանը Հայկի հորը՝ Համլետ Բաղդասարյանի հետ զրույցում ասել է, որ մասնակցել է վերջինիս որդու սպանությանը, բայց, միեւնույն է, իրեն ոչինչ չեն անելու: Համլետը տեղում Կարենին սպանել է, ինչի պատճառով 2008 թ. մայիսին 10 տարով ազատազրկվել է:

«Հայքի» հողվածագիրը զրուցել է Կարեն Մանուկյանի այրու՝ Սվետլանա Առաքելյանի հետ, ով ասել է, թե սպանված տղան՝ Հայկը, թմրամոլ էր: «...Բոլորը դա գիտեին: Նույնիսկ նրա հայրը, որ եկավ թաղմանը, ասում էր՝ ինքը գիտի, որ իր տղան վաղ թե ուշ մեռնելու է», - այրու խոսքերը մեջբերել է «Հայքը»:

Սպանվածի այրին՝ Սվետլանա Առաքելյանը, եւ վերջինիս քույրը 2008 թ. սեպտեմբերին դատապարտվել են 1-ական տարվա պայմանական ազատազրկման՝ Բաղդասարյանների գույքին դիտավորությանը վնաս պատճառելու համար: Իսկ սպանված Կարեն Մանուկյանի մայրը՝ Մարիամ Մկրտչյանը, 2009 թ. փետրվարին հանցավոր է ճանաչվել Հայկ Բաղդասարյանի գերեզմանը մի քանի անգամ անարգելու մեջ: Դատարանը Մարիամ Մկրտչյանին տուգանել է 44 հազար դրամով:

Արման Գալոյանն ասում է, որ Բաղդասարյանները թերթի հասցեին անեծքներով նամակներ են ուղարկել, բայց դրանց թերթը երբեմից չի անդրադարձել: Իսկ ինքը հողվածը գրելիս Բաղդասարյանների հետ չի զրուցել, քանի որ գյուղ կատարած իր այցելության ժամանակ վերջիններս Արենիում չեն եղել:

Սեպտեմբերի 27-ին երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանը մասնակի բավարարեց Սուսաննա Բաղդասարյանի հայցն ընդդեմ ներկայումս լույս չտեսնող «Հայք» թերթի խմբագրության եւ նախկինում այդ թերթի թղթակից Արման Գալոյանի եւ Սվետլանա Առաքելյանի:

Համաձայն վճռի՝ Սվետլանա Առաքելյանը պարտավոր է հերքել «Հայք» թերթի 2008 թվականի փետրվարի 8-ի համարում հրապարակված «Սպանության հետքերով» խորագրով հողվածում Հայկ Բաղդասարյանի պատիվն ու արժանապատվությունն արատավորող տեղեկությունները եւ հերքումը տպագրել Նույն «Հայք» թերթում՝ վճիռն օրինական ուժի մեջ մտնելուց անմիջապես հետո, «Յերբում» խորագրի ներքո: Սակայն նշենք, որ «Հայք» թերթն այլեւս լույս չի տեսնում:

Դատարանը ապացուցված է համարել, որ հողվածում Սվետլանա Առաքելյանի տրամադրած տեղեկատվության բառացի շարադրանքն է գետնով ի հողվածում: Ընդ որում՝ տեղեկատվությունը մեջբերվել է որպես ուրիշի ուղղակի (Սվետլանա Առաքելյանի) խոսք՝ չակերտների մեջ: Այսինքն, հողվածում առկա է հղում սկզբնաղբյուրին, եւ այդ պայմաններում պատասխանատվությունը կրում է ոչ թե լրագրող Արման Գալոյանը, այլ Սվետլանա Առաքելյանը՝ որպես թերթի միջոցով արատավորող տեղեկություններ տարածող:

Լրագրողն արձագանքում է դատարանի վճռին

Սեպտեմբերի 28-ին, արձագանքելով դատարանի վճռին, լրագրող Արման Գալոյանը տարածեց հետևյալ հաղորդագրությունը.

«Սեպտեմբերի 27-ին Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Կարինե Պետրոսյանն աննախադեպ խայտառակ վճիռ է կայացրել՝ ընդդեմ ավելի քան 1 տարի լույս չտեսնող «Հայք» օրաթերթի:

Դատարանը բավարարել է Արեւի գյուղի բնակիչ Սուսանա Բաղդասարյանի հայցն՝ ընդդեմ «Հայք» օրաթերթի խմբագրության եւ Նախկինում այդ թերթի, (այժմ՝ «Iragir.am» կայքի եւ «Ժողովուրդ» օրաթերթի) թղթակից Արման Գալոյանի: Որպես երկրորդ պատասխանող ճանաչվել էր լրագրողի տեղեկատվության աղբյուրը՝ Սվետլանա Առաքելյանը, որն էլ հարցազրույց էր տվել իր ամուսնու սպանության վերաբերյալ: Դատարանը ապացուցված է համարել, որ հողվածում Սվետլանա Առաքելյանի տրամադրած տեղեկատվության բառացի շարադրանքն է գետեղվել հողվածում, մեջբերվել որպես ուրիշի ուղղակի խոսք՝ չակերտների մեջ: Ու քանի որ հողվածում առկա է հղում սկզբնաղբյուրին՝ պատասխանատվությունը կրում է ոչ թե լրագրող Արման Գալոյանը, այլ սկզբնաղբյուրը: Եվ դատարանը պարտավորեցրել է Սվետլանա Առաքելյանին հերքել «Հայք» օրաթերթի 2008 թվականի փետրվարի 8-ի համարում հրապարակված «Սպանության հետքերով» հողվածում հայտնած տեղեկությունները Նույն «Հայք» թերթում՝ վճիռն օրինական ուժի մեջ մտնելուց անմիջապես հետո՝ հերքում խորագրի ներքո:

Դատավոր Կարինե Պետրոսյանի կայացրած վճռի վերաբերյալ հարկ եմ համարում հայտարարել հետևյալը. **խեղկատակություն է ոչ միայն կայացված դատական ակտը, այլ նաեւ՝ դատական ողջ գործընթացը:**

Եթե դատավորն իրեն նեղություն տար ու կարդար «Չանգվածային լրատվության մասին» ՀՀ օրենքը, ապա ի սկզբանե հայցը չէր ընդունի վարույթ: «Չանգվածային լրատվության մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդվածի 1-ին կետի 2-րդ մասի համաձայն՝ «Հերքման պահանջը կարող է ներկայացվել մեկամսյա ժամկետում՝ հաշված այն տեղեկատվության տարածման օրվանից, որին վերաբերում է հերքումը»: ՀՀ Զաղաքացիական օրենսգրքի 333-րդ հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ «հայցի պահանջների որոշ տեսակների համար օրենքով կարող են սահմանվել հայցային վաղեմության ընդհանուր ժամկետի համեմատությամբ կրճատ կամ ավելի երկար հատուկ ժամկետներ»: Տվյալ դեպքում «ՉԼ մասին» օրենքով սահմանվել է հերքման պահանջը ներկայացնելու 1-ամսյա ժամկետ՝ հաշված այն տեղեկատվության տարածման օրվանից, որին վերաբերում է հերքումը: «Հայք» օրաթերթում իմ հողվածը լույս է տեսել 2008 թ. փետրվարի 8-ին, իսկ դատարան հայցադիմումը ներկայացվել է 2010 թ. օգոստոսին: Սա արդեն բավարար հիմք էր՝ հայցադիմումն ընդհանրապես վարույթ չընդունելու համար: Սակայն դատավորը անտեսել է օրենքի այս դրույթը: Օգտվելով Զաղ.դատ.օր.-ի համապատասխան հոդվածից՝ ես չեմ մասնակցել դատաքննությանը: Ողջ

գործընթացը համարել եմ ապօրինի ու չեմ ցանկացել լեգիտիմացնել կամ իմ գործողություններով օրինականացնել ապօրինությունները:

Ուշադրություն եմ հրավիրում այն փաստի վրա, որ 2010 հուլիսից դադարեցվել է «Հայք» օրաթերթի տպագրությունը, մինչդեռ դատարանը վճռել է, որ Սվետլանա Առաքելյանը հերքումը պետք է տպագրի «Հայք» օրաթերթում՝ «Հերքում» խորագրի ներքո: Այս ամենը հիմք է տալիս ենթադրելու, որ գործ ունենք կամ քաղաքական հետապնդման, կամ միտումնավոր անգրագիտության հետ: Առավել էւս, որ հայցվորի ընտանիքն ազգակցական կապ ունի ԱԺ նախագահ Յովիկ Աբրահամյանի հետ: Այս առումով հրավիրում եմ իրավապաշտպան լրագրողական կազմակերպությունների եւ ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի ուշադրությունը»:

Դատարանը ո՛ր թերթին կոտորեցճի տպագրել հերքումը

Նոյեմբերի 18-ին Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում կայացավ Սուսաննա Բաղդասարյանի՝ լրացուցիչ վճիռ կայացնելու հայցն ընդդեմ ներկայումս լույս չտեսնող «Հայք» թերթի խմբագրության եւ նախկինում այդ թերթի, այժմ՝ «Ժամանակ» օրաթերթի եւ «Iragir.am» կայքի թղթակից Արման Գալոյանի եւ Սվետլանա Առաքելյանի:

Քանի որ «Հայք» թերթն այլեւս լույս չի տեսնում, հայցվորը դիմել է դատարան՝ լրացուցիչ վճիռ կայացնելու պահանջով: Հայցվորը խնդրում է դատարանին՝ պարտավորեցնել հերքումը տպագրել «Հայք» թերթի նույնանման տպաքանակ եւ ընթերցող ունեցող թերթում՝ որպես օրինակ բերելով հետեւյալ թերթերը՝ «Ժամանակ», «Չորրորդ ինքնիշխանություն», «Հայկական ժամանակ»:

Դատարանը դատական ակտի հրապարակման օր նշանակեց դեկտեմբերի 2-ը:

3 զստանալորներն ընդդեմ «ՆՃ»-ի.

Գերդատարան զստարաններն
արհամարհում են միջազգային
կոնվենցիաները

Ջախից՝ Սամվել Ալեքսանյան, Ռուբեն Հայրապետյան, Լեւոն Սարգսյան

«Հայկական ժամանակ» օրաթերթը, դիմելով Վճռաբեկ դատարան, փորձում էր Հայաստանի դատական ատյաններում վերջին անգամ արդարադատություն գտնել, հակառակ դեպքում ստիպված էր լինելու թակել Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի (ՄԻԵԴ) դուռը: Օրաթերթի հիմնադիրները քաջ գիտակցում էին, որ Հայաստանի դատական համակարգում ընդդիմադիր թերթի կողմից արդարադատություն որոնելը երազանքի պես մի բան է, ուստի այլ բան չէր մնում, քան սպառել ներպետական ատյաններն ու հայց ներկայացնել ՄԻԵԴ: Հռոտեսական տրամադրության համար պարարտ հող էին ստեղծում նաեւ ներպետական դատական ատյանները, որոնք խտրական մոտեցում են ցուցաբերել ոչ միայն ներպետական օրենքները կիրառելու ժամանակ, այլև միջազգային պայմանագրերի դրույթները մեջբերելիս: ՄԻԵԴ դիմելու կանխատեսումներն ավելի շուտ իրականացան, քան սպասում էին շատերը: Վճռաբեկ դատարանը վերադարձրել է «Դարեսկիզբ» ՄԴԸ-ի վճռաբեկ բողոքը՝ ընդդեմ վերաքննիչ դատարանի որոշման:

Օրաթերթի հիմնադիր «Դարեսկիզբ» ՄԴԸ-ն Վճռաբեկ դատարանի քաղաքացիական եւ վարչական պալատ բողոք էր ներկայացրել՝ ընդդեմ ՀՀ վերաքննիչ դատարանի որոշման: Մինչ այդ վերաքննիչ բողոք

եր ներկայացվել նաեւ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարան, եւ վերջինը սույն թվականի հունիսի 6-ին ուժի մեջ էր թողել առաջին ատյանի վճիռը, ըստ որի՝ «Դարեսկիզբ» ՍՊԸ-ից հօգուտ Սամվել Ալեքսանյանի, Ռուբեն Հայրապետյանի եւ Լեւոն Սարգսյանի բռնազանձել 2.044.000-ական դրամ, որից 2 մլն-ը որպէս փոխհատուցման գումար, 44.000 դրամը՝ վճարված պետական տուրքի գումար: Ինչպէս նաեւ դատարանը պարտավորեցրել է ՍՊԸ-ին՝ հերքել «Դարեսկիզբ» ՍՊԸ-ի կողմից «Հայկական ժամանակ» օրաթերթի 2010 թվականի հոկտեմբեր 14-ի թիվ 188 համարի առաջին էջի կենտրոնում հրապարակված «Ութից յոթը ցուցակում են» խորագրով հոդվածում հայցվորներ Ռուբեն Հայրապետյանի, Լեւոն Սարգսյանի, Սամվել Ալեքսանյանի պատիվն ու արժանապատվությունն արատավորող (զրպարտող) տեղեկությունները:

Ազատ Խոսքի Թե՛մ Ինքնագրաբանություն

Աժ պատգամավորներ Լեւոն Սարգսյանը, Սամվել Ալեքսանյանն ու Ռուբեն Հայրապետյանը 2010թ. նոյեմբերի 8-ին ընդդէմ «Դարեսկիզբ» ՍՊԸ-ի հայց էին ներկայացրել դատարան՝ պատվին եւ արժանապատվությանը պատճառած վնասի հատուցման պահանջի մասին:

Պատգամավորների «պատիվն ու արժանապատվությունը» վիրավորվել էր 2010թ. հոկտեմբերի 14-ին օրաթերթում տպագրված «Ութից յոթը ցուցակում են» վերտառությամբ լուրից հետո: «Հայկական ժամանակ» թերթը գրել էր, որ իր տեղեկություններով ՌԴ ազգային անվտանգության մարմինը, դատախազությունը եւ մյուս իրավապահ մարմինները տարբեր քրեական գործերի նախաքննության ընթացքում՝ հիմնականում նարկոթրաֆիքի, թրաֆիքինգի եւ փողերի լվացման գործերով, պարզել են, որ հանցագործությունների հետ անչլություն ունեն նաեւ ՀՀ պաշտոնյաներ:

«ՌԴ իրավապահները պարզել են, որ ռուսական կրիմինալ խմբավորումները ՀՀ տարբեր պաշտոնյաների հետ սերտ կապերի մեջ են, եւ կազմել են տարբեր քրեական գործերի հետ անչլություն կամ ռուսական կրիմինալ խմբավորումների հետ կապեր ունեցող ՀՀ պաշտոնյաների ցուցակ, որում ընդգրկել են 32 անուն: Մեր տեղեկություններով, այս ցուցակի վերաբերյալ ՌԴ դատախազության ներկայացուցիչները գրուցել են «Միաբանություն» հայկական ազգային ակումբի նախագահ Սմբատ Կարախանյանի հետ: Տուցակը ՌԴ դատախազության ղեկավարությունը ոչ պաշտոնական ֆորմատով ցուցադրել է ՀՀ գլխավոր դատախազ Աղվան Յովսեփյանին եւ ԱԿԾ տնօրէն Գորիկ Չակոբյանին: Ռուսական կողմը ցուցակում նշված անձանց պատասխանատվության ենթարկելու հարց է բարձրացրել: Սակայն, ՀՀ վերը նշված պաշտոնյաներն իրենց ռուս գործընկերներին պատասխանել են, որ այդ խնդիրը լուծելու համար իրենք շատ փոքր մարդիկ են»,- գրել է թերթը:

Չղում անելով իր աղբյուրներին՝ «Հայկական ժամանակը» գրել էր մի շարք պաշտոնյաների անուններ, այդ թվում՝ վերը նշված երեք պատգամավորներին, որոնց անունները այս կամ այն կերպ շոշափ-

վում են տարբեր քրեական գործերում:

Հրապարակումից օրեր անց՝ հոկտեմբերի 26-ին, գրությանը հայցվորները պահանջել են հերքել իրենց պատիվն ու արժանապատվությունը արատավորող տեղեկությունները՝ կից ներկայացնելով հերքման տեքստ, թե հողվածում ներկայացված տեղեկությունները չեն համապատասխանում իրականությանը եւ ներկայացված են առանց հավաստիությունը ստուգելու: «ՀՃ»-ի գլխավոր խմբագիրը գրությանը պատասխանել է պատգամավորներին՝ հայտնելով, որ վերջիններս հերքման պահանջում չեն կշռել, թե որոնք են օրաթերթի առաջին էջում զետեղված «Ութից յոթը ցուցակում են» հրապարակման մեջ իրենց անձերի հետ կապված փաստացի անճշտությունները: Այնուհետև տեղեկացրել է, որ խնդրո առարկա հրապարակման մեջ հիշատակված փաստերը հաստատել է Մոսկվայում գործող «Միաբանություն» ազգային ակումբի նախագահ Սմբատ Կարախանյանը, ում ՌԴ իրավապահ մարմինների ներկայացուցիչները իրենք են տեղեկացրել վիճարկվող հրապարակման մեջ առկա փաստերի գոյության մասին եւ Կարախանյանի հետ զրուցել են՝ հայաստանցի մի շարք անձանց գործունեության մասին ավելի ամբողջական կարծիք կազմելու համար: Բացի դրանից՝ Կարախանյանն անձամբ է ծանոթացել այն անձանց ցուցակին, որում առկա են նաեւ հողվածը վիճարկող երեք պատգամավորի անունները:

Այնուհետև թերթն իր 2010 թ. նոյեմբերի 2-ի համարում հրապարակել է «Միաբանություն» հայկական ազգային ակումբի նախագահ Սմբատ Կարախանյանի հետ հարցազրույցը, որով նա էս մեկ անգամ հաստատել է տարբեր քրեական գործերին Լեւոն Սարգսյանի, Սամվել Ալեքսանյանի եւ Ռուբեն Յայրապետյանի առնչության վերաբերյալ տեղեկությունը:

Դրանից հետո պատգամավորները որեւէ ձեւով չեն պատասխանել թերթի խմբագրությանը եւ նոյեմբերի 8-ին Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարան են ներկայացրել հայցադիմում, որն ընդունվել է վարույթ: Թերթի տնօրենը դեկտեմբերի 12-ին հայտնել է դատարանին, որ սույն քաղաքացիական գործով պատասխանողի ներկայացուցիչ է «Հայկական ժամանակ» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Նիկոլ Փաշինյանը, որն այդ ընթացքում անսպասելիորեն տեղափոխվել էր «Արթիկ» ԶԿՀ, ու նրա հետ կապ հաստատել հնարավոր չէր, եւ խնդրել էր նրա հետ պահպանել պատասխանողին ուղղվելիք նամակագրության համար կապը: Սակայն դատարանը գործով պատասխանող Նիկոլ Փաշինյանին երբեւէ նամակագրություն չի ուղղել:

Դատական գործընթացը մեկնարկել է 2011 թ. հունվարի 17-ին: Պատասխանողի ներկայացուցիչ, փաստաբան Վահե Գրիգորյանն այդ օրը խնդրել է դատարանին՝ իրեն տրամադրել երկշաբաթյա ժամկետ՝ նյութերին ծանոթանալու համար, քանի որ գործին ներգրավվել է հենց դատաքննության օրը: Բացի դրանից՝ միջնորդել էր տրամադրել հայցադիմումի հետ չուղարկված քաղաքացիական գործի նյութերի պատճենները: Միջնորդությունը բավարարվել էր, ինչպես նաեւ գործի նյութերին ծանոթանալու համար տրվել էր ընդամենը 7 օր ժամանակ՝ կի-

21.5-ն են կրագողները

ՊԱՏԱՐԱՆՈՒՄ

47

սով չափ պակաս փաստաբանի պահանջածից, ինչը բավարար լինել չէր կարող նյութերին լիարժեք ծանոթանալու եւ դատական հաջորդ նիստին պատրաստվելու համար:

Վահե Գրիգորյանը հայցադիմումին կից չուղարկված նյութերի պատճեններն անձամբ ստանալու խնդրանքով դիմել էր դատավորի օգնականին: Վերջինս տեղեկացրել էր, որ դրանց համար պետք է պետական տուրք վճարվի:

ՌԴ դատախազության պատասխանի պատճենը չի եղել հայցադիմումին կից փաստաթուղթ, եւ դրա համար չէր կարող գանձվել պետական տուրք, ուստի դատարանի այդ պահանջն ապօրինի է եղել: Բացի դրանից՝ պահանջվող փաստաթղթերի ծավալը չի գերազանցել 10 էջը. հետեւաբար, քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի համաձայն դրանք պետք է տրամադրվեին կողմին, այլ ոչ ղեպուհացվեին դատարանում, հետագայում էլ պետական տուրքի պահանջ ներկայացվեր պատասխանողին՝ դրանք ստանալու համար:

Եթե նույնիսկ անտեսենք քաղաքացիական դատավարության վերը նշված պահանջը, ապա «Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքի համաձայն՝ մինչեւ 10 էջից բաղկացած տեղեկատվությունը տրվում է անվճար, իսկ կողմին օրենքի պահանջով տրվելիք փաստաթուղթը չէր գերազանցում 10 էջը: Փաստորեն, դատարանը, որը կոչված է պաշտպանելու մարդու իրավունքները եւ օրինական շահերը, հենց ինքն է խախտել դրանք:

Այնուհանդերձ, պետտուրքը վճարվել է, եւ անդորրագիրը դատարան ներկայացնելուց հետո էլ ողջ դատաքննության ընթացքում նյութերը կողմին չեն տրամադրվել: Պարզ է, որ դատարանը հակված չի եղել ղեկավարվել օրենքով վերապահված լիազորություններով եւ ապահովել կողմերի հավասարությունը, հետեւաբար, արհեստական խոչընդոտներ է ստեղծել, որպեսզի պատասխանող կողմը զրկված լինի դրանց ծանոթանալու եւ լրացուցիչ ապացույցներ ներկայացնելու հնարավորությունից: Ավելին, դատարանը քաղաքացիական գործում դրել է մի գրություն, համաձայն որի՝ փաստաբանի պահանջած փաստաթղթերն ուղարկվել են նրան: Ըստ փաստաբանի՝ այդ գրությունն ակնհայտորեն կազմված է եղել դատարանի արած խախտումները քողարկելու նպատակով եւ, ամենայն հավանականությամբ, կազմվել է հետին թվով: Ոչ փաստաբանին, ոչ էլ պատասխանողին երբեւէ նրանց պահանջած տեղեկությունները չեն տրամադրվել:

Դատարանը բավարարել էր պատգամավորների հայցը, իսկ «Դարեսկիզբ» ՍՊԸ-ն վճիռը բողոքարկել է վերաքննիչ դատարան:

Միայն վերաքննիչ դատարանում է պատասխանողը հնարավորություն ունեցել ծանոթանալ գործի նյութերին՝ պարտադրված լինելով երկրորդ անգամ վճարել ապօրինաբար պահանջված պետական տուրքը: Գործի նյութերին ծանոթանալուց հետո ավելի հասկանալի է եղել դատարանի կողմնակալ վերաբերմունքը հօգուտ հայցվոր պատգամավորների:

Պատասխանողի ներկայացուցիչը նկատել էր գործում՝ թիվ 96 համարի էջում գտնվող, դատարանի նամակը պատասխանողին, որով իբր ուղարկվում են պատասխանողի ներկայացուցչի պահանջած նյու-

թերը: Հայտնաբերված գրությունը եւ դրան կից նյութերն առհասարակ չեն ուղարկվել պատասխանողին, քանի որ քաղաքացիական գործից բացակայում է ոչ միայն պատասխանողի կողմից նման գրություն եւ կից նյութեր ստացած լինելու, այլեւ առհասարակ դրանք պատասխանողին ուղարկված լինելու մասին որեւէ ապացույց: Այն եղել է ակնհայտորեն կեղծ փաստաթուղթ, որով դատարանը նպատակ է ունեցել «հրեղեն» ապացույցով քողարկել կողմերի հավասարության սկզբունքի խախտումը՝ ի վնաս պատասխանողի:

Արդեն վերաքննիչ դատարանը պատասխանողի նշած փաստարկների առնչությամբ տվել է անհասկանալի ու խուսափողական պատճառաբանություն՝ կոնկրետ չանդադրառնալով, թե ինչու է կողմը ապօրինաբար զրկված եղել նյութերին ծանոթանալու հնարավորությունից. «Պատասխանողի ներկայացուցիչը ներկայացել է դատաքննության եւ միջնորդել հետաձգել դատական նիստը...» թույլատրելով ծանոթանալ քաղաքացիական գործի նյութերին: Միջնորդությունը բավարարվել է դատարանի կողմից, ինչն ապացուցում է, որ դատարանը սույն դատավարության ընթացքում ապահովել է կողմերի համար հավասար մրցակցային պայմաններ...՝ հնարավորություն ընձեռելով պատասխանողին ծանոթանալ քաղաքացիական գործի նյութերին»:

Բացի դրանից՝ կողմերի հավասարության մասին խոսք լինել չի կարող, քանի որ պատասխանողի ներկայացուցիչը մի քանի անգամ միջնորդել է դատարան հրավիրել «ՀԺ» գլխավոր խմբագիր, գործով պատասխանող Նիկոլ Փաշինյանին, քանի որ ի պաշտոնե հեց նա է տիրապետել թերթում տպագրված եւ դատարանում վիճարկվող հոդվածի նրբություններին եւ մանրամասներին: Պատասխանողի ներկայացուցիչ նմանատիպ բոլոր միջնորդությունները դատարանը մերժել է:

Ինչպես ընդհանուր իրավասության, այնպես էլ վերաքննիչ դատարանը չի առաջնորդվել անկախության եւ անաչառության սկզբունքով: Ավելին, վերաքննիչ դատարանն իր պատճառաբանություններով սրբագրել է առաջին ատյանի բաց թողածները եւ չպատճառաբանված եզրահանգումներ արել: Օրինակ՝ այդ պատճառաբանություններից մեկով դատարանն արձանագրել է. «Հիշյալ հոդվածների վերլուծությունից հետեւում է, որ պատասխանողը կարող էր ազատվել պատասխանատվությունից միայն այն դեպքում, եթե հոդվածում հստակ հղում կատարված լիներ այլ անձի հրապարակային ելույթին, որը տեղի է ունեցել մինչեւ հրապարակումը, եւ որ այդ հրապարակումը լիներ այլ անձի հրապարակային ելույթի բառացի կամ բարեխիղճ վերարտադրությունը: Պատասխանողի կողմից չի ներկայացվել որեւէ ապացույց, որ մինչեւ իր կողմից հոդվածի հրապարակումը Սմբատ Կարախանյանը հրապարակային ելույթ է ունեցել նման բովանդակությամբ»:

Անհիմն է դատարանի պնդումը այն դեպքում, երբ մինչեւ դատաքննության սկսվելը «Հայկական ժամանակ» օրաթերթում վիճարկվող հոդվածին վերաբերող մի քանի հրապարակում է եղել, որով ամբողջությամբ հիմնավորվել է վիճարկվող լրատվական նյութը Սմբատ Կարախանյանի կողմից հրապարակայնորեն հայտարարված լինելու փաստը: Բացի դրանից, հոդվածում հստակ չի նշվել, որ նշված պետական

21.5-ն
եւ կրագրողները

ՊԱՏԱՐԱՆ

այրերն անմիջականորեն մասնակցել են քրեական գործերին:

Հայաստանյան դատարաններն անտեսում են Եվրոդատարանի նախադեպային վճիռները, որոնք կարող են լուրջ դերակատարում ունենալ օրենքների միատեսակ կիրառության համար: Օրինակ՝ «Ջեր-շիլդն ընդդեմ Դանիայի» գործը շրջադարձային կարող էր լինել նաեւ «Հայկական ժամանակ» օրաթերթի գործում:

Դանիացի լրագրողը հեռուստածրագրի ժամանակ հարցազրույց է վերցրել «Կանաչ բաճկոնավորներ» (Greenjackets) ռասիստական կազմակերպության 3 երիտասարդից՝ նպատակ ունենալով ցույց տալ ռասիզմի նկատմամբ կանաչ բաճկոնավորների վերաբերմունքը եւ հասարակության մեջ նրանց գործունեության նախապատմությունը: Դանիայի քաղաքային դատարանը, մեղադրելով լրագրողին ռասայականատելությանը սատարելու եւ խրախուսելու մեջ, որոշել է, որ նա նախօրոք քաջատեղյակ էր, որ հարցազրույցի ընթացքում, ամենայն հավանականությամբ, կհնչեն ռասայական խտրականության բնույթի հայտարարություններ:

Հայտարարությունները հեռարձակվել են առանց որեւէ հակակշռող փաստերի, որոնք ձայնագրությունից հետո լրագրողը կրճատել է...՞ թողնելով միայն առավել ծայրահեղական հայտարարությունները:

Եվրոդատարանն ամրագրել է, որ մամուլը ոչ միայն նման տեղեկություններ եւ գաղափարներ հաղորդելու խնդիր ունի, այլեւ, մյուս կողմից էլ, հասարակությունն իրավուք ունի ստանալու դրանք, այլապես մամուլը կկորցնի «հանրային հսկիչի» իր կենսական դերը: Նաեւ ամրագրել է, որ ոչ Եվրոդատարանի, ոչ էլ ազգային դատարանների խնդիրը չէ պարտադրել իրենց սեփական կարծիքը, թե լրագրողները հաղորդման ինչպիսի մեթոդներ պետք է որդեգրեն:

Այս համատեքստում դատարանը վերահաստատում է, որ Կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածը պաշտպանում է ոչ միայն արտահայտած գաղափարի եւ տեղեկատվության իսկությունը, այլեւ այն հաղորդելու ձեւը: «Հարցազրույցների վրա հիմնված լրատվական ծրագրերը, անկախ նրանից...՞ խմբագրված են, թե ոչ՝ հանդիսանում են ամենակարեւոր միջոցները, որոնցով մամուլը կարող է իրականացնել հասարակության «հսկիչի» իր կենսական դերը: **Հարցազրույցի ընթացքում ուրիշի կողմից արված հայտարարությունների տարածմանն աջակցող լրագրողին պատժելը լրջորեն կխոչընդոտի հանրային շահին առնչվող հարցերի քննարկմանը՝ մամուլի ունեցած նպաստին, եւ նման պատիժ չպետք է նախատեսվի, եթե չկան դրա համար առանձնապես հիմնավոր պատճառներ»,-եզրակացրել է դատարանը:**

Այս նախադեպային վճիռը լիովին կարող էր կիրառվել նաեւ «Հայկական ժամանակ» օրաթերթի գործով, մինչդեռ թե առաջին ատյանի, թե վերաքննիչ դատարաններն անտեսել են այն: Բողոքը վերադարձնելով՝ միջազգային կոնվենցիաներն արհամարհելու դիրք գրավեց նաեւ Վճռաբեկ դատարանը: Այսպիսով, ՀՀ դատական իշխանությունը, ի լուր միջազգային հանրության, ապացուցում է, որ իր համար գերակա են ոչ թե միջազգային պարտավորությունների կատարումը եւ օրենքների միատեսակ կիրառումով արդարադատության իրականացումը, այլ կամայական մոտեցում դրսեւորելով՝ բարձրաստիճան պաշտոնյա-

Ների համար անպատժելիության «իմունիտետ» ապահովելը:

Նշենք, որ պատասխանողը վճռաբեկ բողոքով պահանջում էր ամբողջությամբ բեկանել վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանի 09.06.2011թ. որոշումը և քաղաքացիական գործն ուղարկել համապատասխան ստորադաս դատարան՝ Նոր քննության:

Ո՞՞՞՞՞ համար են վավերացվում միջազգային կոնվենցիաները, եթե դրանք չափեսք է կիրառվեն

Հայաստանի Հանրապետությունը, հռչակվելով ինքնիշխան, ժողովրդավարական պետություն, մաս է կազմում միջազգային հանրությանը և վավերացնելով միջազգային պաստաթղթեր՝ պարտավոր է դրանք լիարժեք կիրառել:

ՀՀ Սահմանադրության 6-րդ հոդվածը հստակ սահմանում է, որ «Սահմանադրությունն ունի բարձրագույն իրավաբանական ուժ, և նրա նորմերը գործում են անմիջականորեն: Օրենքները պետք է համապատասխանեն Սահմանադրությանը: Այլ իրավական ակտերը պետք է համապատասխանեն Սահմանադրությանը և օրենքներին: Օրենքներն ուժի մեջ են մտնում «Հայաստանի Հանրապետության պաշտոնական տեղեկագրում» հրապարակվելուց հետո: Այլ նորմատիվ իրավական ակտերն ուժի մեջ են մտնում օրենքով սահմանված կարգով հրապարակվելուց հետո: Միջազգային պայմանագրերն ուժի մեջ են մտնում միայն վավերացվելուց կամ հաստատվելուց հետո: **Միջազգային պայմանագրերը Հայաստանի Հանրապետության իրավական համակարգի բաղկացուցիչ մասն են:** Եթե վավերացված միջազգային պայմանագրում սահմանվում են այլ նորմեր, քան նախատեսված են օրենքներով, ապա կիրառվում են այդ նորմերը...»:

Զգիտես ինչու հատկապես դատարաններում դատավորները խորշում են կիրառել միջազգային հանրության ընդունած և Հայաստանի վավերացրած միջազգային պայմանագրերի դրույթները: Հայ դատավորներն իրենց համար գծել են նեղ շրջանակ, որում տեղավորվում է միայն ներպետական օրենսդրությունը, այն էլ՝ ոչ հավասարության սկզբունքով: Եթե արդարադատության համար կոչված դատավորները կիրառեն ՄԻԵԴ-ի նախադեպային վճիռների և վավերացված պայմանագրերի դրույթները, ապա շատ գործեր կլուծվեն հենց հանրապետության սահմաններում՝ ներպետական օրենքների շրջանակում:

Այսպես, 2002թ. ապրիլի 26-ին ՀՀ-ն վավերացրել է «Մարդու իրավունքների և հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» եվրոպական կոնվենցիան, որի 10-րդ հոդվածն ամրագրում է.

«1. Յուրաքանչյուր ոք ունի ազատորեն արտահայտվելու իրավունք: Այս իրավունքը ներառում է սեփական կարծիք ունենալու, տեղեկություններ ե գաղափարներ ստանալու և տարածելու ազատությունը... առանց պետական մարմինների միջամտության և անկախ սահմաններից: Այս հոդվածը չի խոչընդոտ

տում պետություններին... սահմանելու ռադիոհաղորդումների, հեռուստատեսային կամ կինեմատոգրաֆիական ձեռնարկությունների լիցենզավորում:

2. Այս ազատությունների իրականացումը, քանի որ այն կապված է պարտավորությունների եւ պատասխանատվության հետ, կարող է պայմանավորվել այնպիսի ձեւականություններով, պայմաններով, սահմանափակումներով կամ պատժամիջոցներով, որոնք նախատեսված են օրենքով եւ անհրաժեշտ են ժողովրդավարական հասարակությունում... ի շահ պետական անվտանգության, տարածքային ամբողջականության կամ հասարակության անվտանգության, անկարգությունները կամ հանցագործությունները կանխելու, առողջությունը կամ բարոյականությունը, ինչպես եւ այլ անձանց հեղինակությունը կամ իրավունքները պաշտպանելու, խորհրդապահական պայմաններով ստացված տեղեկատվության բացահայտումը կանխելու կամ արդարադատության հեղինակությունն ու անաչառությունը պահպանելու նպատակով»:

Մինչդեռ, ակնհայտ է, որ վերջին մեկ տարվա ընթացքում իրար հետեւից պաշտոնյաների կողմից լրատվամիջոցներին դատի տալն ու դատարանների կողմից հայցերն անվերապահորեն բավարարելը ամենեւին անհրաժեշտ չէ ժողովրդավարական հասարակությանը: Այն հետապնդում է մեկ նպատակ. ֆինանսական ծանր կացության մեջ գցելով՝ լռեցնել լրատվամիջոցներին, այդ թվում՝ նաեւ «Հայկական ժամանակին»:

Դա է վկայում, որ այս գործով հայցվորներից որեւէ մեկն առ այսօր որեւէ իրավական գործընթաց չի սկսել Սմբատ Կարախանյանի դեմ, ինչը ապացույցն է այն բանի, որ հայցվոր պատգամավորների կողմից պատասխանողի վրա սեւեռվելը ուղղված է եղել հենց լրատվամիջոցին ծանր վիճակի մեջ դնելուն:

Հայաստանի դատավորները հաշվի չեն առնում նաեւ, թե պատվի ու արժանապատվության հայցերով ովքեր են հայցվորները: Այս առնչությամբ ՄԻԵԴ-ը «Լինգեսն ընդդեմ Ավստրիայի» գործում հետեւողականորեն պնդել է, որ ընդունելի քննադատության սահմանները շատ ավելի լայն են քաղաքական գործչի դեպքում, քան մասնավոր անձի: Նույն համատեքստում քաղաքական գործիչն անխուսափելիորեն եւ գիտակցաբար բաց է իր յուրաքանչյուր խոսքի եւ արարքի մանրակրկիտ քննարկման առջեւ ինչպես լրագրողների, այնպես էլ լայն հանրության կողմից. հետեւաբար, պետք է դրսևորի հանդուրժողականության առավել բարձր աստիճան: Ի տարբերություն մասնավոր անձանց, քաղաքական գործիչն ունի հրապարակային ելույթների եւ լրատվամիջոցների հետ այլ կերպ հաղորդակցվելու հնարավորություն եւ այս պարագայում պետք է հնարավորինս քիչ ապավինի լրատվամիջոցներին լռեցնելու այնպիսի խիստ միջոցի, ինչպիսին դատական ատյաններին դիմելն է:

Մինչդեռ ՀՀ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանը, ՄԻԵԴ-ի նախադեպային վճիռները հիմք ընդունելու եւ հայցվոր քաղաքական գործիչներին վերը նշված համատեքստում դիտարկելու փոխարեն, ապշեցուցիչ եզրահանգում է արել՝ շեշտելով, որ հայցվորները ՀՀ Ազգային

ժողովի պատգամավորներ են: «Դատարանը հայցապահանջը բավարարելիս հաշվի է առել սույն գործի առանձնահատկությունները, մասնավորապես՝ հայցվորների անձը և զրպարտության հնարավոր ազդեցությունը հայցվորների պատվի, պսիխե... հասարակության կողմից նրանց անձին, գործունեությանը տրվող գնահատականի վրա», - գրված է վերաքննիչ դատարանի վճռում:

Ստացվում է, որ դատարանը կաշկանդված է հենց այն հանգամանքով, որ հայցվորները պատգամավորներ են, և նրանց հայցն անվերապահորեն պետք է բավարարվի: Սահմանադրության 27-րդ հոդվածով նախատեսված է, որ «Յուրաքանչյուր ոք ունի իր կարծիքն ազատ արտահայտելու իրավունք: Արգելվում է մարդուն հարկադրել իրաժարվելու իր կարծիքից կամ փոխելու այն: Յուրաքանչյուր ոք ունի խոսքի ազատության իրավունք, ներառյալ տեղեկություններ և գաղափարներ փնտրելու, ստանալու, տարածելու ազատությունը, տեղեկատվության ցանկացած միջոցով անկախ պետական սահմաններից: Լրատվամիջոցների և տեղեկատվական այլ միջոցների ազատությունը երաշխավորվում է»:

ՄԱԿ-ի անդամ դառնալիս՝ Հայաստանը միացել է նաև Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագրին և վավերացրել «Քաղաքացական և քաղաքական իրավունքների մասին» միջազգային դաշնագիրը, որի 19-րդ հոդվածը երաշխավորում է յուրաքանչյուր անձի խոսքի ազատության իրավունքը:

«Հենդիսայդն ընդդեմ Միացյալ Թագավորության» գործով էլ ՄԻԵԴ-ը կարելուում է, որ խոսքի ազատությունը ժողովրդավարական հասարակության լրջագույն հիմքերից է, նրա առաջընթացի և յուրաքանչյուր մարդու զարգացման նախապայմանը: ...Այն տարածվում է ոչ միայն այնպիսի «տեղեկությունների կամ գաղափարների» վրա, որոնք դրականորեն են ընդունվում կամ վիրավորական չեն, այլև այնպիսիների, որոնք վիրավորական են, ցնցող կամ անհանգստացնող պետության կամ հասարակության որեւէ հատվածի համար: Այդպիսին է բազմակարծության, հանդուրժողականության և լայնախոհության թելադրանքը՝ առանց որի չի կարող լինել «ժողովրդավարական հասարակություն»:

Ներպետական դատարանները, այս գործով հայցի փոխհատուցման պահանջը բավարարելով, խախտել են նաև Սահմանադրությամբ և Կոնվենցիայով նախատեսված ազատության կամ իրավունքի սահմանափակմանն առաջադրվող համաչափության պահանջը: Համաչափության սկզբունքը հողվածում արտացոլված չէ, սակայն ՄԻԵԴ-ն այն լայնորեն կիրառել է իր՝ արտահայտվելու ազատությանը վերաբերող վճիռներում:

ՄԻԵԴ նախատեսային իրավունքը կասկած չի հարուցում, որ հայցվորների պահանջած և դատարանի բավարարած գումարը, որը ընդհանուր առմամբ կազմում է 6.000.000 մլն դրամ, որեւէ կերպ չի տեղավորվում համաչափության սկզբունքի շրջանակներում, քանի որ այն ակնհայտորեն և մի քանի անգամ գերազանցում է պատասխանող կազմակերպության կողմից ստացվող ամսական եկամուտների չափը և չափազանց ծանր բեռ է պատասխանողի համար, ինչը կարող է վտանգել ոչ միայն դրա հետագա գործունեությունը, այլև «սառեցնող ազդեցություն» ունենալ ողջ մամուլի վրա:

ՄԻԵԴ-ը նման դեպքերում պահանջում է, որ պահանջվող փոխհա-

տուգման չափը որոշելիս ներպետական դատարանները հաշվի առնեն այն անձանց սահմանափակ միջոցները, որոնց դեմ բերվում են գրպարտության կամ վիրավորանքի մասին հայցերը («Ռոմանենկոն ընդդեմ Ռուսաստանի»):

Այս համատեքստում «Դարեսկիզբ» ՍՊԸ-ն պնդում է, որ 6.000.000 դրամը գերազանցում է իր 3.5 ամսվա շահույթը, որն ամսական կազմում է մոտ 1.800.000 դրամ: Յետեւբար, հոգուտ հայցվորների բավարարելով պատասխանողի նկատմամբ մեծ գումարով փոխհատուցման պահանջը՝ դատարանը պատասխանողի վրա կոնի անհամաչափ ծանր բեռ, որը փաստորեն կվտանգի պատասխանողի գործունեության շարունակվելն առհասարակ:

Օրինակ՝ նմանատիպ մի գործով՝ «Լինգենսն ընդդեմ Ավստրիայի» (Lingens v. Austria 1986թ.), ՄԻԵԴ-ը համարել էր, որ տուգանքի նշանակումը անհրաժեշտ չի եղել ժողովրդավարական հասարակության մեջ եւ հանգեցրել է արտահայտվելու ազատության իրավունքի խախտմանը:

ՄԻԵԴ դիմումատուն լրագրող եւ խմբագիր է եղել, որը հրապարակել է երկու հոդված, որով քննարկել է ավստրիացիների մասնակցությունը Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ընթացքում իրականացված չարագործություններին: Այս հոդվածները տպագրվել են խորհրդարանական ընտրություններից հետո, եւ ենթադրվում էր, որ պաշտոնից հեռացող Ավստրիայի կանցլերը պետք է կռալիցիա կազմեր պարոն Պ.-ի կուսակցության հետ, որպեսզի մնար իշխանության մեջ: Այնուամենայնիվ, ընտրություններից հետո, կապված պարոն Պ.-ի նացիստական անցյալի հետ, նրա ղեկավարած կուսակցության վերաբերյալ կատարվեցին որոշ բացահայտումներ: Կանցլերը պաշտպանել է պարոն Պ.-ին եւ նախահարձակ եղել նրան պարսավողի նկատմամբ, որի գործողությունները նա քննադատել էր որպես «մաֆիայի մեթոդներ»:

Դիմումատուն իր հոդվածներով խստորեն քննադատել է պաշտոնից հեռացող կանցլերին՝ նախկին նացիստներին պաշտպանելու համար՝ հողվածում օգտագործելով «ցածր մակարդակի անսկզբունքայնություն», «անբարոյական» եւ «անարժան» արտահայտությունները: Կանցլերի բողոքի հիման վրա գործ էր հարուցվել լրագրողի դեմ գրպարտության համար, եւ Վիեննայի շրջանային դատարանը տուգանք էր նշանակել լրագրողին: Վերաքննիչ բողոքի հիման վրա տուգանքի չափը նվազեցվել էր:

Եվրոպական դատարանը համարել էր, որ տուգանքի նշանակմամբ միջամտություն է դրսեւորվել դիմումատու լրագրողի արտահայտվելու ազատության իրավունքի նկատմամբ: ՄԻԵԴ-ը չի ընդունել Վիեննայի վերաքննիչ դատարանի որոշման մեջ արտահայտված այն կարծիքը, ըստ որի՝ մամուլի խնդիրը տեղեկատվություն տալն է, իսկ դրա մեկնաբանությունը պետք է թողնվի առաջին հերթին ընթերցողին:

Դատարանը նշել է, որ լրագրողն օգտագործել է վիճարկվող արտահայտությունները, որպեսզի քննադատի Կանցլերի՝ որպես քաղաքական գործչի մոտեցումը ավստրիական հասարակությունում նախկին նացիստների դիրքորոշման վերաբերյալ: Դատարանը նաեւ համարել է, որ այն փաստերը, որոնց վրա լրագրողը հիմնել էր իր հոդվածները, իր գնահատողական դատողությունները, անվիճարկելի էին, անվիճարկելի էր նաեւ նրա բարեխղճությունը: Նա տուգանվել է Կանցլերի մոտեցումը նկարագրող սուր

բառերի օգտագործելու համար:

Դատարանը շեշտել է, որ տարանջատում պետք է արվի փաստերի եւ գնահատողական դատողությունների միջեւ: Եթե փաստերի առկայությունը կարելի է ապացուցել, ապա գնահատողական դատողություններն ապացուցելի չեն: **Յտեւաբար, տուգանքի նշանակումը անհրաժեշտ չի եղել ժողովրդավարական հասարակությունում եւ հանգեցրել է արտահայտվելու ազատության իրավունքի խախտմանը:**

Այս եւ բազմաթիվ այլ նախադեպային վճիռներ վկայում են այն մասին, որ առաջնայինը ոչ թե անձի պաշտոնի մեծությունն է, ինչպես դիտարկում են Յայաստանի դատավորները, այլ ժողովրդավարական հասարակությունն ու դրա բաղադրիչ խոսքի ազատությունը: Յտեւաբար, կասկած չի հարուցում, որ եթե այս տեսքով «Յայկական ժամանակի» գործը հասնի ՄԻԵԴ, ապա դատարանը միանշանակ արձանագրելու է ազատ արտահայտվելու իրավունքի խախտումը:

Ավաղ, նման դեպքերում ֆինանսական փոխհատուցման բեռն ընկնում է ոչ դատավորների, ոչ էլ վերջիններիս օգնությամբ թերթերին ֆինանսական ծանր կացության մեջ գցող պաշտոնյաների վրա: Փոխհատուցումը վճարվելու է պետությունից՝ հասարակ քաղաքացիների վճարած հարկերից:

Յ. Գ. Դատական ակտերի հարկադիր կատարման ծառայությունը 2011 թ. հոկտեմբերի 31-ին հանել է խմբագրության գույքի եւ հաշիվների վրա դրված կալանքը: ԴԱՅԿ-ը հօգուտ պատգամավորներ Ռուբեն Յայրապետյանի, Լեւոն Սարգսյանի ու Սամվել Ալեքսանյանի թերթից բռնագանձել է յուրաքանչյուրի համար 2 մլն 44 հազար դրամ: Թերթի գլխավոր խմբագիր Նիկոլ Փաշինյանը հրաժարվել էր գումարը կամավոր փոխանցել, ուստի հարկադիր ծառայությունը ամբողջ գումարի 5 տոկոսի չափով՝ 311 հազար 700 դրամ, տույժ է սահմանել՝ ընդհանուր առմամբ գանձելով 6 մլն 545 հազար 700 դրամ: Կատարելով դատարանի վճռի մյուս պահանջը՝ թերթը հոկտեմբերի 26-ի համարի առաջին էջին տպագրել էր «Յայկական ժամանակի» անցած տարվա հոկտեմբերի 14-ի համարում «Ութից յոթը ցուցակում են» վերնագրով հրապարակման հերքումը:

Դատարանի սահմանած գումարը վճարելու համար հօգուտ «Յայկական ժամանակի» անցկացվեց հանգանակություն եւ խմբագրությանը հաջողվեց հավաքել ողջ գումարը:

«Եհովայի վկաները» լրագրող Գեորգ Ալթունյանից հրապարակային ներողություն են ակնկալում

Յանրային հեռուստաընկերության «Տեսանկյուն» հաղորդաշարի հեղինակ Գեորգ Ալթունյանը 2011 թ. հունվարի 11-ին Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանից ստացել է մի հայցադիմում, որի համահայցվորներն են ՀՀ-ում «Եհովայի վկաներ» կրոնական կազմակերպությունն ու մի շարք քաղաքացիներ: Հայցադիմումը վերաբերում է «Տեսանկյուն» հաղորդաշարի նոյեմբերի 11-ի թողարկմանը, որի ընթացքում Գեորգ Ալթունյանն անդրադարձել էր նոյեմբերի 8-ին Սեւանում տեղի ունեցածին, երբ սեփական ծնողներին Արման Խաչիկի Թորոսյանը խոշտանգելով սպանեց: Վերջինիս մասին նրա հարեւանները պնդել էին, որ նա Եհովայի վկա է, ու իրենք լսել են, թե ինչպես էր սպանությունը կատարելուց հետո՝ բնակարանից փախուստի պահին, ասում. «Ես կատարում եմ Եհովա Աստծու հրամանները: Իմ հայրը Եհովա Աստվածն է: Ես նրա հրամանով սպանում եմ սատանաներին եւ առաջին սատանաներին արդեն սպանել եմ»: Այս պնդումները նրանք արել էին

«Անավուտ» թերթի թղթակցի հետ զրույցի ընթացքում, Հայաստանի բազմաթիվ այլ ՀԼՄ-ներ հրապարակել էին նույն տեղեկությունը:

Նույն պնդումներին հաղորդման մեջ անդրադարձել էր նաեւ Գեորգ Ալթունյանը՝ հավելելով. «Սպանել էր ծնողներին, քանի որ իր Եհովան էր այդպես հրամայել: Համենայնդեպս, երիտասարդ մարմնում թաքսված այդ սատանայի ծնունդը հենց այդպես էր հիմնավորել իր արարքը: Ընդ որում՝ հիմնավորել էր շատ հանգիստ, անխռով, կարծես թե հենց այդպես էլ պետք է լիներ»: Հեղինակային այս հաղորդման մեջ քննադատություն կար նաեւ ընդհանրապես աղանդների հասցեին, մասնավորապես օգտագործված էին «աղանդավորների ումակներ», «եհովակներ կամ այլ զահրումարներ» արտահայտությունները: «Թող ես տոլերանտ չլիտվեմ: Թող մարդիկ ինձ անհանդուրժողականության մեջ մեղադրեն: Թող ասեն, թե ծայրահեղ եմ եւ այլն», - ասել էր Գեորգ Ալթունյանը: Սեւանի դեպքն ապացուցում է, որ տոլերանտության ժամանակներին արդեն անցել են՝ հիմա ուշքի գալու ժամանակն է»:

«Եհովայի վկաներ» կազմակերպությունը նոյեմբերի 11-ի միայն ուշ երեկոյան՝ ժամը 22.21-ին տարածեց հաղորդագրություն, թե Արման Թորոսյանը «Եհովայի վկա չէ, ոչ էլ երբեւէ առնչության է ունեցել Եհովայի վկաների հետ»: Հաղորդագրության մեջ նաեւ նշված էր, որ «ամբողջ աշխարհում Եհովայի վկաները հայտնի են որպես ծնողների եւ մերձավորի նկատմամբ խոր հարգանք տածող մարդիկ, ովքեր կյանքը թանկ են գնահատում եւ անընդունելի են համարում կյանքի հանդեպ ոտնձգությունը կամ այն խլելը»:

Հայցադիմումով համահայցվորները դատարանից խնդրել են. «Պատասխանող հեռուստաընկերությանը պարտավորեցնել՝ անհապաղ հերքել հայցվորի պատիվն ու արժանապատվությունն արատավորող «Տեսակյուն» հաղորդաշարի ընթացքում տարածված այն հաղորդագրությունը, թե իր ծնողների սպանության մեջ մեղադրվող Արման Թորոսյանը Եհովայի վկա է: Նաեւ խնդրել են պարտավորեցնել «անհապաղ հրապարակայնորեն ներողություն խնդրել վերոհիշյալ սուտ տեղեկությունը տարածելու համար»:

«ՂԻ»-ը եւ «Եհովայի վկաները» հաշտության անակցությունների սեղանի շուրջ

Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում «Եհովայի վկաներ» քրիստոնեական կրոնական կազմակերպության պատիվն ու արժանապատվությունը արատավորող տեղեկությունների հերքումը տարածելուն, պատասխանը հրապարակելուն եւ փոխհատուցում վճարելուն պարտավորեցնելու գործով նախնական դատական նիստն ընդդեմ Հանրային հեռուստատեսության տեղի ունեցավ սեպտեմբերի 23-ին:

Նիստի ընթացքում հայցվորի ներկայացուցիչ Ելենա Մարգարյանը դատարանին խնդրեց ընդունել դատական նիստը հետաձգելու մասին իր միջնորդությունը, քանի որ Հանրային հեռուստատեսությունը հայցվո-

րին հերքման տեքստ է առաջարկել: Ըստ հայցվորի՝ հեռուստաընկերությունը պատրաստ է հերքել այն ինֆորմացիան, որ հնչեցրել է իր հաղորդաշարերի ընթացքում եւ ներողություն խնդրել: Ե. Մարգարյանը հայտնեց դատարանին, որ նրանք գտնվում են այդ տեքստի քննարկման փուլում եւ ցանկանում են հաշտություն կնքել:

Դատարանը բավարարեց հայցվորի միջնորդությունը եւ բավականին երկար ժամանակ տրամադրեց կողմերին, որպեսզի հաշտության գան եւ հերթական դատական նիստի օր նշանակեց Նոյեմբերի 9-ը:

«Հայաստանի հանրային հեռուստաընկերություն» ՓԲ ընկերության ներկայացուցիչ, փաստաբան Արա Չոհրաբյանը պարզաբանեց, որ կողմերի միջեւ ընթանում են հաշտության համաձայնություն կնքելու բանակցություններ: Հաշտության բանակցությունները սկսվել են «Եհովայի վկաներ» կազմակերպության ներկայացուցիչի նախաձեռնությամբ:

«Այս պահի դրությամբ քննարկումներն իրականացվում են երկու կողմերի ներկայացուցիչների միջեւ եւ հաշտության համաձայնության մոտավոր եզրեր գտնելու դեպքում այդ հարցը ներկայացվելու է կողմերի համաձայնեցմանը: Հայաստանի հանրային հեռուստաընկերությունը դրական է դիտում ցանկացած տեսակի վեճ հաշտությամբ լուծելու հնարավորությունը: Եվ եթե «Եհովայի վկաներ» կրոնական կազմակերպության հետ բանակցությունների արդյունքում ձեռք կերպվեն իր համար ընդունելի համաձայնություններ, ապա այդ վեճը կարող է ավարտվել նաեւ հաշտությամբ: Այն տեղեկատվությունը, որ Հանրային հեռուստաընկերությունը պատրաստ է հերքման տեքստը հրապարակելու եւ կրոնական կազմակերպությունից ներողություն խնդրելու, իրականությանը չի համապատասխանում»:

«Եհովայի վկաներն» ընդդեմ ՂԻ-ի. Ը ի սսը հ ես ա ճ գ վ ե գ

Նոյեմբերի 9-ին Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում պետք է տեղի ունենար «Եհովայի վկաներ» քրիստոնեական կրոնական կազմակերպության պատիվն ու արժանապատվությունը արատավորող տեղեկությունների հերքումը տարածելուն, պատասխանը հրապարակելուն եւ փոխհատուցում վճարելուն պարտավորեցնելու գործով նախնական դատական նիստը՝ ընդդեմ «Հայաստանի հանրային հեռուստաընկերություն» ՓԲԸ-ի: Սակայն պատասխանող կողմի ներկայացուցիչ կողմից ստացվել էր միջնորդություն այն մասին, որ նիստը կասեցվի կամ հետաձգվի մինչեւ ՀՀ Սահմանադրական դատարանը Նոյեմբերի 15-ին որոշում կայացնի Զաղաքացիական օրենսգրքի հոդված 1087.1-ի սահմանադրականության վերաբերյալ:

Հայցվորը դեմ էր գործի կասեցմանը, սակայն համաձայնեց դատավորի հետ, եւ նիստը հետաձգվեց մինչեւ դեկտեմբերի 21-ը:

Քոչարյանների «բարեգործությունը»

**Ես խելի և անխաղաղի ընթացիկը՝
ընդդեմ «Ժամանակ» օրաթերթի**

Քայաստանի երկրորդ ևախաղաղ Ռոբերտ Քոչարյանի ընտանիքը շարունակում է դատի տալ եւ իբրեւ փոխհատուցում հսկայական գումարներ պահանջել հայաստանյան թերթերից: Հիմա էլ ևախիկին ևախաղաղի կինը եւ ավագ որդին՝ Բելլա եւ Սեդրակ Քոչարյաններն են դատարան հայց ներկայացրել, այս անգամ՝ «Ժամանակ» օրաթերթի դեմ:

Օրաթերթը 2010 թ. սեպտեմբերին եւ հոկտեմբերի սկզբին տպագրած 3 հրապարակումներով հայտնել էր, որ Բելլա Քոչարյանը ներգրավված է դեղորայքի բիզնեսում, Քոչարյանների ընտանիքին է պատկանում «911» դեղատների ցանցը, ու հենց նրանք են հովանավորում դեղերի շուկայում գործող «Քոմսթար», «Լիկվոր» եւ «Ֆարմատեքս» ընկերություններին: Բացի դրանից, Քոչարյաններն ադամանդի հանքեր ունեն Նամիբիայում, իսկ վերջերս Սեդրակ Քոչարյանը նմանատիպ հանք է ձեռք բերել Հնդկաստանում: Թերթը նաեւ գրել էր, թե իրականում բեռնափոխադրումներով զբաղվող «Սպայկա» ընկերության «մեջքին կանգնած է» Սեդրակ Քոչարյանը:

Բելլա եւ Սեդրակ Քոչարյանների ներկայացուցիչը սկզբում նամակ է գրել «Ժամանակի» խմբագրությանը՝ նշելով, թե հիշյալ հրապարակումներում տեղ են գտել «ոչ ստույգ տեղեկություններ» եւ խնդրել է հերքել «փաստացի անճշտությունները»: Սակայն, չբավարարվելով տպագրված հերքումով, Քոչարյանները դիմել են Կենտրոնի դատարան:

«Թերթը հավաստում է, թե հրապարակել է համապատասխան հերքում: Սակայն որպես այդպիսին ներկայացվող հողվածն իրավական տեսակետից պաշտոնական հերքում, առավել եւս՝ տարածած կեղծիքի դիմաց ներողություն համարել չի կարելի», - մեկնաբանել է Ռ. Քոչարյանի գրասենյակի ղեկավար Վիկտոր Սողոմոնյանը:

«Ինչոր պահանջել են, ես արել եմ. հերքման տեքստ եմ ուղարկել, տպագրել ենք: Բայց իրենք (Քոչարյանները) կրկնակի են վիրավորվել, որ ես հիշեցրել եմ, թե ինչն եմ հերքում: Իսկ ես պարտավոր եմ հիշեցնել, որովհետեւ, եթե լուրը տպագրվել է սեպտեմբերի սկզբին, իսկ հերքումը՝ հոկտեմբերին, ես ընթերցողին պետք է ասեմ, թե որ լուրն եմ հերքում», - մանրամասնում է «Ժամանակի» գլխավոր խմբագիր Արման Բաբաջանյանը:

Վերջինս 2006թ. դատապարտվել էր 3,5 տարվա ազատազրկման՝ զինվորական ծառայությունից խուսափելու համար փաստաթղթեր կեղծելու մեղադրանքով: Ու չնայած առողջական խնդիրներին, տարբեր անձանց ու կառույցների բազմաթիվ միջնորդություններին՝ Բաբաջանյանը պայմանական վաղաժամկետ ազատ արձակվեց ընդամենը պատժաչափը լրանալուց 44 օր շուտ:

«Ինձ ազատագրկեցին խորհրդարանական ընտրություններից առաջ: Այդ ժամանակ, երբ ես քոչարյանական ռեժիմի կողմից ենթարկվում էի քաղաքական հալածանքների եւ ինձ հետ տարատեսակ պայմանավորվածություններ էին փորձում ձեռք բերել, եւ չընկրկեցի», - ասում է Ա. Բաբաջանյանը եւ պարզաբանում, որ գլխավոր դատախազությունում իրեն կանգնեցրել են երկընտրանքի առաջ՝ կամ ազատագրկվում է, կամ էլ՝ թերթը փակվում եւ Հայաստանը լքում: Նրա խոսքերով՝ «ազատ խոսքի բռնաճնշման Նույն գործելաճոճը» շարունակվում է նաեւ այսօր, միայն այն տարբերությամբ, որ դարձյալ խորհրդարանական ընտրություններին ընդառաջ՝ այս անգամ որոշվել է թերթը փակել՝ ֆինանսապես ծնկի բերելով:

Բելլա եւ Սեդրակ Զոչարյանները հայցադիմումում նշել են, թե «Ժամանակի» վերոնշյալ «ստահող, ասեկոսեների վրա հիմնված» հրապարակումներն ընթերցողների մոտ սենսացիա ստեղծելու եւ շահույթ ստանալու նպատակ են հետապնդել, եւ դրանք արատավորում են իրենց պատիվը, արժանապատվությունն ու բարի համբավը: Ուստի, հայցվորները պահանջել են օրաթերթին պարտավորեցնել հերքում տպագրել եւ հատուցել վիրավորանքի ու զրպարտության միջոցով հասցված վնասը 6 միլիոն դրամի չափով:

«Ես ուզում եմ հասկանալ՝ ի՞նչ պատճառահետեւանքային կապ կա մեր տպագրածի եւ վիրավորանքի, զրպարտության միջեւ: Այդ հրապարակումներում վիրավորանքի տարր անգամ չկա, - տարակուսում է Արման Բաբաջանյանն ու հավելում, - փաստորեն, մոտավորապես, ստացվում է այսպես՝ եթե Զոչարյանների անունն այս կամ այն ընկերության հետ կապվում է, միանգամից այդ ընկերության համբավն ընկնում է, շահույթը՝ պակասում: Իրենց իսկ հիմնավորումներն են դրա մասին վկայում»:

Ռոբերտ Զոչարյանի եւ նրա ընտանիքի կարողություններին ժամանակ առ ժամանակ անդրադարձել է նաեւ արտասահմանյան մամուլը: Օրինակ՝ տարվա սկզբին ռուսական լրատվամիջոցները գրեցին, որ ՀՀ երկրորդ նախագահի հարստությունը կազմում է 4 միլիարդ ԱՄՆ դոլար: Ընդ որում՝ զուգահեռ ներկայացվեց նաեւ Զոչարյանների ունեցվածքի կոնկրետ ցուցակը: Իսկ այդ տվյալներն արտատպողները Նույնիսկ կիրառում էին «ավազակ», «թալանչի» բառերը՝ պարզաբանելով, թե այլ կերպ հնարավոր չէ՝ 10 տարի նախագահի պաշտոնում աշխատելով՝ դիզել նման կարողություն:

Պատիվը, արժանապատվությունն ու բարի համբավը վիրավորելու համար Զոչարյաններն այս դեպքում արտասահմանյան ՉԼՄ-ներին դատի չտվեցին: Նրանք Նույնիսկ հերքում տպագրելու պահանջ չներկայացրին, փոխարենը, ըստ էության, թիրախ են դարձրել սեփական երկրի լրատվամիջոցներին: Անցյալ տարեվերջին Ռ. Զոչարյանի կրտսեր որդու՝ Լեւոն Զոչարյանի հայցադիմումով «Հայկական ժամանակ» օրաթերթից բռնագանձվեց 3 միլիոն դրամ: Թերթը գրել էր, որ կրտսեր Զոչարյանն «Ամանորից օրեր առաջ Դուբայում՝ տեղի ոստիկանության կողմից՝ հարբած վիճակում ձերբակալվել է՝ հասարակական վայրում անկարգություններ անելու համար»:

«Հայկական ժամանակ» օրաթերթի կողմից տարածած անհիմն եւ չստուգված տեղեկությունները հիմք են դարձել օգտագործել ՀՀ երկրորդ նախագահ Ռ. Զոչարյանի որդու՝ Լեւոն Զոչարյանի անունը ՀՀ վարկանիշ-

ը գեցելու, վարկաբեկելու և միջազգային հանրության առաջ հայերին որպես «խուլիգան» ու «հանցագործ» ներկայացնելու և համանման որակներով պիտակավորելու համար, ինչը, անխոս, դիպչում է ՀՀ հանրային շահերին են», - հայցադիմումում նշել էր հայցվոր կողմը և դատարանին խնդրել «ՀԺ»-ին պարտավորեցնել փոխհատուցել ավելի քան 16 մլն դրամ՝ իբրև պատճառված նյութական և բարոյական վնաս: Վերաքննիչ դատարանի որոշմամբ, սակայն, կրտսեր Զոչարյանը «ՀԺ»-ից հատուցում ստացավ միայն իրավունքների պաշտպանությանն ուղղված ծախսի համար:

«Ժամանակ» օրաթերթի դեմ հայցադիմումում փաստաբանական ծանայության համար ճիշտ նույն չափի գումար՝ 3 միլիոն դրամ են հաշվարկել նաև Բելլա և Սեդրակ Զոչարյանները: 6 միլիոնի մյուս կեսը նրանք պահանջում են վիրավորանքի ու գրպարտության դիմաց:

«Ժամանակի» խմբագիր Բաբաջանյանը, ինչպես ինքն է ասում, թե «ՀԺ»-ի դառն փորձին, այնուամենայնիվ, վստահ է, որ իրենք հաղթելու են: Գործը քննում է Ա. Մելքոնյանը՝ նույն դատավորը, որ լսել է «ՀԺ»-ի դեմ ներկայացված հայցը:

«Իմ ուղերձն եմ հղում բոլոր բռնապետերին՝ ազատ խոսքն այլընտրանք չունի, և դրանով է պայմանավորված լինելու Հայաստանում որեւէ դրական փոփոխություն», - ասում է Արման Բաբաջանյանը և հավելում, որ իրեն առաջին հերթին ցավ է պատճառում հարցի «բարոյաբաղաբանական և քաղաքացիաժողովրդական» կողմը. «Որ Հայաստանի նախագահի պաշտոնը զբաղեցրած անձը պաշտոնաթողությունից 2 տարի անց էլ ազատ խոսքի սակավ միջոցները ճնշելու խնդիր է հետապնդում՝ գործի ղեկով իր ընտանիքի անդամներին»:

«Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի այս տարվա հեռուստամարաթոնի կապակցությամբ մամուլում հարց բարձրացվեց՝ ինչո՞ւ Արցախի նախկին նախագահ Ռոբերտ Զոչարյանը չի մասնակցում հիմնադրամի՝ նույնիսկ Արցախում իրականացվելիք ծրագրերի համար կազմակերպվող դրամահավաքին: Զոչարյանների արձագանքը կարծես թե չի ուշացել. նախկին նախագահ Զոչարյանի գրասենյակի տնօրեն Վիկտոր Սողոմոնյանն արդեն հայտարարել է, որ «Ժամանակ» օրաթերթի դեմ ներկայացված հայցապահանջի ողջ գումարը «դատարանի որոշակի որոշման պարագայում» կփոխանցվի «Հայաստան» համահայկական հիմնադրամի հաշվին կամ հանրապետության մանկատներից որեւէ մեկին:

«ԺԱՄԱՆԱԿ» ՕՐԱԹԵՐԹԻ Ը ՄԱՏԱՐԱՆԻ Ե Գ

2011 թ. փետրվարի 25-ին Կենտրոն և Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում կայացավ «Բելլա և Սեդրակ Զոչարյանները՝ ընդդեմ «Ժամանակ» օրաթերթի» նախնական դատական նիստը: Դատարանում օրաթերթի փաստաբան Նիկոլայ Բաղդասարյանը հայցվոր կողմի ներկայացուցիչ Արփինե Մելիքբեկյանին խնդրեց հստակեցնել հայցի հիմքերը և հայցապահանջը, հատկապես, թե որ փաստերն են ուզում, որ օրաթերթը հերքի: Ավելին, փաստաբանն առաջարկեց հերքման տեքստ պատրաստել և տրամադրել օրաթերթի

խմբագրությանը՝ հստակ նշելով այդ փաստերը: Բաղդասարյանն ասաց, որ հերքումը տպագրելուց հետո գուցե գումարային փոխհատուցման պահանջ այլևես չլինի: Նա նաեւ նշեց, որ դժվար է հասկանալ, թե ինչպես է հաշվարկվել վիրավորանքի ու զրպարտության միջոցով հասցված վնասը, որը ներկայացվել է հայցվորների կողմից՝ 6 մլն դրամ: «Եթե դրանից հետո էլ հայցը պնդեն, ուրեմն կհասկանանք, որ պահանջն ավելի շատ գումարային է», - ասաց Ն. Բաղդասարյանը:

Հայցվոր կողմի ներկայացուցիչը դատարանից մեկ ամիս ժամանակ խնդրեց տեքստը պատրաստելու եւ խմբագրությանն ուղարկելու, ինչպես նաեւ լրատվամիջոցի հետագա գործողություններին հետեւելու համար (արդյո՞ք տեքստը բարեխղճորեն եւ ամբողջությամբ է հրապարակվել), ինչից հետո՝ հաջորդ դատական նիստում, պարզ կլինի՝ հաշտվում են, թե վեճը դատական կարգով են լուծում:

Դատարանը, մասնակի բավարարելով հայցվոր կողմի միջնորդությունը, երկշաբաթյա ժամկետ տրամադրեց:

**I մլն վիրավորանքի, 2 մլն՝
զրպարտության համար.
Բեյլա եւ Սեդրակ Բոչարյանները
դճողում են իրենց դահանգները**

«Ժամանակ» օրաթերթը մարտի 10-ին հրապարակել է Բեյլա եւ Սեդրակ Բոչարյանների հերքումը, սակայն մարտի 14-ին Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանում շարունակվեց «Բեյլա եւ Սեդրակ Բոչարյանները՝ ընդդեմ «Ժամանակ» օրաթերթի» գործով նախնական դատական նիստը: Հաշտություն չկարգվեց, եւ Բոչարյանների ներկայացուցիչները պնդեցին իրենց հայցի պահանջները: Բոչարյանների ներկայացուցիչ Արփիկ Մելիքբեկյանը նշեց, որ հերքումը տառաչափով եւ ձեւով չի համապատասխանում հերքման պահանջին, ավելին՝ հերքմանը կցված է խմբագրության մեկնաբանություններով մեկ այլ տեքստ. «Ըստ եւության, հերքում որպես այդպիսին չի տրվել, որովհետեւ մի շարք խախտումներով է հրապարակվել: Եվ հիմա հանգում ենք մի իրավիճակի, երբ պատասխանողը շարունակում է նույն ոճով շարունակել իր գործունեությունը, եւ որեւէ փոփոխություն, այսինքն՝ հերքմանն ուղղված որեւէ քայլ այստեղ արձանագրել հնարավոր չէ, եւ գտնում եմ, որ դատաքննությունը ենթակա է շարունակման», - հիմնավորեց Արփիկ Մելիքբեկյանը:

Դատարանը նշեց, որ հայցապահանջի մեջ նշված հերքումը, ըստ եւության, արդեն կատարվել է, այդ ապացույցն արդեն ներկայացվել է դատարան:

«Ժամանակ» օրաթերթի ներկայացուցիչ Արկուրյա Բաղդասարյանը նշեց, որ իրենք, ինչպես խոստացել էին, հրապարակել են հերքման այն տեքստը, որն ուղարկվել է խմբագրություն, սակայն թե ինչը պիտի հերքեն, այդպես էլ պատասխանող կողմի համար պարզ չէ, քանի որ հերքման տեքստում նույնպես չեն նշվել այն փաստերը, որոնք չեն համապատասխանում իրականությանը, զրպարտություն են եւ վերավորանք:

21.11-ի
 Եւ Լրագրողները

ՊԱՏԱՐԱՆՈՒՄ

Քոչարյանների մյուս ներկայացուցիչը՝ Սարգիս Գրիգորյանը, նշեց, որ պատասխանող կողմը կարող էր արձագանքել, որ հերքման այդ տեքստը իրենց կողմից ընդունելի չէ: Ավելին, օրաթերթը մարտի 1-ին նոր հոդված է հրապարակել, որտեղ շարունակում է նույն վիրավորանքն ու գրպարտությունը՝ կապված Քոչարյանների ներգրավվածությամբ տարբեր բիզնեսներում: «Այսինքն՝ շարունակական գործողություն է գնում տվյալ դաշտում, որը, կարծում եմ, անընդունելի է մեզ համար», - նշեց Ս. Գրիգորյանը:

Արփինե Մելիքբեկյանն ընթերցեց երեք հոդվածների վիճահարուց պարբերությունները, որոնք, ըստ հայցվորների, գրպարտություն են եւ արատավորել են Բելլա եւ Սեդրակ Քոչարյանների բարի համբավը: Յտովածները վերաբերում են Բելլա Քոչարյանի՝ դեղորայքի բիզնեսում ներգրավված լինելուն, ինչպես նաեւ այն փաստին, որ Քոչարյանների ընտանիքին է պատկանում «911» դեղատների ցանցը, ու հենց նրանք են հովանավորում դեղերի շուկայում գործող «Քոմսթար», «Լիկվոր» եւ «Ֆարմատեքս» ընկերություններին:

Բացի վերոնշյալից, ըստ Ա. Մերիքբեկյանի, գրպարտություն է այն տեղեկությունը, որ Քոչարյաններն ադամանդի հանքեր ունեն նամիբիայում, իսկ վերջերս Սեդրակ Քոչարյանը նմանատիպ հանք է ձեռք բերել Ջնդկաստանում եւ բեռնափոխադրումներով զբաղվող «Սպայկա» ընկերության «մեջքին կանգնած է» Սեդրակ Քոչարյանը:

«Քոչարյանների սիրտը հերքում է ուզում» հոդվածը, ըստ Քոչարյանների ներկայացուցչի, կրկնում է նախկին հոդվածներում հնչած մտքերը, ընդ որում՝ վերջին հոդվածը թերթը հրապարակել է Քոչարյանների՝ հերքում տպագրելու խնդրանքից հետո: Հայցվորների ներկայացուցիչները 6 մլն դրամի պահանջը հիմնավորեցին հետեւյալ կերպ. օրաթերթը 1 մլն դրամ պետք է հատուցի հասցրած վիրավորանքների համար, 2 մլն դրամը՝ գրպարտության, իսկ մնացած 3 մլն դրամը իրավունքի վերականգնմանն ուղղված ծախսերն են:

Դատավորի հարցին, թե ինչու են առավելագույն շեմը վերցրել փոխհատուցման համար, Արփինե Մելիքբեկյանը նշեց, որ առաջնորդվել են Զաղ. օր.-ի 1087.1-րդ հոդվածով, որը վիրավորանքի համար նախատեսում է նվազագույն աշխատավարձի մինչեւ հազարապատիկը փոխհատուցման չափ, իսկ գրպարտության դեպքում՝ նվազագույն աշխատավարձի մինչեւ երկուհազարապատիկը:

«Մեր վստահորդները պահանջում են առավելագույն չափ՝ հաշվի առնելով, որ ըստ ելույթան նրանք այնպիսի տեղեկատվություն են այնպիսի հասարակական հնչեղություն են ստացել, որ այլ կերպ գնահատել հնարավոր չէ: Այսինքն՝ բովանդակային եւ խստություն, ձեւակերպումների առումով այլ կերպ գնահատել հնարավոր չէ, եւ հիմք է ընդունվել հենց վերելի շեմը», - պարզաբանեց Արփինե Մելիքբեկյանը: Թեեւ գումարի պահանջում վիրավորանքն ու գրպարտությունը առանձնացված են, սակայն տեքստում որն է վիրավորանքը, որը՝ գրպարտություն, հայցվոր կողմն այդպես էլ չտարանջատեց՝ չնայած օրաթերթի ներկայացուցիչ Լիկոլայ Բաղդասարյանի համառ ջանքերին: «Վիրավորանքն ու գրպարտությունը կոմպլեքս երեւույթ է», - ասաց Սարգիս Գրիգորյանը եւ պարզաբանեց, որ եթե գրպարտել է, ուրեմն դրանով նաեւ վիրավորել է, եւ իրենք դա միասին են դիտարկում:

«911» դեղասնների ցանցի սեփականացմանը Բոշարյանները չեն

Մարտի 23-ին Բելլա եւ Սեդրակ Զոչարյանների ներկայացուցիչները Կենտրոն եւ Նորը-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանին ներկայացրին ապացույցներ առ այն, որ «911» դեղատների ցանցի սեփականատերերի ցանկում Բելլա եւ Սեդրակ Զոչարյանները չկան: Զոչարյանները մասնաբաժին չունեն նաեւ «Զոմաթար», «Սպայկա», «Լիվկոր» եւ «Ֆարմատեքս» ընկերություններում: Այդ մասին վկայող տեղեկանքները տրամադրել են ՀՀ ԱՆ պետռեգիստրի գործակալությունը եւ կենտրոնական դեպոզիտարիատը: Զոչարյանների ներկայացուցիչ Արփիկե Մելիքբեկյանը նաեւ ներկայացրեց Կոնվերտ բանկից ստացած տեղեկանքը, որը վկայում է այն մասին, որ Սեդրակ Զոչարյանը որեւէ ներդրում չի կատարել Հնդկաստանում եւ այդ նպատակով իր հաշվից գումար չի փոխանցել:

«Ժամանակ» օրաթերթի շահերը ներկայացնող փաստաբան Սիկոլայ Բաղդասարյանը նշեց, որ Զոչարյանները հատուկ վերաբերմունք ունեն «Ժամանակ» թերթի նկատմամբ եւ խտրականություն են դրսևորում: Նա դատարանին ներկայացրեց այլ թերթերի տպագրած նույնաբովանդակ հոդվածներ, որտեղ գրվել է թե՛ Զոչարյանների բիզնեսի, թե՛ «911» դեղատների ցանցի, թե՛ հայցվորների՝ այլ բիզնեսներում ներգրավվածության մասին: Ընդ որում՝ այդ հոդվածները հրապարակվել են ավելի շուտ, քան «Ժամանակ» օրաթերթի հոդվածները, բայց Զոչարյանները դատի են տվել միայն «Ժամանակին»: Դատարանը նկատեց, որ դա հայցվորների իրավունքն է, եւ նրանք են որոշում՝ ում դեմ հայց ներկայացնել, ում դեմ՝ ոչ:

Արփիկե Մելիքբեկյանը դատարանին ներկայացրեց փաստաբանական ծառայությունների մասին վկայող փաստաթուղթը, որտեղ 3 մլն դրամի մանրամասն հաշվետվությունն է՝ ինչպես եւ ինչի վրա է ծախսվել այդ գումարը:

Իսկ մինչ այդ Զոչարյանների ներկայացուցիչ Արփիկե Մելիքբեկյանը հիմնավորում էր, որ իրենք հայցի վաղեմության ժամկետը պահպանել են, չնայած թերթի ներկայացուցիչ Սիկոլայ Բաղդասարյանի պնդումներին, թե հայցը մեկամսյա ժամկետից հետո է մուտք արվել դատարան: Արփիկե Մելիքբեկյանը նշեց, որ օրենսդրությունը ոչ թե մեկամսյա, այլ վեցամսյա ժամկետ է նախատեսել դատարան դիմելու համար, իսկ Սիկոլայ Բաղդասարյանը հակադարձեց, թե 6-ամսյա ժամկետը նախատեսված է այն դեպքերի համար, երբ հայցվորները տեղյակ չեն եղել հոդվածների մասին:

Զոչարյանների մյուս ներկայացուցիչը՝ Սարգիս Գրիգորյանը, հավելեց, որ իրենց ընկերությունը մոնիտորինգային ծառայություններ է մատուցում, այսինքն՝ որոշ ՉԼՄ-ների կամ փաստաթղթերի, իրավական զարգացումների մոնիտորինգ է անում: Ինքը, առաջնորդվելով մոնիտորինգի արդյունքներով, առանց տեղյակ պահելու իր վստահողներին, էլեկտրոնային նամակ է գրել «Ժամանակ» թերթին՝ պահանջելով հեղքել իրականությանը չհամապատասխանող տեղեկությունները: Սարգիս Գրիգորյանի խոսքերով՝ ինքն ավելի ուշ է տեղեկացրել Բելլա եւ Սեդրակ Զոչարյաններին օրաթերթում տպագրված հոդվածների մասին: Այսինքն՝ նրանք ավելի ուշ են ծանոթացել հոդվածներին: Հետեւաբար, սահմանված ժամկետի մեջ են հայցը ներկայացրել դատարան:

Նիկոլայ Բաղդասարյանը անհիմն համարեց իր գործընկերոջ փաստարկները, քանի որ սա թերթին դիմել է որպես հայցվորների վստահորդ, այլ ոչ թե հանդես է եկել ինքնագլուխ: Հակառակ պարագայում, որտեղից պետք է իմանար, թե այդ հողվածները վիրավորել են հայցվորներին. «Գուցե իրենց վստահորդները չէին էլ վիրավորվել, եթե տեղյակ չէին տպագրված հողվածներին»: «Կողմը նամակ է գրել իրենց անունից, այսօր եւս կողմը հանդես է գալիս նրանց անունից: Ես էլ ինչ հնչեցնում եմ, հնչեցնում եմ իմ վստահորդի անունից,- ասաց Ն. Բաղդասարյանը,- ուղղակի մեր համոզմունքն է, որ փաստաբանները բաց են թողել ժամկետը, այսօր փորձում են ինչ-որ պատճառաբանությամբ, օգտագործել այդ փաստերը եւ ներկայացնել, որ իբր իրենք տեղյակ չեն եղել»:

Նիկոլայ Բաղդասարյանը դատարանից ժամանակ խնդրեց՝ փաստաբանների ծառայության դիմաց ստացած 3 մլն դրամի փաստաթուղթը ուսումնասիրելու եւ պատասխան պատրաստելու համար: «Ժամանակ» օրաթերթի ներկայացուցիչը կշեց, որ դիմելու է Փաստաբանների պալատին, որպեսզի այնտեղից փաստաբանի վարքի եւ մատուցված ծառայությունների համաչափության վերաբերյալ պարզաբանում ստանա, իսկ Սարգիս Գրիգորյանն ասաց, որ դա կապ չունի Փաստաբանների պալատի կամ փաստաբանի վարքագծի հետ, այլ «բիզնես մոդել» է:

Դատավոր Ա.Մելքումյանը երկշաբաթյա ժամկետ տրամադրեց պատասխանողներին՝ ներկայացրած փաստաթղթերն ուսումնասիրելու եւ իրենց ապացույցները դատարանին ներկայացնելու համար:

Բելլա եւ Սեդրակ Զոչարյանների ներկայացուցիչ Սարգիս Գրիգորյանը ապրիլի 20-ի դատական նիստում եւս մեկ անգամ հաստատեց, որ չեն ուզում հաշտվել «Ժամանակ» օրաթերթի հետ՝ ի պատասխան դատաքննության ավարտին դատավոր Արայիկ Մելքումյանի հարցի:

Դատարանը հետազոտեց նաեւ ներկայացրած ապացույցները: Փաստաբան Նիկոլայ Բաղդասարյանը, անդրադառնալով փաստաբանական ծառայություններ մատուցելու դատարան ներկայացրած հայցվորների ներկայացուցիչների տեխնիկական առաջադրանքին, ասաց, որ տեխնիկական առաջադրանքում հստակ երեւում է, որ փաստաբանները տեղեկացրել, ավելին՝ եզրակացություն ու առաջարկներ են արել Բելլա եւ Սեդրակ Զոչարյաններին, միայն դրանից հետո հերքում պահանջել եւ դիմել դատարան, ինչը նշանակում է, որ հայցվորները բաց են թողել ժամկետները:

Դատավորը ժամանակ է «ձգձգում»

Մայիսի 5-ին դատավոր Արայիկ Մելքումյանը պետք է հրապարակեր վճիռը, սակայն սպասված վճռի փոխարեն հրապարակեց որոշում՝ դատաքննությունների վերսկսման մասին՝ առանց կշիռն հիմքերը:

Ըստ «Ժամանակ» օրաթերթի շահերի պաշտպան Նիկոլայ Բաղդասարյանի՝ դատավորի կայացրած որոշումը քաղաքական է: Փաստաբանը գտնում է, որ հնարավոր է՝ դատավորն ինքը չի կողմնորոշվել վճռի հարցում եւ ժամանակ է ձգում՝ տեսնելու, թե ինչ կողմնորոշում ունեն լրատվամիջոցների ներգրավմամբ մյուս գործերը քննող դատավորները կամ էլ սպասում է «վերելից եկող» հրահանգի:

Մայիսի 23-ին նշանակված դատական նիստը սկսվեց նշված 10:00-ից քիչ շուտ եւ տեւեց 2 ըրպէ: Այդ 2 ըրպէի ընթացքում դատարանը համարեց, որ պատասխանող կողմի ներկայացուցիչը պատշաճ կերպով տեղեկացվել է նիստի վերաբերյալ, սակայն չի ներկայացել, ինչը դատարանին թույլ է տալիս շարունակելու դատաքննությունը առանց կողմի ներկայության: Սակայն ներկաների համար անսպասելիորեն դատավոր Արայիկ Մելքումյանը դատաքննության շրջանը հայտարարեց ավարտված եւ նշեց դատավճռի հրապարակման օրը՝ հունիսի 6:

Այդ օրը դատավոր Արայիկ Մելքումյանը Քոչարյանների հայցը բավարարեց մասնակի՝ «Ժամանակին» պարտավորեցնելով 6-ի փոխարեն երկրորդ նախագահի ընտանիքին վճարել 3 մլն դրամ՝ որպէս դրամական փոխհատուցում (1.000.000 դրամ՝ վիրավորանքի եւ 2.000.000 դրամ՝ զրպարտության համար) եւ մերժեց հայցվորի ներկայացուցիչների համար պահանջվող 3 մլն-ի փոխհատուցումը:

Դատարանը պարտավորեցրեց նաեւ «Ժամանակ» օրաթերթին՝ հերքել «Արյունը՝ քոչարյաններից, կայֆը՝ Ծառուկյանից, իսկ հակացնումը՝ ԼՖիկից» խորագրով, «Ադամանդե Ռոք» խորագրով, «Volvo+Spayka=Սեդրակ Քոչարյան» խորագրով տպագրված հոդվածներում ընդգրկված՝ Բելլա եւ Սեդրակ Քոչարյանների պատիվը եւ արժանապատվությունն արատավորող տեղեկությունները եւ հերքումը տպագրել վճիռն օրինական ուժի մեջ մտնելուց անմիջապէս հետո՝ նույն օրաթերթում, «Յերքում» խորագրի ներքո այնպէս, որ հերքման տեղակայման, ձեւավորման, տառատեսակի չափը ու տեսակը չզիջի նշված հոդվածներում հրապարակված տեղեկատվությանը:

Ըստ Նիկոլայ Բաղդասարյանի՝ «Ժամանակի» դէմ հրապարակված գործով դատական վճիռն անտրամաբանական էր երկու կողմի համար էլ: Նախ, իրավաբանորեն սխալ է միեւնույն եզրույթը գնահատել որպէս վիրավորանք եւ զրպարտություն: Բացի դրանից, եթէ դատարանը գտել է, որ հայցվորի իրավունքները խախտվել են, եւ այդ մասով հայցը ենթակա է բավարարման, ապա որքանո՞վ է օրինաչափ դատական ծախսերի մասով այն մերժելը: Հայցի մասնակի բավարարումը հետապնդում է մեկ նպատակ՝ դարձնել այն ավելի «համոզիչ»:

Վերաբնգիշը մերժեց «Ժամանակին»

Սեպտեմբերի 15-ին ՀՀ վերաքննիչ դատարանում լսվեց «Ժամանակ» օրաթերթի (իրատարակիչ «Սկիզբ մեդիա կենտրոն» ՍՊԸ) վերաքննիչ բողոքն ընդդէմ Բելլա եւ Սեդրակ Քոչարյանների: Դատարանի որոշումը հրապարակվեց հոկտեմբերի 11-ին: Վերաքննիչ դատարանը «Ժամանակ» օրաթերթի վերաքննիչ բողոքն ընդդէմ Բելլա եւ Սեդրակ Քոչարյանների մերժեց՝ ուժի մեջ թողնելով Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի վճիռը:

«Ժամանակ» օրաթերթի փաստաբան Նիկոլայ Բաղդասարյանը նոյեմբերի 11-ին բողոք է ներկայացրել ՀՀ Վճռաբեկ դատարան՝ խնդրելով ամբողջությամբ բեկանել առաջին ատյանի դատարանի հունիսի 6-ին կայացրած վճիռը:

news.am-ի դեմ դասակարգման գրքեր կրկին հետաձգվեց

2011 թ. հոկտեմբերի 7-ին Երևանի Աջափնյակ եւ Դավթաշեն վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում դատավոր Մարգարիտա Զարթեւյանի նախագահությամբ պետք է կայանար news.am լրատվական-վերլուծական գործակալության դեմ «Առիթմոլոգիական սրտաբանական կենտրոն»-ի՝ պատվի, արժանապատվության, գործարար համբավի պաշտպանության հայցով նախնական դատական նիստը (գործի քննությունը սկսվել է 2011 թ. փետրվարի 4-ին): Սակայն հայցվորի ներկայացուցիչ Մուրադ Ասրյանը միջնորդել էր, որպեսզի դատական նիստը հետաձգվի, քանի որ նա Սյունիքի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանում նիստի պետք է մասնակցեր:

Դատավորի հարցին, թե ինչ է կարծում հայցվորի միջնորդության վերաբերյալ պատասխանողը, Արամազդ Կիվիրյանը պատասխանեց, որ դեմ է միջնորդությունը բավարարելուն եւ կարծում է, որ ճիշտ կլինի դատական նիստը շարունակել հայցվորի բացակայությամբ, քանի որ, ըստ փաստաբանի, հայցվորը միտումնավոր է ձգձգում նիստերը: 2010 թ.-ի դեկտեմբերի 27-ից այս գործը դատարանում է, եւ հայցվորը շարունակաբար միջնորդություններ է անում եւ հետաձգում դատական նիստերը:

news.am-ի դեմ ներկայացված հայցի համար հիմք է հանդիսացել լրատվական գործակալության 2010 թ. նոյեմբերի 23-ին տպագրած «Սրտի արատով հիվանդին առիթմոլոգիական սրտաբանական կենտրոնում «Ֆռաացրել» են ու այլ սարք տեղադրել» վերնագրով նյութը: Այն վերաբերում էր Հայաստանի քաղաքացի Հովհաննես Կաթրջյանին, ով news.am-ի թղթակցի հետ զրույցում մեղադրել էր վերոնշյալ բժշկական կենտրոնին՝ իրեն խաբելու եւ 10 տարի շահագործման ժամկետով էլեկտրոկարդիոխթանիչի փոխարեն վիրահատությամբ մեկ այլ՝ էժանագին սարք տեղադրելու մեջ: «Առիթմոլոգիական սրտաբանական կենտրոնը» լրատվամիջոցից 2 մլն դրամ է պահանջում իր պատվին, արժանապատվությանը, գործարար համբավին հարված հասցնելու համար:

Դատարանը, այնուամենայնիվ, բավարարեց հայցվորի միջնորդությունը՝ մեկնաբանելով, որ դատարանը կողմերին հավասարության կարգով պետք է լսի, ինչպես նաեւ չսահմանափակի ապացույցներ

ներկայացնելու կողմերի իրավունքները:

Յերթական դատական նիստի օրը՝ նոյեմբերի 8-ին, հայցվորի ներկայացուցիչ Մուրադ Ասրյանը չէր հասցրել ավարտել իր միջնորդությունը, երբ էլեկտրաէներգիան անջատվեց: Ներկայացուցիչը միջնորդում էր, որ դատական նիստը հետաձգվի, քանի որ ՀՀ Սահմանադրական դատարանը նոյեմբերի 15-ին պետք է քննի Քաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1 հոդվածի համապատասխանությունը Սահմանադրությանը:

Չնայած պատասխանողի ներկայացուցիչ Արամազդ Կիվիրյանի առարկությանը՝ նիստը դադարեցվեց, քանի որ էլեկտրականություն չկար, որպեսզի կատարվեր նիստի ձայնագրություն: news.am-ի ներկայացուցիչը պնդում էր, որ կատարվի նիստի ձեռագիր արձանագրություն, սակայն դատավոր Մ.Յարթեյանն առարկեց՝ մեկնաբանելով, որ երբեք իր նիստերը ձեռագիր չեն արձանագրվել:

Յերթական նիստի օրվա մասին գրավոր կծանուցվի կողմերին:

կան սրտաբանական կենտրոնի» բժիշկների պատիվը եւ արժանապատվությունը: Այն նաեւ զրպարտություն է, քանի որ պարունակում է փաստացի տվյալներ, որոնք չեն համապատասխանում իրականությանը եւ արատավորում են հայցվորի գործարար համբավը:

Ի պատասխան հայցվորի վերը նշված պնդմանը՝ պատասխանողի ներկայացուցիչ Կարեն Մեժլումյանը նշում էր, որ հողվածում վիրավորական արտահայտություններ ընդհանրապես չկան, զրպարտությունը նույնպես բացառվում է, քանի որ կյուրը կառուցված է որոշակի անձի կողմից հայտնած տեղեկությունների վրա, ինչպես նաեւ պայմանավորված է գերակա հանրային շահով:

Չնայած դրան՝ 2011 թ.-ի հոկտեմբերի 4-ին «Առավոտ» օրաթերթը հրապարակեց հեքքման տեքստ, եւ 2011 թ. հոկտեմբերի 21-ի դատական նիստի ժամանակ կողմերը եկան հաշտության:

Առիթմոլոգիական արտահայտում կենցրոնի 2-րդ հայցն ընդդեմ «Առավոտի»

2011 թ. սեպտեմբերի 8-ին Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում տեղի ունեցավ «Առիթմոլոգիական սրտաբանական կենտրոն» ընդդեմ «Առավոտ» օրաթերթի՝ պատվի, արժանապատվության, գործարար համբավի պաշտպանության 2-րդ հայցով նախնական դատական նիստը:

«Առիթմոլոգիական սրտաբանական կենտրոն» ՍՊԸ-ն «Առավոտ» օրաթերթի դեմ 2-րդ հայցն է ներկայացրել «Իսկ ո՞ր մնաց Հիպոկրատի երդումը» (01.12.2010 թ., էլեկտրոնային տարբերակ) հողվածների համար:

Հողվածը պարունակում էր ինֆորմացիա այն մասին, որ հողվածի հեղինակ, Կապանի բնակիչ Կարո Ավանեսյանը, ընթերցելով «Առավոտ» թերթի 13.11.2010 թ. «Վճարել է 10 տարվա կյանքի համար, ստացել 7 տարվա: Բժիշկները հիվանդին էլ, պետությանն էլ խաբե՞լ են» հողվածը, գրել է, որ ինքը դիմել է Հայաստանի Առիթմոլոգիայի սրտաբանական կենտրոն: Վճարումներ կատարելով՝ հետագոտվել է, ինչի հետեանքով պարզվել է, որ նա ունի առիթմիա եւ պետք է անհապաղ վիրահատվի: Կնքելով պայմանագիր 5,1 մլն դրամ վիրահատության համար (որի 70 %-ը վճարվում է նախապես, եւ կատարվում է վիրահատությունը, հետո 3 ամսվա ընթացքում վճարվում է մնացած 30 %-ը)՝ նրան վիրահատել են՝ տեղադրելով «Biotronic» ֆիրմայի «Lexos DR» տիպի երկխոռոչանի սարքը սրտի ռիթմը վարելու համար, որը երաշխավորում է 4-5 տարի անխափան աշխատանք:

Սակայն Երեւանից Կապան վերադառնալու ճանապարհին նրա վիճակը վատացել է. ինչպես մինչ վիրահատությունը՝ շնչարգելություն է ունեցել, իսկ արդեն Կապանում շնչարգելությունը կրկնվել է երկու անգամ: Բոլոր սրացումների ժամանակ սարքը չի աշխատել, դա հաստատվել է նաեւ սարքի ստուգումներով: Վերադառնալով Երեւան՝ հիվանդը բժշկուհուն ներկայացրել է դիմում, ըստ որի՝ ախտորոշումը եղել է թերի եւ խնդրել, առաջարկել, պահանջել է հրավիրել կոնսիլի-

ում՝ ճշտելու ախտորոշումը եւ կատարելու համապատասխան բուժում, առանց լրացուցիչ վճարումների:

Դիմումը քննարկելով՝ Առիթմոլոգիայի սրտաբանական կենտրոնի տնօրեն Ս. Ջամայանը եզրակացրել է, որ նա խաբում է, թե իր մոտ շնչարգելության սրացումներ են եղել, իրականում այլ բան է եղել, եւ նոր բուժման հետ կապված հետագա բոլոր քայլերի համար հիվանդը պետք է վճարի:

Նիստում «Առավոտ» օրաթերթի ներկայացուցիչ Կարեն Մեժլումյանը հայտնեց, որ քանի որ կողմերը հաշտության համաձայնության չեն եկել, ինքը դատարանին միջնորդում է որպես վկա հրավիրել հոդվածի հեղինակ Կարո Ավանեսյանին:

Յայցվորի ներկայացուցիչ Մուրադ Ասրյանը պատասխանողին հարցրեց, թե որքանո՞վ է անհրաժեշտ Կարո Ավանեսյանի վկայությունը: Մեժլումյանն էլ պատասխանեց, որ քանի որ հայցվոր կողմը վիճարկում է այն հարցը, թե հոդվածում գրվածը ճիշտ չէ, դրա համար հրավիրում է վկային, որը հոդվածի հեղինակն է եւ տարել է այդ վիրահատությունը: Նա էլ պետք է փաստի հոդվածում գրածը:

Մ. Ասրյանի հերթական հարցին, թե՞ եթե վկան հաստատի, որ ինքն է ասել հոդվածում նշվածը, արդյոք պատասխանող կողմը ազատվո՞ւմ է պատասխանատվությունից, Կ.Մեժլումյանը պատասխանեց, որ իրենք առանց այդ էլ ազատված են պատասխանատվությունից, քանի որ գրվածը միայն ճշմարտություն է, էլ ինչ խոսք կարող է լինել պատասխանատվության մասին: Վկային հրավիրելով՝ իրենք ցանկանում են ապացուցել, որ հոդվածում գրվածը համապատասխանում է իրականությանը:

Այնուամենայնիվ, հայցվոր Մ.Ասրյանը առարկեց միջնորդությանը՝ հիմնավորելով, թե ինքը կարծում է, որ հոդվածում առկա խոսքերը ոչ թե Կարոյի խոսքերն են, այլ «Առավոտի» արտահայտած դիրքորոշումը: Նա նաեւ նշեց, որ կներկայացնի իր միջնորդությունը գրավոր կարգով:

Դատարանը հետաձգեց դատական նիստը՝ տրամադրելով հայցվորին ողջամիտ ժամկետ գրավոր միջնորդությունը ներկայացնելու համար:

Փաստաբանի եւ թերթի միջեւ վեճը լուծվեց հաշտությամբ

Մինչ դատարանները քննում էին «Հայաստանի առիթմոլոգիական սրտաբանական կենտրոն» ՍՊԸ-ի հայցերն ընդդեմ «Առավոտ» թերթի եւ News.am կայքի, այդ գործերով ՍՊԸ-ի ներկայացուցիչ, փաստաբան Մուրադ Ասրյանը նոր հայց ներկայացրեց «Առավոտ» օրաթերթի դեմ:

Նա վիճարկում էր թերթի 2011 թ. փետրվարի 5-ի համարում տպագրված ««Առավոտին» եւ «News.am»-ին դատում են նույն բանի համար» հոդվածը, որով, ըստ նրա, վիրավորել են իր պատիվը, արժանապատվությունն ու գործարար համբավը: Հոդվածը վերաբերում էր «Հայաստանի առիթմոլոգիական սրտաբանական կենտրոն» ՍՊԸ-ի՝ «News.am» լրատվական-վերլուծական գործակալության եւ «Առավոտ» օրաթերթի դեմ միեւնույն խնդրի առնչությամբ ներկայացված հայցերին, որոնցից մեկը եղել է իրավաբանական անձ չհանդիսացող «News.am» գործակալության եւ ոչ թե նրա հիմնադիր «Մեդիա-Կոնսալտ» ՍՊԸ-ի դեմ: «Առավոտը» մատնանշել էր դատավարական այդ սխալը: Այս առնչությամբ հետագայում՝ ապրիլի 28-ի համարում, «Առավոտը» ներկայացրեց Մուրադ Ասրյանի մեկնաբանությունը, մասնավորապես այն, որ վերջինս լրատվական կայքից փորձել է պարզել, թե որ իրավաբանական անձին է ինքը ներկայացնում, սակայն իրեն չեն պատասխանել: Եվ հայցադիմումը պահանջված մեկամսյա ժամկետի ընթացքում ներկայացրած լինելու համար էլ Մուրադ Ասրյանը, որպես պատասխանող կողմ, հայցադիմումում նշել է գործակալության անվանումը: Այնուհետեւ հայցվորը միջնորդել է ոչ պատշաճ պատասխանողին պատշաճ պատասխանողով փոխարինելու համար: Իսկ դատարանը, գտնելով, որ կա ընդդատության կանոնների խախտում, գործը հանձնել է Աջափնյակ եւ Դավիթաշեն վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարան:

2011 թ. մայիսի 31-ին Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում կայանալու էր «Առավոտ» օրաթերթի դեմ ՀՀ փաստաբանների պալատի անդամ Մուրադ Ասրյանի հայցով նախնական դատական նիստը: Սակայն «Առավոտի» ներկայացուցիչ Կարեն Մեծլումյանի խնդրանքով հայցվոր Մուրադ Ասրյանը դատարանի առջեւ հանդես եկավ դատական նիստը հետաձգելու միջնորդությամբ, որը բավարարվեց:

«Առավոտը» նախապես բանավոր պայմանավորվածություն էր ձեռք բերել Մուրադ Ասրյանի հետ՝ վեճը հաշտությամբ լուծելու մասին: Եվ հունիսի 10-ին «Առավոտը» տպագրեց հերքում հիշյալ հոդվածի առնչությամբ. «...Հոդվածը գրված էր միակողմանի, քանի որ չէր ներկայացվել դատական վեճում ներգրավված կողմերից մեկի՝ հայցվոր, փաստաբան Մուրադ Ասրյանի դիրքորոշումը, ավելին՝ հայցի վերա-

բերյալ արտահայտված լրագրողի կարծիքը արատավորել է փաստաբանի պատիվը, արժանապատվությունը եւ գործարար համբավը, ինչի կապակցությամբ խմբագրությունը հայցում է փաստաբանի ներողամտությունը:

Խմբագրությունն ընդունում է, որ սույն հոդվածում հեղինակի կարծիքն ու անհիմն ենթադրություններն են: «Առավոտ» թերթի խմբագրությունը պարտավորվում է այսուհետեւ տեղեկատվությունը պարզել հնարավոր բոլոր աղբյուրներից՝ իրականությանը չհամապատասխանող եւ/կամ խեղաթյուրված փաստերի վրա հիմնված տեղեկատվություն տարածելուց խուսափելու համար»:

ԱԺ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ՆԱԽԿԻՆ ԽՐԻՐԻՂԱԿԱՆԸ ԸՆԴՂԵՄ «ԺԱՄԱՆԱԿԻ»

2011 թ. փետրվարի 16-ին Կենտրոն եւ Նորք-Մարշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում սկսվեց ԱԺ նախագահի նախկին խորհրդական Թաթուլ Մանասերյանի՝ ընդդեմ «Ժամանակ» օրաթերթի հիմնադիր «Սկիզբ Մեղիա Կենտրոնի» ներկայացրած հայցով գործը:

Թաթուլ Մանասերյանը թերթի՝ 2010 թ. սեպտեմբերի 29-ի համարում հրապարակված «Քրգործ՝ ԱԺ նախագահի խորհրդականի դեմ» վերնագրով տեղեկությունը համարում է զրպարտություն, որով արատավորվել են իր պատիվն ու արժանապատվությունը: Նախկին խորհրդականը թերթից պահանջում է հերքել տպագրված տեղեկությունները եւ փոխհատուցել 2,5 մլն դրամ՝ զրպարտության համար, որից 500 000 դրամը, ըստ հայցի, փաստաբանի վարձատրության գումարն է:

Յոդվածում ասվում է, որ ՀՀ ԱԺ նախագահ Հ.Աբրահամյանի (նախկին) խորհրդական Թաթուլ Մանասերյանի դեմ քրեական գործ է հարուցվել, եւ այն գտնվում է ոստիկանության Կենտրոնի քննչական բաժնում: Թ.Մանասերյանին կասկածում են վաշխառությամբ զբաղվելու մեջ նրանից հետո, երբ մեկ այլ քրեական գործի շրջանակներում որպես վկա հրավիրված անձանցից մեկը միամիտ բերանից թռցրել է, որ Թաթուլ Մանասերյանն իրեն տոկոսով փող է տվել:

Ի պատասխան Թաթուլ Մանասերյանի՝ խմբագրություն կատարած գանգին եւ հնչեցրած զայրույթին՝ «Ժամանակ» օրաթերթը տպագրել է «Պարոն Մանասերյան, \$ 40.000 տոկոսով չե՞ք տվել» վերնագրով հոդվածը՝ գործի հանգամանքների որոշ մանրամասներով:

Վաշխառության մասին ցուցմունք ճեռվալացվել է

Կենտրոն եւ Նորք-Մարշ համայնքների առաջին ատյանի դատարանում՝ Կարինե Պետրոսյանի նախագահությամբ, «Մանասերյանն ընդդեմ «Ժամանակ» օրաթերթի հրատարակիչ «Սկիզբ Մեղիա Կենտրոն» ՍՊԸ-ի» գործով հունիսի 10-ի նիստի ժամանակ պատասխանողի փաստաբան Նիկոլայ Բաղդասարյանը միջնորդություն ներկայացրեց, որով կողմը պահանջում է վկա կանչել այն անձին, ով Ազգային ժողովի նախագահի նախկին խորհրդականի դեմ ցուցմունք է տվել՝ ասելով, որ նա իրեն տոկոսով գումար է տվել:

Այն մասին, որ Թաթուլ Մանասերյանը զբաղվել է վաշխառությամբ, թերթը տեղեկացել է մի քրեական գործից, որով նախկին խորհրդականը անցնում է որպես վկա: Նրա դեմ ցուցմունք է ներկայացրել այդ գործով մեկ այլ վկա՝ Անտոն Առաքելովը, որին էլ պատասխանող կողմը ցանկանում է որպես վկա ներգրավել նաեւ քաղաքացիական գործով:

Բաղդասարյանի ընթերցած վկայության ցուցմունքի հատվածում ասվում է, որ Անտոն Առաքելովը Մանասերյանին 2006 թ. վերջից մինչև 2007թ. սկիզբը մուծել է 19 400 ԱՄՆ դոլար տոկոս, որը հաշվարկվել է որպես 40 000 դոլարի դիմաց տրված տոկոս, որից հետո առաջինը այլևս չի կարողացել մուծել, եւ կուտակվել է 12 000 ԱՄՆ դոլար պարտքը: Այս փաստի առթիվ հարուցվել է քրեական գործ, որի մասին էլ «Ժամանակը» տպագրել է հոդված:

Հայցվոր կողմը, սակայն, համարում է, որ անհրաժեշտություն չկա լսելու վկային դատարանում: Կողմի ներկայացուցիչ Անահիտ Սարգսյանը առարկում է միջնորդությանը, քանի որ, ըստ նրա, այս միջնորդությանը վկան հրավիրվում է վկայություն տալու այն փաստի առթիվ, որի վերաբերյալ արդեն ներկայացվել են համապատասխան ապացույցներ, այսինքն՝ վկան պետք է տա մի ցուցմունք, որն արդեն տվել է:

Հաշվի առնելով, որ պատասխանողը ներկայացրել է վերոհիշյալ քրեական գործի շրջանակներում կատարված առերես հարցաքննության մասին ցուցմունքները, ինչպես նաեւ Արթուր Առաքելովի ցուցմունքները, դատարանը որոշեց քննել դրանք, որից հետո անդրադառնալ միջնորդությանը:

Սեպտեմբերի 2-ին կայացած հեղթական դատական նիստի ժամանակ պատասխանող կողմը դատարանին ներկայացրեց փաստաթղթեր, որոնցում ասվում էր, որ ՀՀ ոստիկանության Կենտրոնականի քննչական բաժնում անցյալ տարի քննված քրեական գործով տուժող Արթուր Մանասերյանի եւ Անտոն Առաքելովի առերես հարցաքննության ժամանակ Առաքելովը մանրամասներ է հայտնել իր եւ Թաթուլ Մանասերյանի միջեւ եղած գումարային գործարքների մասին, ըստ որի՝ Անտոն Առաքելովը Մանասերյանին 2006թ. վերջից մինչև 2007թ. սկիզբը մուծել է 19 400 ԱՄՆ դոլար տոկոս, որը հաշվարկվել է որպես 40 000 դոլարի դիմաց տրված տոկոս, որից հետո առաջինը այլևս չի կարողացել մուծել, եւ կուտակվել է 12 000 ԱՄՆ դոլար պարտքը: Հետեւություն անելով այս ամենից՝ պատասխանողի ներկայացուցիչ Ն.Բաղդասարյանը ցանկացավ որպես վկա ներգրավել Անտոն Առաքելովին: Սակայն հայցվոր կողմը առարկեց այդ միջնորդությանը՝ մեկնաբանելով, որ եթե հաստատված լիներ վկայի ցուցմունքը, վաղուց արդեն քրեական գործ հարուցված կլիներ:

Դատարանը մերժեց պատասխանողի միջնորդությունը՝ մեկնաբանելով, որ ՀՀ Քաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1 հոդվածի 6-րդ կետում ասվում է, որ անձը ազատվում է պատասխանատվությունից, եթե տարածած տեղեկատվության համար հղում է կատարվել տեղեկատվության աղբյուրին (հեղինակին), իսկ սույալ միջնորդությունը չի բխում սույն հոդվածի պահանջներից: Դատարանը մերժեց նաեւ օրաթերթի ներկայացուցիչ՝ 1087.1 հոդվածը հակասահմանադրական ճանաչելու պահանջը՝ հայտարարելով, որ հոդվածը հակասահմանադրական չէ՝ վկայակոչելով ՀՀ քաղ. դատ. օր.-ի 106-րդ հոդվածի 2-րդ կետը: Համաձայն հոդվածի՝ դատարանն իրավունք ունի կասեցնելու գործի վարույթը եւ դիմելու ՀՀ Սահմանադրական դատարան, եթե ընդունում է, որ կիրառման ենթակա օրենքը կամ այլ կորմատիվ իրավական ակտը հակասում է ՀՀ Սահմանադրությանը:

Պատասխանող կողմը դատարանից խնդրեց ողջամիտ ժամկետ տրամադրել, որպեսզի գրավոր ձեւակերպի դատավորի ինքնաբացարկի միջնորդությունը:

**Բստ փաստա անի՝ դասավորի
որոշումը խոշոր հոսքեր է
ստեղծում խոսքի ազատության
համար**

Սեպտեմբերի 5-ին պատասխանող կողմը ներկայացրեց ինքնաբա-
ցարկի միջնորդությունը, համաձայն որի՝ դատարանի կողմից դա-
տաքննության ընթացքում կայացված երկու որոշումները ողջամիտ
կասկած են հարուցում տվյալ գործում դատավորի անկողմնակալու-
թյան հարցում: Համաձայն Քաղ. օր. 1087.1 հոդվածի 4-րդ կետի՝ գր-
պարտության վերաբերյալ գործերով ապացուցման պարտականու-
թյունը կրում է պատասխանողը, այսինքն՝ տվյալ գործով «Սկիզբ Մե-
դիա Կենտրոն» ՍՊԸ-ն, հետևաբար, դատարանը պետք է հնարավոր-
ություն ընձեռներ պատասխանող կողմին, որպեսզի վերջինս կարող
անար ապացուցել իր գործունեության ճշմարիտ լինելը:

Ըստ 1087.1 հոդվածի 5-րդ մասի 1-ին կետի՝ փաստացի տվյալները
հրապարակային ներկայացնելը չի համարվում գրպարտություն, եթե
դրանք տեղ են գտել մինչդատական կամ դատական վարույթի ընթաց-
քում վարույթի մասնակցի կողմից քննվող գործի հանգամանքների վերա-
բերյալ կատարված արտահայտությունում կամ ներկայացրած ապա-
ցույցներում: Իսկ տվյալ գործով դատարանին ներկայացվել են ապա-
ցույցներ, վկաների հարցաքննություններ, առերես հարցաքննություններ,
քրեական գործում առկա վկայի՝ Անտոն Առաքելովի ցուցմունքները, հե-
տևաբար, հոդվածում նշված տեղեկատվությունը չի կարող համարվել
գրպարտություն, քանի որ այն վերցված է ստույգ քրեական գործից:

Դետևաբար, դատարանը, մերժելով պատասխանողի միջնորդու-
թյունը եւ հնարավորություն չտալով պատասխանողին՝ ապացուցելու
փաստերը, խախտել է կողմերի հավասարության իրավունքը՝ երաշ-
խավորված ՀՀ Սահմանադրության 1-ին հոդվածով եւ Մարդու իրա-
վունքների եվրոպական կոնվենցիայի 6-րդ հոդվածի 1-ին մասով:

Ըստ թերթի շահերը ներկայացնող փաստաբան Նիկոլայ Բաղդասար-
յանի՝ հոդվածի հեղինակը հղում չի կատարել տեղեկատվության աղբյու-
րին, սակայն «ժամանակ» օրաթերթի սեպտեմբերի 29-ի հոդվածում՝ նշել
է, որ «մեկ այլ քրեական գործի շրջանակներում որպես վկա հրավիրված
անձանցից մեկը միամիտ բերանից թոցրել է, որ Թաթուլ Մանասերյանն
իրեն տոկոսով փող է տվել»: Այսինքն՝ հեղինակի համար հոդվածի աղբ-
յուր հանդիսացել են պաշտոնական փաստաթղթերը, նրա մոտ գտնվող
քրեական գործի նյութերը, որոնք պատասխանողը ներկայացրել է դա-
տարան, այլ ոչ թե՛ Անտոն Առաքելովի բանավոր հարցազրույցը: Անտոն
Առաքելովին որպես վկա կանչելու միջնորդությունը պայմանավորված էր
նրանով, որ ապացուցվեր վերջինիս կողմից վկայություններ ու ցուցմունք-
ներ տալու հանգամանքը, որոնց հիման վրա էլ գրվել է նյութը:

Օրաթերթի ներկայացուցիչը հավելեց, որ վերը նշված փաստարկ-
ները բավարար են, որպեսզի ապացուցված համարվի դատարանի՝
կողմերի հավասարության իրավունքը խախտելու փաստը: Հետևա-

բար, դատարանի նման որոշումը խոչընդոտում է ժողովրդավարական հանրապետությունում խոսքի ազատության տարածմանը:

Օրաթերթի ներկայացուցիչ Ն. Բաղդասարյանը նաեւ վկայակոչեց Ա. Մելքումյանի վարույթում քաղաքացիական մեկ այլ գործ, որի վճռում ասվում է, որ թեւեւ պատասխանողը վեճի առարկա հանդիսացող հողվածի հրապարակման մեջ չի կատարել հղում, այնուամենայնիվ, ՀՀ քաղ. օր. 1087.1 հոդվածի 6-րդ մասով, դատարանը չի կարող զրկել պատասխանող կողմին իր գործի դատաքննության ընթացքում ներկայացնել ապացույցներ, այսինքն՝ նույն դատարանում տարբեր գործերով տարբեր դատավորներ նույն հարցի շուրջ տարբեր որոշումներ են կայացրել, ինչը համահունչ է օրենքի միատեսակ կիրառությանը եւ առաջացնում է սահմանափակումներ խոսքի ազատության համար: Հետեւաբար, դատավոր Կարինե Պետրոսյանը ոչ միայն անհիմն սահմանափակել է պատասխանող կողմի իրավունքները, այլ նաեւ հնարավորություն է ստեղծել ձեւավորել վտանգավոր դատական պրակտիկա, ինչը համատեղելի է խոսքի ազատության պաշտպանության հետ, որը բացասական հետեւանքներ կառաջացնի Հայաստանը՝ որպէս ժողովրդավարական արժեքներ դավանող պետություն համարելու հարցում:

«Ժամանակը» թե՛ս է հերքի Թաթուլ Մանասերյանի մասին տղազրած տեղեկությունները եւ վճարի 510 հազար դրամ

Պատասխանող կողմի ներկայացրած ինքնաբացարկի միջնորդությունը ներառում էր վերը նշված փաստարկները: Սակայն սեպտեմբերի 6-ին դատարանը մերժեց ինքնաբացարկի միջնորդությունը եւ, հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ ապացույցներն արդեն քննվել են դատարանի կողմից, դատաքննությունը համարեց ավարտված եւ սեպտեմբերի 20-ին հրապարակեց վճիռը:

Դատարանը հայրը բավարարեց մասնակի՝ պարտավորեցնելով «Ժամանակ» օրաթերթին հերքել 2010թ. սեպտեմբերին տպագրված տեղեկությունները, նշել, որ չկա քրեական գործ Թաթուլ Մանասերյանի դեմ, եւ նա չի զբաղվում վաշխառությամբ: Իսկ փոխհատուցման մասով դատարանը պատասխանողին պարտավորեցրեց վճարել 510 հազար դրամ, որից 300 հազարը՝ զրպարտության համար, 200 հազարը՝ փաստաբանի վարձատրության համար, 10 հազար դրամն էլ՝ որպէս պետական տուրք:

Օրաթերթի ներկայացուցիչ Նիկոլայ Բաղդասարյանը տեղեկացրեց, որ բողոքարկելու է դատարանի վճիռը:

Դեկտեմբերի 15-ին ՀՀ վերաքննիչ դատարանը մերժեց «Թաթուլ Մանասերյանն ընդդեմ «Ժամանակի»» գործով «Ժամանակ» օրաթերթի վերաքննիչ բողոքը՝ նույնը թողնելով Կենտրոն եւ Նորը-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի սեպտեմբերի 20-ի վճիռը:

Ռոբերտ Զոչարյանն ընդդեմ «Հրապարակի»

գործը կհանգուցալուծվի
Սահմանադրական դատարանի
որոշումից հետո

2011 թ. մարտի 28-ին դատարանի որոշմամբ կալանք դրվեց «Հրապարակ» օրաթերթի գույքի եւ բանկային հաշիվների վրա: ՀՀ երկրորդ նախագահ Ռոբերտ Զոչարյանը հայցադիմում է ներկայացրել օրաթերթի դեմ՝ պահանջելով «պատիվն ու արժանապատվությունը արատավորող տեղեկությունների հերքում եւ 6 մլն դրամի փոխհատուցում», որից 3 մլն-ը՝ վիրավորանքի եւ զրպարտության, իսկ մյուս 3-ը՝ դատական ծախսերի համար: Սակայն ապրիլի 11-ին վերացվեց ՀՀ երկրորդ նախագահ Ռոբերտ Զոչարյանի հայցապահանջով «Հրապարակ» օրաթերթի գույքի եւ բանկային հաշիվների վրա դրված արգելանքը:

Զոչարյանն իր պատիվն ու արժանապատվությունը վիրավորող է համարել «Հրապարակ» օրաթերթի փետրվարի 15-ի «Զոչարյանին ոչնչացնում են, Ծառուկյանին՝ բացատրում» հրապարակումը եւ պահանջում է հերքել այն: Հայցադիմումի ներկայացման օրն իսկ դատարանը բավարարել է արգելանքի մասին պահանջը:

2011 թ. մայիսի 10-ին Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում Էդիկ Ավետիսյանի նախագահությամբ մեկնարկեց Ռոբերտ Զոչարյանն ընդդեմ «Հրապարակ» օրաթերթի գործով դատավարությունը:

Ըստ հայցվոր կողմի՝ Ռոբերտ Զոչարյանի հասցեին վիրավորական արտահայտություններ են տպագրվել «Հրապարակ» օրաթերթի փետրվար եւ մարտ ամիսների 3 համարներում, մասնավորապես՝ «Զոչարյանին ոչնչացնում են, Ծառուկյանին բացատրում» հոդվածում: Հայցվորի ներկայացուցիչ Արփինե Մելիքբեկյանը մանրամասնում է, թե հրապարակված հոդվածում ինչպիսի վիրավորական եւ զրպարտող արտահայտություններ են տեղ գտել. «Մտքով ի՞նչ անցներ, թե Զոչարյանն անցուդարձին չի դիմանա եւ իր անմտությամբ ասպարեզ կիջնի», «Իսկ Զոչարյանը, որքան էլ առանձնանում է գավառականությամբ ու արյունառնությունամբ, առանձնակի փայլում է անմտությամբ...»: «Երեւի տեղապահ Զոչարյանը ոչ միայն մտքի, այլեւ հիշողության կարճության խնդիր ունի»:

Սրանք, ըստ Մելիքբեկյանի, զրպարտություն են եւ վիրավորում են Ռ. Զոչարյանի պատիվն ու արժանապատվությունը: Ասվածի համատեքստում նա վկայակոչում է անձի պատվի եւ արժանապատվության վերաբերյալ ՀՀ Սահմանադրական եւ միջազգային փաստաթղթերի նորմերը եւ հիշեցնում ՄԻԵԴ-ի դատական նախադեպերի մասին:

Մելիքբեկյանի խոսքերով՝ 2 անգամ թերթից պահանջել են վերոհիշյա-

լի կապակցությամբ տպագրել հերքում: Իսկ «Հրապարակի» անունից ուղարկված եւ լրագրող Լուսինե Պետրոսյանի կողմից ստորագրված գրությունները, որոնցում վկայակոչվում են թերթի փետրվարի 22-ի («Ինքնակոչ Նամակ Քոչարյանի անունից») եւ մարտի 14-ի («Անձամբ Քոչարյանից՝ սխալներով եւ ստորագրությամբ») համարներում տեղ գտած հրապարակային պատասխանները, ըստ Մելիքբեկյանի, հայցվորի կողմից «չէին կարող դիտարկվել որպես բավարարող պատասխաններ»: Ուստի, երկրորդ նախագահը որոշել է հարցը լուծել դատական կարգով:

Մայիսի 10-ին տեղի ունեցած նիստում «Հրապարակի» ներկայացուցիչ Արա Չոհրաբյանը նշեց, որ հայցապահանջը հստակ ձեւակերպված չէ: Բացի դրանից, հայցային փաստաթղթերում չի ներառվել փաստաբանական ծառայությունների համար կատարված ծախսերի մասին վկայող որեւիցե փաստաթուղթ: Սրա բացակայությունը Մելիքբեկյանը պատճառաբանեց ժամանակի սղությամբ:

Հայցվորի ներակայացուցիչը միջնորդեց նախնական դատաքննությունը շարունակել հաջորդ նիստում՝ իրեն հնարավորություն տալով ներկայացնել պահանջվող փաստաթուղթը:

Փաստաբան Արա Չոհրաբյանն ասում է, որ հայցը չի ներկայացվել պահանջվող ժամկետում եւ ենթակա է մերժման առաջին հերթին հենց այս հիմքով: Եվ դատարանի կողմից այս հանգամանքը հաշվի չառնելու դեպքում, իրենք պատրաստ են ներկայացնել ավելի ծանրակշիռ փաստարկներ, որոնք կբացահայտվեն դատական գործընթացի ընթացքում:

ԵՔՆ ԽԵՐԲՈՒՄ ՏՊԱԳՐՎԻ, ՔՈՇԱՐԿԱՆՆԸ ԿԻՏՁՏՎԻ

Հունիսի 7-ի նիստում հայցվոր կողմը միջնորդություն ներկայացրեց օրաթերթի խմբագիր Արմինե Օհանյանին եւ լրագրող Լուսինե Պետրոսյանին որպես վկա դատարան կանչելու վերաբերյալ: Նպատակը, ըստ հայցվորի, թերթի հրապարակումներում տեղ գտած արտահայտությունների պարզաբանումն է:

Պատասխանողի ներկայացուցիչ Արա Չոհրաբյանն առարկեց՝ ասելով, որ թերթն ընդունել է վիճարկելի արտահայտությունները հրապարակելու փաստը, որն էլ հենց ենթակա է ապացուցման, իսկ թերթում տեղ գտած արտահայտությունները փաստեր չեն, այլ՝ կարծիք: Պատասխանողի փաստաբանի առաջարկով՝ դատարանը միջնորդության քննարկումը հետաձգեց մինչեւ փաստերի քննության փուլ:

Քոչարյանի ներկայացուցիչները հայտարարեցին նաեւ, որ իրենք չեն ստացել կողմի պատասխանը: Սակայն դատավորը ցույց տվեց գործում առկա պատասխանը եւ նշեց, որ այն ուղարկվել է ժամկետի մեջ: Պատասխանի պատճենը կողմին տրամադրվեց նիստից հետո:

Դատական նիստի ավարտին դատավորը հիշեցրեց կողմերի՝ վեճը հաշտությամբ լուծելու իրավունքի մասին, ինչին հայցվոր կողմը պատասխանեց, որ մեկ անգամ փորձ արվել է թերթում հերքում տպագրել, եւ միայն դա կարող է հաշտեցման համար հիմք հանդիսանալ:

Պատասխանող կողմի փաստաբանը նշեց, որ այս առաջարկը պետք է քննարկի իր վստահորդի հետ:

**«Նրադարան»-ի մասին և ապացույցի, որ
Հի գրադարանի, հայցվոր կողմն է
մասին և ապացույցի, որ Բոշարյանը
վերադարձվել է**

Սեպտեմբերի 15-ին շարունակվեց Ռոբերտ Զոչարյանի պատիվը եւ արժանապատվությունն արատավորող տեղեկությունների հերքման եւ վնասի հատուցման պահանջի մասին նախնական դատական նիստն ընդդեմ «Հրապարակ» օրաթերթի:

Հայցվոր կողմի ներկայացուցչներ Արփինե Մելիքբեկյանը եւ Սարգիս Գրիգորյանը միջնորդել էին՝ որպես վկա կանչել հողվածի հեղինակ Լուսինե Պետրոսյանին, սակայն գրությունը, որն ուղարկվել էր խմբագրության հասցեով, ետ է վերադարձվել՝ հասցեն սխալ լինելու պատճառաբանությամբ: Ա.Մելիքբեկյանն այս ամենը բնութագրեց որպես պատասխանող կողմի միտումնավոր արարք՝ իբրեւ խմբագրության կողմից է գրությունը ետ ուղարկվել, քանի որ մինչ այդ նույն հասցեով իրենց ուղարկած գրությունները միշտ հասել են հասցեատերերին: Սակայն դատավոր է. Ավետիսյանը գրության վրա նկատեց, որ հասցեն այդպես էլ պարզ չէ նշված. «Բուզանդի 1/3» հասցեն այնպես է նշված, որ կարող է ընկալվել նաեւ որպես «Բուզանդի 113»:

Պատասխանողի ներկայացուցիչ Արա Չոհրաբյանը նշեց, որ Լուսինե Պետրոսյանին որպես վկա հրավիրեն միայն դատաքննության փուլում, սակայն հայցվորն առարկեց՝ նշելով, որ վկայի ցուցմունքները եական նշանակություն ունեն, վկային նախնական փուլում լսելով՝ որոշակի տեսակետներ կհստակեցվեն մինչեւ դատաքննության սկսվելը: Փաստաբան Չոհրաբյանն ավելացրեց, որ համաձայն Զաղ. դատ. օր.-ի 122 հոդվածի՝ բոլոր ապացույցները պետք է հետազոտվեն դատավարության փուլում, ուստի, ապացույցի հետազոտումը տվյալ դեպքում վկայի ցուցմունքը լսելն է, հետեւաբար վկային նախնական դատական նիստի ժամանակ լսելը կնշանակի, որ դատարանը հետազոտեց ապացույցի այդ տեսակը: Այնուամենայնիվ, Արա Չոհրաբյանը միջնորդեց, որ գործի ապացույցները հետազոտեն դատաքննության ժամանակ:

Դատարանը հայտնեց, որ օրաթերթը պետք է ապացույցներ ներկայացնի գրապարտության մասով, այսինքն՝ ապացույցի, որ իրենք չեն գրապարտել հայցվորին, իսկ հայցվոր կողմը պետք է ապացույցի, որ պատասխանողը վիրավորել է հայցվորին:

Հաջորդ դատական նիստում, որը կայացավ հոկտեմբերի 28-ին, պարզ դարձավ որ որպես վկա ներգրավված հողվածի հեղինակ Լուսինե Պետրոսյանը դիմել է Մարդու իրավունքների պաշտպանին, որպեսզի նա դիմի ՀՀ Սահմանադրական դատարան՝ ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1 հոդվածի՝ Սահմանադրությանը համապատասխանելու հարցը որոշելու վերաբերյալ: ՀՀ Սահմանադրական դատարանը նոյեմբերի 15-ին քննության է առնելու վերոնշյալ հողվածը:

Դատական նիստը հետաձգվեց՝ մինչեւ Սահմանադրական դատարանը որոշում կկայացնի:

«Ջետքի» լրագրողը պահանջում է, որ Ռուբեն Չայրապետյանը ներողություն խնդրի

Մարտի 1-ին «Ջետք» շաբաթաթերթի լրագրող Գրիշա Բալասանյանը, ընդդեմ ԱԺ ԶԶԿ-ական պատգամավոր Ռուբեն Չայրապետյանի, հայցադիմում է ներկայացրել Ավան եւ Նոր Նորք համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարան: Լրագրողը դատարանից պահանջում է պարտավորեցնել պատգամավորին՝ իրենից ներողություն խնդրել, փոխհատուցել 1 մլն դրամի չափով, վճարել դատարան դիմելու պետական տուրքի, հայցադիմումի պատրաստման ու դատական ներկայացուցչության համար կատարված ծախսերը:

«Ջետքի» լրագրողը, հարցազրույցի պայմանավորվածություն ձեռք բերելու նպատակով, փետրվարի 2-ին զանգահարել էր Ռուբեն Չայրապետյանի բջջային հեռախոսին: Սակայն պատգամավորը, լրագրողին անվանելով «տգետ», հեռախոսն անջատել էր: Ի պատասխան Գրիշա Բալասանյանի երկրորդ զանգի, որով վերջինս ցանկացել էր ճշտել իրեն վիրավորելու պատճառը՝ պատգամավոր Չայրապետյանը, երբ տեղեկացել էր, որ հեռախոսագրույցը ձայնագրվում է, սկսել էր սեռական բնույթի հայիոյանքներ տալ, հետո ավելացրել էր՝ «լավ արեցի» ու կրկին շարունակել հայիոյել:

21.5-ն
եւ լրագրողները

ՊԱՏՈՒՄ

81

«Յետքը» դիմել էր գլխավոր դատախազ Աղվան Յովսեփյանին՝ միջ-
և որդեղելով քրեական պատասխանատվության ենթարկել հանրապետա-
կան պատգամավորին: Սակայն Յատուկ քննչական ծառայության ՅԿԳ
քննիչ Վ. Մկրտչյանը կյուրթերի նախապատրաստմամբ այրզել է, որ
Ռուբեն Յայրապետյանի արարքը «քրեական օրենքով արգելված» չէ:
Ուստի, քննիչը որոշել է քրեական գործի հարուցումը մերժել: Բայց ուշա-
գրավն այն է, որ, իր որոշումը հիմնավորելիս, քննիչ Մկրտչյանը հղում է
արել նաեւ Ֆուտբոլի ֆեդերացիայի մամուլի քարտուղար Տիգրան Իս-
րայեյանի բացատրությանը, ըստ որի՝ «ֆեդերացիայի նախագահ Ռու-
բեն Յայրապետյանն ինչպես իր միջոցով, այնպես էլ մամուլի ասուլիս-
ների, հարցազրույցների ժամանակ մշտապես պատասխանել է լրագ-
րողների բանավոր հարցերին՝ տալով նրանց հետաքրքրող տեղեկու-
թյուն, երբեւէ չի խոչընդոտել լրագրողների մասնագիտական օրինա-
կան գործունեությանը»: Ինքը՝ Ռուբեն Յայրապետյանը, չժխտելով կա-
տարվածը՝ բացատրություն է տվել, որ այդ օրը եղել է անտրամադիր եւ
ունեցել առողջական խնդիրներ, լրագրողի երկրորդ զանգից ուղղակի
վրդովվել է ու նրա հասցեին ասել անպատիվ խոսքեր:

Լրագրողի պատվին եւ արժանապատվությանը պատճառված
վնասի փոխհատուցման մասին հայցապահանջի համար, իբրեւ իրա-
վական հիմքեր, մեջբերվել են ՅՅ Սահմանադրության եւ ՅՅ ստանձնած
միջազգային պայմանագրերի պահանջները, նմանօրինակ գործերի
վերաբերյալ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի (ՄԻԵԴ)
հիմնավորումները եւ նախադեպային որոշումները: «Ղատարանն իր
բազում վճիռներով սահմանել է, որ անձնական կյանք հասկացություն-
նը ներառում է անձի ֆիզիկական եւ հոգեբանական անձեռնմխելիու-
թյունը: Պետությունները պարտավոր են պաշտպանել անձի ֆիզիկա-
կան եւ բարոյական անձեռնմխելիությունն այլ անձանցից,- նշված է
հայցադիմումում:- Կասկած չի հարուցում, որ անձի ֆիզիկական ան-
ձեռնմխելիության խախտումների գործերով ձեւավորված՝ ՄԻԵԴ-ի
այս դիրքորոշումը վերաբերելի է նաեւ անձի բարոյական անձեռնմխե-
լիության խախտումների դեպքերին: Կասկած չի հարուցում նաեւ այն,
որ հայցվորի պատվի եւ արժանապատվության դեմ պատասխանողի
կատարած անպարկեշտ ոտնձգությունը հայցվորի բարոյական ան-
ձեռնմխելիության, ինչպես նաեւ նրա անձնական կյանքի նկատմամբ
հարգանքի իրավունքի կոպիտ խախտում է»:

«Գասարանը դեմ է միասնակ վերա նրմունք դրսեւորի»

«Յետքի» լրագրող Գրիշա Բալասանյանի շահերի պաշտպան Վա-
հե Գրիգորյանը Աժ պատգամավոր Ռուբեն Յայրապետյանի դեմ ներ-
կայացված հայցի հաջողության հնարավորությունը գնահատում է
այնպես, ինչպես «Յայկական ժամանակ» օրաթերթի դեմ նույն Յայրա-
պետյանի ու եւս 2 այլ պատգամավորների հայցի հնարավորությունը.
ասել է թե՛ 100 տոկոս: «Եթե դատարանը նման վերաբերմունք ունի մի
հարցով, ապա պիտի նույնանման վերաբերմունք դրսեւորի մյուս հար-

ցում»,- նշեց փաստաբանը: Այդուհանդերձ, օրենսդրությունում կա՞ն բացեր, որոնցից իշխանության թելադրանքով կարող է կառչել դատարանը: Այս հարցին փաստաբանը պատասխանում է. «Եթե դատարանը կառչելու տեղ ունենա, ամենեւին էլ իշխանությունների թելադրանքով չի անի դա: Իներցիայով կանի: Որպես կանոն, իշխանությունների թելադրանքով օրենքները խախտվում են, ոչ թե կատարվում: Չեմ կարող ասել, թե դատարանի որոշումն ինչ կլինի: Ես հուսով եմ, որ դատարանն իր մեջ բավարար ուժ կգտնի, որպեսզի առնվազն միատեսակ վերաբերմունք դրսևորի, ինչպիսին եղել է «ՅԺ»-ի նկատմամբ, թեկուզ ես այս վերջինի հետ առանձնապես համաձայն չեմ»:

Ռու են Նայրադեսյանի Գերկայացուցիչը շրջադրումնեց ՎերաՎորահի վերա երջալ Գերկայացված փաստերը

Ապրիլի 4-ին Ավան եւ Նոր Նորք համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանում կայացավ Ռուբեն Յայրապետյանի դեմ «Յետքի» լրագրող Գրիշա Բալասանյանի հայցի քննության նախնական դատական նիստը: Ռուբեն Յայրապետյանի ներկայացուցիչը հայցադիմումի պատասխան չէր ներկայացրել, ասաց, որ իրենց բոլոր փաստերն ու հիմնավորումները կներկայացնեն դատաքննության ընթացքում:

Լրագրողի ներկայացուցիչ Վահե Գրիգորյանը ներկայացրեց հայցապահանջը եւ այն հիմնավորեց Սահմանադրության 3-րդ հոդվածի 1-ին մասով, այն է՝ «մարդը, նրա արժանապատվությունը, հիմնական իրավունքները եւ ազատությունները բարձրագույն արժեքներ են», 23-րդ հոդվածով, համաձայն որի՝ «յուրաքանչյուր ոք իրավունք ունի, որ հարգվի իր անձնական եւ ընտանեկան կյանքը», ինչպես նաեւ՝ ՍԱԿ-ի Մարդու իրավունքների համընդհանուր հռչակագրով, «Զաղաքացիական եւ քաղաքական իրավունքների մասին» միջազգային դաշնագով, «Մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին» Եվրոպական կոնվենցիայի 8-րդ հոդվածով եւ միջազգային այլ փաստաթղթերով:

Վահե Գրիգորյանը դատարանին ներկայացրեց Գրիշա Բալասանյանի եւ Ռուբեն Յայրապետյանի միջեւ տեղի ունեցած հեռախոսային խոսակցության ձայնագրությունը՝ լազերային կրիչով, հայցվորի եւ պատասխանողի միջեւ տեղի ունեցած հեռախոսային խոսակցության ձայնագրության վերծանումը, ինչպես նաեւ 33 հատուկ քննչական ծառայության որոշման պատճենը քրեական գործի հարուցումը մերժելու մասին: Վահե Գրիգորյանը պատասխանողից փորձեց ճշտել՝ պատասխանողներն ընդունո՞ւմ են ներկայացրած ապացույցները, թե՞ առարկություններ ունեն, քանի որ դրանից է կախված հայցվորների հետագա քայլերն ու ապացուցման պարտականության բեռը կողմերի վրա բաշխելը:

Գեւորգ Գեւորգյանը կրկնեց, որ իրենք դատաքննության ընթացքում կներկայացնեն իրենց փաստարկներն ու դիրքորոշումները՝ այդպիսով խուսափելով հստակ պատասխանել փաստաբանի հարցին: Դատավոր Արդա Դավթյանը միջամտեց՝ պահանջելով հստակեցնել՝ ընդունո՞ւմ են հայցվորների ներկայացրած փաստերը, թե՞ ոչ: «Անացի, որ չենք ընդունում հայցապահանջը, այդ թվում նաեւ դա», - ասաց Գ. Գեւորգյանը:

Դատավոր Արդա Դավթյանը լրագրողներին թույլ չտվեց լուսանկարել նիստը առանց հիմնավորման՝ չնայած կողմերը չառարկեցին: Դատարանը միայն թույլ տվեց ձայնագրություն կատարել՝ հաշվի չառնելով պատասխանողի ներկայացուցչի առարկությունը:

Դատարանը փորձեց հայցվորների վրա դնել վիրավորանքի հրապարակային լինելու փաստի ապացուցման բեռը, ինչին, սակայն, Վահե Գրիգորյանն առարկեց՝ նշելով, որ հայցվոր կողմը դա անել չի կարող, քանի որ «Յետքի» լրագրողը գանգահարել է պատգամավորի քջային հեռախոսին, իսկ թե որտեղ է այդ պահին գտնվել Ռուբեն Յայրապետյանը, իրենց հայտնի չէ: Ավելին, փաստաբանը նշեց, որ ինքը իր ելույթում չի վկայակոչել 1087.1 հոդվածը, որին հղում է կատարում դատավորը՝ վիրավորանքի հրապարակային լինելու ապացուցման բեռը դնելով հայցվորների վրա:

«Մենք չենք հիմնվում 1087.1 հոդվածի վրա: Մենք ասում ենք՝ եթե Սահմանադրությամբ նախատեսված է անձի պատիվն ու արժանապատվությունը պաշտպանելը, եւ պետությունը կրում է այդ պարտավորությունը, ապա մենք պնդում ենք, որ Գրիշա Բալասանյանի սահմանադրական իրավունքն է խոչընդոտվել», - «Յետքի» հետ զրույցում պարզաբանեց փաստաբան Վահե Գրիգորյանը:

Չնայած ՀՀ Զաղ. օր.-ն է կարգավորում մարդու պատվին, արժանապատվությանը եւ գործարար համբավին պատճառված վնասի հատուցման կարգը եւ պայմանները, Վահե Գրիգորյանն ասում է, որ օրենսգրքով նախատեսված չեն ոչ հրապարակային վիրավորանքից պաշտպանվելու մեխանիզմներն ու ձեւերը, իսկ Սահմանադրության 23-րդ հոդվածը գործում է անմիջականորեն, այդ պատճառով հայցվոր կողմը հիմնվում է Սահմանադրության վրա: Այս պարագայում փոխհատուցման հաշվարկը, ըստ փաստաբանի, պետք է կատարվի ոչ թե հիմնվելով 1087.1 հոդվածի, այլ Եվրոպական դատարանի նախադեպային իրավունքի վրա: Միաժամանակ զուգահեռ պետք է տարվի 1087.1 հոդվածի հետ: Եվրոդատարանը նման փոխհատուցումներ նշանակել է: Յայտատանում նման դեպք դեռ չի եղել: «Զաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1 հոդվածը նախատեսված է ՉԼՄ-ների դեմ օգտագործելու համար: Իրականում դա նախատեսված չէ անձի պատիվն ու արժանապատվությունը պաշտպանելու համար: Դա նախատեսված է անձի պատիվն ու արժանապատվությունը նսեմացնող ՉԼՄ-ներից պաշտպանվելու համար: Այսինքն՝ հրապարակային վիրավորանքի մասին է խոսքը: Եթե դա ի սկզբանե նախատեսված լիներ անձի պատիվն ու արժանապատվությունը պաշտպանելու համար, ապա «հրապարակային» ածականը չէր օգտագործվի», - կարծում է Վահե Գրիգորյանը:

«Նայիոյան Գնները Ռու ԵՑ Նայրադեսյանի անճանկան Կյանքի աղադրի՞չն են», - հարցնում է Փասսա անը

ՀՀ ԱԺ պատգամավոր Ռուբեն Հայրապետյանը չի կարող պատասխանատվության ենթարկվել: Այս դիրքորոշումը Ռուբեն Հայրապետյանի փաստաբան Գեորգ Գեորգյանը արտահայտեց ապրիլի 27-ին Ավան եւ Նոր Նորք համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանում, որտեղ քննվում էր ««Հետքի» լրագրող Գրիշա Բալասանյանն ընդդեմ ՀՀ ԱԺ պատգամավոր Ռուբեն Հայրապետյանի» գործը:

Չնայած նախորդ նիստին ապացուցման պարտականությունը դրվել էր պատասխանող կողմի վրա, այրուհանդերձ, փաստաբան Գեորգ Գեորգյանը միայն բանավոր առարկություններ ներակայացրեց: Գ. Գեորգյանի հիմնավորմամբ, վիրավորանքը կարգավորվում է ՀՀ Զաղ. օր.-ի 19 եւ 1087.1-րդ հոդվածներով, որտեղ, սակայն, խոսքը հրապարակային վիրավորանքի մասին է: Ոչ հրապարակային արտահայտության դեպքում վիրավորանքի պաշտպանության մեխանիզմ չկա: Մինչդեռ, ըստ փաստաբանի, հայցվորի ներկայացրած ապացույցներով հիմնավորվում է, որ վիրավորանքը եղել է ոչ հրապարակային, այլ անձնական հեռախոսային խոսակցության ընթացքում: Ըստ այդմ՝ Ռուբեն Հայրապետյանը չի կարող պատասխանատվության ենթարկվել, քանի որ Սահմանադրությունը երաշխավորում է, որ ոչ ոք չի կարող կրել պարտավորություններ, որոնք սահմանված չեն օրենքով:

Ավելին, Գ. Գեորգյանի կարծիքով, եթե հայցվորը չի պնդում 1087.1 հոդվածը, այդ պարագայում դատարանը չի կարող նշված նորմատիվ ակտով փոխհատուցում պահանջել եւ ստիպել պատգամավորին՝ ներողություն խնդրել: Փաստաբանը նաեւ նշեց, որ լրագրողի կողմից իրավունքի չարաշահման գործոն կա, այն է՝ լրագրողը, զանգահարելով պատասխանողին, ձայնագրառում է կատարել, առանց պատասխանողի համաձայնության, ինչը խախտում է պատասխանողի՝ անձնական կյանքի սահմանադրական եւ Կոնվենցիայի 8-րդ հոդվածով սահմանված իրավունքները:

«Առողջական խնդիրներ ունեցող եւ այդ պահին լարված եւ նյարդային վիճակում գտնվող անձի մոտ, բնականաբար, հանգամանքների բերումով առաջացել է նաեւ հուզմունք, ինչ-որ տեղ միգուցե չտիրապետելով իրեն՝ արտահայտություններ է արել, որոնք կհաստատվի կամ չի հաստատվի», - հիմնավորեց Գեորգ Գեորգյանը:

Փաստաբանը հայտնեց, որ լրագրողի եւ պատգամավորի միջեւ տեղի ունեցած հեռախոսային խոսակցության ձայնագրությունը չի կարող որպես ապացույց դիտարկվել, քանի որ ձեռք է բերվել ոչ օրինական ճանապարհով: Հետեւաբար՝ չկա հասցրած վիրավորանք, չկա իրավունքի խախտում: «Նպատակը ոչ թե իրավունքների պաշտպանությունն է, այլ ԱԺ պատգամավոր Ռուբեն Հայրապետյանի անունը վարկաբեկելը կամ լրատվամիջոցներով նրա վերաբերյալ արատավոր տեղեկություններ տարածելը», - եզրակացրեց Ռ. Հայրապետյանի պաշտպանը: Փաստաբանը նաեւ կարծիք հայտնեց, որ եթե խախտվել էին լրագրողի իրավունքները, նա պետք է անմիջապես դիմեր իրավապահներին, այլ ոչ թե լրատվամիջոցներով հրապարակարկեր:

րակեր այդ խոսակցության մի մասը: «Ի՞նչ իրավական նշանակություն ունի այն հանգամանքը, որ հայցվորը դա լրատվամիջոցներով տարածել է, եւ արդյոք դա վիրավորե՞լ է պատասխանողին առհասարակե՞, հակադարձեց «Յետքի» լրագրողի ներկայացուցիչ Վահե Գրիգորյանը:

Վահե Գրիգորյանը նկատեց, թե ի՞նչ անձնական կյանքի մասին է խոսքը, եթե Գրիշա Բալասանյանը ներակայացել է որպես «Յետք» թերթի լրագրող եւ ցանկացել է պարզաբանում ստանալ: «Եթե լրագրողը որեւէ անձի հետ հարցազրույց է անցկացնում կամ ընդհանրապես նրա հետ խոսում է, արդյո՞ք պատասխանողը կարծում է, որ այդ խոսակցությունը լրագրողն իր անձնական կարիքները բավարարելու համար է անում, այսինքն՝ միայն իր համար է եւ երբեւէ չի հրապարակվելու: Այսինքն՝ լրագրողի գործունեությունն ընդամենը տեղեկություններ հավաքելն է ոչ հրապարակման, այլ ընդամենը իր անձնական կարիքները բավարարելուն համար», - հարցրեց Վահե Գրիգորյանը:

«Մինչեւ ներկայանալը լրագրողն արդեն ձայնագրությունը միացրած է եղել, միզուցե անձնական նկատառումներով է զանգահարել: Խոսակցությունից չի երեւում, որ նա հարցազրույցի համար է զանգահարել, հետեւաբար մինչեւ ձայնագրիչը միացնելը պիտի է ներկայանար, որ լրագրող է եւ ցանկանում է հարցազրույց վերցնել, ձայնագրելու համաձայնություն վերցնել, նոր իրավունք ունեւ ձայնագրառում կատարել», - պատասխանեց Գ. Գեւորգյանը:

Գեւորգ Գեւորգյանն այնուհետեւ հրաժարվում էր պատասխանել Վահե Գրիգորյանի հարցերին, թե արդյո՞ք պատասխանող կողմն ընդունում է այն փաստը, որ լրագրողի եւ պատասխանողի միջեւ տեղի է ունեցել հեռախոսային խոսակցություն, որտեղ հայիոյանք է հնչել, կամ՝ արդյո՞ք ՅՅ Սահմանադրությունն ու միջազգային պայմանագրերը հավասար ուժ ունեն, եւ վերջապես՝ արդյո՞ք սկավառակի պարունակած ձայնագրության բովանդակությունը ՅՅ ԱԺ պատգամավորի անձնական կյանքի բաղադրիչն է եւ այն պիտի պաշտպանվի օրենքով, արդյո՞ք դրա պաշտպանության շահը գերակա է անձի՝ վիրավորանքից պաշտպանվելու շահի նկատմամբ. «Այսինքն՝ հայիոյանքները Ռուբեն Յայրապետյանի անձնական կյանքի բաղադրիչն են եւ պիտի ավելի հզոր ու ամուր պաշտպանվեն, քան անձի արժանապատվությունը»:

Գեւորգ Գեւորգյանը նաեւ հրաժարվեց պատասխանել հարցին, թե կարո՞ղ է, արդյոք, Գեւորգ Գեւորգյանը մեկնաբանել հայիոյանքների այն հատվածը, որը պատգամավորը տվել է՝ իմանալով, որ խոսակցությունը ձայնագրվում է:

Վահե Գրիգորյանը նշեց, որ պատասխանող կողմը, բացի նրանից, որ հրաժարվում է հարցերին պատասխանել, մասամբ նաեւ հրաժարվում է, որ նման փաստ տեղի է ունեցել, այն էլ այն պայմաններում, երբ Ռուբեն Յայրապետյանը չի հրաժարվել այդ փաստերից, ինչը ստիպում է հայիոյանքներ պարունակող կրիչը պատշաճ կերպով ուսումնասիրել դատարանում եւ հրապարակել նաեւ հայիոյանքները:

Վահե Գրիգորյանը հավելեց, որ պատասխանողի այսօրվա դիրքորոշումն այլ ընտրություն չի թողնում, քան ներկայացնել ավելի մանրամասն բացատրություններ ու ապացույցներ, որոնք ուղղակիորեն ապացուցում են, որ ձայնագրության բովանդակությունը համապատասխանում է հեռախոսային խոսակցության բովանդակությանը, պատասխանողը իրոք վիրավորել է հայցվորին, եւ Յայաստանի Յանրապետությունը

պարտավոր է միջամտել եւ պաշտպանել իր քաղաքացու իրավունքը:

Վահե Գրիգորյանը դատարանին խնդրեց մեկ շաբաթով հետաձգել նիստը՝ հնարավորություն տալով լրացուցիչ ապացույցներ ու բացատրություններ ներկայացնել, քանի որ պատասխանողները տրամագծորեն հակառակ դիրքորոշում են հայտնում անձամբ Ռուբեն Յայրապետյանի կողմից ներկայացված դիրքորոշմանը եւ հրաժարվում են պատասխանել դատարանում տրված հարցերին:

Դատարանին միջնորդել է ՉԾ-ից դաշնային Ռ.Նայրապետյանի գործով նյութերի դաշնային գործընթացը

Մայիսի 6-ին Գրիշա Բալասանյանի ներկայացուցիչ Վահե Գրիգորյանը դիմել էր ՀՀ հատուկ քննչական ծառայությանը՝ «Փաստաբանության մասին» օրենքի 18 հոդվածի հիման վրա հայցվորի՝ հանցագործության մասին հարողորման հիման վրա նախապատրաստված նյութերի լուսապատճենները ստանալու խնդրանքով: Սակայն ՉԾ-ն մերժել է փաստաբանի խնդրանքը:

Հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ գործի նյութերը ձեռք բերելու հնարավորությունները սպառված են, ինչպես նաեւ այն հանգամանքը, որ ՉԾ-ի կողմից չտրամադրված նյութերով հիմնավորվում են բոլոր այն փաստերը, որոնց դեմ առարկություններ են ներկայացված եղել պատասխանողի կողմից (ինչն էլ հենց պատճառ էր հանդիսացել դատարանի կողմից տեղի ունեցած նախորդ դատական նիստը հետաձգելու եւ հայցվորին այդ ապացույցները ձեռք բերելու հնարավորություն ընձեռելու համար), Վահե Գրիգորյանը խնդրել է դատարանին՝ պահանջել հիշյալ նյութերի պատճենները ՉԾ-ից: Սակայն այդ միջնորդությունը դատարանը չբավարարեց:

Դատարանը մերժեց «Նեֆի» լրագրողի հայցն ընդդեմ Ռու ԵՆ Նայրապետյանի

Հունիսի 7-ին Ավան եւ Նոր Նորք համայնքների ընդհանուր իրավապետության դատարանը՝ նախագահությամբ Աիդա Դավթյանի, մերժեց «Յեռք» թերթի լրագրող Գրիշա Բալասանյանի հայցն ընդդեմ ՀՀ ԱԾ պատգամավոր Ռուբեն Յայրապետյանի:

«Յեռքի» լրագրողը այս վճիռը բողոքարկեց վերաքննիչ դատարանում:

Հոկտեմբերի 5-ին ՀՀ վերաքննիչ դատարանում տեղի ունեցավ ՀՀ ԱԾ պատգամավոր Ռուբեն Յայրապետյանի դեմ Գրիշա Բալասանյանի բողոքի դատաքննությունը: Պատասխանող կողմը վերաքննիչ բողոքին պատասխան չէր ներկայացրել, ուստի դատարանը դատաքննությունը համարեց ավարտված եւ հոկտեմբերի 12-ին մերժեց «Յեռք» թերթի լրագրող Գրիշա Բալասանյանի բողոքն ընդդեմ ՀՀ ԱԾ պատգամավոր Ռուբեն Յայրապետյանի:

«Յեռքը» բողոքարկելու է վերաքննիչի որոշումը Վճռաբեկ դատարանում:

«Լակոտ» բառն արժե 200 հազար դրամ

Տ. Արզախանջյանի հայցն ընդդեմ «Երկիր» օրաթերթի ավարտվեց մասնակի

Ձախից՝ «Երկիր» գլխավոր խմբագիր Բագրատ Եսայանը եւ փաստաբան Լիանա Գրիգորյանը

«Երկիր» օրաթերթի «131 դեմք ու դիմակ» խորագրով ինձ վերաբերող հոդվածը պարունակում է ինչպես վիրավորանքի, այնպես էլ զրպարտության տարրեր: Մասնավորապես, հոդվածում նշված՝ Զրանտ Բագրատյանի կողմից իմ վերաբերյալ իբր թե արված վիրավորական հայտարարությունը խոսքի միջոցով իմ պատիվը, արժանապատվությունը արատավորելու նպատակով կատարված հրապարակային արտահայտություն է, որն ամբողջովին մտացածին է, չի համապատասխանում իրականությանը, ինչի վերաբերյալ Զրանտ Բագրատյանը տվել է գրավոր բացատրություն»: Այսպես է ԶԶ ԱԺ պատգամավոր Տիգրան Արզախանջյանը հիմնավորել իր հայցը՝ ընդդեմ «Երկիր» օրաթերթի:

Օրաթերթը 2011 թ. հունվարի 13-ին «131 դեմք ու դիմակ» խորագրի ներքո տպագրել է ԶԶ ԱԺ պատգամավոր Տիգրան Արզախանջյանի մասին հոդված, որտեղ նշվում է, որ Տ. Արզախանջյանն առաջին անգամ խորհրդարան է մտել որպես «ստիլյագ», շարունակ գլուխ է գրվում, թե ինչպես է ինքնաթիռներով գեղեցկուհիներ բերում ու տանում այս կամ այն երկիր, հայտնի է նաեւ որպես «կազինոների» մշտական

հաճախորդ, շարունակ ծեծ ուտելու սովորություն ունի, իսկ ամեն անգամ ծեծվելուց հետո ամիսներով բուժվում է եւ չի հաճախում Աժ նիստերին, խոսում է մի քանի օտար լեզվով, բայց առավել հասկանալի խոսում է հայրենի «քյավառա» բարբառով: «Հրանտ Բագրատյանը, երբ «Պեռնո Ռիկար»-ում էր աշխատում, մի առիթով ասել է. «Էդ լակոտը մեր կոնյակի պատիվը գցում է Ռուսաստանում», - գրել է «Երկիրը»:

Պատգամավորը վիրավորվել է այս հոդվածից եւ պատասխան է ուղարկել օրաթերթին՝ պահանջելով հրապարակել այն: Պատասխանին կցել է նաեւ Հրանտ Բագրատյանի ստորագրությամբ գրություն, որտեղ վերջինս հերքում է, որ ասել է, թե «Էդ լակոտը մեր կոնյակի պատիվը գցում է Ռուսաստանում»: «Երկիր» օրաթերթը փետրվարի 5-ին «Նամակ ենք ստացել» վերտառությամբ տպագրել է թերթի մեկնաբանությունը նամակի վերաբերյալ, իսկ պատասխանը չի հրապարակել. «Շատ գրագետ, մաքուր հայերենով, կիսահրապարակախոսական, կիսափիլիսոփայական էսսե, ուր փառաբանում է իր երիտասարդության տարիների «Երկիր» օրաթերթը եւ փնտվում տորը: ...Մենք պարոն Արգաքանցյանին առաջարկում ենք հետեւյալը. եթե նա այցելի խմբագրություն եւ սպիտակ թղթի առջեւ նույնքան գեղեցիկ հայերենով գրի նույն նամակը, սիրով կհրապարակենք»: Թերթի պատասխանատուներն ընդունում են, որ ստացել են «Պատասխան» վերտառությամբ նամակ եւ այն հրապարակելու պահանջ, որում, սակայն, բացակայել է «Չանգվածային լրատվության մասին» օրենքի 8-րդ հոդվածի հղումը, ինչը հնարավորություն կտար ուղարկված տեքստն իրավական չափանիշներով ընդունել որպես հերքման հրապարակման պահանջով ուղարկված պատասխան:

Ավելին, պատասխանը ոչ թե վերաբերել է տեղեկատվության մեջ տեղ գտած փաստացի անճշտություններին, ինչպես պահանջում է օրենքը, այլ՝ գնահատական նախկին լրատվամիջոցի՝ ժամանակի ընթացքում որակի անկման մասին, վերջում նաեւ խորհուրդ՝ անդրադառնալ թերթի վերաբացման նպատակահարմարության հարցին: (Հիշեցնենք, որ «Երկիրը» 2010-ի հուլիսին փակվեց եւ վերաբացվեց նույն թվականի դեկտեմբերին):

Տ. Արգաքանցյանի կարծիքով՝ հոդվածը պարունակում է թե՛ վիրավորանք, թե՛ գրպարտություն: Հենց այս հիմքերով էլ նա դիմել է դատարան. «Բացի այն, որ հոդվածում իմ վերաբերյալ ներկայացվել են իրականությանը չհամապատասխանող տվյալներ, որոնցով փորձ է արվել արատավորել իմ պատիվն ու արժանապատվությունը, այդ տվյալները ներկայացվել են գռեհիկ ոճով՝ օգտագործելով այնպիսի արտահայտություններ եւ բառեր, ինչպիսիք են, օրինակ, «ստիլյագ», «ծեծ ուտելու սովորություն ունի»,- հայցադիմումում նշել է պատգամավորը: Եվ չնայած պատգամավորը «ստիլյագ» արտահայտությունն իր պատիվն ու արժանապատվությունը վիրավորող բառ է համարում, նույն արտահայտությունը ինքն է կիրառել օրաթերթի հասցեին՝ «Երկիրին» ուղարկած իր պատասխանում. «...Չունենալով որեւէ բարոյական իրավունք, օրաթերթն իմ անձին վերաբերող բազմաթիվ ստահող տեղեկություններ է նշել հոդվածում՝ ցանկանալով այդ կերպ այլ լրատվամիջոցների շարքում իրականությանը չհամապատասխանող տեղեկություններ տպագրելու առումով «ստիլյագ» երեւալ»:

Տ. Արզաբանցյանը դատարանից պահանջել է ՀՀ Զաղ. օր.-ի 1087.1-րդ հոդվածի 7-րդ եւ 8-րդ մասերի հիմքերով պարտավորեցնել «Երկիր» օրաթերթին՝ լրիվ կամ մասնակի հրապարակել այս գործով դատարանի վճիռը եւ պատգամավորի ներկայացրած պատասխանը, «Երկիր» օրաթերթից բռնագանձել 3 մլն դրամ՝ որպէս վիրավորանքի եւ գրպարտության հետեւանքով նրա պատվին ու արժանապատվությանը պատճառված վնասի փոխհատուցում (1 մլն վիրավորանքի, 2 մլն՝ գրպարտության համար), ինչպէս նաեւ օրաթերթից բռնագանձել 568 հազար դրամ՝ որպէս կատարված դատական ծախսեր, որից 500 հազար դրամ՝ փաստաբանական ծառայության վճարը, 68 հազարը՝ վճարված պետական տուրքի գումար:

Մարտի 14-ին Կենտրոնի դատարանը կատարողական թերթիկ է ուղարկել ԴԱՀԿ, որպէսզի հայցագնի չափով արգելանք դրվի պատասխանողին՝ «Երկիր խմբագրություն» ՍՊԸ-ին, պատկանող գույքի վրա, բացառությամբ դրամական միջոցների: Սրա հիման վրա էլ ԴԱՀԿ ծառայության Երեւան քաղաքի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ բաժինը մարտի 28-ին որոշել է հարուցել կատարողական վարույթ եւ պարտապանի գույքի նկատմամբ հայտարարել հետախուզում: Իսկ արդէն մարտի 31-ի որոշմամբ ԴԱՀԿ-ն արգելանք է դրել «Երկիր խմբագրություն» ՍՊԸ-ին սեփականության իրավունքով պատկանող գույքի վրա եւ արգելել է այն տնօրինել եւ օտարել: «Երկիրը» ԴԱՀԿ նշյալ որոշումները ստացել է ապրիլի 6-ին՝ փոստով: Օրաթերթը շարունակել է տպագրվել, քանի որ նրա դրամական միջոցներն արգելանքի տակ չէին:

Մարտի 25-ին Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանում՝ նախագահությամբ Ռուբեն Ափիկյանի, կայացել է այս գործով նախնական դատական նիստը: Տիգրան Արզաբանցյանի փաստաբան Վահե Հովսեփյանը մեկ անգամ եւս պարզաբանել է, որ պատգամավորը հատկապէս վիրավորվել է «էն լակտը», «ալվելի հասկանալի խոսում է հայրենի քյավառա բարբառով» եւ «ստիլյագ» բառերից: Իսկ որպէս գրպարտություն՝ փաստաբանը մատնանշել է «ինքնաթիռով գեղեցկուհիներ տանել-բերելը», «հայտնի է նաեւ որպէս «կազինոների» մշտական հաճախորդ», «շարունակ ծեծ ուտելու սովորություն ունի, իսկ ամեն անգամ ծեծվելուց հետո ամիսներով բուժվում է եւ չի հաճախում ԱԺ նիստերին», «անցնող նստաշրջանում միայն մեկ անգամ է երեւացել Ազգային ժողովի միջանցքներում» արտահայտությունները:

Պատասխանող կողմը նշել է, որ Ս. Ի. Օժեգովի «Словарь русского языка» բացատրական բառարանում «ստիլյագ» բառի իմաստը բացատրվում է որպէս «աղմկոտ մոդային կուրորեն հետեւող երիտասարդ», այսինքն՝ վիրավորական չէ: Պատգամավորի «վիրավորանք» գնահատած մյուս արտահայտությունը՝ «ծեծ ուտելու սովորություն ունի»-ն, ըստ պատասխանողի, եւս չի կարող վիրավորական լինել, քանի որ պատգամավորի նկատմամբ նշված բնույթի արարքներ թույլ տալու փաստերը լիովին համապատասխանում են իրականությանը, քանզի հարուցված են քրեական գործեր, եւ բազմիցս հրապարակվել է պաշտոնական տեղեկատվություն:

«Մենք, բնականաբար, բոլոր կետերով ունենք մեր պարզաբանումները, թե ինչու վիրավորանք չենք համարում կամ ինչ հիմքով ենք հրա-

պարակել տվյալ տեղեկությունները, իսկ զրպարտությունների վերաբերյալ ասեմ, որ զրպարտություն չկա, դատարանում մենք կներկայացնենք բոլոր այն փաստաթղթերը, բոլոր այն հրապարակումները, այդ թվում՝ հենց պատգամավորի հարցազրույցները, որոնք հիմք են տվել մեզ նման հրապարակում անելու համար»,- «Յեռքի» հետ զրույցում ասաց «Երկիր» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Բագրատ Եսայանը: Պատասխանող կողմը դատարանին խնդրել է մերժել հայցը եւ պատգամավորից բռնագանձել օրաթերթի կատարած ծախսերը:

«Այն, որ դու արդարացի ես, դեռեւս չի նշանակում, որ դու կհաղթես: Այս երկրում դա նույն բանը չէ: Համենայնդեպս, ես հույս ունեմ, որ մեր ներկայացրած փաստերը բավական ծանրակշիռ կլինեն, եւ դատարանը, այնուամենայնիվ, չի գնա նորից օլիգարխ պատգամավորի շահը պաշտպանելու եւ լրատվամիջոցի իրավունքը խախտելու ճանապարհով»,- հավելեց գլխավոր խմբագիրը:

Դատական նիստից հետո՝ մարտի 26-ին, «Երկիր» օրաթերթի կայքում «Յերբում» խորագրի ներքո նյութ է հրապարակվել: Համաձայն այդ տեքստի՝ նախկին վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը Տիգրան Արզաբանցյանին չի ասել՝ «եղ լակոտը», քանի որ դրա մասին կա համապատասխան տեղեկանք, պատգամավորը «ստիլյագ» չէ, խորհրդարանի նիստերին ներկայանում է հնամաշ ու անճաշակ հագուստներով: Խոսում, ելույթներ է ունենում եւ հարցազրույցներ տալիս բացառապես գրական հայերենով, Զյավառի բարբառով չի կարողանում բացատրվել: Հայաստան է հրավիրում բացառապես գեշ ու անդուր կանանց, ոչ թե՛ ինքնաթիռներով, այլ՝ ավտոբուսներով: Զրտնաշանորեն մասնակցում է օրինաստեղծ աշխատանքին, հանդես է եկել բազմաթիվ օրենսդրական նախաձեռնություններով, ելույթներ է ունենում եւ մասնակցում ԱԺ բոլոր քվեարկություններին, պարբերաբար հանդիպումներ է ունենում ընտրողների հետ: Ամբողջ կյանքում ոտք չի դրել կազինո կոչվող հաստատություն, բնականաբար, ոչ մի անգամ այնտեղ ծեծի չի ենթարկվել, բնականաբար, ծեծ ուտելու սովորություն ձեռք բերել չէր կարող: «Հավատացի՞ք»,- հարցադրումով ավարտվում է հերքման տեքստը:

**«Երկիր» հիմնավորեց
«Կազինոների մշակման
հաճախորդ» արահայտությունը
Իսկ ԱԺ I630 Գիւսից Արզաբանցյանը
չի մասնակցել I37I-ին**

Մայիսի 24-ին Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանի դատարանում ավարտվեց «Տիգրան Արզաբանցյանն ընդդեմ «Երկիր խմբագրություն» ՍՊԸ-ի» գործի ապացույցների հետազոտումը: Նիստի ընթացքում Արզաբանցյանի շահերի պաշտպան Վահե Հովսեփյանը, փորձելով հիմնավորել իր պնդումները, հղում կատարեց ՀՀ օրենսդրությանը եւ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի (ՄԻԵԴ) նախադեպային իրավունքին եւ եւս մեկ անգամ հաստատեց, որ թերթում

տեղ գտած վիրավորական արտահայտությունները հիմնված են «մտացածի» փաստերի վրա եւ պետք է հերքվեն:

«Երկիրի» ներկայացուցիչ Լիանա Գրիգորյանը, ապացույցները ներկայացնելիս, նույնպես հղում կատարեց ՄԻԵԴ-ի նախադեպային իրավունքին՝ Նշելով, որ լրագիրը իրավունք ունի սուբյեկտիվ եզրահանգումներ կատարելու, որոնք հիմնված են փաստերի վրա: «Երկիրի» ներկայացրած փաստերի թվում էին այլ թերթերում տեղ գտած հրապարակումներ, որոնց հիման վրա թերթը եզրահանգումներ է արել: Նշվեց այլ դատական գործով պարզված հանգամանքը, համաձայն որի պատգամավորը հաճախել է մի-եւնույն խաղատուն 33 անգամ, ինչպես նաեւ ԱԺ աշխատակազմից ստացված պատասխանը, համաձայն որի Արզաքանցյանը 2007 թ. սեպտեմբերից սկսած ԱԺ 1630 կիստից բացակայել է 1371 անգամ:

Դատավոր Ռ. Ափինյանը հարցրեց փաստաբան Յոզսեփյանին, թե արդյոք վերջին փաստը իրավունք չի տալիս թերթին եզրահանգելու, որ պատգամավորը նիստերին «հազարից մեկ» է հաճախում: Սակայն, ըստ փաստաբանի, նույնիսկ այդ փաստը թերթին իրավունք չի տալիս այդ մասին գրել:

Պատասխանելով այս պնդմանը եւ պատգամավորի ուղարկած հերքման նամակում տեղ գտած «թերթը բարոյական իրավունք չունի» արտահայտությանը՝ «Երկիրի» խմբագիր Բ. Եսայանը հակադարձեց, որ իրենք, այնուամենայնիվ, «ունեն բարոյական իրավունք» եւ պատրաստվում են ուշի-ուշով հետեւել պատգամավորի քայլերին ու դրանց մասին տեղեկացնել հասարակությանը:

«Ստիլյագ» եզրի վիրավորական լինելը քննարկելիս դատավորը մեջբերեց ռուս դասական Ալ. Պուշկինի «Եվգենի Օնեգին» ստեղծագործությունից մի հատված՝ «Острижен по последне́й моде; как dandy лондонскім одет; и наконец увидел свет...» – նշեց, որ նույն տրամաբանությամբ կարելի է «ղենդիտ բառը համարել վիրավորական: Դատավորը փորձում էր պարզել՝ գուցե ըստ փաստաբանի եւ կրա վստահորդի՝ «ստիլյագ» բառը օգտագործվել է ծաղրելու նպատակով, եւ դա է համարվել վիրավորական: Փաստաբանը պատասխանեց՝ նաեւ դա:

Դատարանը մանրամասն քննեց պատասխանող կողմի ներկայացրած բոլոր ապացույցները, այդ թվում՝ նաեւ թերթերի հրապարակումները եւ դատաքննությունը հայտարարեց ավարտված:

Լրագրողների հարցին, թե ինչու է պատգամավորը թերթից պահանջում փոխհատուցման առավելագույն չափ, Տիգրան Արզաքանցյանի փաստաբանը պատասխանեց, որ եթե սահմանը լիներ 10 մլն դրամ, ապա կպահանջվեր այդքանը:

Հունիսի 8-ին Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանը կայացրեց «Տիգրան Արզաքանցյանն ընդդեմ «Երկիր խմբագրություն» ՍՊԸ-ի» գործով վճիռը: Դատավոր Ռ. Ափինյանը պատգամավորի հայցը բավարարեց մասնակի: Դատարանը օրաթերթին պարտավորեցրեց վճարել 200.000 դրամ տուգանք՝ օրաթերթում տպագրված, անձի պատիվն ու արժանապատվությունը վիրավորող «լակոտ» բառի համար, 80.000 դրամ՝ փաստաբանական ծախսերի համար, 8.000 դրամ՝ պետտուրքի համար, ինչպես նաեւ՝ օրաթերթում հրապարակել վճռի եզրափակիչ մասը: Հայցը մնացած մասով մերժեց:

Վճռի ուժի մեջ մտնելուց հետո հանվեց նաեւ «Երկիր խմբագրութիւն» ՍՊԸ-ի գույքի վրա դրված արգելանքը:

Բագրատ Եսայանն ասաց, որ իրենք մեջքերել էին Զրանտ Բագրատյանի խոսքը, որտեղ նա է «լակոտ» անվանել Արգաքանցյանին, իսկ հետո պարտաճանաչորեն հրապարակել էին նաեւ նրա հայտարարությունը, որ նման բան չի ասել: Դա գետեղելով թերթում՝ մտածել են, որ այդպիսով ամեն ինչ սպառված է: «Վճռի հրապարակման մասով մենք արդէն իսկ տպել էինք այն տեղեկանքը, որը ներկայացվել էր խմբագրութիւն», - ասաց Եսայանը:

Վերաբնեւոյն ել շաղարարեց Արգաքանցյանի դիմումը

Յուլիսի 9-ին պարզ դարձավ, որ Տիգրան Արգաքանցյանը դիմել է ԶՅ վերաքննիչ դատարան՝ խնդրելով ամբողջությամբ բեկանել Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասութեան դատարանի կայացրած վճիռը եւ փոփոխել այն:

Այս անգամ Տիգրան Արգաքանցյանը պահանջել է պարտավորեցնել «Երկիր» օրաթերթին՝ հրապարակել սույն գործով դատարանի վճիռը՝ լրիվ կամ մասնակի, պարտավորեցնել հրապարակել հայցվորի ներկայացրած պատասխանը, բռնագանձել օրաթերթից 3 մլն դրամ՝ որպէս վիրավորանքի եւ զրպարտութեան հետեւանքով իր պատվին ու արժանապատվութեան պատճառով անհասկանալի փոխհատուցում, ինչպէս նաեւ 500.000 դրամ՝ փաստաբանական ծառայութեան վճարի համար:

«Երկիր» օրաթերթը եւս դիմել է վերաքննիչ դատարան՝ բողոքարկելով առաջին ատյանի դատարանի վճիռը:

Օգոստոսի 17-ին Վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանում լսվեց Աժ պատգամավոր Տիգրան Արգաքանցյանի բողոքը՝ ընդդէմ «Երկիր» օրաթերթի: Սիստին ներկա «Երկիր» օրաթերթի խմբագիր Բագրատ Եսայանը դատավորի հարցին, թէ ինչպէս են հիմնավորում իրենց թերթում Տիգրան Արգաքանցյանի նկատմամբ հրապարակված «լակոտ» բառը, պատասխանեց, որ իրենք տեղեկութիւն են ունեցել, որ Զրանտ Բագրատյանը իր գործուղման ժամանակ, որտեղ ներկա են գտնվել ՉԼՍ-ների ներկայացուցիչներ, սահմանափակ թվով աճանց շրջանում արել է այդ արտահայտութիւնը՝ հակառակ Զրանտ Բագրատյանի ստորագրած եւ գրավոր տրված ժխտման հայտարարութեանը: Բագրատ Եսայանը նաեւ ավելացրեց, որ Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասութեան դատարանը մերժել է իր միջնորդութիւնը՝ լրագրողին կանչել դատարան՝ վկայութիւն տալու, որ գործուղման ժամանակ Զրանտ Բագրատյանը արել է այդ արտահայտութիւնը:

Օգոստոսի 24-ին ԶՅ վերաքննիչ քաղաքացիական դատարանը կայացրեց այս գործով որոշումը՝ մերժեց Տիգրան Արգաքանցյանի բողոքն ընկնել «Երկիր» օրաթերթի եւ անփոփոխ թողեց Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասութեան դատարանի վճիռը:

Ապա Երկու կողմն էլ դիմեց Վճռաբեկ դատարան, սակայն Վճռաբեկ դատարանը վերադարձրեց ե՛ւ «Երկիր» օրաթերթի, ե՛ւ ԶՅ Աժ պատգամավոր Տիգրան Արգաքանցյանի բողոքները:

Մարգարիտա Խաչատրյանն ընդդեմ «Հրապարակի», կամ՝ հակառակը

«Հրապարակ» օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Արմինե Օհանյանը դիմել է ոստիկանություն՝ Մարգարիտա Խաչատրյանին քրեական պատասխանատվության ենթարկելու պահանջով: Վերջինս էլ հայցով մտել է դատարան եւ պահանջում է, որ «Հրապարակը», իր մասին տպած հրապարակումներից մեկը հեքքելուց զատ, զրպարտության համար իբրեւ փոխհատուցում, իրեն վճարի 2 միլիոն ՀՀ դրամ:

Անցել է շուրջ 7 ամիս, սակայն վերոնշյալ դրվագներից եւ ոչ մեկով դեռեւս հանգուցալուծում չկա:

Գրվազ Լ. զրոպարտություն

Մարգարիտա Խաչատրյանը «Չինվոր» հասարակական կազմակերպությունների համագործակցության իրավապաշտպան համակարգող խորհրդի նախագահն է: Նրա որդին 1998 թ. մայիսին բանակում մահացել է, պաշտոնական վարկածով՝ ծառայողական պարտականությունները կատարելիս, բայց իրական պատճառը, ինչպես մայրն է ասում, մինչ օրս անհայտ է: «Դրանից հետո բանակն ինձ համար դարձավ քարկոծման թիրախ: Իրականացրել եմ տարբեր ակցիաներ, բայց, ի վերջո, համոզվել եմ, որ քարկոծելով բանակում զոհերի թիվը չի պակասում. պետք է մտնել բանակ, օգնել զինծառայողներին, փորձել ինչ-որ բան փոխել»,- ասում է Մարգարիտա Խաչատրյանը:

Նա նշում է, որ այս տարիների ընթացքում որեւէ լրատվամիջոցի կամ լրագրողի հետ խնդիրներ առհասարակ չի ունեցել, վերջիններիս վերաբերվել է սիրով՝ ակնկալելով, որ միասին բանակին կաջակցեն՝ թույլ չտալով, որ սեւագետստ մայրերի թիվն ավելանա: «Բայց իմ գործունեության արդյունքը միանգամից ստացա «Հրապարակ» օրաթերթից, որի հետ կապված ոչ մի խնդիր ոչ մի անգամ չեմ ունեցել»,- ասում է Մարգարիտա Խաչատրյանը:

Այս տարվա ապրիլի 21-ին «Հրապարակ» օրաթերթն առաջին էջում տպագրել է մի նյութ, ըստ որի՝ Մարգարիտա Խաչատրյանը, որ պարբերաբար ստուգայցեր է կատարում ՀՀ զորամասերում, աչքի է ընկնում իր կոպիտ վարքագծով, զորամասերում թերություններ, խախտումներ հայտնաբերելիս գերծ չի մտում հայիռյանքներից: «Մեր տեղեկություններով՝ վերջին այցերից մեկի ժամանակ ԼԴՀ զորամասերից մեկում վիճաբանություն է սկսվել Մարգարիտա Խաչատրյանի եւ հրամանատարական կազմի միջեւ, եւ բանը հասել է նույնիսկ քաջջոցի ու ծեծի: Սակայն տիկին Մարգարիտան հեքքեց դա. «Տենց բան չկա, բալես, ինձ գլխի վրա են ընդունել: Ես բալա եմ տվել, ես Տանջոյի մաման եմ, ու հլը չկա տենց մարդ, որ Տանջոյի մամային ասի՝ քամին գա քեզի: Ես քսան հատ մեղալ եմ ստացել, եթե ինձ քաջջեղին, ես մեղալակիր չեի ըլնի, է»,- փոխանցելով Մ. Խաչատրյանի խոսքերը՝ գրել էր օրաթերթը:

«Երբ «Յրապարակի» լրագրողը զանգեց ինձ, ես ասացի՝ ազիզ քան, ո՞րք կարող էր նման միջադեպ լինել, եթե ես այս տարի դեռ որեւէ գործաւաս չեմ այցելել. առաջին շրջայցս սկսելու եմ 6 օր հետո՝ ապրիլի 26-ին: Ուզո՞ւմ ես, համեցիր, կարող ես միանալ մեզ»,- պատմում է Մարգարիտա Խաչատրյանը: Նա նշում է, որ եթե լրագրողը գոնե հրապարակեր նաեւ իր այս խոսքերը, Նույնիսկ ընթերցողը կհասկանար, որ «քաշքշոցի ու ծեծի» մասին միջադեպն ուղղակի հորինված է: Բայց քանի որ «Յրապարակի» համար «կարեւորը միայն տիրածն է, տպել են չստուգված, կեղծ տեղեկություն»:

«Յրապարակի» գլխավոր խմբագիր Արմինե Օհանյանն ասում է. «Մենք վստահելի աղբյուրից ունեցել ենք ինֆորմացիա, որը ոչ փաստաթղթով կարող ես ապացուցել, ոչ էլ մենք ներկա ենք եղել այդ միջադեպին: Չորսմասում ծառայողներից մեկն է պատմել մեր լրագրողին, բայց ես ասել եմ՝ մինչեւ չզանգեք Մարգարիտա Խաչատրյանին, մենք այդ ինֆորմացիան չենք կարող տպել: Մեզնից հասնում էր ճշտելը, ներկայացնել երկու տեսակետ, մնացածը թող ընթերցողը որոշի՝ որն է ճիշտ, որը՝ սխալ: Դա է մեր ամբողջ արածը. մի հատ անմեղ, սովորական, շարքային լուր»:

Մարգարիտա Խաչատրյանի փաստաբան Դավիթ Թումասյանն էլ, անդրադառնալով իրենց հայցադիմումի կապակցությամբ «Յրապարակի» ներկայացրած պատասխանին, նշում է, որ դրանում՝ իբրեւ վերոնշյալ հոդվածի վերնագիր, նշվել է՝ «Ծեծկոտոր՞ք Ե եղել»: Մինչդեռ տպագիր թերթում նյութը հրապարակվել է առանց վերնագրի:

«Այսինքն՝ վերնագիր ավելացնելով եւ հարցական նշան դնելով՝ նրանք դատարանին հրապարակումը փորձում են ներկայացնել որպես մի երեւոյթ, որը հանել են քննարկման՝ մոտեցնելով Տիգրան Արզաքանցյանի գործին, որի շրջանակներում հենց հարցական նշանի առկայության պատճառով դատարանը որոշում կայացրեց հօգուտ թերթի (խոսքը «ԱԺ պատգամավոր Տ. Արզաքանցյանն ընդդէմ «Իրավունք» թերթի դատական գործի մասին Ե - հեղ.): Բայց «Յրապարակի» նյութը քննարկում չէ, դրա բովանդակությունը հաստատում է, որ եղել է քաշքշոց եւ ծեծ»,- ասում է փաստաբան Թումասյանը: Նա հիշեցնում է, որ համաձայն ՀՀ Զրեական օրենսգրքի՝ ծեծը հանցագործություն է, իսկ «առանց փաստերի որեւէ մեկին հանցագործության մեջ մեղադրելու իրավունք ոչ ոք, այդ թվում՝ լրատվամիջոցը չունի»:

«Տվյալ պարագայում ստացվում է, որ Մարգարիտա ովանդակությունից հասկացվում է, որ ծեծողն ինքն է», - հավելում է փաստաբանը:

«Իսկ ոչի՞նչ, որ Մարգարիտա Խաչատրյանի մասին մամուլը հեղեղված է այդպիսի պատմություններով: Նույնիսկ ինքն ասուլիս է տվել եւ ասել՝ ես ծեծող կնիկ եմ», - հակադարձում է Արմինե Օհանյանը: Հայցադիմումի պատասխանում «Յրապարակ» օրաթերթը ներկայացրել է նաեւ 2007 թ. դեկտեմբերի ասուլիսում Մարգարիտա Խաչատրյանի խոսքերից հետեւյալ հատվածը. «Ցանկացած սպանության գործով դուք ինձ կտեսնեք դատարանում: «Չինվոր եւ օրենք» հ/կ Նախագահ եղած ժամանակահատվածում ինձ տեսել եք Նախագահի Նստավայրի մոտ եւ Մատադիսի գործով դատավարությանը: Ես ծեծող կանանցից մեկն եմ, իմ մոտ օբյեկտիվությունն է. եթե վիշտ տեսած մայրը կանգնած, նրա աչքի առաջ երկու սպանված զինվոր են հանում, նրանցից յուրաքանչյուրի մեջ նա իր որդուն է տեսնում... »:

Դավիթ Թումասյանն ասում է, թե Մարգարիտա Խաչատրյանի վերոնշյալ խոսքից հասկացվում է, որ նա ոչ թե մարդ, այլ ունեւոր ծեծող է, որպէսզի փորձի գտնել ծառայած խնդիրների լուծումը:

«Այդ ի՞նչ ասելու բան է. 1000 մարդ կա, որ պատմում են, թե ում եւ ոնց է քաջքշել ու ծեծել Մարգարիտա Խաչատրյանը: Մարդիկ պատմում են, թե ինչեր է նա արել դատարաններում եւ գործատուներում, ինչպէս է Մատաղիսի գործով մեղադրողի ճկույթը կտորել: Բայց մեր կյանքի, գործի նպատակը նրա կերպարի բացահայտումը չէ: Մենք ընդամենը պետք է նայենք լրագրողական բարեխղճության տեսակետից, թե ինչքանով է բարեխիղճ եղել լրագրողը»,- ասում է Արմինե Օհանյանը: Նրա կարծիքով՝ իրենք գործել են լրագրողական էթիկայի սահմաններում:

«Պատկերացրե՛ք՝ լրագրողը զանգում է մեկին եւ հարցնում՝ ճի՞շտ է, որ դուք զբաղվում եք մարմնավաճառությամբ: Պատասխանում է՝ ոչ: Հաջորդ օրը թերթը գրում է, թե իր տեղեկություններով՝ տվյալ մարդը մարմնավաճառ է, բայց ինքն ասում է, որ նման բան չկա: Կոպիտ օրինակ եմ բերում, բայց սա նույն բանն է, ինչ «Հրապարակն» է արել: Սրա ի՞նչն է բարեխիղճ, միեւնոյնն է՝ մարդուն վիրավորում ես, խաղում նրա պատվի ու արժանապատվության հետ»,- ասում է փաստաբան Թումասյանը:

Նրա խոսքերով՝ իրականում բարեխղճություն դրսևորել են իրենք, քանի որ դատարանին չեն միջնորդել օրաթերթի դէմ կիրառել հայցի ապահովման միջոց եւ արգելանքի տակ դնել նրա ֆինանսական միջոցները: Թումասյանը որեւէ միտում կամ ճնշման միջոց չի համարում այն, որ իբրեւ փոխհատուցում պահանջում են 2 մլն դրամ՝ օրենքով գրապարտության դէպքում սահմանված տուգանքի վերին շեմը, քանզի դատարանը, ըստ փաստաբանի, հայցը կարող է բավարարել մասնակիորէն եւ լրատվամիջոցին տուգանել՝ ասենք, կես միլիոն դրամով:

«Վերջին հաշվով, նշանակություն չունի, թե գումարն ինչքան կլինի, քանի որ դա մարդու պատվի եւ արժանապատվության հարցն է, որը գնահատման ենթակա չէ»,- ասում է փաստաբանը: Մարգարիտա Խաչատրյանն էլ ավելացնում է, թե հաղթելու դէպքում, անկախ գումարի չափից, այն նվիրելու է զինվորներին:

Իսկ միայն հերքման պահանջ ներկայացնելը, Դավիթ Թումասյանի գնահատմամբ, բավարար չէր լինի, «քանի որ անբարեխիղճ լրագրողները բավականին շատացել են, իսկ նյութական պատասխանատվությունը նրանց կամ խմբագրությանը հավելյալ առիթ կտա մտածելու՝ արժե արդյոք տպագրել չստուգված եւ վարկաբեկող տեղեկատվություն»:

Կենտրոնի դատարանը ձգձգում է գործի քննությունը: Թերէնս պատճառն այն է, որ Նոյեմբերի 15-ին Սահմանադրական դատարանը որոշելու է վիրավորանքի եւ գրապարտության մասին օրենքի սահմանադրականության հարցը:

Փաստաբան Թումասյանն ասում է, թե կախված սույն գործի վերջնական ելքից՝ հնարավոր է, որ նոր հայցադիմումներ ներկայացնեն «Հրապարակի» դէմ, «որովհետեւ օրաթերթը միայն սրանով չսահմանափակվեց. շարունակեցին Մարգարիտա նքներ»:

«Դատարան դիմելն իրենց իրավունքն է: Մենք էլ կարծում ենք, որ շատ վատ է, երբ կինը, որդեկորույս մայրը, այն էլ հասարակական կազմակերպության ղեկավար, կարող է նման պահվածք դրսևորել եւ դրանից հետո վատ չգալ, ներողություն չխնդրել, այլ հակառակը՝ դիմել դատարան ու փորձել թերթի դէմ ուրիշ եղանակներով պայքարել»,- ասում է Արմինե Օհանյանը:

Գրվագ II. Խուլիքաճյուղեր

«Յրապարակ» օրաթերթում նշյալ լուրի տպագրվելու հետև նույն օրն՝ առավոտյան, Մարգարիտա Խաչատրյանն այցելել է խմբագրություն:

«Անանկակալ ներխուժում է, կարմրճտած գոռում, տղամարդավարի հայիոյում, քացով խփում է աթոռներին, պատռում թերթերը, հարձակվում խմբագրի ու խմբագրակազմի վրա, ջրով լի բաժակը շարտում խմբագրի ուղղությամբ, բարեբախտաբար բախվելով պատին՝ բաժակի փշուրները հատակին են թափվում. «Թողք խփեմ սրան, Է...», - ահա այսպես է «Յրապարակի» լրագրող Ֆելիքս Եղիազարյանը թերթի հաջորդ օրվա համարում նկարագրել «Մարգարիտա Խաչատրյանի եւ իր տիկնանց շքախմբի» այցելությունը:

Այս ամենի, ինչպես նաեւ լրագրողներից մեկին հարվածելու եւ խմբագրի ձեռքը ճանկռելու համար (որը հետագայում արձանագրվել է դատաբժշկական փորձաքննությամբ) նույն օրը հաղորդում է ներկայացվում ոստիկանության Կենտրոնական բաժին:

«Այդ նույն օրը հետաքննչականը եկավ, բա՝ տիկին Մարգարիտա, բողոք կա, Դուք էլ բերեք բողոք գրեք: Ասացի՛ ոչ, ես ոչ մի բողոք չեմ գրում», - հիշում է Մարգարիտա Խաչատրյանը եւ պատմում մինչ այդ խմբագրություն կատարած իր այցելության մակրամասները, որն էլ դարձել էր «հետաքննչականի գալու» պատճառ:

«Մտել եմ «Յրապարակ», ինձ հետ եղել են «Պաշտպան» ՅԿ նախագահ Անահիտ Գրիգորյանը եւ իմ վարորդը՝ Վաչիկ Եղիազարյանը, որն ընդհանրապես ոչ մի բանի չի խառնվել, իսկ Անահիտն ասել է՝ մենք եկել ենք հերքում տալու... Սկզբից որ մտնում ես խմբագրություն, երկու շաբթով համակարգիչներ են դրված, աղջիկները նստած աշխատում էին: Ես բարեւել եմ, հարցրել՝ որտեղ է գլխավոր խմբագիրը եւ առաջացել նրա մոտ... Սեղանի մի կողմում ես էի, մյուսում՝ Արմինե Օհանյանը՝ կողքին երկու երիտասարդ կանգնած: Եթե ես փորձեի նրան մոտենալ, պետք է այդ տղաներին շրջանցեի: Ես չէի կարող ու Արմինե Օհանյանին մատով չեմ կպել, չեմ մոտեցել: Կամ եթե գնացած լինեի վիճաբանության մեջ մտնելու, ջարդուփշուր անելու, կսկսեի համակարգիչներից, ոչ թե կմտնեի սենյակ, որտեղ իրենք նստած էին», - պատմում է Մարգարիտա Խաչատրյանը: Նա նշում է, որ երբ գլխավոր խմբագրից պահանջել է հերքում տպագրել, վերջինս ասել է՝ եթե նույնիսկ զենք էլ պահես ճակատիս, չեմ հերքելու:

«Այդպես չի եղել. Արմինե Օհանյանն ասաց՝ ես նման բաներ շատ եմ տեսել, նույնիսկ իմ գլխին զենք են պահել, այնպես որ չես վախեցնի քո հայիոյանքներով եւ անեծքներով», - պատմում է «Յրապարակի» լրագրող Արամ Պաչյանը եւ հավատացնում, որ Մարգարիտա Խաչատրյանը խմբագրություն է այցելել ոչ թե երկու, այլ երեք անձի (մեկ տղամարդու եւ երկու կնոջ) ուղեկցությամբ:

«Ներս մտան 4 հոգով, հարցրին գլխավոր խմբագրին, ու սկսեց (Մարգարիտա Խաչատրյանը) սեռական բնույթի ահավոր հայիոյանքներ տեղալ Արմինե Օհանյանի հասցեին: Անընդհատ քաշում էր, ես ու Ֆելիքսն էլ Արմինեին էինք պահում, որ չխփի: Լուսինեն փորձում էր հանգստացնել, նրան հարվածեց: Ահավոր ագրեսիա էր, մարդը չէր

21 Ա-ն
եւ լրագրողները
ՊԱՏԱՐԱՆՈՒՄ
97

տիրապետում իրեն, բայց ով էլ այդքան հախուռն հայոյէր, այդ վիճակում կլինէր,- պատմում է Արամ Պաշխանը:- Հետո երեխեքը ջուր տվեցին, շինեց Արմինէի ուղղութեամբ. բոլորս «լողացանք»: Բաժակն էլ շարտեց Արմինէի վրա: Չգիտեմ, թե ոնց եղավ, որ չկապով:

«Արմինէ Օհանյանն ինձ ասաց՝ ինչ ես սեւ շորերդ դրոշակ դարձրել, տղայիդ արյունը ծախեցիր... Ես չեմ թաքցնում, ես անիծել եմ, ասել եմ՝ կոկորդը կկրծեմ այն մարդու, ով իմ տղային անունը կտա եւ կասի՝ Նրան վաճառում ես: Ասել եմ՝ իմ տղային հանգիստ թողէք, իմ տղան կապ չունի նրա հետ, որ դու սուտ տեղեկատվություն ես դրել քո թերթում եւ չես ուզում հերքել», - ասում է Մարգարիտա Խաչատրյանը:

Խմբագիր Օհանյանը, սակայն, վստահեցնում է, որ նման բան չի եղել. «Նախ, հերքման պահանջ չի եղել. մտել է, սկսել հայոյել ու ջարդել: Երկրորդ, մենք շատ մեղմ ենք եղել նրա նկատմամբ ու շատ բարեկիրթ»:

«Հրապարակ» օրաթերթը կատարվածը ներկայացնող հոդվածի հետ հաջորդ օրը հրապարակել է նաեւ միջադեպի մասին «պատմող» լուսանկար, որի հետին պլանում աշխատակիցներից մեկը համակարգչի մոտ նստած աշխատում է:

Արանից ելնելով՝ փաստաբան Դավիթ Թումայանն ասում է. «Տրամաբանական չէ. եթէ հարեւանութեամբ կռիվ կամ խուլիզանություն լինէր, ինչպէս իրենք են ներկայացնում, տվյալ անձը հանգիստ նստած չէր աշխատի: Նրա ուշադրության կենտրոնում կլինէր կռիվը, առնվազն՝ կթեքվի այդ ուղղութեամբ»:

Իսկ Մարգարիտա Խաչատրյանը հավելում է. «Եթէ ծեծկռուտը եղած լինէր, իրենք ոչ թէ այդ նկարը կդնէին, որ կանգնած գրուցում եմ, այլ միանշանակ ծեծուշարդի նկարը կդնէին, գապիսն էլ կանէին»:

«Որովհետեւ այնքան խայտառակ աժիոտաժ, այնպիսի վիճակ էր ստեղծվել, որ նույնիսկ լրագրողներ են, բայց չՖայմեցին, չհասցրին դիկտաֆոն միացնել եւ նրա սեռական հայոյանքները ձայնագրել: Տղաները եւ ամբողջ խմբագրությունը կանգնած էր, որ չգա ինձ հասնի. ոչ ոք չգնաց ֆոտոապարատ բերի: Ես 3 անգամ բղավեցի՝ ֆոտոապարատ բերեք... Նույնիսկ ոչ ոք չՖայմեց նստիկանություն գանգել, ես եմ անկյունում կանգնած այդ աղմուկի մեջ զանգել նստիկանություն», - պատմում է Արմինէ Օհանյանը:

Հաղորդման հիման վրա կատարված քննության արդյունքում իրավապահները որոշել են քրեական գործ չհարուցել: Այս որոշման դեմ խմբագրության՝ դատարան ներկայացրած բողոքը բավարարվել է: Իրավապահներն իրենց հերթին դիմել են Վերաքննիչ դատարան, սակայն այս ատյանը եւս համարել է, որ քրեական գործ հարուցելու հիմքերը բավարար են: Արդյունքում դատախազությունը խմբագրություն ուղարկած գրութեամբ հայտնել է, որ նստիկանության Կենտրոնի բաժնում խուլիզանության հատկանիշներով հարուցել է քրեական գործ:

Այս մասին ընթերցողներին տեղեկացնելով՝ «Հրապարակը» գրել է, թէ դժվար է ասել՝ գործն ինչ ընթացք կստանա. «Նման գործեր են «ջրվել» նստիկանության ու դատախազության թերեւս ծեծքով»: Սակայն թերթն իր պայքարի օրինակով փորձում է ցույց տալ, որ «լրագրողների ու մամուլի հետ չի կարելի բռնության, անօրինականության լեզվով խոսել՝ լինես զոհվածի մայր, թէ ՀՀ գլխավոր դատախազ»:

«Գլենդել Յիլզը» 2.5 մլն դրամ է պահանջում «Ժամանակ» օրաթերթից

«Ժամանակ» օրաթերթի ներկայացուցիչ Նիկոլայ Բաղդասարյանը

«Գլենդել Յիլզ» ընկերության ներկայացուցիչներ Անահիտ Սարգսյանը և Արթուր Միքայելյանը

«Գլենդել Յիլզ» ընկերությունը պահանջում է հերքել 2010 թ. օգոստոսի 26-ին հրապարակած «1000 դոլար լուծյան դիմաց» լուրը, որտեղ օրաթերթը, վկայակոչելով իր լավատեղյակ աղբյուրները, պատմում է Հկայացած գործարքի մասին: «Գլենդել Յիլզ» կազմակերպության Գյումրիի ներկայացուցիչները Գյումրիում իրենց կառուցած Մուշ-2 թաղամասի շենքերից մեկի ինքնափլուզումից հետո փորձել են ամեն գնով համոզել բնակիչներին, որ նրանք կատարվածի մասին տեղյակ չպահեն լրատվամիջոցներին: Մեր աղբյուրը, որ չցանկացավ ներկայանալ, տեղեկացրեց, թե բնակիչներին «Գլենդել Յիլզ» առձեռն առաջարկել է 1000 դոլար գումար, ինչպես նաև խոստացել է արագ վերանորոգել բնակարանը, միայն թե թեման չհայտնվի ՉԼՄ-ներում, իսկ հակառակ դեպքում սպառնացել, որ չի վերանորոգի բնակարանը: Տուժած բնակիչները հրաժարվել են «Գլենդել Յիլզի» հետ ստվերային գործարքից», - գրել է թերթը:

«Գլենդել Յիլզը» պնդում է, որ թերթում տեղ գտած «ինքնափլուզում» եզրը կարծիք է ստեղծում, թե շենքը քանդվում է, մինչդեռ ընդամենը ծեփանյութն էր թափվել: Ընկերությունը նաև պահանջում է հերքել այն տեղեկու-

թյունը, համաձայն որի՝ թերությունների մասին լռելու համար ընկերությունը մի անձին 1000 ԱՄՆ դոլար գումար է առաջարկել:

«Գլենդել Յիլզ» ընկերությունը «Ժամանակ» օրաթերթից պահանջում է 2 մլն դրամ փոխհատուցում զրպարտության միջոցով ընկերության պատվին եւ արժանապատվությանը հասցված վնասի, ինչպես նաեւ 500 հազար դրամ՝ դատական ծախսերի համար: 2011 թ. ապրիլի 5-ին Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանում տեղի ունեցած նախնական դատական նիստի ընթացքում հայցի ֆինանսական մասի պահանջը պարզաբանեց «Գլենդել Յիլզ» ընկերության ներկայացուցիչ Անահիտ Սարդարյանը:

Դատարան ներկայացրած հայցադիմումում փոխհատուցման չափը նշված չէր: Դատավոր Ա. Սուքոյանը հայցվորներից պահանջեց հստակեցնել, թե որքան փոխհատուցում են պահանջում թերթից: Անահիտ Սարդարյանը դատարանին ներկայացրեց «Գլենդել Յիլզի» եւ իր միջեւ կնքված 500 հազար դրամի պայմանագիրը: Յենց այդ գումարն էլ պահանջեց օրաթերթից՝ որպես դատական ծախսերի փոխհատուցում:

«Ժամանակ» օրաթերթի ներկայացուցիչ Նիկոլայ Բաղդասարյանը նկատեց, որ «Գլենդել Յիլզը» հատուկ արհեստական վնաս է առաջացնում, որպեսզի թերթից դրա համար փոխհատուցում պահանջի: «Խնդիրը որակյալ իրավաբանական օգնություն ստանալը չէ, այլ վնասը արհեստականորեն ստեղծելն է մեր կողմին արհեստականորեն վատ վիճակի մեջ գցելու համար», - ասաց Նիկոլայ Բաղդասարյանը:

Անահիտ Սարդարյանը «Ժամանակ» օրաթերթի փաստաբանի այս մեկնաբանությունը ժխտեց՝ ասելով, որ «Գլենդել Յիլզ»-ի իրավաբանները հիմնականում մասնագիտացած են շինարարական կազմակերպությունների գործերում, իսկ այս գործի բնույթն այլ է: 2 մլն-ի պահանջը փաստաբան Անահիտ Սարդարյանը հիմնավորեց Քաղ. Օր.-ի 1087.1 հոդվածի 11-րդ կետի առաջին մասի պահանջներով, այն է՝ զրպարտության համար նվազագույն աշխատավարձի 2000-ապատիկի չափը, այսինքն՝ առավելագույն կիշը: «Այս դեպքերում հաշվի է առնվում զրպարտության եղանակը եւ տարածման շրջանակը, իսկ այս դեպքում ապատեղեկատվությունը տարածվել է Սկիզբ Մեդիա կենտրոն» ՍՊԸ-ի կողմից հրատարակվող «Ժամանակ» օրաթերթի միջոցով, որն ունի մոտավորապես 4100 տպաքանակ, այսինքն՝ որպես զանգվածային լրատվության միջոց նախատեսված է անսահմանափակ թվով անձանց համար, այսինքն՝ լայն շրջանակի համար է եւ ավելի մեծ վնաս է հասցվել», - մանրամասնեց Անահիտ Սարդարյանը:

Քանի որ ապացուցման պարտականությունը պատասխանող կողմի վրա է, Նիկոլայ Բաղդասարյանը ներկայացրեց հայցվորների կողմից «զրպարտություն» որակած «ինքնափլուզման» վերաբերյալ ապացույցները, որոնք կքննվեն դատաքննության փուլում: Փաստաբանը ներկայացրեց «Ազատություն» ռադիոկայանի տեսանյութը «Գլենդել Յիլզի» կառուցած շենքում տեղի ունեցած «ինքնափլուզման» վերաբերյալ, 7or.am կայքի նույնաբովանդակ հոդվածը, շենքի բնակիչների բաց նամակը, 33 նախագահի պաշտոնական կայքում տեղադրված նախագահի՝ շինարարության անորակ լինելու մասին ելույթը, ինչպես նաեւ նախագահի աշխատակազմի ղեկավարի նույնաբովանդակ գնահատականը եւ ՄԻ պաշտպանի՝ դատարաններին ուղղված նամակը:

«Ժամանակի» փաստա անը դատարանին միջնորդում է դիմել Սահմանադրական դատարան

Երեսնի Կենտրոն եւ Լորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում մայիսի 14-ին նշանակված ««Գլենդել Դիլզ» ընկերությունն ընդդեմ «Ժամանակ» օրաթերթի հիմնադիր «Սկիզբ մեդիա կենտրոն» ՍՊԸ-ի» գործի նախնական դատաքննության ժամանակ պատասխանող կողմի փաստաբան Նիկոլայ Բաղդասարյանը ներկայացրեց միջնորդություն, որի բավարարումը կարող է շրջադարձային լինել մամուլի գործերով բոլոր դատական գործընթացների համար:

Մասնավորապես, մատնանշելով 2010-ի մայիսի 18-ին ընդունված վիրավորանքն ու զրպարտությունն ապաքերականացնող օրենսդրական նախագծի ընդունմամբ առաջացած բացերը՝ փաստաբանը դատարանին միջնորդեց քննել դրանք եւ հարկ եղած դեպքում օգտվել Սահմանադրությամբ դատարանին վերապահված իրավունքից՝ գործը կասեցնելու եւ դիմելու ԶԶ Սահմանադրական դատարան՝ վերոհիշյալ օրենսդրական դրույթները հակասահմանադրական ճանաչելու պահանջով:

Անդրադառնալով Զաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1 հոդվածի հակասահմանադրականությանը՝ Ն. Բաղդասարյանը նշեց, որ ի տարբերություն ԶԶ քրեական օրենսգրքի ուժը կորցրած հապատասխան դրույթների, որտեղ մանրամասն սահմանվում էին վիրավորանքի եւ զրպարտության հատկանիշները, Զաղ. օր.-ի գործող 1087.1 հոդվածից պարզ չէ, թե որն է զրպարտությունը եւ որը՝ վիրավորանքը, ինչն ակնհայտորեն շփոթմունք է առաջացնում մամուլի դեմ հայց ներկայացնողների մոտ:

Մասնավորապես, Ն. Բաղդասարյանը նշեց, որ անտեսվում են Զր. օր.-ի ուժը կորցրած հոդվածներ 135-ում եւ 136-ում եղած այնպիսի կարեւոր հատկանիշներ, ինչպիսիք են՝ զրպարտության դեպքում «ակնհայտ սուտ տեղեկատվություն տարածելը», իսկ վիրավորանքի դեպքում՝ ուրիշի պատիվն ու արժանապատվությունը «անպարկեշտ ձեւով ստորացնելը», որոնք բացակայում են Զաղ. օր.-ի գործող 1087.1 հոդվածում:

Բացի դրանից, ըստ Ն. Բաղդասարյանի՝ օրենսդրական մեկ այլ բացի պատճառով հայցվորները պահանջում են հայցերի դրամական բավարարում՝ մեծ մասամբ առավելագույն չափով (1 մլն՝ վիրավորանքի, 2 մլն՝ զրպարտության համար): Այդպիսով, անտեսվում է Լույն հոդվածում առկա այն դրույթը, համաձայն որի՝ փոխհատուցման չափը սահմանելիս՝ դատարանը պետք է հաշվի առնի պատասխանողի գույքային դրույթունը: Մինչդեռ Զրեական օրենսգրքի ուժը կորցրած հոդվածներն ավելի հստակ էին սահմանում պատժաչափերն ու դրանց սահմանները:

Հայցվոր կողմի ներկայացուցիչ Անահիտ Սարգսյանը ժամանակ խնդրեց՝ միջնորդության պատասխանը պատշաճ կերպով պատրաստելու համար:

Պատասխանող կողմը միջնորդեց վկայություններ տալու համար դատարան հրավիրել այն չորս անձանց, ովքեր հարցազրույց են տվել «Ժամանակին»: Բաղդասարյանը նաեւ դատարանին ներկայացրեց թերթի ֆինանսական դրության մասին փաստաթղթերը, ինչպես նաեւ Փաստաբանների պալատի խորհրդի որոշումը, համաձայն որի՝ վիրավորանքի եւ զր-

պարտության միջոցով արատավորված գործարար համբավի պաշտպանության ժամանակ փաստաբանական ծառայությունների համար պահանջվող հատուցման առավելագույն գումարը պետք է լինի ողջամիտ, վերավորանքի դեպքում՝ 200 հազար դրամի սահմաններում, իսկ զրպարտության դեպքում՝ 300 հազարի: Նիստի ընթացքում «ժամանակի» շահերի պաշտպանը ներկայացրեց նաեւ տեսանյութ՝ խտասկավառակի վրա, որը նկարահանել էր «Ազատություն» ռադիոկայանը եւ միջնորդեց տեսագրողին եւ հարցազրույց տված անձանց կանչել դատարան:

«Գլենդել Նիլզն» ընդդեմ

«Ժամանակի».

առարկություն և միջնորդությանը

Դատավոր Ալեքսեյ Սուլոյանը միջնորդությունների վերաբերյալ իր դիրքորոշումը հապաղեց հայտնել մայիսի 31-ի նիստի ընթացքում: Այդ օրը հայցվոր կողմի ներկայացուցիչ Անահիտ Սարգսյանը առարկություն ներկայացրեց փաստաբան Ն. Բաղդասարյանի՝ ՍԴ դիմելու միջնորդության առնչությամբ՝ նշելով, որ 1087.1 հոդվածով սահմանված քաղաքացիական կողմերի վերաբերյալ կա Վենետիկի հանձնաժողովի դրական եզրակացությունը, ինչը նշանակում է, որ դրանք համաչափ են եւ անորոշություն չեն պարունակում:

Հակառակ պատասխանողի պնդման՝ Ա. Սարգսյանը համարում է, որ վնասի փոխհատուցման չափերը որոշելու համար հողվածով սահմանված է սակոդակ՝ 0-ից մինչեւ նվազագույն աշխատավարձի 2000-ապատիկը: Հողվածը սահմանում է այն չափանիշները, որոնք որոշում են փոխհատուցման չափը, եւ համաձայն որոնց՝ դատարանը պիտի հաշվի առնի կոնկրետ գործի առանձնահատկությունները, այդ թվում՝ վերավորանքի կամ զրպարտության եղանակը, տարածման շրջանակը, զրպարտողի կամ վերավորողի գույքային դրությունը: Հայցվոր կողմի ներկայացուցիչը պնդեց նաեւ, որ դատական նիստի կասեցումը իրենց կզրկի ողջամիտ ժամկետում խախտված իրավունքների պաշտպանության եւ դրանց վերականգնման իրավունքից:

Դատարանը բավարարեց թերթի ներակայացուցիչի մեկ այլ միջնորդություն, որով թույլատրեց նիստի ժամանակ լսել այն անձանց, ովքեր հարցազրույց են տվել լրագրողին, որով կապացուցվի թերթի կողմից բարեխիղճ լուսաբանումը:

«Գլենդել Նիլզն» ու «Ժամանակ»

օրաթերթի դատական վեճը

շարունակվում է.

վնասի վրա է «Ինֆոֆոլիուզումը»

Սեպտեմբերի 9-ի դատական նիստում քննարկվող գլխավոր հարցը «ինքնափլուզում» բառն էր, դրա զրպարտչական բնույթը: Նիկոլայ Բաղդասարյանը նշեց, որ «ժամանակ» օրաթերթը «ինքնափլուզում» բառը վերցրել է «7or.am» կայքից, սակայն հղում չի կատարել կայքին: Փաս-

տաբանը զարմանում է, թե ինչո՞ւ «Գլենդել Յիլզը» «7or.am» կայքին դատի չի տալիս: Անահիտ Սարգսյանը պատասխանեց, որ խոսքը ոչ թե «ինքնափուլզում» բառի մասին է, այլ հողվածի բովանդակության, եւ որ «Ժամանակ» օրաթերթի հողվածը ինքնին զրպարտիչ բնույթ է կրում:

Անահիտ Սարգսյանը նաեւ նշեց, որ Յրաջյա Աճառյանի բառարանում «ինքնափուլզում» բառ չկա, իսկ նույն բառարանում «փուլզել» նշանակում է «աժերել», «քանդել», ինչից կարողացողը կարող է հետետւթյուն անել, որ բնակարանը ամբողջովին փլվել է, մինչդեռ իրականում ծեփն է թափել:

Փաստաբան Ն. Բաղդասարյանը զարմացավ, որ եթե լրագրողը չի տիրապետում լեզվին, դրա համար պետք է իրեն դատի տան, իսկ Անահիտ Սարգսյանն աժելացրեց, որ լեզվին չտիրապետելու համար պարտավոր է կրել պատասխանատւթյուն, որովհետեւ նման ապատեղեկատվության պատճառով արտատավորվել է «Գլենդել Յիլզի» նման խոշոր ընկերության գործարար համբավը:

«Ժամանակ» փաստաւնը միջնորդեց դատարանը ժլկաներին

Դատաքննությունը շարունակվեց սեպտեմբերի 19-ին, եւ «Ժամանակ» օրաթերթի ներկայացուցիչ Նիկոլայ Բաղդասարյանը նշեց սույն գործով վիճարկվող հողվածում հրապարակված քննարկման ենթակա հետեւյալ 4 հարցադրումները.

1. Եղե՞լ է ինքնափուլզում կամ փուլզում, թե՞ ոչ:
2. Բնակիչներին «Գլենդել Յիլզ» առձեռն առաջարկե՞լ է 1000 դոլար գումար:
3. Փորձ արե՞լ են ամեն գնով համոզել բնակիչներին, որպեսզի նրանք կատարվածի մասին տեղյակ չպահեն լրատվամիջոցներին:
4. Հակառակ դեպքում բնակարանը չի՞ վերանորոգվի:

Առաջին հարցին կողմերն այլեւս չանրադարձան, քանի որ այն բավականին երկար քննարկվել էր նախորդ նիստի ընթացքում: Պատասխանողը հարց ուղղեց հայցվորին, թե իրականությանը չհամապատասխանող ցանկացած տեղեկություն մեխանիկորեն զրպարտություն է դիտվում: Հայցվորը պատասխանեց՝ ոչ եւ աժելացրեց, որ իրենք որպես զրպարտություն են դիտում այս գործով ամբողջ հողվածի համատեքստում գրվածը:

Նիկոլայ Բաղդասարյանն ուզում էր, որ հայցվորները որոշակիացնեն, թե հողվածի որ մասերն են համարում զրպարտություն, որ դրանց դեմ հակափաստարկներ ներկայացնի: Հայցվորի ներկայացուցիչ Անահիտ Սարգսյանի պարզաբանումները պատասխանողին չգոհացրին:

Ն. Բաղդասարյանը նշեց, որ «Գլենդել Յիլզը» բնակիչներին առձեռն առաջարկել է 1000 դոլար, իրենց լրագրողը դա հրապարակել է, քանի որ բնակիչներից մեկը նման արտահայտություն է արել: Այլ հարց

Ե, թե լրագրողը ճշտե՞լ է այդ ինֆորմացիան, թե՞ ոչ: Այս հարցն էլ կպարզվի նրա՝ վկայություն տալու ժամանակ: Փաստաբան Բաղդասարյանը հերթական հարցը տվեց, թե արդյոք հայցվորը չի՞ բացառում, որ մի անձ կարող է ինֆորմացիա տալ լրագրողին, հայցվորը պատասխանեց, որ չի բացառում: Փաստաբանը շարունակեց հարցադրումը, թե՛ եթե իրենք բացահայտեն լրագրողի ինֆորմացիայի աղբյուրը, ապա իրենք կազատվե՞ն պատասխանատվությունից: Ա. Սարգսյանը պատասխանեց՝ ոչ՝ մեկնաբանելով, թե, համաձայն օրենքի, լրագրողը կարող է ազատվել պատասխանատվությունից, եթե հրապարակած տվյալներն այլ անձի բարեխիղճ վերարտադրությունն են, եւ եթե հղում է կատարվել տեղեկատվության աղբյուրին: Այստեղից հետեւում է, որ եթե հղում չի արվել, ապա պատասխանատվությունը կրում է տեղեկատվությունը հրապարակային ներկայացնողը:

Նիկոլայ Բաղդասարյանը նշեց, որ այս դեպքում ստացվում է, որ եթե լրագրողը չի բացահայտում տեղեկատվության աղբյուրը, ապա ինքն է պատժվում, իսկ եթե բացահայտում է, ապա նորից լրագրողն է կրում պատասխանատվությունը: Հայցվորը հաստատեց, որ, ըստ օրենքի, պատասխանատվությունը կրում է հրապարակողը:

Օրաթերթի ներկայացուցիչը վիճարկում էր այն պնդումը, թե իրենց տպագրած նյութում չեն վիրավորել հայցվորին՝ հրապարակելով 1000 դոլարի մասին: Ըստ փաստաբանի՝ նրանք այդ գումարը նշել են որպես փոխհատուցում եւ դրանով չեն զրպարտում հայցվորին:

«Գլենդել Յիլզը» վիճարկում էր հողվածի վերնագրում «1000 դոլար՝ լռելու համար» բովանդակությունը, որից զարմացավ պատասխանողը՝ մեկնաբանելով, որ տեքստում այդպիսի բան նշված չէ, առավել եւս վերնագրի մասին հայցադիմումի մեջ նշված չի եղել, եւ հայցվորը այդ հանգամանքը նոր ի հայտ բերեց, որպեսզի փրկի իրավիճակը: Սակայն հայցվորն ընթերցեց հերքման այն հատվածը, որտեղ ասվում է «լռության» մասին:

Պատասխանողի հերթական հարցին, թե տվյալ բնակչին հայցվորի կողմից որքա՞ն գումար է տրվել, հայցվորը պատասխանեց, որ դա պատասխանողի գործը չէ եւ չի պատրաստվում այդ հարցին պատասխանել: Ն. Բաղդասարյանը, այնուամենայնիվ, նույն հարցը տարբեր ձեւակերպումներով հայցվորին հղելուց հետո, ի վերջո, ստացավ պատասխան, որ «Գլենդել Յիլզը» փոխհատուցել է վնասները, եւ որ դա դիտվում է որպես փոխհատուցում կրած վնասների, այլ ոչ թե լռության դիմաց: Սակայն պատասխանողի բազմիցս հնչեցրած հարցին, թե ինչքան գումար են վճարել հայցվորները բնակչին, ստացավ պատասխան, որ որեւիցե գումար բնակչին չի տրվել, միայն կատարվել է հասցված վնասների նորոգում եւ վնասված ապրանքների փոխհատուցում:

Ն. Բաղդասարյանը, այնուամենայնիվ, պնդում էր, որ գումար փոխանցվել է, դրա ապացույցը գտնվում է հայցվորի մոտ: Պատասխանողը դատարանին միջնորդեց դատարան հրավիրել վկաներին եւ դատական նիստը հետաձգել՝ պատրաստվելու համար:

Յերթական դատական նիստի օր նշանակվեց նոյեմբերի 22-ը: Այդ օրվա նիստին որպես պատասխանող ներգրավված վիճարկվող հողվածի հեղինակ Արման Գալոյանը իր ելույթում հայտնեց, որ «Գլենդել

Յիլզ»-ի այս պատմությանը տեղեկացել է այլ լրատվամիջոցից եւ հող-վաճուճ հայտնել է իր դատողական գնահատականը պատահածի վերաբերյալ: Իսկ հազար դոլարի վերաբերյալ նշեց, որ այդ ամենի մասին տեղեկացել է բնակիչներից, որոնք իրենց բողոքն են արտահայտել: Սակայն կոնկրետ անուն-ազգանուն չգիտեր եւ չկարողացավ ասել: Չամապատասխան ձայնագրությունն էլ պահպանված չէ, որովհետեւ մեկ տարուց ավելի է անցել:

«Գլենդել Յիլզ»-ի փաստաբան Ա. Սարգսյանը հայտնեց իր տեսակետն առ այն, որ լրագրողը ոչ թե գնահատող կարծիք է հրապարակել կամ իր վերաբերմունքը փաստի վերաբերյալ, այլ փաստական տվյալներ է հայտնել՝ առանց ճշտում կատարելու: Այն հարցին, թե ի՞նչ է նկատի ունեցել հեղինակը՝ նյութը վերնագրելով «Չազար դոլար լռության դիմաց», Գալոյանը պատասխանեց, որ վերնագիրը հողվածի խտացված տարբերակն է:

Պատասխանողի ներկայացուցիչ Ն. Բաղդասարյանի հարցին, թե ինքնափլուզում բառն օգտագործելով՝ արդյոք լրագրողը դա որպես դատողություն՞ է ներկայացրել, թե՞ որպես փաստ, Գալոյանը պատասխանեց, որ դա իր գնահատողական դատողությունն է, քանի որ կարծում է, որ առանց որեւէ մեկի միջամտության որեւէ բան առաստաղից չի կարող ընկնել:

«Գլենդել Յիլզ»-ը կհաշմփ՝ «Ժամանակ» օրաթերթի հետ

Դեկտեմբերի 14-ի նիստում օրաթերթի ներկայացուցիչ Նիկոլայ Բաղդասարյանը հայտնեց դատարանին, որ մնացած վկաները, որոնք պետք է դատակոչվեին, չեն կարող գալ՝ երկրից բացակայելու պատճառով: Ն. Բաղդասարյանն ընթերցեց իր գրավոր առարկությունը հայցի վերաբերյալ՝ հատկապես նշելով ՅՅ Սահմանադրական դատարանի որոշումն առ այն, որ անհրաժեշտ է ուշադիր տարբերակում կատարել փաստերի եւ գնահատողական դատողությունների միջեւ: Նա խնդրեց դատարանին մերժել հայցը, քանի որ լրագրողը գնահատողական դատողություն է կատարել փաստերի հիման վրա: Ապա ավելացրեց, որ իրենք նաեւ ցանկանում են հաշտության գալ:

Չայցվոր կողմի փաստաբան Անահիտ Սարգսյանը հայտնեց, որ իրենք ցանկանում են բերված առարկության դեմ իրենց առարկությունը ներկայացնել, ինչպես նաեւ իրենց ժամանակ է անհրաժեշտ հաշտության առաջարկը քննարկելու համար:

Դատական նիստի օր նշանակվեց հունվարի 16-ը:

Չրպարտության համար հայց՝ ընդդեմ «Կենտրոն TV»-ի

Աջափնյակ եւ Դավթաշեն վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում 2011 թ. մայիսի 11-ին պետք է քննվեր ԶԿՅ-ներում պահվող երկու անձի՝ Աշոտ Հարությունյանի եւ Գեուրգ Հայրապետյանի հայցերն ընդդեմ «Կենտրոն» հեռուստատեսության:

Հայցվորները «Կենտրոնից» պահանջում են հերքել 2010-ի վերջին «Հետաքննություն» հաղորդաշարի շրջանակներում հեռարձակված տեղեկությունները՝ հերքման համար անվճար հեռուստաթերթ տրամադրելով եւ հատուցելով երեքական միլիոն դրամ՝ պատճառված բարոյական վնասի ու դատական ծախսերի համար: Այդ գումարը ներառում է փաստաբանական ծախսերը՝ 250 – 300 հազար դրամի չափով: Սակայն նիստը նշանակվեց այլ օր՝ պատասխանող կողմի չներկայանալու պատճառով: Ըստ դատարանի՝ հեռուստաընկերության ներկայացուցիչը պատշաճ կերպով ծանուցվել էր նիստի մասին, սակայն բացակայելու մասին չէր տեղեկացրել: Հայցվոր կողմի միջնորդությամբ դատարանը որոշեց չիրապարակել վճիռը: Դատավորը հատկապես նշեց, որ լրատվամիջոցների անչվող գործերն առանձնակի ուշադրություն են պահանջում, եւ հապճեպ քայլերն արդարացված չեն:

Ըստ երկու գործերով հայցվորների շահերի պաշտպան Սեդա Սաֆարյանի՝ իր երկու վստահորդների քրեական գործերը գտնվում են բողոքարկման փուլում, եւ քանի որ դատավճիռներն օրինական ուժի մեջ չեն մտել, վիճարկվող հաղորդումների հեռարձակմամբ խախտվել է նրանց անմեղության կանխավարկածը: Տեսանյութերը հեռարձակվել են անցած տարվա վերջին՝ երկու դատական գործերով վճիռների իրապարակումից հետո: Ըստ Սաֆարյանի՝ նկարահանված տեսանյութերը ուղեկցվել են Գ. Հայրապետյանի եւ Ա. Հարությունյանի մասին պատմող տեքստերով, որոնք դիտելիս տպավորություն էր ստեղծվում, թե տեսանյութերն իրական են: Մասնավորապես, ըստ Սաֆարյանի, Աշոտ Հարությունյանին վերաբերող տեսանյութում կան ծեփ տեսարաններ, որոնք միտված են հասարակական կարծիք ձեւավորելու, որ երիտասարդին ծեծողը հենց Ա. Հարությունյանն է, մինչդեռ իրականում այդպես չի եղել: Իսկ Գ. Հայրապետյանին վերաբերող տեսանյութում ցույց է տրվում դրամի գաղտնի փոխանցման տեսարան, եւ դարձյալ տպավորություն է ստեղծվում, որ կադրում եղած անձը Հայրապետյանն է: Ըստ «Կենտրոն» հեռուստաընկերության հաղորդած տվյալների՝ տեսանյութերը կարելի է գտնել ՀՀ գլխավոր դատախազության կայքէջում:

Անցած տարի այս երկու քրեական գործերն էլ մեծ հնչեղություն ստացան, քանի որ մի գործով քննվում էր Չարենցազանի ոստիկանու-

թյունում կասկածելի հանգամանքներում «ինքնասպանության» դիմած Վահան Խալաֆյանի մահվան փաստով հարուցված գործը, իսկ մյուսով ազատամարտիկը մեղադրվում էր հայրենիքի դավաճանության մեջ:

2010 թ. նոյեմբերի 29-ին ՀՀ ոստիկանության Չարենցավանի բաժնի քրեական հետախուզության բաժանմունքի պետ Աշոտ Հարությունյանը Կոտայքի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի վճռով դատապարտվել է 8 տարվա ազատազրկման պաշտոնեական լիազորություններն գերազանցելու եւ ոստիկանության Չարենցավանի բաժնի բերման ենթարկված Վահան Խալաֆյանի նկատմամբ բռնություն գործադրելու համար: Բացի Հարությունյանից, գործը բողոքարկում են նաեւ տուժողի իրավահաջորդ ավաճյանները եւ ՀՀ Գլխավոր դատախազությունը: Դատախազությունը գտնում է, որ բացի Աշոտ Հարությունյանից եւ Մորես Հայրապետյանից, գործում ներգրավված եւս երկու ոստիկան պետք է պատիժ կրեն: Իսկ Խալաֆյանների կարծիքով, նոյեմբերի 29-ի վճռով իրական մեղավորը մնում է անպատիժ եւ հույս ունեն, որ վերաքննիչ դատարանին կհաջողվի գործը ճիշտ ուղղությամբ տանել:

Իսկ ազատամարտիկ Գ. Հայրապետյանը 2010 թ. հոկտեմբերի 25-ին հայրենիքի դավաճանության մեղադրանքով դատապարտվեց 12 տարվա ազատազրկման: Նրա մարտական ընկերները, չընդունելով Գեւորգի դեմ ներկայացված մեղադրանքը, բողոքի ակցիաներ են կազմակերպում եւ նույնիսկ սպառնում հրաժարվել ՀՀ քաղաքացիությունից:

Փաստաբան Սաֆարյանը համոզված է, որ վաղ թե ուշ թե՛ Ա. Հարությունյանը եւ թե՛ Գ. Հայրապետյանը արդարացվելու են: Սակայն հեռուստատեղեկությամբ հաղորդված ոչ համաչափ լուսաբանումը «ծայրահեղ վարկաբեկող է եւ ծառայում է մեկ նպատակի՝ վատաբանել իր վստահորդներին եւ ազդել վերաքննիչ դատարանի վճիռների վրա»:

Լրագրող Ա. Հակոբյանը չհերքեց այն տեղեկությունը, որ նյութերը տրամադրել է Գլխավոր դատախազությունը՝ առանց իրենց կողմից դրանց վերաբերյալ հարցում կատարելու: Սակայն Հակոբյանը կարծում է, որ անմեղության կանխավարկածի իրավունքը «Կենտրոնը» չի խախտել, քանի որ երկու գործերի դեպքում էլ կային դատական վճիռներ: Բացի այդ, իրենք դատարանում նշել են տեղեկությունների ստացման աղբյուրը, եւ, այս փաստը հաշվի առնելով, դատարանը պետք է մերժի երկու հայցերը:

Փաստաբան Սաֆարյանը շարունակում է առարկել՝ նշելով, որ դատավճիռները դեռեւս ուժի մեջ չեն մտել, եւ անմեղության կանխավարկածը դեռեւս գործում է: Սակայն, հաշվի առնելով հանրության տեղեկացված լինելու իրավունքը, նյութերը կարելի էր ներկայացնել սահմանափակ եւ համաչափ կերպով: Մինչդեռ դրանք ներկայացվել են այնպիսի համատեքստում, որն ակնհայտորեն, միտումնավոր վարկաբեկում է: Նա շեշտեց, որ իր վստահորդների համար փաստերի հերքումը չափազանց կարեւոր է, քանի որ դրանք կարող են լրջորեն վնասել նրանց հեղինակությանը նույնիսկ արդարացման վճիռներից հետո:

«Հերիք չի այս մարդկանց անհիմն դատապարտում են, նրանց վարկաբեկում են հրապարակայնորեն, եւ որն ավելի վատ է՝ վարկաբե-

կում են հարազատների եւ ընկերների շրջանում,- ասում է փաստաբանը,- Գ. Հայրապետյանի մասին թողարկված տեսանյութից հետո հանդիպում եմ նրա մարտական ընկերներից մեկին, ով ինձ մեղադրում է՝ բա ասում էիք Գեւորգն անմեղ է. է՞դ էր ձեր անմեղը: Ինչպե՞ս համոզեցե՞ք էս մարդուն, որ հեռուստատեսությամբ տեսածը բեմականացում էր»,- ասաց փաստաբանը: Ըստ Ս. Սաֆարյանի՝ այս դեպքում հայցի դրամական մասի բավարարումն այնքան էլ կարելուր չէ:

«ԿԵՆՏՐՈՆ» ԿԱՏԱՐՆԷՆ Ե ԳԼԽԱՎՈՐ ՊԱՏԱԼՆԱԳՈՒՅՄԱՆ ՊԱՏՎԵՐՆԵՐ

Հունիսի 2-ի նիստում «Կենտրոն» հեռուստաընկերության լրագրող Արթուր Հակոբյանը, ով պատրաստել էր վիճարկվող երկու հաղորդումները եւ դատարանում ներկայացնում է հեռուստաընկերության շահերը, անկեղծորեն խոստովանեց, որ Ա. Հարությունյանի եւ Գ. Հայրապետյանի մասին պատմող հաղորդումները պատվիրվել են ՀՀ գլխավոր դատախազության կողմից: «Կենտրոնի» ներկայացուցիչը դատարանի դահլիճում ասաց. ««Կենտրոն» հեռուստաընկերությունը ուղղակի հրապարակային է դարձրել ՀՀ գլխավոր դատախազության պատվերով պատրաստվող հաղորդումը՝ «Հետաքննությունը» եւ հաղորդումները պատրաստել է առաջին ատյանի վճռի եւ մեղադրական եզրակացության հիման վրա»:

Ըստ փաստաբան Ս. Սաֆարյանի՝ ՀՀ գլխավոր դատախազության պատվիրած այդ տեսանյութերը հետապնդել են երկու նպատակ՝ հասարակության մեջ սերմանել կարծիք, որ առաջադրվող մեղադրանքները հիմնավորված են եւ ազդել դատավարության ընթացքի վրա: Մինչդեռ իր պաշտպանյալները չեն ընդունում իրենց առաջադրված մեղադրանքները: Մասնավորապես, տեսանյութի հեռարձակման ընթացքում չի նշվել, որ բեմականացված ծեծի դրվագը Ա. Հարությունյանի գործի լուսաբանման ժամանակ եւ գումարի գաղտնի փոխանցման դրվագը Գ. Հայրապետյանի մասին պատմող նյութում օպերատիվ նկարահանումներ չեն: Չի նշվել նաեւ, որ այդ գործերը բողոքարկման փուլում են: Այսինքն՝ չի պահպանվել լուսաբանման համաչափությունը:

Արթուր Հակոբյանը հակադարձեց՝ ասելով, որ միայն օպերատիվ նկարահանման ցուցադրման ժամանակ է նշվում, որ այն օպերատիվ նկարահանում է, իսկ տեղեկությունը հեռուստատեսությամբ առանց տեսանյութի հրամցնել չէին կարող, դրա համար էլ գեղարվեստական ձեւավորմամբ լրացրել են: Ըստ Հակոբյանի՝ հեռուստադիտողը պետք է հասկանար, որ օպերատիվ նկարահանում չէ, եթե այդ մասին նշված է: Ու թեեւ դատախազությունը չի պնդում գեղարվեստական մաս ավելացնելու համար, հեռուստաընկերությունը այն լրացնում է:

«Ուղղակի, որ տեքստը դատարկ չընթանա,- ասում է Ա. Հակոբյանը,- հեռուստատեսությամբ տեքստին համապատասխան պետք է կադր լինի: Եթե մեղադրական եզրակացության մեջ ասվում է. «Աշոտ Հարությունյանը ծեծի է ենթարկել...եւ... դա մեղադրական եզրակացության մեջ ա, ըստ ձեզ՝ ի՞նչ կադր կարող էր լինել»:

Ահա Ա. Հարությունյանի հայցով դատավարության այս հատվածի բառացի շարադրությունը.

Ս. Սաֆարյան. «Իսկ առաջին ատյանի դատարանի վճռում կա՞ր, որ Ա. Հարությունյանը ծեծել է, ինչպես Դուք եք ասում»:

Ա. Հակոբյան. «Մեղադրական եզրակացության մեջ»:

Ս. Սաֆարյան. «Ի՞նչ կար մեղադրական եզրակացության մեջ»:

Ա. Հակոբյան. «Կոնկրետ ձեր ասածները, ինչպես Դուք եք ասում»:

Փաստաբանի հարցին, թե քանի դատական նիստ է նկարել «Կենտրոն» հ/ը Ա. Հարությունյանի գործով, պատասխանողը նշեց՝ 2-3: Իսկ այն հարցին, թե ինչու չի ցուցադրվել Ա. Հարությունյանի նիստի այն դրվագը, որտեղ նա խոսում է ծեծի վերաբերյալ, Ա. Հակոբյանը պատասխանեց, որ ամեն ինչ չի, որ հաղորդման մեջ ցուցադրվում է:

Դատավոր Արթուր Սմբատյանի հարցմանը, թե արդյո՞ք նյութերն ուղեկցվել են մեկնաբանություններով, Արթուր Հակոբյանը երկու դեպքում էլ ասաց՝ բացատրվել են: Դատավորին նաեւ հետաքրքրեց, թե արդյո՞ք որեէ տեղ նշվում է, որ հաղորդման պատվիրատուն ՀՀ գլխավոր դատախազությունն է: Արթուր Հակոբյանն ասաց՝ վերջում:

Սեդա Սաֆարյանը Գ. Հայրապետյանի մասին պատմող հաղորդման նպատակային լինելը հաստատում է նաեւ այն փաստով, որ Գ. Հայրապետյանի գործով դատական ողջ գործընթացը, չնայած վերջինիս առարկությանը, ընթացել է փակ դռների տեսում, վճիռը հրապարակվել է մասամբ: «Ու հանկարծ մեղադրական եզրակացությունն ու վճիռը հայտնվում են «Կենտրոն» հեռուստաընկերության ձեռքում, որը որպես աղբյուր մատնանշում է Գլխավոր դատախազությանը՝ պատվիրատուն իրենք են, գնացեք իրենցից հարցրեք, թե ինչպես է հայտնվել մեզ մոտ. սա ինչպե՞ս կբացատրեք»:

Փաստաբան Ս. Սաֆարյանն ասում է, որ անարդարացի է այս աստիճան սեւացնել նաեւ Աշոտ Հարությունյանին, «ով պարզապես քավության նոխազ է դարձել»: Ըստ փաստաբանի՝ այս հաղորդումը հաստատապես ծառայում է մեկ նպատակի. հասարակության մեջ տպավորություն ձեւավորել, որ դրվագում գումարը գաղտնի փոխանցողը հայրենիքի դավաճանության մեջ մեղադրվող մարդն է, իսկ ծեծող ոստիկանը՝ հենց Աշոտ Հարությունյանը:

Վճիռ հօգու՞մ մամուլի,

այց արդյո՞ք

հանուն արդարադատության

Հունիսի 16-ին Աջափնյակ եւ Դավթաշեն վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանը մերժեց զրպարտության եւ վիրավորանքի համար «Կենտրոն» հեռուստաընկերության դեմ ներկայացված երկու հայցը:

Երկու հայցվորների փաստաբան Սեդա Սաֆարյանը «Հետքի» հետ զրույցում ասաց, որ այս վճռով մեկ անգամ եւս ապացուցվեց՝ Հայաստանում դատավճիռները այլ հարթության վրա են ընդունվում: «Նույն ուժերը, որոնք դեր խաղացին Գեւորգ Հայրապետյանի ու Աշոտ Հարությունյանի դատավարությունների ժամանակ, կարողացան ազդեցու-

թյուն ունենալ այստեղ, - ասաց փաստաբանը, - սրանք դատարանի անկախ ու անկաշառ վճիռներ չեին»:

Սեպտեմբերի 7-ին ՀՀ վերաքննիչ դատարանում լսվեց Գ. Հայրապետյանի եւ Ա. Հարությունյանի վերաքննիչ բողոքներն ընդդեմ «Կենտրոն» հեռուստաընկերության («Մուլտի մեդիա-Կենտրոն թիվի» ՓԲԸ-ի): Սեդա Սաֆարյանը միջնորդեց բեկանել առաջին ատյանի դատարանի վճիռը եւ գործն ուղարկել նույն դատարան՝ նոր դատաքննության:

Սեպտեմբերի 15-ին ՀՀ վերաքննիչ դատարանը մերժեց Գ. Հայրապետյանի եւ Ա. Հարությունյանի բողոքները՝ ուժի մեջ թողնելով Երեւանի Աջափնյակ եւ Դավթաշեն վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի վճիռը:

Հայցվորների ներկայացուցիչ Ս. Սաֆարյանը թեեւ վճռաբեկ բողոք է ներկայացրել, բայց մեծ հույսեր չի կապում դրա հետ: Նա ավստոսում է, որ ներպետական դատարանները չկարողացան ինքնուրույնություն դրսևորել ու արդյունավետ պաշտպանել այս անձանց շահերը: Փաստաբանը տեղեկացրեց, որ ընթացակարգային խախտումների մասին հաղորդագրություն ստանալուց հետո Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը պահանջել է Գ. Հայրապետյանի դատավճիռները թե՛ այս գործով եւ թե՛ հայրենիքի դավաճանության համար քրեական գործով, եւ փաստաբանը պատրաստվում է դրանք ուղարկել ՄԻԵԴ:

«Ներպետական դատարանները չկարողացան արդյունավետ պաշտպանություն ապահովել, - նշեց Ս. Սաֆարյանը,- այժմ ստիպված ենք հույս դնել Եվրոպատարանի վրա»:

Դատարանը մերժեց պատգամավոր Արզաքանցյանի հայցն ընդդեմ «Իրավունքի»

2011 թ. հունիսի 24-ին Երեւան քաղաքի Կենտրոն եւ

Նոր իրավասության առաջին ատյանի դատարանը՝ Նախագահությամբ դատավոր Ռ. Ափիսյանի, մերժեց Աժ պատգամավոր Տիգրան Արզաքանցյանի հայցն ընդդեմ «Իրավունք» թերթի: Դատարանը վճռեց. «Տիգրան Գրիշայի Արզաքանցյանի՝ ընդդեմ «Իրավունք Մեդիա» ՍՊ ընկերության՝ «Իրավունք Մեդիա» ՍՊ ընկերությանը «Իրավունք» թերթում սույն գործով դատարանի վճռի լրիվ կամ մասնակի հրապարակումը պարտավորեցնելու, «Իրավունք» թերթի 22.02.2011 թվականի 13 համարի երկրորդ էջի «Կլորիկ գումա՞ր է «կրվել»» խորագրով հոդվածի վերաբերյալ հայցվորի կողմից ներկայացված պատասխանի հրապարակումը պարտավորեցնելու, «Իրավունք Մեդիա» ՍՊԸ-ից 3.000.000 (երեք միլիոն) ՀՀ դրամ որպես վիրավորանքի եւ զրպարտության հետեւանքով իր պատվին եւ արժանապատվությանը պատճառած վնասի փոխհատուցման գումարի, ինչպես նաեւ «Իրավունք Մեդիա» ՍՊԸ-ից 586.000 դրամ փաստաբանական ծառայության վճարի, 68.000 դրամ՝ որպես վճարված պետական տուրքի գումարի բռնագանձման պահանջների մասին հայցն ամբողջությամբ մերժել՝ անհիմն լինելու հիմքով»:

215-ը
եւ կրագործները

111

Տիգրան Արզաքանցյանից հօգուտ պետական բյուջեի բռնագանձվեց 10.000 (տասը հազար) ՀՀ դրամ՝ որպես գործով չվճարված պետական տուրքի գումար:

Սա առաջին դեպքն էր, երբ դատարանը մերժեց քաղաքական գործչի հայցն ընդդեմ լրատվամիջոցի:

2011թ. փետրվարի 12-ի 13-րդ համարում հրապարակած «Կլորիկ գումար»-ը Ե կրվել» նյութում «Իրավունքը» գրել էր, թե ««Ճշտվող լուրերի համաձայն, «քյավառա հատընտիր պատգամավորը, իր «փիս խասիաթի» համաձայն, չի կարողացել անտարբեր անցնել Մոսկվայի խաղատներից մեկի կողքով եւ, գայթակղությունների գիրկն ընկնելով, մոտ չորս ժամ ընկղմվելով իր սիրած գործի մեջ՝ բավականին կլորիկ գումար է կրվել»:

Գործով հունիսի 10-ին նշանակված նախնական դատական նիստի ժամանակ հայցվորի ներկայացուցիչ Վ. Հովսեփյանը նշել է, որ վիրավորանք է համարում «փիս խասիաթի» համաձայն, խաղատներում «թրեւ գալուց առաջ» արտահայտությունները, իսկ գրապարտություն է համարել «Ճշտվող տեղեկությունների համաձայն՝ բոլորովին վերջերս քյավառա հատընտիր պատգամավոր Տիգրան Արզաքանցյանը...», չի կարողացել անտարբեր անցնել Մոսկվայի խաղատներից մեկի կողքով եւ, գայթակղությունների գիրկն ընկնելով, մոտ չորս ժամ ընկղմվելով իր սիրած «գործի» մեջ՝ բավականին կլորիկ գումար է «կրվել»: Ասում են՝ գումարի չափը բավականին մեծ է եղել, եւ Արզաքանցյանը նույնիսկ օր է խնդրել, որպեսզի փողերը տանի «փակվի»: Ըստ պտտվող լուրերի՝ Հայաստանից ընտրված պատգամավոր Արզաքանցյանը այդ նույն օրը «լուրը» հանդիպումներ է ունեցել Ռուսաստանի «օդի թորող» որոշ գործարարների հետ, որոնցից բաժանվելուց հետո էլ իրեն խաղալու է տվել: Սակայն, ինչպես միշտ, «կրելու» փոխարեն նա «կրվել» է եւ երեք օր ժամանակ խնդրելուց հետո «մուծվել» է: Արզաքանցյանը գուցե հիշի, որ Հայաստանում էլ խաղող մթերողներն են աչքները շուր կտրած սպասում, թե երբ է Տիգրան Արզաքանցյանը մարելու աշխատավարձի պարտքերը...»:

Իսկ պատասխանողի ներկայացուցիչ Լ. Բաղդասարյանը նշել է, որ ներկայացված հայցադիմումն իր պահանջներով անհիմն եւ իրավագուրկ է նախ եւ առաջ նրանով, որ «Իրավունք» թերթի 22.02.2011թ. թիվ 13 համարի երկրորդ էջում տպված նյութի «Կլորիկ գումար»-ը «Ե կրվել» խորագրից պարզ եւ հասկանալի ձեւով երեւում է, որ այն իր մեջ պարունակում է հարցադրում, այլ ոչ թե այնպիսի տեղեկություն, որը կխախտի անձի իրավունքները: Հետեւապես, «ի՞նչ վիրավորանքի մասին է խոսքը, այն էլ այն պարագայում, երբ հայցվորը, լինելով Ազգային ժողովի պատգամավոր, միանշանակ կերպով չպետք է մոռանա, որ նա ընտրվել է որպես Ազգային ժողովի պատգամավոր ժողովրդի կողմից տրված ձայների շնորհիվ եւ չպետք է կատարի այնպիսի գործողություններ, ասենք, օրինակ, խաղատուն այցելելը, որոնց շնորհիվ վերջինիս պատիվը, արժանապատվությունը կամ գործարար համբավը, կարատավորվի եւ կհանգեցնի նրան, որ պատգամավորի բարի համբավը վերջինս կկորցնի, քանի որ դա բխում է գերակա հանրային շահից»:

Պարզաբանման համար թերթի ներկայացուցիչը մեջբերել է «Ձանգվածային լրատվության մասին» ՀՀ օրենքի 7-րդ հոդվածի 3-րդ

կետ, որով սահմանված է հետեւյալ դրույթը. «Սույն հոդվածի 2-րդ մասում նշված, ինչպես նաեւ մարդու անձնական եւ ընտանեկան կյանքին վերաբերող տեղեկատվության տարածումը թույլատրվում է, եթե դա անհրաժեշտ է հանրային շահերի պաշտպանության համար»:

Նա նշել է, որ տվյալ պարագայում առկա են հետեւյալ կարեւոր հանգամանքները.

- **Ղատարանը** պիտի որ հաշվի առնի նախ այն, որ հարցադրումով նյութ տպագրելը չպետք է դիտվի որպես վիրավորանք եւ զրպարտություն, ինչպես նաեւ այն, որ թերթը անմիջապես հրապարակել է հայցվորի պատասխանը:
- **Երկրորդ՝** խաղատուն այցելելը հայցվորը չի հերքել եւ նույնիսկ հաստատել է իր հեռախոսագրույցով:
- **Յրորորդ՝** հայցվորի գործողությունները պետք է դիտել գերակա հանրային շահից ելնող գործողություններ եւ պատասխանել այն հարցին, թե վերջինիս գործելակերպը բխում է գերակա հանրային շահից, թե՞ ոչ:
- **Չորրորդ՝** որքան բառի հոմանիշի օգտագործումը չի կարող դիտվել վիրավորանք:

Հունիսի 10-ի դատական նիստի ժամանակ «Իրավունք» ՍՊԸ տնօրեն Յ. Բաբուխանյանը հայտնել է դատարանին, որ Տիգրան Արզաքանյանի կողմից ներկայացված պատասխանը «Իրավունք» թերթի 18-21.03.2011թ.-ի թիվ 20/1941 համարի չորրորդ էջում ամբողջությամբ հրապարակվել է, իսկ ինչ վերաբերում է դրանում կատարված մեկնաբանություններին, ապա հայտնել է, որ լրագրողը իրավունք ունի հերքման տեքստի մեջ կատարելու մեկնաբանություններ:

Այս առումով իր վճռում դատարանը հանգել է այն հետեւության, որ հերքումը պետք է տպագրվի «Յերքում», այլ ոչ թե այլ խորագրի ներքո, օրինակ՝ «MADE IN ARMENIA», «Նամակ ենք ստացել» եւ այլն, իսկ տեղակայման առումով հերքումը պետք է լինի նույն էջում, որում տպագրվել է տեղեկատվությունը, պետք է ձեւավորված լինի նույնանման կերպով, նույն տառատեսակով եւ տառաչափով: Վերլուծելով նշված իրավական նորմերը եւ համադրելով դրանք պատասխանողի ներկայացրած պնդումների հետ՝ «Իրավունք» թերթի 18-21.03.2011թ. 20 (1941) համարում տպագրված «Պատասխանի» կապակցությամբ, դատարանը գտել է, որ այն հակասում է «Չանգվածային լրատվության մասին» ՀՀ օրենքի 8-րդ հոդվածի պահանջներին եւ, հետեւաբար, պատասխանողի պնդումները չեն բխում օրենքի պահանջներից:

Պատգամավորի հայցը մերժելիս՝ դատարանն առաջնորդվել է խոսքի ազատության եւ ժողովրդավարության ժամանակակից սկզբունքներով, հենվել ՀՀ Սահմանադրական դատարանի որոշումների եւ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի նախադեպերի վրա: Հավասարակշռելով խոսքի ազատության իրավունքը եւ անձի հեղինակության պաշտպանությունը՝ դատավոր Ափիսյանն ընդգծել է, որ ցանկացած միջամտություն եւ սահմանափակում, որի արդյունքում տուժում է լրագրողի կամ լրատվամիջոցի ազատ արտահայտվելու իրավունքը, անհրաժեշտ չէ ժողովրդավարական հասարակարգում:

«Սահմանադրական դատարանն իր 2007 թվականի փետրվարի 16-ի ՍԴՈ-678 որոշման մեջ արձանագրել է, որ «Չանգվածային լրատվամիջոցի անկախությունը, մասնավորապես, ենթադրում է ծրագրային քաղաքականության, հաղորդագրանքի կազմման, հաղորդումների ուղղվածության որոշման գործընթացներում ինքնուրույնություն ու ազատություն, այդ գործընթացների վրա իշխանությունների որևէ ազդեցության բացառում: Խոսքի ազատության ցանկացած սահմանափակում պետք է «ժողովրդավարական հասարակությունում անհրաժեշտ լինի»: Ըստ բարձր դատարանի դատական պրակտիկայի՝ «անհրաժեշտ» ածականը ենթադրում է «հասարակական կենսական անհրաժեշտություն»», - գրել է դատավոր Ռ. Ափիխյանը:

Ապա, հղում անելով Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի Նախադեպային իրավունքին, նշել է, որ լրագրողական ազատությունը ներառում է որոշակի աստիճանի չափազանցության եւ նույնիսկ սադրանքի դիմելու հնարավորություն, եւ այդ իմաստով Կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածը պաշտպանում է ոչ միայն տեղեկությունների եւ գաղափարների բովանդակային մասը, այլ նաեւ դրանց մատուցման եղանակը:

Այս սկզբունքից ելնելով է դատարանը գտել, որ ««փիս խապայթի» համաձայն» եւ «խաղատներում թրեւ գալուց առաջ» արտահայտություններով լրագրողը ցանկացել է նշել խաղատներ հաճախելու սովորության մասին եւ այդ միտքն արտահայտել է «փիս խապայթ» չափազանցված բառակապակցությամբ, եւ վիճահարույց արտահայտությունը կարող էր անհանգստություն պատճառել հայցվորին, սակայն ոչ այն աստիճան, որ համարվեր վիրավորանք Կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածի եւ 33 քաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1 հոդվածի 2-րդ մասի իմաստներով»:

Նույն իրավական հարթության մեջ է դատարանը դիտում նաեւ «խաղատներում թրեւ գալուց առաջ...» արտահայտությունը՝ ընդգծելով, որ կարելու է, թե հոդվածի ինչ համատեքստում է օգտագործվել այդ արտահայտությունը: Հոդվածում նշված արտահայտությունն օգտագործվել է հետեւյալ Նախադասության մեջ. «Բայց խաղատներում «թրեւ» գալուց առաջ Արգաքանցյանը գուցե հիշի, որ Հայաստանում էլ խաղող մթերողներն են աչքերը ջուր կտրած սպասում, թե երբ է Տիգրան Արգաքանցյանը մարելու աշխատավարձի պարտքերը»:

Հայցվորի ներկայացուցիչը դատական նիստի ժամանակ հայտնել է, որ խաղող մթերողների աշխատավարձերի գոյացած պարտքերի մասին արտահայտած տեղեկությունը զրպարտություն չի համարում: Ուստի դատարանը եկել է այն հետեւության, որ լրատվամիջոցը փորձել է քննադատել հայցվորին խաղող մթերողներին ժամանակին աշխատավարձ չվճարելու կապակցությամբ, որը կատարել է տեղեկատվություն տարածելու իր իրավունքի իրականացման միջոցով: Այդ իրավունքը օգտագործելիս լրատվամիջոցը օգտագործել է «թրեւ գալ» արտահայտությունը, որը թեւեւ իր բնույթով չափազանցված է, սակայն վերը նշված սկզբունքների լույսի ներքո նույնպես չի կարող համարվել վիրավորանք: Անավել եւս, որ «թրեւ գալ» արտահայտությունն օգտագործվել է նաեւ հայցվորի՝ խաղատներ հաճախակի այցելելն ընդգծելու նպատակով, որի հանգամանքը հայցվորն ինքը չի մերժել իր հարցազրույցում՝ հայտնելով, որ ինքը մոտ անցյալում հաճախակի է այցելել խաղատներ: «Հե-

տեւաբար, նշված հայտարարության առումով տեղի չի ունեցել հայցվորի հրավումքների խախտում», - արձանագրել է դատարանը:

Դատարանը հիմնվել է նաեւ ԵԴ սահմանած մեկ այլ կարելուր սկզբունքի վրա, այն է՝ քաղաքական գործիչների առնչությամբ թույլատրելի քննադատության շրջանակներն ավելի լայն են, քան մասնավոր անձանց առնչությամբ: «Ի տարբերություն մասնավոր անձանց, քաղաքական գործիչները գիտակցաբար եւ անխուսափելիորեն իրենց յուրաքանչյուր խոսքը եւ արարքը թողնում են բաց լրագրողների եւ հանրության վերլուծության համար եւ, հետեւաբար, քաղաքական գործիչները պետք է ցուցաբերեն ավելի մեծ հանդուրժողականություն», - ասված է վրում:

Եվրոպական կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածը հնարավորություն է տալիս պաշտպանել բոլոր անձանց հեղինակությունը: Յետեւաբար, այդ պաշտպանությունը տարածվում է նաեւ քաղաքական գործիչների վրա, նույնիսկ եթե նրանք չեն գործում իրենց պաշտոնական լիազորությունների շրջանակներում: «Սակայն նման դեպքերում նշված պաշտպանություն տրամադրելու պահանջը պետք է հավասարակշռվի քաղաքական հարցերի շուրջ բաց բանավեճի հանրային շահի հետ», - մեկնաբանել է դատավոր Ափիլյանը՝ վկայակոչելով «Պակդեմիրլին ընդդեմ Թուրքիայի» եւ «Լինգեյնս ընդդեմ Ավստրիայի» գործերով ԵԴ վճիռները:

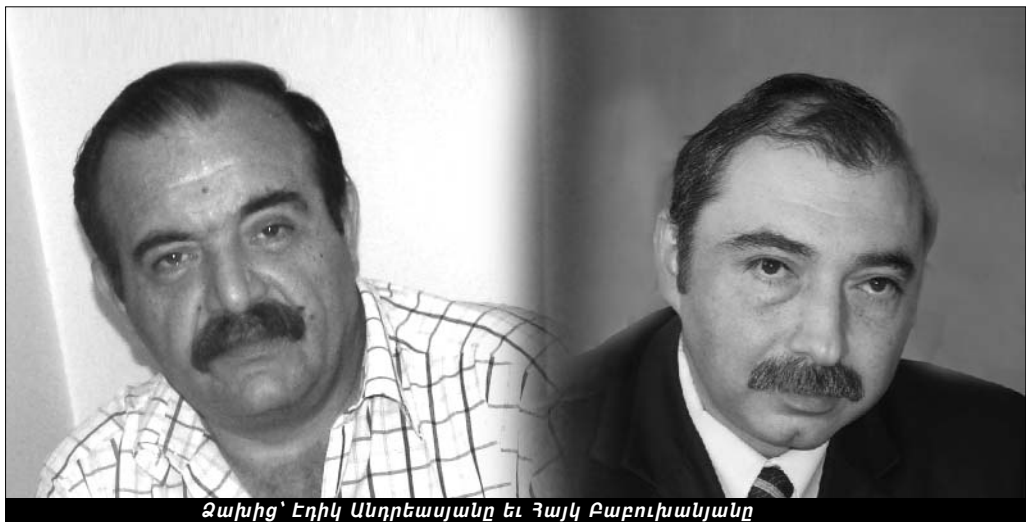
Տվյալ պարագայում դատարանը համարել է, որ հրապարակված տեղեկությունն իր ամբողջության մեջ քաղաքական գործչին վերագրվելու պարագայում վերջինիս պատիվը չի նսեմացնում, քանի որ, ելնելով քաղաքական գործչի կարգավիճակից, վերջինիս վերաբերյալ հասարակության կողմից ձեւավորվող կարծիքը ամեն դեպքում կրում է բազմակի բնույթ՝ պայմանավորված քաղաքական նկատառումներից (օրինակ՝ այս կամ այն կուսակցությանը պատկանելությունից եւ քաղաքականության հետ կապված այլ գործոններից), ինչը նշանակում է, որ հոդվածում հրապարակված տեղեկությունները իրենց բնույթով արատավորող չեն, քանի որ հայցվորի պատիվը, առավել եւս՝ արժանապատվությունը, տարածված տեղեկատվությամբ չի արատավորվում:

«...Դրանք պայմանավորված են քաղաքական գործչի վերաբերյալ «թույլատրելի քննադատության լայն շրջանակի» եզրույթի իմաստով: ...Մինչդեռ ներկայացված պահանջում եւ զրպարտություն համարվող վերոհիշյալ տեղեկության վերաբերյալ հայցվորը որեւէ զսպվածություն չի դրսեւորել, իսկ դատարան ներկայացված հայցադիմումով ներկայացված պահանջների միջոցով վերջինիս կողմից արտահայտված կամքը «քաղաքական» իմաստի հետ համահունչ չէ», - եզրակացրել է դատարանը:

Ինչ վերաբերում է այն հանգամանքին, որ տվյալ դեպքում լրատվամիջոցը տարածել է տեղեկատվություն, որը շոշափում էր Ազգային ժողովի պատգամավորի անձնական կյանքին վերաբերող դրվագներ, ապա դատարանն այս առումով առաջնորդվել է այն դիրքորոշմամբ, որ, ըստ եվրոպական դատարանի՝ «կարելուր գործոն է հանդիսանում, թե արդյոք տվյալ անձը իրականացնում է պաշտոնական գործառնություններ... հանրության տեղեկացված լինելու իրավունքը կարող է որոշ առանձնահատուկ հանգամանքների ներքո տարածվել նաեւ հանրային դեմքերի անձնական կյանքի հատկանիշների վրա, հատկապես քաղաքական գործիչների առումով» (Standard Verlags GMBH-ն ընդդեմ Ավստրիայի):

Լրատվամիջոցը լրատվամիջոցից 7 մլն դրամ է պահանջում

Ձախից՝ Էդիկ Անդրեասյանը եւ Հայկ Բաբուխանյանը

Report.am կայքն այսուհետ չպետք է հրապարակի որեւէ նյութ «Իրավունք» թերթի խմբագրական խորհրդի նախագահ, ՍԻՄ կուսակցության նախագահ Հայկ Բաբուխանյանի մասին, որը կպարունակի նրա պատվի, արժանապատվության եւ գործարար համբավի վերաբերյալ վիրավորանք կամ զրպարտող արտահայտություններ:

Այս որոշումը կայացրել է Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանը՝ արգելելով report.am կայքի հրատարակիչ «Խմբագիր» ՍՊԸ-ին, կայքի խմբագիր Արել Միքայելյանին եւ վերլուծաբան Էդիկ Անդրեասյանին Հայկ Բաբուխանյանի վերաբերյալ տպագրել որեւէ նյութ report.am լրատվական միջոցում եւ այլ անձանց կողմից դրա հիման վրա տեղադրել որեւէ հայտարարություն, տպագրել կամ տպագրած հայտարարությունն այդ լրատվական միջոցում պահպանել, որը կպարունակի Հայկ Բաբուխանյանի պատվի, արժանապատվության եւ գործարար համբավի վերաբերյալ վիրավորանք կամ զրպարտող արտահայտություններ:

Դատարանի որոշման մասին report.am կայքի պատասխանատուները տեղեկացել են այն ժամանակ, երբ ստացել են նշված արգելքի մասին Դատական ակտերի հարկադիր կատարման ծառայության որոշումը:

«Չլսված մի բան մամուլի պատմության մեջ, ընդ որում՝ անժամկետ կասեցնել՝ դեռ դատը չավարտված, դատական որոշումները չկայացված: Այսինքն՝ մենք սխալ ենք, թե ճիշտ, մեզ արգելում են այդ մարդու մասին որեւէ բան գրել, ընդ որում՝ որեւէ ժամանակ չեն նշում՝ մինչեւ ե՞րբ ենթարկվենք այդ որոշմանը, մինչ դատի ավարտը, հետո՞՝ էլ, թե՞ ընդհանրապես», - ասում է վիճահարույց հրապարակման հեղինակ Էդիկ Անդրեասյանը՝ գնահատելով այս որոշումը որպես խոսքի ազատության սահմանափակում:

Ամեն ինչ սկսվել է 2010 թ. սեպտեմբերից՝ Էդիկ Անդրեասյանի հեղինակած ««Իրավունքի» իրավունքը Հայկ Բաբուխանյանի թրի ծայրին է» հոդվածով, որը տպագրվել է www.report.am կայքում: Վերլուծաբանն այստեղ անդրադարձել է ՍԻՄ կուսակցության նախագահ Հայկ Բաբուխանյանի գործունեությանը, որով պատասխանել է «Իրավունք» թերթում հրապարակված Հ. Օրդույանի հոդվածին՝ նշելով, որ Հ. Օրդույանը հենց Հայկ Բաբուխանյանի կեղծանունն է:

Հայկ Բաբուխանյանը չի օգտվել պատասխանի կամ հերքում տպագրելու իրավունքից եւ միանգամից դիմել է դատարան՝ պահանջելով ստիպել լրատվամիջոցին ու հեղինակին հերքել իր պատիվը, արժանապատվությունը կամ գործարար համբավն արատավորող տեղեկությունները, հրապարակային ներողություն խնդրել իրենից, հրապարակել դատարանի վճիռը նույն լրատվամիջոցում, ինչպես նաեւ վճարել դատական ծախսերը:

ՍԻՄ կուսակցության նախագահը վիրավորվել է դատի է տվել իր երբեմնի գործընկերոջը՝ հայցադիմումով նշելով, որ հոդվածը պարունակում է այնպիսի արտահայտություններ, որոնք վիրավորական բնույթ են կրում եւ զրպարտություն են, եւ դրանում արված արտահայտությունները ստույգ փաստեր չեն եւ չեն համապատասխանում իրանությանը:

Էդիկ Անդրեասյանը վստահեցնում է, որ որեւէ անձնական խնդիր չի ունեցել Հայկ Բաբուխանյանի հետ, նրա անունն իր հոդվածում առաջին անգամ է օգտագործել: Վերլուծաբանը պատմում է, որ ժամանակին երկուսն էլ նույն հարկի տակ են աշխատել՝ «Երկիր» օրաթերթի փակման ժամանակ «Իրավունք» թերթում Դաշնակցության մասին հոդվածներ, ելույթներ ու կոչեր են տպագրել: «Հանկարծ Հայկ Բաբուխանյանը դուրս է գալիս Դաշնակցությանը փնտրող այնպիսի հոդվածներով, որոնք ընդհանրապես իրականությանը չեն համապատասխանում», - ասում է Է. Անդրեասյանը եւ հավելում, որ Հայկ Բաբուխանյանը դատարան դիմելու փոխարեն կարող էր ինքն էլ գրչով պատասխանել:

Չնայած հայցադիմումում չի ներկայացվել, թե հստակ որ արտահայտություններն են վիրավորանք կամ զրպարտություն պարունակել, այդուհանդերձ, պատասխանող կողմի պնդմամբ, Հ. Բաբուխանյանի ներկայացուցիչները դատական նիստերի մեկնարկից հետո 10 կետ են առանձնացրել: Օրինակ՝ Հայկ Բաբուխանյանը վիրավորական է համարել իր հասցեին հնչեցրած այն միտքը, թե ««քաջարի» զորավարի մոտ լավ են ստացվում ներկուսակցական հեղաշրջումներն ու կուսակցական կնիքի համար մղվող մենամարտերը»:

Վերլուծաբանի այն արտահայտությունները, որ Հայկ Բաբուխանյանը «աչքաբացի մեկն էր», եւ ՀՅԴ եւ ՍԻՄ-ի հարեւանության ժամանակ «ջահել» է աշխատել եւ այնքան լավ է աշխատել, որ նրան առաջ են քաշել, նույնիսկ խորհրդարան տարել, որ ՍԻՄ նախագահ Հրանտ Խաչատրյանը մեռակ չմտա, եւ մեկը լինի կողքին, որ «ջահելություն» անի, վազի սրա-կրա մոտ, պայմանավորվածություններ ձեռք բերի, հարց քննարկի, ըստ խմբագրի, վիրավորել եւ զրպարտել են իրեն:

Հայցվորը զրպարտություն է համարել նաեւ իր մասին ասված «կուսակցություն քանդելու» «մեղադրանքը», ինչպես նաեւ վիրավորական համարել հեղինակի հարցադրումը: «Հասկանում ենք, որ ընտրություններ են մոտենում: Բայց մի՞թե կարելի է ընտրվելու համար ինքնավաճառվել եւ այն էլ այդքան էժան գնով»:

«Ինչպես ասում են, ճանճը փղի դարդն է լալիս: Իսկ թե ինչ կապ ունեն փիղը, նրա թրիքը եւ ճանճը Հայկ Բաբուխանյանի, նրա առաջնորդությամբ գործող ՍԻՄ-ի, «Իրավունքի» եւ Հ. Օրդույանի հետ, կարող եք իմանալ վերջիններիս ջահելության օրերի մամուլը թերթելով,- գրել է Է. Անդրեասյանը: - Հայկ Բաբուխանյան, օրինակ, հայ-թուրքական ախպերության օրերին մի քանի անգամ առկայծել է Եկրանին ու կիսա-ձայն հակաթուրքական բաներ ասել՝ հիմնականում կրկնելով Դաշնակցությանը: Ուզում ենք ասել՝ քաղաքական գործիչը սեփական ասելիք պետք է ունենա եւ ոչ թե քսմավելու հախումն ցանկություն: Ի դեպ, Հայկին ասե՛ք, որ իշխանություններին էլ դա հիմա դուր չի գալիս»: Սա եւ նման մի քանի պարբերություններ Հ. Բաբուխանյանը վիրավորանք է գնահատել:

«Իրավունք» թերթն ավելի ուշ պատասխանել է Էդիկ Անդրեասյանի հոդվածին: Գայանե Չարգարյանի՝ «Իրավունք» թերթի մարտի 22-24-ի համարում տպագրված «Խոսքի ազատությունը՝ ՀՅԴ-ի մամուլի տակ» հոդվածը անդրադարձել է նաեւ վերլուծաբանին, որին Էդիկ Անդրեասյանը պատասխանել է մարտի 25-ի «Երբ գոռով հուշում են սահուշելին» վերլուծականում, ինչի համար, սակայն, Հայկ Բաբուխանյանը նրան մեկ անգամ էլ է դատի տվել:

Չուգահեռաբար երկու տարբեր դատական նիստեր են ընթանում, որից երկրորդ գործի շրջանակներում Հայկ Բաբուխանյանի ներկայացուցիչները միջնորդել են արգելել report.am կայքում նրա վերաբերյալ որեւէ կյութ տպագրել:

Առաջին գործով հայցվորը 3 մլն դրամ հոդվածի հեղինակից է պահանջել, նույնքան էլ՝ լրատվամիջոցից: Իսկ երկրորդ գործով Հայկ Բաբուխանյանը իր պատվի, արժանապատվության եւ գործարար համբավն արատավորելու համար report.am կայքից, վերլուծաբան Էդիկ Անդրեասյանից եւ կայքի հրատարակիչ «Խմբագիր» ՍՊԸ-ից պահանջում է 1 մլն դրամ փոխհատուցում:

Է. Անդրեասյանը փորձել է հաշտությամբ հարցը լուծել, սակայն Հ. Բաբուխանյանը պնդել է, որ հաշտության կզնա միայն այն դեպքում, եթե վերլուծաբանը համաձայնի վճարել մինչ այդ պահը դատական ու փաստաբանական ծախսերը եւ հերքում տպագրի՝ նշելով, որ տպագրած հոդվածներն ամբողջությամբ սուտ են: Պայմանին, սակայն, չի համաձայնել Է. Անդրեասյանը:

Հայկ Բաբուխանյանի հետ գրուցել չհաջողվեց, վերջինիս մայրն էր մահացել: Նրա ներկայացուցիչը՝ փաստաբան Վահե Հովհաննիսյանը, հրաժարվեց որևէ պարզաբանում տալ:

Առաջին գործով դատաքնությունը սկսվել է 2011 թ. հուլիսի 1-ին, երկրորդով՝ հունիսի 15-ին:

Ղաշտության նգրեր շգսնվեցին

Հունիսի 15-ին տեղի ունեցած դատական նիստին Հայկ Բաբուխանյանի ներկայացուցիչ Վահե Հովհաննիսյանը Կենտրոն եւ Սորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանում երկրորդ՝ «Երբ գոռով հուշում են անհուշելին» հողվածի հրապարակմամբ հասցված վիրավորանքի համար պահանջվող 1 մլն դրամ փոխհատուցումը որպես հայցապահանջի լրացում ավելացրեց:

Դրամական փոխհատուցումից բացի՝ Հայկ Բաբուխանյանը պահանջում է հերքել report.am կայքում հրատարակված հողվածը, քանի որ «դրա տակ արտահայտած կարծիքները» վիրավորել են նրա պատիվը, արժանապատվությունն ու գործարար համբավը: Հայկ Բաբուխանյանը պահանջում է պարտավորեցնել պատասխանողներին՝ հրապարակային ներողություն խնդրել իրենից, ամբողջությամբ հրապարակել դատարանի վճիռը հայցի բավարարման կամ մասնակի բավարարման դեպքում, ինչպես նաեւ վճարել փաստաբանական, դատական ծախսերը (8 հազար դրամ պետական տուրք):

Դատավորի հաշտության առաջարկին այդպես էլ կոնկրետ ոչ առաջարկ եղավ, ոչ էլ արձագանք: Հայցվորի ներկայացուցիչը պատրաստակամություն հայտնեց հաշտվել, եթե պատասխանողները որեւէ տարբերակ առաջարկեն, իսկ Էդիկ Անդրեասյանը նշեց, որ իրենց առաջարկած հաշտությանը Հայկ Բաբուխանյանն արդեն պատասխանել է՝ նշելով, որ պարտադիր հերքում է պահանջում եւ մինչ տվյալ փուլը դատական ու փաստաբանական ծախսերի փոխհատուցում, ինչին իրենք համաձայն չեն. «Ես չեմ պատրաստվում հերքել իմ հողվածը», - դատարանում հայտարարեց վերլուծաբանը:

Այսպիսով, նախնական նիստում Հ. Բաբուխանյանի ներկայացուցիչ Վահե Հովհաննիսյանը ներկայացրեց Էդիկ Անդրեասյանի երկրորդ հողվածի նախադասությունները եւ մտքերը, որոնցից վիրավորվել է Հայկ Բաբուխանյանը:

Ըստ այդմ՝ «ես ամեն ջանք թափել էի Հայկին հասկացնելու, որ կարիք չկա Ղաշակցության, «Ժառանգության» եւ մյուսների փեշերից կախվելով՝ հրապարակում մնալու խնդիր լուծելը: Իսկ ակա այս հողվածով՝ ՍԻՄ ճամբարից միանգամայն հակառակ, բայց անպտուղ ջանքեր են գործադրել՝ Հայկ Բաբուխանյանի ու նրա կուսակցության անունը մասնավորապես Ղաշակցության քղանցքից կախելու եւ փոսից հանելու մտադրությամբ» արտահայտությունն ամբողջությամբ մեջբերեց, իսկ այն, որ «ճիշտն ասած՝ չգիտեմ ի՞նչ անել այն կեղծիքների ու բացահայտ սխալների հետ, որոնք, այսպես ասած, պատահաբար հայտնվել են Ձեր ստորագրությամբ լույս տեսած հողվածում» արտահայտությունը, քանի որ վերագրվում է Հայկ Բաբուխանյանին, իսկ

հողվածագիրը Գայանե Չարգարյանն է, նույնպես վիրավորել է ՍԻՄ կուսակցության նախագահին:

«...Գայանե Չարգարյանը, հավանաբար նկատի ունենալով մեր կայքէջի հիմնադիր եւ «Խմբագիր» հաղորդաշարի ղեկավար Աբել Միքայելյանին, գրում է «ընկեր Աբել»: Այստեղ եւս ակնհայտ սխալ կա. Աբել Միքայելյանը Դաշնակցության անդամ չէ, հետեւաբար ճիշտ չէ նրան «ընկեր»-ով դիմելը, իսկ այլապես նա խնդրեց այս հետգրության մեջ ավելացնել ժողովրդական հայտնի խոսքը՝ «շները քեզ ընկեր», բայց՝ ուղղված, անշուշտ, ոչ կնոջը, այլ նրա պատվիրատուին»՝ խմբագրության կողմից ավելացրած հետգրության մեջ փաստաբանը հատկապես «շները քեզ ընկեր» արտահայտությունն առանձնացրեց: Եվ քանի որ նա ողջ հողվածից ամբողջական նախադասություններ էր առանձնացրել որպես վիրավորանք, դատավոր Արայիկ Մելքումյանը պահանջեց հաջորդ նիստում հստակեցնել կոնկրետ բառերը կամ բառակապակցությունները, ինչպես նաեւ հողվածի տակ տեղ գտած մեկ-նաբանություններում առկա բառերը, որոնք վիրավորական են հայցվորի համար:

Կսոթանն Սահմանադրական դատարանի որոշմանը

Նոյեմբերի 9-ին Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում պետք է տեղի ունենար Հայկ Բաբուխանյանի պատվի, արժանապատվության եւ գործարար համբավի պաշտպանության հայցով դատական նիստն ընդդեմ report.am կայքի («Խմբագիր» ՍՊԸ-ի), Էդիկ Անդրեասյանի եւ Աբել Միքայելյանի: Սակայն պատասխանողի ներկայացուցիչ Լուսինե Բակումյանը միջնորդություն ներկայացրեց դատարանին, որպեսզի գործը կասեցվի, քանի որ ՀՀ Սահմանադրական դատարանում նոյեմբերի 15-ին պետք է քննվի Քաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1 հողվածի համապատասխանությունը ՀՀ Սահմանադրությանը: Դատավորը հետաձգեց դատական նիստը:

Դեկտեմբերի 9-ի նիստին հայցվոր կողմը թեւեւ պատշաճ ծանուցված էր, սակայն հայցվորի ներկայացուցիչ Վահե Հովհաննիսյանը նիստին ներկա չէր:

Դատարանը որոշեց նիստը շարունակել առանց հայցվորի ներկայության, սակայն Report.am-ի ներկայացուցիչ Լուսինե Բակումյանը հայտնեց դատարանին, որ իրենք ցանկանում են հաշտություն կնքել եւ հայցվորին արդեն ուղարկել են հաշտության համաձայնության առաջարկը, սակայն վերջինս դեռեւս իր դիրքորոշումը չի հայտնել այդ կապակցությամբ:

Քանի որ Հայկ Բաբուխանյանի ներկայացուցիչը նիստին ներկա չէր, եւ հնարավոր չէր պարզել հայցվորի վերջնական տեսակետը, պատասխանողի խնդրանքով նիստը հետաձգվեց: Դատական նիստի օր նշանակվեց հունվարի 27-ը:

«168 ժամ» թերթը՝ որպես երրորդ կողմ

Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում է գտնվում Մարգարիտա Մարտիրոսյանի՝ պատիվն ու արժանապատվությունն արատավորող տեղեկությունների հերքումը պարտավորեցնելու պահանջի մասին հայցն ընդդեմ Հռիփսիմե Կարապետյանի եւ երրորդ անձ «168 ժամ» թերթի:

Հայցվորն իր հայցադիմումում պատճառաբանել է, որ պատասխանողի՝ «Չեմ կարող էսպես ապրել. անմեղ մարդ է դատվել» վերնագրով հոդվածը, որը «168 ժամ» թերթում տպագրվել է 04.11.2010 թ., իր հասցեին ակնհայտ անհիմն մեղադրանքներ եւ իր պատիվն ու արժանապատվությունն արատավորող տեղեկություններ է պարունակում («սպառնացել է ճշմարտությունն ասելու, վկայություն տալու դեպքում ... քայլեր ձեռնարկել», «Մարգարիտան՝ սկեսուրս, շանտաժի է դիմել: Նա բոլորին կաշառելով՝ մարդկանց դատում, նստացնում է»): Հայցվորը խնդրել է պարտավորեցնել պատասխանողին՝ հերքելու վերը նշված հոդվածում պարունակվող եւ իր պատիվն ու արժանապատվությունն արատավորող տեղեկություններն ամբողջությամբ՝ հերքումը տպագրելով նույն թերթում:

2011 թ. հունիսի 29-ի դատական նիստում պատասխանողի ներկայացուցիչ Ս. Ասլանյանը, դատարանին ներկայացնելով քրեական գործով ՀՀ Արարատի մարզի դատախազի տեղակալի կողմից հաստատված մեղադրական եզրակացությունը (լուսապատճենը)՝ ըստ Մարգարիտա Մարտիրոսյանի մեղադրանքի, եւ datalex էլեկտրոնային տեղեկատվական համակարգից ստացված՝ վերոհիշյալ քրեական գործը ՀՀ Արարատի եւ Վայոց Ձորի մարզերի ընդհանուր իրավասության դատարանի վարույթում գտնվելու մասին տեղեկություններ, միջնորդել է կասեցնել սույն քաղաքացիական գործի վարույթը՝ մինչեւ հայցվոր Մարգարիտա Մարտիրոսյանի վերաբերյալ քրեական գործի ավարտը:

Չնայած Ս. Մարտիրոսյանի ներկայացուցիչ Գ. Թորոսյանի առարկության միջնորդությանը՝ դատարանը բավարարել է պատասխանողի ներկայացուցչի միջնորդությունը եւ կասեցրել է սույն քաղաքացիական գործի վարույթը:

Հայցվորի անուկից վերոհիշյալ որոշման դեմ 06.07.2011 թ. բերվել է վերաքննիչ բողոք: Իր բողոքում հայցվորը նշել է, որ իրականում հայցվորի նկատմամբ Արարատի մարզի Արտաշատի քննչական բաժնում հարուցվել է քրեական գործ՝ Արտաշատ քաղաքի բնակիչ Վարազդատ Հակոբյանից խաբեությամբ գումարի հափշտակության

փորձ կատարելու համար, իսկ հայցվորի կողմից ներկայացված հայցի առարկան գրպարտություն պարունակող հոդվածի հերքումն է: Այսինքն, եթե անգամ պայմանականորեն ընդունվի, որ հայցվորը քրեական գործով ճանաչվելու է մեղավոր, ապա այս պարագայում ես նշված քրեական գործով ձեռք բերված ապացույցները չեն կարող որեւէ նշանակություն ունենալ եւ որեւէ ձեւով առնչվել սույն գործով հայցապահանջների հետ:

Վերաքննիչ բողոքի քննության արդյունքում վերաքննիչ դատարանը եզրակացրել է, որ սույն գործի վարույթը կասեցնելու անհրաժեշտության մասին դատարանի հետեւությունը որեւէ կերպ պատճառաբանված չէ, եւ բողոքարկված որոշումը չի պարունակում որեւէ տեղեկություն այնպիսի հանգամանքների մասին, որոնք անհնարին են դարձրել գործի հետագա քննությունը:

Այսպիսով, վերաքննիչ դատարանը եզրակացրեց, որ ընդհանուր իրավասության դատարանի կողմից սխալ է կիրառվել ՀՀ քաղ. դատ. օր.-ը եւ վերաքննիչ բողոքում բերված փաստարկները հիմնավորված են եւ վկայում են այնպիսի դատական սխալների մասին, որոնք հանգեցրել են գործի վարույթը կասեցնելու վերաբերյալ միջնորդության սխալ լուծման՝ գործի վարույթի չհիմնավորված կասեցման, ուստի վերաքննիչ բողոքը ենթակա է բավարարման:

Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Էդիկ Ավետիսյանը, քննարկելով կասեցված քաղաքացիական գործի վարույթը վերսկսելու հարցը, որոշեց քաղաքացիական գործի վարույթը վերսկսել եւ գործով նշանակել նախնական դատական նիստ 11.11.2011 թ.:

3 մԼՆ 264 հազար դրամի պահանջ՝ Իջեւանի հեռուստաընկերությունից եւ լրագրողից

«Իջեւանի ճՇՇ» ՓԲԸ-ն Տավուշի մարզի ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարան հայց է ներկայացրել «Իջեւան ստուդիա» ՍՊԸ եւ Կոթի գյուղում հաշվառված, սակայն փաստացի Իջեւան քաղաքում բնակվող, «Իջեւան ստուդիա» հեռուստաընկերության լրագրող Նաիրա Խաչիկյանի դեմ:

Ընկերությունը պահանջում է պարտավորեցնել Նաիրա Խաչիկյանին եւ «Իջեւան ստուդիա» ընկերությանը՝ հրապարակայնորեն ներողություն խնդրել եւ հոգուտ «Իջեւան ճՇՇ» ՓԲ ընկերության՝ Նաիրա Խաչիկյանից եւ «Իջեւան ստուդիա» ՍՊԸ-ից համապարտությամբ բռնագանձել 3 մլն դրամ (որպես փոխհատուցում), եւս 264 հազար դրամ (որպես դատական ծախս), որից 200 հազար դրամը՝ փաստաբանին վճարած վարձատրության գումար եւ 64 հազարը՝ որպես վճարված պետական տուրքի գումար:

«Իջեւանի ճՇՇ» ՓԲԸ-ն իր շահերի պաշտպանության համար «ԷՆ ընդ Կեյ քնսայթինգ» ընկերության հետ կնքել է ծառայությունների վճարովի մատուցման պայմանագիր, ըստ որի՝ որպես «Իջեւանի ճՇՇ» ընկերության լիազորված անձ հանդես է գալիս փաստաբան Նաիրա Խաչատրյանը:

«Իջեւանի ճՇՇ» ՓԲԸ հայցադիմումի մեջ նշված է, որ այս տարվա հունիսի 21-ին հայկական երկրորդ հեռուստաալիքի «Լրաբեր» լրատվական ծրագրով, ինչպես նաեւ «Երկիր Մեդիա» հեռուստաընկերությամբ մի քանի անգամ հեռարձակվել են տեսանյութեր, որոնց մեջ տեղ են գտել «Իջեւանի ճՇՇ»-ի գործարար համբավը արտաավորող արտահայտություններ:

Դրանք են՝ «գործարար դիմակի տակ իսկական ավերողներ են թաքնված մի պարզ անվամբ՝ Իջեւանի ճանշին ձեռնարկություն», «քանզի եւ սալահատակը ծածուկ վաճառել է», «Իջեւանի ճանշինի թեթեւ ձեռքով վաճառվել են», «մասնագիտական որակի եւ անաչառության պակասն է, որ ծնել է նման հետեւանքներ» եւ այլ որակումներ: Ցուցադրված տեսանյութերի ավարտին նշվել է՝ «Նաիրա Խաչիկյան, կրմեն Ասատրյան, Իջեւանի հեռուստաընկերությունից «Լրաբերի» համար:

Դատական այս հայցի նախապատմությունը հետեւյալն է: Ընթացիկ տարվա գարնանը պետական բյուջեից 117 մլն 954 հազար դրամ էր հատկացվել Իջեւան քաղաքի 3՝ Իջեւանյան, Երիտասարդական եւ Մետաղագործների փողոցների հիմնանորոգման համար: Հիմնանորոգման աշխատանքների մրցույթում շահել է «Իջեւանի ճՇՇ» ՓԲԸ-ն: Ընկերությունը 250 աշխատող ունի, այս ոլորտում Տավուշի մարզի ամենամեծ ձեռնարկությունն է:

Այլ ճանապարհաշինական աշխատանքներ է կատարում ոչ միայն Տավուշի, այլեւ հարեւան Լոռու եւ Գեղարքունիքի մարզերում: Ապրիլի 18-ին Տավուշի մարզպետարանը եւ «Իջեւանի ճՇՇ» ՓԲԸ-ն հիշյալ 3 փողոցների հիմնանորոգման պայմանագիր են կնքել: Ծանապարհաշ-

ինական ընկերության գործադիր տնօրեն Բորիս Սարգսյանի վկայությամբ՝ ապրիլի 20-ից մայիսի 5-ը իրենք փողոցների նորոգման աշխատանքներ են կատարել:

Մայիսի 5-ին Բորիս Սարգսյանի անունով ստացվել է Իջեւանի այն ժամանակ քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանի նամակը, որով քաղաքապետը պահանջել է դադարեցնել շինարարական աշխատանքները, քանի որ դրա համար ինքը շինթույլտվություն չի տվել: Հարցի կապակցությամբ 3 անգամ քննարկում է եղել Իջեւանի ճանապարհաշինական ձեռնարկության եւ քաղաքապետարանի մասնակցությամբ:

Սակայն խնդիրը լուծում չի ստացել: Մնացել էին շինաշխատանքների մեկնարկից հետո քարուքանդ եղած փողոցները: Ամիսուկես շարունակ Իջեւանի բնակիչները եւ մարզկենտրոն այցելողները ստիպված էին քայլել սույն փողոցների քարուքանդ հատվածներով: Իջեւանի կենցաղի տան մոտակա տարածքում ցաքուցրիվ թափված էին մայթեզրի սալերը: Գոյացած մեծ ջրափոսերի պատճառով դժվարացել էր մեքենաների եւ մարդկանց երթեւեկը:

Իրավաբանական առումով, փաստաթղթերով արդեն նախկին քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանի եղբայր Վրեժ Ներսիսյանի կնոջը՝ Արմինե Դովլաթբեկյանին պատկանող տեղական «Իջեւան ստուդիա» հեռուստաընկերության լրագրողուհու պատրաստած եւ հունիսի 21-ին Ջ2 հեռուստաընկերության «Լրաբեր» լրատվական ծրագրով հեռարձակված ռեպորտաժում մեղադրանք էր ներկայացվել, որ «Իջեւան ՃՇՇ»-ն յուրացրել է Իջեւան քաղաքի փողոցների նորոգման ընթացքում հանված սալիկները եւ հիմնանորոգման համար պետրյուջեից հատկացված գումարները:

Սակայն այդ ժամանակ կատարված աշխատանքների համար «Իջեւանի ՃՇՇ»-ն ոչ կանխավճարի, ոչ էլ կատարված աշխատանքների դիմաց պետրյուջեից գումարներ չէր ստացել: Իսկ փողոցների նորոգման աշխատանքների պատճառով հանված սալիկներն ի պահ են հանձնվել «Իջեւանի ՃՇՇ» ընկերության պահեստ:

Հունիսի 26-ին ՀՀ փոխվարչապետ, տարածքային կառավարման նախարար Արմեն Գեւորգյանի միջամտությունից հետո Իջեւանի այն ժամանակ քաղաքապետ Վարուժան Ներսիսյանը տվել է վիճահարույց 3 փողոցներից 2-ի՝ Մետաղագործների եւ Երիտասարդական փողոցների հիմնանորոգման շինթույլտվությունը:

«Իջեւանի ՃՇՇ» ՓԲԸ-ի հայցով դատավարությունը Տավուշի մարզի առաջին ատյանի դատարանի Դիլիջանի նստավայրում սկսվել է օգոստոսի 18-ին, կայացել են դատական մի քանի նիստեր: Հոկտեմբերի 17-ի նիստում դատարանում ցուցադրվել են խնդրահարույց տեսակյութերը, կողմերը ներկայացրել են իրենց նկատառումները:

Լրագրող Նաիրա Խաչիկյանը ոչ մի անգամ նիստերին չի մասնակցել, դատարանում նրա շահերը պաշտպանում է փաստաբան Գարիկ Գալիկյանը: Իսկ «Իջեւան ստուդիա» հեռուստաընկերությունն այս գործով դատապաշտպան չունի:

Դատական վերջին նիստը տեղի ունեցավ նոյեմբերի 4-ին, սպասվում էր վճռի հրապարակում: Սակայն դատավոր Շահոյանը նիստը հետաձգել էր, մինչեւ Սահմանադրական դատարանը որոշում կայացնի Քաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1-րդ հոդվածի սահմանադրականության վերաբերյալ: Սահմանադրական դատարանի որոշումը հրապարակվել է, սակայն դատավոր Շահոյանը դեռ վերոհիշյալ գործով նիստ չի հրավիրել:

Չրպարտության մեղադրանքով նոր հայց

Երկու լրացված իջեցնող Գերագրված է
որդես երրորդ անգ

Լուսինե Աշուղյան

Կանաձորի Յովի. Թումանյանի անվ. պետական մանկավարժական ինստիտուտի ռեկտոր Գուրգեն Խաչատրյանը պատվին, արժանապատվությանը եւ գործարար համբավին պատճառված վնասի հատուցման պահանջով հայց է ներկայացրել դատարան՝ որպես երրորդ անձինք ներգրավելով «Յետք» շաքաթաթերթին եւ ATV հեռուստաընկերությանը:

Մայիսի 13-ին «Յետքը» հրապարակել էր «Յիվանդագին կրքեր Վանաձորի մանկավարժական ինստիտուտում» վերնագրով նյութ, որում ինստիտուտի հայոց լեզվի ամբիոնի դասախոս Լուսինե Աշուղյանը մեղադրում է ամբիոնի ղեկավարությանը եւ բուհի ռեկտորին՝ անարդարացիորեն իր դասաժամերը կրճատելու եւ դրանք կոլեգային՝ Լուսինե Սարգսյանին տալու համար:

Իսկ ATV հեռուստաընկերության «Կիսաբաց պատուհաններ» հաղորդաշարի հունիսի 15-ի եթերին մասնակցելով՝ Լ. Աշուղյանը արել է մի շարք հայտարարություններ, որոնք բուհի ռեկտորը որակել է որպես զրպարտություն իր հասցեին:

Դասաժամերի համար կռիվը երկու դասախոսների հասցրել է անզամ ոստիկանություն, որտեղ մեկը հայտարարություն է տվել սպանության սպառնալիքի մասին, մյուսը՝ սուտ մատուցության: Երկու դեպքում էլ քրեական գործերի հարուցումը մերժվել է:

21.5-ն
եւ լրագրողները

ՊԱՏԱՐԱՆՈՒՄ

125

«Սա կանխամտածված, միտումնավոր քայլ էր: Յետեւում այն մարդն է կանգնած, որը խիստ շահագրգիռ է, որ Լուսինեն պաշտպանի (Նկատի ունի ռեկտոր Գուրգեն Խաչատրյանին, ով Լուսինե Սարգսյանի գիտական ղեկավարն է - «Յետք»): Ամեն ինչ վերելից է թելադրված՝ ղեկավարության կողմից: Պարզապես իրագործել են Լուսինե Սարգսյանն ու Նրա մայրը»,- Լուսինե Աշուղյանի՝ ռեկտորի մասին ասված եւ «Յետքում» տպագրված այս արտահայտությունն է ռեկտոր Գ. Խաչատրյանը գնահատել որպես զրպարտություն:

Յայցադիմումի մեջ ռեկտոր Խաչատրյանը հիմք է ընդունել Նաեւ հեռուստաէթերով Լուսինե Աշուղյանի արած մի շարք հայտարարություններ՝ դրանք Նույնպես որակելով որպես իր հասցեին արված զրպարտություն: Այսպես, «Մեր ռեկտորը Նոր օրինակարգ է ստեղծել եւ դասախոսների հետ մեկ տարով կամ տասը ամսով պայմանագիր է կնքում, եւ յուրաքանչյուր դասախոս, անկախ իր գիտական ձեռքբերումներից, անկախ իր հմտություններից, կարողություններից, ցանկացած պահի կարող է մտածել, որ կարող է դուրս մնալ աշխատանքից: Դա փաստորեն դասախոսներին եւ ընդհանրապես աշխատողներին ստրկական կախման մեջ է զցում ռեկտորից, եւ բոլորը պարտավոր են կամ ստիպված են իրենց աշխատանքը չկորցնելու: Խամար կամ քծնեն, կամ սիրաշահեն եւ չգիտեմ այլ ուրիշ միջոցներ... Բոլորն էլ գիտեն, որ ինստիտուտում հայտարարություն է տրվում, ապա տրվում է՝ որոշակի մարդու Նկատի ունենալով, իսկ եթե որեւէ մեկը մրցույթին մասնակցի, բնականաբար, ոչ մի շանս չունի... Այնպիսի օրենքներ, այնպիսի դրվածք է, որ յուրաքանչյուր մարդ պարզապես սարսափում է, որ հաջորդ պահին կարող է դրսում հայտնվել»:

Գ. Խաչատրյանը Լոռու մարզի ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարան (Ալավերդու Նստավայր) ներկայացրած հայցով, համաձայն ՀՀ քաղ. օր.-ի 1087.1-րդ հոդվածի, դատարանին խնդրել է «զրպարտության համար պատասխանող Լուսինե Աշուղյանին պարտավորեցնել Նույն լրատվամիջոցներով՝ ATV հեռուստաընկերության «Կիսաբաց պատուհաններ» հաղորդաշարով եւ «Յետք» թերթով իրապարակայնորեն հերքել զրպարտություն համարվող փաստացի տվյալները եւ պատասխանողից հօգուտ ինձ բռնագանձել 2 մլն ՀՀ դրամ, ինչպես Նաեւ ՀՀ քաղ. դատ. օր.-ի 68-րդ հոդվածով Նախատեսված դատական ծախսերը»:

«Մենկսորն ընդդեմ ճախկիւն դասախոսի» գործի քննությունը օրենքի խախտումով է սկսվել

Այս գործով առաջին դատական Նիստը Նշանակված էր օգոստոսի 23-ին Ալավերդի քաղաքում: Ըստ ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 82-րդ հոդվածի՝ հայցը հարուցվում է պատասխանողի բնակության (գտնվելու) վայրի դատարանում: Լուսինե Աշուղյանի փաստացի գրանցման եւ բնակության վայրը ոչ թե Ալավերդին է, այլ Վանաձորը: Այդ մասին Նշված է Նաեւ հայցադիմումում, որն ընդունվել է Լոռու մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի Վանաձորի Նստավայրում, ապա դատարանի Նախագահի կողմից ուղարկվել է Ալավերդու դատարան: Ալա-

վերդու դատավորը հայցադիմումն ընդունել է վարույթ՝ որոշման մեջ նշելով, որ հայցի ընդունումը մերժելու կամ այն վերադարձնելու հիմքեր չկան:

Լոռու մարզի առաջին ատյանի դատարանի աշխատակազմի ղեկավար Ժաննա Ալչանգյանը, պատճառաբանելով դատարանի նախագահի՝ հայցը ոչ ըստ պատասխանողի բնակության վայրի ուղարկելու որոշումը, նշեց, որ այն Ալավերդու դատարան է ուղարկվել Վանաձորի դատարանի դահլիճների ծանրաբեռնվածության պատճառով: Եվ ավելացրեց, որ այդ առումով օրենքի խախտում չկա, քանի որ Ալավերդու դատարանը Լոռու մարզի դատարանի ստատվայր է:

Ըստ փաստաբան Արայիկ Պապիկյանի՝ դատական հայցը դատարանի որեւէ ստատվայր ուղարկելու գործընթացը կարգավորվում է ներքին իրավական ակտերով: Սակայն, նրա ասելով, ինչ ակտերով էլ առաջնորդվի դատարանի նախագահը, նրա որոշումը պետք է համապատասխանի Զողաքացիական դատավարության օրենսգրքին: «Դատարանի նախագահը պարտավոր է արդարադատություն իրականացնել ոչ թե իր հայեցողությամբ, այլ օրենքով սահմանված կարգով», - ասում է փաստաբանը: Արայիկ Պապիկյանի տեղեկացմամբ՝ օրենքը թույլատրում է դատարանի փոփոխություն մի քանի դեպքերում, երբ պատասխանողի գտնվելու վայրը անհայտ է, պատասխանողները մի քանիսն են եւ գտնվում են տարբեր մարզերում, երբ վերադաս ատյաններից գործը հետ է ուղարկվում առաջին ատյանի տվյալ ստատվայրի դատարան, կամ դատարանի փոփոխության վերաբերյալ կողմերի միջեւ առկա է փոխադարձ համաձայնություն ալիմենտի բռնագանձման, հայրությունը որոշելու վերաբերյալ հայցերի դեպքերում: «Օրենքով նախատեսված նման բացառություններ այս գործում չկան, - նշում է փաստաբանը, - Լուսինե Աշուղյանի դեմ հարուցված հայցը պետք է քննվի Վանաձորի ստատվայրում»:

Օգտվելով իր դատավարական իրավունքից՝ Լուսինե Աշուղյանը բացարկ է հայտնել Ալավերդու դատավորին՝ խնդրելով չեղյալ հայտարարել «օրենքի խախտմամբ նշանակված դատաքննությունը եւ գործը քննել Վանաձորի դատարանում: Այս մասին բարձրաձայնելուց հետո նշանակված դատական նիստը հետաձգվեց եւ վերանշանակվեց Վանաձորի ստատվայրում՝ չնայած գործը շարունակում է մնալ Ալավերդու դատավոր Ս. Բաղդասարյանի վարույթում:

Կողմերի փաստաբաններն ու հակափաստաբանները

Լոռու մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանի Վանաձորի ստատվայրում այս գործով դատավարությունը սկսվել է սեպտեմբերի 7-ին:

Դատարանում ռեկտոր Գ. Խաչատրյանի կողմից որպես լիազորված անձ հանդես է գալիս Լեռնապատի համայնքապետ Վանո Եղիազարյանը, ով աշխատում է Վանաձորի մանկավարժական ինստիտուտի գրականության ամբիոնում որպես դոցենտ:

Որպես պատասխանող իր դիրքորոշումը դատարանին հայտնելով՝ Լուսինե Աշուղյանը նշել է, որ չի գրպարտել ռեկտոր Խաչատրյանին: Հեռուստաթերից ակնարկել է նրա արած օրենսդրական խախտումների մասին եւ հայտնել իրականությունից բխող իր կարծիքը: Ապա դատարանին ներ-

կայացրեց իր խոսքերը հիմնավորող ապացույցներ: Իր մատնանշած՝ ռեկտորի կողմից զանգվածային օրինախախտումների վերաբերյալ Նախկին դասախոսը վկայակոչեց բուհի աշխատողների հետ ռեկտորի կնքած աշխատանքային պայմանագրերը:

Ըստ Նրա՝ դասախոսական պաշտոնը ընտրովի է, դասախոսը մրցույթով ընտրվում է 5 տարի ժամկետով, որը լրանալուց հետո այդ պաշտոնի համար պետք է հայտարարվի նոր մրցույթ: Այնինչ, ըստ Նրա, բուհում «չգրված օրենք» է պայմանագրի ժամկետը լրանալուց հետո մրցույթ չհայտարարելն ու աշխատողների հետ 1 տարով պայմանագրեր կնքելը:

Անվանակոչելով բուհի մի շարք դասախոսների եւ ղեկավար պաշտոնյաների՝ պատասխանողը միջնորդեց դատարան բերել այն աշխատակիցների գործերը, որոնք 5 տարուց ավելի աշխատում են բուհում, սակայն ընտրված չեն մրցույթով, որոնց հետ պայմանագիր է կնքվել ոչ ընտրված ժամկետով, որոնց պայմանագրի ժամկետը լրանալուց հետո այն երկարաձգվել է համաձայնագրերով, լաբորանտավարչական աշխատողների գործերը, որոնց հետ նույնպես պայմանագիր է կնքվել որոշակի ժամկետով, ինչպես նաեւ համատեղությամբ աշխատողների, այդ թվում՝ հայցվորի ներկայացուցիչ Վանո Եղիազարյանի փաստաթղթերը:

«Յետքի» ներկայացուցիչը չառարկեց ներկայացված միջնորդության դեմ: Դատարանը բավարարեց պատասխանողի՝ նշված փաստաթղթերը դատարան բերելու միջնորդությունը՝ նշելով, որ դրանց վերաբերելիությունը գործին դատարանը կքննարկի այդ փաստաթղթերը հետազոտելուց հետո:

Լուսինե Աշուղյանի կարծիքով՝ այդ պայմանագրերը աշխատողներին կախման մեջ են գցում ռեկտորից: Ստաժելով, որ պայմանագրի ժամկետը լրանալուց հետո կարող են դրսում հայտնվել, նրանք ամեն կերպ փորձում են սիրաշահել ռեկտորին՝ իրենց տեղը չկորցնելու համար:

Նախկին դասախոսի ասելով՝ այն բանից հետո, երբ օրենսդրական խախտումների մասին բարձրաձայնել է ՀՀ վերադաս ատյաններին, հանդես է եկել մամուլով, եւ ապա իր հայտարարությունների հիման վրա հանձնաժողով է եկել Նախարարությունից՝ բուհում ստուգումներ կատարելու: Ռեկտորը կանչել է իրեն եւ սպառնացել, որ եթե մի անգամ էլ համարձակվի գրել՝ նա իրեն վարչական պատասխանատվության կենթարկի կամ դատական գործ կսկսի իր դեմ: Ըստ Լուսինե Աշուղյանի՝ իր եւ ռեկտորի լարված փոխհարաբերությունների ընթացքում բուհի աշխատակիցները փորձել են հաճոյանալ ռեկտորին, նույնիսկ՝ «օրինախախտումների գնով»:

Նա վկայակոչեց ռեկտորին «քծնելու, սիրաշահելու» դեպքեր՝ հիմնավորելով նաեւ իր ասած «զարտուղի այլեայլ միջոցներ» արտասայտությունը: Մատնանշելով հայցվորի ներկայացուցչին՝ ասաց, որ ռեկտորին քծնողներից մեկն էլ Վանո Եղիազարյանն է, ով «Առավոտ» օրաթերթում իր տպագրած հոդվածից հետո ստորագրություններ է հավաքել իր դեմ մի գրության տակ, որում փորձել են խեղաթյուրված կերպով ներկայացնել իր եւ ամբիոնի վարիչի փոխհարաբերությունները: Այն դեպքում, երբ Վանո Եղիազարյանը ամբիոնի անդամ չէր եւ չէր կարող իմանալ՝ ինչ է կատարվում ամբիոնում: Այդ ձեռով նաեւ նշված գրությունը ստորագրել են ամբիոնների եւ բաժինների վարիչներ, ովքեր տեղյակ չէին իրենց ամբիոնի անցուղարձից: Բայց, չնայած դրան, ստորագրել են:

Հայցվորի ներկայացուցիչ Վանո Եղիազարյանը պատասխանեց, որ «Առավոտ» օրաթերթի հոդվածից հետո ինքն անձամբ մտադիր էր դատի տալ Լուսինե Աշուղյանին այն արտահայտության համար, որ իրենք բժնում, սիրաշահում են նեկտորին, սակայն նեկտորի խնդրանքով չի դիմել դատարան: Ինչ վերաբերում է ստորագրահավաքին, ապա բանասիրականի դեկանն ու ինքը որոշել էին Լուսինե Աշուղյանի հոդվածին պատասխան գրել եւ ստորագրվաք էին կազմակերպել՝ թերթին ուղարկելու համար: Բայց պատասխանն այդպես էլ չի տպագրվել: Ասաց, որ ինքը բժնանքից չէ, որ հայտնվել է դատարանում, նեկտորն իր մտերիմ ընկերն է ու բարեկամը: Վերջին տարիներին ինքը նաեւ նեկտորի տղայի քավորն է:

«Յեռքի» ներկայացուցչի հարցին՝ ի՞նքն է առաջարկել նեկտորին՝ դատարանում որպես նրա ներկայացուցիչ հանդես գալ, թե՞ նեկտորն է դիմել իրեն այդ հարցով, Վանո Եղիազարյանը պատասխանեց, որ ինքն անձամբ է առաջարկել նեկտորին նրա արժանապատվությունը պաշտպանել:

Որպես նեկտորին «քծնելու, սիրաշահելու» արտահայտություն՝ Լուսինե Աշուղյանը փաստարկեց հետեւյալ երկու հանգամանքը: Հայոց լեզվի ամբիոնի անդամները դիմել էին նեկտորին՝ իր պատճառով խաթարված՝ ամբիոնի նախկին առողջ մթնոլորտը վերականգնելու խնդրանքով: Ռեկտորն այդ դիմումը մակագրել էր բանասիրական ֆակուլտետի դեկանին, որպեսզի իր հարցը քննարկվի ուսումնամեթոդական խորհրդի նիստում: Ըստ ներբուհական կանոնակարգի՝ ֆակուլտետային խորհուրդը կամ ուսումնամեթոդական խորհուրդը իրավասություն չունի վարքագծի վերաբերյալ հարց քննարկելու:

«Խորհրդի անդամները՝ դեկաններ, ամբիոնի վարիչներ եւ ուսգծով պրոռեկտորը, նեկտորին հաճոյանալու համար օրինախախտում են կատարել՝ խախտելով իրենց կողմից ընդունված կանոնադրությունը: Նրանք շատ լավ իմացել են, որ նման իրավասություն չունեն: Այսինքն՝ օրենսդրական խախտման ձեռով էին պատրաստ նեկտորին սիրաշահել», - հիմնավորեց Լուսինե Աշուղյանը: Վերջինս նաեւ հիշատակեց իրեն՝ հայոց լեզվի ամբիոնի կողմից տրված նկատողության մասին, որը նույնպես օրենքի խախտում է: Լուսինե Աշուղյանի բացակայությամբ նրա հարցը քննարկվել էր ամբիոնի նիստում, եւ նկատողություն էր հայտարարվել:

Հայցվորի ներկայացուցիչը չժխտեց, որ հայոց լեզվի ամբիոնի վարիչը ապօրինի կերպով է նկատողություն հայտարարել Լուսինե Աշուղյանին՝ դրա իրավունքը չունենալով: Սակայն մյուս նիստի վերաբերյալ ասաց, որ նեկտորը ճիշտ է վարվել՝ ամբիոնի անդամների դիմումը մակագրելով ֆակուլտետի դեկանին, ում ֆակուլտետում խնդիրներ են առաջացել: Մնացածը վերաբերում է ֆակուլտետի դեկանի իրավասություններին:

Լ. Աշուղյանը պնդեց, որ կա ֆակուլտետի դեկանին նեկտորի մակագրած դիմում՝ իր հարցը բանասիրական ֆակուլտետի ուսումնամեթոդական խորհրդի նիստում քննարկելու վերաբերյալ: Եվ միջնորդեց նշված փաստաթուղթը բերել դատարան: Դատարանը բավարարեց Լուսինե Աշուղյանի միջնորդությունը:

Եթե «Յրապարակը» չկատարեր ԴԱՅԿ-ի որոշումը, ապա քրեական գործ կհարուցվեր

ԴԱՅԿ ծառայության աշխատակիցներից մեկը սեպտեմբերի 7-ին այցելել է «Յրապարակ» օրաթերթի խմբագրություն եւ հայտարարել, թե 3 մլն դրամի չափով արգելանք է դրվում «Յրապարակ» օրաթերթ ՍՊԸ-ին պատկանող գույքի վրա, ինչպես նաեւ «արգելել «Յրապարակ» օրաթերթը ՍՊ ընկերությանը սույն քաղաքացիական գործով առկա վեճի հետ կապված որեւէ տեղեկատվության տարածումը՝ մինչեւ գործով վերջնական ակտ կայացնելը»:

Խմբագրությունում նույնիսկ չգիտեին, թե խոսքը որ քաղաքացիական գործի մասին է, ով է իրենց դատի տվել, ինչի համար եւ ինչ է պահանջում:

Օրաթերթի գլխավոր խմբագիր Արմինե Օհանյանը «Յետքի» հետ զրույցում ասաց, որ դատարանից չի ստացել Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Կարինե Պետրոսյանի որոշումը՝ գույքի վրա արգելանք դնելու եւ տեղեկատվություն տարածելու իրավունքից զրկելու մասին: «Նախ, մենք չգիտենք, թե ինչ վեճի մասին է խոսքը: Հայցադիմումը չեմ ստացել, դատավորի որոշումը չեմ ստացել, միանգամից մտնում է ԴԱՅԿ կատարողը եւ ասում, որ ձեր հետ կապված բան եմ բերել, պիտի ստորագրեք եւ արգելանք դնեմ ձեր գույքի եւ իրավունքի վրա», - ասում է Արմինե Օհանյանը:

Խմբագրությունում միայն ենթադրում էին, թե ով կարող է իրենց դատի տալ: Խոսքը Դատական դեպարտամենտի ղեկավար Միսակ Մարտիրոսյանի մասին է: Օրաթերթը հրապարակել էր մի նամակ, ըստ որի՝ դատական դեպարտամենտի մի խումբ աշխատակիցներ գրել են, թե դեպարտամենտում ինչ է կատարվում, եւ բողոքում են Վճռաբեկ դատարանի նախագահից ու դեպարտամենտի ղեկավարից: Այդ նամակը ուղարկվել է դատախազություն եւ արդարադատության նախարարություն: Գլխավոր դատախազն էլ այն մակագրել եւ ուղարկել է ոստիկանության կազմակերպված հանցագործության դեմ պայքարի 6-րդ վարչություն, ջանի որ նամակի բովանդակության մեջ առկա են եղել հանցակազմի տարրեր, եւ հիմա քննություն է ընթանում: «Յրապարակի» ձեռքում է հայտնվել այդ նամակը, եւ այն ներկայացրել են ընթերցողներին:

Նամակում մասնավորապես ասված է. «Դատական դեպարտամենտի ղեկավար Միսակ Մարտիրոսյանի ղեկավարությամբ եւ Արման

Մկրտումյանի բարձր հովանու ներքո համակարգը գնում է վերջնական կործանման: Այն, ինչ այսօր կատարվում է Դատական դեպարտամենտում, ավելի շատ նման է տոտալիտար ռեժիմով աշխատող մի կառույցի, որն անմիջականորեն ղեկավարում է նախկինում դատախազությունից կաշառակերության համար հեռացված Միսակ Մարտիրոսյանը: Մարտիրոսյանի ղեկավարության ժամանակ դատական ծառայողները դեպարտամենտի անունը դրեցին «միսակնոց», քանի որ սույն հիմնարկում ամեն ինչ միայն ինքն է որոշում»,- ասվում է «Հրապարակ»-ում հրապարակված նամակում:

«Հարցնում եմ ԴԱՀԿ աշխատակցին, թե ի՞նչ է նշանակում տեղեկատվության տարածման արգելքը, ասում է՝ դե հողվածներ չպիտի տպեք: Հարցնում եմ՝ իսկ կարո՞ղ եմ ասուլիս, հարցազրույց տալ, պատասխանում է՝ երեկ չէ: Իհարկե, ճիշտ է ասում, որովհետեւ դատավորն անորոշ է որոշումը գրել,-ասում է «Հրապարակի» խմբագիրը եւ ավելացնում,- ուրեմն այդ ամբողջ համակարգում մի գրագետ մարդ չկա՞ր, որ դատավորին ասեր՝ Սահմանադրությանը դեմ բան ես անում: Տեղեկատվության տարածման իրավունքը Սահմանադրությունն է որոշում, ոչ թե հարգելի դատավորը»:

Արմինե Օհանյանը ԴԱՀԿ-ի աշխատակցից նաեւ հետաքրքրվել է, թե ի՞նչ է սպառնում իրեն, եթե որոշումը չկատարի: Վերջինս պատասխանել է, թե «ԴԱՀԿ-ի մասին» օրենքը փոխվել է, խստացվել է, եւ չկատարելու դեպքում քրեական գործ են հարուցում, որը նախատեսում է մինչեւ 2 տարվա ազատազրկում: «Պատկերացնո՞ւմ եք, եթե հիմա այդ թեմայի շուրջ մեկ կյուլօ տպեմ՝ կարող է քրեական գործ հարուցեն ու ինձ ազատագրկեն»:

Արմինե Օհանյանի ասելով՝ հայրը դատարան է ուղարկվել օգոստոսի 31-ին, դատարանը հայցն ընդունել է վարույթ եւ անմիջապես արգելանքի որոշում կայացրել: Հայցվոր կողմը չի սպասել, որ դատավորի որոշումը պաշտոնական ընթացակարգով հասնի ԴԱՀԿ-ին: Նա անմիջապես դիմել է դատարան, վերցրել է որոշումն ու տարել է ԴԱՀԿ: «Փոստային ծառայությունը դեռ չի հասցրել ինձ հայցադիմումը հասցնել, ԴԱՀԿ-ն արդեն կատարողական վարույթ է հարուցել»,-ասում է խմբագիրը:

Խմբագիրն ասաց, որ կատարելու է դատարանի որոշումը, քանի որ այն չկատարելու համար կամ պետք է թողնել այս երկրից գնալ, կամ էլ «բեսպրեդելի» մեջ գործել: «Լավ, ես վեճի հետ կապված չեմ խոսի, Դատական դեպարտամենտի, նրա ղեկավարի մասին կյուլօ չեմ գրի: Բայց հո ինձ չեն արգելել դատավորի ապօրինի որոշման մասին խոսել կամ քրեադատավարական խախտումների մասին չիրապարակել: Ի վերջո, ինձ են արգելել, հո բոլոր լրատվամիջոցներին չե՞ն արգելել, նրանք հրապարակելու են, չե՞: Իմ բերանը փակեցին, բա մնացած թերթերի՞նը: Դատավորը պետք է միանգամից որոշում կայացնեք, որ այս թեմայով մամուլին ընդհանրապես արգելում է հրապարակումներով հանդես գալ, միակ ձեռը դա կլինեք»:

«Հետքը» որոշում կայացրած դատավոր Կարինե Պետրոսյանից հետաքրքրվեց, թե ինչու է ԴԱՀԿ-ն վարույթ հարուցել առանց դատավորի որոշումը «Հրապարակին» ուղարկելու, եւ ինչու հայցադիմումը պա-

տասխանող կողմը չի ստացել, որ հասկանա, թե որն է վեճի առարկան: «Ընդամենը պետք է տիրապետել քաղաքացիական դատավարության 95-րդ հոդվածին, այլ հարցի չեմ պատասխանի: Իմ բացատրությունը տալիս եմ իմ որոշումներով, դրանից բացի այլ բան չեմ կարող ասել», - ասաց դատավոր Պետրոսյանն ու անջատեց հեռախոսը:

Դատավորի հիշատակած հոդվածը բոլորովին այլ բովանդակություն ունի եւ չի վերաբերում մեր հարցին: Նշված հոդվածը կարգավորում է, թե պատասխանողը ինչ ժամկետներում եւ կարգով պետք է հայցադիմումի պատասխան ներկայացնի: Զանի որ պատասխանողը հայցադիմում չի ստացել, դրան պատասխանելու մասին խոսելն ավելորդ է:

Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը իր որոշումներում այլ ան է ասում

«Օբզերվերը եւ Գարդիանս» ընդեմ Միացյալ Թագավորության» գործով Եվրոպական դատարանը գտել է, որ նախնական արգելքների հետ կապված վտանգներն այնպիսին են, որ դրանք պետք է մասնակրկիտ ուսումնասիրության ենթարկվեն դատարանի կողմից, մասնավորապես մամուլի պարագայում, քանի որ նորությունները «շուտ փչացող ապրանք» են, եւ նույնիսկ շատ կարճ ժամանակահատվածով դրանց հրապարակումն ուշացնելը կարող է արժեզրկել նորությունը:

Եթե գույքը արգելանքի տակ դնելու դատարանի որոշումը միանշանակ ընկալելի է, ապա նույնը չի կարելի ասել տեղեկատվություն տարածելու արգելքի մասին: Յետեւաբար, այս առումով Կարինե Պետրոսյանի որոշումը՝ թերթին զրկել տեղեկատվություն տարածելու իրավունքից, շատ ըվդհանրական է եւ կարող է տարբեր կիրառություն ունենալ, ինչը, ի վերջո, կարող է խոչընդոտել խոսքի ազատության իրավունքի իրացմանը:

ՄԻԵԴ-ի մեկ այլ որոշումով էլ՝ «Սանդեյ Թայմս»-ն ընդդեմ Միացյալ Թագավորության» (1979, Application No. 6538/74), ասվում է, որ ՄԻԵԴ անդամ պետություններին վերապահվում է հայեցողության լուսանցք՝ որոշելու, թե արդյոք արտահայտվելու ազատության սահմանափակումներն անհրաժեշտ են: Այդ հայեցողության շրջանակը տարբեր է՝ կախված հետաալնդվող նպատակից. առավել լայն հայեցողություն է տրվում բարոյականության պաշտպանության համար անհրաժեշտ սահմանափակումների հարցում եւ ավելի քիչ՝ «դատական իշխանության հեղինակության»՝ շատ ավելի օբյեկտիվ հասկացության հարցում»:

Բացի այդ, ՄԻԵԴ-ը նշում է. «Դատական իշխանության հեղինակություն» արտահայտությունը ներառում է, մասնավորապես, այն, որ դատարաններն են հանդիսանում իրավունքների եւ պարտականությունների ճանաչման եւ դրանց վերաբերյալ վեճերի լուծման պատշաճ ֆորումը եւ որպես այդպիսին՝ ընկալվում հանրության կողմից: Ի լրումն սրա՝ լայն հանրությունը պետք է ունենա հարգանք եւ վստահություն այդ գործա-

ռույթն իրականացնելու՝ դատարանի կարողության նկատմամբ»:

ՄԻԵԴ-ը համարել է, որ արգելքը սահմանվում է հետեւյալ հիմքերով.

- *անփութության հարցը «նախորոշելով»՝ հողվածը կհանգեցնէր օրենքի գործընթացների նկատմամբ անհարգալից վերաբերմունքի կամ հանդես կգար որպես միջամտություն արդարադատության իրականացմանը,*
- *հողվածն այնպիսին էր, որ դրանով ընկերության շուրջ կծավալվէր հանրային խիստ նախապաշարված քննարկում գործի կոնկրետ հանգամանքների համատեքստում, իսկ նման քննարկման դեմ առարկությունն այն կլինէր, որ այն կխոչընդոտէր հայցվորների՝ դատարանին ապավինելու իրավունքի իրականացմանը,*
- *հողվածի պատճառով ընկերության վրա կգործադրվէր մեծ ճնշում եւ դատավարության ժամանակ քննվող հարցերի վերաբերյալ կանխակալ կարծիք կծեւավորվէր, իսկ արհամարհանքի մասին օրենքի իմաստը դատարան դիմելու գործում որեւէ միջամտության կանխումն է,*
- *մամուլի կողմից կանխակալ կարծիքի ձեւավորումն անխուսափելիորեն կհանգեցնէր կողմերի արծագանքներին, ինչի պատճառով կծեւավորվէր «թերթերի կողմից իրականացվող արդարադատության» վտանգը, ինչն անհամատեղելի է արդարադատության պատշաճ իրականացման հետ, եւ*
- *դատարանները պարտավոր են պաշտպանել կողմերին կանխակալ կարծիքի նախապաշարմունքներից, ինչը ներառում է պաշտպանություն մինչդատական հրապարակայնությունից:*

Նաշտության համաձայնություն

Լրագրողական հանրությունը մեծ աղմուկ բարձրացրեց այս գործի առնչությամբ, հատկապես՝ կապված դատարանի կիրառած հայցի ապահովման միջոցի կապակցությամբ, որով թերթին արգելվել էր մինչեւ դատարանի վճռի ուժի մեջ մտնելը տեղեկատվություն հաղորդել վեճի առարկայի մասին: Եվ մինչ բուն դատաքննությունը Միսակ Մարտիրոսյանի առաջարկով «Հրապարակը» հաշտության համաձայնության գնաց: Բանակցությունների արդյունքում համատեղ ուժերով կազմվեց եւ «Հրապարակ» թերթում տպագրվեց հետեւյալ տեքստը.

«Միսակ Մարտիրոսյանը եւ «Հրապարակ օրաթերթ» ՄՊԸ-ն, ի դեմս տնօրեն Արմինե Օհանյանի, Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի վարույթում գտնվող թիվ ԵԿԿ/1933/02/11 քաղաքացիական գործով ըստ հայցի Միսակ Մարտիրոսյանի ընդդեմ «Հրապարակ օրաթերթ» ՄՊԸ-ի՝ պատվի, արժանապատվության պաշտպանության եւ փոխհատուցման պահանջի մասին, հաշտությամբ ավարտելու նպատակով, ղեկավարվելով ՀՀ քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 33-րդ հոդվածով՝ կնքե-

ցին սույն հաշտության համաձայնությունը հետեւյալի մասին.

1. Պատասխանող «Հրապարակ օրաթերթ» ՍՊԸ-ն 2011 թվականի օգոստոսի 11-ի «Դատական դեպարտամենտը «Միսակնոց» եւ 2011 թվականի օգոստոսի 12-ի՝ «Դատական դեպարտամենտը՝ «Միսակնոց-2» վերնագրով հոդվածներում հրապարակել է նամակ՝ ուղղված ՀՀ արդարադատության նախարարին եւ ՀՀ գլխավոր դատախազին: Այդ հոդվածում տեղ գտած բոլոր հայտարարությունները, որակումները, գնահատականները մեջ են բերվել նշված նամակից, որը հոդվածների տպագրությունից առաջ մուտքագրվել է ՀՀ արդարադատության նախարարության եւ ՀՀ գլխավոր դատախազության դիմումների եւ նամակների բաժիններում, ապա հետագայում դարձել ՀՀ ոստիկանության 6-րդ վարչության քննության առարկա: «Հրապարակի» հետաքննության արդյունքում պարզվել է, որ նամակում նշված փաստական հանգամանքները չեն համապատասխանում իրականությանը, իսկ դրված միակ ստորագրությունը կեղծ է:
«Հրապարակ օրաթերթ» ՍՊԸ-ն ցավում է, որ դրսևորել է շտապողականություն, որի արդյունքում նշված նամակում արված որոշ արտահայտություններ, որոնք տպագրվել են օրաթերթում, չեն համապատասխանել իրականությանը եւ արատավորել են հայցվորի՝ ՀՀ դատական դեպարտամենտի ղեկավար Միսակ Մարտիրոսյանի պատիվն ու արժանապատվությունը՝ զրպարտել եւ վիրավորել են նրան:
2. Հայցվորը հրաժարվում է թիվ ԵԿԴ/1933/02/11 քաղաքացիական գործով պատասխանողի նկատմամբ իր նյութաիրավական եւ այլ պահանջներից:
3. Կողմերը սույն հաշտության համաձայնությունը ներկայացնում են դատարանին՝ այն հաստատելու եւ գործի վարույթը կարճելու միջնորդությամբ: Կողմերը հայտարարում են, որ տեղյակ են հաշտության համաձայնության հետ կապված դատավարական հետեւանքներին:

«Այս մի դատական վեճը կարելի է ավարտված համարել: Սակայն մենք շարունակում ենք «դատվել» Ռոբերտ Զոչարյանի, Մարգարիտա Խաչատրյանի եւ Պարույր Հայրիկյանի հետ: Իսկ առջեւում նախընտրական շրջան է, եւ կարծում եմ՝ դեռ շատերը չեն դիմանա այդ գայթակղությանը եւ մեզ դատի կտան»,- վեճի ավարտից հետո իր խմբագրականում գրել է գլխավոր խմբագիր Արմինե Օհանյանը:

Նախկին տնօրենն ու որդին ընդդեմ «168 ժամ» թերթի

Գրանց 4 մլն դրամ են դաժանում

Էջմիածնի թիվ 2 ավագ դպրոցի նախկին տնօրեն Սուսաննա Նազարյանը անչափահաս որդու հետ դատի է տվել «168 ժամ» թերթին: Տնօրենն ու որդին թերթից պահանջում են 4 մլն դրամի հատուցում:

Նախկին տնօրենը հայցադիմումով պահանջում է դատարանից «պարտավորեցնել «168 ժամ» ՍՊ ընկերությանը եւ լրագրող Մարինե Մարտիրոսյանին՝ «168 ժամ» թերթի միջոցով հերքել տեղեկատվությունն առ այն, որ ես հանդիսանում եմ դպրոցում բարոյահոգեբանական անառողջ մթնոլորտ ստեղծող, աշակերտներին սեռական բնույթի վիրավորանքներ, հայիոյանքներ տվող տնօրինուհի: «168 ժամ» ՍՊԸ-ից եւ լրագրող Մարինե Մարտիրոսյանից համապարտության կարգով հոգուտ Սուսաննա Նազարյանի բռնագանձել 2մլն 33 դրամ՝ որպես զրպարտության դիմաց փոխհատուցում»:

Որդին՝ թիվ 2 ավագ դպրոցի աշակերտ Տիգրան Տերտերյանը, եւս հայցադիմումը ներկայացրել է նույն պահանջով: Նա էլ իր հերթին պահանջում է, որ դատարանը պարտավորեցնի «168 ժամ» ՍՊ ընկերու-

թյանը եւ լրագրող Մ. Մարտիրոսյանին «168 ժամ» թերթի միջոցով հերքել տեղեկատվությունն առ այն, որ ես՝ Տիգրան Համլետի Տերտերյանս, հրդեհել եմ դպրոցի փաստաթղթային արխիվը: «168 ժամ» ՄԴԸ-ից եւ լրագրող Մ. Մարտիրոսյանից համապարտության կարգով հոգուտ Տիգրան Համլետի Տերտերյանի բռնազանձել 2մլն ՀՀ դրամ՝ որպես զրպարտության դիմաց փոխհատուցում»:

Տիգրանը նաեւ պահանջել է հայցազնի չափով արգելանք դնել թերթին պատկանող գույքի կամ դրամական միջոցների վրա:

Ամեն ինչ սկսվեց այն բանից հետո, երբ նույն դպրոցում սովորող Ալբերտ Հարությունյանը լրատվամիջոցներին պատմեց, թե ինչպես է տնօրենը դպրոցում հայիոյում ու վիրավորում աշակերտներին:

ՉԼՄ-ների հրապարակումներից եւ ծնողների բողոքներից հետո նախարար Աշոտյանը տեսչական ստուգում իրականացրեց Էջմիածնի թիվ 2 ավագ դպրոցում: Հայտնաբերվեցին մի շարք ֆինանսական խախտումներ, եւ երկու նկատողությունից հետո Սուսաննա Նազարյանը հեռացվեց դպրոցից:

Նրանց երկու առանձին հայցերի դատալսումը սկսվեց սեպտեմբերի 26-ին Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում:

Դատավորի հարցին, թե ինչն է հայցվորը դիտում որպես զրպարտություն, հայցվորի ներկայացուցիչ Գ. Գեւորգյանը պատասխանեց, որ հողվածում գետեղված արտահայտությունը, թե հայցվորը հանդիսանում է դպրոցում բարոյահոգեբանական անառողջ մթնոլորտ ստեղծող, աշակերտներին սեռական բնույթի վիրավորանքներ, հայիոյանքներ տվող տնօրինուհի, զրպարտում է հայցվորի պատիվն ու արժանապատվությունը:

Դատասխանողի ներկայացուցիչ Ա. Հակոբյանը առարկեց հայցապահանջին՝ ավելացնելով, որ լրագրողն իր հողվածում նշել է իր տեղեկատվության աղբյուրները եւ պատրաստ է որպես վկա հրավիրել նրանց, ինչպես նաեւ դատարանին ներկայացրեց ձայնագրություն, որում առկա են վկաների պատմածները, որոնց հողվածի հեղինակը վկայակոչել է իր հողվածում:

Հողվածի հեղինակ Մ. Մարտիրոսյանն իր ելույթում ասաց, որ նախքան հողվածի հրապարակումը գնացել է դպրոց, գրուցել է տարբեր աշակերտների հետ՝ օրինակ բերելով Ալբերտ Հարությունյանին, ով բախում է ունեցել տնօրենի որդու հետ: Մ. Մարտիրոսյանն ավելացրեց նաեւ, որ իր հողվածից մեկ շաբաթ հետո քրեական գործ է հարուցվել սույն գործով, ինչպես նաեւ այն, որ ԿԳ նախարար Արմեն Աշոտյանի 30.04.11թ. 124-Ա1 հրամանով Ս. Նազարյանը աշխատանքից ազատվել է:

Սուսաննա Նազարյանի ներկայացուցիչը միջնորդություն արեց, որ նիստը հետաձգվի՝ պատասխանողի ներկայացրած ապացույցները՝ ձայնագրությունները, ուսումնասիրելու համար:

Ս. Նազարյանի որդին՝ Տիգրան Տերտերյանը, եւս պահանջում է, որ դատարանը պարտավորեցնի «168 ժամ» թերթին եւ լրագրող Մ. Մարտիրոսյանին հերքել տեղեկատվությունն առ այն, որ ինքը հրդեհել է դպրոցի փաստաթղթային արխիվը, ինչպես նաեւ թերթից ու լրագրողից զրպարտության դիմաց հոգուտ իրեն բռնազանձել 2 մլն դրամ:

Լրատվամիջոցի ներկայացուցիչ Ա.Յակոբյանը դատարանին ներկայացրեց ձայնագրություն, որում պատմվում է դպրոցի փաստաթղթային արխիվի հրդեհման մասին, ինչպես նաև միջնորդեց՝ դատարան հրավիրել վկաներին:

Հայցվորն էլ միջնորդեց, որ նիստը հետաձգվի՝ ապացույցների ծանոթանալու համար, ինչպես նաև դատարանին խնդրեց վկաներին հրավիրել, միջնորդության քննարկումը հետաձգել մինչև հաջորդ նիստը:

Դատարանը բավարարեց հայցվորի միջնորդությունը եւ հերթական նիստի օր նշանակեց նոյեմբերի 15-ը:

Դատարանը կասեցրեց թերթի դեմ գործի ֆննդությունը մինչև ֆրգործի ավարտը

Նոյեմբերի 15-ի նիստին «168 ժամ» թերթի ներկայացուցիչ Ա. Յակոբյանը դատարանին միջնորդեց՝ կասեցնել գործի վարույթը մինչև քրեական գործի ավարտը: Նշենք, որ թերթի եւ լրագրողի հրապակումների հիման վրա հարուցվել է քրեական գործ, որի նախաքննությունն առայժմ չի ավարտվել: Ա. Յակոբյանը գործը կասեցնելու համար ներկայացրեց մեկ այլ միջնորդություն եւս: Խոսքը օմբուդսմենի՝ ՍԴ ներկայացրած դիմումի մասին է, որը վերաբերում է ՀՀ քաղ.օր.-ի 1087.1-րդ հոդվածի (գրպարտության եւ վիրավորանքի մասին) որոշ դրույթների հակասահմանադրականությանը: Հայցվորի ներկայացուցիչ Գ. Գեորգյանը առարկեց միջնորդություններին, սակայն դատավոր Ա. Մելքումյանը առաջին միջնորդությունը բավարարեց եւ գործի վարույթը կասեցրեց մինչև քրգործի նախաքննության ավարտը: Հենց այս պատճառով էլ դատարանը երկրորդ միջնորդության վերաբերյալ դիրքորոշում չհայտնեց:

Նույն դատավոր Ա. Մելքումյանի վարույթում է գտնվում նաև Ս. Նազարյանի անչափահաս որդու՝ Տիգրան Տերտերյանի հայցն ընդդեմ նույն թերթի եւ լրագրողի: Պատասխանողի ներկայացուցիչ Ա. Յակոբյանը այս գործով եւս միջնորդեց՝ կասեցնել գործի քննությունը ՍԴ-ում քննվող դիմումի կապակցությամբ: Դատարանը, սակայն, ոչ թե կասեցրեց, այլ հետաձգեց քննությունը մինչև նոյեմբերի 30-ը:

Դեկտեմբերի 8-ին այս գործով տեղի ունեցած նիստում լսվեց լրագրող Մարինե Մարտիրոսյանի կատարած ձայնագրությունը, որտեղ էջմիածնի բնակիչ Սիրեն Եղիազարյանը լրագրողին հայտնում է Սուսաննա Նազարյանի որդու կողմից դպրոցի փաստաթղթային արխիվի հրդեհման մասին: Պատասխանող կողմը միջնորդեց Ս. Եղիազարյանին եւ եւս 3 անձանց դատակոչել որպես վկա: Սակայն դատարանը բավարար համարեց մեկ վկայի ցուցմունքը լսելը, որը տեղի կունենա դատաքննության փուլում՝ հունվարի 24-ին:

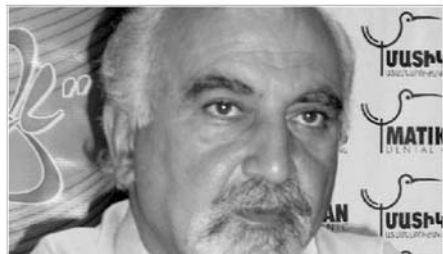

«Յրապարակը»՝ դարձյալ պատասխանողի կարգավիճակում

ամսագիր թվային և բջջային աշխարհի մասին

Հայրիկյանն էլ է փող ուզում

30/11/2011 | **ՍՈՍԻԱԿԱՆԱԿՈՒԹՅՈՒՆ**
 28/10/2011 | ՀԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Կենտրոն եւ Նոր-Ասլաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում դատավոր Սուբոյանի նախագահությամբ երեկ կայացել է «Պարույր Հայրիկյանն ընդդեմ կոմունիստներ Պետրոսյանի, Արթուր Գեղամ Գալստյանի, Արթուր Պետրոսյանի եւ «Յրապարակ» օրաթերթի» դատական ամսացին նկատը Յիջեցնենք, որ մուտ երկու ամիս արտաքին թեքող տեսակետն էր

Orange ամսական բաժանորդագրություններ

ՀԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

WELCOME TO EUROPE. Բարի գալուտ եվրոպա Ավրոպա հրավորի ծաղկման մասնակցությունը սկսվում է 977 թվականից, երբ Մելլո Առաջինը կնոջ յախից հետո

տեղափոխվում է այստեղ, կրակոմյան հողատարածքները հասնում է...

2011 թ. սեպտեմբերի 23-ին «Յրապարակը» հայցադիմում է ստացել, որով Պարույր Հայրիկյան-կոմունիստներ դատական վեճում ճանաչվել է պատասխանող կողմ:

Հուլիս ամսին թերթի էջերում բանավեճ էր ծավալվել կոմունիստներ Գեղամ Գալստյանի եւ Նորիկ Պետրոսյանի ու Պարույր Հայրիկյանի միջեւ: Կոմունիստներն իրենց վրդովմունքն էին հայտնել հունիսի 12-ին «Հայոց հարց» հաղորդաշարի ժամանակ Ստեփան Շահումյանի մասին ԱԿՄ առաջնորդ Պարույր Հայրիկյանի հնչեցրած գնահատականների վերաբերյալ: Նրանց «Չնչին, ինչպես Արարատին նետած քար» վերտառությամբ հողվածին հաջորդել էր Պարույր Հայրիկյանի պատասխանը՝ «Հայիոյելը թուլութեան խոստովանութիւն է» հողվածով: Հայրիկյանի պատասխանին էլ հաջորդել էր կոմունիստների պատասխան հողվածը՝ «Աղվեսը՝ հավերի պահապան...»:

Այդ հրապարակային բանավեճն ավարտվել էր Հայրիկյանի «Ղատի տա՞լ, թե՞ չտալ. այս է ինդիորը» հողվածով: Կոմունիստները դարձյալ պատասխան են ներկայացրել, սակայն խմբագրությունը հրաժարվել է այն տպագրել՝ համարելով, որ վեճի թեման սպառված է, եւ կողմերի արտահայտվելու հավասարությունն իրենք ապահովել են:

Այդուհանդերձ, Պ. Յայրիկյանը որոշել է դատի տալ իրեն «գրպարտողներին ու վիրավորողներին», այդ թվում եւ թերթին: Ըստ հայցադիմումի՝ հայցվորը խնդրում է՝ «Յրապարակին» պարտավորեցնել «հերքել Յայրիկյանի պատիվը, արժանապատվությունը եւ գործարար համբավն արատավորող տեղեկությունները», ինչպես նաեւ «հրապարակել սույն գործով դատարանի վճռի եզրափակիչ մասը»: Գումարի պահանջ հայցվորը չի ներկայացրել: Յայցադիմումում մի շարք արտահայտություններ են առանձնացված, որոնք, ըստ հայցվորի, ներկայացուցիչ, փաստաբան Լեւոն Բաղդասարյանի՝ վիրավորում են Յայրիկյանի պատիվն ու արժանապատվությունը:

Տարօրինակորեն, ինչպես հայտնել է «Յրապարակը», Պ. Յայրիկյանը միայն խմբագրության աշխատակցի գանգից է տեղեկացել, որ դատական գործընթաց է սկսվել, եւ շատ զարմացել է, որ «Յրապարակը» եւս ճանաչվել է պատասխանող կողմ: «Ես կարծում էի՝ այդ գործը սառել է: Ժամանակին երաշխավորագիր տվել եմ «Լեւ Գրուպ»-ի փաստաբանին, եւ նա պետք է զբաղվեր գործով: Փաստորեն, իմ ներկայացուցիչն, այնուամենայնիվ, ընթացք է տվել գործին,- «Յրապարակին» ասել է Յայրիկյանը եւ ավելացրել,- բայց ձեզ հետ ես որեւէ խնդիր չունեմ: Եթե հանկարծ, Աստված ոչ անի, ձեր դեմ որեւէ բան լինի, համոզված եղեք, որ ես կգամ դատարան եւ կասեմ, որ ձեր դեմ ես ոչինչ չունեմ եւ չեմ կարող ունենալ: Դա երեւի փաստաբանական աշխատանք է»:

Յայրիկյանը հրաժարվեց օրաթերթի դեմ ներկայացրած հայցից

Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում՝ դատավոր Մուրջյանի նախագահությամբ, հոկտեմբերի 28-ին կայացավ «Պարույր Յայրիկյանն ընդդեմ կոմունիստներ Գեղամ Գալստյանի, Նորիկ Պետրոսյանի եւ «Յրապարակ» օրաթերթի» դատական առաջին նիստը:

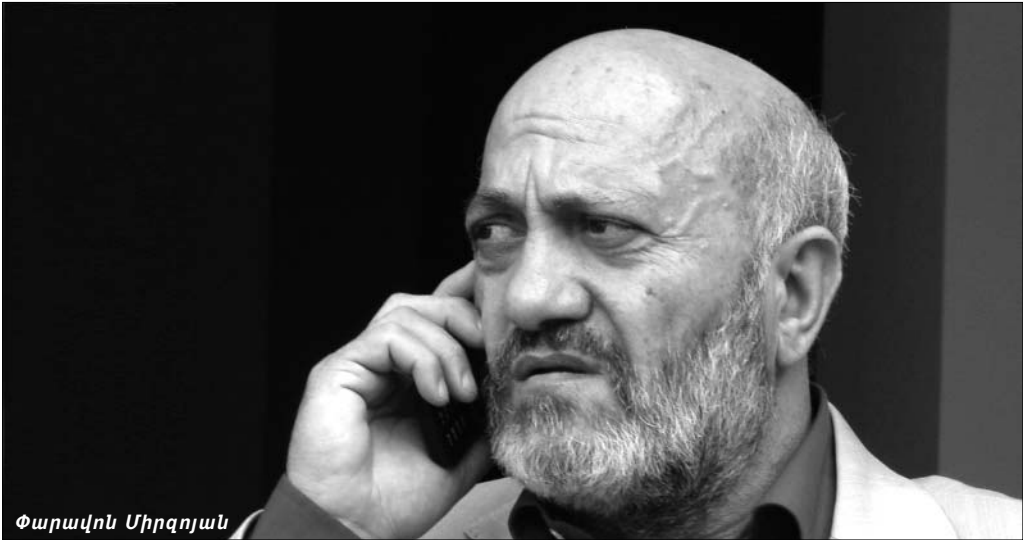
Յայցվորի ներկայացուցիչ Լեւոն Բաղդասարյանը 3 միլիոն դրամի պահանջ ներկայացրեց պատասխանողներ Գեղամ Գալստյանին եւ Նորիկ Պետրոսյանին: Թերթի նկատմամբ դրամական պահանջ չներկայացվեց: Սակայն դատական նիստը հետաձգվեց, քանի որ պատասխանողը պետք է ծանոթանար նոր հայցադիմումին եւ պատասխան ներկայացներ: Իսկ հաջորդ նիստը՝ նշանակված նոյեմբերի 14-ին, հետաձգվեց՝ մինչեւ Զաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1 հոդվածի սահմանադրականության վերաբերյալ ՀՀ Սահմանադրական դատարանի որոշման կայացումը:

Դեկտեմբերի 6-ին նշանակված դատական նիստի մասին «Յրապարակին» պատշաճ տեղեկացնելու ծանուցում փոստից չէր ստացվել, ինչի պատճառով դատավոր Ալեքսեյ Սուրջյանը նիստը պետք է հետաձգեր, սակայն Յայրիկյանի ներկայացուցիչ Լեւոն Բաղդասարյանը դատարանին միջնորդեց հրաժարվել գործով երրորդ պատասխանող «Յրապարակ» օրաթերթի դեմ ներկայացրած հայցից: Պատասխանողները չառարկեցին, եւ դատարանը բավարարեց փաստաբանի միջնորդությունը:

Պատկերասրահի տնօրենն ընդդեմ «Չորրորդ ինքնիշխանության»

Գարձյալ դահանջվում է
առաջնաժողովն փոխհասուցում

Փարավոն Միրզոյան

2011 թ. ապրիլի 9-ին «Չորրորդ ինքնիշխանություն» օրաթերթը «Ճանաչել Փարավոնին» հրապարակման ներքո անդրադարձել էր Ազգային պատկերասրահի տնօրեն Փարավոն Միրզոյանին, որը Հայաստանի գեղարվեստական ակադեմիայի 65-ամյակի առթիվ կազմակերպված միջոցառման ժամանակ «վիրավորվել է, որ իրեն պարգևատրում են «ընդամենը» շնորհակալագրով եւ «Արվեստի վաստակավոր գործչին շնորհակալագիր չեն տալիս» բառերն ասելով՝ ցուցադրաբար հրաժարվել է փարավոնին ոչ վայել պարգևը վերցնել կրթության նախարար Արմեն Աշոտյանի ձեռքից»:

Ապա թերթը շարունակել է զարգացնել պատկերասրահի տնօրենի գործունեության թեման՝ օգտվելով նախկինում Փ. Միրզոյանի գործունեության մասին այլ լրատվամիջոցների հրապարակումներից: Հրապարակումը պատրաստելիս «Չորրորդ ինքնիշխանությունը», մասնա-

վորապես, հղում է արել «Յետք» թերթի 2010 թ. նոյեմբերի 8-ի մի հոդվածի, որտեղ արվեստագետ Սերգեյ Գասպարյանը մեղադրում է Միրզոյանին Ազգային պատկերասրահին ի պահ տրված հավաքածուից 410 նմուշ վաճառելու մեջ: «Յետքն» այս մեղադրանքի վերաբերյալ իր տեսակետը հայտնելու հնարավորություն էր տվել նաև Փ. Միրզոյանին:

Արտատպելով յուրացումների մասին Գասպարյանի պնդումները՝ «Չորրորդ ինքնիշխանությունը» երգիծանքով եզրակացրել է, որ «...գուցե կրթության եւ գիտության նախարարը ծերունագարդ ապակեգործ Սերգեյ Գասպարյանի ստեղծագործությունները յուրացնելու եւ վաճառելու գործում ունեցած վաստակի եւ ավանդի համար է որոշել Փարավոնին այսպես շնորհակալագիր տալ»:

Կարճ ժամանակ անց Փարավոն Միրզոյանի ներկայացուցիչներ Սիմոն Բաբայանի եւ Արսեն Յարությունյանի կողմից հայցադիմում է ներկայացվել դատարան՝ ընդդեմ պատասխանողներ «Չորրորդ ինքնիշխանություն» օրաթերթի հիմնադիր եւ հրատարակիչ «Կողմնակի անձանց Մ» ՍՊԸ-ի եւ Սերգեյ Գասպարյանի, որով խնդրվել է պարտավորեցնել պատասխանողներին՝ հերքել հայցվորին արատավորող տեղեկությունները, ինչպես նաև պատասխանողներից համապարտության կարգով հոգուտ հայցվորի բռնագանձել որպես փոխհատուցում զրպարտության համար՝ 2.000.000 /եղկու միլիոն/ ՅՅ դրամ, վիրավորանքի համար՝ 1.000.000 /մեկ միլիոն/ ՅՅ դրամ, խախտված իրավունքների պաշտպանության համար վճարված փաստաբանի վարձատրության գումար՝ 300.000 ՅՅ դրամ, որպես նախապես վճարված պետական տուրքի հատուցում՝ 60.000 ՅՅ դրամ:

Ըստ հայցվորի՝ հրապարակման մեջ տեղ գտած հետեւյալ արտահայտություններն են հանդիսանում իր հասցեին ուղղված զրպարտություն կամ վիրավորանք.

1. «*Բավական է հիշել «Յայապակի» ՓԲԸ-ից ապակեգործ Սերգեյ Գասպարյանի՝ Ազգային պատկերասրահին ի պահ տրված մոտ 800 աշխատանքների յուրացման եւ վաճառելու պատմությունը*»:
2. «*Իսկապես, գուցե կրթության եւ գիտության նախարարը ծերունագարդ ապակեգործ Սերգեյ Գասպարյանի ստեղծագործությունները յուրացնելու եւ վաճառելու գործում ունեցած վաստակի եւ ավանդի համար է որոշել Փարավոնին այսպես շնորհակալագիր տալ*»:
3. «*Բայց պետք է խոստովանել, որ անգամ ամեն ինչ տեսած հայ հասարակության համար է աննախադեպ արվեստագետի կողմից արվեստագետին օրը ցերեկով անպատիժ կողոպտելը, եւ Փարավոնը բոլոր հիմքերն ունե՞ր փարավոնավայել պարզեւ ակնկալելու*»:
4. «*Գասպարյանը բաց նամակով դիմել էր բոլոր հնարավոր ատյաններին՝ Փարավոնին մեղադրելով իր ստեղծագործությունների ցուցադրությունը միտումնավոր ձգձգելու, դրանց կեսը յուրացնելու եւ «Գլաս ուրլոյ քամիղնի» ընկերության սեփականատեր Ա. Քոչարյանին վաճառելու մեջ*»:

21.5-ն
եւ կրագործները

5. «Բաց նամակներից մեկում Գասպարյանը Փարավոնի մասին գրել է. «Միրզոյանը հոշոտել, թալանել է թանգարանը... Ես նրա պորտրետը նկարելու եմ ու վրան գրելու եմ՝ աշխարհի ամենամեծ սրիկան...»»:

Ձախից՝ Շողեր Մաթեոսյան, Գոհար Վեգիրյան

«Չորրորդ Ինքնիշխանությունը» հայցադիմումի պատասխանում նշել է, որ հայցվոր Փարավոն Միրզոյանի դիրքորոշումը եւ պահանջն, ընդհանրապես, հակասում են մի շարք միջազգային, ներպետական իրավական ակտերի պահանջներին եւ ՄԻԵԴ-ի վճիռներում եվրոպական դատարանի արտահայտած դիրքորոշումներին: «Հոդվածում հղում է պարունակվում «Յետք» ինտերնետային լրատվական միջոցին եւ այդ նույն լրատվամիջոցում հրապարակված Սերգեյ Գասպարյանի հարցազրույցներին, ավելին, դրանից կատարված են բառացի մեջբերումներ («Յետք» լրատվական կայքի 08.11.2010թ., 20.12.2010թ. հրապարակված հոդվածներ): Վերոհիշյալ լրատվամիջոցում այդ հոդվածների հրապարակումից հետո հայցվորը, հավանաբար դրանք զրպարտություն եւ վիրավորանք չհամարելով, չի դիմել հերքում կամ պատասխան հրապարակելու պահանջով, եւ այդ փաստը հաշվի առնելով՝ պատասխանողն իրավունք է ունեցել համարելու, որ այդ տեղեկություններն իրավացի են եւ միանգամայն օրինականորեն օգտագործել է դրանք իր հոդվածում՝ հղում կատարելով տեղեկատվության աղբյուրի վրա եւ միաժամանակ անելով իր գնահատողական դատողությունները, որոնք ապացուցման կարիք չունեն», - հայցին իր առարկությունը հիմնավորել է «Կողմնակի անձանց Մ» ՍՊԸ-ն: Նշելով, որ հայցն ակնհայտ անհիմն է՝ պատասխանողը խնդրել է դատարանին այն մերժել ամբողջությամբ:

Գործով դատական ամաչին նիստը տեղի է ունեցել հոկտեմբերի 14-ին Երեւան քաղաքի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում: Միրզոյանի փաստաբան Սիմոն Բաբայանը դատարանին տեղեկացրել է, թե ինքը մեկնում է գործուղման եւ խնդրել է հետաձգել դատական նիստը: Դատարանն ի գիտություն եւ ընդունել փաստաբանի ծանուցումը եւ անժամկետ հետաձգել է դատավարությունը:

Գործով դատական ամաչին նիստը տեղի է ունեցել հոկտեմբերի 14-ին Երեւան քաղաքի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում: Միրզոյանի փաստաբան Սիմոն Բաբայանը դատարանին տեղեկացրել է, թե ինքը մեկնում է գործուղման եւ խնդրել է հետաձգել դատական նիստը: Դատարանն ի գիտություն եւ ընդունել փաստաբանի ծանուցումը եւ անժամկետ հետաձգել է դատավարությունը:

Նամակագիրը հրաժարվում է Գամակից

Գուրգեն Աղաջանյանն ընդդեմ
«Ժողովուրդ» օրաթերթի

2011 թ. հոկտեմբերի 24-ին Երեւանի Կենտրոն եւ

Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում տեղի ունեցավ Գուրգեն Աղաջանյանի՝ ընդդեմ «Ժողովուրդ» օրաթերթի հայցի քննության նախնական դատական նիստը:

Ջաղաքացի Գուրգեն Աղաջանյանը պահանջում է հրապարակալորեն հերքել «գրպարտություն համարվող փաստացի տվյալները լրատվության նույն միջոցով», «գրպարտության համար փոխհատուցում վճարել եւ հատուցել վնասները»: Գուրգեն Աղաջանյանը վիրավորվել է ԶԳ պետգույքի կառավարման վարչության նախկին պետ Կարինե Կիրակոսյանի եւ նույն վարչության պետի տեղակալ Աշոտ Մարկոսյանի մասին թերթի հրապարակումից եւ պահանջում է փոխհատուցում՝ 804 հազար դրամի չափով:

Նշված հրապարակման մեջ «Ժողովուրդ»-ը մեքեբերումներ է արել խմբագրությանը հասցեագրված՝ Գուրգեն Աղաջանյանի անունից ստացված նամակից, որտեղ ԶԳ պետգույքի կառավարման վարչության նախկին պետ, Զանրապետական կուսակցության անդամ Կարի-

21 Մ-ն
եւ լրագրողները

ՊԱՍՏՈՒՄ

143

նե Կիրակոսյանին եւ պետի ներկայիս տեղակալ Աշոտ Մարկոսյանին մեղադրանքներ էին ուղղվել:

Ավելի ուշ խմբագրություն է այցելել Գուրգեն Աղաջանայնը, որի անունից օրաթերթը նամակ էր ստացել եւ հրապարակել: Գ. Աղաջանայնը պնդել է, թե ինքը չէ նամակի հեղինակը: Խմբագրությունում Աղաջանյանին ցույց են տվել «Հայփոստ»-ի միջոցով խմբագրությանն ուղարկված նամակը (նամակի հետադարձ հասցեն Պետգույքի կառավարման վարչությանն է), վերջինս պատճենահանել է նամակն ու ծրարը եւ հեռացել: Հաջորդ օրը Աղաջանյանը խմբագրություն է ներկայացրել մի հերքման տեքստ, որը օրաթերթը չի հրապարակել, քանի որ, ըստ «Ժողովուրդի», այն իրականում հերքում չէր, այլ գովեստի խոսքեր՝ իր հետ խմբագրություն այցելած Ա. Մարկոսյանի հասցեին, տեքստն անհետեթ էր, հրապարակված Նյութի հետ որեւէ առնչություն չուներ:

Ինչպես տեղեկացնում է «Ժողովուրդ» օրաթերթը, Գուրգեն Աղաջանյանը «վիրավորվել» է հետեւյալ արտահայտություններից. «Կարինեն Աբովյան փողոցի իր բնակարանը ստացել է որպես կաշառք», «7 տարի դեկավարելով վարչությունը՝ իր տեղակալ, «գիտնական», կաշառակեր Աշոտ Մարկոսյանի հետ միասին ուղղակի շահեցին պետական ունեցվածքի մի զգալի չափաքանակ», «Կ. Կիրակոսյանն իրեն այդ ոլորտում ավելի ապահով զգալու համար եւ պետգույքի մի զգալի մասը յուրացնելու նպատակով աճուրդի կենտրոնի տնօրեն է նշանակել իր քեռու տղային՝ Մարտին Զալաշյանին, ով նույնպես կեղծիքների մեծ վարպետ է...»:

Հատկանշական է, որ նույն Նյութում «Ժողովուրդը» ներկայացրել էր նաեւ Կարինե Կիրակոսյանի եւ վարչության ներկայիս պետ Արման Սահակյանի կարծիքները:

Երրորդ կողմի՝ Կարինե Կիրակոսյանի եւ Աշոտ Մարկոսյանի, ինչպես նաեւ հայցին բերված պատասխանի ծանուցման բացակայության պատճառով նիստը հետաձգվեց եւ հերթական նիստի օր նշանակվեց դեկտեմբերի 8-ը:

Գեղարքունիքի մարզպետը դատի է տվել «Ժողովուրդ» օրաթերթին

Գեղարքունիքի մարզպետ Նվեր Պողոսյանն իր անձի հանդեպ «տարածած զրպարտանքի համար» դատի է տվել «Ժողովուրդ» օրաթերթին: Գեղարքունիքի մարզպետարանի աշխատակազմի տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի բաժնից «Ղեկընդի» հայտնեցին, որ օրաթերթի հոկտեմբերի 7-ի համարում տպագրված «ԲՀԿ-ական մարզպետը 3000 դոլար կաշառք է վերցրել» վերնագրով հոդվածը բացառապես զրպարտանք է եւ չի համապատասխանում իրականությանը:

Իսկ թերթը գրել էր, որ Գեղարքունիքի մարզպետ Նվեր Պողոսյանն իր վարորդի միջոցով 3000 ԱՄՆ դոլար գումար է վերցրել՝ մարզի Թթուշուր գյուղի դպրոցի պատմության ուսուցչին մրցութեամբ «հաղթանակ» պարգևատրելու համար: Այդ մասին թերթին ասել է մրցութի մյուս մասնակից Աննա Թորոսյանը:

«Թթուշուր գյուղի միջնակարգ դպրոցի պատմության ուսուցչի թափուր տեղի համար մրցույթ հայտարարելու մասին մարզպետարանը որեւէ տեղեկություն չունի, բացառությամբ այն փաստի, որ տնօրենի 22.08.2011թ. N220 գրությամբ Գեղարքունիքի մարզպետին տեղեկացվել է, որ «Թթուշուրի միջնակարգ դպրոց» ՊՈԱԿ-ում առաջացել է պատմության ուսուցչի թափուր տեղ՝ 10 դասաժամով: Դրանից հետո դպրոցի տնօրենը որեւէ տեղեկատվություն չի ներկայացրել մարզպետին», - տեղեկացրել են մարզպետարանից:

«Ժողովուրդ» օրաթերթն իր հերթին հայտարարել է, թե տարօրինակ է, որ Նվեր Պողոսյանը որեւէ կերպ չի հերքում կաշառքի փաստը: ««Ժողովուրդ» օրաթերթի էլեկտրոնային փոստին ուղարկվել է հաղորդագրություն Գեղարքունիքի մարզպետարանի աշխատակազմի տեղեկատվության եւ հասարակայնության հետ կապերի բաժնի կողմից, որով հայտարարվում է, թե «ԲՀԿ-ական մարզպետը 3000 դոլար կաշառք է վերցրել» վերնագրով հոդվածը բացառապես զրպարտանք է եւ չի համապատասխանում իրականությանը: Տեղեկացնենք, որ «Ժողովուրդ» օրաթերթում իրապարակված հոդվածը չունի այն վերնագիրը, որը նշված է հաղորդագրությունում:

21.11.11
Եւ կրագրողները
ՊԱՏԱՐԱՆՈՒՄ

145

Ու անհասկանալի է, թե ինչու է մարգպետը նույնիսկ այդտեղ ընդգծել «Բարգավաճ Չայաստան» կուսակցությանն իր անդամակցությունը:

Հարկ ենք համարում ավելացնել, որ «Ժողովուրդ»-ը հրապարակել է Գեղարքունիքի մարզի Թթուջուր գյուղի բնակիչ, պատմության ուսուցչի թափուր տեղի համար հայտարարված մրցույթի մասնակից Աննա Թորոսյանի խոսքը, որտեղ նշվել է, որ պատմության ուսուցչի թափուր տեղի համար հայտարարված մրցույթից առաջ իր մրցակիցը Գեղարքունիքի մարզպետ Նվեր Պողոսյանի վարորդի միջոցով 3 հազար դոլար կաշառք է փոխանցել՝ արդեն ձեռնարկ դարձած մրցույթում հաղթելու համար:

Տարօրինակ է, որ ԲՀԿ-ական Նվեր Պողոսյանը խմբագրությանն ուղարկած հաղորդագրության մեջ որեւէ կերպ չի հերքում կաշառքի փաստը: Փոխարենը փորձել է, տարբեր օրենքներ մեջբերելով, նշել, թե որեւէ մասնակցություն չի ունեցել եւ տեղյակ էլ չի եղել դպրոցում անցկացվելիք քննական մրցույթի մասին:

Նվեր Պողոսյանը 3000 դոլար կաշառք վերցնելու պնդմանն ի պատասխան՝ «Ժողովուրդ» օրաթերթի լրագրող Սոնա Գրիգորյանի հետ հեռախոսազրույցում ասել է, որ դա հերյուրանք է եւ անշատել է հեռախոսը: Այդ դեպքում անհասկանալի է, թե մարգպետն ինչն է համարում «անձի հանդեպ տարածած զրպարտանք», եթե կոնկրետ կաշառքի փաստը չի հերքում իր պաշտոնական գրության մեջ:

Այսպիսով՝ «Ժողովուրդ» օրաթերթը տեղեկացնում է, որ «ՄԱՐԶՊԵՏԸ ԿԱՇԱՌՔ Ե ՎԵՐՑՐԵԼ» խնդրո առարկա նյութում հրապարակել է երկու կողմերի կարծիքը՝ մարգպետի եւ կաշառքի փաստը պնդող Աննա Թորոսյանի, որը հաստատող ձայնագրությունը խմբագրությունում է: Կարծում ենք՝ հասկանալի է, թե ինչ հետաքրքիր դատավարություն է սպասվում «անձի զրպարտություն» ապրած մարգպետի գործով»,- գրել է թերթը:

«Ժողովուրդ» թերթի լրագրողին ասել եմ, որ եթե մրցույթով մտահոգված է, կարող եմ ապահովել իր մասնակցությունը մրցույթին, որին կարող եմ մասնակցել նաեւ այլ լրագրողներ եւ հասարակական կազմակերպությունների ներկայացուցիչներ: Սակայն լրագրողը միանգամից շանտաժ արեց կաշառքի հետ կապված, ես էլ ասել եմ, որ հարցին չեմ պատասխանի, քանի որ հերյուրանք է, եւ անմիտ է դրան պատասխանելը: Մեր խոսակցությունն այդպես ավարտվել է, եւ հաջորդ օրը թերթում տպագրվել է, թե մարգպետը 3000 դոլար կաշառք է վերցրել»,- «Չետքին» պարզաբանել է մարգպետը: Ապա լրագրողի՝ «Թերթը գրել էր, որ մրցույթի թեկնածուներից մեկը՝ Աննա Թորոսյանն է հայտարարել, որ Դուք մյուս թեկնածուի հաղթանակն ապահովելու համար կաշառք եք վերցրել: Չե՞ որ թերթը փոխանցել է թեկնածուներից մեկի խոսքը, ինչո՞ւ եք թերթին դատի տալիս» հարցին պատասխանել է. «Թերթը պարտավոր էր իմանալ, թե այդ մասին ով էր ասել Աննա Թորոսյանին, եւ նրան էլ լսեր: Թող սկզբնաղբյուրն իմանար, նոր միայն տպագրեր, բայց առանց սկզբնաղբյուրն իմանալու՝ տպագրել է, եւ դա հերյուրանք է: Չգիտեմ, միգուցե մարդը վրոճված արտահայտվել է, դա կպարզի դատարանը: Եթե կլինի մեկ մարդ, որ կասի՝ մարգպետը տեղյակ է եղել այս մրցույթից, ես կընդունեմ մեղադրանքը: Չկա նման փաստ: Դրա համար ես մինչեւ վերջ գնալու եմ, որպեսզի մարդիկ ներողություն խնդրեն

իրենց կատարած արարքի համար: Գրել է, գրպարտել է, թող դրա պատասխանը տա»:

«Ժողովուրդի» սեղեկատվության աղ յուրը խուսափում է հասաեսել կաշառքի մասին իր իսկ խոսքերը

Նոյեմբերի 18-ին Գեղարքունիքի մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանում (սախագահող՝ Արթուր Թամրազյան) սկսվեց Գեղարքունիքի մարզպետ Նվեր Պողոսյանի ներկայացրած հայցի քննությունն ընդդեմ «Ժողովուրդ» օրաթերթի:

Դատավարության ընթացքում մարզպետ Նվեր Պողոսյանի փաստաբանները նշել են, որ «Ժողովուրդ» օրաթերթն իրավունք չունի մարզպետի կողմից կաշառք վերցնելու մասին նյութ հրատարակել, քանի որ նա հանրային անձ է: Ավելին, ըստ նրանց՝ թերթը պարտավոր էր պարզել կաշառքի մասը, հետո տպագրել:

Իսկ «Ժողովուրդի» ներկայացուցիչ Հակոբ Ճարոյանն ասաց, որ թերթը պարտավոր չէր քննություն վարել եւ պարզել՝ որտեղ, ինչ հանգամանքներում, ում միջոցով է մարզպետը կաշառք վերցրել: Թերթը հանդես է եկել ամբիոնի դերում, հրատարակել է Թթուշուր գյուղի դպրոցի քննության մասնակից Աննա Թորոսյանի խոսքերը, որն ասել էր, որ մարզպետին իր մրցակիցը գումար է տվել՝ վարորդի միջոցով: «Այսպիսով, գտնում եմ, որ հայցը ամբողջովին ենթակա է մերժման», - հայտարարեց Ճարոյանը:

Դատավոր Արթուր Թամրազյանը եւս հայցվորին հարց տվեց. «Զե՞ք կարծում, որ թերթը մեջբերում է կատարել»: «Ո՛չ» պատասխանեցին մարզպետի փաստաբանները:

Երբ «Ժողովուրդի» ներկայացուցիչը հետաքրքրվեց՝ ի վերջո, Նվեր Պողոսյանը կաշառք վերցրե՞լ է, թե՞ ոչ, նրա փաստաբանները պատասխանեցին, որ տեղյակ չեն:

Դատավարությանը ներկա Աննա Թորոսյանը, ով թերթին հայտնել էր կաշառքի մասին, հաստատեց իր ասած բոլոր խոսքերը, բայց երբ հասավ մարզպետի՝ վարորդի միջոցով վերցրած 3000 ԱՄՆ դոլար կաշառքի դրվագին, սկսեց չհիշել: Նա վախվորած հայացքով նայում էր այս ու այն կողմ՝ հայտարարելով, որ մարզպետի կաշառք վերցնելու մասին ինքը ոչինչ չգիտի, ընդամենը լսել է գյուղի «ասեկոսներից»:

Այդ ժամանակ «Ժողովուրդը» միջնորդեց դատարանին՝ լսել Աննայի ձայնագրությունը: Դատարանը բավարարեց միջնորդությունը: Հրատարակվեց ձայնագրությունը, որտեղ Աննան ասում է, որ իր ամուսնու հետ գնացել է մարզպետի վարորդի մոտ, որը Վահան գյուղից է, ով ասել է, որ այդ գործն արդեն չի լինի, քանի որ մյուս մասնակցից վերցրել է 3000 ԱՄՆ դոլար ու տվել մարզպետին: «Որ իմանայի դուք էիք, էի անի այդ գործը», - ըստ Աննայի՝ ասել է մարզպետի վարորդը:

Այս ամենից հետո դատավոր Արթուր Թամրազյանը հետաձգեց դատական լսումը մինչև դեկտեմբերի 5-ը: Այդ օրը հայցվոր կողմն ու դատարանը հարցեր կտան «Ժողովուրդին»:

Երրորդ հայցը՝ ընդդեմ «Ժողովուրդի»

2011 թ. հոկտեմբերի 17-ին «Ժողովուրդ» օրաթերթը հայտնեց, որ ստացել է հոկտեմբեր ամսվա մեջ թվով երրորդ դատական ծանուցումը: Հոկտեմբերի 12-ին Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության առաջին ատյանի դատարանի դատավոր Ռուբեն Ափիսյանը վարույթ է ընդունել ՀՀ կուրորտաբանության եւ ֆիզիկական բժշկության գիտահետազոտական կենտրոնի տնօրեն Բենիկ Հարությունյանի հայցը՝ ընդդեմ «Ժողովուրդի»:

Որպես վիրավորանքի եւ զրպարտության հետեւանքով պատվին ու արժանապատվությանը պատճառված վնասի փոխհատուցում՝ Բենիկ Հարությունյանը «Ժողովուրդից» պահանջում է 2 միլիոն դրամ եւ եւս 244 հազար դրամ՝ փաստաբանական եւ դատական ծախսերի համար:

«Նշենք, որ Ղարաբաղյան ծագում ունեցող, Սերժ Սարգսյանի մտերիմ Բ.Հարությունյանի հայցը վերաբերում է «Ժողովուրդ» օրաթերթի սեպտեմբերի 9-ի համարում տպագրված «Դոկտոր, պրոֆեսորի արկածները ոսկու հանքերում» հոդվածին, որտեղ ներկայացրել էինք ԱՄՆ քաղաքացի Նունե Սերոբյանի հնչեցրած մեղադրանքներն այն մասին, որ Բենիկ Հարությունյանը, ում հետ համատեղ բիզնես են ունեցել, չի վերադարձնում իր կողմից ներդրված 218 հազար ԱՄՆ դոլարը: Ընդ որում, նույն հրապարակման մեջ հանգամանալի կերպով ներկայացրել էինք թե Բենիկ Հարությունյանի եւ թե իր փաստաբան Միեր Սիմոնյանի հերքումներն ու պատասխան մեղադրանքները, ինչպես նաեւ՝ նրանց տրամադրած բոլոր փաստական տվյալները», - նշված է օրաթերթի տարածած հաղորդագրությունում:

Երեք տարբեր հայցերով «Ժողովուրդ»-ից պահանջվում է վճարել ընդհանուր առմամբ 5 միլիոն 244 հազար ՀՀ դրամ:

ՈՐՏԵՆՊԷ Ե ԸՆԴՈՒՄ ԲԵՆԻԿ ՀԱՐՈՒՅՈՒՆՅԱՆԸ. «ԺՈՂՈՎՈՐԴԻ» ԴԱՏՁ ԽԵՏԱՃՉՎԷՑ

Սոյեմբերի 15-ին Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանում դատավոր Ռուբեն Ափիսյանի նախագահությամբ լսվեց Հայաստանում ֆիզիկական առողջության պաշտպանման կենտրոնի տնօրեն, պաշտպանության նախա-

րարի խորհրդական Բենիկ Յարությունյանի հայցն ընդդեմ «Ժողովուրդ» օրաթերթի: Սակայն նախնական դատական նիստը բավականին կարճ տևեց: Պատճառն այն էր, որ հայցվոր կողմը, ի դեմս Բենիկ Յարությունյանի, չի ստացել հայցադիմումի պատասխանը, քանի որ նա հայցում նշված հասցեում (Յրագղան քաղաք) չի բնակվում: Յայցադիմումը հետ է եկել՝ գրությամբ, որ Յարությունյանը բնակվում է Երեւանում: Այս պատճառով դատավոր Ափինյանը որոշեց հետաձգել «Ժողովուրդի» դեմ ներկայացված հայցով դատական նիստը:

Դեկտեմբերի 16-ի նիստում հայցվոր կողմը ներկա չէր, թեև պատշաճ ծանուցված էր, այնուամենայնիվ, նիստը շարունակվեց: Օրաթերթի ներկայացուցիչ Յակոբ Ծարոյանը միջնորդեց դատարանին, որ նիստը հետաձգվի, քանի որ իրենք ԱՄՆ դեսպանատանը եւ ԱՄՆ քաղաքացի Նունե Սերոբյանին խնդրել են իրենց տրամադրել դատարանի այն վճիռը, որի հիման վրա լրագրողը պատրաստել է իր նյութը: Յայցվորը այն որպես ապացույց չի ընդունել՝ մեկնաբանելով, որ վճիռը բնօրինակը չէ, այլ պատճենն է, եւ հնարավոր է, որ այն ԱՄՆ-ի դատարանի կայացրած վճիռ չլինի: Դատարանը բավարարեց պատասխանողի միջնորդությունը եւ դատական նիստը հետաձգեց մինչեւ հունվարի 31-ը:

Գյուղապետը վիրավորվել է, որ գյուղապետարանի զույգ մահճակալները «դվուխսպալնի» են անվանել

*Լեռնապատի
համայնքապետ
Վանո Եղիազարյան*

Լոռու մարզի Լեռնապատ գյուղի բնակիչները տար-պարակում գյուղապետի գործունեության վերաբերյալ՝ հրապարակայնորեն քննադատելով այն: Լեռնապատի գյուղապետ Վանո Եղիազարյանն էլ, մամուլի հրապարակումները որակելով որպես իր հասցե-ին արված վիրավորանք եւ զրպարտություն, սկսեց հերթով դատի տալ գյուղացիներին:

Գյուղապետի հերթական հայցը նույն գյուղի բնակիչ Կամսար Թամարյանի դեմ էր՝ պատվին, արժանապատվությանը եւ գործարար համբավին պատճառված վնասի հատուցման պահանջով: Պատասխանող կողմում երրորդ անձ էր ներգրավված «Ժամանակ» օրաթերթը:

Թերթի՝ «Էս թուրքին մեր միջից հանեք» վերնագրով հոդվածում Կամսար Թամարյանը մասնավորապես հետևյալ հայտարարություն

Ե արել գյուղապետի գործունեության վերաբերյալ. «Մեր գյուղը կործանվում աս: Մեր գյուղում նույնիսկ սովից մարդ է մահացել... Նա էս գյուղը ջնջել աս: Ոչ մեկը չեն կարում աշխատեն, քանի որ կաշառում է 5000-ով: Ես մարդիկ մտածում են, որ Վանոն նորից գյուղապետ աշխատի, իրանց նպաստը կկտրի: Մեր գյուղում մի հատ քանակիչ կրտսյում կա, երրորդ երեխեն պտի ունենա, որի կնոջ ուղեղն ենքան էլ չի աշխատում: Դոմիկում ապրող աս, մերը ինվալիդ աս, վատ վիճակում աս, նպաստ չեն տալիս: Վանոյի քույրը, թոռը նպաստառու աս, քույրն աշխատում աս գյուղապետարանում, իրա քրոջ տղեն Մոսկվայում մեծ բիզնեսի մեջ աս: Պատգամավոր Արկադի Զամբարձումյանի՝ գյուղին նվեր տված ավտոբուսը Վանո Եղիազարյանը դրել ծախում էր, հետ ենք բերել: Երկու դվուխասպալնին գյուղապետն ինչ պտի անի, գյուղապետարանում դրած աս: Էդ ոնց եղավ, որ Վանոյի հորը հասավ 630 հազար դրամ օգնություն, Վանոյի քրոջ տղուն հասավ 1 մլն 100 հազար դրամ օգնություն, ու գյուղում սոված մարդիկ կան, կոպեկ չհասավ: Ասել են բեր՝ գերեզմանների ճամփեն շինի, ասել աս՝ բա ինձ պետք աս: Մեր գյուղը մեծատառով գյուղ աս: Միակ գյուղն աս, որ թուրքն էս գյուղը չի մտել: Էսօր մեր միջից թուրք աս ծնվել: Խնդրում ենք՝ մեր միջից հանել թուրքին»:

Նշված արտահայտությունները որակելով որպես վիրավորանք եւ գրպարտություն՝ գյուղապետը Կ. Թամարյանից ներողություն եւ հերքում էր պահանջում նույն լրատվամիջոցով եւ 3 մլն դրամ հատուցում (1 մլն դրամ՝ վիրավորանքի, 2 մլն դրամ՝ գրպարտության համար):

Այդ պահանջով գյուղապետը 2 անգամ հայց էր ներկայացրել դատարան, բայց երկու անգամ էլ հայցը մերժվել էր: Վ. Եղիազարյանը երրորդ անգամ էր դիմել դատարան՝ նույն պահանջով: Երրորդ անգամ նրա դիմումն ընդունվել էր դատավոր Վարդուհի Զովնանյանի վարույթ (ի դեպ, դատավոր Վ. Զովնանյանը գյուղապետ Վ. Եղիազարյանի հետ միասին դասավանդում է Վանաձորի մանկավարժական ինստիտուտում):

Վերջինս գյուղապետի հայցը բավարարեց մասնակի. վճռեց պարտավորեցնել Կ. Թամարյանին նույն լրատվամիջոցով ներողություն խնդրել վիրավորանք հասցնելու համար, հերքել գրպարտություն համարվող տվյալները եւ հօգուտ Վ. Եղիազարյանի բռնազանձել 400 հազար դրամ (300 հազար դրամ՝ վիրավորանքի, 100 հազար դրամ՝ գրպարտության համար) եւ 16 հազար դրամ՝ դատական ծախսերի գումար: Իր վճիռը դատավոր Վ. Զովնանյանը հիմնավորեց նրանով, որ Կ. Թամարյանը գյուղի ամենապահովված անձանցից է:

Դատավոր Վ. Զովնանյանը գրպարտություն է համարել Կ. Թամարյանի հետեւյալ արտահայտությունները. «Նա էս գյուղը ջնջել աս», «ասել են՝ բեր գերեզմանների ճամփեն շինի, ասել աս՝ բա ինձ պետք աս», «ոչ մեկը չեն կարում աշխատեն, քանի որ կաշառում աս 5000-ով», «խաբել են գյուղապետարանում, Վանոյի երկու քույրերը, Մալխասյան Միերը գրիլ են տվել, որ մարդ աշխատում աս»՝ պատճառաբանելով, որ դրանք անձի վերաբերյալ իրապարակային ներկայացված փաստացի տվյալներ են, որոնք չեն համապատասխանում իրականությանը:

Կ. Թամարյանի մեկնաբանությամբ՝ «ոչ մեկը չեն կարում աշխատեն, քանի որ կաշառում է 5000-ով» արտահայտությամբ նկատի է ու-

նեցել, որ գյուղի բնակիչներից ոմանք հրաժարվում են գյուղապետի դեմ իրենց բողոքներից, քանի որ նա կաշառում է 5-50 հազար դրամով:

Լեռնապատի բնակիչ Սարիբեկ Յոռոմսիմյանը հաստատել է Կ. Թամարյանի խոսքը եւ դատարանում տվել հետեւյալ ցուցմունքը. գյուղապետ Եղիազարյանն առաջարկել է մեկ ամսվա նպաստը՝ 7500 դրամ, տալ իրեն, որպեսզի մնացած ամիսների նպաստը ստանա: Ինքն այդ մասին հայտնել է քննիչին, որից հետո Եղիազարյանի հայրը եւ աները գիշերով գնացել են իր տուն եւ առաջարկել 50 հազար դրամ, որ բողոքը հետ վերցնի: Ինքը հրաժարվել է:

«Խնոյի երկու քույրերը, Մալխասյան Միերը գրիլ են տվել, որ մարդդ աշխատում ա» արտահայտությունը, որը համագյուղացի Արտյոմ Մարկոսյանի կնոջը՝ Յոփիսիմե Յարությունյանին, խաբեությամբ դիմում գրել տալու վերաբերյալ է, Կ. Թամարյանի ասելով՝ ինքն անձամբ լսել է Ա. Մարկոսյանից:

Ա. Մարկոսյանն ու նրա կինը՝ Յ. Յարությունյանը, դատարանում հաստատել են Կ. Թամարյանի խոսքը: Յոփիսիմե Յարությունյանը դատարանում հայտնել է, որ գյուղապետարանում գյուղապետ Վ. Եղիազարյանը հարցրել է ամուսնու աշխատանքի մասին: Ինքն ասել է, որ ամուսինը չի աշխատում: Բայց գյուղապետը հորդորել է դիմումում գրել, որ նա հովիվ է աշխատում Կ. Թամարյանի մոտ: Ինքը դիմումը գրել է գյուղապետարանի աշխատակից Ռուզաննա Եղիազարյանի աշխատանքայնակում՝ վերջինիս թելադրանքով:

Դատավոր Վ. Յովնանյանը, սակայն, զրպարտություն է համարել վերը նշված արտահայտությունը՝ պատճառաբանելով, որ չնայած Կ. Թամարյանը Ա. Մարկոսյանի հայտնած տեղեկությունն է վերարտադրել, սակայն հղում չի կատարել տեղեկատվության աղբյուրին:

Ուշագրավ է, որ հայցվոր Վ. Եղիազարյանը հայցադիմումում որել է կերպ չի որակել Կ. Թամարյանի՝ «Էդ ոնց եղավ, որ Վանոյի հորը հասավ 630 հազար դրամ օգնություն, Վանոյի քրոջ տղուն հասավ 1 մլն 100 հազար դրամ օգնություն, ու գյուղում սոված մարդիկ կան, կոպեկ չհասավ» արտահայտությունը՝ ոչ որպես վիրավորանք, ոչ որպես զրպարտություն:

Կ. Թամարյանը դժգոհ է դատավոր Վ. Յովնանյանի վճռից, պատրաստվում է բողոքարկել այն. «Ես չտեհա դատավոր Յովնանյանի կողմից արդարություն, քանի որ մեր դատարանը ներկայացնում ա իրանց արդարությունը, քանի որ Վանո Եղիազարյանի հետ իրանք կոլեգաներ են, իրար հետ են աշխատում, ու վերելից ասվում ա: Դատավորը որ ի՞նչ ա իմ վրա տուգանք դնում, եթե իմ գեղի հըմար են կանգնած: Տենըմ եմ, որ ոչ դատարանը արդարություն ունի, ոչ վերելներում արդարություն կա: 7 հոգու դատի ա տվել: 13 մլնի գործը դրածա ա Վանոյի վրա (Վանո Եղիազարյանի կողմից պաշտոնական լիազորությունները չարաշահելու եւ պաշտոնական կեղծիք կատարելու դեպքի առթիվ հարուցվել է քրեական գործ, որի նախաքննությունը շարունակվում է): Երեւանից քննիչը նստած՝ առեթեսումներ են անում: Բայց Վանոյին չորսուկուռ արած կառավարությունով՝ բանով, ամբողջը պահում են, քանի որ Վանոն Արմեն Գարեգինիչի (ՀՀ գլխավոր դատախազության կոռուպցիայի եւ կազմակերպված հանցագործությունների դեմ

պայքարի վարչության պետ) եղբոր երեխու քավորն աս, Արշաֆյաններին քավորն աս, իրա հերն աս ասում: Վասնո միշտ ասել աս՝ 3 հազար դրլարի Արմեն Գարեգինիչի հըմար ծնունդ եմ արել, չի ապացուցվում, բայց ես ասում եմ: Նրա թիկունքին աս, նրան ոչ մի բան չեն անում»:

Նույն հողվածում տեղ գտած արտահայտությունների համար համայնքապետ Եղիազարյանը դատի է տվել մեկ այլ բնակչի եւս՝ Գեորգ Մելքոնյանին՝ դարձյալ որպես երրորդ կողմ ներգրավելով «Ժամանակ» օրաթերթին: Համագյուղացին հետեւյալ տեղեկություններն է հրապարակել գյուղապետ Վանո Եղիազարյանի գործունեության վերաբերյալ. «Խմելու ջրով ԳԷՍ աս դրել ինքը, իրա սեփական ԳԷՍ-ն աս... Ըստեղ ապօրինի հանք աս դրել (բազալտի), 35 թե 25 հա: Իրականում այդ հանքն իրավունք չունեին շահագործման հանձնելու, փակված հանք աս եղել: Հանցավոր համաձայնության գալով նախկին տնօրենի հետ՝ ինչ-որ Հարությունյան Սամվելի, մեծ գումարներ է վերցրել, պայթեցումներ են եղել այնտեղ, ստեղ էլ դպրոցը մոտիկ աս... Երբ հարցրել ենք՝ ինչու է տրվել, ուրեմն մեզ ինչ լկտի ձեւով աս պատասխանել. «Դա Հարությունյան Սամվելին տրվել աս որպես արոտատեղ»: Մենք ուզում ենք իմանալ՝ ընդեղ արածողը Սամվելն աս լինելու, գյուղապետը, թե՞ ավագանին... Հարությունյան Սամվելը ֆերմեր չի, անասուն չունի...»:

Լոռու մարզի ընդհանուր իրավասության դատավոր Վարդուհի Հովնանյանն այս վերջին արտահայտությունը վիրավորանք է համարել՝ պատճառաբանելով, որ մարդու նկատմամբ «արածել» բառն օգտագործելի չէ:

Իր հասցեին արված վիրավորանքի համար գյուղապետ Վ. Եղիազարյանը 1 միլիոն դրամ էր պահանջում իր գյուղի բնակչից, իսկ գրպարտության համար՝ 2 միլիոն դրամ, ինչպես նաեւ դատական ծախսերը:

Դատավոր Վ. Հովնանյանը գյուղապետի ֆինանսական պահանջը բավարարեց մի փոքր մասով. վճռեց Գ. Մելքոնյանից հօգուտ Վ. Եղիազարյանի բռնագանձել 8000 ՀՀ դրամ՝ որպես հայցվորի կողմից նախապես վճարված պետական տուրքի գումար եւ պարտավորեցնել Գ. Մելքոնյանին «Ժամանակ» օրաթերթում՝ ներողություն խնդրել վիրավորանքի համար եւ հերքել զրպարտություն համարվող տվյալները:

2011 թ. հոկտեմբերի 19-ին ՀՀ վերաքննիչ դատարանում լսվեց Լոռու մարզի Լեռնապատ գյուղի բնակիչ Գեորգ Մելքոնյանի վերաքննիչ բողոքն ընդդեմ համայնքապետ Վանո Եղիազարյանի:

Նիստին կողմերը ներկա չէին, սակայն դատաքննությունը շարունակվեց, եւ դատարանը մերժեց համայնքապետի դեմ բերված վերաքննիչ բողոքը:

Լրատվամիջոցների հաշվին գումար աշխատելը գայթակղիչ է դարձել

Քաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1 հոդվածի ընձեռած՝ զրպարտության եւ վիրավորանքի համար լրատվամիջոցին գումարային պահանջ ներկայացնելու հնարավորությունից այս անգամ որոշել է օգտվել Լոռու մարզի Լեռնապատ համայնքի ղեկավար Վանտ Եղիազարյանը:

Լոռու մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանը վարույթ է ընդունել Վ. Եղիազարյանի հայցն ընդդեմ «Յետքի» թղթակից Ադրիսե Թորոսյանի՝ պատվին, արժանապատվությանը եւ գործարար համբավին պատճառված վնասի հատուցման պահանջով: Պատասխանող կողմում՝ որպես ինքնուրույն պահանջ չներկայացնող երրորդ անձ՝ ներգրավված է «Յետք» շաբաթաթերթը: Համայնքապետը դատարանից խնդրել է «զրպարտության համար պարտավորեցնել պատասխանողին «Յետք» թերթով հրապարակայնորեն հերքել զրպարտություն համարվող փաստացի տվյալները, վիրավորելու համար նույն թերթով ներողություն խնդրել իրենից եւ պատասխանողից հօգուտ իրեն բռնագանձել 1.000.000 ՀՀ դրամ, ինչպես նաեւ՝ դատական ծախսերը»:

Ինչի՞ց է վիրավորվել Լեռնապատի համայնքապետը

2011-ի օգոստոսին «Յետքը» Ադրիսե Թորոսյանի հեղինակությամբ հրապարակել էր «Գյուղապետի հասցեին ասված «արածել» բառն արժե 1 միլիոն» վերնագրով հոդվածը, որտեղ ներկայացվում է Լոռու մարզի Լեռնապատ գյուղի բնակիչ Գեւորգ Մելքոնյանի եւ համայնքապետ Վ. Եղիազարյանի միջեւ ծագած դատական վեճը: Այն ծագել էր «Ժամանակ» օրաթերթում տպագրված «Էս թուրքին մեր միջից հանեք» վերնագրով հոդվածի արդյունքում, որտեղ գյուղի տարբեր բնակիչներ, այդ թվում եւ Գեւորգ Մելքոնյանը, քննադատում են գյուղապետի գործունեությունը՝ տալով տարբեր գնահատականներ: Այդ գնահատականները համարելով վիրավորանք, իսկ հրապարակված տեղեկությունները՝ զրպարտություն, գյուղապետը դատի է տվել իր երկու համագյուղացու՝ Կամսար Թամարյանին եւ Գեւորգ Մելքոնյանին: Թամարյանից գյուղապետը պահանջել է ներողություն, հերքում եւ 3 մլն դրամ հատուցում (1 մլն դրամ՝ վիրավորանքի, 2 մլն դրամ՝ զրպարտության համար): Լոռու մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանը (ստավայրը՝ Վանաձոր), դատավոր Վարդուհի Հովնաթյանի նախագահությամբ, ով քննելու է նաեւ Վանտ Եղիազարյանի հայցն ընդդեմ լրագրողի, հայցը բավարարել է մասնակի՝ վճռել է պարտավորեցնել Վ. Թամարյանին նույն լրատվամիջոցով ներողություն խնդրել վիրավորանք

հասցևելու համար, հերքել զրպարտություն համարվող տվյալները եւ հոգուտ Վ. Եղիազարյանի բռնազանձել 400 հազար դրամ (300 հազար դրամ՝ վիրավորանքի, 100 հազար դրամ՝ զրպարտության համար) եւ 16 հազար դրամ՝ դատական ծախսերի գումար:

Գեորգ Մելքոնյանի դեմ Լեռնապատի ղեկավարը միեւնույն պահանջով՝ ներողություն, հերքում եւ 3 մլն դրամ փոխհատուցում, երկու անգամ հայց է ներկայացրել Վանաձորի դատարան, երկու անգամ էլ հայցը վերադարձվել է: Երրորդ անգամ արդեն գյուղապետը զրպարտության եւ վիրավորանքի հայցը ներկայացրել է՝ առանց գումարային փոխհատուցման, պահանջելով բռնազանձել միայն դատական ծախսերը:

«Իր հասցեին արված վիրավորանքի համար գյուղապետ Վ. Եղիազարյանը 1 միլիոն դրամ էր պահանջում իր գյուղի բնակիչի, իսկ զրպարտության համար՝ 2 միլիոն դրամ, ինչպես նաեւ դատական ծախսերը: Դատավոր Վ. Յովնանյանը գյուղապետի ֆինանսական պահանջը բավարարեց մի փոքր մասով»,- Աղրինե Թորոսյանի այս նախադասությունը եւ նյութի վերնագիրն է գյուղապետը համարել զրպարտություն եւ որակել որպես վիրավորանք՝ նշելով, որ ինքը Մելքոնյանին գույքային գույքանշ չի ներկայացրել:

Իրականում լրագրողը հողվածում չի մասնավորեցրել, որ գույքային պահանջը ներկայացվել էր դատարանի կողմից վերադարձված առաջին եւ երկրորդ հայցերով, իսկ վարույթ ընդունված հայցից այն հանվել էր: Եվ այս անճշտությունը Լեռնապատի համայնքապետը կարող էր ուղղել՝ խմբագրություն ուղարկելով հերքման կամ պատասխանի տեքստ՝ համաձայն «Չանգվածային լրատվության մասին» օրենքի 8-րդ հոդվածի, որով կարգավորվում է «Յերքման եւ պատասխանի իրավունքը»: «Գյուղապետի հասցեին սաված «արածել» բառն արժե 1 միլիոն» «այլանդակ» վերնագրում (ձեւակերպումը Լեռնապատի համայնքապետինն է) ի՞նչն է վիրավորական՝ անհասկանալի է: Բայց ինչո՞ւ չփորձել 1 մլն դրամ աշխատել...

Նշված քաղաքացիական գործով Վանաձորի դատարանում նոյեմբերի 14-ին նշանակված էր նախնական դատական նիստ՝ դատավոր Վարդուհի Յովնանյանի նախագահությամբ: Դատավորի պահանջով կողմերը ներկայացրին անձը հաստատող փաստաթուղթ: Պարզվեց, որ պատասխանող Ա. Թորոսյանի անձնագրի գործողության ժամկետը լրացած է: Պատճառաբանելով, որ հնարավոր չէ ստուգել պատասխանողի ինքնությունը՝ դատավորը բացակա ճանաչեց նրան եւ որոշեց նիստը շարունակել՝ առանց նրա մասնակցության:

Դատական նիստի ժամանակ արձանագրվեց, որ ներկայացուցիչ չկա որպես երրորդ անձ ներգրավված «Յետք» շաբաթաթերթից: Այս կապակցությամբ դատավորը հարցրեց հայցվորի կարծիքը՝ նիստը առանց մասնակից կողմերի անցկացնելու վերաբերյալ: Վ. Եղիազարյանը պնդեց, որ նիստը շարունակվի:

Յայցվոր Վ. Եղիազարյանը ներկայացրեց իր հայցը, պահանջը պնդեց ամբողջությամբ:

Դատավորը, հաշվի առնելով, որ պատասխանող Ա. Թորոսյանը ըստ Եուրոյան ներկայացել է դատական նիստին, ներկայացրել է նաեւ անձը հաստատող փաստաթուղթ, որի անվավեր լինելու մասին իմացավ միայն դատարանում, որոշեց նշված գործով նախնական դատական նիստը հետաձգել եւ նշանակել 2012 թ. հունվարի 13-ին:

Նախ՝ ռեկտորը, ապա դեկանը՝ ընդդեմ լրագրողի եւ լրատվամիջոցի

2011 թ. նոյեմբերի 17-ին «Յետք» հերթական դատական ծանուցումն է ստացել Լուռու մարզի ընդհանուր իրավասության դատարանից: Այս անգամ «Յետքի» լրագրող Ադրինե Թորոսյանին դատի է տվել Վանաձորի Զ. Թումանյանի անվան պետական մանկավարժական ինստիտուտի մանկավարժության ամբիոնի վարիչ Թերեզա Շահվերդյանը՝ որպես երրորդ անձ ներգրավելով «Յետք» շաբաթաթերթին՝ պատվին, արժանապատվությանը եւ գործարար համբավին պատճառված վնասի հատուցման պահանջով:

Իր հայցադիմումի մեջ հայցվորը նշում է, որ 2011թ. մայիսի 13-ին «Յետք» թերթում տպագրված «Յիվանդագին կրքեր Վանաձորի մանկավարժական ինստիտուտում» հոդվածի մեջ իր հասցեին արվել է հետեւյալ զրպարտությունը. «Դեպքերի հետագա զարգացմամբ՝ 2011 թ. ապրիլի 1-ին հայոց լեզվի ամբիոնի դասախոս Լուսինե Սարգսյանի մայրը՝ մանկավարժության ամբիոնի դասախոս Լիզա Սարգսյանը, մանկավարժության ամբիոնի վարիչ Թերեզա Շահվերդյանի հետ ներկայացել է ուստիկանության Վանաձորի բաժնի եւ հայտարարություն տվել, որ հայոց լեզվի ամբիոնի դասախոս Լուսինե Աշուղյանը շուրջ 2 տարի սպանության սպառնալիքներ է տալիս Լուսինե Սարգսյանի հասցեին»:

Այնուհետեւ հայցվորը շարունակում է՝ ասելով, որ նույն հոդվածի շարունակության մեջ պարզվում է, որ դա դիտավորությամբ սուտ մատուցություն է, որին իբր մասնակից է եղել նաեւ ինքը, այն էլ՝ ռեկտորի դրոմամբ: Ըստ հայցվորի՝ ստացվում է, որ իրեն ռեկտորը հանձնարարել է, որ սուտ մատուցություն անի, որով իբր նա եւս ցանկացել է քրեական գործ հարուցել տալ Լուսինե Աշուղյանի նկատմամբ, որն անամոթ սուտ է՝ ուղղված իր անձին, որով պատասխանողը վնաս է հասցրել իր պատվին, արժանապատվությանը եւ բարի համբավին: Այս մասին հայցվորն իմացել է օգոստոսի վերջերին ինստիտուտում, երբ վերադարձել է արձակուրդից:

Հայցվորը խնդրում է դատարանին զրպարտության համար պարտավորեցնել պատասխանողին նույն լրատվամիջոցով՝ «Յետք» թերթով հրապարակայնորեն հերքել զրպարտություն համարվող փաստացի տվյալները եւ պատասխանողից հօգուտ իրեն բռնագանձել 2 միլիոն 33 դրամ, ինչպես նաեւ 33 քաղաքացիական դատավարության օրենսգրքի 68 հոդվածով նախատեսված դատական ծախսերը:

Դեկտեմբերի 7-ին պարզ դարձավ, որ դեկանը վերածեսակերպել է լրագրող Ա. Թորոսյանին ներկայացված պահանջը. 2 մլն դրամի փոխարեն նա այժմ 200 հազար դրամ է պահանջում՝ գույքային պահանջի փոփոխությունը հիմնավորելով Սահմանադրական դատարանի որոշմամբ: Հանված է նաեւ դատական ծախսը լրագրողից բռնագանձելու պահանջը: Նոր պահանջ է ավելացված՝ պարտավորեցնել լրագրողին դեկանից ներողություն խնդրել «Յետք» թերթում: Իսկ նույն թերթում զրպարտությունները հերքելու պահանջի հետ կապված՝ ներկայացվել է նաեւ հերքման տեքստ:

«Դուք էլ չգիտեիք, ես էլ չգիտեի, բա էս խեղճ ու կրակ «Ինքնիշխանությունը» որտեղի՞ց իմանա», - հարցնում է դատավոր Ափինյանը

«Ի՞նչ եք ուզում «ինքնիշխանությունից», - Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Ռուբեն Ափինյանն այս հարցով բացեց «Արմավիա» ավիաընկերության հայցի քննության Նախնական դատական նիստն ընդդեմ «Չորրորդ ինքնիշխանություն» օրաթերթի: Հայցվոր կողմի ներկայացուցիչ Արտավազդ Պետրոսյանը կարճ պատասխանեց, որ օրաթերթն իր հրապարակումով արատավորել է «Արմավիա» ավիաընկերության գործարար համբավը:

Գործարար Միկա Բաղդասարովին պատկանող «Արմավիա» ընկերությունը «Չորրորդ ինքնիշխանություն» օրաթերթից պահանջում է հերքել 2011 թ. սեպտեմբերի 15-ին հրապարակած տեղեկությունները եւ 2 մլն դրամ փոխհատուցել ընկերության գործարար համբավի արատավորման դիմաց: «ՉԻ»-ն epress.am կայքից լուր էր արտատպել, համաձայն որի՝ Մոլդովայի ազգային բանակի հրամանատար, գեներալ Յուրի Դոմինիկը հայտարարել էր, թե հայկական ավիաընկերությունները գեներալի մատակարարում էին Լիբիային: Հայաստանի քաղաքացիական ավիացիայի մամուլ քարտուղարը epress.am կայքի լրագրողին ասել էր, թե այդ մասին պարզաբանում կարող է տալ «Արմավիան», որովհետեւ այն մոնոպոլիստ է: Ի դեպ, epress.am -ը, լուրի մասին գրելիս, իր հերթին հղում էր արել ռուսական եւ արտասահմանյան լրատվամիջոցների: Իսկ «Արմավիա» ընկերության մամուլի քարտուղար Նանա Ավետիսովան հեռախոսազանգին չի պատասխանել: Նույն բովանդակությամբ լուրը արտատպել է նաեւ «ՉԻ»-ն:

«Ի՞նչ համբավ է արատավորվել, դրա հրապարակումից հետո ի՞նչն է պակասել, ուղեւորները քի՞չ են», - նորից հարց ուղղեց դատավոր Ափինյանը:

«Գործարար համբավն, ըստ էության, խախտվել է այնպիսի կտրվածքով, որը կարող է ազդել վերջինիս հետագա գործունեության վրա, եւ որոշակի ազդեցություն, ըստ էության, կա», - պատասխանեց Արտավազդ Պետրոսյանը:

«Չե՞ք ամաչում բա, ինչի՞ եք արատավորել», - դատավոր Ափինյանը կատակով հարցադրումն ուղղեց պատասխանող կողմին:

«Գտնում ենք, որ չենք արատավորել գործարար համբավը, քանի որ մենք արտատպել ենք այլ լրատվական գործակալության նյութը», - պաշտպանվեց «Չորրորդ ինքնիշխանություն» օրաթերթի (հրատարակիչ «Կողմնակի անձանց Ս» ՍՊԸ) փաստաբան Յուրա Եղիազարյանը:

2115-ն
եւ լրագրողները

Դատավորը մեջբերումներ արեց հայցվոր կողմի պատասխանից, այն է՝ թե բարեխիղճ չեն արտատպել, վերնագրում ավելացրել են «Արմավիա» բառը: «Վերնագրում հարցականն նշանն էլ կարգին չի երեւում: Մեծ, հաջող հարցական դրեք, որ լավ երեւա,- Նույն տոնով շարունակեց դատավորը,- լուրջ ավիաընկերություն է, իսկ դուք նրա գործարար համբավի հետ խաղում եք»:

Արտավագր Պետրոսյանն այնուհետև մեկնաբանեց, որ epress.am կայքում խոսվում է հայկական ավիաընկերության մասին, իսկ Չայաստանում «Արմավիա»-ից բացի եւս 15 ավիաընկերություն կա: Ինչից զարմացած՝ դատավորը սկսեց հերթով կարդալ այդ ավիաընկերությունների անունները եւ հավելեց, որ ինքը երբեւէ այդ ընկերություններից չի օգտվել, չի էլ լսել: «Լսած կայի՞ք տե՛նց բան: Այ մարդ, չվերթներն ինչքան նախում ենք՝ «Արմավիա», «Արմավիա»:

Արտավագր Պետրոսյանը խոստովանեց, որ նույնպես տեղյակ չէր, որ Չայաստանում այդքան ավիաընկերություն կա: «Դուք էլ չգիտեիք, ես էլ չգիտեմ, բա ես խեղճ ու կրակ «Ինքիշխանությունը» որտեղի՞ց իմանա», - ավելացրեց դատավորը:

Ընկերության ներկայացուցչի պնդմանը, թե պետք է ճշտեին տեղեկատվությունը, դատավոր Ափիսյանը նշեց, որ փորձել են ճշտել, բայց Նանա Ավետիսովան չի պատասխանել հեռախոսազանգին՝ «Անհարգալից վերաբերմունք է ցուցաբերել»:

Չայցվոր կողմի ներկայացուցիչը նշեց, որ օրաթերթը ոչ միայն շեշտել է «Արմավիա» ընկերության անունը, այլև տպագրել է լուսանկարը: Մինչդեռ epress.am կայքում հրապարակած նյութի վերնագրում ոչ միայն չի շեշտվել «Արմավիա» ընկերությունը, այլև տեղադրված չի եղել ընկերությանը պատկանող օդանավի լուսանկարը:

Նոյեմբերի 1-ին տեղի ունեցած նիստին դատարանը բավարարվեց այսքանով, իսկ գործի վարույթը կասեցնելու՝ օրաթերթի ներկայացուցչի միջնորդությանը դատարանը չցանկացավ անդրադառնալ՝ դատական նիստը նշանակելով նոյեմբերի 28-ին:

«Չեռքի» հետ գրույցում Յուրա Եղիազարյանը տեղեկացրեց, որ ուզում էր միջնորդել կասեցնել գործի վարույթը մինչև Սահմանադրական դատարանը կայացնել 1087.1 հոդվածի սահմանադրականության կամ հակասահմանադրականության մասին որոշումը: Իսկ դատավորն ավելի ուշ նշանակեց նիստը, մինչ այդ արդեն Սահմանադրական դատարանը որոշում կայացրած կլինի:

2 մլն դրամը կփրկի՞ «Արմավիա» ընկերության գործարար համ ավրը

Նոյեմբերի 28-ին Կեստրոն եւ Նորք-Մարաշ շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում «Չորրորդ ինքնիշխանություն» օրաթերթի փաստաբան Յուրա Եղիազարյանը հայտարարեց, որ «Արմավիա» ընկերության վերաբերյալ նյութի հերքումն օրաթերթն արտատպել է դեռեւս այս տարվա սեպտեմբերի 17-ին: Յուրա Եղիազարյանը նշեց, որ իրենք որեւէ իրավախախտում չեն կատարել, այլ բարեխիղճ

վերարտադրել են epress.am-ի կողմից: Ավելին, տպագրել են նույն լրատվամիջոցի տպագրած հերքման տեքստը, այդ պատճառով կարծում են, որ նորից հերքում տպագրելու անհրաժեշտություն չկա, ինչը պահանջում է հայցվոր կողմը:

Օրաթերթի խմբագիր Շողեր Մաթեոսյանը հավելեց, որ հերքումը հրապարակվել էր դեռևս «Արմավիա» ընկերության կողմից հայցը ներկայացնելուց առաջ, իսկ հայցադիմումը վարույթ է ընդունվել սեպտեմբերի 22-ին:

«Արմավիա» ընկերության ներկայացուցիչ Արտավազդ Պետրոսյանը մեջբերեց «ՀԼՄ մասին» օրենքի 7-րդ հոդվածի 3-րդ մասը, համաձայն որի՝ հերքումը պետք է իրականացվի «Յերքում» խորագրի ներքո՝ տեղակայման, ձեռագրման, տառատեսակի, չափի նույնությամբ չզիջելով տեղեկատվության հրապարակմանը, որին վերաբերում է այն: Իսկ օրաթերթի հրապարակումից չի երեւում «Յերքում» խորագիրը, հետևաբար այն չի ընկալվում որպես հերքում: Ավելին՝ հոդվածի ուսումնասիրությունից էլ չի երեւում, որ օրաթերթն իր կողմից է այդ հերքումը հրապարակել: «Ըստ ելույթի, սա իրենից ներկայացնում է epress.am կայքից համապատասխան տեղեկատվության հերթական արտատպումը», - ասաց փաստաբանը:

Օրաթերթի լրագրող Գոհար Վեգիոյանն ավելացրեց, որ սեպտեմբերի 17-ի համարում իրենք մեկ այլ՝ «Բաղդասարովի տունը կռիվ է ընկել» հրապարակման մեջ նույնպես անդրադարձել են այս գործին: Նշել են, որ ընկերությունը հերքել է գեներալ մատակարարման լուրը: Օրաթերթն այդ հրապարակման մեջ նաև նշել է, որ կոնկրետ տեղեկատվության հրապարակման հերքման պահանջ իրենց չի ներկայացվել: Ավելին՝ հրապարակվել են բոլոր էլեկտրոնային կայքերը, որոնք նույնպես անդրադարձել են գեներալ մատակարարման թեմային:

Հաշտության համաձայնություն կնքելու դատավորի առաջարկին «Արմավիա» ընկերության ներկայացուցիչը պատասխանեց, որ երկու անգամ առաջարկել է հաշտություն կնքել: Առաջին առաջարկը մերժվել է, իսկ երկրորդն անցյալ ուրբաթ է ներկայացրել եւ դեռ պատասխան չի ստացել: Ընկերությունն առաջարկել է տպագրել հերքում:

Խմբագիր Շողեր Մաթեոսյանը հավելեց, որ կոռեկտ չէ այդքան հերքելուց հետո եւս մեկ անգամ հերքում տպագրել: «Յերքումը մեկ անգամ եղել է: Նույն թերթում երկու անգամ տարբեր ձեւերով շեշտվել է, որ այդ ինֆորմացիան հերքվել է: «Չորրորդ ինքնիշխանությունը» ստիպված պիտի լինի հետգրությամբ հերքումը տպագրել, որպեսզի բացատրի, թե ինչ կապակցությամբ է այս հերքումը հայտնվել թերթում», - բացատրեց Շողեր Մաթեոսյանը:

Նիստը նախագահող դատավոր Ռուբեն Ափինյանը փորձեց հայցվոր կողմից ճշտել, թե ինչու են օրաթերթից 2 մլն դրամ փոխհատուցում պահանջում, այլ ոչ թե 200 կամ 500 հազար: «2 մլն-ը կփրկի՞ գործարար համբավը», - փաստաբանին հարց ուղղեց դատավորը: Փաստաբանի խոսքերով՝ ընկերությունը նպատակահարմար է գտել փոխհատուցում պահանջել նշված չափով: «Տեղեկատվությունն իր բնույթով այնպիսին է, որ, ըստ ելույթի, կարող էր եւ հասցվել է լուրջ վնաս «Արմավիա» ընկերության գործարար համբավին»: «2 մլն դրամը եղ-

քան լո՞րջ է: Ես լուրջ կհասկանայի, եթե 2 մլն դոլար պահանջեին», - հակադարձեց դատավորը: Փաստաբանը հիմնավորեց, որ դա հայկական օրենսդրությամբ սահմանված առավելագույն չափն է, եւ գեներլ մատակարարման հետ կապված համապատասխան տեղեկատվությունը, այն է՝ լիբիական կողմին, բավականին խնդրահարույց է:

Դատավոր Ռ.Ափինյանն իր համար երկու տարբերություն արձանագրեց, որը ընկերության ներկայացուցիչը մատնանշեց որպես epress.am կայքից արտատպելու արդյունքում փոփոխված, այն է՝

1. epress.am կայքի «Հայկական ավիաընկերությունը զե՞նք էր մատակարարում Լիբիային» վերնագիրը օրաթերթը դարձրել է «Արմավիան» զե՞նք է մատակարարում Լիբիային»,
2. օրաթերթը տպագրել է նաեւ ընկերությանը պատկանող օդանավի լուսանկարը:

Նշված երկու փոփոխությունները հանգեցրել են նրան, որ ամբողջ հոդվածում ընկալվում է «Արմավիա» ավիաընկերությունը՝ բացառելով Հայաստանում գրանցված այլ ավիաընկերություններին:

Հայցվորի ներկայացուցչի հիմնավորմամբ՝ համապատասխան փոփոխություններն անելու համար օրաթերթը պետք է տիրապետեր հստակ տեղեկությունների: «Այստեղ քաղաքի աղացի մամլո քարտուղարը կոնկրետ ուղղորդել է դեպի «Արմավիան»: Ռուսական տեքստում ինքը բառացիորեն հայտարարել է՝ ««Արմավիան մոնոպոլիստ է: Այդ հարցով դիմեք իրենց»,- պարզաբանեց Գոհար Վեգիրյանը:

Շողեր Մաթեոսյանը հայցվոր կողմից հետաքրքրվեց, թե ինչո՞ւ են հայցադիմումում իրենց հրապարակած լուրի վերնագիրը առանց հարցական նշանի վերարտադրել: Պարզվում է՝ այն նկատելի չի եղել հայցվորներին: Ավելին՝ ընկերությունն ուսումնասիրել է օրաթերթում տեղ գտած բոլոր հարցական նշանները եւ պարզել, որ այն շատ փոքր է, աննկատ, եւ տարբերվում է օրաթերթի վերնագրերում եղած մյուս հարցական նշաններից:

Դատարանը նախապատրաստական փուլն ավարտեց եւ դատաքննության օր նշանակեց դեկտեմբերի 14-ը: Այդ օրը դատավոր Ափինյանը կողմերին առաջարկեց հաշտվել: «Արմավիա»-ի ներկայացուցիչ Ա. Պետրոսյանը նշեց, որ ընկերությունը միայն հերքման տեքստի պահանջ է ներկայացնում եւ հաշտության դեպքում գումարային պահանջից հրաժարվում է: Իսկ «Չորրորդ ինքնիշխանություն» թերթի գլխավոր խմբագիր Շողեր Մաթեոսյանը պնդեց, որ իրենք երկու անգամ հրապարակել են տպագրված տեղեկատվության հերքումը եւ եթե երրորդ անգամ հրապարակեն, պետք է խմբագրության կողմից հետգրություն ավելացնեն, որպեսզի ընթացողներին բացատրեն, թե ինչու են մեկ անգամ եւս հերքում տպագրում: Դատավոր Ափինյանի տրամադրած 15 րոպեի ընթացքում կողմերն, այդուհանդերձ, որոշեցին հաշտվել՝ առանց հետգրության հերքումը տպագրելու երկկողմ համաձայնությամբ:

Շողեր Մաթեոսյանը «Յետքի» հետ գրույցում գնահատելով հաշտության համաձայնությունը՝ նշեց, որ «Արմավիան» էժան պրծավ:

«Հրապարակ» օրաթերթը պատասխան պիտի տա ընթերցողների կարծիքների համար

Փաստաբան
Արթուր Գրիգորյան

2011 թ. նոյեմբերի 7-ին «Հրապարակ» օրաթերթը

Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչա-
կան շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանից ստացել է
թերթի հաշիվների վրա 18 միլիոն դրամի չափով կալանքի սահման-
ման մասին որոշում:

Թերթին այս անգամ դատի է տվել փաստաբան Արթուր Գրիգորյա-
նը: Փաստաբանը կարծում է, որ օրաթերթի էլեկտրոնային տարբերա-
կում դեռեւս օգոստոսին տպագրված «Քաղաքացիներն անբարեխիղճ
փաստաբանների գո՞հ» հոդվածի ներքո ընթերցողների թողած մեկնա-
բանությունները վիրավորել են իր պատիվն ու արժանապատվությունը:

Հոդվածը փաստաբանի ծառայություններից դժգոհ մնացած քա-
ղաքացիների բողոքի մասին էր: Կայքում հրապարակված այդ հոդվա-
ծի ներքո ընթերցողները բազմաթիվ մեկնաբանություններ են թողել,
որոնցից 6-ը փաստաբան Արթուր Գրիգորյանը համարել է զրպարտչա-
կան եւ վիրավորական: Ահա դրանք.

ՄԱՅԱԿ - Արթուր Գրիգորյանի պատճառով Յյուսիսային պողոտա-յում կորցրեցինք բողոքարկելու իրավունքը զուտ իրա բողոքն ուշաց-նելու պատճառով... Յետո պարզվեց՝ էդ փողի դիմաց աս արել: Ինչքան ժամանակ փնտրում էի, որ սատկացնեմ շան պես... Բացի դրանից, ինչ այլանդակ վարքագիծ ունի, էդ արդեն Փաստաբանների պալատը թող փորձի կարգավորել: Նման փաստաբաններին սենց պաշտպանելով՝ Սահակյան Ռուբինկն իրան աս որակազրկում ես ընդհանրապես՝ փաս-տաբանների ինստիտուտը:

ԳԱՐԻԿ - Ես անդուր լակոտ փաստաբան կոչեցյալը ոչ այլ ինչ է, եթե ոչ ստահակ ու ստախոս: Մեր գործով նույն սցենարով՝ սկզբից պայմա-նագիր կնքեց 150 000-ի, հետո վերջում 600 000-ի հասցրեց ու ընդամե-նը փորձեց հարցը դատավորի հետ միջնորդությամբ լուծել: Այսինքն ասեց՝ փող տվեք, դատավորի հետ պայմանավորվել եմ: Բա էդ դեպ-քում ինչո՞ւ էինք իրան էղքան փող տալիս, որ մի հատ էլ դատավորի հետ պայմանավորվում էր... Յետո ասում են կոռուպցիան դատարան-ներում որտեղից աս սկսվում, այ սենց մարդկային նկարագիր չունեցող վիժվածք փաստաբաններից:

ԻՍԿՈՐԻ - Ես ուղղակի զարմանում եմ, թե մարդիկ ո՞նց են վստա-հում նման... ներին, մենակ իր արտաքին տեսքը բավական է, որ դրան գործ չվստահես: Անգլերենի իմացության կեղծ իմիջ են ստեղծում իրանց համար ու ժողովրդին խաբում: Յայաստանի իբր հաջողակ փաստաբանների 99 տոկոսը համագործակցում են ոչ պակաս... կաշ-ռակեր դատավորների հետ: Ոչ մի վճիռ առանց կաշառքի չի կայաց-վում, ու բոլորը գիտեն դրա մասին՝ ե՛լ ժողովուրդը, ե՛լ իշխանություն-նը: Յարգելի փաստաբաններն էլ մինչև գործին ծանոթանալը պար-զում են, թե այդ գործի համար մարդիկ ինչքան են պատրաստվում վճարել, հետո նոր գնում են դատավորի հետ «խոսալու»: Եթե մեկը կա, որի դատական հայցն այս տարբերակով չի լուծվել, թող բարձրաձայ-նի, որ գրանցեք Կարմիր գրքում:

ՄԱՆՅԻՏ - Ցավ եմ ապրում հենց մենակ նրա համար, որ նման... էլ են փաստաբան համարվում... ինքս, լինելով փաստաբան, պետք է նախեւառաջ ասեմ, որ նա պարտավոր էր տեղյակ պահել իրեն դի-մած քաղաքացիներին, որ Եվրոպական դատարան գործերն ընդուն-վում են հայերենով, եւ անգլերենի իմացության կարիք չկա: Իսկ սա, իհարկե, չի ասել, բացի այդ՝ նա շատ հանգիստ կարող էր ճշտել, թե ինչ ընթացքում է գործը, որը, իմ համոզմամբ՝ նա արել է, բայց թաքց-րել է իր պաշտպանյալներից... ստորագույն արարք, եթե ինքն ազահ չլիներ, գումարը պետք է վերադարձներ, իսկ ինչ վերաբերում է սե-մինար պարապմունք եւ նման ողորմելի ստերին, ավելի լավ է նման ցնդաբանությունների փոխարեն ներողություն խնդրի իր բոլոր վե-րեւում կարծիքներ գրած նախկին պաշտպանյալներից, գումարները վերադարձնի ու հրապարակավ ուտի իր փաստաբանական արտո-նագիրը:

ՄՐՏԱԿ - Յետաքրքիր է, որ ես փաստաբանիկն արդար դատաքն-նություն է ակնկալում իր համար... հետաքրքիր է՝ վճարե՞լ է արդեն «արդար» դատաքննության համար: Ժողովո՞ւրդ, շատ-շատերն են սրա քաշվածը, ու մի օր ես ամեն ինչը ջրի երես էր ելնելու...

ՍԵՐՊԵՅ - Տեսնես իրան ասե՞լ են, որ ստելն ու դրամաշորթությունը լավ բան չեն ու փաստաբանի համար անհարիր բաներ են: Էս դեպքն իսկական դրամաշորթություն է... խաբեությամբ գումար շորթել... տենց են անում թուղթ ու գիր անողները, խաղաքարտ նայողները, որ ստի դիմաց փող են վերցնում... լրիվ նույն հանցակազմն է Արթուր Գրիգորյանի մոտ:

Յուրաքանչյուր ընթերցողի մեկնաբանությամբ իրեն պատճառված վնասը գնահատելով 3 մլն դրամ՝ Արթուր Գրիգորյանը այն բազմապատկել է 6-ով եւ որպէս փոխհատուցում՝ պահանջել 18 մլն դրամ:

Որպէս հայցի ապահովման միջոց դրամական հաշիվների վրա արգելանք դնելու վերաբերյալ Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի դատավոր Գագիկ անդանյանի որոշումը թերթի գլխավոր խմբագիր Արմինե Օհանյանը նույն օրը բողոքարկել էր այն հիմքով, որ նման արգելանքը կխոչընդոտի թերթի գործունեությանը եւ կկասեցնի տպագրությունը: Եվ դատարանը ձեւափոխել էր իր որոշումը՝ կալանք դնելով միայն օրաթերթի գույքի վրա: «Յրապարակի» գլխավոր խմբագիրը «Ազատություն» ռադիոկայանին տված հարցազրույցում աննախադէպ է համարել այս գործը նրանով, որ իրենց մեղադրում են ընթերցողների կարծիքները տպագրելու համար: Նա գտնում է, որ փաստաբանն այս կերպ հին հաշիվներ է մաքրում: Օհանյանը վերհիշում է Դատական դեպարտամենտի հետ ունեցած դատական գործը. «Ուղղակի մի այսպիսի զուգահեռ անցկացնեմ: Մենք Դատական դեպարտամենտի ղեկավարի հետ վեճ ունեինք դատական, որը հաշտությամբ ավարտեցինք՝ Միսակ Մարտիրոսյան՝ Միսակ Մարտիրոսյանի ներկայացուցիչը դատարանում եւ իր հայցը կազմողը այս նույն Արթուր Գրիգորյանն էր»:

Այս գործով առաջին դատական նիստը նշանակված էր նոյեմբերի 16-ին: Սակայն նիստին երկու կողմերն էլ միջնորդություն ներկայացրին այն հետաձգելու մասին:

«Յրապարակ» թերթին ժամանակ էր պետք հայցադիմումին պատասխանելու համար, իսկ հայցվորին՝ հայցադիմումը նոյեմբերի 15-ին Սահմանադրական դատարանի՝ Քաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1 հոդվածի վերաբերյալ տված մեկնաբանություններին համապատասխան շարադրելու համար: Երկու միջնորդությունների հիման վրա Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանը 1 ամսով հետաձգեց դատական նիստը:

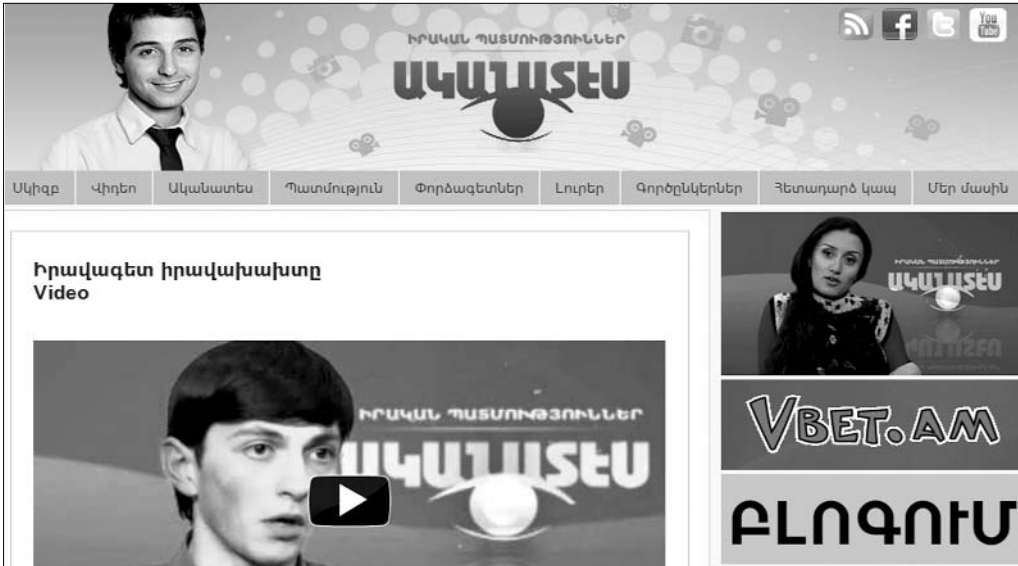
21.5-ն
եւ կրագողները

ՊԱՏԱՐԱՆՈՒՄ

163

**«Իրավագետ
իրավախախտը»․ ԵՊՀ-ն
ընդդեմ Հանրային
հեռուստատեսության
«Բանաձեւ» հաղորդաշարի**

Երեւանի Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում է գտնվում Երեւանի պետական համալսարանի իրավագիտության ֆակուլտետի քրեական իրավունքի ամբիոնի եւ նույն ամբիոնի դասախոս Արա Գաբուլյանի՝ պատվին, արժանապատվությանը եւ գործարար համբավին պատճառված վնասի հատուցման, հրապարակայնորեն ներողություն խնդրելու եւ հերքումը պարտավորեցնելու մասին հայցն ընդդեմ «Բանաձեւ» ՍՊԸ-ի եւ Սիրեկան (Սիրակ) Եղիազարյանի:

Հայցող կողմը՝ Պետհամալսարանը վիճարկում է «Ականատես» հաղորդման «Իրավախախտ իրավագետը» վերնագրով պատմության մեջ շարադրված տեղեկությունները:

Հաղորդումը պատմում է Սիրակ Եղիազարյանի մասին, ով դիմել է մայր բուհի մագիստրատուրա, սակայն նրա գրավոր աշխատանքը

անբավարար է գնահատվել՝ առանց բովանդակությունը ստուգելու, միայն ծավալը նկատի ունենալով: Ըստ հաղորդման՝ դասախոսը փորձել է դիմորդին ոստիկանությանը հանձնել միայն այն պատճառով, որ երիտասարդը համարձակվել է բողոքարկել:

Ըստ հայցողի՝ վերնագրի «իրավախախտ» բառը զրպարտիչ կամ վիրավորական է քաղաքացիական իրավունքի ցանկացած սուբյեկտի համար: Այն առավել եւս վիրավորական եւ զրպարտիչ բնույթ ունի, երբ վերաբերում է դասախոս, իրավաբանական գիտությունների դոկտոր իրավաբանին (իրավագետին)։ «Ուսանողներին իրավաբանական գիտելիքներ տվող մասնագետին իրավախախտ անվանելով՝ արատավորվում է վերջինիս պատիվը ու գործարար համբավը»: Հայցվոր կողմը հարցնում է, թե ինչպե՞ս կարող է իրավախախտը իրավագիտություն սովորեցնել եւ իրավունքի նորմերի պահպանության օրինակ ծառայել ուսանողներին:

Հաղորդման մեջ Սիրակ Եղիազարյանը պատմում է, որ հանձնել է ընդունելության քննություն Երեւանի պետական համալսարանի իրավագիտության ֆակուլտետի մագիստրատուրա ընդունվելու համար: Քննությունը հանձնելուց հետո պարզվել է, որ կտրվել է՝ ստանալով 5 միավոր, թեւ մասնագետներն ասել են, որ իր գրավորն արժանի էր առավելին, քան համալսարան ընդունվելու համար նվազագույն 8 միավորի շեմն է: Սիրակը բողոքարկել է քննության արդյունքը: Ըստ նրա՝ Ա. Գաբուզյանը իրեն կանչել է իր մոտ ու ասել, որ իրականում իրենք գրավորի բովանդակությանը չեն նայում, իրենց համար կարելու է ծավալը: Հետո իրեն անվանել է դեմագոգ ու հեռախոսն է փնտրել, որ ոստիկանություն կանչի:

Ըստ հայցվորների՝ վերոնշյալը իրականությանը չհամապատասխանող արտահայտություն է, քանի որ Քրեական իրավունքի ամբիոնի դասախոսները, այդ թվում՝ նաեւ Արա Գաբուզյանը, նման բան Սիրակին չեն ասել: Իսկ պատասխանողի պնդումն ինքնին զրպարտություն է Քրեական իրավունքի ամբիոնի վերաբերյալ, քանի որ կասկածի տակ է դնում ամբիոնի դասախոսների կողմից գրավոր աշխատանքների արդար եւ օբյեկտիվ գնահատումը, ազդակ է ստեղծում այլ դիմորդների համար՝ կասկածելու ամբիոնի անաչառության վրա:

Հաղորդման մեջ ասվում է, որ ՀՀ ԿԳ նախարարությունը, որն անընդհատ բարձրաձայնում է, որ պայքարում է կոռուպցիայի դեմ, Սիրակի գործին ուշադրություն չի դարձրել, այն դեպքում, երբ թաքնված կոռուպցիայի կասկած հայտնել է ոչ թե սովորական մի երիտասարդ, այլ իրավաբանական մի ամբողջ խումբ:

Հայցվորներն այս ամենի վերաբերյալ հայտնում են, որ հաղորդման մեջ հնչած արտահայտություններն ավելի շատ արված են հաղորդաչարի բովանդակության ենթատեքստում կոռուպցիոն խնդիրներին անդրադառնալու եւ դրանք քննարկելու ուղղվածությունը ապացուցելու համար: Հայցվորները, անդրադառնալով պատասխանողի այն արտահայտությանը, որ թաքնված կոռուպցիայի կասկած հայտնել է ոչ թե սովորական մի երիտասարդ, այլ իրավաբանական մի ամբողջ խումբ, միջնորդում են դատարանին դատական նիստին իրավիճակը այդ իրավաբանական խմբին, որը կիլիմավորի, թե ինչ փաստական հանգամանքների հիման վրա են իրենք հանգել այդ եզրակացությանը, այլապես կապացուցվի հայտարարության անհիմն եւ զրպարտիչ լինելը:

Հաղորդաշարի իրավաբան-փորձագետը հաղորդաշարի ընթացքում նշել է, որ անկախ նրանից՝ մայրաքաղաքից ես, թե այլ քաղաքից, բոլորն ունեն հավասար իրավունքներ: Ի պատասխան փորձագետի հայտարարության՝ հայցվորները նշում են, որ նման հաղորդման ընթացքում, ելնելով լրագրողական մասնագիտական եւ էթիկայի կանոններից, ցանկացած արտահայտված կասկած պետք է լինի հիմնավոր եւ պատճառաբանված: Հայցվորները տվյալ դեպքում կարծում են, որ հայտարարությունը գրպարտիչ է, քանի որ անհիմն է եւ մեղադրում է քրեական իրավունքի ամբիոնին ՀՀ սահմանադրության խախտման մեջ:

Փորձագետը շարունակում է՝ ասելով, որ համալսարանի իրավագետները այլահալածության մի նոր ալիք են սկսել եւ անում է հետեւյալ արտահայտությունը. «Եթե մենք ասում ենք՝ բոլորը հավասար են օրենքի առջեւ, տվյալ դեպքում ԵՊՀ քրեական իրավունքի ամբիոնը պատասխանում է, որ մենք մեր ուսանողներին այլ կերպ ենք վերաբերվում, քան, կնեքեք արտահայտությանս համար, դրսից եկած ուսանողներին»:

Այս ամենի վերաբերյալ հայցվորները հայտնել են իրենց դիրքորոշումն առ այն, որ անընդունելի եւ զրպարտիչ է այն պնդումը, որ համալսարանի իրավագետները այլահալածության մի նոր ալիք են սկսել, քանի որ սույն արտահայտությունը մեղադրում է ԵՊՀ իրավաբանների այլահալածության մեջ: Հայցվորները նշում են, որ փորձագետը, ըստ էության, խեղաթյուրված մեկնաբանելով համալսարանի իրավաբանների խոսքը, փորձում է ներկայացնել հաղորդման ընթացքում իր արտահայտած միտքը ԵՊՀ-ին եւ իրավագիտության ֆակուլտետին վարկաբեկող լույսի ներքո:

Հայցվորները մեջբերում են նաեւ ՀՀ ԿԳ նախարարին ուղղված ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի մասնագետների կարծիքից մի հատված, որը վերաբերում է հենց քննարկվող արտահայտությանը, եւ որը կատարվել է Սիրեկան Եղիազարյանի բողոքի հիման վրա նրա գրավոր աշխատանքի կրկնակի ստուգման արդյունքում. «...Առանձին հարցերի համար դրված գնահատականները մեղմ մոտեցման արդյունք են. մեր ուսանողների նկատմամբ պահանջներն ավելի խիստ են, ընթացիկ քննությունների ժամանակ նրանց նմանօրինակ պատասխանները ավելի ցածր են գնահատվում»: Ըստ հայցվոր կողմի՝ ավելի քան ակնհայտ է, որ հաղորդման փորձագետը, խեղաթյուրելով արտահայտված միտքը, կատարել է սխալ եզրակացություններ, անհիմն հայտարարություններ արել եւ զրպարտել ԵՊՀ-ին՝ ի դեմս իրավագիտության ֆակուլտետի:

Ըստ հայցվորների՝ ողջ հաղորդումը, ըստ էության, ուղղված է ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի քրեական իրավունքի ամբիոնի զրպարտմանը, եւ դա ապացուցվում է հաղորդման վերջում հաղորդավարի հետեւյալ արտահայտությամբ. «Պատմությունը մեկ դասախոսի կամ մեկ ամբիոնի սխալն է, սա դեռ չի նշանակում, որ ապականված է ամբողջ կրթական համակարգը, բայց որպեսզի մեկ մեղավորը պատժվի ու նրա վատ օրինակը մոլախոտի պես չտարածվի...»:

Հայցվորները գտնում են, որ տպավորություն է ստեղծվում, որ հաղորդման ընթացքում խոսվում է ՀՀ-ում կոռուպցիայի օջախի մասին, որը շտապ պետք է մարել, եւ դրա առաջամարտիկն է դարձել «Ակա-նատես» հաղորդաշարը: Հայցվորները ավելացնում են, որ հաղորդու-

մը, դիտավորյալ նսեմացնելով հայցվորներին, փորձում է լսարան շահել եւ հիմնավորել դոնոր կազմակերպության կողմից կոռուպցիան ընկալաւորելու համար ստացած գումարները:

Հայցվորները նաեւ կարծում են, որ հաղորդումը, ի դեմս հաղորդավարի հետեւյալ արտահայտության, թե «գուցե այս պահին, հերթական խաբեբային...», վիրավորում է նաեւ հայցվորներին՝ նրանց խաբեբա անվանելով:

Ելնելով վերոգրյալից՝ հայցվորները կարծում են, որ «Բանաձեւ» ՄՊԸ-ի կողմից պատրաստվող եւ հեռարձակվող «Ականատես» հաղորդման ընթացքում վիրավորանքի եւ զրպարտության միջոցով արատավորվել են ԵՊՀ-ի, ԵՊՀ իրավագիտության ֆակուլտետի քրեական իրավունքի ամբիոնի եւ Զրեական իրավունքի ամբիոնի վարիչ, իրավագիտության դոկտոր Արա Գաբուզյանի պատիվը, արժանապատվությունը եւ գործարար համբավը: Հայցվորները դատարանից պահանջում են՝

ա/ պարտավորեցնել Սիրեկան Եղիազարյանին եւ «Բանաձեւ» ՄՊԸ-ին, «Բանաձեւ» ՄՊԸ-ի կողմից հեռարձակվող «Ականատես» հաղորդաշարին դատարանի վճռի օրինական ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ հաջորդող հաղորդման ընթացքում հրապարակային, բանավոր ներողություն խնդրել ԵՊՀ-ից եւ քրեական իրավունքի ամբիոնի վարիչ Արա Գաբուզյանից՝ տեղադրելով այդ տեսանյութը նաեւ հաղորդաշարի ինտերնետային կայքում եւ YouTube-ում,

բ/ պարտավորեցնել «Բանաձեւի» ինտերնետային կայքի գլխավոր էջում՝ երեւացող տեղում, ինչպէս նաեւ <http://akanates.banadzev.com> ինտերնետային կայքի գլխավոր էջում եւ 28.05.2011 թ. տեղադրված էջերում, երեւացող վայրում հրապարակել դատարանի վճիռը՝ նշումով «Զ. Երեւան, Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանի վճռով պարտավորեցվել է «Բանաձեւ» ՄՊԸ-ին եւ Սիրեկան Եղիազարյանին ներողություն խնդրել Երեւանի պետական համալսարանից եւ ԵՊՀ քրեական իրավունքի ամբիոնի վարիչ Արա Գաբուզյանից «Իրավախախտ իրավագետը» հաղորդման ընթացքում հասցված վիրավորանքի եւ զրպարտության համար: Ներկայացվում է դատարանի վճռի ամբողջական տեքստը»:

Այս գործով նախնական դատական նիստի օր էր նշանակվել նոյեմբերի 16-ը: Սակայն այդ օրը այն հետաձգվեց հայցվոր կողմի բացակայության պատճառով, ինչպէս նաեւ դատավոր Ս. Թադեւոսյանը հայտնեց, որ պետք է ծանոթանա նոյեմբերի 15-ին ՍԴ-ի կայացրած որոշման հետ: Հերթական նիստի օր նշանակվեց դեկտեմբերի 21-ը:

Հ.Գ. Նշենք, որ 2011 թ. հուլիսից «Բանաձեւ» ՄՊԸ-ի հաղորդումները, այդ թվում՝ «Ականատեսը», Հանրային հեռուստատեսությամբ եթեր չեն հեռարձակվում:

Թե ինչպես էին պաշտպանվելու պետության երեւելիները, եթե չլիներ անվանարկման իրավունքը

Միացյալ Թագավորությունում անվանարկման իրավունքը (defamation law) ծագել է տպագրության գյուտից էլ առաջ, տասնմեկերորդ դարում: Գիրք Ղեւտացն ասում է. «Ձեր ժողովուրդին մեջ չարախոսություն ընելու մի պտտիք»: Եկեղեցականները՝ միջնադարի այդ բազմահար դասը, առաջին անգամ ներմուծեցին անվանարկումը որպես քրեական հանցագործություն՝ Մրդոք գյուղի բնակիչներին աստվածաշնչյան այդ պատվիրանը խախտելու համար կալանակոծողերի մեջ նստեցնելու համար: Ի սկզբանե բանավոր անվանարկումը (slander) քրեական հանցագործություն էր: Առաջին օրենքը (statute) ընդունվեց 1275թ., որը եւ ամրագրեց scandalum magnatum հանցագործությունը՝ «թագավորության երեւելիներին» պաշտպանելու համար: Այդ երեւելիները, սակայն, պաշտպանվում էին ոչ երբեք զրպարտիչ կամ վիրավորական խոսքից, այլ այն անմեղ ճշմարտությունից, որը կարող էր պետության հպատակներին ապստամբության դրդել նրանց դեմ: Ինչպես նկատել էր Գլխավոր դատավոր Լորդ Քոքը, «Որքան մեծ է ճշմարտությունն, այնքան մեծ է զրպարտությունը» եւ «Կիևը երբեք չի վշտանա, եթե նրան ասեն, որ իր քիթը կարմիր է, եթե չիմանա, որ իր քիթն, իրոք, կարմիր է»: Յետեւաբար՝ անվանարկման իրավունքը ծառայում էր զուտ թագավորության ներսում կայունություն եւ հասարակական կարգ ապահովելու նպատակին: XV դարում ստեղծված եւ վերին դատական ատյան հանդիսացող Աստղային պալատն աջ ու ձախ կիրառում էր անվանարկման իրավունքը՝ լռեցնելու միապետի ընդդիմախոսներին: Պատիժները բազմազան էին՝ մեղավորների ճակատները խարանելուց սկսած մինչեւ նրանց քիթ ու ականջ կտրելը, որպեսզի նրանց մտքով էլ երբեք չանցնի ապագայում եւս խաթաբել թագավորության ու նրա երեւելիների անդորրը:

Որպես քաղաքացիական իրավախախտում՝ անվանարկումը ներմուծվեց Աստղային պալատի կողմից, երբ վերջինս արգելեց մենամարտը՝ պատիվն ու բարի համբավը վերականգնելու ժամանակի միակ ընդունված միջոցը: Իրենց պատիվն ու հեղինակությունը կորցրած ազնվականների մի ստվար զանգված անմիջապես հեղեղեց բրիտանական դատարանները: Այս իրավունքի զարգացումները հանգեցրեցին նրան, որ XVIII դարում ընդունվեց «Չրպարտության մասին» Ֆոքսի ակտը, որով երդվյալ ատենակալներին, այլ ոչ թե՛ դատավորին վերապահվեց բառերի անվանարկող իմաստը որոշելու իրավունքը: Սույն ակտով հայցվորն էր կրում բառերի՝ իրականությանը չհամապատասխանելու, չարամտորեն արտահայտված կամ հրապարակված լինելու եւ իրական վնաս պատճառելու պարտականությունը: Բարոյական վնասի փոխհատուցման չափերն աստիճանաբար սկսեցին հասնել աստղաբաշխական թվերի, քանի որ դա-

21 Ա-ն
են լրագրողները

Պատահանում

169

տավորները ելևում էին այն կանխավարկածից, որ փոխհատուցումը պետք է արտացոլի անվանարկված անձի անվան իրական արժեքը, այլ ոչ թե իրապարակողին պատժի սխալի համար: Ժամանակներն այնպիսին էին, որ բարձր հասարակությունը պարտավորեցնում էր հասարակական գործիչներն ջանք ու եռանդ չինայել՝ մաքրելու իրենց հեղինակությանը հասցված թեկուզ և աննշան բծերը, իսկ դատավորներն էլ օգնում էին նրանց՝ ստեղծելով նրանց համար անբիծ հեղինակության կանխավարկած, ինչի արդյունքում ապացուցման պարտականությունը տեղափոխվեց պատասխանողի վրա, որը և պետք է ապացուցեր իր իրապարակումները հիմնավորող փաստական հանգամանքները:

Այն ժամանակներից ի վեր իրադրությունն այնքան էլ չի փոխվել, և անվանարկման հայցերն այսօր էլ մի շարք հասարակություններում ընկալվում են որպես հասարակության ունեւոր ու բարեկեցիկ երեւելիների կողմից նախաձեռնած դատավարություններ, մինչդեռ այդ երեւելիները հենց այն մարդիկ են, ում գործունեությունը պետք է մշտապես գտնվի հանրության ուշադրության կենտրոնում և ում չպետք է թույլատրվի իրենց գործունեության մասին հանրությանը տեղեկացնելու հարցում խոչընդոտներ ստեղծել բարեխիղճ հետաքննող լրագրության ճանապարհին:

Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանն առաջինն էր, որ սահմանեց այս սկզբունքն իր հայտնի *Լինգենս ընդդեմ Ավստրիայի* գործով՝ ի լուր Եվրոպայի (ու մնացյալ մայրցամաքների) հայտարարելով. «Քննադատության ընդունելի շրջանակներն ... ավելի լայն են քաղաքական գործիչների, քան մասնավոր անձանց նկատմամբ: Ի տարբերություններ վերջիններին, քաղաքական գործիչներն անխուսափելիորեն և գիտակցաբար բաց են իրենց յուրաքանչյուր խոսքի և արարքի մանրակրկիտ քննարկման համար ինչպես լրագրողների, այնպես էլ լայն հանրության կողմից և, հետևաբար, պետք է դրսևորեն հանդուրժողականության առավել բարձր աստիճան: Անկասկած է, որ Կոնվենցիայի 10-րդ հոդվածի 2-րդ մասը հնարավորություն է ընձեռում պաշտպանելու նաեւ այլոց հեղինակությունն, այն է՝ բոլոր անձանց հեղինակության պաշտպանություն և նախատեսում, և այս պաշտպանությունը տարածվում է նաեւ քաղաքական գործիչների վրա, նույնիսկ երբ նրանք չեն գործում որպես մասնավոր անձինք, բայց այս դեպքում նման պաշտպանության պահանջները պետք է հավասարակշռել քաղաքական հարցերի բաց քննարկման շահի հետ» (*Lingens v Austria*, 1986, 42-րդ պարբերություն): Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը քաղաքական գործիչների թվին է դատում նաեւ համայնքների ղեկավարներին (հաբրովսկին ընդդեմ Լեհաստանի, 2007, (*Dabszowski v Poland*,) 28-րդ պարբերություն):

Քննադատության ընդունելի սահմանները լայն են նաեւ քաղաքացիական ծառայողների նկատմամբ: Իր *Յանովսկին ընդդեմ Լեհաստանի* վճռում Եվրոպական դատարանն ամրագրեց. «Ինչպես քաղաքական գործիչների, այնպես էլ իրենց պաշտոնական լիազորություններն իրականացնող քաղաքացիական ծառայողների հարցում ընդունելի քննադատության սահմաններն ավելի լայն են: Հասկանալիորեն այս սահմանները որոշակի հանգամանքներում կարող են լինել ավելի լայն իրենց լիազորություններն իրականացնող քաղաքացիական ծառայողների նկատմամբ, քան մասնավոր անձանց: Այդուհանդերձ, չի կարելի ասել, որ քա-

դաբացիական ծառայողները գիտակցաբար բաց են իրենց յուրաքանչյուր խոսքի եւ արարքի մանրակրկիտ քննարկման համար այնպես, ինչպես բաց են քաղաքական գործիչները, եւ, ըստ այդմ, պետք է նրանք հավասար վերաբերմունքի արժանանան իրենց գործողությունների քննադատության հարցում: Իրականում, քաղաքացիական ծառայողները պետք է ունենան հանրության վստահությունը՝ ազատ անտեղի անհանգստությունից, եթե նրանցից ակնկալվում է հաջողությամբ իրականացնել իրենց առջեւ դրված խնդիրները, եւ, հետեւաբար, կարող է անհրաժեշտություն առաջանալ իրենց պարտականությունները կատարելու ընթացքում նրանց պաշտպանելու վրդովեցուցիչ եւ վիրավորական խոսքերով հարձակումներից» (Janowski v Poland, 1999, 33-րդ պարբերություն):

Չավատարիմ մնալով իր այս սկզբունքին՝ Եվրոպական դատարանն իր *Պրագերը եւ Օբերշլիքն ընդդեմ Ավստրիայի* վճռով առավել մեծ հանդուրժողականության ուղերձ է հղում նաեւ ներպետական դատարանների՝ իր գործընկերներին՝ սահմանելով. «Մամուլն այն միջոցներից է, որոնց շնորհիվ քաղաքական գործիչները եւ հանրային կարծիքը կարող են հավաստիանալ, որ դատավորներն իրականացնում են իրենց ծանր պարտականություններն այնպիսի եղանակով, որը համապատասխանում է նրանց վստահված գործառույթի նպատակին: Չարկ է, սակայն, ուշադրություն դարձնել հասարակության մեջ դատական իշխանության ամանձնահատուկ դերին: Որպես արդարադատության երաշխավոր՝ ...այն պետք է վայելի վստահություն, եթե ակնկալվում է, որ այն պետք է հաջողությամբ կատարի իր պարտականությունները: Չետեւաբար, թերեւս հարկ լինի պաշտպանել այդ վստահությունը կործանարար հարձակումներից, որոնք, ըստ էության, անհիմն են, հատկապես՝ հաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ քննադատության թիրախ դարձած դատավորները զսպվածություն դրսեւորելու պարտավորություն ունեն, ինչը թույլ չի տալիս նրանց պատասխանել այդորինակ քննադատությանը» (Prager and Oberschlick v Austria, 1995, 34-րդ պարբերություն):

Քննադատության սահմաններն ավելի լայն են նաեւ տեղական իշխանության մարմինների՝ ավագանիների, խորհուրդների եւ այլնի պարագայում, քանի որ «տեղական խորհուրդը, լինելով ընտրովի քաղաքական մարմին եւ կազմված լինելով տեղական ընտրողներից մանդատ ստացած անձանցից, պետք է քննադատության հանդեպ դրսեւորի հանդուրժողականության առավել բարձր աստիճան» (*Լոմբարդոն եւ այլք ընդդեմ Մալթայի* (Lombardo and Others v Malta), 2007, 54-րդ պարբ.):

Եւ առհասարակ՝ քննադատության սահմաններն առավել լայն են ցանկացած մասնավոր անձի նկատմամբ, ով մտնում է հանրային քննարկումների ասպարեզ: Այսպիսով, *Բորդոզիչն ու Վուժինն ընդդեմ Սերբիայի* գործով ՄԻԵԴ-ը սահմանել է. «Ինչ վերաբերում է այն հարցին, թե արդյոք Ս.Կ. ն կարող է դիմել որպես հասարակական գործիչ, Դատարանը վերահաստատում է, որ մասնավոր անձը բացում է ինքն իրեն հանրության քննարկման համար, երբ մտնում է հանրային քննարկումների ասպարեզ: Տվյալ դեպքում կողմերը համաձայն են, որ Ս.Կ.-ն, որը փաստաբան էր, ներկայացրել էր գործարանի ղեկավարությանը մեծ աղմուկ հանած մի սնանկության գործով եւ այդպիսով դարձել հանրահայտ անձ Կիլինդա քաղաքում: Չաշվի առնելով այն հանգամանքը, որ հողվածները հրապարակվել էին այդ

քաղաքի տեղական թերթում՝ Դատարանն ընդունում է, որ ներպետական դատարանը ճիշտ է որակել նրան որպես հասարակական գործիչ: Ս.Կ-ն մուտք էր գործել հանրային քննարկումների ասպարեզ եւ, հետեւաբար, նրան հասցեագրված որեւէ քննադատության հարցում նրա հանդուրժողականության շնորհիվ պետք է ավելի բարձր լիներ» (Bodrozic and Vujin v Serbia, 34-րդ պարբերություն): Այս սկզբունքի ընթերցումից ակնհայտ է դառնում, որ որեւէ եվրոպական հասարակությունում լայն քննարկման առարկա դարձած որեւէ հարցի մասնակից մասնավոր անձինք, այդ թվում՝ աղմկահարույց գործերում ներգրավված փաստաբանները, նույնպես պետք է առավել հանդուրժող լինեն քննադատական խոսքի նկատմամբ:

Գալով հայաստանյան իրականությանը, մասնավորապես՝ դատական պրակտիկային, ականատես եւք լինում միանգամայն այլ պատկերի: Այսպես՝ 2010թ. դեկտեմբեր ամսին ԶԶ ազգային ժողովի երեք պատգամավորներ հայց ներկայացրեցին «Հայկական ժամանակ» օրաթերթի հիմնադիր ընկերության դեմ մի հողվածի համար, որն իրենց պնդմամբ գրպարտություն էր պարունակում՝ պահանջելով ԶԶ քաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1 հոդվածով նախատեսված ոչ-նյութական վնասի փոխհատուցման առավելագույն չափը՝ 2 000 000-ական ԶԶ դրամ: Առանց երկար-բարակ մտածելու՝ առաջին ատյանի դատարանը բավարարեց նրանց պահանջը՝ բերելով հետեւյալ հիմնավորումը. «Սույն քաղաքացիական գործով հայցվոր Սամվել Ալեքսանյանը (թիվ 007 ընտրատարածքից ընտրված), Լեւոն Սարգսյանը (թիվ 005 ընտրատարածքից ընտրված), Ռուբեն Հայրապետյանը (թիվ 001 ընտրատարածքից ընտրված) Հայաստանի Հանրապետության Ազգային ժողովի պատգամավորներ են եւ որպես Հայաստանի Հանրապետության օրենսդիր իշխանության ներկայացուցիչներ՝ ունեն որոշակի ընկալելի դիրք հասարակությունում, ինչը պարտավորեցնում է ունենալ անբասիր վարքագիծ եւ օրինակելի կեցվածք, այնինչ՝ պատասխանողի կողմից հողվածում տարածած տեղեկությունները վերը նշված հանցագործությունների հետ այդ անձանց հնարավոր առնչության փաստի վերաբերյալ այլ տեղեկատվություն են հաղորդում ընթերցողին՝ վտանգելով հայցվորների՝ որպես օրենսդիր իշխանության ներկայացուցիչների նկատմամբ հասարակական վերաբերմունքի օբյեկտիվ դրսեւորումը: Հանրության կողմից հայցվորներին տրվող գնահատականը ունի չափազանց կարեւոր գործնական նշանակություն, քանի որ բացասական գնահատականը նսեմացնում է հայցվորների՝ որպես անձի եւ ԶԶ ազգային ժողովի պատգամավորի, հեղինակությունը, խոչընդոտներ է ստեղծում հասարակական, տնտեսական հարաբերություններին լիարժեք մասնակցելու համար: Հաշվի առնելով վերոգրյալը, նկատի ունենալով հասարակական կյանքում հայցվորների՝ որպես օրենսդիր իշխանության ներկայացուցիչների զբաղեցրած դիրքը, եւ նկատի ունենալով այն հանգամանքը, որ գրպարտող տեղեկությունները տարածվել են 7480 տպաքանակով հրատարակվող օրաթերթում՝ հասու դառնալով հասարակության լայն զանգվածներին, դատարանը փոխհատուցման չափը սահմանում է սահմանված նվազագույն աշխատավարձի 2000-ապատիկի չափով յուրաքանչյուր հայցվորի մասով»:

Այս դիրքորոշումը հետագայում վերահաստատում է ևս եւս 33 վե-րաքննիչ դատարանը: 33 Վճռաբեկ դատարանը եւս, առանց որեւէ երկ-մտանքի, վերադարձնում է սույն գործով վճռաբեկ բողոքը:

Սա իրավամբ վտանգավոր զարգացում էր, քանի որ ընդամենը մի քա-նի օր պահանջվեց մեկ այլ պատգամավոր-օլիգարխի շահերը ներկայաց-նող փաստաբաններից մեկին իր փաստարկումներում տառացիորեն կրկնե-լու դատարանի վերոհիշյալ հիմնավորումը: Բարեբախտաբար, այդ գործը հայաստանյան այն միակ դատավորի վարույթում գտնվող գործերից մեկն էր, որին ՄԻԵԴ-ի նախադեպերի իմացությունը թույլ էր տվել ճշտորեն կիրա-ռել ՄԻԵԴ-ի վերոհիշյալ սկզբունքը: Եթե հիշենք, որ Նույն դատավորի կողմից 2009թ. արտահայտվելու ազատությանը վերաբերող մեկ այլ գործ (Իշելանի քաղաքապետարանն ընդդեմ «Յետաքննող լրագրողների») որեւէ հոլում չէր պարունակում ՄԻԵԴ-ի նախադեպերին, առաջընթացն, անկասկած, մեծ է: Այս կարեւոր սկզբունքի իմացության բացակայությունն արտացոլված է մեկ այլ վճռում, երբ դատարանը տարբերակում է անում քաղաքական գործիչ ու «33 Սահմանադրության 56.1-րդ հոդվածով սահմանված անձեռնմխելիու-թյամբ օժտված 33 երկրորդ նախագահի ընտանիքի անդամների» միջեւ, ինչը, կարծես թե, հուշում է, որ 33 Սահմանադրությամբ անձեռնմխելիու-թյամբ օժտված տված քաղաքական գործիչը տարբեր է մնացած քաղաքա-կան գործիչներից (ընդհանուր իրավասության դատարան, Բելլա եւ Սեդ-րակ Զոչարյաններն ընդդեմ «Սկիզբ Մեդիա Կենտրոն» ՍՊԸ-ի):

Յայնստանյան իրականության դրական զարգացումների թվին է պատկանում այն հանգամանքը, որ 33 սահմանադրական դատարանն իր 2011 թ. Նոյեմբերի 15-ի ՍԴՈ-997 որոշմամբ ամրագրեց, որ 33 դա-տարանները պետք է կիրառեն Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի նախադեպային իրավունքում տեղ գտած սկզբունքները, այդ թվում՝ հասարակական ու քաղաքական գործիչների քննադատու-թյան առավել լայն սահմանների մասին սկզբունքը (ՍԴՈ-997, 25-րդ էջ):

Մնում է տեսնել, թե հետայսու գործնականում ինչ կիրառություն կգտնի այս սկզբունքը եւ ինչպես մեր հասարակության երեւելիները այլեւս կփորձեն օգտագործել անվանարկման իրավունքն իրենց ուղղ-ված քննադատական ձայները լռեցնելու համար:

Լուսինե Հակոբյան
իրավաբան

Երբ փաստերը ճշմարիտ են կամ ողջամտորեն հրապարակված

Երբ լրագրող եք (խմբագիր, հրատարակիչ կամ լրատվամիջոցի սեփականատեր), հասկանալիորեն ապահովագրված չեք պատվի, արժանապատվության կամ գործարար համբավի արատավորման հետեւանքով պատժառված վնասի փոխհատուցման մասին հայցերից: Դրանք իսկական գլխացավանք են եւ, որպէս կանոն, ձեզ են հասնում այն գեղեցիկ ձմեռային օրերին, երբ խմբագրությունում նստած՝ պատուհանից հիանում եք դրսում պարող ձյան փաթիլներով ու քթի տակ երգում Սվիրիդովի «Ձյունամրրիկը»: Չէ՞ք համաձայնի: Լավ, գուցե եւ դուք դրանք ստացել եք ամենասովորական օրերից մի օր, բայց այստեղ դա չէ Եականը: Նման հայց ստանալիս՝ համապատասխան իրավաբանական օգնություն հայցելուց հետո (ցանկալի է՝ այս գլխացավանքից գլուխ հանող փաստաբանից) պետք է մտածեք այն մասին, թե ինչպէս եք պաշտպանվելու հայցում շարադրված մեղադրանքներից:

Վերստին ամենայն մանրամասնությամբ խմբագրի, իրավաբանի, խմբագրության մնացած լրագրողների, հարեւան-բարեկամի եւ ցանկացած այլ ողջամիտ անձի հետ միասին ընթերցելով վիճահարույց հոդվածը՝ կայացնում եք հետեւյալ որոշումներից մեկը.

1. Ես հրապարակել եմ տեղեկություններ, այն է՝ փաստեր կամ փաստական տվյալներ եւ ունեմ բավարար ապացույցներ գրածիս ճշմարտացիությունն ապացուցելու համար:
2. Ես հրապարակել եմ տեղեկություններ, ապացույցներս բավարար չեն, բայց խնդիրն առնչվում է հանրային շահին, գործել եմ պրոֆեսիոնալ էթիկայի շրջանակներում, բարեխիղճ, ազնիվ ու պատասխանատու կերպով. այլ կերպ ասած՝ առաջնորդվել եմ «ողջամիտ հրապարակման» սկզբունքով:
3. Ես հրապարակել եմ գաղափար՝ կարծիք կամ գնահատողական դատողություն հանրային շահին առնչվող հարցի շուրջ՝ ունենալով բավարար փաստական հիմք:

Առաջին որոշումը կայացնելուց հետո հայտնվելով անկախ ու անաչառ դատարանի առջեւ՝ դուք պետք է որ խնդիր չունենաք, ու նույնիսկ կարելիություն չի ունենա այն հանգամանքը, որ որեւէ անձի անվանարկել եք չարամտորեն, օրինակ՝ պնդել եք, որ նա կաշառք է վերցրել՝ վրեժ լուծելու այն բանի համար, որ նա, լինելով ձեր ոխերիմ հարեւանը, օրեր շարունակ անհանգստացրել է ձեզ իր ռաբիզ երաժշտությամբ: Եթե կարող եք բերել բավարար ապացույցներ՝ հաստատելու, որ նա այդ կաշառքն, իրոք, վերցրել է, ձեր անձնական շարժառիթները

ոչ մի նշանակություն չեն ունենա:

Ավելի բարդ է իրավիճակը հրապարակման՝ ողջամտության սահմաններում արված լինելն ապացուցելու հարցում, մի բան, որը համաեվրոպական անվանարկման իրավունքի պրակտիկայում հայտնի է որպես պաշտպանություն՝ «ողջամիտ հրապարակման» սկզբունքի, իսկ բրիտանականում՝ որպես պաշտպանություն՝ հանրային շահի վկայակոչմամբ:

Իհնչ է իրենից ենթադրում այս սկզբունքը: Սրա լավագույն պարզաբանումը տվել է Միացյալ Թագավորության Լորդերի պալատը, որը, բացի բրիտանական խորհրդարանի վերին պալատը լինելուց, նաեւ պետության բարձրագույն դատական ատյանն է: Այսպես՝ Ալբերտ Ռեյ-նոլդսը՝ Իռլանդիայի նախկին վարչապետը, հայց էր ներկայացրել «Sunday Times» թերթի անգլիական խմբագրության դեմ, որի հրապարակման մեջ նա մեղադրվել էր խորհրդարանին խաբելու եւ իր կողմից հոն գործընկերոջը դավաճանելու մեջ: Հրապարակումը չէր անդարձրել Ռեյնոլդսի՝ այս հարցի շուրջ խորհրդարանին տված պարզաբանումներին: Մինչդեռ թերթի իռլանդական տարբերակն ավելի երկար էր հավասարակշռված տեքստ էր հրապարակել՝ ընդգրկելով նաեւ Ռեյնոլդսի պարզաբանումները: Երբ հայցը հասավ Լորդերի Պալատ, վերջինս բավարարեց այն եւ հաստատեց 10 չափանիշներ, որոնք պետք է հաշվի առնեն դատավորները՝ անվանարկման հայցեր քննելիս: Դրանք, սակայն, չպետք է օգտագործվեին որպես արգելքներ կամ խոչընդոտներ լրատվամիջոցների կողմից արտահայտվելու ազատության իրավունքի իրականացման ճանապարհին, ինչպես որ սկզբնական շրջանում դա արել են Միացյալ Թագավորության դատարանները:

Այդ չափանիշներն են.

1. Մեղադրական հայտարարությունների լրջությունը. որքան ավելի լուրջ է մեղադրանքը, այնքան ավելի ապատեղեկացված է հանրությունը եւ մեծ է անձին պատճառված վնասը:
2. Տեղեկությունների բնույթը, եւ թե որքանով է թեման մտահոգում հանրությանը: Հանրությունը ոչ միայն համապետական մասշտաբ է ենթադրում, այլեւ՝ համաքաղաքային ու նույնիսկ համազյուղական:
3. Տեղեկությունների աղբյուրը. աղբյուրներից շատերը գուցե եւ ուղղակի տեղեկատվություն չունենան իրավիճակի մասին, շատ աղբյուրներ էլ հաճախ կարող են սրել իրենց կացիները, այսինքն՝ ունենալ անձնական շարժառիթներ, կամ վճարվել իրենց պատմությունների համար:
4. Տեղեկությունների կարգավիճակը. մեղադրական հայտարարությունը գուցե արդեն քննության առարկա է, եւ այդ քննությունը կարող է հուսալի աղբյուր համարվել եւ, ըստ այդմ, արժանի լինել հարգանքի:
5. Քայլերը, որոնք ձեռնարկվել են տեղեկությունները ստուգելու համար. ողջամիտ քայլեր չձեռնարկելու դեպքում խոսք չի կարող լինել

պատասխանատու լրագրության մասին:

6. Հարցի հրատապությունը եւս կարելու է, քանի որ լուրերը, որպէս կանոն, շուտ փչացող ապրանքների թվին են պատկանում:
7. Արդյո՞ք հայցվորի հետ կապ հաստատվել է մեկնաբանություն ստանալու համար. գուցե նա ունի այնպիսի տեղեկություններ, որ չունեն կամ չեն ցանկացել բացահայտել մյուսները: Այդուհանդերձ, միշտ չէ, որ հայցվորի հետ կապվելը կարող է անհրաժեշտ լինել: Լրատվական իրավունքի լավագույն մասնագետներից մեկի՝ Ջեֆֆրի Ռոբերտսոնի կարծիքով՝ հայցվորը չպետք է բողոքի, եթէ անհասանելի է եղել օբյեկտիվ պատճառներով կամ միտումնավոր: Այդ մասին, իհարկէ, պետք է նշել նյութում: Հայցվորի հետ կապվելը կարող է անհրաժեշտ չլինել, եթէ ինքնըստինքյան հասկանալի է, որ նա որեւէ բացատրություն չի տալու կամ արդէն տվել է, կամ եթէ այդ անելով դուք վտանգելու եք ձեր աղբյուրներին, կամ դա հնարավորություն կտա դատավորին կանխելու ձեր հրապարակման լույսընծայումը:
8. Բարեխիղճ լրագրության սկզբունք է նաեւ այն, թէ որքանով է ձեր նյութը արտահայտում հայցվորի պատմության էությունը:
9. Հողվածի երանգավորությունը. թերթը կարող է հարցեր բարձրացնել կամ քննություն անցկացնելու ուղերձ հղել: Կարիք չկա, որ այն որդեգրի մեղադրական հայտարարությունները՝ որպէս փաստեր:
10. Հրապարակման հանգամանքերը, այդ թվում՝ ժամանակը: Եթէ նյութը սպասվող աղետի կամ սննդային թունավորման թեմայով է, ապա լրագրողական շտապողականությունն այստեղ արդարացված է:

Ռեյնոլդսի գործն, այսպիսով, ամրագրեց, որ եթէ ձեր ձեռքի տակ եղած տեղեկությունները վերաբերում են այնպիսի թեմայի, որը հանրության մտահոգության առարկա է, դրանք ստուգելու համար ձեռնարկել եք ողջամիտ քայլեր ու ողջամիտ են նաեւ ձեր աղբյուրները, նույնիսկ եթէ հետագայում պարզվի, որ այդ տեղեկությունները չեն համապատասխանում իրականությանը, դրանք հրապարակելու դեպքում դուք որեւէ իրավունք խախտած չեք լինի: Սակայն այստեղ կա եւս մեկ պայման, այն է՝ չարամտության՝ իրական կամ իրավական, բացակայությունը: Իրական չարամտությունը ենթադրում է չարացածություն կամ անձնական շահ, մինչդեռ իրավական չարամտությունը ենթադրում է անազնվություն կամ ճշմարտության չմտածված անտեսում: Ռեյնոլդսն, այսպիսով, խիստ արդյունավետ պաշտպանություն էր առաջարկում բարեխիղճ հետաքննող լրագրությանն այն դեպքերում, երբ լրագրողական աղբյուրները հրաժարվում էին ցուցմունք տալ՝ վախենալով հաշվեհարդարից կամ երբ պարզվում էր, որ այն պատմությունը, որը հրապարակման պահին լրագրողին ճշմարտաման էր թվացել, հանկարծ իրականությանը չհամապատասխանող էր անաչվում:

Չամիլն ընդդէմ «Wall Street Journal» թերթի գործը եկավ վերահաս-

տատելու Ռեյնոլդսի՝ «պաշտպանություն հանրային շահի վկայակոչմամբ» սկզբունքը: Ջամիլի գործով «Wall Street Journal» թերթի՝ Սաուդյան Արաբիայի թղթակից Ջեյմս Դորսին մի արաբ գործարարից իմացել էր, որ Սաուդյան Արաբիայի կառավարությունը գաղտնի համաձայնություն ունի Ամերիկայի Միացյալ Նահանգների կառավարության հետ՝ վերահսկելու իր առավել խոշոր ու ազդեցիկ ընկերությունների բանկային հաշիվները: Այս տեղեկությունը հաստատել էին երկրի խոշորագույն բանկերից մեկի սեփականատերը, կառավարության պաշտոնյաներից մեկը եւ երկու ամերիկացի դիվանագետներ: Թղթակիցը խոստացել էր չբացահայտել նրանց անունները: Այնուհետեւ թերթի ամերիկյան թղթակից Գլեն Սիմփսոնը կապվել էր ԱՄՆ-ի գանձապետարանի՝ իր հուսալի աղբյուրներից մեկի հետ, որը չէր ժխտել այդ տեղեկությունները: Նշված խոշոր ու ազդեցիկ ընկերությունների թվում էր արաբ միլիարդատեր Մուհամեդ Ջամիլի ավտոմոբիլային ընկերությունը: Հրապարակումից մեկ օր առաջ Դորսին կապվել էր այդ ընկերության ներկայացուցչի հետ եւ պարզել, որ Ջամիլը երկրում չէր: Այսպիսով, նրան չէր հաջողվել կապ հաստատել Ջամիլի հետ, եւ հրապարակումը լույս էր տեսել մեկ օր անց հետեյալ վերնագրով՝ «Սաուդյան Արաբիայի պաշտոնյաները վերահսկում են որոշ բանկային հաշիվներ. թիրախում հավանական ահաբեկչական առնչություններ ունեցողներն են», հոդվածում տեղ էին գտել որոշ անուններ, այդ թվում՝ Մուհամեդ Ջամիլին: Ջամիլի հայցով շատ արագ քաղաքացիական գործ հարուցվեց, «Wall Street Journal» թերթի դեմ: Առաջին ատյանի դատարանի վճիռը թերթի դեմ էր, եւ իր հիմնավորումներում դատավորը նշել էր, որ. 1. հոդվածը չէր տուժի, եթե անուններ նշելու փոխարեն՝ այն պարունակեր «Սաուդյան Արաբիայի ազդեցիկ գործարարներից մեկը» ձեւակերպումը, 2. քանի որ հոդվածը բացահայտում էր ԱՄՆ-ի եւ Սաուդյան Արաբիայի միջեւ կնքված գաղտնի համաձայնագրի մանրամասները, այն չէր բխում հանրային շահից եւ 3. լրագրողը կարող էր սպասել եւս մի քանի օր, որպեսզի Մուհամեդ Ջամիլը մեկնաբանություն տալու հնարավորություն ունենար: Վերաքննիչ դատարանն, ըստ ելույթան, համաձայնել էր այս հիմնավորումների հետ, սակայն երբ գործը հասավ Լորդերի պալատ, վերջինս որոշեց, որ հոդվածը բարեխիղճ հետաքննող լրագրության լավագույն օրինակ է եւ, ըստ այդմ, պաշտպանության արժանի: Այսպես՝ լորդերը համարեցին, որ իմաստ չուներ, որ լրագրողը սպասեր Ջամիլի մեկնաբանություններին, որովհետեւ, միեւնույնն է, վերջինս չէր իմանալու, որ իր բանկային հաշիվները վերահսկում են ու, համապատասխանաբար, չէր կարողանալու մեկնաբանել այդ տեղեկությունները: Երկրորդ, անուններ նշելը կարելու էր, որովհետեւ դրանք առավել արժեքավոր էին դարձնում հոդվածում հրապարակված լուրերն այն տեսանկյունից, որ Սաուդյան Արաբիայի կառավարությունը վերահսկում է ոչ թե ինչ-որ գործարարների, այլ իր առավել ազդեցիկ գործարարներից մի քանիսին: Եվ վերջապես, լորդերը չհամաձայնեցին այն տեսակետի հետ, որ լրագրողական աշխարհը երկու օտարերկրյա կառավարությունների միջեւ կնքված գաղտնի համաձայնագրերը չբացահայտելու պարտավորություն ունի: Այսպիսով, Ջամիլի գործով Միացյալ Թագավորության Լորդերի պալա-

տը վերահաստատեց «հանրային շահի վկայակոչմամբ» կամ «ողջամիտ հրապարակման» պաշտպանության կարեւորությունը՝ ընդգծելով երեք էական գործոն՝ հրապարակման թեման պետք է բխի հանրային շահից, կոնկրետ անձանց անվանարկող արտահայտությունների կիրառությունը պետք է ողջամտորեն արդարացված լինի և լրագրողները պետք է գործած լինեն բարեխիղճ ու պատասխանատու կերպով:

«Ողջամիտ հրապարակման» պաշտպանության միանգամայն օգտակար պարզաբանում է առաջարկում Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանն իր *Կասաբովան ընդդեմ Բուլղարիայի* գործում: Կասաբովան լրագրող էր, որը հողված էր հրապարակել մասնավոր դպրոցներ ընդունելության հետ կապված կոռուպցիոն չարաշահումների մասին: Մինչ ներպետական դատարանները շտապել էին դատապարտել Կասաբովային իր հրապարակման համար, Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը գտել էր, որ «հողվածը, որի առնչությամբ դատապարտվել է և տուգանվել էր դիմումատուն, լուսաբանել էր փաստեր միջնակարգ դպրոցների ընդունելության հետ կապված չարաշահումների և կոռուպցիոն գործելակարգերի վերաբերյալ... Կասկած չկա, որ սա հանրային շահին առնչվող հարց է, որի հետ կապված ծավալվել են նաև խորհրդարանական քննարկումներ ու լսումներ խորհրդարանի հանձնաժողովներից մեկում... Եւ որ դրա վերաբերյալ տեղեկությունների հրապարակումը ժողովրդավարական հասարակությունում գործող լրատվամիջոցների առաջադրանքի անբաժանելի մասն է» (56-րդ պարբերություն): Ինչ վերաբերում է այն հարցին, թե արդյոք դիմումատուն գործել էր պատասխանատու և բարեխիղճ լրագրության նորմերի շրջանակներում, Դատարանը պատրաստ էր եղել ընդունելու ներպետական դատարանների այն հիմնավորումը, որ դիմումատուն բավարար չափով չէր ուսումնասիրել թեման, որպեսզի հանդես գար նման հրապարակմամբ, եւ, ըստ այդմ, չէր բավարարել պատասխանատու լրագրության պահանջները: Այդուհանդերձ, Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանն այդպես էլ վճռական դիրքորոշում չէր հայտնել կոնկրետ այս հարցի վերաբերյալ զուտ այն պատճառով, որ ամեն դեպքում ներպետական դատարանների կողմից լրագրողի հանդեպ կիրառված պատիժն անհամաչափ էր եղել: Ըստ այդմ՝ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը ճանաչել էր արտահայտվելու ազատության իրավունքի խախտումը:

ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 2-րդ կետը նույնպես ամրագրում է ողջամիտ հրապարակման երաշխիքը՝ սահմանելով, որ փաստացի տվյալներ հրապարակելը չի համարվում գրպարտություն, եթե «դա տվյալ հրավիճակում է և իր բովանդակությամբ պայմանավորված է գերակա հանրային շահով, եւ եթե փաստացի տվյալները հրապարակայնորեն ներկայացրած անձն ապացուցի, որ ողջամտության սահմաններում ձեռնարկել է միջոցներ՝ պարզելու դրանց ճշմարտությունը եւ հավասարակշռված եւ բարեխիղճորեն է ներկայացրել այդ տվյալները»:

Կարելի է հասկանալ նաև, թե ինչ ասել է «հանրային շահին» առնչվող խնդիրներ: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի նախադեպերով հանրային շահին առնչվող խնդիրների թվին են պատ-

կանում հանրային առողջապահությունը, հիվանդի անվտանգությունը, դատախազների ապօրինի գործողությունները, քաղաքական գործիչների կամ տեղական պաշտոնյաների չարաշահումները, հզոր առեւտրային սուբյեկտների գործողությունները:

Լրագրողներն իրականում չպետք է դժվարություն ունենան դատարաններին իրենց թեմայի առնչությունը «հանրային շահին» ապացուցելու գործում: Դատավորներն էլ կարող են օրինակ վերցնել բրիտանական դատարաններից, որոնց համար ամեն ինչ, բացի մասնավոր անձանց անձնական կյանքին վերաբերող քննադատությունից, կապ ունի հանրային շահի հետ: Միանգամայն արդարացիորեն նրանք ընդունել են, որ հանրության շահի հետ կապ ունի ոչ միայն պետական պաշտոնատար անձանց եւ մարմինների, այլեւ այն մասնավոր ընկերությունների գործունեությունը, որոնք ներգործում են հանրության առանձին անդամների վրա:

Ինչպես իրեն հատուկ անդիմադրելի հումորով բրիտանական դատարանների պրակտիկան է ամփոփում Ջեֆրի Ռոբերտսոնը, «ցանկացած անձ, ով իր գլխարկը նետում է հանրային ասպարեզ, պետք է պատրաստ լինի, որ այն կարող են անողոքաբար, բայց ոչ՝ երբեք չարամտորեն կոխկրտել»:

Սահմանադրական դատարանի 2011 թ. նոյեմբերի 15-ի որոշումը

**հասկացությունները շահակացած
հանդես գալու ժամանակը**

2011 թ. նոյեմբերի 15-ին ՀՀ Սահմանադրական դատարանը կայացրեց իր երկար սպասված որոշումը ի պատասխան ՀՀ մարդու իրավունքների պաշտպանի՝ ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1-րդ հոդվածի սահմանադրականության հարցը որոշելու մասին 2011թ. հոկտեմբերի 13-ի դիմումի: Կայացրեց նույնքան հապճեպ ու մի շարք իրավական հասկացություններ հիմնավորապես չուսումնասիրած, որքան հապճեպ ու չուսումնասիրած էլ 2010թ. մայիսին ընդունվել էին տխրահռչակ օրենսդրական փոփոխությունները:

Այսպիսով, Սահմանադրական դատարանի այս որոշումը 37 էջից կազմված մի փաստաթուղթ է, որը մի քանի դրական հստակեցումներից գատ, պարունակում է մի շարք անորոշ սահմանումներ ու ձեռակերպումներ, որոնք հաշվի առնվելու դեպքում էլ ավելի մեծ շփոթ են առաջացնելու առանց այն էլ այս ոլորտի մասին մեղմ ասած սահմանափակ պատկերացում ունեցող դատական պրակտիկայում:

Դրական հստակեցումների շարքում կարելի է առանձնացնել.

1. Այն դիրքորոշումը, որի համաձայն՝ ՀՀ դատարանները պետք է ընդունեն Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի և-խաղեպային իրավունքում տեղ գտած հասարակական ու քաղաքական գործիչների քննադատության առավել լայն սահմանների մասին սկզբունքը (ՍԴՌ-997, 25-րդ էջ),
2. Այն սկզբունքային մոտեցումը, որի համաձայն՝ «անձ» արտահայտությունը չի վերաբերում իշխանության մարմիններին որպես իրավաբանական անձ,
3. «Անվանարկում» եզրի ներմուծումը:

Որոշման գերակշիռ մասը, սակայն, ոչ այլ ինչ է, եթե ոչ՝ անբավարար գիտելիքների վկայություն: Այսպիսով՝

1. Անվանարկման իրավունքի (defamation law) ոլորտում կա երկու մոտեցում՝ բրիտանական եւ մայրցամաքային իրավունքի մոտեցումները: Առաջինի համաձայն՝ գոյություն ունի միայն անվանարկում եզրը (defamation), որը կարող է ունենալ բանավոր (slander) եւ գրավոր (libel) ձևերը: Անվանարկել, այն է՝ անունը զգել, վարկաբեկել, կարելի է ինչպես տեղեկություններ՝ փաստեր կամ փաստական տվյալներ, այնպես էլ գաղափարներ՝ կարծիք կամ գնահատողական դատողություններ արտահայտելու միջոցով: Առաջինի դեպքում որպես պաշտպանություն անվանարկած անձը, որը քաղաքացիական դատավարությունում հանդես է գալիս պատասխանողի կարգավիճակով, վկայակոչում է ճշմարտության/հիմնավորման պաշտպանությունը (defence of justification) կամ հանրային շահի պաշտպանությունը (defence of public interest), իսկ երկրորդ դեպքում՝ հանրային շահին վերաբերող հարցի շուրջ ազնիվ կարծիքի արտահայտման պաշտպանությունը (defence of a fair comment on a matter of public interest): Մայրցամաքային իրավունքի երկրներում գոյություն ունեն երկու հասկացություններ՝ զրպարտություն (defamation)՝ արատավորող տեղեկություններ կամ փաստեր կամ փաստական տվյալներ եւ վիրավորանք (insult)՝ արատավորող գաղափարներ կամ կարծիք կամ գնահատողական դատողություն հրապարակելը: Այս երկու մոտեցումները հստակ չպատկերացնելու եւ չտարանջատելու հետեւանքով ՀՀ Սահմանադրական դատարանի որոշման մեջ գտնում ենք հետեւյալ սահմանումները, որոնք բերելիս Սահմանադրական դատարանը հղում է անում ԵԱՀԿ-ի 2005թ. սահմանած արտահայտություններին՝ «անվանարկում (defamation), գրավոր արտահայտություն, որը վնասում է անձին (libel), ինչպես նաեւ հայտարարություն կամ գործողություն, որն ասվել կամ արվել է այլ անձի վիրավորելու նպատակով (insult)»:
2. Այս երկու իրավախախտումների առկայությունը դիտավորությամբ պայմանավորելու մասին Սահմանադրական դատարանի որոշման ձեւակերպումները նույնպես ոլորտին տեղյակ ընթերցողին հանգեցնում են անբավարար գիտելիքների մասին հետեւու-

թյանը: Այսպես՝ ըստ երեւոյթին այն, ինչ Սահմանադրական դատարանը նկատի ունի «դիտավորության» տակ, նույն բրիտանական անվանարկման իրավունքի չարամտութիւն (malice) հասկացութիւնն է, որն ունի երկու տարատեսակ. իրավական չարամտութիւն (legal malice), որը ենթադրում է, որ տեղեկութիւնները կամ գաղափարները հրապարակվել են անազնվորեն (dishonesty) կամ չմտածված կերպով ճշմարտութիւնն անտեսելով (reckless disregard for truth) եւ իրական չարամտութիւն (actual malice), որը ենթադրում է չարացածութիւն կամ անձնական շահ: Այսպիսով՝ չարամտութիւն հասկացութիւնն իրավական իմաստով ենթադրում է ոչ միայն դիտավորութեան, այլեւ՝ անզգուշության տարրեր: Ամեն դեպքում չարամտութիւնն ապացուցելու բեռը կրում է հայցվորը: Մնում է հասկանալ, թե դիտավորութիւն ասելով իրականում ինչ է նկատի ունեցել ՀՀ Սահմանադրական դատարանը եւ թե ինչպէս է նա հաշտեցրել իր այս մտտեցումը ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1-րդ հոդվածի այն ընդհանուր կանոնի հետ, որի համաձայն՝ այս տիպի գործերով անհրաժեշտ փաստական հանգամանքների առկայութեան կամ բացակայութեան ապացուցման պարտականութիւնը կրում է պատասխանողը:

3. Սահմանադրական դատարանի համար վիրավորանք չի համարվում գնահատողական դատողութիւնը, քանի որ «գնահատողական դատողութիւնը փաստական հանգամանքների վերլուծութեան արդյունքում արվող հետետեւութիւնն է, ինչը լրագրողի ոչ միայն իրավունքը, այլեւ պարտականութիւնն է»: Իսկ թե ինչու փաստական հանգամանքների վերլուծութեան արդյունքում, լրագրողը չի կարող արտահայտել անազնիվ գնահատողական դատողութիւն, այս հարցին Սահմանադրական դատարանը չի պատասխանում թերեւս այն պատճառով, որ իր որոշմամբ ինչոր անհասկանալի տարանջատում է կատարում կարծիքի ու գնահատողական դատողութիւնների միջեւ այն դեպքում, երբ սրանք, ըստ եւութեան, նույն բանն են:
4. Սահմանադրական դատարանի որոշման մեջ սխալ են թարգմանված նաեւ ուլորտի մի շարք կարեւոր եզրեր: Այսպէս՝ արտահայտվելու ազատութեան իրավունքի ուլորտում ՄԻԵԴ-ի կարեւորագոյն նախադէպի՝ *Յենդիսայրն ընդդէմ Միացյալ Թագավորութեան (Handyside v UK, 1976)* ձեւակերպումը Սահմանադրական դատարանի որոշման մեջ թարգմանաբար ձեւակերպված է հետեւյալ կերպ. «Արտահայտվելու ազատութիւնը կիրառելի է ոչ միայն այն «տեղեկատվութեան» կամ «գաղափարների» նկատմամբ, որոնք ընդունվում են բարեհաճութեամբ կամ համարվում են անվտանգ կամ չեզոք, այլ նաեւ նրանց, որոնք վիրավորում են, ցնցում կամ անհանգստութիւն պատճառում»: Մի կողմ թողնելով այն փաստը, որ որոշման մեջ որեւէ հղում չկա հենց այս վճռին, որով առաջին անգամ սահմանվել է այս կարեւոր սկզբունքը ու նաեւ այն փաստը, որ այս վերջին երեք բառերն ամբողջ որոշման մեջ նույնիսկ հետեւողական կիրառութիւն չեն գտնում՝ հայտնվելով միանգամայն տարբեր

21 Մ-ն են լրագրողները

համակցություններում, ինչը եւս անթույլատրելի է իրավական տեստի համար, հարկ է նշել, որ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի օգտագործած եզրերն են «offend, shock or disturb», եւ առաջինը ոչ մի կերպ չի կարող թարգմանվել որպէս «վիրավորել» (insult), այլ լավագույն դեպքում՝ «վրդովեցնել», քանի որ հիշյալ եզրերի տարբերությունն անվանարկման ուժգնության կամ աստիճանի մէջ է: Սխալ թարգմանված եզրերի թվին է պատկանում նաեւ «public interest» արտահայտության թարգմանությունը, որը ոչ մի կերպ չի կարող ձեւակերպվել որպէս «հասարակական հետաքրքրություն», այլ՝ միայն որպէս «հանրային շահ»: Այս հետեւությունն ամրապնդվում է ՄԻԵԴ-ի մի շարք նախադէպերում որպէս հոմանիշ օգտագործվող «matters of public concern», թարգմանաբար՝ «հանրությանը մտահոգող հարցեր», որոնք շատ դեպքերում կարող են տարբեր լինել «հասարակական հետաքրքրություն» ներկայացնող հարցերից: Վերջինի օրինակ կարող են լինել մասնավոր անձանց մասնավոր կյանքի մանրամասները, որոնք որեւէ կերպ չեն կարող հանրային մտահոգության առարկա հանդիսանալ կամ կապ ունենալ հանրային շահի հետ: Այս հարցի շուրջ կարելուր ուղեկիչ է առաջարկում ՄԻԵԴ-ի *Ֆոն Հաննովերն ընդդէմ Գերմանիայի (Von Hannover v Germany, 2004)* վճիռը, որտեղ եւ հստակեցվում է այս հասկացության էությունը եւ որին արժէր, որ Սահմանադրական դատարանը տեղյակ լինէր մինչեւ իր այս որոշումը կայացնելը:

5. Մեկ այլ լուրջ սխալ, որ առկա է Սահմանադրական դատարանի որոշման մէջ, ոչ նյութական վնասի փոխհատուցում (compensation for non-pecuniary damage) հասկացության մասին թյուր պատկերացումն է: Վերցնելով ոչ նյութական վնասի փոխհատուցում արտահայտությունը ՄԻԵԴ-ի նախադէպային իրավունքից՝ «Փաստերի քննադատական գնահատականը» չի կարող բարոյական վնասի փոխհատուցման պահանջի բավարարման հիմք հանդիսանալ: Սակայն, եթէ անձի բարի համբավը ոտնահարվում է, եթէ նույնիսկ արատավորող հայտարարությունը գնահատողական դատողություն է, դատարանը կարող է սահմանել ոչ նյութական վնասի հատուցում (Ukrainian Media Group v Ukraine, 2005թ. մարտի 29-ի վճիռ, կետ 61), ՄԴՈ-997 որոշում, 33-րդ էջ)՝ Սահմանադրական դատարանն ակնհայտորեն պատկերացում չունի դրա բովանդակության մասին: Այդ մասին է վկայում որոշման 29-րդ էջի վերջին պարբերության վերջին նախադասությունը, որով Սահմանադրական դատարանն առանձնապէս կարեւորում է այն հանգամանքը, որ «վիճարկվող հոդվածի 7-րդ եւ 8-րդ մասերը, ի լրումն փոխհատուցման նյութական ձեւի, նախատեսում են նաեւ փոխհատուցման ոչ նյութական ձեւեր»: Այս եզրահանգումն ամրապնդվում է նաեւ որոշման 35-րդ էջի 5-րդ կետի ձեւակերպումն ընթերցելիս. «արտավորող արտահայտությունների (գործողությունների) արդյունքում պատճառված վնասի դիմաց որպէս առաջնահերթություն անհրաժեշտ է կիրառել ոչ նյութական փոխհատուցման ձեւեր...»: Մինչդեռ ըստ ՄԻԵԴ-ի՝ ոչ նյութական փոխհատուցումը դարձյալ նույն դրա-

մական փոխհատուցումն է, որը հատկացվում է իրավախախտման հետեւանքով անձի կրած ցավը, տառապանքը, վիշտը, իսկ մեր դեպքում՝ հեղինակության կորուստը փոխհատուցելու նպատակով: Շատ այդք, ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի 1087.1-րդ հոդվածի 7-րդ եւ 8-րդ մասերը նախատեսում են ոչ կյուրթական վնասի փոխհատուցում մինչեւ սահմանված նվազագույն աշխատավարձի 1000-ապատիկի եւ 2000-ապատիկի չափով, համապատասխանաբար: Մնացածը խախտված իրավունքի պաշտպանության եղանակներ են, այլ ոչ թե՛ ոչ կյուրթական փոխհատուցում:

Այս ամենը թողնելով ոլորտի մասնագետներին, որոնց, այնուամենայնիվ, կարելի է գտնել Հայաստանում կամ այլուր՝ ՄԴ-ն ճիշտ կաներ, եթե պատասխաներ ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքի՝ խնդրո առարկա դրույթների սահմանադրականության մասին հարցադրումներին: Անվազն երկու կետում այս հարցադրումները հստակ պատասխան էին պահանջում, որոնք Սահմանադրական դատարանն այդպես էլ չտվեց: Մեկն այն էր, թե արդյոք վիրավորանքը միայն հրապարակային լինելու փաստով վիրավորանք համարելը չի հակասում ՀՀ Սահմանադրության խտրականության արգելքի մասին դրույթին, ինչին Սահմանադրական դատարանը տվեց հետեւյալ պատասխանը. «Վիճարկվող հոդվածի իրավակարգավորման շրջանակներից դուրս է մասնավոր-իրավական բնույթի հարաբերությունների կարգավորումը: Այդուհանդերձ, Սահմանադրական դատարանը գտնում է, որ դա ոչ թե օրենսգրքի տվյալ հոդվածի, այլ ընդհանուր իրավակարգավորման բաց է, եւ այն հարթահարելու համար ՀՀ Ազգային ժողովն իր իրավագործության շրջանակներում առանձին քննարկման առարկա պետք է դարձնի ոչ հրապարակային վիրավորանքից պաշտպանության իրավական կանոնակարգման խնդիրը»: Հարց է առաջանում՝ իսկ ի՞նչ է կարգավորում ՀՀ քաղաքացիական օրենսգրքը ընդհանրապես, եւ տվյալ հոդվածը՝ մասնավորապես, եթե ոչ՝ մասնավոր-իրավական բնույթի հարաբերություններ: Հանրային՞:

Երկրորդ, այն հարցադրմանը, թե արդյոք 1087.1-րդ հոդվածում ամրագրված փոխհատուցման առավելագույն շեմը չի հակասում համաչափության սահմանադրական սկզբունքին, Սահմանադրական դատարանը նույնպես չկարողացավ տալ սպառնիչ պատասխան՝ բավարարվելով ՀՀ Ազգային ժողովին խորհուրդ տալով վերանայել այդ շեմը, որպեսզի այն արտահայտվելու ազատության իրավունքի անհամաչափ սահմանափակումների տեղ չթողնի: Եթե Սահմանադրական դատարանը համաչափության խնդիր է տեսնում, ուրեմն դրույթը հակասում է համաչափության սահմանադրական սկզբունքին եւ, ըստ այդմ, հակասահմանադրական է: Ազգային ժողովին ուղերձ հղելն արդեն երկրորդական հարց է: Իսկ եթե նման խնդիր չի տեսնում, ապա ինչո՞ւ պետք է իջեցվի փոխհատուցման առավելագույն շեմը:

Ժողովողն ասում է, որ ամեն ինչն իր ժամանակն ունի: Երեւի սա էլ Սահմանադրական դատարանի հասկացությունները չհասկացած հանդես գալու ժամանակն է:

Լուսինե Հակոբյան
իրավաբան

ՄԱՍ II

ԲՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
ՔՆՈՒՅՅՈՒՆՆԵՐ

2010

Ընտրությունները կրկին ուղեկցվեցին լրագրողների նկատմամբ բռնություններով

ԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

185

2010 թ. հունվարի 10-ին, ժամը 10:30-ի սահմաններում, Ալավերդյան փողոցի վրա գտնվող թիվ

10/19 ընտրատեղամասում (որտեղ տեղի էին ունենում ՀՀ ԱԺ պատգամավորի լրացուցիչ ընտրություններ եւ առաջադրված էին մի կողմից ՀԱԿ Ներկայացուցիչ Լիկուլ Փաշինյանը, մյուս կողմից՝ «Ազգային միաբանության» ներկայացուցիչ Արա Սիմոնյանը) ֆոտոլրագրող Գագիկ Շամշյանը լուսանկարել է, թե ինչպես է Արա Սիմոնյանի վստահված անձը, ընտրողների հետ թեւանցուկ, քայլում ընտրախցիկի ուղղությամբ: Այս ամենը կատարվել է ընտրատեղամասի նախագահ Գագիկ Բաղդասարյանի հրահանգով, ինչին ականատես են եղել նաեւ տեղամաս ժամանած Հայաստանում ԱՄՆ դեսպանատան աշխատակիցները:

Տեսելով, որ «գործընթացը» լուսանկարահանվում է, Գ. Բաղդասարյանի հրամանով Շամշյանին են մոտեցել քաղաքացիական համազգեստով մի քանի անձինք, հարվածել նրան, սպառնալիքներ տեղացել եւ հայ-հոյե: Վերջիններս փորձել են նաեւ խլել լուսանկարչական ապարատը:

Բռնության են ենթարկվել նաև «Ազատություն» ռադիոկայանի լրագրող Անուշ Մարտիրոսյանը, ռադիոկայանի օպերատորը եւ Յելսինյան ասոցիացիայի նախագահ Միքայել Դանիելյանը:

Ղևտրատեղամասում հսկողություն իրականացնող ոստիկանները հանձնաժողովի նախագահ Գ. Բաղդասարյանի իրահանգով, խոչընդոտելով լրագրողների աշխատանքին, նրանց ուժով դուրս են հրավիրել ընտրատեղամասից: Այս ամենը հանձնաժողովի նախագահ Բաղդասարյանը պատճառաբանել է նրանով, որ լրագրողի վկայականը անձը հաստատող փաստաթուղթ չէ եւ անհրաժեշտ է ներկայացնել անձնագիր: Թե լրագրողական վկայականը, թե անձնագիրը ցույց տալու պահանջն ապօրինի էր: Չնայած լրագրող Անուշ Մարտիրոսյանը ներկայացրել է նաև անձնագիրը՝ սակայն, միեւնոյն է, նրան այլևս թույլ չեն տվել մտնել ընտրատեղամաս:

Նույն տեղամասում խոչընդոտվել է նաև «Հայկական ժամանակ» թերթի գլխավոր խմբագրի ժամանակավոր պաշտոնակատար Հայկ Գետրոյանի եւ «Զորորդ ինքնիշխանություն» թերթի թղթակից Գոհար Վեգիլյանի աշխատանքը: Նրանց երկուսին էլ անհայտ անձինք դուրս են արել տեղամասից:

Ղևտրությունների օրը խոչընդոտվել է նաև «Ժամանակ» թերթի թղթակից Մարինե Խառատյանի գործունեությունը: Նրանից թիվ 10/24 տեղամասի հանձնաժողովի նախագահը, լրագրողական վկայականից բացի, պահանջել է նաև անձնագիր ներկայացնել: Լրագրողը հրաժարվել է ներկայացնել անձնագիրը՝ ասելով, որ նման բան ՀՀ ընտրական օրենսգրքով նախատեսված չէ: Դրանից հետո հանձնաժողովի նախագահը եւ անդամները փորձել են լրագրողին դուրս հանել տեղամասից: Այսուհանդերձ, օրենքի համապատասխան կետին ծանոթանալուց հետո հանձնաժողովի նախագահը լրագրողին թույլ է տվել անցնել իր մասնագիտական պարտականությունների կատարմանը:

Խոչընդոտվել է նաև նույն թերթի թղթակից Զրիստինե Խանումյանի գործունեությունը թիվ 10/14 տեղամասում: Հիմնական խոչընդոտողը եղել է «Ազատ հասարակության ինստիտուտ» կազմակերպության կողմից դիտորդ գրանցված անձը, որն այնուհետեւ սպառնացել է լրագրողին, թե «գլուխդ կջարդեմ, հեռախոսդ հետը կջարդեմ, ականջներդ կկտրեմ»:

10/19 ընտրատեղամասում արձանագրված խախտումների վերաբերյալ պատրաստված նյութերը ՀՀ գլխավոր դատախազի ցուցումով հունվարի 13-ին ուղարկվել էին ՀՀ հատուկ քննչական ծառայություն՝ քրեական գործ հարուցելու եւ նախաքննություն իրականացնելու համար: Հունվարի 15-ին ՀՀ հատուկ քննչական ծառայությունում հարուցվել էր քրեական գործ թիվ 10/19 ընտրատեղամասում մի խումբ անձանց կողմից բռնության գործադրմամբ ընտրությանը մասնակցող անձանց լիազորությունների իրականացմանը խոչընդոտելու համար: Գործը հարուցվել է ՀՀ քրեական օրենսգրքի 149-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ եւ 5-րդ կետերով: Սակայն հետագայում ՀՀ հատուկ քննչական ծառայությունը գործը կարճել է՝ ապացույցների բացակայության պատճառով:

2010

Լրագրողի վրա հարձակվողների «ինքնությունը» դարձյալ անհայտ մնաց

ԲՆՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

187

2009թ. մայիսի 7-ին՝ ժամը 00.02-ին, Մարգարյան

փողոցի թիվ 20/3 շենքի 1-ին մուտքի դիմաց երկու անհայտ անձինք ծեծի էին ենթարկել «Շանթ» հեռուստաընկերության հեռուստահաղորդավար, 1957 թ. ծնված Նվեր Մնացականյանին և դիմել փախուստի: Նվեր Մնացականյանը դիմել էր «Արմենիա» բժշկական կենտրոն, ստացել բուժօգնություն և գնացել տուն: Նշանակվել էր դատաբժշկական փորձաքննություն, և բարձրաստիճան ոստիկանները վստահեցնում էին, որ ամեն ինչ անելու են գործը շատ արագ բացահայտելու համար:

Ինքը՝ հեռուստահաղորդավար Մնացականյանը, ցուցմունք էր տվել, որ մայիսի 7-ին աշխատանքից վերադառնալիս ժամը 00:02-ի սահմաններում, իր տան՝ Երեւանի Մարգարյան փողոցի 20/3 շենքի 1-ին մուտքի մոտ, երկու անհայտ անձինք, առանց որեւէ պատճառի, հարձակվել են իր վրա, ձեռքերով և ոտքերով հարվածներ հասցրել՝ պատ-

ճառելով մարմնական վնասվածքներ:

Փաստի առթիվ նույն օրը ոստիկանության Մաշտոցի քննչական բաժնը ՀՀ Զր. օր.-ի 113 հոդ. 2-րդ մասի 3-րդ կետով («Դիտավորությամբ առողջությանը միջին ծանրության վնաս պատճառելը, որը կատարվել է մի խումբ անձանց կամ կազմակերպված խմբի կողմից») հարուցեց քրեական գործ: Հայտնաբերվելու դեպքում հանցագործներին սպառնում էր առավելագույնը 5 տարվա ազատազրկում:

2009 թ. օգոստոսի 21-ին մամուլի ասուլիս հրավիրեց անձամբ ՀՀ ոստիկանապետ Ալիկ Սարգսյանը եւ հայտարարեց, թե բոլոր վարկածները ստուգելուց հետո պարզել են, որ ամիսներ առաջ Նվեր Մնացականյանի նկատմամբ կատարված հանցագործությունն ամենեւին կապված չէ վերջինիս մասնագիտական գործունեության հետ: Ըստ ոստիկանապետի՝ բերման էին ենթարկվել երկու երիտասարդներ, որոնցից մեկը՝ ուսանող, եւ նրանք «պատմում են մանրամասներ, դեպքի վայրն են նույնիսկ ցույց տալիս, որտեղ կատարել են հանցագործությունը... Բանից պարզվեց՝ անհեթեթ մի պատմություն է, որի հետ այդ մարդը (Նվեր Մնացականյանը) ընդհանրապես կապ չունի: Ինչ-որ աղջկա պատմություն է, Նվեր Մնացականյանին շփոթել են մեկի հոր հետ»,- ասաց ոստիկանապետ Սարգսյանը:

Մինչդեռ ի սկզբանե մամուլը՝ որպես բռնության պատվիրատու, միջադեպը կապեց հայտնի գործարար Հրանտ Վարդանյանի որդու՝ ԱԺ պատգամավոր Կարեն Վարդանյանի անվան հետ: Բանն այն է, որ դեպքի վայրում Նվեր Մնացականյանը տեսել էր գործարարին պատկանող «Գրանդ Զենդի» ընկերության ավտոմեքենան:

2010-ի փետրվարին՝ դարձյալ ասուլիսի ժամանակ, արդեն Երեւանի ոստիկանապետ Ներսես Նազարյանը վստահեցրեց, որ հանցագործության կատարման Մնացականյանի առաջ քաշած վարկածը ստուգվել է, սակայն «100 տոկոսանոց չենք կարողացել ասել, որ էլ մարդիկ են... Ասեմ այսպես՝ մեր ուժերը չհերիքեցին, որովհետեւ շատ դժվար է այսօր հանցագործություն կատարած անձին ստիպել, որ նա ինքը խոստովանի»,- նշել էր Ն. Նազարյանը՝ հավատացնելով, որ քննությունը շարունակվում է:

Նախաքննական մարմինը ՀՀ Զր. դատ. օր.-ի 31 հոդ. 1-ին մասի 1-ին կետով (հայտնի չէ անձը, որը գործով պետք է ներգրավվի որպես մեղադրյալ) քրեական գործի վարույթը կասեցրել էր դեռ 2009 թ. սեպտեմբերի 7-ին՝ հանցագործությունից ուղիղ 4 ամիս անց:

2010

Ֆոտոլրագրող Շամշյանին ծեծել են դատախազության մուտքի մոտ

2010 թ. փետրվարի 24-ին Գլխավոր դատախազու-

թյունում կոլեգիայի նիստ էր: Ֆոտոլրագրող Գագիկ Շամշյանը, մինչ նիստը կսկսվեր, Գլխավոր դատախազության շենքի առաջ՝ մուտքի մոտ, լուսանկարում էր նիստին մասնակցելու եկող դատախազներին և բարձրաստիճան պաշտոնյաներին: Սակայն մոտ 30-ամյա մի երիտասարդ արգելել է Շամշյանին լուսանկարել, ապա հայիոյանքներ տեղացել ֆոտոլրագրողի հասցեին ու հենց դատախազության շենքի մոտ սկսել է հարվածել նրան: Այս ամենը կոլեգիայի նիստից հետո Գլխավոր դատախազ Աղվան Յովսեփյանի հրավիրած ասուլիսի ժամանակ պատմեց հենց ինքը՝ Գագիկ Շամշյանը՝ նշելով, որ հասցրել է լուսանկարել բռնաբարք կատարողին, որը մտել է դատախազության շենք: «Ես ասացի, որ լրագրող եմ, բայց նա ասաց՝ ես քեզ լավ էլ ճանաչում եմ, հլը ռա՛դ արա էդ ապարատդ, սկսեց հայիոյանքներ տալ ու հարվածել: Այս ամենը տեւեց 5-10 րոպե: Ես կարո՞ղ եմ սա, որպես հանցագործության մասին հաղորդագրություն, դիմել Ձեզ, որովհետև ոստիկանությանը չեմ վստահում», - ասաց Գ. Շամշյանը: «Ես ուղղակի պահանջում եմ, որ Դուք այդ դեպքի մասին մեզ գրավոր ներկայացնեք: Ես՝ որպես գլխավոր դատախազ, պահանջում եմ, որ Դուք ներկայացնեք մեզ Ձեր տեսանկյունը եւ ձայնագրությունը, որպեսզի մենք հնարավորություն ունենանք պարզելու», - ասաց Աղվան Յովսեփյանը:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Ֆոտոլրագրող Գագիկ Շամշյանին ծեծելու փաստի առթիվ ոստիկանության Կենտրոնի բաժնում հարուցվեց քրեական գործ՝ «Ծեծի» եւ «Լրագրողի մասնագիտական օրինական գործունեությանը խոչընդոտելու» մեղադրանքով: Սակայն քննիչ Գարիկ Բեգոյանի որոշմամբ բռնարարքը կատարած Գագիկ Մարգարյանի (ոստիկանության Էրեբունու բաժնի քննիչ, որը գործուղվել էր Յատուկ քննչական ծառայություն) նկատմամբ քրեական հետապնդումը դադարեցվեց՝ նրա արարքներում հանցակազմի բացակայության պատճառաբանությամբ: Փոխարենը մեղադրանք առաջադրվեց Գ. Շամշյանին՝ «Սուտ մատուռության» համար:

Ֆոտոլրագրող Շամշյանը Կենտրոնի դատարանում վիճարկեց քննիչի հիշյալ որոշումը: Կենտրոն եւ Երեւան-Մարաշ վարչական շրջանների ընդհանուր իրավասության դատարանում Ռուբեն Ներսիսյանի նախագահությամբ ընթացող դատական նիստերից մեկի ժամանակ մեղադրող-դատախազ Ա. Երիցյանը հայտարարեց, թե քննիչ Գագիկ Մարգարյանը ֆոտոլրագրող Շամշյանին ոչ թե հարվածել, այլ պարզապես հրել է: «Յրեյու» վերաբերյալ հայտարարությունից հետո Գ. Շամշյանը միջնորդեց դատարանում հետազոտել միջադեպը ներկայացնող տեսանյութը, որը տեսագրել են գլխավոր դատախազության մուտքի մոտ տեղադրված տեսախցիկները: Չնայած դատախազի առարկությանը՝ միջնորդությունը բավարարվեց: Տեսանյութի հետազոտումից հետո մեղադրող Ա. Երիցյանը, ի տարբերություն նախորդ հայտարարության, ասաց, թե իրականում ֆոտոլրագրող Շամշյանն է ձեռքբերով հարվածել քննիչ Գագիկ Մարգարյանին, վերջինս էլ ինքնապաշտպանության բնագործ պայուսակը բարձրացրել է, որը դիպել է ֆոտոլրագրողի ուսի:

«Այդ դեպքում ինձ պետք է մեղադրանք առաջադրեիք ոչ թե սուտ մատուռության, այլ բռնություն գործադրելու համար», - նկատեց Գ. Շամշյանը, ինչին ի պատասխան դատախազն ասաց՝ «սխալ են արել, որ դրա համար մեղադրանք չեն առաջադրել: Բայց հիմա մենք այլ հարց ենք քննարկում»:

Շամշյանը միջնորդեց դատարան հրավիրել այն փորձագետին, որը տեսանյութի ուսումնասիրությունից եզրակացրել էր, թե քննիչն իրեն պարզապես հրել է: Մյուս կողմից՝ նա խնդրեց դատարան հրավիրել նաեւ գլխավոր դատախազ Աղվան Յովսեփյանին, նրա մամուլ խոսնակ Սոնա Տոուզյանին, լրագրողներ Թագուհի Թովմասյանին («Զորքող ինքնիշխանություն» օրաթերթ) եւ Ռուզաննա Ստեփանյանին («Ազատություն» ռադիոկայան): Ըստ նրա՝ վերջիններիս քննիչը չի հարցաքննել, մինչդեռ նրանք տեսել են հարված ստանալու արդյունքում իր կարմրած ականջը եւ այդ մասին կարող են դատարանում վկայել:

Ի դեպ, միջադեպից հետո «Նաիրի» բժշկական կենտրոնում Գ. Շամշյանի մոտ ախտորոշվել էր ականջաթաղանթի արյունազեղում, ինչի վերաբերյալ բժիշկը տվել էր եզրակացություն: Սակայն այդ եզրակացությունը գործի նյութերից բացակայում էր: Շամշյանին մեղադրում էին կեղծ ապացույցներ, մասնավորապես՝ բժշկական տեղեկանք ներկայացնելու մեջ:

Դատավորը Շամշյանի երկու միջնորդություններն էլ մերժեց՝ նշելով, որ վիճարկվող քննիչի որոշումն է, իսկ հայցվող Շամշյանի միջնորդած անձանց հրավիրելով, ըստ էության, պետք է իրականացվի նախաքննություն, որը դատարանի խնդիրը չէ: Դատարան ակտոն պետք է հրապարակվեր օգոստոսի 17-ին, սակայն մինչ դատաքննության ավարտը դատախազությունը ետ վերցրեց իր մեղադրանքը:

Հարձակում «Ազգի» լրագրողի վրա. հնչել է նաեւ սպառնալիք

2010 թ. գարնանը «Ազգ» օրաթերթի խմբագրությունն ուսանողներից ահազանգ է ստացել, որ Երեւանի Աբովյան ու Տերյան փողոցների միջեւ գտնվող Նախկին Ղուկասյանի անվան այգում լայնածավալ շինարարական աշխատանքներ են ընթանում. ոչնչացվում է Գյուղատնտեսական համալսարանի դիմացի՝ հազվագյուտ ծառատեսակներով ու թփերով կանաչ տարածքը:

2010 թ. ապրիլի 1-ին «Ազգի» թղթակից Մարիետա Մակարյանը, մեկնելով ահազանգի հետքերով, տեղում պարզել է, որ այգին Աբովյան ու Տերյան փողոցների կողմից արդեն պարսպապատվել է, իսկ տարածքում աշխատում են ամբարձիչներ:

Մտնելով պարսպի կիսաբաց դռնից ներս՝ Մարիետա Մակարյանը նկատել է մոտ 12 մետր խորությամբ փոս եւ կտրված ծառերի հսկայական կույտ: Երբ նա փորձել է շինարարությունում ինչ-որ պատասխանատուի գտնել, հանկարծ ինչ-որ անկյունից դուրս է եկել ռուսախոս մի մարդ, հարձակվել լրագրողի վրա եւ հենց պարսպի դռան մոտ երկու անգամ հարվածել վերջինիս ուսին ու գլխին՝ փորձելով ձեռքից խլել լուսանկարչական սարքն ու պայուսակը:

«Ակնոցներով, մոտ 40 տարեկան մի տղամարդ էր: Ակցենտով էր խոսում. դարաբաղցի էր կամ Բաքվի փախստական: Մոտիկ մայթի վրա կանգնած ուսանողներն օգնության հասան եւ ինձ ազատեցին այդ գազազած «շինարարի» ճիրաններից: Եթե 6-7 ուսանողները չլիներին, ես չգիտեմ, թե ինչ էր լինելու», - «Յետքի» հետ զրույցում ասաց Մարիետա Մակարյանը: Ըստ նրա՝ հարձակվողը նույնիսկ չի մոռացել սպառնալ. «Քո օրերը չէ, քո ժամերն անգամ հաշված են»:

Լրագրող Մակարյանի խոսքերով՝ դեպքից հետո ինքը զանգահարել է ոստիկանություն եւ կատարվածի մասին պատմել: Իսկ արդեն հաջորդ օրը «Ազգ» օրաթերթը այգում ընթացող շինարարության մասին պատմող հոդվածում մանրամասն նկարագրել է Մարիետա Մակարյանի հետ տեղի ունեցածը:

«Սպասում ենք համապատասխան մարմինների շուտափույթ արձագանքին», - գրել էր «Ազգը»՝ միաժամանակ տպագրելով իր թղթակցի՝ մասնագիտական օրինական գործունեությանը խոչընդոտած տղամարդու լղղված (շարժվող օբյեկտիվով արված) լուսանկարը:

Մարիետա Մակարյանն ասում է, թե տեղյակ չէ՝ դրանից հետո գործն ինչ ընթացք է ստացել: Իսկ ոստիկանության լրատվության վարչությունը, «Յետքի» գրավոր հարցումից տեւական ժամանակ անց, ի վերջո, բանավոր պատասխանեց, որ Մարիետա Մակարյանի վերաբերյալ ՀՀ ոստիկանությունում որեւէ քրեական գործ չկա:

ԳՆԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

Հայաստանում անգամ բացահայտված հանցագործությունը չի բացահայտվում

**Ասում է լրագրող-փասա ան
Արգիշեսի Կիվիրյանը՝
նկատելով ունենալով լրագրողների,
նաեւ իր նկատմամբ կատարված
հանցագործությունը**

2009թ. ապրիլի 30-ի գիշերը Նալբանդյան-9 հասցեում գտնվող իր բնակարանի մուտքի մոտ «Armenia Today» եւ «Bagin.info» լրատվական կայքէջերի համակարգող Կիվիրյանը ենթարկվեց մահափորձի: Նրա կինը՝ փաստաբան Լուսինե Սահակյանը, լսել էր հարձակողներից մեկի խոսքերը. «Մեկ ա, քեզ սպանելու ենք»:

Հանցագործները դեպքի վայրում թողել էին բազմաթիվ հետքեր, այդ թվում՝ փայտե ձողը, որով հարվածներ էին հասցրել Արգիշտիի գլխին եւ արձակված կրակոցների պարկուճները: Բայց իրավապահները «տեղագնաում» իրականացնելիս կրակոցի հետեւանքները՝ պարկուճները, այդպես էլ չէին հայտնաբերել: Ավելին՝ նրանցից մեկը փորձել էր Կիվիրյանի ընտանիքի անդամներին համոզել, որ վերջիններս սխալվել են, իրականում կրակոցներ չեն եղել ու ոտքով հարվածելով մուտքի դռանը՝ հայտարարել էր, թե գուցե նման ձայն է լսվել, իսկ իրենք շփոթել են կրակոցների հետ: Սակայն միջադեպից մոտ կես ժամ անց՝ հետաքննիչներից առաջ, դեպքի վայր էր ժամանել նաեւ ֆոտոլրագրող Գագիկ Շամշյանը: Նրա լուսանկարներում, արյունոտ փայտե ձողից բացի, ֆիքսվել էին նաեւ հանցագործների կրակած գնդակների պարկուճները: Հետազայում Կիվիրյանը նույնպես հաստատեց, որ կրակոցներ հնչել են, պարզապես իրեն «հաջողվել էր ձեռքով հեռացնել գեներ, ինչի արդյունքում էլ դրանք շեղվել են այլ ուղղությամբ»:

Սկզբում քրեական գործ հարուցվեց «Դիտավորությամբ առողջությանը թեթեւ վնաս պատճառելու» մեղադրանքով (Քր. օր. -ի 117-րդ հոդված), մինչդեռ տվյալ հոդվածով գործ կարող է հարուցվել միայն տուժողի բողոքի առկայությամբ, այնինչ՝ Կիվիրյանը բողոք չէր ներկայացրել: «Ո՞նց կարող է իրեն պրոֆեսիոնալ համարող մարդը չհասկանալ, որ մարդու գլուխը կյանքի համար կենսական կարեւոր օրգան է, որը բաղկացած է կաշվից, դրա տակ գտնվող ոսկորից եւ ուղեղից՝ գորշ նյութից:

Միայն գորշ նյութ չունեցող մարդը կարող է մտածել, որ գլուխը կենսական կարելու օրգան չէ»,- հայտարարեց փաստաբանների պալատի նախագահ Ռուբեն Սահակյանը եւ շեշտեց, որ գլխին բազմաթիվ հարվածներ ստացած Ա. Կիվիրյանի դեմ կատարված բռնարարքի փաստով պետք է քրեական գործ հարուցվի «Սպանության փորձ» մեղադրանքով:

Մայիսի 7-ին գործի քննությունը ոստիկանությունից տեղափոխվեց Ազգային անվտանգության ծառայության (ԱԱԾ) քննչական վարչություն, իսկ օրեր անց գործը վերադարձվեց «Մի խումբ անձանց կողմից սպանության փորձ» հոդվածով:

Սակայն մինչ օրս իրավապահները պատասխան չեն տվել, թե ինչպես են «անհետացել» պարկուճները, այն դեպքում, երբ ֆոտոլրագրող Շամշյանից հետո անմիջապես դեպքի վայր են ժամանել ոստիկանության հետաքննիչները: «Մենք դեպքի վայրի զննությամբ չենք հայտնաբերել պարկուճներ: Եթե մեկը վերցրել-պահել է, թող բերի ներկայացնի»,- Նշյալ հարցին ի պատասխան՝ հայտարարեց ոստիկանության քրեական հետախուզության գլխավոր վարչության պետ Յովհաննես Թամամյանը: Գործի շրջանակներում ԱԱԾ-ն հարցաքննել է Նաեւ Գազիկ Շամշյանին: Նա հատուկ ընդգծել է այն անփույթ վերաբերմունքը, որը դեպքի վայրում իրեղեն ապացույցների նկատմամբ դրսևորել են «պրոֆեսիոնալ» ոստիկանները: Մասնավորապես, նրանցից մեկը «ծեռքերը գրպանում՝ ոտքով տշել է արյունոտ փայտե մահակը», ինչը ֆիքսվել է Նաեւ լուսանկարում:

Իբրեւ բռնարարքի դրդապատճառ՝ սկզբից եւեթ սկսեցին շրջանառվել տարբեր վարկածներ: Մի շարք կազմակերպություններ հայտարարեցին, թե չեն բացառում, որ հարձակումը «Ջավախքի խամաճիկ իշխանավորների ձեռքի գործն է»՝ պայմանավորված Ջավախքի խնդրի շուրջ Կիվիրյանի ունեցած դիրքորոշմամբ: Արդեն հուլիսին Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ համայնքների ընդհանուր իրավասության դատարանն այս գործով կալանքի սանկցիա կիրառեց երկու անձանց՝ Վլադիկ Սերոբյանի եւ Գուրգեն Կիլիկյանի նկատմամբ:

2010-ի մարտին նախաքննական մարմինը դատարանին հերթական անգամ միջնորդություն ներկայացրեց հիշյալ անձանց կալանքի ժամկետը երկարաձգելու խնդրանքով, բայց կարճ ժամանակ անց միջնորդությունը հետ է վերցրել, ինչի արդյունքում Սերոբյանն ու Կիլիկյանը 2010-ի մարտի 8-ից ազատության մեջ են:

ԱԱԾ-ն այդպես էլ չմեկնաբանեց, թե ինչու է հրաժարվել Սերոբյանին եւ Կիլիկյանին կալանավորելու մտադրությունից: Արծվին Բաղրամյանը՝ ԱԱԾ-ի մամուլի կենտրոնի ղեկավարը, դա պայմանավորեց նախաքննական գաղտնիությամբ:

Իսկ Արգիշտի Կիվիրյանը նշում է, որ առերեսման ժամանակ ճանաչել է հիշյալ անձանցից մեկին, որն իր դեմ կատարված մեկ այլ հարձակման մասնակիցներից է: Ըստ նրա՝ 2009-ի ապրիլի 30-ի հարձակումը երկրորդն էր. դրանից 10 օր առաջ եղել է առաջինը: «Ես գրասենյակից գնում էի տուն: Դրսի դուռը բացել եմ, եւ այնտեղ գիշերվա ժամը 6-ին սպորտային հագուստներով, կապիշոններով հավաքված էին 3 անձինք: Եվ ընդամենը պատահականությամբ, որ հետեւից գրասենյակի դրսի դուռը չէի փակել, տեսնելով, որ մոտենում են դեպի ինձ, մտել եմ ներս եւ դուռը փակել»,- պատմում է Կիվիրյանը եւ նշում, որ երկու դեպքում էլ միջադեպից 1-2 օր

առաջ Վլադիկ Սերոբյանը եւ Գուրգեն Կիլիկյանը մեկնել են Ախալքալաք եւ հանդիպել տեղի ոստիկանապետ Սամվել Պետրոսյանին: Իսկ Կիլիկյանն իր հողվածներում վերջինիս մեղադրել է վրացական իշխանությունների պատվերով Ջավախքում հայկական կառույցները բնաջնջելու, հայազգի ակտիվիստներին հետապնդելու մեջ, ինչի հետեւանքով բազմաթիվ երիտասարդներ ստիպված լքել են Ջավախքը, Գուրգեն Շիրինյանը գտնվում է հետախուզման մեջ, իսկ «Միասնական Ջավախքի» նախագահ Վահագն Չախալյանը բանտում է: Կիլիկյանի խոսքերով՝ այդ հողվածների իրապարակումից հետո «ականջին տեղեկություններ են հասել», որ Ախալքալաքի ոստիկանապետ Սամվել Պետրոսյանն այս կամ այն վայրում իր հասցեին հնչեցրել է սպառնալիքներ:

«Ես իրեն «կյարազնիկ» եմ անվանել,- ասում է Սամվել Պետրոսյանը,- ես այն մարդը չեմ, որ այդքան ցածր կանգնեմ: Ինչ է թե մեկը ստից բաներ է գրել, ես իջնեմ այդ մակարդակին ու սկսեմ սպառնալի՞ք տալ: Ես այդ բաներին ընդհանրապես ուշադրություն չեմ դարձնում: Ինձ համար իր գրածները հետաքրքիր չեն: Եթե 4 հոգի պիտի իր գրածներով իմանան՝ ես ով եմ՝ վատ իմաստով, բայց 96 տոկոսը, ով ինձ ճանաչում է, գիտեն՝ ես ով եմ»:

Ախալքալաքի ոստիկանապետը «Յետքի» հետ գրույցում հաստատեց, որ Կիլիկյանի գործով կալանավորվածներից Վլադիկ Սերոբյանն իր ազգականն է: Բայց հատուկ շեշտեց, թե այնքան հիմար չէ, որ բարեկամին փաստի առաջ կանգնեցնի ուղարկելով կռիվ անելու կամ մահափորձ կատարելու: Զանի որ Սերոբյանն իր ազգականն է, ոստիկանապետը չի բացառում, որ դեպքից երկու օր առաջ իրենք հանդիպել են: Ինչ վերաբերում է Գուրգեն Կիլիկյանին, ըստ ոստիկանապետ Պետրոսյանի, ինքը վերջինիս ընդհանրապես չի ճանաչում, սակայն հավանական է, որ դեպքից առաջ հանդիպել է նաեւ նրան: «Ինձ հետ օրական 1000 հոգի մարդ է հանդիպում: 1000 հոգուց եթե մեկնումեկը կարող է հետազայում մյուսի հետ հանդիպի, չի նշանակում, որ ես ինքս եմ դա կազմակերպել,- ասում է Սամվել Պետրոսյանը:- Ես հարյուր տոկոսով վստահ եմ, որ գալու է մի պահ, երբ անպայման կգտնենք մահափորձը կազմակերպողին: Ու այդ ժամանակ Արգիշտի Կիլիկյանը թող բացահայտ գրի, որ ինքը սխալ է եղել ու ներողություն խնդրի Սամվել Պետրոսյանից»: Նա հերքում է նաեւ այն խոսակցությունները, որ կալանավորվածներն ազատ են արձակվել Չայաստանում իր ունեցած կապերի շնորհիվ:

Արգիշտի Կիլիկյանը վստահ էր, որ ԶՅ ներկայիս իշխանություններին օրոք այս գործը չի բացահայտվի, կարճ ժամանակ անց այն կկասեցվի ու կհայտնվի որեւէ դարակում՝ չնայած այն հանգամանքին, որ նախագահի մամլո խոսակց հայտարարել է, թե գործը Սերժ Սարգսյանի խիստ հսկողության տակ է. «Արդյոք այդ խիստ հսկողության պարագայում չեն անհետացել պարկուճները կամ ազատ արձակվել կալանավորված մեղադրյալները»:

2010 թ. դեկտեմբերին ԱՄՇ քննչական վարչությունը քրեական գործի վարույթը կասեցրեց. «Անձը, որը գործով պետք է ներգրավվի որպես մեղադրյալ, հայտնի չէ» (ԶԹ Զր. դատ. օր.-ի 31 հոդ. 1-ին մասի 1-ին կետ) պատճառաբանությամբ:

2010

ԲՈՆՈՒԹՅՈՒՆ ԵՆ Կիրառելի լրագրողների նկատմամբ եւ խոչընդոտել նրանց աշխատանքին

2010 թ. մայիսի 31-ին Ազատության հրապարակում ՅԱԿ-ի ակցիան լուսաբանելու ժամանակ

նուստիկանները բերման են ենթարկել «Հայկական ժամանակ» օրաթերթի լրագրող Սյուզաննա Պողոսյանին եւ «Հայք» թերթի լրագրող Լիլիթ Թադեոսյանին: Նրանց հետ մեկտեղ բերման են ենթարկել նաեւ ՍԴՀԿ ատենապետ Լյուդմիլա Սարգսյանին:

Լիլիթ Թադեոսյանը «Հետքին» պատմեց, որ իրենց Ազատության հրապարակում իրականացրել են լրագրողական աշխատանք, դեպքի վայրում ձայնագրություններ են կատարել, իսկ երբ Լյուդմիլա Սարգսյանին նստեցրել են ոստիկանական մեքենայի մեջ՝ լրագրողներին հրելով դուրս են բերել Ազատության հրապարակի մուտքի մոտ: Ոստիկանները լրագրողին քաշքշել են, հրել են այն պահին, երբ նա ձայնագրություն է կատարել, աշխատել է, ինչից հետո նրան բերման են ենթարկել: Այս ամենը կատարվել է ժամը 18:00-18:30-ի սահմաններում:

«Հասան մուտքի մոտ, Սյուզաննայի ձեռքից ձայնագրիչը վերցրին ու թեւից քաշեցին, ասացին՝ բերման ենթարկեք: Ես էլ այդ պահին ուզում էի ասել՝ լրագրող է, ո՞ր եք տանում, իմ թեւից էլ քաշեցին ու մտցրին ոստիկանական մեքենան ու տարան», - պատմեց Լիլիթ Թադեոսյանը:

Լրագրողներին տարել են բաժին: Լիլիթը վստահ է, որ իրենց 3 ժամից ավելի են պահել բաժնում: Արձանագրություններ են կազմել, որտեղ գրված է եղել, որ իրենց բերման են ենթարկել իշխանության ներկայացուցչի նկատմամբ դիմադրություն ցույց տալու կասկածանքով: «Չգիտեմ, թե որտեղից էին հնարել այդ պատմությունը, թե մենք ինչ որ մեկի նկատմամբ դիմադրություն ենք ցույց տվել: Դեռ ավելին՝ իրենց բռնություն են գործադրել լրագրողների նկատմամբ՝ խոչընդոտելով մեր աշխատանքը», - ասում է Լիլիթը:

Ազատության հրապարակում կատարվածի վերաբերյալ ոստիկանությունը պարզաբանումներ է տեղադրել պաշտոնական կայքում:

ԲՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2010 թ. հուլիսի 29-ի ուշ երեկոյան ֆոտոլրագրող Գագիկ Շամշյանին ծանոթներից մեկը հայտնել է, որ հրավառության պատճառով Մյասնիկյան պողոտայի հարեւանությամբ գտնվող «Արքայաձոր» ռեստորանային համալիրում հրդեհ է բռնկվել: Նա անմիջապես մեկնել է դեպքի վայր, սակայն «Արքայաձորի» մի քանի աշխատակիցներ խոչընդոտել են իր մասնագիտական գործունեության իրականացմանը՝ պատճառաբանելով, թե «Արքայաձորը» մասնավոր տարածք է:

Երբ լրագրողը խնդրել է չխոչընդոտել հրդեհը տեսանկարահանելու եւ լուսանկարելու, աշխատակիցներից մեկը նույնիսկ սկսել է ֆոտոլրագրողին սպառնալ:

Կատարվածի մասին Շամշյանն անմիջապես ահազանգել է ոստիկանություն՝ 1-02 ծառայությանը, իսկ մի քանի օր անց ոստիկանության Նոր Նորքի բաժնում հաղորդում է տվել:

«Յետո սկսեցին ձգձգել, մի անգամ էլ ինչ-որ փորձաքննության էին կանչում, ես էլ զբաղված մարդ եմ, անընդհատ ոստիկանություն գնալու ժամանակ չունեմ», - ասում է ֆոտոլրագրող Շամշյանը եւ հավելում, թե այդպես էլ չիմացավ՝ գործն ինչ ընթացք է ստացել:

Ոստիկանության լրատվության վարչությունից «Յետցին» հայտնեցին, որ Նյութերի նախապատրաստման ընթացքում ոստիկանության Նոր Նորքի բաժին են հրավիրվել ռեստորանային համալիրի աշխատակիցները, որոնք ասել են, թե Շամշյանը մուտք է գործել ռեստորանային համալիրի տարածք եւ սկսել լուսանկարել խնջույքի մասնակից քաղաքացիներին եւ նրանց ավտոմեքենաները: Իրենք էլ պահանջել են տարածքից դուրս գալ եւ հրդեհը լուսանկարել Մյասնիկյան պողոտայից:

«Նշանակվել է դատաբժշկական փորձաքննություն, սակայն Գ. Շամշյանը հրաժարվել է ենթարկվել դատաբժշկական փորձաքննության: Նշանակվել են նաեւ դատահրդեհատեխնիկական եւ դատաապրանքագիտական համալիր փորձաքննություններ, ինչպես նաեւ հարցումներ է կատարվել արտակարգ իրավիճակների նախարարության պետական հրդեհային տեսչություն եւ բնապահպանության նախարարության աշխատակազմի բնապահպանական պետական տեսչություն: Նյութերի նախապատրաստման ընթացքում չի հիմնավորվել Գագիկ Շամշյանի՝ լրագրողի մասնագիտական օրինական գործունեությանը խոչընդոտելու, ինչպես նաեւ նրա կյանքի եւ առողջության նկատմամբ բռնություն եւ սպառնալիք գործադրելու հանգամանքները», - հաղորդում են ոստիկանությունից:

Ելնելով վերոգրյալից՝ 2010 թ. դեկտեմբերի 27-ին նախապատրաստված Նյութերով քրեական գործի հարուցումը մերժվել է հանցակազմի բացակայության հիմքով:

ԱՆԻ ԳԵՆՐՈՂՅԱՆԻ ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԶՐԵԱԿԱՆ ԳՈՐԾՆ ԿԱՐՃՎԵՅ

2010 թ. մայիսի 31-ին՝ ժամը 18:30-ի սահմաններում, Ազատության հրապարակի շրջակայքից, երբ ոստիկանությունը ընդդիմադիր ակտիվիստներին արգելում էր մտնել հրապարակ, մեկ տասնյակից ավելի քաղաքացիներ բերման ենթարկվեցին ոստիկանության Կենտրոնի բաժին:

Նրանց մեջ էր նաեւ «Հայկական ժամանակ» օրաթերթի լրագրող Անի Գեւորգյանը: Արդեն ուշ երեկոյան բերման ենթարկվածներից «Հայկական ժամանակի» լրագրողը, Նրա եղբայրը՝ Սարգիս Գեւորգյանը, եւ Հայ ազգային կոնգրեսի (ՀԱԿ) ակտիվիստ Դավիթ Քիրամիջյանը ձերբակալվեցին:

Հաջորդ օրը ոստիկանության Կենտրոնականի բաժնից ստացված Նյութերի հիման վրա Երեւան քաղաքի վարչությանում հարուցվեց քրեական գործ՝ «Իշխանության ներկայացուցչի նկատմամբ բռնություն գործադրելու» եւ «Խուլիգանություն կատարելու» հատկանիշներով: Մեկ օր անց գործն ուղարկվեց հատուկ քննչական ծառայությունը նախաքննությունը շարունակելու համար:

Գործը կալանավորման հասավ միայն Դավիթ Քիրամիջյանի դեպքում, թեւէ ՀԱԿ մյուս ակտիվիստի՝ Սարգիս Գեւորգյանի պարագայում եւս հետագայում մեղադրական եզրակացությունը դատախազության կողմից հաստատվեց, եւ գործն ուղարկվեց դատարան՝ ըստ Եւրոպան քննելու:

Ամիսներ անց առաջին ատյանի դատարանը նրանց երկուսին էլ դատապարտեց 2 տարվա պայմանական ազատազրկման, իսկ այնուհետեւ վերաքննիչ դատարանը ՀԱԿ-ի երիտասարդ ակտիվիստներ Քիրամիջյանին ու Գեւորգյանին համաներեց:

Լրագրող Անի Գեւորգյանի պարագայում գործը բոլորովին այլ ընթացք ստացավ: Նրան մեղադրանք էր առաջադրվել «Իշխանության ներկայացուցչի նկատմամբ ոչ վտանգավոր բռնություն գործադրելու կամ դրա սպառնալիքի» համար (ՀՀ քր. օր. -ի 316-րդ հոդվածի 1-ին մաս): Սակայն կես տարի անց՝ 2010 թ. նոյեմբերի 29-ին, հատուկ քննչական ծառայությունը լրագրողի նկատմամբ հարուցված քրեական գործը կարճեց՝ հանցակազմի բացակայության հիմքով:

ԳՐԱՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
197

2010 թ. մարտի 19-ին

Կենտրոն եւ Նորք-Մարաշ վարչական շրջանների դատարանում, երբ նիստերի դահլիճ են բերել Հայաստանի մաքսային կոմիտեի նախկին պետ Արմեն Ավետիսյանի տան վրա կատարված ավագակային հարձակման գործով մեղադրյալներին, գրանցվել է հերթական միջադեպը: Թիրախում դարձյալ ֆոտոլրագրող Գագիկ Շամշյանն էր:

«Լուսանկարում էի, մեկ էլ մեղադրյալներից Բագրատ Սողոմոնյանը սկսեց հայիոյել: Ասացի՝ լեզուդ քեզ քաշիր: Բա՛ ապարատդ կկոտրեմ, գլուխդ կառնեմ ոտքերիս տակ», - պատմում է ֆոտոլրագրողը: Այդ պահին, ըստ նրա, իր հասցեին ուղղված հայիոյանքների տարափը շարունակել է դահլիճում նստած Արտակ Սողոմոնյանը՝ ամբաստանյալի հարագատ եղբայրը ու ձեռքի կրակայրիչը նետել է իր ուղղությամբ: Դատական կարգադրիչները վերջինիս անմիջապես հեռացրել են նիստերի դահլիճից:

«Դատարանի մուտքի մոտ տվյալ անձը Նորից ինձ տեսավ: Ասաց՝ արա՛, ԿԳԲ-ից Նոր են դուրս եկել, ընենց չանես՝ ապարատդ չարդեմ, քո խաթեր Նորից գնամ ԿԳԲ,- շարունակում է Շամշյանը: - Զանի որ մթնոլորտը լարված էր, գանգահարեցի 1:02 ծառայություն: Կարճ ժամանակ անց ոստիկանները եկան, սակայն նա արդեն գնացել էր տարածքից»:

Գագիկ Շամշյանը կատարվածի մասին ոստիկանության Կենտրոնի բաժնում նույն օրը հաղորդում էր տվել: Սակայն որոշ ժամանակ անց նա իր բողոքը հետ էր վերցրել:

«Ավետիսյանի տան վրա կատարված ավագակային հարձակման գործով հայր եւ որդի Սողոմոնյաններն արդեն կալանավորված էին: Իսկ իմ հաղորդման առկայությամբ քրեական հետապնդման կենթարկվեք նաեւ այդ ընտանիքի երրորդ անդամը՝ Արտակ Սողոմոնյանը: Դրա համար էլ որոշեցի բողոքս հետ վերցնել», - «Հետքի» հետ գրույցում պարզաբանեց ֆոտոլրագրող Գագիկ Շամշյանը:

Լուս.՝ Գ. Շամշյանի

Շամշյանի հասցեին սպառնալիքներ հնչեցրած Արտակ Սողոմոնյանը

2010

200 հազար դրամ տուգանք՝ լրագրողի աշխատանքին խոչընդոտելու համար

*Վլադիմիր
Բաղդասարյան*

ԲՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
199

2011 թ. հուլիսի 13-ին Սեւանի ընդհանուր իրա-

վասության դատարանը մեղավոր ճանաչեց Ավետարանական հավատքի եկեղեցիների միության Սեւանի ներկայացուցիչ Վլադիմիր Բաղդասարյանին «Շանթ» հեռուստաընկերության լրագրող Արփի Սուքիասյանի եւ օպերատոր Էդուարդ Պետրոսյանի օրինական մասնագիտական գործունեությունը խոչընդոտելու մեջ եւ դատապարտեց 200 հազար դրամ տուգանքի: Սակայն կիրառելով համաներման ակտը՝ ազատեց տուգանքից:

2010 թ. նոյեմբերի 8-ին Սեւան քաղաքում մի երիտասարդ սպանել էր իր ծնողներին, եւ մամուլում տարածվել էր, որ նա Եհովայի վկա է: «Շանթ» հեռուստաընկերության լրագրողները նոյեմբերի 10-ին այդ փաստը ճշտելու նպատակով մեկնել են Սեւան եւ ցանկացել են մուտք գործել հոգեգալստականների հավաքատեղի, որը նրանց հոգեւոր հովիվ Վլադիմիր Բաղդասարյանը թույլ չի տրվել: Ըստ «Շանթի» ներկայացուցիչների՝ Վ. Բաղդասարյանը նախ ձեռքով փակել է տեսախցիկը,

ապա նաեւ հարվածել «Շանթ» հեռուստաընկերության օպերատորին եւ հրմշտել լրագրողին:

Դատական նիստերի ընթացքում Ավետարանական հավատքի եկեղեցիների միության Սեւանի ներկայացուցիչը պնդել է, թե չի հարվածել «Շանթ» հեռուստաընկերության օպերատորին: Դատարանում ցուցադրվել են այն կադրերը, որտեղ երեւում է եղելությունը: «Ամբաստանյալն ինքն ընդունեց, որ իր կողմից որոշակի բռնություն, մասնավորապես՝ տեսախցիկը ձեռքով մի կողմ տանել, ձեռքով բռնել եւ հրել դեպի մուտքը, լրագրողի ձեռքից բռնել, եղել է: Այսպիսի գործողությունները նա ընդունեց իր ցուցմունքով եւս», - մամուլին ուղարկված հաղորդագրության մեջ նշել էին «Շանթի» ներկայացուցիչները:

«Ես մտածում եմ, որ իրենք ուղարկված են եղել, եկել էին հատուկ պիտակավորելու, նսեմացնելու նպատակով, նաեւ իրենց հարցերից էր դա երեւում: Բացի դա, դատավարության մասին «Շանթի» ռեպորտաժները միակողմանի էին ու կրոնական անհանդուրժողականության քարոզչության ապացույց են: Փաստերը վկայում են ճիշտ հակառակը. իրականում լրագրողի օրինական մասնագիտական գործունեություն տեղի չի ունեցել: Իրենք իրավունք չունեին առանց ներկայանալու ներխուժել մասնավոր սեփականություն հանդիսացող տարածք, առանց ներկայանալու ու թույլտվության նկարահանումներ անելու: Չնայած իմ պահանջին՝ իրենք որեւէ փաստաթուղթ ցույց չտվեցին: Եթե ես թույլ չեմ տվել ինձ նկարել մեկի սեփական տարածքում, ո՞վ է ասել, որ դա լրագրողի մասնագիտական աշխատանքը խոչընդոտել է: Սակայն դատավորը կայացրեց սխալ վճիռ», - դատարանում իր տեսակետն է հայտնել մեղադրյալը: Որպես վերջին խոսք Բաղդասարյանն ասել է. «Այն, ինչ տեղի է ունեցել, կրոնական անհանդուրժողականության դրսեւորում է, ցավոք սրտի, ստվերում գտնվող պատվիրատուները չեն երեւում: Բայց ես որեւէ մեկի նկատմամբ թշնամանք չեմ տածում»:

Յայաստանյան դատական ատյաններում արդարություն չգտնելու պարագայում Բաղդասարյանը մտադրություն է հայտնել դիմել Եվրադատարան:

Լրագրողը դատի չի տա իրեն հայիոյած պատգամավորին

Լուս.՝ Գ. Շամշյանի

Մայիսի 14-ին Ազգային ժողովում հերթական միջադեպն է գրանցվել պատգամավորի եւ լրագրողի միջեւ: Այս անգամ պատգամավոր Սաշիկ Սարգսյանի եւ «Հրապարակ» օրաթերթի լրագրող Մարինե Խառատյանի հարաբերություններն են լարվել: Ինչպես պատմում է լրագրողը, ԱԺ միջանցքում հանդիպելով Սաշիկ Սարգսյանին՝ մոտեցել է նրան եւ հարց ուղղել, թե պատրաստվո՞ւմ է արդյոք առաջադրվել առաջիկա խորհրդարանական ընտրություններում: Սաշիկ Սարգսյանը իսկել է Մարինե Խառատյանի ձայնագրիչը, եւ, ըստ լրագրողի, «բոլոր հնարավոր կոճակները սեղմելով՝ անջատել այն՝ թե ի՞նչ իրավունք ունես ինձ հարց տաս»:

Այնուհետեւ Սաշիկ Սարգսյանը սկսել է վիրավորել եւ սեռական բնույթի հայիոյանքներ տալ լրագրողին: Մարինեի խոսքերով՝ դեպքին ականատես են եղել ԱԺ աշխատակիցները, որոնք էլ հետ են պահել պատգամավորին, եւ իր վրա հարձակումը կանխվել

է: Մարինեն ասում է, որ Սաշիկ Սարգսյանի հայիոյանքներին ականատես է եղել ՀՀԿ խմբակցության ղեկավար Գալուստ Սահակյանը: Նա չի հանդարտեցրել Ս. Սարգսյանին, հակառակը, սաստել է լրագրողին, թե «մարդը չի ուզում, հարց մի տվեք»:

«Հրապարակի» լրագրողը ձայնագրել է հայիոյանքների վերջին հատվածը:

«Հրապարակի» գլխավոր խմբագիր Արմինե Օհանյանը «Հետքի» հետ զրույցում ասաց, որ չի ցանկանում պատգամավորների պարտադրած խաղի կանոններն ընդունել եւ դատի տալ նրանց. «Ընդհանրապես դատարան դիմելը լավագույն ճանապարհը չէ հարցերը լուծելու համար. պարզապես պետք է մեր գրելով, լրատվական դաշտի միասնությամբ կարողանանք մեր հարցերը լուծել: Առաջին դեպքը չէ, երբ Սաշիկ Սարգսյանը այդպես է վարվում լրագրողների հետ: Ժամանակն է, որ այդ մարդուն ինչ-որ ձեւով հասկացնել, միգուցե արժի, որ լրագրողական հատուկ բոյկոտ հայտարարենք կամ հակառակը՝ միշտ մոտենանք հատուկ հարցեր տանք, որ բացվի եւ իր դեմքը ցույց տա հասարակությանը: Կարծում եմ՝ ճիշտն այդ տեսակ քայլեր անելն է, ոչ թե՛ դատարան դիմելը»:

«**հ**րավունք» թերթի լրագրող Գայանե Չարգարյանը պատմում է, որ 2011 թ. ապրիլի 1-ին՝ ժամը 00:30-ի սահմաններում, Նոր Նորքում ապրող իր բարեկամուհու տնից վերադառնալիս նկատել է, որ իրենց ավտոմեքենան հետապնդվում է: «Տաքսիով էի՝ 7-ամյա տղայիս եւ սկեսուրիս հետ: Հասանք համարյա մեր շենքի մոտ՝ 16-րդ թաղամաս, տաքսու վարորդը, որ միջին տարիքի տղամարդ էր, պտտվեց ու ասաց՝ չեմ հասկանում, այս «Մերսեդեսը» մեզ հետեւում է: Մենակ տեսնեիք՝ նրա ձեռքերը վախից դողում էին,- հիշում է Գայանեն,- մինչ այդ՝ օրվա ընթացքում ես այդ նույն՝ արծաթագույն «Մերսեդեսը» տեսել էի: Ուր գնացի, զգացի, որ ինչ-որ դարանակաված ինձ հետեւում են. երկու տղաներ էին՝ սպորտային կազմվածքով, թիկնապահի կերպարով»:

Գայանեի խոսքերով՝ իրենց բակ մտնելու մեքենայի երկու ճանապարհ կա: Վերջնականապես համոզվելու համար՝ արծաթագույն «Մերսեդեսը» իրոք հետապնդո՞ւմ է իրենց, թե՞ ոչ, երբ հասել են ընդհուպ շենքին, տաքսու վարորդին խնդրել է պտտվել եւ բակ մտնել երկրորդ ճանապարհով:

«Արդեն հասնում էինք մեր շքամուտքին, մեկ էլ այդ «Մերսեդեսը» գազանի արագությամբ, վայրենավարի տաքսու դեմը կտրեց: Միջից երկու հոգի դուրս եկան: Բարեբախտաբար, մեքենաների արգելակման ձայնից հարեւան խանութից եւ շենքի առաջին հարկից մի քանի բնակիչներ էլ դուրս եկան: Տեսնելով ընդամաք եկող մարդկանց՝ այդ երկուսն անմիջապես նստեցին «Մերսեդեսը», ձախ թեքեցին ու սրընթաց հեռացան», - պատմում է Գայանե Չարգարյանը եւ հավելում, թե հետո ճշտել է, որ «Մերսեդեսը», այնուամենայնիվ, մոտ կես ժամ մնացել է տարածքում՝ Նոր հեռացել:

«Բալիկիս համար շատ էինք վախեցել, սկեսուրիս համար նույնիսկ շտապօգնություն կանչեցինք: Հաջորդ օրը գնացի ոստիկանության Կենտրոնի բաժին եւ հայտարարություն տվեցի: Ես այդ երկուսից մեկի՝ «Մերսեդեսի» վարորդի դեմքը տեսել էի՝ սեւ մուրթով մեկն էր: Այն ժամանակ հիշում էի նաեւ ավտոմեքենայի համարանիշը: Զննիչի մոտ ամեն ինչ մանրամասն գրեցի», - պատմում է Գայանեն: Այնուհետեւ, ըստ նրա, որոշ ժամանակ անց զանգահարել է Կենտրոնի ոստիկանություն եւ տեղեկացել, որ թեեւ աշխատանքներ տարվում են, բայց նուրբություն չկա:

Ոստիկանության լրատվության վարչությունից «Հետքին» տեղեկացնում են, որ ապրիլի 2-ին Գայանե Չարգարյանի կողմից ներկայացված դիմումում նշվել է, որ պարբերաբար իրեն հետեւող արծաթագույն «Մերսեդեսի» համարանիշը եղել է 88 ՕՕ 028 կամ 88 ՕՕ 029:

Փաստերի ստուգման արդյունքում իրավապահները պարզվել են, որ 88 ՕՕ 029 համարանիշը որեւէ մեկին չի տրվել, իսկ 88 ՕՕ 028 համարանիշը 2008 թ. մարտից հատկացվել է Սուրեն Խերունցի անվամբ հաշվառված «Վազ 21033» մակնիշի ավտոմեքենային:

«Վերջինս հրավիրվել է ոստիկանության Կենտրոնականի բաժնի, որտեղ նրանից եւ իր որդուց՝ Սամվել Խերունցից վերցվել է համապատասխան բացատրություն: Նրանք պնդեցին, որնշված օրը գտնվել են Մարտունի քաղաքում եւ մասնակցել թաղման արարողության, որի հետեւանքով էլ դիմումի հիման վրա ստեղծված նյութերը թողնվել են անհետեւանք»,- փոխանցում են ոստիկանության լրատվության վարչությունից:

Գայանեն պատմում է, որ հիշյալ դեպքից մոտ երկու ամիս անց՝ մայիսին 30-ին, աշխատանքից վերադառնալիս իրենց տան շքամուտքի մոտ ժամը 22:10-ի սահմաններում նկատել է արդեն սեւ գույնի «Մերսեդես» մակնիշի ավտոմեքենա, որի դեկին եղել է Նույն մարդը՝ նախկինում իրեն հետապնդած արծաթագույն «Մերսեդեսի» վարորդը: Իսկ մի փոքր ավելի հեռվում՝ հենասյան մոտ, կանգնած է եղել երկրորդ երիտասարդը:

«Ես տեսա, թե ինչպես դեկին նստածը հենասյան մոտ կանգնածին մատնացույց արեց ինձ: Սա էլ ծոցագրպանից հանեց փոքր ատրճառակը, եւ լսեցի, թե ինչպես պարկուճները լիցքավորեց»,- պատմում է Գայանեն:

«Երբ մեր թղթակիցը մտել էր շքամուտք, տեսել էր, որ երիտասարդը արագ քայլերով մոտենում է իրեն, եւ լսել էր գեւքի լիցքավորմանը բնորոշ ձայն: Անմիջապես ուժգին բախել էր առաջին հարկի հարեւանների դուռը, հարեւանների դուրս գալուն պես երիտասարդն անհետացել էր: Սա արդեն առաջին դեպքը չէ, ուստի իրավապահ մարմիններին խնդրում ենք այս լրատվությունը համարել հաղորդում հանցագործության մասին»,- հաջորդ օրը, ներկայացնելով Գայանե Չարգարյանի հետ կատարվածը, գրել էր «Իրավունք» թերթը:

Ոստիկանությունից այս դրվագի մասով մեր հարցմանը չեն պատասխանել, իսկ Գայանեն ասում է, որ արդեն երկրորդ անգամ ոստիկանությանն անձամբ չի դիմել, քանի որ նախորդ դեպքում իր «հայտարարությանը պատշաճ ընթացք չի տրվել»: Մինչդեռ, ըստ նրա, կարելի էր լսել միջադեպին ականատես դարձած անձանց՝ տաքսու վարորդին, հարեւաններին, եւ «հեշտությամբ ճշտել թե երկու երիտասարդների ու թե պատվիրատուի ինքնությունը»:

Գայանեն շեշտում է, որ անձնական թշնամիներ չունի եւ ամեն ինչ կապում է իր մասնագիտական գործունեության հետ, մասնավորապես, որ առաջին միջադեպից առաջ «եղել են մի քանի սուր հրապարակումներ, որոնք կարող էին դուր չգալ որոշ քաղաքապետերի եւ մարզպետների»: Բայց կոնկրետ անուններ նշելը, ըստ նրա, ճիշտ չէ, քանի որ «դա իրավապահների գործն էր»:

Եթե առաջին դեպքում հետապնդող երիտասարդները, Գայանեի բնորոշմամբ, ցինիկաբար փորձում էին իրեն վախեցնել, ապա երկրորդ պարագայում նա դժվարանում է ասել, թե վերջիններս կոնկրետ ինչ նպատակ էին հետապնդում: «Ես ոչինչ չեմ բացառում»,- ընդգծում է Գայանե Չարգարյանը:

Լուսանկարը՝
«Totalfootball.am»-ի

Ապրիլի 23-ին լրագրողի նկատմամբ բռնության փաստ արձանագրվեց «Հրազդան» ստադիոնում՝ Հայաստանի ֆուտբոլի բարձրագույն խմբի առաջնության 6-րդ տուրի «Արարատ» - «Փյունիկ» հանդիպման ընդմիջմանը: «Totalfootball.am»-ի փոխանցմամբ՝ նույն լրատվամիջոցի ֆոտոլրագրող Աշոտ Առուշանյանին, իր աշխատանքը կատարելիս, նախ հարվածել է Երեւանի «Արարատի» գլխավոր մարզիչ Արկադի Անդրեասյանը՝ ասելով. «Եդ ո՞ւմ ես նկարում»: Այնուհետեւ վերջինիս ուղեկցողները երիտասարդ լրագրողին ծեծել են «Հրազդան» ստադիոնի թունելում՝ պահանջելով չնչել լուսանկարած կադրերը: Տուժածը ծնոտի վնասվածքով տեղափոխվել է հիվանդանոց, որտեղից դուրս է գրվել հաջորդ օրը:

Մայիսի 23-ին Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի գործկոմի նիստի ընթացքում հաստատվեց կարգապահական կոմիտեի որոշումը՝ «Արարատի» գլխավոր մարզչին, անվայել պահվածքի համար, բարձրագույն խմբի հանդիպումներում 10 խաղով որակազրկելու եւ «Արարատ» ակումբին 250.000 դրամով տուգանելու մասին: Նույն օրը Արկադի Անդրեասյանի նախածեռնությամբ կազմակերպված հանդիպման ժամանակ վերջինս Աշոտ Առուշանյանի ծնողների ներկայությամբ ներողություն խնդրեց ֆոտոլրագրողից տեղի ունեցած միջադեպի առնչությամբ:

Միջադեպ լրագրողի և ոստիկանի միջև

Այս տարվա հուլիսի 30-ին «Հայկական ժամանակ» օրաթերթում լրագրող Անի Գեւորգյանը մանրամասն շարադրել է, թե ինչպես են 2 օր առաջ՝ ժամը 23:30-ի սահմաններում, ոստիկանության ծառայողները բռնություն գործադրել իր նկատմամբ՝ խոչընդոտելով լրագրողական գործունեությանը:

Հանրապետության հրապարակի շատրվանների մոտ բազմություն է կուտակվել: Հավաքվածներից մեկը լրագրողին պատմել է, որ ոստիկանության հետապնդումից դրոպած մի կին իրեն նետել է լողավազանի մեջ: Այնուհետև շատրվաններն անջատել են, իսկ ոստիկանները փորձել են նրան դուրս բերել լողավազանից:

«Սկսեցի լուսանկարել հավաքված մարդկանց, ոստիկաններին և այդ կնոջը, ինչից հետո ինձնից մոտ 50 մետր հեռու գտնվող մի ոստիկան, որը հայտնի է «Կյաժ» մականունով, սկսեց բղավել. «Ի՞նչն են նկարում, արա, ուրիշ բան ու գործ չունե՛ս»: Ոստիկանին հորդորեցի իրեն իրավապահի նման պահել, ևս էլ, քթի տակ ինչ-որ բաներ փնթփնթալով, իջավ լողավազանի քարերի վրայից և մի քանի տասնյակ քաղաքացիների աչքի առաջ վազեց իմ ուղղությամբ»,- միջադեպը նկարագրել է Անի Գեւորգյանը: Հասնելով իրեն, ըստ «ՀԺ» թղթակցի, «Կյաժ» մականունով ոստիկանը սկսել է քաշքշել իրեն, երկու անգամ հարվածել է ձեռքին և փորձել խլել լուսանկարչական սարքը: «Դրանից հետո հայտնվեցին մոտ մեկ տասնյակ ոստիկաններ, նրանցից մեկը առաջ եկավ, հարվածեց ձեռքիս, հրեց ինձ և փորձեց խլել տեսախցիկս: Բնականաբար, դա նրանց չհաջողվեց»,- նշել է լրագրող Գեւորգյանը և մանրամասնել, որ այդ պահին դեպքի վայրում հայտնվել են նաև քաղաքացիական հազուստով անձինք, հայտարարել, որ քրեականի աշխատակիցներ են ու հետ են քաշել ցնցումների մեջ գտնվող ոստիկանական համազգեստով անձանց»:

Հրապարակման առթիվ ոստիկանության Կենտրոնականի բաժնի հետաքննչական բաժանմունքում սկսել են նախապատրաստել կյոթեր: Ոստիկանության լրատվության վարչությունից «Հետքին» հայտնում են, որ նշյալ օրը մի կին մտել է հրապարակի շատրվանների ջրավազանի մեջ, և երբ շատրվանները անջատվել են, իսկ ոստիկանները, մոտենալով կնոջը, պահանջել են դուրս գալ ջրավազանից, վերջինս սկսել է ջրավազանում վազել:

«Երբ ոստիկաններից մեկը, կանգնելով ջրավազանի կողային պատին, փորձել է բռնել կնոջը, այդ պահին Անի Գեւորգյանը մոտենալով՝ սկսել է լուսանկարել նրան: Այդ ընթացքում՝ ոստիկանը ձեռքով հետ է հրել ֆոտոխցիկը, քանի որ Անի Գեւորգյանը այն շատ է մոտեցրել, և

քիչ է մնացել ֆոտոխցիկը դիպչի դեմքին», - հայտնում են ոստիկանությունից եւ նշում, որ ջրավազանը մտած կինը շուրջ 20 տարի է՝ Ավանի հոգեբուժական կլինիկայում հաշվառված է «Շիզոֆրենիա, պարանոիդ ձեւ» ախտորոշմամբ, եւ նույն օրը նա տեղափոխվել է հոգեբուժարան:

«Անի Գեւորգյանը չի ներկայացել որպես լրագրող եւ չի հայտնել իր ու՛րվ լինելը,- շարունակում է պարզաբանել ոստիկանությունը,- նա համապատասխան կարգով ծանուցվել է ոստիկանության Կենտրոնականի բաժին ներկայանալու եւ դեպքի առթիվ բացատրություն տալու համար, սակայն չի ներկայացել եւ հնարավոր չի եղել պարզել՝ նա վնասվածքներ ստացե՞ր է, թե՞ ոչ»:

Նախապատրաստված նյութերով ոստիկանությունը հիմնավորված է համարել, որ ՊՊԾ գնդի ոստիկանները Անի Գեւորգյանին չեն հարվածել եւ դիտավորություն չեն ունեցել խոչընդոտելու վերջինիս մասնագիտական գործունեությանը. «Բացի այդ՝ ձեռք չի բերվել որեւէ ապացույց, որ Անի Գեւորգյանը ներկայացել է որպես իր մասնագիտական օրինական գործունեությունը իրականացնող լրագրող»:

Օգոստոսի 23-ին Անի Գեւորգյանի հաղորդման առթիվ նախապատրաստված նյութերով քրեական գործի հարուցումը մերժվել է հանցակազմի բացակայության հիմքով:

«Շանթի» օպերատորները որոշել են հաշտվել

2011 թ. հոկտեմբերի 19-ին «Շանթ» հեռուստաընկերության օպերատոր Էդուարդ Ներսիսյանը դիմել է ոստիկանության Մաշտոցի բաժին եւ պատմել, որ ընկերոջ՝ «Շանթ» հ/ը օպերատոր Սամվել Օհանյանի հետ երկու օր առաջ մեկնել են Դավիթաշեն գյուղ: Նկարահանումներից հետո՝ ժամը 21:00-ի սահմաններում, իրենց են մոտեցել անծանոթներ, անհիմն սկսել են վիճաբանել, ապա ձեռքերով եւ ոտքերով հարվածներ հասցրել՝ պատճառելով մարմնական վնասվածքներ:

Ոստիկանությունը սկսել էր հետաքննություն կատարել, իսկ տուժողներին տրվել էին դատաբժշկի ուղեգրեր: Նույն օրը «Շանթի» լրատվական թողարկումը հայտնեց, որ օպերատորներից մեկը (Սամվել Օհանյանը - «Ջեթը»), որն այդ ծեծկռուտից ժամանակ ամենաշատն էր տուժել, «ղվարությանը է շարժվում, անգամ չի կարողացել ինքնուրույն գրել իր ցուցմունքը եւ ստիպված է եղել նորից դիմել բժիշկների օգնությանը»:

Երկու օր անց՝ հոկտեմբերի 21-ին, իրավապահները դեպքը բացահայտեցին: Դավիթաշեն գյուղի բնակիչներ՝ 18-ամյա Բենիամին Թորտիկյանն ու 16-ամյա Յենրիկ Սամսոնյանը բերման ենթարկվելով ոստիկանության Մաշտոցի բաժին՝ խոստովանական բացատրությունում նշում են, թե օպերատորների հետ վեճն իրենք են իրահրել, ապա գործը հասցրել մարմնական վնասվածքների:

«Չասկացել ենք, որ սխալ ենք արել ու փոշմանում ենք մեր արածների համար», - նոյեմբերի 2-ին «Շանթի» լրատվական թողարկման ժամանակ կապույտ Էկրանից ասում էր Բենիամին Թորտիկյանը: Իսկ նրա անչափահաս ընկերը՝ Յենրիկ Սողոմոնյանը, ներողություն էր խնդրում եւ վստահեցնում. «Էլ չի կրկնվի»:

«Նյութերի նախապատրաստման ընթացքում հիմնավորվել է միմյանց ծեծի ենթարկելու միջադեպը: Այն տեսել է մոտ 5 րոպե, որի ժամանակ հայիոյանքներ չեն եղել, եւ հասարակական կարգը չի խախտվել», - «Ջեթին» հայտնում է ոստիկանության լրատվության վարչությունը եւ մանրամասնում, թե նշանակված դատաբժշկական փորձաքննություններով պարզվել է, որ միջադեպի հեղինակներ Թորտիկյանի ստացած մարմնական վնասվածքները առողջության թերթե վնասի հատկանիշներ չեն պարունակում, իսկ Սամսոնյանի մոտ մարմնական վնասվածքներ չեն հայտնաբերվել:

«Օպերատորներից Էդուարդ Ներսիսյանի ստացած մարմնական վնասվածքները առողջությանը թերթե վնաս են պատճառել՝ առողջության կարճատե քայքայումով, իսկ Սամվել Օհանյանի ստացած

մարմնական վնասվածքները առողջությանը միջին ծանրության վնաս են պատճառել՝ առողջության տեսական քայքայումով,- փոխանցում է ոստիկանությունը: -Այսպիսով, խուլիգանության փաստը չի հիմնավորվել, սակայն առկա է միմյանց հետ վիճաբանելու եւ միմյանց մարմնական վնասվածքներ պատճառելու փաստը»:

Նյութերի նախապատրաստման ընթացքում կողմերը Մաշտոցի բաժնում դիմումներ են ներկայացրել այն մասին, որ արդեն հաշտվել են, միմյանց նկատմամբ որեւէ բողոք կամ պահանջ չունեն: Ելնելով վերոգրյալից՝ քրեական գործի հարուցումը մերժվել է բողոքի բացակայության հիմքով:

**Violence,
intimidation
and legal cases
against
journalists
and the media
in Armenia
2010-2011**

cases and analysis

**Investigative
Journalists
NGO**

**Yerevan
2011**

CONTENTS

PREFACE	214
----------------------	-----

PART I. JOURNALISTS AND MEDIA IN THE COURTS	223
--	-----

Court Set to Rule: Ijevan Municipality v Investigative Journalists.....	224
<i>Lousineh Hakobyan (Lawyer)</i> Ijevan Mayor's Office v The Investigative Journalists: The Case Law of the European Court of Human Rights is Still a 'Voice in a Desert'.....	231
Yerevan Humanities Institute Sues Hetq; Case Dropped.....	238
Court Orders Retraction to be Published in a Defunct Newspaper.....	241
3 MP's Sue Haykakan Zhamanak Newspaper: Courts Mock International Conventions.....	245
Jehovah's Witnesses v. Armenian Public TV: On the Road to Reconciliation?.....	253
The Kocharyans' "Benevolence": Family of Former President Sues Zhamanak Newspaper.....	255
More Delays in "Arrhythmology Cardiology Center v.news.am".....	262
"Arrhythmology Cardiology Center and Aravot Reconcile.....	263
Lawyer and Aravot Reconcile; Paper Publishes Retraction.....	265
Former Advisor to National Assembly President Sues Zhamanak Newspaper.....	266
Robert Kocharyan v. Hraparak: Awaiting the Decision of the Constitutional Court.....	269
Hetq Reporter Sues MP Ruben Hayrapetyan – Demands Damages and a Public Apology.....	272
The Word "Rube" Costs 200,000AMD; Court Partially Sustains MP Arzakantsyan's Suit against the Yerkir Newspaper.....	277
Margarita Khachatryan v. Hraparak; or Vice Versa.....	281

Glendale Hills Sues Zhamanak Newspaper for 2.5 Million AMD.....	285
Kentron TV Gets Sued for Slander.....	290
Court Rejects MP Arzakantsyan’s Suit against Iravunk.....	294
One News Outlet Sues Another for 7 Million.....	297
168 Zham is Named a Third Party in Slander Suit.....	300
Construction Company Sues Ijevan TV and Reporter for 3.2 Million Each.....	301
Rector Sues Former Teacher; Hetq Named as 3rd Party Defendant.....	303
Had Hraparak not Complied with the CES Decision, a Criminal Case Would Have Been Initiated.....	305
Former Principal and Son Sue 168 Zham; Demand 4 Million in Compensation.....	309
Hraparak Back in Court as a Defendant.....	311
Gallery Director Sues Chorrord Inknishkhanutyun Daily.....	313
Aghajanyan v. Zhoghovurd: Letter Writer Denies Writing It?.....	315
Gegharkunik Marzpet Sues Newspaper for Spreading Falsehoods.....	316
Third Legal Suit against Zhoghovurd Newspaper.....	318
Lernapat Mayor Claims “Double Bed” Reference is Slander.....	319
“You didn’t know and neither did I. How do you expect this pathetic Ishkhanutyun to know?” asked Judge Apinyan.....	323
Attorney Sues Hraparak for Reader Comments.....	327
“The Lawbreaking Lawyer”: Yerevan State University Sues Public TV,s Banadzev Series.....	329
<i>Lousineh Hakobyan (Lawyer)</i> The 15 November Decision of the Constitutional Court: Time for Non-Conceptualized Concepts.....	332
<i>Lousineh Hakobyan (Lawyer)</i> What would be the Defense Resorted to by the Great Men of the State in the Absence of Defamation Law.....	336
<i>Lousineh Hakobyan (Lawyer)</i> When facts are true or reasonably published.....	340

PART II. VIOLENCE.....345

2010

Reporters Roughed Up and Ejected
from Polling Station 10/19.....346

T.V. Anchor Nver Mnatsakanyan Assaulted:
Perpetrators Never Identified.....348

Photo-Journalist Shamshyan Assaulted Outside
Chief Prosecutor’s Office.....350

Crazed Construction Worker Assaults Azg Reporter.....352

Argishti Kiviryan – “Even crimes uncovered
in Armenia remain covered”.....353

Reporters Roughed Up and Detained by Police at HAK Rally.....356

Workers Stop Reporter from Covering Restaurant Fire.....357

Criminal Charges Dropped Against Reporter Ani Gevorgyan.....358

Photo-Reporter Targeted Once Again.....359

Religious Leader Fined 200,000 AMD
for Obstructing Reporter.....360

2011

MP Sashik Sargsyan Verbally Insults Reporter.....361

An Attempt to Intimidate a Reporter
or Something More Sinister?.....362

Sports Reporter Gets Assaulted at Football Match.....364

Policeman and Reporter
Jostle at Republic Square Fountain.....365

Shant T.V. Cameramen Drop Assault Charges.....367

* * *

This book offers an overview of freedom of the press and speech in Armenia during the period 2010-2011. It is the continuation of a similar work published by the Investigative Journalists in 2008-2009 bearing the same name. Two years of monitoring have singled out the main obstacles hindering media development in Armenia – physical violence carried out against reporters and financial pressures brought to bear on media outlets via defamation/insult suits in the courts.

The first section of the book, “Reporters and Media Outlets in the Courts”, includes articles covering 37 court cases during 2010-2011 involving reporters as litigants. As defendants, the charges against reporters mainly dealt with defamation and insult impugning personal honor, dignity or ones business reputation. Hetq reporters covered the details of these trials, writing both news items and analytical pieces. These were initially published in Hetq both in the online and weekly print versions. This section of the book also includes analysis from independent legal experts regarding the verdicts handed down by the three-tiered Armenian court system. These decisions are examined from the perspective of the European Convention of Human Rights and ECHR case law.

The second section of the book summarizes incidents of physical violence against reporters during the period and provides updates regarding prior court cases of reporter intimidation and/or violence. Based on the evidence, it appears that physical violence follows a regular pattern; increasing during pre-election periods and decreasing in non-election years. Such incidents did in fact decrease during 2010-2011; to 9 and 4 incidents respectively. This compares to 18 in 2008 and 11 in 2009. Such numbers, however, can be deceiving. Our monitoring reveals that in almost all cases involving serious crimes perpetrated against reporters, law enforcement was either incapable, or perhaps unwilling, to solve them.

Preface

Several international organizations, including the Council of Europe and the Organization for Security and Co-operation in Europe had advocated for the decriminalization of defamation and insult in Armenia for the past ten years.

The general perception amongst advocates and experts was that while anti-defamation laws can pursue legitimate aims, criminal sanctions unduly restrict free speech and debate in modern democracies.

Based on input from an array of domestic and international sources, the Republic of Armenia (RA) National Assembly decriminalized defamation and insult in 2010 re-assigning disputes of this nature to Civil Court proceedings.

The advent of a responsible press has also been a priority of international organizations supporting reform in Armenia. European institutions have consistently advocated for professional ethics in the media by stressing importance of the institute of moral damages. Notably, legislative changes enacted by the National Assembly have also allowed for the application of moral damage compensation in Armenia, but only in cases of public insult and defamation. Various degrees of accountability for insult and defamation are specified in the law as well as the amounts of compensation.

Hastily drafted, the bill presented to the National Assembly was flawed and riddled with deficiencies. During public discourse, some MP's even argued that the bill was imperfect. Specifically, MP Rafik Petrosyan, an attorney by profession, stated at the time that the concept of "moral damage" must first be established in the Civil Code before making the legislative changes. He was referring to the criteria by which the courts decide the degree of guilt, an individual's financial status, and determine the amounts to be seized from the one committing insult/defamation.

The Venice Commission examined the Armenian draft bill. While it welcomed the decriminalization of defamation, it indicated that the bill needed to be improved. And while the Venice Commission's recommendations were taken into account, the final draft of the legislation does not clearly incorporate the Commission's 18 proposals. The bill was also commented in a legal review commissioned by the Office of the OSCE Representative on Freedom of the Media, which provided a set of recommendations on how to remedy the bill's shortcomings (please see the full version of the review in English at the following link: <http://www.osce.org/fom/67858>).

On 18 May 2010, the RA National Assembly formally rescinded Articles 135 and 136 of the Criminal Code, reassigning them to Article 1087.1 of the Civil

Code. Article 1087.1 specified up to 1 million AMD in compensatory damages for insult and up to 2 million for defamation. Thus, the concept of moral damage compensation would be instituted in Armenia for the first time.

In addition, the definition of the "notion of value judgement" is not clearly defined in Article 1087.1, as well the concept derived from it that "value judgements" are not subject to verification.

Additionally, the article does not sufficiently define the basis upon which it is possible to precisely decide the amounts of non-financial damage.

As attorney Karen Mezhlumyan pointed out, Article 1087.1 did not include concepts like "obscene" in cases of insult and "obvious falsehood" in defamation. As a result, a situation is created in which any factual imprecision or evaluation can be deemed slanderous or insulting, even though these relations are already regulated in Article 8 of the RA "Mass Media Law".

Article 1087.1 of the Civil Code states that in cases of insult the aggrieved party has the right to demand in court all or any of the following measures:

1. Public apology. The manner of apologising shall be determined by the court.
2. If the insult has been included in information disseminated by a media outlet, publication of the court decision in full or partially by that mass media. The manner and volume of the publication shall be determined by court.
3. A payment of compensation in the amount of up to 1000 times the minimum salary.

Experts have noted that the application of moral damage compensation could have two consequences. On the one hand, media outlets might implement self-censorship; and on the other, they might operate more responsibly. As to which of the two will most likely manifest itself depends wholly on course civil court jurisprudence in the future.

When the National Assembly discussed decriminalizing defamation and insult, the press, while supporting decriminalization, expressed its reservations. Fully aware of the financial situation of the media and the manner in which news is presented in Armenia, they predicted both positive and negative consequences.

On the positive side, just as the Council of Europe argued, criminal sanctions were a serious hindrance to the free speech and debate. Changing the laws was therefore deemed a step in the right direction.

On the negative side, however, as many predicted decriminalization led to a flurry of law suits against media outlets in Armenia (as was the case in other countries), Decisions sanctioned media providers and resulted in financial compensation that seriously threaten the independence of the press and its very existence. In order to stave off the looming threat, the press attempted

to regulate itself. This attempt, however, failed. The initial compensation decisions exercised by the courts were the maximum penalties allowed under the law and as a result, the media was thrown into turmoil.

Attorney Ara Ghazaryan notes that the concept of moral damages is common practice in all developed countries. "The mass media must also assume its responsibility, even though it enjoys special protection under European law. Deciding the compensation to be granted is another matter. A balance must be struck in this document so that awards do not bankrupt the media". The attorney notes that in the case of Armenia, the problem is in the judicial practice itself and that the courts must maintain a balance between conflicting interests and must follow the principles established by the European Court of Human Rights (ECtHR).

Ghazaryan stresses that, "The courts must equally weigh two opposing interests - the private and public. On the one hand, the courts must restore the violated rights of the individual, while at the same time seeing to it that the verdicts do not have a chilling effect on the press. If judicial practice develops along the lines of defending the private interest while overlooking that of the public, serious problems will arise in terms of freedom of expression."

The European Convention has formulated a set of principles regarding defamation that have been practiced for the past 25 years.

"Article 19" is a London-based human rights organization with a specific mandate focusing on the defense and promotion of freedom of expression and freedom of information worldwide. The organization has established a set of principles striking an appropriate balance between the human right of freedom of expression, guaranteed in UN and regional human rights instruments as well as nearly every national constitution, and the need to preserve the reputation of the individual.

Both the OSCE and the UN have recognized the damage done to free expression and are actively advocating for decriminalization of defamation.

Given our knowledge of court cases in Armenia, we are of the opinion that judges are inclined to protect the interests of the individual, thus infringing upon the internationally accepted principles noted above.

The cases listed below substantiate this opinion:

The courts in Armenia apply several liability rules at the same time. In the case of "*Levon Kocharyan v Haykakan Zhamanak*", the court ordered the newspaper to pay the plaintiff 3 million AMD in damages in addition to publishing a retraction.

In the legal suit launched against the same newspaper by MP's Samvel Aleksanyan, Levon Sargsyan and Ruben Hayrapetyan, the court again ordered *Haykakan Zhamanak* to publish a retraction and pay 2,000,044 AMD to each.

In the case of "*Bella and Sedrak Kocharyan v Zhamanak*", the court ordered the newspaper to publish a retraction and pay 3 million AMD to the

relatives of the former President of Armenia as compensation for insult and defamation (1 million for insult, 2 million for defamation).

The ECtHR, in its decisions handed down over the years, has constantly stressed the unique protection enjoyed by the media as set out in Article 10 of the European Convention of Human Rights in terms of the right to freedom of expression, which includes the freedom to hold opinions, and to receive and impart information and ideas. This is because the media not only has the right, but the obligation as well to disseminate information and opinions on issues of public interest and that the public has the right to receive it.

In addition, "press freedom also encompasses a certain degree of excess and even instigation."

Finally, the fear of sanctions being applied, in the view of the ECtHR, has a "chilling effect" on the right to free expression.

In its 2002 verdict in *Colombani v. France*, the ECtHR affirmed the general position that - *the defendant cannot assume liability when the questionable publication is true or refers to events of great public interest that has been published in good faith, maintaining the norms of professional behavior.*

"Freedom of expression constitutes one of the essential foundations of such a society, one of the basic conditions for its progress and for the development of every man. It is applicable not only to "information" or "ideas" that are favourably received or regarded as inoffensive or as a matter of indifference, but also to those that offend, shock or disturb the State or any sector of the population." (*Handyside v. United Kingdom*, 1976)

"The limits of acceptable criticism are accordingly wider as regards a politician as such than as regards a private individual. Unlike the latter, the former inevitably and knowingly lays himself open to close scrutiny of his every word and deed by both journalists and the public at large, and he must consequently display a greater degree of tolerance." (*Lingens v. Austria*, 1986)

Such development of judicial practice was heartily welcomed by those injured by the press. The numbers seeking financial compensation grew. Not only were they seeking moral damages to the maximum extent allowed by the law, but added unreasonable claims for incurred court fees. It should be noted that prior to this, the law did not rule out the institution of financial responsibility.

According to the Article 19, Part 4, of the RA Civil Code - *A citizen with respect to whom communications have been disseminated impugning his honor, dignity, or business reputation, has the right together with the retraction of such information also to demand compensation for losses caused by their dissemination.*

However, until moral damage compensation was entered into RA law, legal suits demanding a retraction or the right to respond to an article, were not

large in number. When the courts began to find in favor of plaintiffs demanding large damage awards, appetites grew accordingly. One after another, legal suits demanding financial compensation have been filed. In the past two years alone, 37 such cases have been heard in RA courts. Most have been launched by public figures.

Less than one year after Article 1087.1 became law, the press expressed its strong indignation and sought effective ways to counter the growing threat.

Media organizations in Armenia created an "Information Disputes Council" tasked with forming and publishing professional conclusions of an advisory nature about disputes over slanders and insults. At the request of news outlets, the RA Chamber of Advocates clarified and compiled a list of reasonable fees for legal services. Demands for incurred legal and court fees have also skyrocketed and the Chamber's list of proposed fees could play a decisive role in bringing court awards for such expenses more in line with reality.

Also, news outlets hoped that Article 1087.1 would be found to be unconstitutional, thus putting an end to further similar developments in the courts.

Under pressure from the media, Armenia's Human Rights Defender, who initiated the drafting of Article 1087.1 brought the issue to the Constitutional Court, arguing that the new law as adopted was unconstitutional.

The Constitutional Court, however, found that the article was indeed constitutional and went into detail regarding the proper application of the law, with the proviso that international principles based on ECtHR legal precedent and Article 10 of the European Convention on Human Rights must also be taken into account.

In its decision, the Constitutional Court states: "...For the guarantee of application of the provisions of Articles 19 and 1087.1 of the RA Civil Code, corresponding to their constitutional content, it is necessary to take into consideration the following international legal approaches in law enforcement practice."

In essence, this was the obligation of the RA Court of Cassation, whose mandate it is to guarantee equitable application of the law, its correct interpretation, and assist its development. A decision of the Court of Cassation would serve as precedent and lower courts would have to comply with its rulings. However, the Court of Cassation remained silent for the entire year and, despite the increasing concern, returned all appeals filed in consecutive fashion. The Court thus missed the opportunity to guide developments taking place within the sphere of social relations.

In its decision, the Constitutional Court commented on several important issues, including:

"It is the clear logic of the legal regulation that, on the one hand, compensation for defaming a person's honor, dignity and business reputation in

legal practice should not be confused with property damage and, on the other, that compensation should not be considered punishment in the form of a fine or penalty. Otherwise, as mentioned, the whole idea of decriminalizing defamation will become senseless."

In its decision, the Constitutional Court also deemed it necessary to present the National Assembly with two proposals:

- to review the maximum limits of financial compensation with a view towards decreasing them so that such awards would not disproportionately hinder the right to free expression;
- to regulate the legal defense issue in non-public insult cases

The Constitutional Court's decision states: "Further improvements to the Civil Code article in question should also attach importance to the necessity of possible greater clarification of the criteria for setting awards for damages within judicial discretion, to produce normative demand for presenting arguments justifying the amount of awards for non-pecuniary damage and to take into consideration current international trends regarding legal regulation of the mentioned issue".

In its decision, the Constitutional Court reaffirmed those principles defended by international practice:

- "The requirement to prove the truth of a value judgment is impossible to fulfill and infringes freedom of opinion itself. The critical assessment of facts cannot serve as the basis for allowing compensation claims for moral damage. However, if the right to a good reputation of a person is violated, even though a defamatory statement was a valued judgment, the cour

ts can award compensation for non-pecuniary damage".

- "It should be taken into consideration if extra-judicial forms of compensation, including voluntary or self-regulating mechanisms, have been requested and used for mitigating the damage caused to applicant's honor and reputation".

The Informational Disputes Council analyzed five verdicts handed down by the courts against news outlets in Armenia. The analysis took into account the principles of the European Convention on Human Rights, the ECtHR, OSCE and the Article 19 organization. Afterwards, the IDC underlined that the majority of the verdicts failed to uphold the following standards.

- The above verdicts served to disproportionately hinder the right of free expression of the press. The courts intervened on this right without presenting "reasonable and sufficient" reasons to justify such intervention.
- The courts, when deciding the amount of financial compensation, pursued no legitimate objective in accordance with ECtHR's approach on intervention proportionality. Domestic courts must take into account the

financial status of the individuals being sued with insult and/or defamation. The amounts of compensation granted were not based on the principles of intervention, proportionality or necessity, since the news outlets were placed under a severely disproportional financial burden. Consequently, the very existence of the news outlet was threatened.

- The overriding public interest was overlooked. According to Article 1087.1, Part 5, of the RA Civil Code, an individual is free from liability for making a factual statement that is slanderous in nature, if it contributes to an overwhelming public interest and if the person having made the public statement of facts proves that he/she has made reasonable efforts to find out the truthfulness and substantiality of the statements and has presented them in a balanced manner and in good faith.
- Value judgements are not subject to proof but here they were considered slander. When considering freedom of expression violations, the ECtHR distinguishes between facts and value judgements. The existence of facts can be demonstrated, whereas the truth of value judgments is not susceptible of proof. It is impossible to prove the truth of value judgments since they refer to the realm of feelings, emotions and preferences.
- As to the limits of acceptable criticism, these parameters are broader with regard to a politician acting in his public capacity than in relation to a private individual. The vast majority of those filing legal suits with the courts are public officials and they inevitably and knowingly lay themselves open to close scrutiny of their every word and deed by both journalists and the public at large, and they must display a greater degree of tolerance, especially when making public statements that are susceptible to criticism.

The only court verdict based on the principle of maintaining complete proportionality between conflicting interests was in the "RA National Assembly MP Tigran Arzakantsyan v. *Iravunk*" newspaper" case.

In that particular case, the court stressed the unique role played by the media in a democratic society. In its verdict, the court attempted to balance an individual's right to protect their reputation against the right to free expression of the press and the right of society to be informed. In the end, the court concluded that given the factors in the case, the latter two outweigh the former.

Summarizing the examination process of legal suits filed against reporters and news outlets during the past two years, we are of the view that the courts adopted a policy of the "whip" against the media. With these verdicts, the courts have restricted freedom of speech in Armenia.

As a result, news outlets were forced into self-censorship, given that their very existence was threatened by the large compensation awards being handed down by the courts.

A comparative analysis of several verdicts proves that this was a special

approach adopted by the courts. When deciding the compensatory awards for insult and defamation, the same courts displayed a differentiated approach when applying the law.

This approach was viewed as a way to punish the press. However, when legal suits were filed against ordinary citizens with the same maximum demands for compensation (1 million for insult and 2 million for defamation), the courts only handed down the minimum amounts legally allowed.

In one of these cases, Artur Grigoryan v. Margarita Simonyan & Vormizdukht Vardanyan, the Kentron and Nork-Marash Court of General Jurisdiction argued that:

"...the citizens' defamatory letter was printed in internet news websites and no information as to the number of reader 'hits' was presented to the court. In addition, the defendants are pensioners and that when fixing large compensation amounts for pensioner defendants, their subsistence living standard will suffer, and serious consequences may result, even to the point of their private property being seized, in which case the principle of proportional intervention by the court will be violated."

In one of these cases, Artur Grigoryan v. Margarita Simonyan & Vormizdukht Vardanyan, the Kentron and Nork-Marash Court of General Jurisdiction argued that:

"...the citizens' defamatory letter was printed in internet news websites and no information as to the number of reader "hits" was presented to the court. In addition, the defendants are pensioners and that when fixing large compensation amounts for pensioner defendants, their subsistence living standard will suffer, and serious consequences may result, even to the point of their private property being seized, in which case the principle of proportional intervention by the court will be violated".

Sara Petrosyan

PART I

Journalists
Journalists
and Media
and Media
in the Court
in the Court

Court Set to Rule: Ijevan Municipality v Investigative Journalists

Ups and Downs of Two Year Slander Suit Coming to a Close?

“The scores of Ijevan cabbies who ply their trade along the pot-holed roads of the regional district center always have a few »choice words« to remember the Mayor by.”

According to attorney Gevorg Davtyan, who represents the Ijevan Municipality in a slander suit filed against the Investigative Journalists NGO (IV), the above sentence is an insult to Ijevan Mayor Varuzhan Nersisyan.

The suit stems from a May 5, 2008 *Hetq* article written by Tavush correspondent Voskan Sargsyan entitled “Who is Pocketing the Profits of the Sand Mine?” In the article, Mr. Sargsyan described the illegal sand mining operation taking place at the “White Water” reservoir on the Aghstev River along the southern entrance to Ijevan. The article was also published in an Azg newspaper insert on May 20, 2008.

In the suit brought by the Ijevan Municipality to the Court of First Instance on June 19, 2008, Gevorg Davtyan, attorney for the plaintiff, claimed that, "...The information published by the defendant in the newspaper and website is baseless and contains slander that not only blemishes the honor of the mayor but his dignity and good name as well and harms the legal activities of the municipality."

In the suit filed at the Yerevan Civil Court, attorney Davtyan demanded that the court compel the Investigative Journalists to publish a retraction of the baseless information and slander defaming the honor and dignity of Mayor Nersisyan and to fine the IV in the amount of 930,000 to compensate the municipality for legal fees incurred.

On May 23, the Ijevan Municipal Council voted to allocate 930,000 AMD from the budget for legal fees aimed at "bringing the author of the slanderous article to account before the law".

On July 10, 2009, Judge Ruben Apinyan threw out the slander suit brought by the Ijevan Municipality charging the Investigative Journalists with slander and publishing false information, arguing that the article in question contained nothing that defamed the working reputation of the Ijevan Municipality and thus there was no justification to demand a retraction.

On August 7, 2009, the Ijevan Municipality and Ijevan Mayor Nersisyan filed a protest appeal to the Civil Court of Appeals, demanding that the decision of the Kentron and Nork-Marash District Court be overturned and that their original slander suit demands be sustained.

On November 13, 2009, the Civil Court of Appeals decided in favor of the Ijevan Mayor Varuzhan Nersisyan and overturned the July 10, 2009 verdict of the Yerevan Civil Court, sending the case back to the Kentron and Nork-Marash Administrative Court for reprocessing.

The Investigative Journalists filed a protest regarding the Court of Appeal's decision with the Court of Cassation, but the case was never accepted. The Azg newspaper was presented as a third-party in the case.

On June 25, 2010 the Kentron and Nork-Marash Administrative District Court, Judge Gagik Khandanyan presiding, reviewed the appeal for a retraction and compensation. The Ijevan Municipality's attorney argued that the original article was written in such a way to infer that the sand mining operation was being directly supervised by the mayor and that all the proceeds were going into his pocket.

"How can this not have an influence on the working reputation of the mayor?" asked attorney Gevorg Davtyan. »After the article appeared, we were flooded with petitions and complaints. Appropriate agencies conducted reviews, even though an internal investigation proved that the information was unsubstantiated."

The attorney even claimed that the article's title, "Who is Pocketing the Profits of the Sand Mine", inferred an answer contained in the article – the mayor. Karen Mezhlumyan, attorney for the Investigative Journalists, noted

however, that the title could merely be a direct question, the answer to which the reporter attempted to reveal by directing a corresponding query to the prosecutor; something also noted in the article.

“What does the expression “choice words” mean? In other words, allegorically, it conveys a very negative meaning. It means insults, that’s to say also curses addressed to a person”, said attorney Gevorg Davtyan during a conversation with *Hetq*.

When Karen Mezhlumyan asked if the plaintiff, prior to petitioning the court, had presented a retraction demand to the Investigative Journalists, Gevorg Davtyan cited the telephone call between *Hetq* Chief Editor Edik Baghdasaryan and Ijevan Mayor Nersisyan covered in the May 26, 2008 edition of *Hetq*.

When the mayor asked Mr. Baghdasaryan if his conscience was at ease after publishing such information, the *Hetq* Editor replied, “Of course, all the facts have been checked. The documents and photos are at the editorial office. If you disagree, you can take the matter to the courts.”

“So that’s what they did. They went to the courts,” said Gevorg Davtyan. Karen Mezhlumyan noted that this could not be considered as a retraction demand, firstly because it wasn’t in writing and secondly, there was no retraction demand in the text. Gevorg Davtyan countered, saying that according to Article 8 of the “Mass Media Law” there is no differentiation between oral or written demands.

Karen Mezhlumyan added that the article in question presupposes “that a demand be made against a news reporter to retract proven inaccuracies that violate ones rights”, while the demand of the plaintiff refers to Article 19 of the Civil Code – “information defaming ones good reputation”.

The *Hetq* attorney noted that there were no insults in any of the original articles and thus, there was no argument regarding honor and dignity that could be raised.

Attorney Karen Mezhlumyan also pointed out that the reporter notes, “According to our information, this business operation is under the control of Varujan Nersisyan, the Mayor of Ijevan.” And that in order to verify this information the reporter sent a letter of inquiry to the Tavush Regional Prosecutor’s Office. “Where is the insult here? All that is presented is what steps the reporter took,” added Mr. Mezhlumyan.

In the attorney’s estimation, this case shouldn’t have even appeared in court since the plaintiff’s suit deals with Article 19 of the Civil Code – the rights of a juridical entity. Given that the Ijevan Municipality is not a juridical entity it cannot enjoy a working reputation.

Despite the targeted questioning of the *Hetq* attorney, the plaintiff’s lawyer raised continuous objections.

The court also examined evidence presented during the prior stage. Karen Mezhlumyan presented two motions to the court, requesting an examina-

tion of the testimony of reporter Voskan Sargsyan and the video tapes clearly showing the excavation of sand at the site. Judge Khandanyan rejected the motions, arguing that they had already been examined and that there was no need to do so again.

We should remind readers that in court, reporter Sargsyan proved that all the evidence and facts listed in his article were based on responses to written inquiries he had addressed to “responsible” parties and on his own investigative work. He added that based on the evidence he had amassed he went ahead and expressed a set of observations and opinions in the article and that he had the right to do so as a journalist.

Judge Gagik Khandanyan Misses the Mark Many Times

Did other considerations cloud his judgment in “Ijevan Mayor v Investigative Journalists” or isn’t he aware of legal precedent?

After making the full circuit of the courts, Judge Gagik Khandanyan of the Kentron and Nork-Marash District Court, on July 9, ruled in favor of the Ijevan mayor, stating that indeed the articles that originally appeared in *Hetq*, and which were the basis for the slander suit, contained “baseless information”.

According to the sentence, at issue for the court was to answer two questions: 1) was the information published actually defamatory? 2) Did said information correspond to reality?

This circus of the absurd all started when the court violated the order of questioning - even before checking the facts the court was obliged to decide whether they were in fact defamatory or not.

The court acted in the manner it did precisely because the judge needed to see that the mayor’s dignity had indeed been defamed and so the judge had no real desire to be convinced or dissuaded regarding the veracity of the published information.

In the original *Hetq* articles, at issue was the illegal sand mine operation at the White Water reservoir located with the administrative borders of Ijevan.

That illegal mining was taking place at the site and that it was a lucrative business for certain individuals, the Investigative Journalists proved without a shadow of a doubt, presenting an array of documentation to the court –photos, a video clip showing the dump trucks hauling the sand out and their license plate numbers, etc.

We should note that the reporter who wrote the articles in question left no stone unturned to get at the crux of the matter. In a fashion befitting the finest muckraker, he spoke to workers at the site, studied the lay of the land, questioned responsible government officials, made use of various documents, and of course used other private sources close to the matter.

Reporter Voskan Sargsyan also went to the Ijevan mayor for his side of the story. The mayor didn't deem it necessary to talk to the reporter or acquaint him with the documents presented to the court with which the mayor sought to prove that even he had fought against the illegal mining.

Based on the facts assembled, the reporter was able to arrive at a conclusion, which is his right. At the same time, the reporter's inside sources remained anonymous.

What is important is that the reporter did his job correctly, adhering to the rules of the profession. To this extent, the reporter's actions are justified.

"The defendant cannot assume responsibility when the declaration in question is correct or when it refers to an incident of widespread public interest and when it is published in good conscience, preserving the rules of professional conduct" – this approach has been enshrined by the European Court in its 2002 decision in the case of "Kolombani v France".

The decision states that "the court found all the arguments and claims made by the defendant's attorney to be baseless, since they were refuted by the evidence obtained via the investigation."

The »evidence« obtained by the judge were the written statements made by the Ijevan mayor directed to the regional police that the plaintiff submitted during the court investigation. These statements sought to certify that the mayor himself was interested in resolving the issue but that he wasn't able to do so.

Judge G. Khandanyan, not finding the arguments presented by the Investigative Journalists NGO to be reliable, started to look for an answer to the next question set before him.

The judge, in his two page decision, enumerates the RA legal code, RA Constitution, Declaration of International Human Rights and other international norms and clauses that declare the right of a person's dignity to be of absolute value.

Then the judge extracts a single sentence each from the two *Hetq* articles ("Based on our information, this business is being conducted under the supervision of Ijevan Mayor Varuzhan Nersisyan" and "Every day scores of Ijevan cabbies who ply their trade along the pot-holed roads of the regional district center always have a few »choice words« to remember the Mayor by..."). He did this to substantiate the argument that the mayor's dignity was defamed in such a manner.

We should note that the legal representative of the Ijevan mayor spent much time in the court to prove that the reservoir wasn't registered as municipal property. However, all the documentation he presented proved the exact opposite; that the reservoir was municipal property and consequently, they were responsible for all activity taking place there. Also, this documentation also sought to prove that the mayor himself had used his official powers to halt such activity.

In other words, even the Ijevan Municipality accepted the fact that illegal mining of sand was taking place at White Water reservoir.

Investigative Journalists NGO Demands an Annulment of Lower Court Ruling

“Interfering in the Exercise of Freedom of Expression Does Not Pursue any Lawful Objective”

The headline above is one of the grounds of the appeal presented by the Investigative Journalists that was heard today by the RA Civil Court of Appeals, Judge Nakhshun Tavaratsyan presiding.

The Investigative Journalists claim that the requirements of Article 27 of the RA Constitution and Article 10 of the European Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms were violated in the lower court and that Article 15, Part 4, of the RA Criminal Code, was never implemented.

Thus, the court, by sustaining the suit of the Ijevan Municipality, interfered in the right of the Investigative Journalists to exercise freedom of speech and that it pursued no legal objective in doing so.

Furthermore, interfering in the reporter's freedom of expression did not occur in the context of a «necessity in a democratic society». The court did not take into consideration the theme of publication, the overriding necessity to guarantee the defense of the press and NGO's, the position occupied by the defendant (the target of criticism), the formulations used in the articles and the amount of compensation demanded by the defendant.

We remind readers that the Investigative Journalists NGO is contesting the verdict passed by the Kentron and Nork-Marash First Instance Court of General Jurisdiction (Judge Gagik Khandanyan presiding) that obligates the Investigative Journalists to issue a renunciation of the information and materials that defame the working reputation of the Ijevan Municipality and the dignity, honor and working reputation of Ijevan Mayor V. Nersisyan and to state that such information does not correspond to reality. The court decided in favor of the Ijevan Municipality to seize 930,000 AMD from the Investigative Journalists as compensation for the legal expenses incurred and 22,600 AMD in state penalties.

In the original *Hetq* article, by reporter Voskan Sargsyan, at issue was the illegal sand mine operation at the White Water reservoir located with the administrative borders of Ijevan and its direct impact on community residents.

The title of the above article and the thrust of the article itself, raise questions regarding the issue – “Who is Pocketing the Profits from the Sand Mine?” and “Who are the ones profiting from the resources of the reservoir and who, arguing that they are cleaning away the sediment, are reaping in illegal and non-taxed income?”

“On numerous occasions, the European Court of Human Rights has noted that, in the case when political discourse or discussions in the public inter-

est occur, the restrictions mentioned in Article 10 Part 2 of the Convention cannot be widely exercised,” claims attorney Vahe Grigoryan who is representing the Investigative Journalists. Mr. Grigoryan also notes that the observation made by the reporter as to Mayor Nersisyan’s oversight of the sand mining operation only came after a thorough investigation of the issue.

As regards the monetary amounts set by the court, attorney Grigoryan notes that here too the principle of proportion has been violated since the 930,000 AMD figure clearly surpasses the monthly income of the Investigative Journalists and that such a decision threatens its future existence.

The Investigative Journalists NGO has directed the court’s attention to the fact that the examination of this case began in June, 2008, that it has inexcusably dragged on for more than 25 months, and that the case is still open. In this connection, the IV has requested as speedy an examination as possible within a reasonable timeframe according to Article 6, Part 1, of the Convention.

Based on the above grounds, the Investigative Journalists demanded a full annulment of the verdict handed down by the Yerevan Kentron and Nork-Marash General Jurisdiction Court and its revision; i.e. rejection of the suit.

Despite the fact that Gevorg Davtyan, the legal representative of the Ljevan Municipality and the Ljevan Mayor, presented a motion at the preceding court session requesting time to present arguments, however, he never did so.

However, on December 27, 2010 Presiding Judge Nakhshun Tavaratsyan ruled that the NGO had to publish a retraction of earlier articles appearing in *Hetq* that “defamed the working reputation of the Ljevan Municipality and the dignity, honor and working reputation of Ljevan Mayor V. Nersisyan” and pay 450,000 AMD in compensation for legal fees incurred.

The RA Civil Court of Appeals partially ruled in favour of the Investigative Journalists when it cut the amount of compensation to be paid to the Ljevan Municipality from 930,000 to 450,000 AMD. It rejected the other points of the appeal and left unchanged the other part of the lower court’s verdict.

The appeal filed by the Investigative Journalists NGO to the Court of Cassation was returned.

In November 2011, the organization applied to the European Court of Human Rights.

Ijevan Mayor's Office v The Investigative Journalists:

The Case Law of the European Court of Human Rights is Still a Voice in a Desert

On 25 January 2001, the Republic of Armenia became a full member of the Council of Europe, which, among other things, implied a number of obligations before this organization, including the signing of the European Convention on Human Rights (ECHR) at the time of being granted membership and ratification of the ECHR within one year of membership. Armenia ratified the ECHR on 26 April 2002. In conformity with Article 46(1) of the ECHR, “the High Contracting Parties undertake to implement the final judgments of the European Court of Human Rights (ECtHR) on cases in which they are a party.”

In addition to this, Paragraph 3 of Rec(2004)5 of the Committee of Ministers of the Council of Europe recommends that States “give effect to the Convention in their legal order in the light of the case-law of the Court.” To implement this recommendation, Article 15(4) of the RA Judicial Code and Article 8(4) of the RA Criminal Procedure Code stipulate, “The reasons stated in a judicial act of the Court of Cassation or the European Court of Human Rights with regard to a case with specific factual circumstances, including judicial interpretations of a law are binding on the court during the examination of a case with similar factual circumstances, except for cases where the court adduces serious arguments to justify their inapplicability to the factual circumstances in question.”

It should, however, be noted that the overwhelming majority of courts in the Republic of Armenia continue to ignore the provisions of the ECHR and the innumerable important principles that the ECtHR has established with a view to interpreting these provisions¹. The judicial acts of all the 3 instance courts in a two-year two-round hearing in the case of *The Ijevan Mayor's Office v The Investigative Journalists* and the decision of the Civil Court of Appeal in the same case are the best testimony of the aforesaid.

To remind the readers what the story was about, on May 2008, Varouzhan Nersisyan, the Mayor of Ijevan filed a lawsuit with the First-Instance Court of Kentron and Nork Marash Administrative Districts of Yerevan on behalf

1. *American Bar Association, Rule of Law Initiative, Judicial Reform Index for Armenia, Volume III, January 2008.*

of himself and the Ijevan Mayor's Office demanding that the court obligate *The Investigative Journalists* to retract the information defamatory to his honour and reputation, as well as to the business reputation of Ijevan Mayor's Office and to compensate for the lawyer's fees incurred by him. The Court did not grant the suit, following which Varouzhan Nersisyan filed an appeal with the RA Appeal Court. The latter granted the appeal. The Investigative Journalists filed a cassation appeal, which was returned. The case was thus referred to the court of general jurisdiction for a new examination. By its judgment of 9 July 2010, the Court of Kentron and Nork Marash Administrative Districts of Yerevan granted the suit. The appeal filed by the Investigative Journalists with the RA Appeal Court was not granted, and the subsequent cassation complaint was returned.

Even a most cursory glance at the judicial acts adopted by all the courts in this civil suit reveals that at least in the area of the right to freedom of expression our courts are consistent in ignoring the ECHR and the principles of the ECtHR interpreting them. Thus, although during the first hearing of the case the Court of General Jurisdiction of Kentron and Nork-Marash Administrative Districts of Yerevan invoked in its judgment everyone's right to freedom of expression as guaranteed by Article 10(1) of the European Convention on Human Rights, it did not make any reference whatsoever to Article 10(2). Meanwhile, it is Article 10(2) that sets the conditions, which have to be met if the human right to freedom of expression is to be restricted. The decision of the RA Civil Court of Appeal did not make any reference to the ECHR or to the general principles of the ECtHR in the area of freedom of expression.

The re-examination of the case reveals the same picture. Although the court of general jurisdiction invokes in its judgment a number of international instruments, including the Universal Declaration of Human Rights, the European Convention on Human Rights and even the European Union Charter of Fundamental Rights, it does not make any reference whatsoever to the provisions of Paragraph 2 of Article 10 of the ECHR, nor to the relevant case law of the ECtHR. It is questionable to what extent (if at all) the court is aware of the fact that the European Union Charter of Fundamental Rights is just a guideline for Armenia being binding on the States members of the European Union. The court's finding that the Charter is secured by the Partnership and Co-operation Agreement between the Republic of Armenia and the European Union leaves the reader in doubt regarding our court's awareness of the nature of the EU's legal instruments.

The Court of Appeal, in turn, resorts to the most unfathomable philosophy in trying to uncover the meaning of such concepts as "honour," "dignity" and "business reputation." For example, "honour is the societal assessment of the individual, certain spiritual and social characteristics of the citizen. It is a value for a human being equal to life, health and liberty. The human being that appreciates his/her honour, equates it with his good reputation and conscience." Or, "The citizen's honour and dignity, as well as the business reputation of physical and legal persons are inextricably linked with law..." I will not even dare to analyze the meaning of the "inextricable link of business reputation with law" but merely limit myself to the observation that there is not even a superficial analysis of the provisions of Article 10 next to this unbounded flight of legal phi-

losophy, to say nothing of the case law of the ECtHR. The RA Cassation Court, in turn, deems the decision of the Appeal Court absolutely grounded. In the meantime, failure to analyze this case in the light of the ECHR's provisions and the case law of the ECtHR is the first serious mistake which will attract the attention of the European Court of Human Rights if the Investigative Journalists file an application with the Court.

Coming to the facts of the case, on 20 May 2008, Azg daily published Voskan Sargsyan's article entitled "Whose pocket does the money from the sand mine go into" which, in particular, described, "The driver that transports sand for the construction in the town of Dilijan testified that the payment for one track of sand from the lake is 8.000, while a track of larger capacity earns for up to 20.000 AMD. Who are those that benefit from the wealth of the reservoir who under the pretext of cleansing the lake from mud receive illicit tax-free income?"

According to the information that we have, this business is controlled by Varouzhan Nersisyan, Mayor of Ijevan. To verify this information, we have made an inquiry to the Prosecutor's Office in Tavoush Marz..." The article also mentioned that a letter had been sent to the Regional Governor of Tavoush, the Mayor Varouzhan Nersisyan and Tavoush Department of the State Inspectorate of Environmental Protection. 20 days later there was no response from either the Governor or the Mayor, and the article was published. On 26 May 2008, information on this topic was also posted at www.hetq.am.

It is not hard for anyone who has read the article to see that they contain no direct or indirect reference to Ijevan Mayor's Office. Apart from this, it is impossible not to agree with the argument in the appeal filed by the Investigative Journalists that in conformity with the RA legislation, the legal status of a legal person is conferred on communities – rural or urban – rather than mayors" or rural community heads" offices. As the organization's representative, counsel Vahe Grigoryan notes, conferring the legal status of a legal person to the latter will result in a confusion in the concepts "head of community," "community," "legal person," "staff of the body of local self-government." Therefore, the claim cannot relate to the defamation of the business reputation of Ijevan Mayor's Office.

It should also be noted that the practice of not regarding the bodies of public administration and local self-government as plaintiffs in cases against the media is also in conformity with the position of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe, in which the PACE called on the Russian Federation to eliminate the possibility of bodies like ministries, departments and other bodies of public administration and local self-government to bring cases against the media and their workers in view of the fact that the former cannot have dignity, honour or reputation. Accordingly, the PACE called on Russian authorities to amend the legislation and prohibit these bodies from defending their reputation as civil plaintiffs, not depriving them of the right to do that in the capacity of officials of these bodies².

2. Report on the Honouring of Obligations and Commitments by the Russian Federation, adopted by the Monitoring Committee of the Parliamentary Assembly of the Council of Europe (doc. 10568, 3 June 2005).

Having ignored all of these arguments of the appeal, the RA Appeal Court found for the second time that the case related to both Mayor Varouzhan Nersisyan as a public official (head of community) and, consequently, to the urban community of Ijevan. The Court noted that the publication referred to Ijevan Mayor's Office by virtue of the fact that by exercising local self-governance in the person of the Mayor Varouzhan Nersisyan, the latter acts on behalf and in the interests of Ijevan Mayor's Office. By the same logic, any member of the National Assembly may sue not only on behalf of himself but also his constituency, the Prime Minister – the executive branch and the RA President - the State.

As to Article 10 ECHR, according to this Article:

1. *Everyone has the right to freedom of expression. This right shall include freedom to hold opinions and to receive and impart information and ideas without interference by public authority and regardless of frontiers. This article shall not prevent States from requiring the licensing of broadcasting, television or cinema enterprises.*
2. *The exercise of these freedoms, since it carries with it duties and responsibilities, may be subject to such formalities, conditions, restrictions or penalties as are prescribed by law and are necessary in a democratic society, in the interests of national security, territorial integrity or public safety, for the prevention of disorder and crime, for the protection of health or morals, for the protection of the reputation or rights of others, for preventing the disclosure of information received in confidence, or for maintaining the authority and impartiality of the judiciary.*

Paragraph 2 of Article 10 ECHR makes it clear that the human right to freedom of expression may be restricted if the interference is “prescribed by law,” if it serves one of the “legitimate aims” enumerated in the Article, in this case “the protection of the reputation” of a particular person and is “necessary in a democratic society.” This last condition requires that the ECtHR decides whether the interference stems from a “pressing social need,” whether it is proportionate to the “legitimate aim” pursued and whether the reasons adduced by the authorities to justify the interference are “relevant and sufficient”.³ The judicial acts adopted in the frame of this case do not obviously meet both the second (see the discussion on conferring a plaintiff status on Ijevan Mayor's Office) and third requirements.

In particular, the ECtHR has time and again stressed that,

“Freedom of expression constitutes one of the essential foundations of a society, one of the basic conditions for its progress and for the development of every man. Subject to paragraph 2 of Article 10, it is applicable not only to “information and ideas” that are favourably received or

3 *Sunday Times v. the United Kingdom* (no. 1), « 62

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=2&portal=hbkm&action=html&highlight=Sunday%20%7C%20Times&sessionId=38628289&skin=hudoc-en>

regarded as inoffensive but also to those that offend, shock or disturb the state or any sector of the population. Such are the demands of pluralism, tolerance and broad mindedness without which there is no “democratic society”.⁴

Next, restrictions on political speech and debates on matters of public concern have to be narrowly interpreted.⁵ Furthermore, politicians and public figures, who, according to the ECtHR also include heads of communities and local councils⁶, have to be more tolerant towards criticism than private individuals, inasmuch as a public figure “knowingly lays himself open to close scrutiny of his every word and deed by both journalists and the public at large, and must consequently display a greater degree of tolerance”.⁷ Another important ECtHR principle maintains that journalistic freedom implies a measure of exaggeration and even provocation.⁸

In the course of its lifetime, the ECtHR has examined several cases with similar factual circumstances, and the principles that it has established with regard to them are applicable to this case as well. These cases include *Filipovic v Serbia*, *Sokolowski v Poland*, *Lombardo and Others v Malta*, *Dabrowski v Poland*, *Dyuldin and Kislov v Russia*, *Karman v Russia*, *Grinberg v Russia*, etc. Of these cases, mention should be made of *Filipovic v Serbia*,⁹ in which the ECtHR examined an application lodged by a tax inspector who in the course of a public gathering announced that the Mayor of Babušnica “was not the right person” for his job since he had “embezzled 500,000 German Marks,” despite the fact that the domestic courts had not convicted the mayor of any crime. In finding a violation of the tax inspector’s right to freedom of expression, the ECtHR relied on a number of principles, including the fact that the target of the applicant’s criticism was the mayor who was a public figure, that the amount of compensation was equal to the six-month pay of the applicant, that the applicant clearly had reason to suspect the mayor of tax-evasion and that the criticism was not a groundless personal attack on the mayor.

4. *Handyside v UK*, No 5493/72, « 49,

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?action=html&documentId=695376&portal=hbkm&source=externalbydocnumber&table=F69A27FD8FB86142BF01C1166DEA398649>

5. *S̄rek v Turkey*, No 26682/95, « 61,

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=2&portal=hbkm&action=html&highlight=%FCrek%20%7C%20%20%7C%20Turkey&sessionId=38438978&skin=hudoc-en>

6. *Lombardo and Others v Malta*, Application no. 7333/06, *Dabrowski v Poland*, Application no 18235/02.

7. *Lingens v Austria*, No 9815/82, « 42,

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/portal.asp?sessionId=38438978&skin=hudoc-en&action=request>

8. *Prager and Oberschlick v Austria*, « 38,

<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/portal.asp?sessionId=38438978&skin=hudoc-en&action=request>

9. *Filipovic v Serbia*, No 27935/05, <http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=8&portal=hbkm&action=html&highlight=10%20%7C%20mayor%20%7C%20defamation&sessionId=38553586&skin=hudoc-en>

Of interest is also the case of *Sokolowski v Poland*, which concerned a restriction on a Polish national's right to freedom of expression. He was accused of distributing a political leaflet, which contained sharp criticism directed at the members of Wodzislau Municipal Council who, by secret ballot, had elected themselves to local electoral commissions. The author of the leaflet again did not invoke any source or evidence. One of the councilors had accused the author of defamation and the domestic courts upheld the judgment. The ECtHR, however, acknowledged a violation of the applicant's right by considering that the leaflet concerned matters of public interest, i.e. certain impermissible acts committed by the members of the Council in discharging their responsibilities.

In conformity with the case law of the ECtHR, when examining restrictions on freedom of speech, domestic courts have to assess the wording of challenged publications to find out if they contain facts or value judgments. In a number of cases against the Russian Federation, the ECtHR carefully scrutinized Article 152 of the Civil Code of the Russian Federation, according to which "A person has a right to demand by the court that information defamatory to his honour, dignity and business reputation be retracted if the person having disseminated such information fails to prove the truth of such information." It is not difficult to discern that Paragraph 1 of Article 19 of the RA Civil Code (prior to the May 2010 amendments) is a verbatim reproduction of the above article. As a result of its assessment, the ECtHR found out that the courts of the Russian Federation regarded all the expressions in the applicants' publications as facts without having considered the possibility of them being value judgments, i.e. opinions. The ECtHR considered that the reason for the failure of the Russian courts to engage in such an analysis is the word "information" (сведения) in the RF Civil Code which did not allow differentiating between facts and value judgments. Accordingly, the Russian courts came to the conclusion that in all civil cases before them the defendants had to prove the truth of all such statements¹⁰. However, when the cases reached the ECtHR, the latter regarded the disputable expressions as value judgments, insisting that the Court had always been of the opinion that while the truth of facts can be demonstrated, the truth of value judgments is not susceptible of proof. This requirement is impossible to meet and it infringes the freedom of opinion, which is a constituent element of the right under Article 10 ECHR¹¹. This and many other cases invoked in the appeal of the Investigative Journalists were again ignored by the Appeal Court which did not even assess if the expressions in the publication were facts or value judgments.

10. Dyuldin and Kislov v Russia, Application no. 25968/02, para 47; Grinberg v Russia, Application no. 23472/03, para 28-29, Karman v Russia, Application no. 29372/02, para 38.

11. Lingens v Austria, Application no. 9815/82, para 46; Grinberg v Russia, Application no. 23472/03, para 30.

In the light of this and other cases the article published in *Azg* daily and the information posted at www.hetq.am cannot be deemed defamatory for a number of reasons. Firstly, the parties do not dispute that the extraction of sand from the lake is illicit. In court, the plaintiff stated that he had sent letters to the Ijevan Police informing the relevant bodies about the fact of illicit extraction of sand from Lake Spitak. The main thrust of the article, therefore, was predominantly the discussion of a matter of public concern, that of illicit extraction of sand, rather than merely accusing somebody. If the extraction of sand is illicit, then, clearly this benefits certain individuals or organizations but not the community or the State. The title of the article and the article itself, accordingly, pose questions. “Whose pocket does the money from the sand mine go into?” and “Who are those that benefit from the wealth of the reservoir who under the pretext of cleansing the lake from mud receive illicit tax-free income?” The statement that the “business is controlled by Varouzhan Nersisyan, Mayor of Ijevan” should be regarded as a value judgment rather than a factual allegation. In any case it is not devoid of sufficient factual basis, including the information provided by the driver, the inquiry made to the Prosecutor’s Office in Tavoush and the Mayor himself, the geographical position of Lake Spitak within the administrative boundaries of the town of Ijevan, as well as the continuous nature of illicit sand-extraction during Mayor Varouzhan Nersisyan’s term of office.

Finally, decisive in this case is also the fact that the information was disseminated by 2 media. The ECtHR has mentioned time and again that its principles apply to any expression. However, they should be observed more stringently in relation to media and their workers, who perform the function of a “public watchdog”¹² by imparting information on any matter of public interest.¹³

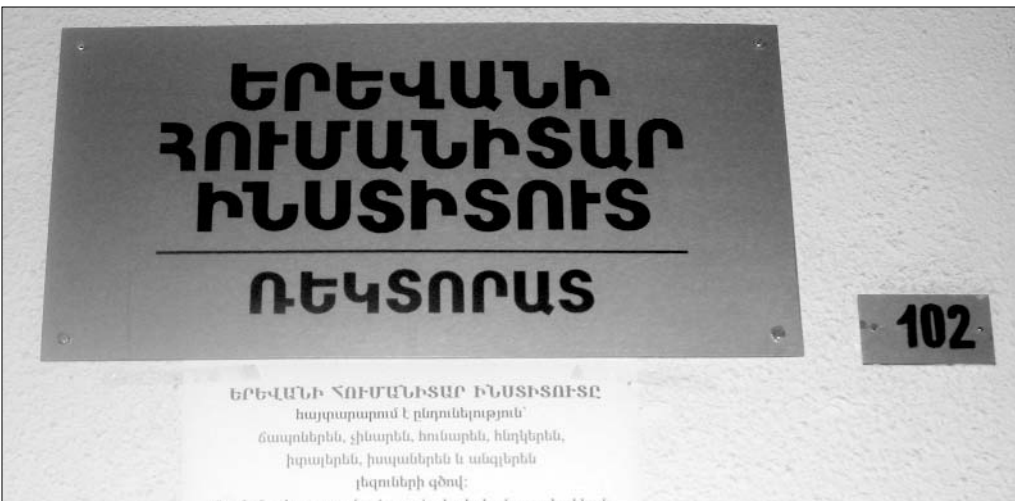
In the light of the aforementioned, the claim should have been dismissed. It is likely that if an application is sent to the European Court of Human Rights, the latter will uphold The Investigative Journalists’ right to freedom of expression.

Lousineh Hakobyan
Lawyer

12. *Goodwin v UK*, Application no 544, para 39,
<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbkm&action=html&highlight=Goodwin&sessionid=38628963&skin=hudoc-en>

13. *Jersild v Denmark*, No 15890/89, úuu 35,
<http://cmiskp.echr.coe.int/tkp197/view.asp?item=1&portal=hbkm&action=html&highlight=Jersild%20%7C%2010&sessionid=38629172&skin=hudoc-en>

Yerevan Humanities Institute Sues *Hetq*; Case Dropped

Mikayel Amirkhanyan, Rector of the Yerevan Humanities Institute, has filed a defamation suit in the courts against *Hetq* reporter Ani Hovhannisyan, arguing that her article “Yes, I am engaged in business” (June 3, 2010) slanders his good name, honor and reputation.

Mr. Amirkhanyan is demanding a retraction by the reporter. He is also asking 200,000 in material damages and 4,000 for a government fee already paid.

The plaintiff argues that the reporter, using testimony by 4th year Chinese language student Gayaneh Malishenko, went out of her way to paint him in a very negative light. Mr. Amirkhanyan adds that the *Hetq* reporter also tarnished the reputation of the school itself.

Malishenko had told the reporter that she had been hired to work as a translator at the school but that it was paying her less than the agreed upon salary.

For the article in question, the reporter went to Amirkhanyan for his side of the story. The rector noted that only instructors of quality were invited to teach. Students at the Chinese and Japanese department denied that this was the case. Amirkhanyan deemed their criticism to be slanderous.

On June 26, 2010, *Hetq* received a notice from the court but the document received by Ani Hovhannisyan consisted of half blank pages.

We called up the court and were told that the ink for the copy machine had run out. More amazing was the fact that someone had written 8,000 AMD with a black pen instead of the 4,000 AMD fine.

The trial was scheduled to start on September 16, 2011.

On August 12, 2010, the RA Ministry for Education and Science convened a review panel to look into the licensing of various education syllabi and the matter of the Yerevan Humanities Institute's licensing was discussed. *Hetq* was told by the Ministry's Public Affairs Secretary Artur Baghdasaryan that the Institute had deficiencies when it came to the teaching staff, especially in the Japanese, Indian and Italian departments and that the Institute would have to present a plan to eliminate the problems.

The trial launched by the Institute's rector against *Hetq* got underway on September 16 at Yerevan's Kentron and Nork-Marash District Court, Judge A. Melkumyan presiding.

The trial was postponed upon the motion of the defense, demanding that Rector Amirkhanyan present the findings of the Ministry's review of the Institute and to explain why the school had been directed to take care of the teaching staff problems. The defense also wanted the rector to present the leasing agreement it had with the Yerevan State Theater and Film Institute (The Humanities Institute actually consisted of four rooms on the first floor of the Theater and Film Institute).

The court demanded that the plaintiff provide the work contract agreed upon by Amirkhanyan and his student Gayaneh Malishenko, since the one handed to the court was unsigned.

Institute Rector Withdraws Slander Suit

At the October 10 trial session, Mikayel Amirkhanyan, Rector of the Yerevan Humanities Institute, declared that he was withdrawing a defamation suit he had filed against *Hetq* and *Hetq* reporter Ani Hovhannisyan.

It appears that both the plaintiff and his attorney had not been aware of changes to Article 19 of the RA Criminal Code stating that a reporter or editorial board were free of accountability if, rather than expressing their own opinion, were merely conveying the words of another.

The article in question had conveyed the opinion of Gayaneh Malishenko, a student at the Institute. Mr. Amirkhanyan said that he planned to sue the student instead.

At today's trial, Mr. Amirkhanyan did not immediately declare that he was pulling out of the law suit against the *Hetq* reporter. Rather he took 20 minutes talking about the fine work being accomplished at the Institute.

The rector said he was at a loss to understand why Malishenko slandered him in such a fashion, noting that he could only think it might be because he didn't cut her tuition fees by 10,000 AMD, like the rest of the students who applied.

Plaintiff fails to provide requested documents

At the previous trial session, the prosecution failed to hand over a number of documents that the court had requested after the defense team motioned the court to do so.

Defense attorney Olya Safaryan again requested the court to uphold the motion and the court once again demanded that original copies of the documents be presented.

Rector Amirkhanyan refused to do so, arguing that he only had copies in his possession.

Attorney Safaryan told *Hetq* that she had also demanded the Humanities Institute's lease contract from the Yerevan State Theater and Film Institute, but that she never heard back from them.

Hetq Chief Editor Edik Baghdasaryan commented on the developments in the trial and said that it appears the rector wishes to close the case as quickly as possible given that more "dirty laundry" might be exposed if the case went on.

"At the same time, Rector Amirkhanyan made certain comments at today's trial that might lead to sanctions against the Institute by various government agencies. I refer to the fact that the Institute was garnishing a certain amount of the student's wages. Doesn't this mean that the Rector was engaging in labor exploitation and holding on to a portion of their wages against their will?" Baghdasaryan said.

On October 15, the Kentron and Nork-Marash District Court dropped the suit brought by Yerevan Humanities Institute Rector Mikayel Amirkhanyan against *Hetq* Online and Ani Hovhannisyanyan, one of its reporters.

Court Orders Retraction to be Published in a Defunct Newspaper

On June 9, 2010, the legal suit brought by RA citizen Sousanna Baghdasaryan against *Hayk* newspaper reporter Arman Galoyan heard by the Kentron and Nork Marash Court of First Instance, Judge Karine Petrosyan presiding.

Baghdasaryan, a resident of the village of Areni, was demanding a retraction of “information defaming the name and memory of the deceased” that appeared in a February 8, 2008 article in the paper entitled “In the Footsteps of Murder”.

Even though the suit was filed three years after the fact, that portion dealing with the reporter was accepted by the court.

Reporter Refuses to Attend Trial

Arman Galoyan wasn't present at the hearings. He believed that the suit should have never been accepted in the first place due to the statute of limitations. Describing this as a grave violation, Galoyan stressed that what was being argued were statements in the article that made reference to other sources.

Why was the suit initiated a full three years after the article was published?

According to the plaintiff, there are serious mitigating reasons. First, the plaintiff says they weren't in the village at the time and that later, as a result of the article, other village residents didn't look kindly on the family.

The Baghdasaryans believe that the article was intended to discredit a public figure, was politicized and that the facts were distorted. They weren't demanding monetary compensation from the defendant.

In the *Hayk* article it states: “The friends of Deputy Prime Minister Hovik Abrahamyan, the director of Serzh Sargsyan's campaign headquarters, are not only common hooligans disrupting rallies, but some of them are today being charged with violent murders.”

Hayk, the 17 year-old son of the Baghdasaryans, died in mysterious circumstances. The parents note that the case wasn't properly investigated and claim that there is no justice in Armenia. They note that they never petitioned the President of the National Assembly, a relative, nor will they, because “the truth is on their side and must emerge victorious.”

Hayk died in February, 2007. The criminal case was dropped since law enforcement concluded that the boy committed suicide. *Hayk's* parents claim that the boy was murdered and that the guilty remain unpunished.

The Baghdasaryans also say that Areni village resident Karen Manukyan had told Hayk's father, Hamlet Baghdasaryan, that he had participated in the boy's murder but that nothing would be done to him.

Hamlet killed Karen on the spot and was arrested on May 10, 2008.

The *Hayk* newspaper reporter spoke to Svetlana Arakelyan, Karen Manukyan's widow, who told him that Hayk Baghdasaryan was a drug addict. "...Everyone knew it. Even his father at the funeral said that 'he knew that his son would die sooner or later". The reporter quoted these words of Svetlana in the article.

In September 2008, Svetlana Arakelyan and her sister were sentenced to one year of conditional imprisonment on the charge of causing injury to the property of the Baghdasaryans with premeditation.

Karen Manukyan's mother, Mariam Mkrtychyan, was found guilty in February 2009 of defaming the grave of Hayk Baghdasaryan on several occasions. The court fined Mariam Mkrtychyan 44,000 AMD.

Arman Galoyan says that the Baghdasaryans sent several letters to the paper replete with invectives but that the paper never bothered to respond. Galoyan says that when writing the article, he never talked to the Baghdasaryans since they weren't in Areni when he visited.

Court Partially Finds in Favor of Plaintiff

On September 27, the Kentron and Nork Marash District Court, partially sustained Sousanna Baghdasaryan's suit against the now defunct *Hayk* newspaper editorial board, former Hayk reporter Arman Galoyan (now a reporter at the Zhoghovurd newspaper and Iragir.am website), and Svetlana Arakelyan.

According to the court verdict Svetlana Arakelyan must renounce the information appearing in the original Hayk article defaming the honor and dignity of Hayk Baghdasaryan and must publish a retraction in the Hayk newspaper. (Again, let us note that at the time the newspaper was no longer being published)

The court found that the information provided by Svetlana Arakelyan had been reprinted word by word in the article - the information was included as a direct quote of another person (Svetlana Arakelyan). Thus, Armen Galoyan bears no responsibility but rather Svetlana Arakelyan, for spreading such disparaging information via the newspaper.

Reporter Responds to Court's Verdict

On September 28, responding to the court verdict, reporter Arman Galoyan issued the following statement:

On September 27, Judge Karine Petrosyan of the Yerevan Kentron and Nork Marash District Court handed down an unprecedented appalling ver-

dict against the Hayk daily, a newspaper that hasn't been published in over one year.

The court sustained the suit brought by Areni village resident Sousanna Baghdasaryan against the Hayk daily editorial board and Armen Galoyan, a former reporter at Hayk who now works at Iragir.am and the Zhoghovurd daily. A third defendant, Svetlana Arakelyan, was recognized by the court as the source of the reporter's information. She also granted an interview to the paper regarding her husband's murder. The court found that the information provided by Svetlana Arakelyan had been reprinted verbatim in the article and was presented as a direct quote. And since a reference is made to the firsthand source, reporter Arman Galoyan isn't responsible but rather the original source. The court obligated Svetlana Arakelyan to renounce the information appearing in the February 8, 2008 article entitled "In the Footsteps of Murder" in a retraction to be published in the same Hayk newspaper under the heading "Retraction".

Regarding Judge Karine Petrosyan's verdict, I must declare that **not only is the judicial decision a joke but the complete judicial process is as well.**

Had the judge taken the time to read the RA "Law on the Mass Media", the suit would have been rejected outright.

According to Article 8, Part 1, Point 2, of the "Mass Media Law" - The demand for refutation has to be presented within a one month period following the day of publication of the information subject to refutation.

According to Article 333, Part 1, of the RA Civil Code - For individual types of claims a statute may establish special time periods of limitation of actions reduced or longer in comparison with the general time period.

In this case, the Mass Media Law has set a one month deadline for the demand of a refutation following the day of publication of the information subject to refutation. My article in Hayk appeared on February 8, 2008, but the legal suit was filed with the court in August 2010.

This fact alone was sufficient grounds to reject the suit. The judge, however, overlooked this passage in the law.

Taking advantage of the corresponding article in the Civil Procedure Code, I did not participate in the trial. I have found the entire process illegal and have not wished to legitimize or legalize the illegalities with my actions.

I would like to bring to your attention the fact that the Hayk daily stopped publishing as of July 2010. Nevertheless, the court has found that Svetlana Arakelyan's refutation must be printed in the Hayk daily under the heading of "Retraction".

All this leads us to assume that either we are either dealing with political harassment or deliberate illiteracy.

Moreover, this can be the only conclusion given the fact that the plaintiff's family is related to National Assembly President Hovik Abrahamyan.

Thus, I call the attention of organizations defending the rights of the news media and that of the RA Human Rights Defender to this matter.

What newspaper will the court demand to publish a retraction?

On November 18, the Kentron and Nork-Marash Court of General Jurisdiction reviewed the suit brought by Sousanna Baghdasaryan to have the court issue a supplemental verdict in the case against the defunct *Hayk* newspaper, former *Hayk* reporter Arman Galoyan (a former reporter of *Hayk* but now employed at *Zhamanak daily*) and Svetlana Arakelyan.

Given that *Hayk* is no longer being published, the plaintiff motioned the court to issue a supplemental verdict. The plaintiff now wants the court obligate the defendants to publish a retraction in another newspaper with a circulation and readership similar to *Hayk* and brought the examples of *Zhamanak*, *Chorrord Inkishkhanutyun* and *Haykakan Zhamanak*.

The court says it will hand down its decision in the matter on December 2.

3 MP's Sue *Haykakan Zhamanak* Newspaper: Courts Mock International Conventions

From left: Samvel Aleksanyan, Ruben Hayrapetyan, Levon Sargsyan

By petitioning the Court of Cassation, the *Haykakan Zhamanak* (HZ) daily newspaper hoped to attain a final just verdict in the Armenian judicial system. Otherwise, it would be forced to take its case to the European Court of Human Rights (ECHR).

The paper's founders fully realized that seeking justice in the Armenian courts for an opposition newspaper was a pipedream and thus they had no other option to exhaust all legal avenues in Armenia before going to the ECHR.

The state courts in Armenia had done their part to create fertile ground for such pessimism since they had shown an arbitrary approach regarding the laws of the land and when it came to respecting various aspects of international conventions.

The Court of Cassation rejected the complaint of Dareskizb Ltd (the founding company of the newspaper) regarding the verdict of the Appeals Court.

The newspaper had gone to the Court of Appeals but on June 6, the court let stand the decision of the Court of First Instance according to which 2,044,000 million AMD was seized for each of the following MP's – Samvel

Aleksanyan, Ruben Hayrapetyan and Levon Sargsyan. (2 million was for compensation and 44,000 for state fees incurred).

The lower court had also ordered the company to retract an October 14, 2010 article that appeared in the paper entitled “Seven of the eight are in the list” in which there appeared information defaming the prestige and dignity of the three MP’s.

Free speech or self-censorship?

The three MP’s had taken Dareskizb to court on November 8, 2010, seeking compensation for the alleged defamation.

The article in question stated that according to information the newspaper had obtained, the Russian National Security Service and other law enforcement agencies had revealed the involvement of certain Armenian officials during their investigations of narco-trafficking and money laundering crimes.

Haykakan Zhamanak wrote that: “Russian law enforcement has revealed close links between various Armenian official and Russian criminal gangs and that they have compiled a list of 32 names of RA officials with such connections.”

The article goes on to say that it has information that the Russian General Prosecutor had mentioned the criminal list to Smbat Karakhanyan, President of the *Miabanutyun* (Unity) Armenian club in Russia.

The article continues that the list was shown to RA Prosecutor General Aghvan Hovsepyan and National Security Service Chief Gorik Hakobyan in a non-official capacity.

“The Russian side raised the question of bringing those named in the list to accountability but that the Armenian officials listed above responded that they were very small players to resolve the problem,” the article states.

Referring to its sources, *HZ* gave the names of several officials, including the three MP’s in question, which came up in different criminal cases.

On October 26, the plaintiffs wrote to the paper demanding that it retract the defamatory passages in the article, attaching a retraction text of their own for the paper to publish.

The *HZ* chief editor wrote back to the MP’s saying that they had failed to note the specific inaccuracies in the article and that the information had been verified by Moscow-based Unity President Smbat Karakhanyan and that he had been informed by Russian law enforcement representatives.

In addition, Karakhanyan saw the list of names himself in which the three MP’s were included.

On November 2, 2010, the paper published an interview with Karakhanyan in which he again verifies that MP’s Aleksanyan, Sargsyan and Hayrapetyan had been associated with different criminal cases.

The MP's failed to respond to *HZ* and filed their suit on November 8 at the Kentron and Nork-Marash Administrative Court.

On December 12, the paper's director informed the court that Chief Editor Nikol Pashinyan (the defendant's representative in the civil case) had been unexpectedly transferred to the Artik Correctional Facility and that he could not be reached. The director requested that the Court communicate with Pashinyan in writing. The Court failed to do so.

The case got underway on January 17, 2011.

Vahe Grigoryan, attorney for the defense, requested additional time to familiarize himself with the case and was granted a mere seven days. He had asked for two weeks.

He also motioned for copies of case materials not sent to be supplied. This was allowed. When he requested copies from the court assistant, Grigoryan was told he'd have to pay a fee. Armenian law states that the courts must provide 10 pages or less for free, which was the case here.

The fee was paid but not all the material was supplied during the trial. It is quite apparent that the court was not interested in providing a level playing field as obligated.

In the end, the court sustained the suit brought by the MP's and Dareskizb appealed the verdict.

It was only in the Appeals Court that the defendant was allowed to see all the case material after paying a fee a second time.

The defense attorney noted a letter in the case file written by the court stating that the materials were on their way via the mail. Naturally, this was a ruse by the court since none of the materials requested were ever sent.

The Appeals Court presented the following muddled and evasive explanation when the defendant raised the matter of being illegally deprived of the case material.

"The defendant's representative appeared in court and motioned for a postponement in order to familiarize himself with the case materials. The motion was granted, proof that the court maintained a level field of contest between the sides involved."

But there can be no talk of equality given that the defense attorney motioned the court on several occasions to call *HZ* Chief Editor Nikol Pashinyan, who knew the subtleties of the article in question, to appear before the court. All his motions were denied.

The Appeals Court, just as the lower court, failed to act on the principles of independence and non-partisanship. In fact, the Appeals Court took it upon itself to correct the gaps left by the lower court.

For example, in one of its comments, the court stated: "After analyzing the articles mentioned, it can be concluded that the defendant can be freed of respon-

sibility only in the case if a direct reference had been made to the public statement of another, that had taken place before publication and that had been a literal copy or faithful reproduction of that person's comments. The defendant has presented no proof that Smbat Karakhanyan had made any such public statement to that effect before the paper published the article."

The court's above claim is baseless given that before the case got underway in court, there were several articles in *HZ* fully substantiating the fact that Smbat Karakhanyan had made such a public statement. In addition, nowhere does it state in the article that the named officials directly participated in any criminal acts.

Armenian courts overlook the decisions of the ECHR that can play a significant role in the uniform application of the laws. For example, the *Jersild v. Denmark* case could have served as a turning point in the *Haykakan Zhamanak* trial.

Mr. Jersild, a journalist, had conducted and edited a TV interview with members of a group of young people, calling themselves "the Greenjackets", who made abusive and derogatory remarks about immigrants and ethnic groups in Denmark during the interview. Later, Mr. Jersild was convicted of aiding and abetting "the Greenjackets".

The ECHR held by twelve votes to seven, that Denmark violated Article 10 ECHR (freedom of expression), stressing that the applicant's conduct during the interviews clearly dissociated him from the persons interviewed.

The ECHR found that the press not only has a problem regarding the broadcasting of such info and ideas, but that on the other hand, society has a right to receive such material, otherwise the press would be deprived of its role as "public monitor".

The ECHR also made clear that - At the same time, it is neither for the Court nor for national courts to substitute their own views for those of the press as to what techniques of reporting should be adopted by journalists.

In this context, the court re-substantiates that Article 10 of the Convention not only defends the reality of the expressed idea and information, but also the means of communicating it.

The ECHR concluded: "News reporting based on interviews edited or not, constitutes a most important means whereby press is able to play a vital "public watchdog" role. **The punishment of a journalist for assisting dissemination of statements made by others in an interview would seriously hamper the press contribution to discussion of matters of public interest and should not be envisaged unless there are particularly strong reasons.**"

This groundbreaking legal precedence could have been employed in the *Haykakan Zhamanak* case. However, both the lower court and the appeals court ignored it. The Court of Cassation, by returning the suit, also took a derisive stance regarding international conventions. Thus, RA judicial officials are proving to the world that, by taking an arbitrary approach, they value guaranteeing immunity from punishment for top-ranking officials

rather than meeting their international obligations and achieving justice by applying the laws consistently.

We should note that the defendant cassation petition demanded the total revocation of the Civil Court of Appeal's verdict of June 9, 2011 and sending the case back to a lower court for a new hearing.

If international conventions aren't executed, then for whom are they ratified?

The Republic of Armenia, proclaiming to be an independent and democratic state, is part of the international community, and, by ratifying international documents, is obligated to fully apply them.

Article 6 of the RA Constitution clearly stipulates that:

The Constitution of the Republic shall have supreme legal force and the norms thereof shall apply directly. The laws shall conform to the Constitution. Other legal acts shall conform to the Constitution and the laws. The laws shall come into force following the official publication in the Official Bulletin. Other normative legal acts shall come into force following the official publication in the manner prescribed by law. The international treaties shall come into force only after being ratified or approved. The international treaties are a constituent part of the legal system of the Republic of Armenia. If a ratified international treaty stipulates norms other than those stipulated in the laws, the norms of the treaty shall prevail. The international treaties not complying with the Constitution cannot be ratified. The normative legal acts shall be adopted on the basis of the Constitution and laws and for the purpose of the ensuring their implementation.

One wonders why Armenian judges in particular shun from applying provisions of international treaties adopted by the international community and ratified by Armenia.

Armenian judges have drawn a narrow circle for themselves in which only domestic law revolves – and this isn't applied equally as well. If these judges were to apply ECHR verdicts and provisions of ratified treaties, then many cases would be resolved within the borders of Armenia using internal state law.

Thus, on April 26, 2002, Armenia ratified the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms (commonly known as the European Convention on Human Rights (ECHR)).

Article 10 of the ECHR stipulates:

Article 10 – Freedom of expression

1. *Everyone has the right to freedom of expression. This right shall include freedom to hold opinions and to receive and impart information and ideas without interference by public authority and regardless of frontiers. This article shall not prevent States from requiring the licensing of broadcasting, television or cinema enterprises.*
2. *The exercise of these freedoms, since it carries with it duties and responsibilities, may be subject to such formalities, conditions, restrictions or penalties as are prescribed by law and are necessary in a dem-*

ocratic society, in the interests of national security, territorial integrity or public safety, for the prevention of disorder or crime, for the protection of health or morals, for the protection of the reputation or rights of others, for preventing the disclosure of information received in confidence, or for maintaining the authority and impartiality of the judiciary.

It is evident, though, that the never ending legal suits brought by officials in Armenia against the media in the past year and the court's unreserved finding in their favor has only one aim – to financially bankrupt the media, including “*Haykakan Zhamanak*” into silence.

Further proof if this is that the plaintiffs in the *HZ* case have never initiated legal proceedings against Smbat Karakhanyan, the original source of the information they find so defamatory.

Armenian judges also don't take into the account exactly who are the plaintiffs in this case.

For example the ECHR case of *Lingens v. Austria* concluded that:

“The limits of acceptable criticism are accordingly wider as regards a politician as such than as regards a private individual. Unlike the latter, the former inevitably and knowingly lays himself open to close scrutiny of his every word and deed by both journalists and the public at large, and he must consequently display a greater degree of tolerance...No doubt Article 10 enables the reputation of others - that is to say, of all individuals - to be protected, and this protection extends to politicians too, even when they are not acting in their private capacity; but in such cases the requirements of such protection have to be weighed in relation to the interests of open discussion of political issues.”

But the RA Court of Appeals, rather than employing the above verdict as a basis with which to adjudicate the suit brought by the 3 MP's against the *HZ* newspaper, turned the ECHR perspective on its head and stressed it found in favor of the plaintiffs exactly because they were MP's.

“In finding in favor of the plaintiffs, the court took into account certain singularities of the case, notably the personalities involved and how such defamation might impact on the public's perception of them,” reads the verdict of the RA Court of Appeals.

Whereas Article 27 of the RA Constitution states:

Everyone shall have the right to freely express his/her opinion. No one shall be forced to recede or change his/her opinion. Everyone shall have the right to freedom of expression including freedom to search for, receive and impart information and ideas by any means of information regardless of the state frontiers. Freedom of mass media and other means of mass information shall be guaranteed.

Armenia also signed on to the Universal Declaration of Human Rights when it became a member of the United Nations and ratified the International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR) as a multilateral treaty committing its parties to respect the civil and political rights of individuals,

including the right to life, freedom of religion, freedom of speech, freedom of assembly, electoral rights and rights to due process and a fair trial.

Article 19 of the ICCPR also guarantees that everyone shall have the right to freedom of expression and hold opinions without interference.

In the 1976 ECHR case, Handyside v. United Kingdom, the court's most famous conclusion is that - Freedom of expression [...] is applicable not only to "information" or "ideas" that are favourably received or regarded as inoffensive or as a matter of indifference, but also to those that offend, shock or disturb the State or any sector of the population. Such are the demands of that pluralism, tolerance and broadmindedness without which there is no "democratic society". This means, amongst other things, that every "formality", "condition", "restriction" or "penalty" imposed in this sphere must be proportionate to the legitimate aim pursued. (Para. 49 of the judgment).

State courts in Armenia, by sustaining the compensation demands of the plaintiff, have also violated the requirement of proportionality, when it comes to the restricting of freedom and rights, as envisaged by the Constitution and Convention. The principle of proportionality isn't broached in the article; however the ECHR applied it widely in verdicts regarding freedom of expression.

ECHR case law leaves no doubt that the amount demanded by the plaintiffs and sustained by the court (6 million AMD), does not fit within the parameters of the proportionality principle since it clearly surpasses by several times the monthly income of the defendant and would be a severe financial burden to bear. It would not only threaten the future operation of the paper but would have a chilling effect on the media as a whole.

In such cases, the ECHR requires that the state courts, when deciding on the compensation amount demanded, must take into account the limited resources of the one being sued for defamation. (Romanenko v. Russia)

In this context, Dareskizb Ltd argues that the 6 million AMD amount surpasses the profits it makes in a 3.5 month period. (It averages 1.8 million monthly).

For example, in the case Lingens v. Austria, the ECHR found that the imposition of the fine constituted an interference with the applicant's right to freedom of expression. The interference was prescribed by law and pursued the legitimate aim of protecting the reputation or rights of others; at issue was whether it was "necessary in a democratic society".

The applicant, a journalist and editor of the Vienna magazine Profil, published two articles discussing the participation of Austrians in atrocities committed during the Second World War. The articles had appeared after a general election, and it had been expected that the retiring Austrian Chancellor would have to form a coalition with the party of Mr P. in order to stay in power. However, very shortly after the elections, revelations had been made about Mr. P.'s Nazi past. The retiring Chancellor defended Mr. P. and attacked his detractor, whose activities he described as "mafia methods." The applicant's articles sharply criticised the retiring Chancellor for protecting former Nazis, using the

expressions “basest opportunism”, “immoral” and “undignified” to describe his attitude. The retiring Chancellor then instituted private proceedings for defamation, and the Vienna Regional Court, holding that the retiring Chancellor had been criticised in his private capacity, fined the applicant 20,000 Schillings. On appeal, the fine was reduced to 15,000 Schillings.

The ECHR did not agree with the opinion stated by the Vienna Appeals Court that the role of the media is to present information and that any interpretation should be firstly left to the readers.

The ECHR noted that the applicant had used the impugned expressions to criticize the Chancellor’s attitude as a politician towards the position of former Nazis in Austrian society. Therefore, the applicant had criticized the Chancellor in his public functioning and not in his private capacity. Furthermore, the remarks had been made against the background of a post-election controversy.

The ECHR stressed: *[A] careful distinction needs to be made between facts and value-judgments. The existence of facts can be demonstrated, whereas the truth of value-judgments is not susceptible of proof ... [A requirement of proof with regard to value-judgments] infringes freedom of opinion itself, which is a fundamental part of the right.*

This and many other precedent setting verdicts show that the primary factor taken into consideration isn’t the prominence of the official, the perspective adopted by Armenian judges, but rather the interests of a democratic society and the freedom of speech, one of its important components.

Thus, there can be no doubt that if the *Haykakan Zhamanak* case reaches the ECHR it will absolutely conclude that the newspaper’s freedom of expression has been violated.

Unfortunately, if the ECHR awards the newspaper a financial award of compensation, it won’t be the judges or litigious officials bearing the financial burden.

Rather, the compensation will come from Armenia’s state coffers which are in turn filled by average Armenian taxpayers.

P.S. On October 31, 2011, the Compulsory Enforcement Service of Judicial Acts (CES) lifted the freeze on the newspaper’s property and accounts. The CES seized 2,000,044 AMD for each of the 3 MP’s – Ruben Hayrapetyan, Levon Sargsyan and Samvel Aleksanyan. HZ’s Chief Editor Nikol Pashinyan refused to voluntarily transfer the money so the CES penalized the paper in the amount of 311,700 AMD (5% of the original compensation) and thus seized a total of 6,545,700 AMD.

Complying with the other obligation of the verdict, on October 26, 2011, *Haykakan Zhamanak* published a retraction of the October 14, 2010 “Seven of the eight are in the list” article.

A fundraising drive to support the newspaper was launched and the editorial board successfully raised the amount needed to pay the required compensation.

Jehovah's Witnesses v. Armenian Public TV: On the Road to Reconciliation?

On January 11, 2011, Gevorg Altounyan, producer of the “Perspective” series on Armenian Public TV, received a notice from the Kentron and Nork-Marash District Court.

A legal suit had been jointly filed against him by the Jehovah’s Witnesses organization in Armenia and a number of citizens.

The suit was over the November 11 “Perspective” program’s coverage of a murder that took place in the town of Sevan on November 8.

On that day, Arman Torosyan brutally murdered his parents.

Torosyan family neighbors, during an interview with a reporter from the *Aravot* newspaper, said that they had heard Arman shout, “I am carrying out the orders of the god Jehovah and I am murdering the devils on his orders”, upon leaving the family’s apartment.

“Perspective” included these allegations in its coverage of the murder. So did many other news outlets in Armenia at the time.

In his “Perspective” program, Gevorg Altounyan added the following commentary:

“He murdered his parents because that is what his god Jehovah had ordered. In any event, this is how the devil inside that boy justified the action. By the way, he was calm and collected when he explained himself, as if that was the way it had to be.”

In the program, Altounyan also criticized religious sects in general and used the expressions “sect gangs”, “Jehovah’s or other bad-tempered folks”.

“Let me not be seen as open-minded and let others charge me with intolerance. Let them call me an extremist, etc.” Altounyan said. “The Sevan incident proves that the era of tolerance is over and the time to wake up has arrived.”

On November 11, at 10:21pm, the Jehovah’s Witnesses organization issued a statement that Arman Torosyan wasn’t a member of their organization or had any links with it.

The statement noted that Jehovah’s Witnesses the world over are known for the respect they have for parents and friends and that they are people who view life as a precious gift that should be protected, not violated.

In its suit, the religious organization demanded an immediate retraction of the slanderous and defamatory information in the “Perspective” program and an immediate public apology.

Litigants Sit Down to Reconcile

On September 23, the slander suit brought by the Jehovah’s Witnesses got underway at the Kentron and Nork-Marash District Court.

Yelena Margaryan, attorney for the plaintiff, motioned for a postponement since the defendant (H1TV) had proposed that it draft a retraction.

The plaintiff said that the TV station is prepared to retract the information deemed defamatory and slanderous in the “Perspective” program and issue an apology.

Attorney Margaryan stated in court that the retraction was being reviewed and that they too wanted to reach reconciliation.

Trial is Postponed

The court sustained the motion and scheduled the next court session on November 9.

Ara Zohrabyan, attorney and legal representative for Armenia Public TV, stated that negotiations were underway to reach an agreement.

“Negotiations are now underway and if common ground for reconciliation is found it will be presented to both parties for ratification. Armenian Public TV takes a positive stance regarding the solution of any dispute via reconciliation. If, as a result of the negotiations, terms acceptable to the Jehovah’s Witnesses are reached, then the entire dispute can be amicably resolved. Reports that Armenia Public TV is ready to publish a retraction and apologize to the religious organization are false.”

At the November 9 trial session, the defense made a motion to postpone proceedings until November 15, the day the RA Constitutional Court would decide on the constitutionality of Article 1087 of Armenia’s Civil Code.

The court sustained the motion and scheduled the next trial date for December 21.

The Kocharyans' "Benevolence"

Family of Former President Sues
Zhamanak Newspaper

*Sargis Grigoryan
and Arpine Melikbekyan*

*Arman
Babadjanyan*

Photo: Photolure

The family of Robert Kocharyan, the second president of Armenia, continues its battle in the courts against the country's newspapers, demanding huge amounts in compensation.

Their latest victim is the newspaper *Zhamanak*. Bella and Sedrak Kocharyan, the ex-president's wife and son, have filed a slander suit launch against the paper.

Newspaper sued over business allegations

This past September, *Zhamanak* published three stories alleging that Bella was involved in the medical drug business and that the family owned the "911" drugstore chain. The paper claimed that the companies Komstar, Likvor and Pharmatex were actually being backed by the Kocharyan clan.

In addition, the paper reported that the family owned a diamond mine in Namibia and that Sedrak recently purchased a similar mine in India. *Zhamanak* also claimed that Sedrak was running the Spayka cargo transportation company from behind the scenes.

The legal representative for Bella and Sedrak Kocharyan first sent a letter to the editors at *Zhamanak*, claiming that the information was unsubstantiated. The lawyer demanded a full retraction.

The paper issued a retraction, but the Kocharyans weren't satisfied. They filed a court suit.

Viktor Soghomonyan, who heads Robert Kocharyan's office, says, "The paper certifies that it published a corresponding retraction. However, it cannot be regarded as an admission of guilt or an apology given the nature of the published falsehoods."

Retraction not good enough

Arman Babadjanyan, Chief Editor at *Zhamanak*, says the paper did what the Kocharyan family had demanded. "They sent the text of the retraction and we published it. But the Kocharyans became doubly incensed that I had reminded readers what was being retracted. I had to remind readers as to the background involved. The original articles were published back in early September and the retraction in October."

In 2006, Mr. Babadjanyan was sentenced to 3.5 years after being charged with presenting false documents to avoid military service. Despite a number of health problems and the intervention of various individuals and groups, he was only conditionally released just 44 days shy of serving the full stretch.

"They jailed me right before the parliamentary elections. I was being politically hounded by the Kocharyan regime. They wanted me to come to an understanding with them, but I wouldn't cave in," says Babadjanyan. The editor says the prosecutor offered him a stark choice – either go to jail or close the paper and leave the country.

He says the same atmosphere of intimidation to quell free speech is being carried out today. The only difference this time, in the lead-up to the parliamentary elections, is that they want to shut down the paper by bankrupting it financially.

In the suit brought by Bella and Sedrak Kocharyan, it is argued that the paper published baseless lies and rumors for commercial gain to increase circulation, and that the articles smeared the dignity and good name of the plaintiffs.

Thus, the plaintiffs demanded an official retraction and 6 million AMD in compensatory damages for being slandered and defamed.

"I would like to understand what the causal connection is between what we printed and any slander. There is not a whiff of anything that can be deemed insulting in those articles," asks Babadjanyan, adding that, "In essence, the reputation of any company linked to the name of Kocharyan immediately is tarnished and its profitability suffers. This is the reasoning of the arguments they themselves make."

Kocharyans only sue local press for “slander”

The financial resources of Robert Kocharyan have also been the subject of periodic reports in the international press as well. At the beginning of 2010, the Russian press reported that Kocharyan’s wealth was in the neighborhood of \$4 billion. They also published a list of the family’s financial holdings. Those who republished these numbers went so far as to employ such derogatory terms as “brigands” and “bandits”, arguing that it just wasn’t possible for a person to accumulate such vast wealth by legally serving as president for ten years.

The Kocharyans never took representatives of the international press to court for such slander and defamation of character. The family didn’t even demand a retraction. Rather than going after the foreign press, the Kocharyan’s turned their rage against the local media.

At the end of 2009, Robert Kocharyan’s younger son Levon won a 3 million court settlement against the newspaper *Haykakan Zhamanak*. The paper had reported that Levon had been arrested by Dubai police for being drunk and disorderly just days before New Years in 2008.

In part, the suit filed by the Kocharyan’s, argued that:

“The baseless and inaccurate news spread by *“Haykakan Zhamanak”* served as a basis to use the name of Levon Kocharyan, the son of Robert Kocharyan, the second president of the RA, to disparage and slander the good name of the Republic of Armenia and to portray Armenians as “hooligans” and “criminals” before world public opinion. Such vilification also tacitly impacts the public interests of the Republic of Armenia.”

The prosecution demanded that the court compel *“Haykakan Zhamanak”* to refute the slanderous and disparaging news it had published and recompense the plaintiff for financial and moral damage suffered in the amount of 16,120,000 drams.

On June 5, 2009, Judge A. Melkonyan passed sentence in the case of Levon Kocharyan vs. *“Haykakan Zhamanak”* (owned by Dareskizb Ltd) focusing on the February 6, 2009 article that appeared in the daily newspaper. Judge Melkonyan partially found in favor of the plaintiff and set a sum of 3,620,000 drams as compensation for material damage suffered by Levon Kocharyan, rejecting the 12.5 million in moral damages sought by the plaintiff.

Haykakan Zhamanak appealed the court’s decision. In its ruling, the Appeals Court threw out the 620,000 AMD in financial damages and ordered the paper to pay 3 million AMD to the Kocharyans for legal fees incurred.

In the current suit, Bella and Sedrak are demanding the same 3 million for legal fees. The other half of the 6 million is being demanded for slander and personal defamation.

Despite the bitter experience of the *Haykakan Zhamanak* suit, Editor Babadjanyan is confident that his paper will emerge victorious.

The first trial session has been scheduled for January 20. Judge A. Melkumyan, who heard the *Haykakan Zhamanak* case, will be presiding.

"I am calling out to all the dictators – there is no alternative to free speech. Any positive change in Armenia will derive from it," says Arman Babadjanyan.

What pains him in the first place is the moral and civil side of the matter. "It's just that the ex-president, two full years after leaving office, is now using his family members to quash the few remaining means of free speech."

During November's All-Armenian Fund Telethon questions were raised about Robert Kocharyan's non-participation. After all, he hails from Karabakh. At least he could have made an appearance, pitching for funds earmarked for his native land.

A response by the Kocharyans was quick in coming.

Viktor Soghomonyan, who heads the ex-president's office, declared that any monies received from the trial against "*Zhamanak*" would go to the All-Armenian Fund or to assist an orphanage.

Paper Agrees to Print Retraction in Kocharyan Family Legal Suit

At the February 25, 2011 preliminary hearing of the Bella and Sedrak Kocharyan v. *Zhamanak* trial at the Kentron and Nork-Marash Administrative Court, *Zhamanak*, defense lawyer Nikolai Baghdasaryan called on the plaintiffs to state exactly what allegations they want the paper to retract.

Back in September and October of last year, *Zhamanak* ran a series of articles claiming that Kocharyan's wife Bella was involved in the importation of medicines and that the family owns the »911? drugstore chain and that they also have a stake in other companies in the prescription drug business. The paper also wrote that the family also had extensive mining interests and that Kocharyan's son Sedrak recently purchased a diamond mine in India.

The paper's lawyer proposed that the plaintiffs prepare a retraction statement and submit it to the *Zhamanak* editorial board for publication.

Baghdasaryan stated that after such a retraction, perhaps the monetary compensation figure demanded by the Kocharyan family might be dropped. In any event, the lawyer confessed that he was hard-pressed to understand how they arrived at such the amount of 6 million AMD in the first place.

The prosecuting lawyer asked the court for one month in which to draft a retraction and submit it to the paper. The presiding judge granted the plaintiffs two weeks.

Kocharyans Not Satisfied with Retraction: Suing for 6 Million AMD

On March 10, the *Zhamanak* paper published the retraction drafted by the Kocharyans, but the preliminary hearing nevertheless continued on March 14.

It appears that Bella and Sedrak Kocharyan, wife and son of former RA president Robert Kocharyan, are not satisfied with the retraction published by the newspaper.

At today's preliminary trial session, the Kocharyans' attorney Arpine Melikbekyan said her clients weren't satisfied with either the wording or placement of the retraction.

The court noted that the retraction demand, as included in the suit, had essentially been met.

Zhamanak attorney Nikolai Baghdasaryan noted that the paper, as promised, had published the retraction text as sent by the Kocharyans but that the text contained nothing as to what specifically were the falsehoods or defamation in the original article published by the paper.

Another Kocharyan family lawyer, Sargis Grigoryan, noted that the defendant could have responded to the retraction text by saying that it was not acceptable as presented.

Grigoryan pointed to another *Zhamanak* article of March 1, arguing that the same defamation and slander regarding the Kocharyans and their possible links to various business operations continued. "In other words, this action continues and we do not find it acceptable," Grigoryan said.

The Kocharyans' lawyers took turns again pointing to passages in the three article that they found defamatory – Bella Sargsyan's links to the medications sector, that the Kocharyans own the "911" drugstore chain and back the Komstar, Likvor and Pharmatex drugstore chains, as well as allegations that the Kocharyans own diamond mines in Namibia, that Sedrak recently purchased a similar mine in India and that he's involved in the Spayka cargo transport company.

Attorneys for the Kocharyans reiterated their six million AMD compensatory demand, claiming that 1 million was for defamation, 2 million for slander and 3 million for incurred legal fees?

When asked by the judge why the Kocharyans were demanding the maximum in compensation allowed, the plaintiffs' lawyers argued that they had no choice, given the nature of the information disseminated by the newspaper and the public reaction it engendered.

Even though the fact that the monetary demand had been broken down as to defamation and slander, the retraction text provided by the Kocharyans fails to make such a distinction, despite the best efforts of newspaper's attorney Baghdasaryan.

"Defamation and slander are complex phenomena," said Kocharyan lawyer Sargis Grigoryan, adding that if someone slanders, they have also defamed in turn."

Kocharyan Family Doesn't Own the "911" Drugstore Chain

On March 23, Kocharyan family lawyers presented evidence to the court showing that the names of Bella and Sedrak Kocharyan weren't included in the list of the "911" drugstore chain owners and that the Kocharyans had no shares in the Komstar, Spayka, Likvor and Pharmatex companies. Notices to this effect were provided by the RA Ministry of Justice State Registry Service and the Central Depository.

Kocharyan family lawyer Arpine Melikbekyan also presented a memo from Converse Bank claiming that Sedrak Kocharyan had made no transfer from his account for an investment in India.

Zhamanak lawyer Baghdasaryan argued that the Kocharyans held a special grudge against the paper, noting that the family had only sued *Zhamanak* despite the fact that other Armenian newspaper had published articles about the family's alleged business interests even before *Zhamanak*.

The court noted that it was the prerogative of the plaintiff as to who to sue or not.

Kocharyan lawyer Sargis Grigoryan added that his firm also provided monitoring services of various media outlets and legal developments and that based on such monitoring he, without informing the Kocharyans, had written an email to the *Zhamanak* newspaper demanding it publish a retraction of the false information. Grigoryan said he informed Bella and Sedrak Kocharyan about the *Zhamanak* articles afterwards, and thus, the suit was filed on time.

Zhamanak lawyer Baghdasaryan found this explanation baseless, noting that Sargsyan contacted the paper as Kocharyans' legal representative and not some person out of the blue. Otherwise, Baghdasaryan noted, how would he have known that the articles had irritated the plaintiffs. "Maybe their clients wouldn't have been irritated had they not been informed of the published articles," noted Baghdasaryan.

Baghdasaryan then requested sufficient time from the court to examine the document substantiating the 3 million in legal fees presented by the plaintiffs' lawyers. Baghdasaryan said he would go to the Chamber of Advocates to get some idea about standard attorney fees, etc.

Judge Melkumyan gave two weeks to the defense to review the document and prepare any counter-argument.

At the subsequent court session on April 20, lawyers for the plaintiffs again stated that they weren't willing to reconcile with the *Zhamanak* newspaper when asked by Judge Melkumyan.

Judge Melkumyan was scheduled to hand down his verdict on May 5. Instead, he issued a decision to re-start the trial with providing any substantiation.

Zhamanak attorney Nikolay Baghdasaryan said that the judge's decision was politically motivated, arguing that it was possible that even the judge couldn't make up his mind and that he was stalling for time to see how other judges presiding over cases involving the media would act or that he was waiting for "a directive from above".

Judge Partially Finds in Favor of Kocharyans

The May 23 court session started a bit before the scheduled time of 10am and only lasted two minutes. The court declared that the defense had been properly informed as to the session schedule but that they failed to appear, thus allowing the court to continue the trial in their absence.

However, to the surprise of those in the courtroom, Judge Melkumyan abruptly declared the trial complete and said he would declare his verdict on June 6.

On June 6, Judge Arayik Melkumyan partially found in favor of the plaintiffs – obligating the *Zhamanak* newspaper to pay 3 million AMD, and not 6 million, in compensatory damages to the Kocharyan family (1 million for defamation and 2 million for slander). The court also rejected the 3 million AMD compensation demand for incurred legal fees.

Judge Melkumyan also ordered the newspaper to publish a proper retraction of various articles allegedly defaming and slandering Kocharyan's wife Bella and son Sedrak.

Defense lawyer Baghdasaryan said that the court's verdict was illogical for both sides. He argued that it was legally incorrect to assess the same term as both defamation and slander. In addition, if the court had found that the rights of the plaintiffs have been violated and that this portion of the suit is to be sustained, than why would the court reject that part of the suit demanding compensation of legal fees?

Baghdasaryan concluded that such a partial sustaining of the suit has one aim in mind – to make it more “convincing”.

Appeals Court Rejects *Zhamanak* Newspaper Suit

On September 15, the RA Court of Appeals reviewed the suit filed by the *Zhamanak* newspaper (publisher Skizb Media Center Ltd) seeking to overturn a lower court decision in a slander case launched by relatives of former President Robert Kocharyan.

On October 11, 2011, the Appeals Court rejected the suit brought by the *Zhamanak* newspaper, leaving stand the lower court's verdict.

Zhamanak attorney Nikolay Baghdasaryan declared that they would definitely take the matter to the Court of Cassation.

More Delays in “Arrhythmology Cardiology Center v. *news.am*”

The preliminary hearing of the slander suit, brought by the Arrhythmology Cardiology Center, was scheduled for October 7, 2011 at the Ajapnyak and Davtashen District Court, Judge Margarita Hartenyan presiding. However, plaintiff attorney Murad Asryan had motioned for a postponement since he was scheduled to participate in a trial in Syunik Marz.

When the judge asked defense attorney Aramazd Kiviryan what he thought of the motion, Kiviryan answered that he opposed the motion and suggested that the trial commence in Asryan’s absence. Kiviryan argued that Asryan was intentionally trying to stall the trial. The case got underway in court on December 27, 2010 and the plaintiff had constantly made motions for delays.

At issue in the suit against news.am was a November 23, 2010 item headlined «Arrhythmology Cardiology Center swindled a patient with a heart condition and installed another unit». The piece referred to RA citizen Hovhannes Katrtchyan who, in a conversation with a news.am reporter, charged the medical center with defrauding him. Katrtchyan says the Center fitted him with an inexpensive unit instead of a pacemaker with a ten year warranty.

The Arrhythmology Cardiology Center is suing the new website for 2 million AMD for insult and defamation.

The court sustained the plaintiff’s motion, arguing that the court must hear the sides in equal order and not restrict the right of the litigants to present evidence.

Trial postponed again this time it s a power outage

At the next trial session on November 8, the power went out just when the plaintiff’s attorney, Murat Asryan, was making a motion to have the trial postponed since the RA Constitutional Court was to decide on the constitutionality of Article 1087.1 of the RA Civil Code on November 15.

Despite the opposition of defendant’s attorney Aramazd Kiviryan, the session was halted since the power outage made it impossible to record the minutes of the trial.

Both sides will be informed as to the next trial date in writing.

“Arrhythmology Cardiology Center” and Aravot Reconcile

On February 10, 2011, the slander suit initiated by the “Arrhythmology Cardiology Center” of Armenia against the *Aravot* daily newspaper got underway at the Kentron and Nork-Marash District Court

At issue is a November 13, 2010 article “Payment was made for 10 years of life and only 7 were received. The doctors cheated the patient and the government”

According to plaintiff attorney Murad Asryan, the article contains offensive expressions and the manner in which it was published besmirched the honor and dignity of doctors at the “Arrhythmology Cardiology Center”. It is also slander since it contains false information and smears the business reputation of the plaintiff.

In response, defense attorney Karen Mezhlumyan notes that there are no offensive expressions in the article and that slander is also absent since the article is based on the information given by a specific person and is in the overriding public interest

Nevertheless, on October 4, 2011, *Aravot* publishes a retraction and during the October 21, 2011 trial session the sides reconciled.

“Arrhythmology Cardiology Center” Sues *Aravot* a Second Time

On September 8, 2011, the preliminary hearing of a second slander suit launched by the “Arrhythmology Cardiology Center” against *Aravot* took place at the Kentron and Nork-Marash District Court.

At issue in this second suit was the article “So what happened to the Hippocratic Oath” appearing in the paper’s website on December 1, 2010.

The article contained information that its author, Kapan resident Karo Avanesyan, having read the article “Payment was made for 10 years of life and only 7 were received. The doctors cheated the patient and the government” of November 13, 2010, wrote that he had gone to the Arrhythmology Cardiology Center for help.

Making payments, he was examined and found to suffer from arrhythmia and must immediately be operated on. A contract was drawn up for the 5.1 million AMD surgery (70% up front and the balance within three months after the operation). The patient was fitted with a Biotronic Lexos DR type biventricular pacemaker to regulate the arrhythmia. It came with a 4-5 year guarantee.

However, on the trip back to Kapan from Yerevan, the patient fell ill and had trouble breathing, as before the operation. By the time he reached Kapan, his breathing was even more restricted.

The unit failed to work when his condition became acute and this was verified by testing the unit. Returning to Yerevan, the patient handed a notice to the nurse saying that the initial diagnosis was incorrect and that he wanted a new medical consultation. He also wanted treatment based on a correct diagnosis at no extra cost.

Arrhythmology Cardiology Center Director S. Jamalyan reviewed the request and believed that the patient was lying about the bouts of short breathing and that the patient would have to pay for any further treatment.

At the session, *Aravot* attorney Karen Mezhlumyan said that since the sides hadn’t come to reconciliation, he was motioning the court to call Karo Avanesyan, the article’s author, to testify. Plaintiff attorney Murad Asryan asked Mezhlumyan if the reporter’s testimony was really necessary. Mezhlumyan responded that since the plaintiff was questioning the veracity of the article’s contents it was necessary to call him in as a witness.

In any event, Asryan opposed the motion, arguing that what appeared in the article expressed the opinion of *Aravot* and were not the words of Karo Avanesyan. He also said that he would put his motion in writing.

The judge postponed the trial and gave the plaintiff reasonable time to present his written motion.

Lawyer and *Aravot* Reconcile; Paper Publishes Retraction

While the courts were reviewing the legal suits filed by the Arrhythmology Cardiology Center against the newspaper *Aravot* and the News.am website, Murat Asryan, the Center's attorney, filed a new suit against *Aravot*.

Asryan objected to an article that appeared in the paper's February 5, 2011 edition, entitled, "They are suing *Aravot* and News.am for the same thing".

The article noted that while the Arrhythmology Cardiology Center had sued *Aravot* and News.am regarding the same issue, in the latter case, the Center named News.am, a non-legal entity, as the defendant and not Media Consulting Ltd, the website's founder.

In the article, *Aravot* pointed out the discrepancy.

Asryan deemed that the article insulted his honor, dignity and professional reputation, arguing that it made him look less than proficient as an attorney.

In its April 28 edition, *Aravot* presented the interpretation of Murat Asryan in which he claims to have contacted the website in order to learn what legal entity it represented. Asryan also claims that the website refused to inform him.

Asryan says that in order to file the legal suit within the one month deadline, he was forced to name the website as the defendant.

Afterwards, the plaintiff motioned that the correct defendant be called to trial.

The court viewed this as a violation of the adjournment regulations and handed the case over to the Ajapnyak and Davtashen Administrative Court.

On May 31, 2011, the court was scheduled to hear the preliminary session in the suit filed by Murat Asryan, a member of the RA Chamber of Advocates, against *Aravot*.

However, at the request of *Aravot* attorney Karen Mezhlumyan, plaintiff Asryan motioned the court for an adjournment. It was granted.

It seems that *Aravot* and Asryan had cut a deal to reconcile before the trial got underway.

On June 10, *Aravot* published a retraction of the February 5, 2011 article noting that it has been one-sided and that the reporter's views had indeed smeared the honor, dignity and business reputation of the plaintiff.

Aravot apologized to Murat Asryan and promised to check its facts more carefully in the future.

Former Advisor to National Assembly President Sues *Zhamanak* Newspaper

On February 16, 2011, the trial of Tatul Manaseryan v. Skizkb Media Center got underway at the Kentron and Nork-Marash District Court.

Manaseryan was a former advisor to the then President of the National Assembly and *Skizb Media* had founded the daily *Zhamanak* newspaper.

Manaseryan claimed that the article “Criminal Case”, in the September 29, 2010 edition of the paper, had slandered him. He was demanding a retraction and 2.5 million AMD in compensation, of which 500,000 was for legal fees incurred.

The article said that a criminal case had been initiated against Manaseryan, a former advisor to National Assembly President Hovik Abrahamyan, and that he was being questioned at the police Department’s Kentron Investigative Division. Manaseryan was suspected of usury when another individual, being questioned in another criminal case, made a slip of the tongue and blurted out that Manaseryan had lent him money with interest.

Zhamanak then published an article entitled, “Mr. Manaseryan, didn’t you loan \$40,000 with interest?”

Evidence is presented as to usury

Judge Karine Petrosyan presided at the trial. At the June 10 session, Skizb Media’s defense attorney Nikolay Baghdasaryan made a motion requesting that the court call as a witness the person that uttered the original charge of usury against Manaseryan.

The paper had been informed about the usury practices of Manaseryan from a criminal case in which the former advisor was called in as a witness. Another witness in the case, Anton Arakelyan, had testified against Manaseryan. The defense also wanted to call Arakelyan to testify in the civil case.

In Baghdasaryan’s evidentiary statement it says that Anton Arakelyan had paid Manaseryan \$19,400 in interest against the \$40,000 loan from the end of 2006 till the beginning of 2007. Arakelyan couldn’t pay anymore after this and racked up a debt of \$12,000. It was based on this evidence that a criminal case had been initiated and an article published in *Zhamanak*.

The plaintiff, however, didn’t feel it necessary to hear the witness in court and his attorney, Anahit Sardaryan, contested the motion saying that the witness would only be repeating his prior testimony.

Given that the defendant had presented evidence regarding the face to face interrogation that had taken place in the above mentioned criminal case, the court decided to examine them and then review the motion.

At the following trial session on September 2, the defense presented a number of documents stating that at last year's examination of the criminal case at the RA Police Department's Kentron Investigative Division, during the questioning of the victims Artur Manaseryan and Anton Arakelov, Arakelov gave details regarding the monetary transactions between him and Tatul Manaseryan.

Defense attorney Baghdasaryan concluded that given all this it would be necessary to call in Anton Arakelyan as a witness. But the plaintiff's attorney opposed the motion, arguing that had the testimony of the witness been found credible, a criminal case would have been initiated a long time ago,

The court rejected the motion, arguing that Article 1087.1, Point 6, of the RA Civil Code states that a person is freed from accountability by a reference is made to the source of the disseminated information, and that this motion does not correspond to the demands of this article. The court also rejected the demand of the newspaper's attorney that Article 1087.1 be declared unconstitutional.

The defense requested that the court allow reasonable time for it to draft a motion calling for the judge's disqualification (recusal).

Attorney argues that judge's decision hinders freedom of speech

On September 5, the defense presented a motion of recusal, arguing that the two decisions of the judge raise reasonable doubt as to her impartiality. According to Point 4, Article 1087.1 of the Civil Code, the burden of proof of the necessary facts (circumstances) for the case lies with the defendant; in this case Skizb Media Center. Thus, the court should have provided the defendant the possibility to prove the correctness of its actions.

According to Article 1087.1 Part 5, the facts shall not be considered as defamation if it was made in the course of a speech made at the hearings and sessions of the legislative body by a person directly involved in judicial proceeding as long as the statement was made in the course of this proceeding and was connected to it.

In this case, evidence, interrogations of witnesses, face to face interrogations, testimony of witness Anton Arakelyan, was presented to the court. Thus, the noted information in the article cannot be considered slander, given that it was taken from a specific criminal case.

Consequently, the court, by refusing the defendant's motion and not providing the defendant the opportunity to prove the evidence, violated the principle of parity that is guaranteed in Article 1 of the RA Constitution and Article 6, Part 1, of the European Convention on Human Rights.

According to the newspaper's attorney Nikolay Baghdasaryan, the author of the article did not make a reference to the source of the information, but

in a September 29 *Zhamanak* article noted that “in another criminal case called as a witness, an individual simply-mindedly blurted out that Tatul Manaseryan had lent him money with interest.” In other words, source material for the author was in the form of official documents that the defendant presented to the court, and not the oral interview of Anton Arakelyan. The reason for the motion to call Anton Arakelyan was to prove that prove that he made such a statement on which the article in question was based.

The newspaper’s attorney added that the above mentioned arguments were sufficient to prove that the court had violated the right of parity for the litigants.

The attorney also mentioned the verdict of another civil case of A. Melkumyan, in which it states that even though the defendant made no reference in the article in question, nevertheless, according to Article 1 Point 6 of the RA Civil Code, the court cannot deprive the defense from presenting proof in the trial.

Thus, different judges hearing different cases in the same court on the same issue have handed down different decisions, something that doesn’t correspond to the uniform application of the law and leads to restrictions on freedom of speech.

Consequently, Judge Karine Petrosyan not only restricted the defendant’s rights without cause, but also created the opportunity to formulate a dangerous judicial practice that isn’t compatible with the defense of freedom of speech and will give rise to negatively impact on Armenia’s being considered a state that adheres to democratic values.

***Zhamanak* must issue a retraction and pay 510,000 AMD**

The motion by the defense to have the judge disqualified included the above noted arguments.

On December 6, the court rejected the recusal motion and declared the trial to be concluded.

In its verdict of September 20, the court partially sustained the suit of the plaintiff – ordering *Zhamanak* to publish a retraction of the September 2010 article, stressing that there is no criminal case against Tatul Manaseryan and that he doesn’t engage in usury.

As to compensation, the court ordered the defendant to pay 510,000 AMD (300,000 for slander, 200,000 for legal fees and 10,000 for the state fee).

Zhamanak attorney Nikolay Baghdasaryan said they would appeal the verdict.

On December 15, the RA Court of Appeals rejected the appeal filed by the newspaper *Zhamanak* in the Tatul Manaseryan v. *Zhamanak* case. Thus, the September 20 verdict of the Kentron and Nork-Marash Court of General Jurisdiction was left standing.

Robert Kocharyan v. *Hraparak*: Awaiting the Decision of the Constitutional Court

The screenshot shows the homepage of hraparak.am. At the top, there is a navigation bar with the site logo and various utility links. Below that, there are advertisements for e-shop.am, Netbooks, Notebooks, Computers, and iPads. The main content area features a news article with the headline "Քոչարյանին ոչնչացնում են, Շառուկյանին՝ բացատրո՞ւմ" (They are annihilating Kocharyan, explaining to Tsarukyan). The article includes a photograph of Robert Kocharyan and a small text snippet. To the right, there is a sidebar with a weather widget for Yerevan (5°C) and a section titled "ՉԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ" (News) featuring a portrait of a man and a caption "Դեպի ընկեց Օ՛ր, ժամանակներ, օ՛ր, բարեկեցիկ օրը գնաց ժամանակներ: Քաջ Լազարը ո՞ր ահից ոտըրս էր, հիվանդը սարսափից լինի իմանում ո՞ր ծաղը" (It went to the sick, healthy days, the healthy Lazarek, where was his foot, the sick man was terrified to be sick).

On March 28, 2011, a court decided to freeze the assets and bank accounts of the *Hraparak* daily newspaper.

Armenia’s second president, Robert Kocharyan has launched a slander suit against the paper and was demanding 6 million AMD in compensation for insult and defamation, if which 3 million was for legal fees.

On April 11, the freeze on *Hraparak* assets was lifted.

Kocharyan asserted that a February 15 article entitled “They are destroying Kocharyan, explaining to Tsarukyan” had defamed his honor and reputation and was seeking a retraction.

The slander suit initiated by former RA President Robert Kocharyan against the newspaper *Hraparak* began on May 10, 2011 at the Kentron and Nork-Marash District Court in Yerevan.

The former president is suing the paper over articles it published back in February and March. He’s demanding a full retraction and 6 million AMD in compensation, of which 3 million is for legal fees incurred.

Plaintiff attorney Arpineh Melikbekyan went into detail regarding what they considered slanderous and defamatory in the articles. She also referred to norms

set down in RA Constitutional Court and international documents and reminded the court of ECHR legal precedents regarding personal insult and defamation.

Melikbegyan said that they had asked the paper to retract the statement on two occasions. She said that the statements sent in the name of *Hraparak* and one signed by reporter Lusineh Petrosyan, including references to the public responses that appeared in the February 22 (“Uninvited letter from Kocharyan”) and March 14 (“From Kocharyan personally; with mistakes and signed”), couldn’t be deemed as sufficient.

Based on this, the former president decided to take the matter to the courts.

Defense argues suit not filed properly

At the May 10 session, *Hraparak* attorney Ara Zohrabyan argued that the suit wasn’t correctly filed and that no documentary evidence had been provided by the plaintiff as to legal fees.

Kocharyan’s lawyer, Arpineh Melikbegyan, said the oversight was due to time constraints and requested a recess to get the documentation in order.

Attorney Zohrabyan argued that the entire case be thrown out since it was never presented within the time frame allowed. He warned that the defence would present more damning evidence of procedural infractions if the court decided not to review the matter.

The next trial date has not been made public.

Public Retraction Might “Appease” Kocharyan

On June 7, the pre-trial phase of the defamation suit pitting former RA President Robert Kocharyan, as plaintiff, against the newspaper *Hraparak* recommenced in a Yerevan court.

The prosecution motioned the court to call in *Hraparak* Editor Armineh Ohanyan and reporter Lusineh Petrosyan as witnesses in order to provide clarification about statements published in the daily that Kocharyan had deemed libelous.

Defense lawyer Ara Zohrabyan objected, saying that while the newspaper accepts that the statements were published, they are not facts per se, but opinion. The court accepted his proposal that the debate be postponed until the examination phase of the evidence.

At the end of the session, the presiding judge reminded the parties as to their right to resolve the matter through reconciliation.

The prosecution declared that one attempt had been made to get the newspaper to publish a retraction and that only this could serve as a basis for resolution.

The defense noted that it would have to take the matter up with his client.

The trial recommenced on September 15.

Plaintiff attorneys Arpineh Melikbegyan and Sargis Grigoryan had motioned that the court call in Lusineh Petrosyan, the author of the article, as a witness. However, the court summons to appear was returned due to an address mistake.

Melikbegyan described this as an intentional ruse of the defense, implying that it was the newspaper that had returned the summons. The attorney said that other correspondence sent to the same address had reached the right recipient.

Judge Avetisyan noted, however, that the address had been smudged and not clearly legible.

Defense attorney Ara Zohrabyan motioned that Lusineh Petrosyan be only called in as a witness in the trial phase of the hearing, but the plaintiff objected, noting that the witness' testimony was crucial and that certain issues would be clarified by her testifying earlier.

Attorney Zohrabyan noted that according to Article 122 of the Civil Procedure Code, all evidence must be examined during the trial phase of court procedure, thus, in this case an examination of the evidence is to hear the testimony of the witness.

However, Zohrabyan motioned that the case evidence be examined in the trial phase.

The court declared that the newspaper must present evidence that it did not slander the plaintiff, and that the plaintiff must prove the very opposite.

At the next trial session on October 28, it became known that Lusineh Petrosyan, the author of the article in question to be called as a witness, had petitioned the RA Human Rights Defender to take the question of the constitutionality of Article 1087.1 of the RA Civil Code to the RA Constitutional Court for review.

The Constitutional Court will review the above article on November 15.

Judge Avetisyan postponed the next trial date till after the Constitutional Court issues its decision.

***Hetq* Reporter Sues MP Ruben Hayrapetyan' Demands Damages and a Public Apology**

On March 1, 2011, *Hetq* reporter Grisha Balasanyan filed a legal suit against Republican Party MP Ruben Hayrapetyan at the Avan and Nor Nork District Court.

Mr. Balasanyan is demanding an official apology from MP Hayrapetyan, one million AMD in compensation, and remuneration of court fees for verbal assault and defamation during a recent phone interview.

On February 2, the *Hetq* reporter had called up Ruben Hayrapetyan on his cell phone to arrange a meeting. However, the MP called the reporter “ignorant and turned the phone off”.

Balasanyan telephoned the MP a second time to see what had gotten him so upset. When the reporter told Hayrapetyan that their conversation was being recorded, the MP let loose with a barrage of sexual expletives. Hayrapetyan then added “I did right” and continued with the curses.

Hetq followed up by sending a registered letter to Prosecutor General Aghvan Hovsepyan regarding the encounter and attached a copy of the

phone conversation that clearly is in violation of RA Criminal Code Article 164 dealing with “The Hindrance of the Legal Professional Activities of a Journalist. In the letter, *Hetq* urged that Prosecutor General Hovsepyan hold MP Hayrapetyan criminally accountable for his actions.

However, while preparing the case materials, Investigator V. Mkrtchyan from the Special Investigative Service (SIS) revealed that Ruben Hayrapetyan’s actions “weren’t prohibited by the criminal code”. Thus, the investigator decided to reject a criminal case.

What is interesting is that Investigator Mkrtchyan, in substantiating his decision, referred to an explanation made by Tigran Israyelyan, Press Secretary of the Armenian Football Federation, according to which: “Football Federation President Ruben Hayrapetyan has always answered the oral questions of reporters either face to face or during press conferences or interviews by giving them information of interest. He has never hindered the professional legal activities of reporters.”

MP Hayrapetyan Says Reporter Caught Him on a Bad Day

Ruben Hayrapetyan, while not denying what took place, explained that on the day he was feeling “out of sorts” and experiencing health problems and that the reporter’s second phone call irritated him, causing him to use undignified language.

As a legal basis to calculate compensation for injuries to the reporter’s dignity and prestige, reference was made to the obligations under the RA Constitution and those assumed by international treaties ratified by Armenia, as well as European Court of Human Rights (ECHR) case law and verdicts.

The suit launched by the reporter notes: The ECHR, in its many verdicts, has stipulated that the concept of personal life includes that person’s physical and psychological immunity. Governments are obliged to defend the physical and psychological inviolability of an individual from others.”

There can be no doubt that this position of the ECHR regarding cases of violations of a person’s physical integrity also refers to violations of a person’s moral inviolability.

There can also be no doubt that the defendant’s indecent attack on the plaintiff’s dignity and honor is also a gross violation of his moral integrity.

Balasanayan s Lawyer “The courts must act with uniformity”

Vahe Grigoryan, the lawyer for *Hetq* reporter Grisha Balasanayan, predicted that they would win the case if the court employed the same rationale it used in the case when Hayrapetyan and two other MP’s sued the newspaper *Haykakan Zhamanak*.

In the latter case, the court found in favour of the MP's who had charged the paper with slander and defamation. Balasanyan has charged Hayrapetyan with using foul language of a sexually explicit nature directed against him during a phone interview.

Mr. Grigoryan said he hoped that the court, which has accepted Balasanyan's case, would at least show the same uniformity of approach as in the *Haykakan Zhamanak* case, despite the fact that he disagreed with the ruling.

Ruben Hayrapetyan's Lawyer Rejects the Evidence

On April 4, the court case pitting *Hetq* reporter Grisha Balasanyan against MP Ruben Hayrapetyan got underway at the Avan and Nor Nork District Court.

At the preliminary court hearing, lawyers for MP Hayrapetyan stated that they would present their arguments later on, during regular session.

Vahe Grigoryan, who represented reporter Balasanyan, argued that his client's suit is based on Article 3, Part 1, of the RA Constitution, "The human being, his/her dignity and the fundamental human rights and freedoms are an ultimate value", and Article 23, "Everyone shall have the right to respect for his private and family life", and various principles of the UN General Declaration of Human Rights.

Mr. Grigoryan presented the court with a copy of the phone conversation that took place between the reporter and MP Hayrapetyan. The lawyer also submitted a copy of the decision by the Special Investigative Service not to file criminal charges against Hayrapetyan.

When Grigoryan tried to get a direct answer from the defense as to whether they accepted the evidence brought before the court as valid, they evaded the issue, saying only that they would present their side of the case later on.

When Judge Aida Davtyan ordered the defense to answer, lawyer Gevorgyan stated that they did not accept the evidence as presented

Judge Davtyan then attempted to place the burden of proof regarding "public defamation" on the prosecution. However, attorney Grigoryan objected, arguing that the prosecution wasn't able to do this given that the *Hetq* reporter had called MP Hayrapetyan on his cell phone and had no idea where the MP was at the time.

Attorney Vahe Grigoryan told *Hetq* that if an individual's dignity and self-esteem are protected under the RA Constitution and that the government assumes such a responsibility, then the prosecution is asserting that Balasanyan's constitutional rights have been violated.

Even though it is the RA Civil Code that sets out conditions and procedures for personal insult and defamation compensation, Mr. Grigoryan says that that the Code lacks the mechanisms to defend against public insult cases and that's why they have built their case on Article 23 of the RA Constitution.

He also says that compensation calculations should be based on European Court legal precedence and not on Article 1087.1 of the RA Civil Code.

Mr. Grigoryan believes that Article 1087.1 is actually intended to be used as a legal tool against the media.

"In fact, it was never intended to defend an individual's dignity or self-esteem. It is intended to defend individual dignity from being degraded by the mass media. In other words, it's all about public insult," says Grigoryan.

MP Hayrapetyan's Lawyer Claims Verbal Abuse Not "Public"

The court case pitting *Hetq* reporter Grisha Balasanyan against MP Ruben Hayrapetyan reconvened on April 27 at the Avan and Nor Nork District Court.

Hayrapetyan's lawyer, Gevorg Gevorgyan, used the opportunity in an attempt to turn the tables on Balasanyan, arguing that the reporter's suit was another attempt to smear the good name of his client, rather than the pursuit of justice.

During the trial session, Gevorg Gevorgyan argued that the MP wasn't liable given that his remarks weren't of a "public nature", citing Article 19 of the RA Civil Code. Phone conversations, Gevorgyan claimed, are private, not public.

The attorney added that according to the RA Constitution, individuals cannot be held accountable for acts not legally defined.

Gevorgyan also made a case that Balasanyan had abused the law himself by not notifying the MP that their conversation was being recorded. This, he said, was an invasion of privacy.

All this, according to the attorney, could be viewed as a natural reason why MP Hayrapetyan lost his cool and thus verbally abused the reporter.

Gevorgyan did argue that the recording could not be submitted to the court as evidence given that it was obtained through illegal channels.

The journalist should have immediately contacted law enforcement, argued Gevorgyan, and not published a news article of the incident in that day's edition of *Hetq*.

Balasanyan's defense lawyer Vahe Grigoryan responded that this factor has no legal significance in the case.

Gevorg Gevorgyan also preferred not to comment on why MP Hayrapetyan continued to curse at the reporter during their second phone conversation immediately afterwards even though he knew it was being taped.

Grigoryan stated that not only was the defense refusing to answer certain questions but was also implying that the recording presented somehow had been altered or tampered with. He said the prosecution was left with no choice but to prove that the recording represented the actual words exchanged during the phone conversation.

Vahe Grigoryan asked the court for a one week recess to collect further evidence and testimony. The next session was scheduled for May 12.

It should be noted that at the start of the April 27 session, Judge Aida Davtyan called on the two sides to find areas of compromise. MP Hayrapetyan's legal team did not respond, arguing that the plaintiff had made no such offer. Balasanyan's lawyer Vahe Grigoryan noted that it was up to the defendant to make such an offer.

On May 6, Grisha Balasanyan's lawyer Vahe Grigoryan petitioned the RA Special Investigative Service to provide photocopies of the court materials prepared on the basis of the communication of a crime. The SIS rejected the request.

Taking into account that all possibilities to obtain the case materials had been exhausted, as well as the fact that the evidence objected to by the defense was substantiated on the basis of the materials not supplied by the SIS, Vahe Grigoryan motioned the court to direct the SIS to provide the copies of the materials in question. The court rejected the motion.

Court Throws out *Hetq* Reporter's Suit against MP Ruben Hayrapetyan

On June 7, the Avan and Nor Nork District Court, Judge Aida Davtyan presiding, rejected the suit brought by *Hetq* reporter Grisha Balasanyan seeking damages and an apology from MP Ruben Hayrapetyan.

Balasanyan then took the case to the RA Court of Appeals.

On October 5, the Court of Appeals reviewed the case. The defendant failed to present a response to the appeal petition and thus the court ruled the review closed.

On October 12, RA Court of Appeals rejected the suit brought by *Hetq* reporter Grisha Balasanyan seeking to overturn a lower court ruling involving MP Ruben Hayrapetyan. The lower court had rejected to hear the reporter's legal suit.

Hetq plans to take the case to the Court of Cassation.

The Word “Rube” Costs 200,000AMD; Court Partially Sustains MP Arzakantsyan’s Suit against the *Yerkir* Newspaper

*Bagrat Yesayan
and Liana Grigoryan*

Substantiating his suit against the newspaper *Yerkir*, Armenian MP Tigran Arzakantsyan argues that an article entitled “131 Faces and Masks” in the paper contains elements of defamation and slander directed towards him.

In particular, MP Arzakantsyan notes that a passage in the article by Hrant Bagratyan aims to publicly defame his good name and public prestige and that none of the material corresponds to reality.

The suit stems from a January 13 article, entitled “131 faces and masks” appearing in *Yerkir* that offered an overview of the MP, noting that he entered the parliament as a *stilyaga* (Russian for stylishly dressed), that he remains a braggart, how he takes beautiful women by plane to various countries, that he’s a loyal casino player, how he had a habit of being beaten and spending months in rehab after each beating and thus cannot attend parliamentary hearings, how he speaks several languages but speaks a more understandable Armenian village dialect.

The newspaper had written that when Hrant Bagratyan was working at Pernod Ricard he said: “That rube has gone and discredited our cognac in Russia.”

After publication of the article, Arzakantsyan wrote a response to *Yerkir*, demanding that it be published and attached a letter from Bagratyan denying that he had ever said such a thing.

In its February 5th edition, the paper noted its receipt in its “Letters to the Editor” column. The paper stated that the MP had written a very literate letter and philosophical essay extolling the *Yerkir* newspaper of his youth while finding fault with the new one.

The paper invited MP Arzakantsyan to its editorial office and promised to publish his letter if he could rewrite it in the same literate Armenian in their presence.

The editorial board of the paper certified that it had received the response of Arzakantsyan and his demand that it be published but that a reference to Article 8 of the “Mass Media Law” was absent, thus making it possible to legally accept the sent text as a demand for a public retraction. Moreover, the response by Arzakantsyan didn’t refer to factual mistakes in the information, as demanded by law, but was an evaluation of the paper’s drop in quality over time and, in closing, broached the issue of the appropriateness of the paper’s reopening. (In July 2011, *Yerkir* had closed down and reopened in December of the same year)

MP Arzakantsyan, in basing his defamation suit, notes: “In addition to the fact that the article in question contains false information about me in an attempt to defame my good name and dignity, this information was presented in a very crude manner, using such words as *stilyaga* and «a habit of being beaten”.

Even though the MP regards the term *stilyaga* as defamatory to his person, Arzakantsyan uses the same term regarding the newspaper in his response.

Arzakantsyan demanded that the court force the newspaper to fully or partially publish the verdict of the court and the response he had sent. Arzakantsyan also demanded that the court seize 3 million AMD in compensation (1 million for defamation and 2 million for slander) and 586,000 AMD (500,000 for legal fees and 68,000 for state fees) from the paper.

On March 14, the Kentron Court directed the Compulsory Enforcement Service (CES) to seize the property, but not the financial resources, of the *Yerkir* Ltd. On March 31, the CES placed a freeze on *Yerkir* Ltd’s property and prohibited the company from selling any of it. *Yerkir* received news of these CES decisions on April 6, via the post. The paper continued publication since its financial resources hadn’t been frozen.

The case had its preliminary hearing at the Kentron and Nork Marash Administrative Court on March 25, Judge Ruben Apinyan presiding. At the hearing, MP Arzakantsyan’s lawyer Vahe Hovsepyan reiterated that his client was especially hurt by the words “that rube”, “He speaks a more understandable village dialect” and the word *stilyaga*.

The defense noted that according to Ozhegov’s Russian Language Dictionary, the word *stilyaga* means “a youth blindly following noisy fashion” - that’s to say it isn’t defamatory. (According to Wikipedia - English writings on Soviet culture variously translated the term as “dandy,” “fashionistas”, beatniks, hipsters, zoot suiters, etc).

The defense noted that the other expressions alleged by Arzakantsyan as defamatory (he was a habit of being beaten), also cannot be considered defamatory since the evidence at hand corresponds to reality, i.e. criminal cases had been initiated and official information had been published.

In a conversation with *Hetq*, *Yerkir* Chief Editor Bagrat Yesayan said: "Naturally, we have our explanations on all these points as to why we do not regard it as defamation or on what basis we published such information. Regarding slander let me say there is no slander. In court, we will present all those documents and publications, even including interviews given by the MP, which have supplied us with the justification for such declarations."

The defense called on the court to reject the suit and to seize funds from the MP as compensation for costs incurred by the newspaper. The chief editor of the paper said he was hopeful that the court would not defend the interests of the oligarch MP yet again based on the evidence.

After the court session, the *Yerkir* newspaper published a text under the title "Retraction". The text read that Hrant Bagratyan never called Tigran Arzakantsyan "that rube», given that there was a signed affidavit to that effect, that the MP wasn't a *stilyaga* since he wears old and out of fashion clothes to the parliament and that he speaks literary Armenian and not a dialect.

The retraction continues: "The MP never set foot in a casino in all his life, never was beaten in such a place and thus could not possibly be in the habit of being beaten. Do you believe all this?"

***Yerkir* substantiates the "constant casino customer" expression**

On May 24, the Kentron and Nork Marash Court finished the investigation of the evidence. During the session the MP's lawyer referred to the RA law and the European Court of Human Rights case law to bolster his arguments, once again declaring that the defamatory expressions in the paper were invented and had to be refuted.

Yerkir's lawyer, Liana Grigoryan, also referred to the European Court's case law while presenting her evidence, noting that the newspaper had the right to reach subjective conclusions based on fact. Including in the evidence presented by *Yerkir* were articles published in other newspapers, on which the defendant made its conclusions. Also noted was a revelation in another court case that Arzakantsyan had patronized the same casino 33 times and a response from the National Assembly staff stating that as of September 2007 the MP hadn't shown up to 1,371 out of 1,630 parliamentary sessions.

Judge Apinyan asked attorney Hovsepyan if this last fact didn't give the paper the right to conclude that the MP only "attended one in a thousand" parliamentary sessions. The attorney answered that it didn't.

In response to this and part of the MP's retraction demand sent to the paper noting that *Yerkir* "didn't have the moral right", editor Yesayan stated that

“they did have the moral right” and are prepared to closely monitor the MP’s every step and inform the public.

The court studied the evidence presented by the defense in detail and declared the case closed.

When asked by reporters why Tigran Arzakantsyan had demanded the maximum compensation from the paper, his lawyer answered that if the maximum was 10 million AMD they would have demanded as much.

On June 8, the court handed down its verdict - partially in favor of Arzakantsyanlt ordered the publisher of the newspaper *Yerkir* to pay MP Tigran Arzakantsyan a 200,000 AMD penalty for personal defamation for using the term “rube” and also ordered it to pay MP Arzakantsyan 80,000 AMD for legal fees incurred and an 8,000 AMD court fee. The newspaper also had to publish a summary of the verdict.

Bagrat Yesayan said that they had quoted Hrant Bagratyan when he called Arzakantsyan a “rube” and then dutifully published his statement where he denied ever saying such a thing. They figured that by doing so the affair would be done with.

The Appeals Court rejects Arzakantsyan legal suit

On July 9 it became known that Tigran Arzakantsyan petitioned the RA Court of Appeals to nullify the verdict of the lower court and replace it.

This time Arzakantsyan demanded that *Yerkir* publish this court’s verdict, either wholly or in part, that the paper print his original response, seize 3 million AMD from the paper as compensation for personal defamation and 500,000 for legal fees incurred.

Yerkir had also petitioned the Court of Appeals to rescind the lower court’s verdict.

On August 17, the Court of Appeals heard the case brought by MP Arzakantsyan. When the judge asked *Yerkir* Chief Editor Bagrat Yesayan how the newspaper substantiated the use of the word “rube”, he answered that they had information that Hrant Bagratyan had actually used that word in a small circle of people and that a few mass media reps were present, regardless of his subsequent retraction.

Bagrat Yesayan added that the Kentron and Nork-Marash Court had rejected his motion to invite the reporter to court to testify that Hrant Bagratyan had actually used the word.

In its August 24 verdict, the RA Court of Appeals, rejecting the suit brought by Tigran Arzakantsyan against *Yerkir* and leaving stand the verdict of the Kentron and Nork-Marash Administrative Court.

The two opposing sides then petitioned the RA Court of Cassation. On November 22, 2011, the Court returned the suits filed by the *Yerkir* newspaper and MP Tigran Arzakantsyan.

Margarita Khachatryan v. *Hraparak*; or Vice Versa

H*raparak* daily Chief Editor Armine Ohanyan went to the police to have Margarita Khachatryan criminally charged.

Khachatryan also filed a suit in the courts and is demanding that *Hraparak* not only retract one of the articles written about her, but also 2 million AMD in slander damages.

Seven months have already passed but nothing has been finalized.

Episode I Slander?

Margarita Khachatryan is president of the Coordinating Council of the Zinvor (Soldier) Association of NGO's.

Her son died in the army in 1998. The official version is that he died while carrying out his duties. Khachatryan says that the real reason has yet to be found.

"After this the army became of target of stoning for me. I have carried out various actions, but, in the end, I am convinced that the number of those dying in the army will not decrease by stoning. It is necessary to enter the army, assist those serving and try to change things," says Margarita Khachatryan.

She notes that over the years she has had no problems with any reporters or the press and that she has been treated by them with love, anticipating that together, they could assist the army and not let the number of mourning mothers increase.

"But the result of my activities was suddenly given by the *Hraparak* newspaper, with which I never had any problem," Khachatryan says.

In its April 21, 2011 edition, *Hraparak* published an article on its first page alleging that Khachatryan, who periodically inspected military units, was noted for her rude behaviour. While exposing deficiencies and violations in the units, she also used a fair share of expletives.

"According to our information, during a recent visit to a NKR army base, an argument broke out between Margarita Khachatryan and a member of the command staff, escalating to a pushing match and fisticuffs. But Mrs. Margarita denied the story. "Nothing of the kind happened, child. I was well received. I gave a child. I am the mother of Tanjo. There is nobody who can tell the mother of Tanjo to get lost. I received twenty medals." wrote the paper.

“When the *Hraparak* reporter called me I told them, how could such a thing have happened if I haven't yet visited a military unit this year? I will start my tour in six days, on April 26. You can join us,” recounts Margarita Khachatryan.

She notes that the paper is only interested in increasing its circulation and never checked the facts.

Hraparak Chief Editor Armine Ohanyan says: “We got the information from a reliable source. It's information you can't verify with documents, and neither were we present at the incident. One of the soldiers at the base told our reporter but I said we couldn't print the story without seeing Margarita Khachatryan first. We had to check the story and present both sides. Let the readers decide who is right.”

Davit Toumasyan, Margarita Khachatryan's lawyer, noted that in the *Hraparak* response to their suit the paper used the headline “Was there a beating?” for the article in question, but that in the print edition no such headline appeared.

“So, by adding a headline and a question mark, they want to present the material to the court as if it was a matter they broached for discussion, making it look like the Tigran Arzakantsyan case in which the existence of a question mark won the case for them (Ed.-MP Tigran Arzakantsyan v. *Hraparak*). But the *Hraparak* article wasn't a discussion. The contents substantiate that a fight took place,” says attorney Toumasyan.

He notes that according to the RA Criminal Code, to beat someone is a crime, and “that no one, even the press, has the right to charge someone with a crime without proof.”

“In this case, either Margarita Khachatryan is the victim or the criminal. From the general contents of the *Hraparak* article it is understood that she inflicted the beating,” adds the attorney.

“So what if the press is inundated with so many such stories about Margarita Khachatryan. Even she gave an interview saying that she is a woman who likes to fight,” Armine Ohanyan responds.

In its response to the suit, *Hraparak* presented the following passage of an interview given by Khachatryan in December 2007.

“You will see me in court for every army death case. As president of the Zinvor and Orenk NGO, you have seen me near the presidential palace and at the Mataghis trial. I am a fighting woman and possess objectivity. If they take away two dead soldiers before the eyes of a mother who has seen grief, then she sees her son in each of them...”

“There are 1,000 people talking about whom Margarita Khachatryan shoves and beats. They talk about what she's done in the courts and military units. How she broke the pinkie of someone at the Mataghis trial. It's not the aim of our work to expose her character. We just have to observe from an ethical reporter's perspective,” says Armine Ohanyan. She believes the paper operated within the bounds of journalistic ethics.

“Just imagine that a reporter calls someone and asks if it is true that you engage in prostitution. They answer, no. The next day, the paper writes that according to its info the person is a prostitute but that she denies it. It’s a crude example but this is what *Hraparak* did. What’s so conscientious about it?” says attorney Toumasyan.

He says that they were the ones who showed integrity since they didn’t motion the court to freeze the financial assets of the newspaper and doesn’t view their 2 million slander compensation demand, the maximum allowable, as type of pressure since he claims that the court can partially fine the paper for just 500,000.

“In the final analysis, the amount is of no significance, given that what’s at issue are a person’s dignity and honor, and something not subject to evaluation,” says the attorney.

He adds that merely demanding a retraction wouldn’t have been sufficient since “the number of unprincipled reporters has greatly increased and monetary compensation would make them and their editors think twice about publishing unverified slanderous information.”

The court dragged out the trial. Perhaps the reason was that the Constitutional Court was to decide on the constitutionality of the slander and defamation law on November 15.

Attorney Toumasyan says that based on the final decision, they might file a new suit against *Hraparak* because “the newspaper continued to publish unverified details and misinformation about Margarita Khachatryan.”

“They have the right to go to the courts. We think it is awful when a woman who has lost a son and is the head of an NGO adopts such an attitude and doesn’t feel sorry or asks for an apology. Just the opposite, she goes to court and tries to fight the paper in other ways,” says Armine Ohanyan.

Episode 2

Hooliganism

Margarita Khachatryan visited the editorial office of *Hraparak* the morning of the same day that the article appeared.

Hraparak reporter Felix Yeghiazaryan described the encounter in the following day’s edition: “She burst in screaming, cursing like a man. She was kicking chairs and ripping up the papers. She attacked the editor and staff. She picked up a glass of water and threw it at the editor. Luckily it hit the wall and shattered. She said-let me go so I can hit her.”

The paper informed the police about the incident the same day.

“That same day the inspector arrived saying that there was a complaint against me. He said that I should also file a complaint, but I said no,” recounts Khachatryan.

Her version of the story is that she went to the *Hraparak* office accompanied by her driver Vachik Yeghiazaryan and Anahit Grigoryan, President of the Pashtpan NGO. She says that she never approached or touched Armine Ohanyan and didn't go with the intention of starting a ruckus. Khachatryan does say that when she demanded a retraction, Chief Editor Ohanyan responded – even if you put a gun to my head I won't.

Hraparak reporter Aram Pachyan paints a different picture. He says that Khachatryan entered the office accompanied with three, not two, individuals and that Margarita launched a stream of sexual expletives at Armine Ohanyan. "I and Felix did our best so that Khachatryan couldn't hit Armine. The woman had lost all control and was very aggressive. We gave her a glass of water but she threw it at Armine," says the reporter.

"Armine Ohanyan said that I had turned my black clothes into a flag and that I had sold my son's blood. I don't hide the fact that I cursed and said I would rip out the throat of anyone who would charge me of exploiting my son. I told her to keep my son's name out of it and that I had come demanding a retraction of the false information," recounts Margarita Khachatryan.

Editor Ohanyan says Margarita never spoke of a retraction. "She walked in and started cursing and breaking things. We acted quite civil towards her".

The day after the incident, *Hraparak* ran an "illustrative" photo along with the article recounting what had happened. In the background, one of the staff could be seen working away at a computer.

Attorney Davit Toumasyan points to a discrepancy. "It doesn't make sense. If there's a fight or disturbance going on, like the paper claims, would you see someone comfortably working as if nothing had happened? The person would be focused on the ruckus or at least turning in that direction."

Margarita Khachatryan adds that the paper would have used another photo if there had actually been a fight.

Editor Ohanyan says that everything happened so suddenly that the reporters didn't have a chance to record or photograph the incident.

Law enforcement investigated the matter and decided not to launch a criminal case.

The complaint filed by the newspaper was sustained by the court. Law enforcement, in turn, went to the Court of Appeals but it too found sufficient grounds for a criminal case.

As a result, the Prosecutor's Office informed the newspaper that the police had launched a criminal case of hooliganism.

Informing its readers as to the charges against it, *Hraparak* commented that it was hard to predict how the case would turn out.

"By battling back, the paper wants to show that it's not possible to bully the reporters or the press with violence or verbal abuse, whether you're the mother of a dead soldier or the RA Prosecutor General."

Glendale Hills Sues *Zhamanak* Newspaper for 2.5 Million AMD

Nikolay Baghdasaryan

Anahit Sardaryan and Artur Mikaelyan

On May 13, 2011, the slander trial launched by the Glendale Hills construction company against Skizb Media Center, the parent company of the newspaper *Zhamanak*, got underway in a Yerevan courthouse.

Glendale Hills is suing the paper for 2.5 million AMD (2 million for slander and 500,000 for legal fees), arguing that *Zhamanak* slandered the company's name and reputation by reporting that apartments built by the company in Gyumri for families left homeless by the 1988 earthquake were of poor quality and that residents were issuing complaints.

The construction company, which was taken to task by President Sargsyan during a visit to the new apartments, also argues that the paper was incorrect when it stated that some of the flats were on the verge of collapse and that only plaster had fallen from some of the ceilings.

Plaintiff denies "hush money" payments

Glendale Hills also rejects the paper's claim, made in a August 26, 2010 article, that it offered up to \$1,000 in hush money to residents to keep quiet about the defects.

In the suit, Glendale Hills didn't specify the compensatory damages it was seeking.

At the April 5 preliminary review of the suit, Judge A. Soukoyan demanded such clarification. It was then that Anahit Sardaryan, the attorney for Glendale Hills, presented her contract with the client for 500,000 AMD and demanded this amount in compensation.

In response, *Zhamanak* representative Nikolay Baghdasaryan noted that the plaintiff's argument of incurring damage was artificial and that it was merely a ruse to pry compensation from the paper.

"The issue isn't the receipt of quality legal services, but the artificial creation of damage to artificially place us in a bad situation," Baghdasaryan said.

Sardaryan denied the allegation, saying that the Glendale Hills legal team was mostly specialized in construction company cases, but that this case was different. She justified the 2 million AMD demand based on Article 1087 Point 11 of the RA Civil Code - 2000 times the minimum salary for defamation.

Sardaryan went on to note that the paper had a circulation of 4,100 copies and that the damage it caused was far-reaching.

Given that the burden of proof rests with the defendant, Nikolay Baghdasaryan presented evidence as to the issue "collapsing buildings" that the plaintiff had deemed slander. The lawyer presented as evidence a Radio Liberty video clip on such a collapse that happened in a building constructed by Glendale Hills, a similar article by the 7or.am website, an open letter sent by building residents, a statement made by the President of Armenia regarding shoddy construction appearing on the presidential website, a similar critical statement made by the Presidential Chief of Staff, and a letter sent to the courts by the RA Human Rights Ombudsman.

At the May 14 court session, Nikolai Baghdasaryan, attorney for the newspaper, motioned the court to put a halt to the trial. He argued that legislative bill adopted on May 18, 2010, decriminalizing slander and defamation was flawed, thus leading to many "grey" areas for litigation.

***Zhamanak* attorney motions to call in Constitutional Court**

Mr. Baghdasaryan motioned the court that the RA Supreme Court be called in to rule on the constitutionality of the legislation in question.

Regarding the unconstitutionality Of Article 1087.1 of the RA Civil Code, Baghdasaryan noted that in contrast to the corresponding clauses of the Civil Code, now dropped, that had specifically defined the characteristics of slander and defamation, Article 1087.1 does not make a clear distinction between slander and defamation. He said that this situation clearly creates confusion in those suing the press.

In addition, Baghdasaryan said that as a result of another gap in the law, plaintiffs are demanding the maximum allowed for compensation – 1 million for insult and 2 million for slander. What is being overlooked, he said, was another clause in the same article stipulating that the courts need to consider the financial situation of the defendant when deciding compensation awards.

Anahit Sardaryan, the attorney representing Glendale Hills, then asked the court for time to prepare a response to the defense motion.

Defense attorney Baghdasaryan also motioned the court to subpoena the four individuals who gave interviews to *Zhamanak* to testify and presented financial documents regarding the financial situation of the paper.

Baghdasaryan also submitted a decision of the Chamber of Advocates stating that legal fees in the defense of a business reputation besmirched by slander and defamation should be within the realm of reason - 200,000 for insult and 300,000 for slander.

Judge Aleksey Soukoyan put off a decision regarding the motions until the May 31 trial session.

On that day, plaintiff's attorney Sardaryan filed an argument against the motion of Baghdasaryan to call in the Constitutional Court, noting that the Council of Europe's Venice Commission had given a favorable appraisal of the civil norms contained in Article 1087.1.

In opposition to the defendant's claim, Sardaryan said that in order to set the amount of compensation, the article defines a scale of zero to an amount 200 times the minimum salary and that the article defines the criteria according to which the amount of compensation is decided. She noted that the court must also take into consideration the peculiarities of the case, including the nature of the slander and defamation, the parameters of dissemination and the financial situation of the slander and defamer.

The plaintiff's attorney also argued that a postponement of the trial would deprive them of the right to have their violated rights restored within a reasonable time frame.

The court sustained the defense motion to allow the court to hear testimony from those individuals who gave an interview to the paper's reporter.

The main bone of contention at the September 9 trial session was the term "self-collapse" and whether it was slanderous.

Attorney Baghdasaryan noted that *Zhamanak* had lifted the term from the 7or.am website, but that the paper didn't credit the website. Baghdasaryan expressed amazement as to why Glendale Hills hadn't sued 7or.am. Plaintiff attorney Sardaryan responded by saying that the term "self-collapse" wasn't the issue but rather the content of the *Zhamanak* article, which she deemed slanderous in nature.

"Self-collapse or collapse" litigants argue etymology

Attorney Sardaryan noted that the word "self-collapse" can't be found in any dictionary and that the word "collapse" means to »fall down» or "cave in", which could lead readers to assume that the entire apartment collapsed whereas it was just the ceiling plaster.

The trial continued on September 19 and *Zhamanak* attorney Nikolay Baghdasaryan noted the following 4 points regarding the questionable article:

1. Was there a self-collapse or collapse?
2. Did Glendale Hills offer residents \$1,000 in cash?
3. Did they attempt to convince residents, at any cost, not to say anything to the press about what had happened?
4. Had the apartment been renovated?

The parties didn't broach the first question since it had already been discussed at length. The defendant asked the plaintiff if any information not corresponding to reality is automatically viewed as slander. The plaintiff answered "no", adding that in the ongoing case they view as slander what was written contextually in the article.

Baghdasaryan asked that the plaintiff specifically state what was slanderous in the article so that the defense could make counter arguments. The explanations given by plaintiff attorney Sardaryan didn't satisfy him.

Baghdasaryan said that the reporter wrote that Glendale Hills offered a resident \$1,000 in hush-money because that's what a resident had stated, and that it was another matter whether the reporter verified the information or not. The statement would be verified when the resident showed up in court to testify.

The attorney then asked if the paper named the source of the reporter's information would that free *Zhamanak* of accountability. Plaintiff's attorney Sardaryan said it wouldn't, arguing that according to the law a reporter can be held unaccountable only when published information is an honest reproduction of what the person said and if a reference is made as to the source.

The newspaper's attorney argued that the mention of the \$1,000 in the article hadn't slandered the plaintiff and that it was noted as compensation.

Glendale Hills was arguing that the "\$1,000 to remain silent" in the article's headline was slanderous. To this, a surprised Baghdasaryan replied that that nothing of the kind is noted in the text and that in the suit the plaintiff had never mentioned anything about the headline. Baghdasaryan said that Glendale Hills had only just raised the issue to save its skin. The plaintiff then read that part of the retraction including the word "silence".

When the defendant again asked how much money had been given to the resident by the plaintiff, the latter responded that it wasn't any of their business and that they weren't ready to answer the question.

After several rewordings of the same query, Glendale Hills finally answered that it had compensated for the damages and that it wasn't considered hush-money.

The defense lawyer repeatedly asked for an amount of the payment but the only answer given was that Glendale Hills never paid the resident any money, but only repaired the damages that had occurred.

Nevertheless, Baghdasaryan argued that money had been exchanged and that the plaintiff had proof of this.

The defense then motioned for the court to summon witnesses and to postpone the trial in order to prepare.

The court scheduled the next trial date for November 22.

At that trial date, Arman Galoyan, the author of the questionable article, stated that he had been informed as to this story about Glendale Hills through other news outlets and that he had provided his value judgement in the article. He noted that residents, who had complained, had told him about the \$1,000. He was unable to provide specific names of these residents. Given that more than one year had passed, corresponding tape recordings no longer existed.

Glendale Hills attorney Sardaryan noted that the reporter hadn't expressed a value judgement but had published unchecked information as fact. When asked what he meant by entitling the article "\$1,000 to remain silent". Reporter Galoyan said the headline was the summarized version of the article.

As to the question posed by defense attorney N. Baghdasaryan whether the reporter, by coining the word "self collapse", was using it as fact or valued judgement, Galoyan responded that it was his evaluation. The reporter said he thought it was impossible for a ceiling to collapse without external interference.

Will Glendale Hills reconcile with Zhamanak?

At the December 14 trial, the newspaper's attorney Nikolay Baghdasaryan told the court that the remaining witnesses scheduled to be subpoenaed could not testify because they were out of the country. Baghdasaryan read his arguments against the suit, and specifically noted that the decision of the RA Constitutional Court that it was vital to make a careful distinction between facts and value judgements. He requested that the court reject the suit since the reporter had made evaluations based on facts. The attorney then said his client was willing to reconcile.

Plaintiff attorney Anahit Sardaryan stated that her client wanted to respond to the arguments of the defendant and that they also needed time to consider the reconciliation proposal.

The court scheduled the next session for January 16, 2012.

Kentron TV Gets Sued for Slander

On May 11, 2011, the Ajapnyak and Davtashen District Court was scheduled to hear a suit brought by Ashot Haroutyunyan and Gevorg Hayrapetyan against the *Kentron TV* station. The two were serving time in an Armenian correctional facility.

The plaintiffs were demanding that Kentron retract information broadcast during a program entitled "Investigation" by affording them free air time. They also were demanding 3 million AMD each for defamation of character and incurred legal expenses. The amount included 250.000-300.000 in attorney fees. However the session was adjourned, given that the defendant failed to appear. The court found that the TV station's representative had been properly notified as to the court date but that he never informed the court as to his being absent at the session. Upon a motion by the plaintiffs, the court decided not to publish the verdict. The judge particularly noted that cases dealing with the media warrant special attention and that hasty action was not justified.

According to Seda Safarian, attorney for the two plaintiffs, the two cases are in the appeals process and given that the verdicts do not yet have the power of law, their presumption of innocence had been violated with the broadcasting of the debatable programs. The attorney argues that spoken texts about Hayrapetyan and Haroutyunyan accompanying the video tapes give the impression that the tapes are real.

In particular, Safaryan says that in the video clip about Ashot Haroutyunyan there are images of a beating that are intended to form public opinion that the young person is being beaten by Haroutyunyan himself, whereas that wasn't the case. In the video clip about Hayrapetyan, there is a scene about the covert transfer of money, and again the impression is created that the person in the photo is Hayrapetyan. According to the information broadcast by *Kentron TV*, the video material can be found on the website of the RA Prosecutor General.

During the past year these two cases received wide press coverage since in one of them the case of Vahan Khalafyan, who died in mysterious circumstances in the Charentsavan police station, was being examined. In the other, the freedom fighter was being charged with treason.

On November 29, 2010, Ashot Haroutyunyan, Chief of the Criminal Investigations Unit at the Charentsavan Police Department, had been sentenced to 8 years imprisonment by the Kotayk Regional Court for overstepping his official powers and for using violence against police detainee Vahan Khalafyan. In addition to Haroutyunyan, others protesting the case included relatives (legal successors) of the injured Khalafyan and the RA Prosecutor General. The Prosecutor General found that in addition to Ashot Haroutyunyan and Mores Hayrapetyan, two policeman also involved in the case had to be punished. The Khalafyan relatives believed that the Novem-

ber 29th verdict let the truly guilty party go unpunished and held out hope that the Appeals Court would see the case to its just conclusion.

On October 25, 2010, freedom fighter Gevorg Hayrapetyan was found guilty of state treason and sentenced to 12 years. Gevorg's combat buddies hadn't accepted the charges leveled against him and staged various protest actions, even threatening to renounce their Armenian citizenship.

Attorney Safaryan believes that sooner or later Haroutyunyan and Hayrapetyan will be exonerated. "However, she believes that the unbalanced *TV* coverage "was extremely defamatory" whose sole aim was to smear her clients and influence the verdicts of the appeals court."

Journalist A. Hakobyan did not deny that the materials had been provided by the Prosecutor General's Office, without any inquiry of their part. However Hakobyan believes that *Kentron TV* did not violate the presumption of innocence principle, given that there were court verdicts in both cases. Furthermore, *Kentron TV* had noted the source of the information in court and, when taking this into account, the court must disallow the two legal suits.

Attorney Safaryan continues to dispute, noting that the verdicts still haven't become legally binding and that the presumption of innocence principle is still in force. However, taking into account the right of the public to be informed, the material could have been presented in a limited and balanced manner. Instead, they were presented in such a context that was evidently intended to smear. The attorney stressed that a refutation of the evidence was very important to her clients since, even if found innocent by the court, such data could seriously harm their credibility and public standing.

"Isn't it enough that they are wrongfully charging these people and publicly disparaging them? And what is worse is that this is being done within their circle of relatives and friends," says the attorney. "After the program about Hayrapetyan was shown, I met with one of his war buddies who chided me saying, "And you said that Gevorg was innocent? Is this what he gets for being innocent?" How can we convince this guy that what was seen on *TV* was all staged?"

Safaryan says that in this case, whether or not the court finds in favor of sought after monetary award isn't that important.

***Kentron TV* carries out the order of the Prosecutor General**

At the June 2 trial session, Artour Hakobyan, the *Kentron TV* reporter who produced the two contentious broadcasts, confessed that the order to produce the programs about Haroutyunyan and Hayrapetyan came from the Prosecutor General's Office. In court Hakobyan stated: "*Kentron TV* directly made public the Investigation broadcast ordered by the RA General Prosecutor's Office, and that programs were prepared on the basis of the Court of First Instance verdict and indictment."

According to attorney Safaryan, the video material ordered by the RA General Prosecutor had two aims in mind - to create the belief with society that the charges made were substantiated and to influence the judicial process. But her clients didn't accept the charges leveled against them. In particular, during the broadcast of the video material, it wasn't noted that the beating scene and the money transfer scene were actually staged; i.e. recreations and not actual police footage. Also noted was the fact that the two cases were still in the appeals stage. In other words, the broadcasts were flawed.

Artour Hakobyan responded that only when actual "operative" footage is being shown is it noted that the footage is real, and not a recreation, and that they cannot provide information without showing video material. For this reason they artistically made a recreation for the broadcast. Hakobyan argued that the TV viewer should have understood that it wasn't real footage, even if it wasn't noted as such. The reporter added that while the Prosecutor General's Office didn't ask for the addition of the artistically recreated footage, the TV station went ahead and added it anyway.

"It was simply done so that the text would have a visual as well,"- Hakobyan said. "There has to be a visual image to correspond with the text. If the indictment reads that Ashot Haroutyunyan beat someone, then what kind of visuals do you think were possible?"

What follows is the give and take between attorney Safaryan and reporter Hakobyan:

Safaryan - Was there anything in the verdict of the Court of First Instance about Haroutyunyan beating anyone, as you say?

Hakobyan - In the indictment.

Safaryan - What was in the indictment?

Hakobyan - Precisely your words, as you say.

When the attorney asked how many trial sessions of the Haroutyunyan case had *Kentron TV* videotaped, Hakobyan answered two or three. When asked why *Kentron TV* hadn't broadcast segments of the trial where Haroutyunyan talks about the beating issue, Hakobyan answered that not everything can be shown in the program.

Judge Artour Smbatyan asked if the material shown during the broadcast had been accompanied by commentary. Hakobyan answered that in both cases explanations were given. The judge was also interested to know if it had been noted anywhere that the RA Prosecutor General had ordered the program. Hakobyan said it had been noted at the end of the program.

The fact that Hayrapetyan's entire trial took place behind closed doors and that the verdict was only partially published, also supports the claim of attorney Seda Safaryan that the TV program about him pursued ulterior motives.

"And all of a sudden, the indictment and verdict show up in the hands of *Kentron TV*, who points to the Prosecutor General as a source. They

ordered the program. Go and ask them how we got the material. How can you explain this?" said Safaryan.

Attorney Safaryan says it is unjust to also smear Ashot Haroutyunyan who is merely a "sacrificial lamb". She believes that program was clearly aimed to create the public impression that the man shown secretly transferring money is the same man charged with treason and that the policeman doing the beating is Ashot Haroutyunyan.

A Verdict in Favor of the Media...But in the Name of Justice?

On June 16, the Ajapnyak and Davtashen District Court rejected the defamation and slander suit against *Kentron TV*.

Seda Safaryan, attorney for the two plaintiffs, told *Hetq* that this verdict further proves that courts in Armenia adjudicate matters on a whole other level.

"The same forces that played roles in the trials of Gevorg Hayrapetyan and Ashot Haroutyunyan, were able to have an impact here. These were not impartial and independent verdicts," said the attorney.

On September 7, the RA Court of Appeals heard the appeals suit launched by Hayrapetyan and Haroutyunyan against *Kentron TV*. Seda Safaryan motioned for the lower court's verdict to be annulled and for the case to be retried there.

On September 15, the RA Court of Appeals rejected the appeals suit of Hayrapetyan and Gevorgyan and let stand the verdict of the Ajapnyak and Davtashen Court of First Instance.

Attorney Safaryan has filed a plea with the Court of Cassation but isn't hopeful as to the outcome. She regrets that the Armenian courts weren't able to display any independence and effectively defend the interests of her clients.

The attorney stated that after being notified of procedural violations, the European Court of Human Rights (ECHR) requested copies of the verdicts handed down to Hayrapetyan in this case and in the treason case. Safaryan is preparing to send the documentation to the ECHR.

Court Rejects MP Arzakantsyan's Suit against *Iravunk*

On June 24, Yerevan's Kentron and Nork-Marash District Court rejected in toto the slander suit filed by MP Tigran Arzakantsyan against the newspaper *Iravunk*.

In the suit, Arzakantsyan claimed that the article "Was a large sum lost?", published in the paper's February 22, 2011 edition, was insulting and slanderous. Arzakantsyan was demanding that *Iravunk* (Iravunk Media Ltd) publish his response, 3 million AMD in compensation for insult and defamation, 586,000 AMD for incurred legal fees and 68,000 AMD for court costs.

The court did seize 10,000 AMD from Arzakantsyan for unpaid court costs.

This is the first time that the courts rejected a legal suit filed by a politician against a news outlet.

In the article in question, *Iravunk* had written, "According to news now being validated, the rural chosen MP, true to his "bad temper" wasn't able to pass by one of Moscow's casinos indifferently and, falling prey to temptation and submerging himself for about four hours in his favourite work, he lost a large round sum."

At the June preliminary hearing, plaintiff attorney V. Hovsepyan noted that the term "Bad temper" was deemed insulting and the expressions "According to news

being validated the rural selected MP.." and "couldn't pass by one of Moscow's casinos indifferently" were slanderous, including the following passage:

"Rumors abounded that the amount was large and that Arzakantsyan had even requested time to pay off the loss. It was also said that on the same day Arzakantsyan held serious meetings with various Russian vodka distillers and that he hit the casino table afterwards. As usual, he lost rather than won, paying off the debt in three days. Perhaps Arzakantsyan will remember that there are grape producers in Armenia who are also waiting for their back wages..."

Defense attorney L. Baghdasaryan said that the suit, with its demands, was without merit since it was evident that the February 2, 2011 article posed a query and didn't contain information that violated an individual's rights.

Baghdasaryan stressed that Arzakantsyan should not forget that he is an elected representative of the citizens of Armenia and, in such a capacity, shouldn't be engaging in such activities, for example going to casinos, that bring shame and dishonour to him and his office.

As clarification, the defense attorney referred to Article 7, Point 3 of the RA Mass Media Law - *The dissemination of information related to one's personal or family life as well as those mentioned in the second part of this Article is allowed if it is necessary for the protection of public interest.*

Baghdasaryan noted that in this case the following important aspects are at play:

- The court must first take into account that the material, posed as a query, should not be deemed insulting or slanderous and that the newspaper immediately published the plaintiff's response.
- The plaintiff never denied going to the casino and even verified it by phone.
- The actions of the plaintiff must be seen in the light of overriding public interest, and thus the question must be asked if plaintiff's conduct is in the public interest or not.
- The use of a synonym for any word cannot be regarded as slander.

During the June 10 hearing, *Iravunk Ltd.* Director H. Babukhanyan told the court that in its March 18-21, 2011 edition the paper had published the response sent by Arzakantsyan in full. As to the commentary added to it, Babukhanyan said that it was the reporter's right to do so in the retraction text.

Regarding this, the court concluded that the response should come under the headline of "Retraction" and not, under another heading; for example "Made in Armenia" or "We received a letter", etc. Also, the retraction must appear on the same page as the original article and in the same format.

Reviewing these legal norms in terms of the plaintiff's claims regarding the "Response" published in *Iravunk* in the March 18-21 edition, the court found that the claims contradicted the requirements of Article 8 of the RA Mass Media Law.

In rejecting the plaintiff's suit, the court pursued the principles of freedom of speech and democracy and took the decisions of the RA Constitutional Court and ECHR case law into consideration.

Equally weighing the right to freedom of speech and the defense of an individual's reputation, Judge Apinyan stressed that any intervention and restriction that harms the right to free expression of reporter or news outlet is counterproductive in a democratic society.

The RA Constitutional Court's Decision 678 (February 16, 2007) reads:

"The Court emphasised that the freedom of mass media in particular implies independence and freedom to define programming policy, content and direction, as well as the exclusion of state or political influence over those processes. Any restriction of free speech must be of necessity in a democratic society."

Judge Apinyan pointed out that "of necessity", in the parlance of the Constitutional Court, has come to mean »of vital necessity to society«.

Judge Apinyan also referred to ECHR case law, noting that press freedom includes the possibility of using a certain degree of exaggeration and even provocation, and in this sense Article 10 of the European Convention on Human Rights not only defends the content of information and ideas but also the manner of dissemination.

Based on this principle, the court found that the expressions "according to bad temper" and "prior to loitering in a casino", were used by the reporter to note the habit of patronizing casinos and that he expressed the thought using exaggerated phrases that could irritate the plaintiff, but not to the degree for them to be deemed insulting according to Article 10 of the Convention and Article 1087.1 Part 2 of the RA Civil Code.

The court also based its decision on another important principle of the ECHR arguing that the parameters of acceptable criticism regarding public figures are much wider than for private individuals.

Judge Apinyan argued that even though Article 10 of the Convention allows individuals to defend their reputation, including public figures, "However, in such cases, the demand to be provided such defense must be weighed against the public interest to openly debate political issues." She referred to the ECHR verdicts in Pahdemirli v. Turkey and Lingens v. Austria.

In this instance, the court found that the published information in its totality did not belittle the honor of the public figure since, based on the status of the public figure, the public's perception of the latter was varied in nature, thus signifying that the nature of the published information was not demeaning.

The court concluded that, "...They are conditioned by the meaning of the term "wide parameters of acceptable criticism" regarding public figures... Whereas, in the demand presented and regarding the aforementioned information deemed slander, the plaintiff manifested no restraint."

Regarding the fact that in this case the news outlet disseminated information touching on episodes of the MP's personal life, the court followed the position taken by the ECHR in Standard Verlags GmbH v. Austria, whereby: "An important factor is whether said individual is fulfilling official functions... the right of the public to be informed could in certain special circumstances be extended to aspects of the private life of public figures, particularly politicians."

One News Outlet Sues Another for 7 Million

From left: Edik Andreasyan, Hayk Babukhanyan

On June, 2011, Yerevan's Kentron and Nork-Marash District court handed down a sentence prohibiting the Report.am website from publishing anything that insults or defames the honor, dignity or business reputation of Hayk Babukhanyan, President of the *Iravunk* newspaper's editorial board and President of the Constitutional Rights Party (CRP).

Report.am found out about the prohibition from the Compulsory Enforcement Service of Judicial Acts.

"Such an open ended restriction is unheard of in the history of the press, especially when the legal suit hasn't been completed and no verdict arrived at. In other words, whether we are right or wrong, they have banned us from writing anything about that individual," comments Edik Andreasyan, the author of the questionable article at the root of the matter. He believes such a verdict is a blatant restriction on freedom of speech.

The matter at hand started in September of last year with Andreasyan's article "*Iravunk's* right is at the edge of Hayk Babukhanyan's sword" ("*Iravunk*" in Armenian means "right," thus the title is a play on words) that appeared on the Report.am website.

In the article, Andreasyan reflected on the activities of CRP President Babukhanyan and stated that a letter published in *Iravunk* signed by H. Ordouyan was actually written by Babukhanyan and that he used a false name.

Not availing himself of the right to respond or publish a retraction, Babukhanyan went directly to the courts, demanding that the website and author issue a retraction and a public apology of the slanderous and insulting information. Babukhanyan also demanded that the website publish the verdict of the court and compensate him for all incurred legal fees.

Babukhanyan said what the website had published was a pack of lies.

Edik Andreyan stated that he never had any personal problems with Babukhanyan. The *Report.am* analyst also says the two of them worked under the same roof at *Iravunk*, writing articles about the closing of the ARF (Dashnak) paper *Yerkir*.

“All of a sudden, Babukhanyan comes out writing critical article about the ARF that don’t reflect the truth,” says Andreyan, adding that Babukhanyan should have picked up his pen in response rather than going to the courts.

Plaintiff specifies what exactly was defamatory

In the original suit, there was no clarification as to the alleged insulting or defamatory passages in the article. Afterwards, at the insistence of the defendant, Babukhanyan’s lawyers specified ten points after the trial got underway.

One such passage that Babukhanyan found insulting was – “Internal party upheavals and duels for the party’s official stamp come easily to this ‘brave’ soldier.”

The plaintiff also deemed slanderous the charge that he was a “destroyer of the party” and the following query posed by the author – “We understand that the elections are approaching. But is it possible to sell oneself to get elected and at such a cheap price?”

Another questionable passage: “A few times during the warming of Armenian-Turkish relations, Hayk Babukhanyan exploded onto the TV screen and mumbled some anti-Turkish things, mostly repeating ARF views. What we want to say is that a politician must have something original to say and not a brazen desire to stir things up”.

Later on, the *Iravunk* newspaper responded to Edik Andreyan’s article.

Plaintiff files another legal suit

In an article by Gayaneh Zargaryan entitled “Freedom of Speech: Under the ARF Press” that appeared in the March 22-24 edition of *Iravunk*, she also mentioned Andreyan.

A few days later, Andreyan responded with an analysis of his own entitled, “When that not worthy of remembrance is forcibly remembered”.

This prompted Babukhanyan to sue Andreyan a second time.

Thus, there are two separate cases underway at the same time. In the second case, Babukhanyan's attorneys petitioned the court to prohibit *Report.am* from publishing anything about their client.

In the first, the plaintiff is demanding 3 million AMD from the author in compensatory damages and the same amount from the website.

In the second, Babukhanyan is demanding one million each from *Report.am*, analyst Edik Andreasyan and from Khmbakir Ltd, the publisher of the site.

Andreasyan attempted to resolve the matter through reconciliation, but Babukhanyan asserted that he would only reconcile if the analyst paid him for legal fees already incurred and issued a retraction. Andreasyan turned down these conditions.

We weren't able to talk to Hayk Babukhanyan since his mother recently passed away. His attorney, Vahe Hovhannisyan, refused comment.

The first case got underway on July 1, 2011 and the second, on June 15.

No room for reconciliation

On June 15, Babukhanyan's lawyer Vahe Hovhannisyan added the 1 million compensation demand. In addition, the plaintiff demanded a retraction of the *Report.am* article, a public apology, and that the site reprints the entire verdict of the court if the plaintiff won in whole or partially.

The judge suggested that the sides reconcile but there were no takers.

The plaintiff's lawyers repeated their conditions for reconciliation, to which Andreasyan responded, "I am not prepared to retract my article."

Thus, plaintiff's lawyer Hovhannisyan pointed to passages in the second article that his client found insulting.

Since the attorney singled out entire sentences as insulting, Judge Arayik Melkumyan demanded that at the next trial session he point to specify words or phrases.

The next trial date was scheduled for November 9 in the case pitting Babukhanyan against *Report.am*, Edik Andreasyan and Abel Mikayelyan.

However, the defendant's lawyer, Lousineh Bakoumyan, motioned that the trial be delayed till after the RA Constitutional Court handed down a decision, scheduled for November 15, on the constitutionality of Article 1087.1 of the Civil Code.

The judge sustained the motion.

Even though properly informed, the plaintiff's attorney, Vahe Hovhannisyan, never showed up at the December 9 trial session.

The court decided to proceed. However, *Report.am* attorney Lusine Bakoumyan told the court that her client was ready to reconcile and had already sent a proposal to the plaintiff. She added that they had yet to receive a response.

Since Hayk Babukhanyan's lawyer was not present, there was no way to know the plaintiff's position. The defendant motioned for an adjournment. The court rescheduled for January 27, 2012.

168 Zham is Named a Third Party in Slander Suit

The slander suit filed by Margarita Martirosyan against Hripsime Karapetyan is being heard at the Kentron and Nork-Marash Court in Yerevan.

The *168 Zham* newspaper has been named a 3rd party defendant in the suit.

Plaintiff Martirosyan argues that the article “I can’t live like this; an innocent man has been tried”, which appeared in the November 4, 2010 edition of the newspaper slandered her dignity and honor and made unsubstantiated accusations against her. (“She threatened us into not telling the truth or testifying”, “Margarita blackmailed my mother-in-law...”)

Martirosyan was demanding that the defendant publish a retraction of the defamatory passages in the article in the newspaper.

At the June 29, 2011 trial session, defense attorney S. Aslanyan provided the court a copy of the indictment handed down by the Ararat Regional Deputy Prosecutor in a criminal case involving Margarita Martirosyan and Datalex Electronic Information Systems.

Defense attorney Aslanyan motioned the court to suspend the case until the criminal case regarding plaintiff Martirosyan was completed.

Despite the objection of Martirosyan’s attorney G. Torosyan, the court sustained the defense attorney’s motion and suspended the civil court case.

On July 6, 2011, the plaintiff filed an appeal of the suspension order.

In the appeal, the plaintiff noted that a criminal case had been launched by the Artashat Investigative Unit of Ararat Marz based on the charge of attempting to swindle Artashat resident Varazdat Hakobyan, whereas her suit dealt with the retraction of a slanderous article.

In other words, even if the plaintiff were to be found guilty, none of the evidence brought forth in the criminal case would have any relevance or impact on the demands made in the slander case.

Upon review of the plaintiff’s petition, the Appeals Court found that the lower court failed to substantiate the necessity to suspend the case.

The Appeals Court found that the lower court, by suspending the case, incorrectly applied RA Civil Court Procedure and that the plaintiff’s appeal was valid. The Appeals Court thus sustained the appeal.

Kentron and Nork-Marash District Court Judge Edik Avetisyan, after reviewing the matter, decided to reopen the civil case and scheduled a preliminary hearing for November 11, 2011.

Construction Company Sues Ijevan TV and Reporter for 3.2 Million Each

Ijevan Road Exploitation and Construction LLC (IREC) filed a suit with the Tavush Regional Court against *Ijevan Studio Ltd* (a local TV station) and Ijevan Studio reporter Nayira Khachikyan, registered as a resident of the village of Kot but actually living in the town of Ijevan.

In its suit, IREC demanded that the reporter and the *TV station* issue a public apology and that each of the defendants pay 3 million AMD in compensation and an additional 264,000 for incurred legal and court fees.

IREC hired the legal services of N&K Consulting and will be represented in court by Nayira Khachatryan.

In its suit, IREC notes that the business reputation of the company was smeared in an *H2 TV* broadcast on June 21 (*Lraber News*) and several programs broadcast by *Yerkir Media*.

Some of the questionable passages deemed as defamatory include: “The true destroyers are hidden under the guise of business, simply IREC”, “It’s due to a lack of professionalism and impartiality that such consequences arise” At the conclusion of the broadcasts the following credit appeared – “Nayira Khachikyan, Armen Asatryan for *Ijevan TV’s* Lraber program”.

In the spring of 2011, almost 118 million AMD was allocated from the national budget for the reconstruction of three roads in the town of Ijevan. Competitive bidding for the work was won by IREC. The company has 250 employees and is the biggest road construction company in Tavush Marz.

IREC also does road work in neighboring Lori and Gegharkunik Marzes.

IREC and the Tavush Regional Authority signed a work contract on April 18 covering the three streets to be renovated in Ijevan.

IREC Executive Director Boris Sargsyan states that the company performed reconstruction work from April 20 to May 5.

On May 5, Boris Sargsyan received a letter addressed to him by then Ijevan Mayor Varuzhan Nersisyan, demanding that all road work be halted. Nersisyan claimed that he had never given permission for the construction work.

The matter at hand was reviewed by IREC and the Ijevan Municipality on three occasions with no resolution. The half completed work left the streets dug up and residents had to put up with the mess for one and a half months.

A news segment produced by Ijevan Studio reporter Nayira Khachikyan, aired by *H2 TV* in its June 21 *Lraber* program, alleged that IREC had pil-

ferred paving stones removed from the streets during the construction and embezzled state funds allocated for the work.

(*Ijevan Studio* is owned by Armineh Dovlatbekyan, the wife of Vrezh Nersisyan, who, in turn, is the brother of Varuzhan Nersisyan, now the former Mayor of Ijevan having lost the November 13, 2011 election.)

However, IREC never received state funds either before starting the job or for the work carried out.

The paving stones removed from the street had been taken to the IREC storage facility for safekeeping.

On June 25, RA Deputy Prime Minister Armen Gevorgyan (also serving as the Minister for Territorial Administration) intervened in the matter and ordered the road construction to continue on two of the three streets. The mayor then allowed IREC to proceed.

The trial got underway at the Tavush Regional Court in Vanadzor on August 18.

On October 17, the *TV broadcasts* in question were shown to the court and the litigants presented their arguments.

Reporter Nayira Khachikyan never appeared at any of the sessions in person. She was represented in court by attorney Garik Galikyan.

Ijevan Studio TV had no outside legal representation.

The last trial date was on November 4 and a verdict was expected.

Judge Shahoyan postponed the session until the RA Constitutional Court handed down its decision regarding the constitutionality of Article 1087.1 of the RA Civil Code.

The Constitutional Court has since made its decision known, but Judge Shahoyan has yet to announce the recommencement of the trial.

Rector Sues Former Teacher; *Hetq* Named as 3rd Party Defendant

In the summer of 2011, Rector Gurgen Khachatryan pressed slander charges against an Armenian language teacher that he dismissed at the Vanadzor Hovhannes Tumanyan Pedagogical Institute. The trial was scheduled to commence on August 23.

Hetq was named a third party litigant in the case based on an article it published on May 13 entitled “Unhealthy Passions at the Vanadzor Pedagogical Institute”.

Also named as a litigant in the case is the ATV television station. It ran a program on June 15 that included Lusineh Ashoughyan, the defendant, making statements that have been labeled as “slanderous” according to Rector Khachatryan. Ashoughyan had been dismissed from her job, allegedly because her contract had expired.

Khachatryan is demanding that the court obligate the teacher to make a public retraction of her statement and to have her pay 2 million AMD for the legal expenses he has incurred.

The case will be heard in the town of Alaverdi even though the law stipulates that the case be heard in the defendant’s place of residence. Ashoughyan is officially registered as a resident of Vanadzor.

The slander suit launched by Gurgen Khachatryan, Rector of the Vanadzor Pedagogical Institute, against former instructor Lusineh Ashoughyan was still being heard by the Vanadzor Regional Court in November of 2011.

Khachatryan has named *Hetq* Online and ATV television as 3rd party defendants but isn’t making any demands against them.

The rector is demanding that Ashoughyan retract the statements that appeared in the two news outlets and compensate him in the amount of 2 million AMD.

At the core of the legal suit is the “Half-opened window” program that appeared on ATV on June 15, 2011.

Rector Khachatryan finds some of the comments made by Ashoughyan during the program slanderous and defamatory.

The plaintiff also claims that a May 13, 2011 *Hetq* article entitled “Unhealthy Passions in the Vanadzor Pedagogical Institute” included passages slandering his honor and good name.

In particular, there was a passage regarding Tereza Shahverdyan, Dean of the Pedagogical Faculty at the Hovhannes Tumanyan State Pedagogical Institute.

Shahverdyan and Liza Sargsyan, another instructor at the school, had gone to the Vanadzor police station alleging that Ashoughyan had been making death threats against Lusineh Sargsyan, the daughter of Liza.

The court never pressed charges against Ashoughyan who told *Hetq* that she believed the two woman were put up to the task of launching criminal charges against her by the school administration.

“It was all planned ahead and intentional. It was all ordered from the top. They just got Lusineh Sargsyan and her mother to do the dirty work,” Ashoughyan told *Hetq*.

It was this statement by Ashoughyan regarding the rector and the fact that it was published by *Hetq*, that Gurgen Khachatryan deemed slanderous.

The article in question goes on to reveal that the charge was an intentional falsehood (false denunciation) and that Shahverdyan had taken part at the urging of the rector.

According to the rector, the article implies that he had ordered her to make the false denunciation; i.e. that the rector also wanted to press charges against Lusineh Ashoughyan.

Ashoughyan says she never slandered the rector and that during the ATV program she only made references to his administrative violations.

The former teacher presented her substantiating evidence. She says that the post of teacher is based on a competition and that 5 year contracts are drawn up.

Ashoughyan claims the school has an unwritten law that after the five years are up, the school doesn't announce a new competition but merely signs an additional one year contract with the teachers.

The defense team motioned the court to demand all documents related to teachers who have been employed for more than five years but not based on any competition but whose contracts have merely been renewed.

The court sustained the motion.

Ashoughyan believes that the rector thus keeps teachers in a constant state of limbo with such contracts and that teachers are forced to “suck up” to him in order to keep their jobs.

She says that the rector threatened punitive administrative actions against her if she continued to make public statements about the school.

The defendant also testified that the Armenian Language Faculty illegally issued her an official reprimand and that the rector had sent a memo urging the faculty head to take such a step.

Ashoughyan says she had kept the reprimand notice which she presented to the court.

As to the rector's memo, the defendant motioned the court to have that submitted as well.

The court sustained the motion.

On December 7, it was revealed that Tereza Shahverdyan had changed her demand regarding reporter Adrineh Torosyan. Instead of 2 million AMD, she was now seeking only 200,000. She based the change on the decision reached by the RA Constitutional Court. Also withdrawn was her original demand to be compensated for legal fees. A new demand, that the reporter make a public apology in the pages of *Hetq*, was added. A new retraction text was also presented for publication in *Hetq*.

Had *Hraparak* not Complied with the CES Decision, a Criminal Case Would Have Been Initiated

An employee from Armenia's Compulsory Enforcement Service of Judicial Acts (CES) paid a visit to the editorial offices of the daily newspaper *Hraparak* on September 7, 2011.

The official stated that a freeze of 3 million AMD was being placed on the property owned by *Hraparak* Ltd and that the paper would be prohibited from publishing any information pertaining to the dispute in the civil case until a final decision had been reached.

This came as a surprise to the company since no one at the editorial office knew what case the official was referring to or who had taken them to civil court, why, and what their demands were.

Armine Ohanyan, the paper's chief editor, told *Hetq* that she hadn't received any decision from Judge Karine Petrosyan of the Kentron and Nork-Marash Administrative District Court regarding either the freezing of assets or the ban of publishing information.

"First of all, we don't know what dispute is being referred to. I have received no lawsuit documentation or the judge's decision. The CES employee just shows up and says he's brought some papers pertaining to you that you must sign and then I will place a freeze on your assets and rights," says Armine Ohanyan.

The paper's editorial office could only assume who had taken them to court – Misak Martirosyan, Chief of the Judicial Department.

Hraparak had published a letter, according to which, a group of Justice Department employees had written about what was going on in the Department and had complained about the President of the Court of Cassation and head of the Department. The letter was sent to the General Prosecutor and the Ministry of Justice.

The General Prosecutor initialed the letter and forwarded it to Department 6, which combats organized crime, since it contained criminal references and an investigation is now underway.

Hraparak had gotten hold of the letter and published it for its readers.

The letter states that: "Under the leadership of Judicial Department head Misak Martirosyan and under the top level sponsorship of Aram Mkrtumyan, the system is headed to final collapse. What is occurring in the Judicial Department resembles a structure working via a totalitarian regime that is directly governed by Misak Martirosyan, who was dismissed for bribery

from the Prosecutor's office. During the tenure of Martirosyan, judicial employees called the Department a "Misaknots" (Misak's Place), since he was the only one making decisions there."

The *Hraparak* editor says that when she asked the CES employee what was meant by the ban on spreading information, he answered that "you are not to publish articles."

"I asked if I could do interviews or press conferences. He answered, "probably not." Of course, he was correct since the judge wrote a pretty vague decision," says the *Hraparak* editor and adds, "So there wasn't one literate person in the entire system to tell the judge he was doing something that contradicted the Constitution? It is the Constitution that makes a decision regarding the dissemination of information and not the respected judge."

Armine Ohanyan also asked the CES employee what were the risks if she didn't abide by the decision.

He answered that the CES laws had been changed and were much stricter in terms of non-compliance and criminal charges, with up to two year's imprisonment, awaited those who didn't comply.

"Can you imagine it? If I publish anything on the subject they could criminally charge me and jail me," says Ohanyan.

According to Armine Ohanyan, the lawsuit was sent to the courts on August 31. The court accepted the suit and a case was launched, immediately followed by a decision to freeze assets.

The plaintiff did not wait for the judge's decision to reach the CES through official channels. They immediately petitioned the court, obtained the decision and took it to the CES.

"The postal service hasn't yet delivered the lawsuit papers but the CES has already initiated execution of the court decision," says the editor.

The editor says they will carry out the decision, since if they don't, they would either be forced to leave the country or work in anarchy.

"OK, I won't talk about this dispute. I will not publish anything about the Judicial Department or its head. But they will not ban me from speaking about the judge's illegal decision or publishing stuff about the judicial violations. In the end, they have prohibited me, but have they banned all the media outlets? They will publish, right? They shut my mouth, but what about the other papers. The judge should have passed a decision, right from the start, banning all the media from publishing information in general. It would have been the only way," says Ohanyan.

Hetq wanted to find out from Judge Karen Petrosyan, who made the decision, why the CES launched the process before *Hraparak* was sent his decision and why the paper, the defendant in the case, hadn't even received the lawsuit in order to understand the nature of the dispute.

“All that’s required is a mastery of Article 95 of the civil court procedure. I will not answer any other question. I provide an explanation in my verdicts. Other than this, I cannot say more,” Judge Petrosyan said and hung up the phone.

The article referred to by the judge has nothing to do with the question we raised. The article in question defines the timeframe in which a defendant must reply to a lawsuit and the procedure to be followed. Given that the defendant never received the lawsuit in the first place, it’s pointless to even speak about replying to it.

Decisions of the European Court say something different

In the case of *Observer and Guardian v the United Kingdom*, the European Court of Human Rights found that “the dangers inherent in prior restraints are such that they call for the most careful scrutiny on the part of the Court. This is especially so as far as the press is concerned, for news is a perishable commodity and to delay its publication, even for a short period, may well deprive it of all its value and interest”.

In another case before the ECtHR - *The Sunday Times v the United Kingdom* (1979, Application No. 6538/74) – the Court held that the CoE Member States enjoy a margin of appreciation to determine if restrictions on freedom of expression are necessary. This margin of appreciation is different depending on the “aim pursued”: as to issues concerning the maintenance of the authority of the judiciary, this margin of appreciation is narrower than the margin of appreciation which has to be allowed to them in relation to issues concerning the protection of morals.

Apart from this the ECtHR stated that “The phrase »authority of the judiciary” includes, in particular, the notion that the courts are, and are accepted by the public at large as being, the proper forum for the ascertainment of legal rights and obligations and the settlement of disputes relative thereto; further, that the public at large have respect for and confidence in the courts” capacity to fulfill that function”.

The ECtHR considered that the restraint in the above case was based on the following grounds:

- while prejudging the issue of negligence, the article would lead to contempt of the processes of law or would be an interference with the administration of justice;
- the article was such as to spark a wide-scale discussion on the company in the context of the particular circumstances of the case and objections to the discussion would be that it would obstruct the right of the plaintiffs to rely on the court;
- there would be huge pressure on the company as a result of the article leading to a biased opinion on the matters examined during the trial

while the law on contempt intends to prevent any interference with the right of access to justice;

- any biased opinion by the press would spark reaction of parties which would mean 'justice by newspapers,' which is incompatible with the proper administration of justice;
- courts are under a duty to protect the parties from biased opinions which includes protection from pre-trial publicity.

Agreement to Reconcile

This case caused an uproar in the media community, particularly the part regarding steps taken by the court to insure the protection of the case, by which the newspaper was prohibited from publishing anything about the nature of the case until the verdict went into effect legally.

Before the actual trial got underway, *Hraparak* agreed to reconciliation on the proposal made by Misak Martirosyan. As a result of negotiations, the following joint text was published in the newspaper:

Misak Martirosyan and the *Hraparak* newspaper, in the person of Director Armine Ohanyan, in an attempt to terminate the case in a conciliatory manner and following Article 33 of the RA Judicial Procedure Code have signed the following agreement of reconciliation.

1. Defendant "*Hraparak Daily Ltd*", in articles on August 11, 2011 ("Justice Department-Misaknots") and August 12, 2011 ("Justice Department-Misaknots 2"), published a letter addressed to the RA Minister of Justice and the RA Prosecutor General. All statements in the articles, qualifications and evaluations were taken from the letter noted, which, prior to the printing of the letter was registered at the RA Ministry of Justice and the RA Prosecutor General. It was became an object of examination of the RA Police Department's 6th Department. As a result of a *Hraparak* investigation, it turns out that the evidentiary features noted in the letter do not correspond to reality

Hraparak is sorry that it manifested haste and that it resulted certain expressions were used in said letter that were published in the paper and do not correspond to reality. They slandered the honor and prestige of Misak Martirosyan, Director of the RA Judicial Department.

2. The plaintiff is dropping the monetary and other demands against the defendant in civil suit 1933/02/11.
3. The sides are presenting this letter of reconciliation to the court, with the motion that it verifies it and cancels the case.

After the trail ended, chief editor Armine Ohanyan wrote an editorial stating: "This judicial debate can be deemed finished. However, we are continuing to be "judged" with Robert Kocharyan, Margarita Khachatryan and Paruyr Hayrikyan. The pre-election campaign lies before us and I believe that many will not be able to resist the temptation to sue us."

Former Principal and Son Sue *168 Zham*; Demand 4 Million in Compensation

On November 15, 2011, Judge Melkumyan of the Kentron and Nork-Marash District Court suspended the examination of a slander suit brought by Sousanna Nazaryan, former Principal of Etchmiadzin Senior School #2.

Nazaryan and her underage son Tigran Terteryan had filed slander charges against the *168 Zham* newspaper and its reporter Marine Martirosyan.

The plaintiffs wanted the court to require the paper to issue a retraction of information insinuating that she was a troublemaker in the school and a principal that used sexual expletives and insults at the pupils. They each demanded 2 million AMD from the defendants as compensation.

Nazaryan's son Tigran, a pupil at the same school, also demanded that the paper and the reporter retract information that he had set fire to the school's records archive.

The conflict began when Albert Harutyunyan, another pupil at the school, told reporters that the principal was cursing and verbally abusing pupils.

After a wave of complaints from parents and news coverage, RA Education Minister Armen Ashotyan conducted an internal investigation at the school.

The investigation uncovered a number of financial violations and after two warnings Sousanna Nazaryan was dismissed.

Court hearings of the two separate suits began on September 26 at the Kentron and Nork-Marash District Court.

When the judge asked what the plaintiffs had found slanderous, their attorney G. Gevorgyan responded that it was the part describing them as trouble-makers and a principal that cursed at the pupils.

Attorney for the defense A. Hakobyan argued against the lawsuit, noting that the reporter had noted the sources of the information and is ready to call them in to testify as witnesses. The attorney also entered into evidence a recording of the statements by the witnesses referred to in the article.

Marine Martirosyan, who penned the article, stated that prior to its publication she went to the school and spoke with a number of students.

Martirosyan added that one week after the article's publication a criminal case on the same charges was initiated and that according to Decision 124-A1, taken by RA Education Minister Armen Ashotyan on April 30, 2011, Nazaryan was fired as principal.

Nazaryan's attorney motioned that the trial be postponed so that he could examine the recordings and other evidence submitted by the defense.

The court agreed and scheduled the next session for November 15.

Civil suit postponed till preliminary findings in criminal case revealed

At the November 15 hearing, *168 Zham* attorney A. Hakobyan motioned the court to suspend the hearing until the close of the criminal case that was ongoing based on the publications of the same paper and reporter.

Hakobyan submitted another motion to suspend the case that dealt with a petition by the RA Human Rights Ombudsman to examine the constitutionality of Article 1087.1 (insult and defamation) of the Civil Code.

Judge Melkumyan sustained the first motion and postponed the trial until the completion of the preliminary examination of the criminal case.

The judge scheduled the next trial session for November 30.

For this reason, the court did not make a decision on the second suspension motion.

At the December 8 trial session, the court heard the recording of reporter Marineh Martirosyan in which Etchmiadzin resident Suren Yeghiazaryan tells reporter Sousanna Nazaryan how his son set fire to the school's records archive. The defense made a motion for S. Yeghiazaryan and three others to be subpoenaed to testify as witnesses. The court, however, only felt it was sufficient to hear one witness. This will take place at the next trial session scheduled on January 24, 2012.

Hraparak Back in Court as a Defendant

On September 23, 2011, the newspaper *Hraparak* received a court notice naming it a defendant in the trial pitting Paruyr Hayrikyan against 2 members of the Communist Party of Armenia.

In the June pages of the paper, a debate had started involving the communists Gegham Galstyan and Norik Petrosyan and, on the other side, Paruyr Hayrikyan.

What had roused the communists' ire was a comment made by Hayrikyan, leader of the National Self-Determination Union, regarding Stepan Shahu-myan during the June 12 "Armenian Question" broadcast.

The communists responded with an article entitled "Tiny, just like a stone thrown to Ararat".

Hayrikyan, in turn, responded with the "Cursing is a confession of weakness" article. The communists answered with "The fox guarding the chicken coop..."

This public debate continued with Hayrikyan's "To sue or not to sue; that is the question" article.

The communists sent another article in response but the paper refused to publish it, arguing that the debate had been exhausted and that the paper had afforded the two sides an equal opportunity to express themselves.

Nevertheless, Hayrikyan decided to take “those who slandered and defamed him”, including the newspaper, to court.

In his legal suit, the plaintiff wanted the court to force *Hraparak* to publish a retraction of the passages that he found offensive. Hayrikyan also wanted the paper to publish the conclusion of the court’s verdict.

Surprisingly, as reported by *Hraparak*, Hayrikyan only found out that the judicial process had started when he got a phone call from someone at the newspaper’s editorial board. Hayrikyan was shocked to hear that *Hraparak* had also been named a defendant in the case.

“I thought that the case had died. At the time, I gave a power of attorney memo to the Lev Group attorney and he was supposed to follow up on the case. It turns out that this representative of mine went ahead and launched the case,” Hayrikyan told *Hraparak*, adding, “I have no issue with the paper. If, God forbid, anything happens to you rest assured that I’ll show up in court and testify that I have nothing against you. I guess this is how attorneys operate.”

Hayrikyan drops charges against paper

On October 28, the Kentron and Nork-Marash District Court heard the opening statements in the Paruyr Hayrikyan versus communists Gegham Galstyan and Norik Petrosyan, and the *Hraparak* daily newspaper.

Plaintiff attorney Levon Baghdasaryan stated that his client was seeking 3 million AMD from Gegham Galstyan and Norik Petrosyan jointly.

No financial demand regarding *Hraparak* was made.

The hearing was postponed, however, since the defense needed time to review the new legal suit and draft a response.

The next hearing was set for November 14. It too was postponed until the RA Constitutional Court issued its findings regarding the constitutionality of RA Civil Code Article 1087.1.

The representative of defendant *Hraparak* daily was not present at the December 6 trial session. The defendant had not received a notice sent by mail in time and thus the session was to have been postponed.

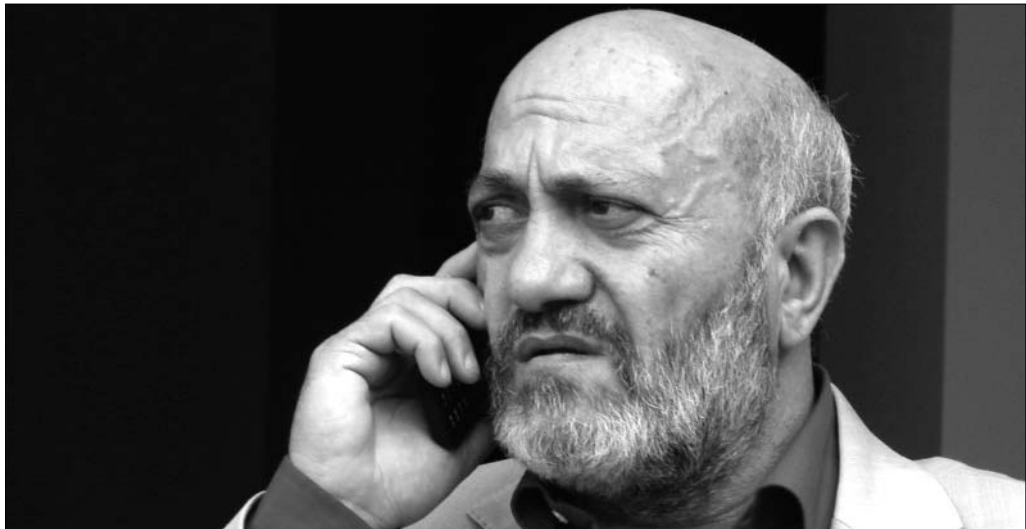
However, plaintiff attorney Levon Baghdasaryan said his client was rescinding his slander suit against 3rd party defendant *Hraparak* newspaper and motioned the court to do so. The defendants did not oppose the motion and the court sustained it.

Hraparak never received a notice mailed out regarding the trial session scheduled for December 6. Thus, Judge Aleksey Sukoyan should have issued a postponement. However, Hayrikyan’s lawyer Levon Baghdasaryan motioned the court that it wished to rescind its suit against 3rd party defendant *Hraparak*.

The sides did not oppose the motion and the court sustained it.

Gallery Director Sues Chorrord Inknishkhanutyun Daily

Maximum compensation again
demanded

The April 9, 2011 *Chorrord Inknishkhanutyun (CI)* newspaper article “Get to know Paravon” wrote about the news that Faraon Mirzoyan, Director of the National Picture Gallery of Armenia, was annoyed that he wasn’t properly honored at the celebration marking the 65th anniversary of the Yerevan Academy of Fine Arts.

The paper wrote, “He was insulted that he was only awarded a letter of thanks” and that “By uttering the words “they don’t give a Distinguished Artist a letter of commendation” at the ceremony Mirzoyan was publicly refusing to accept the unbecoming award from the hands of RA Education Minister Armen Ashotyan.”

In the article, *CI* delved further into the activities of the gallery director Mirzoyan, culling information from other publications.

CI mentioned a *Hetq* article of November 8, 2010 in which artist Sergey Gasparyan charges Mirzoyan with selling 410 items given to the gallery for safe-keeping. *Hetq* had given Mirzoyan the opportunity to present his side of the story.

Republishing the charges made by Gasparyan regarding the sale of the art items, *CI* satirically concluded that, “...Perhaps the Minister for Education and Science

had decided to award Paravon a letter of thanks for his contribution and reputation in the matter of acquiring and selling the creations of the elderly glassmaker Sergey Gasparyan.”

A short time later, Mirzoyan’s attorneys Simon Babayan and Arsen Haroutyunyan filed a legal suit naming “Koghmnaki Andzants M” (“Trespassers W.” - the publisher of *C/*) and Sergey Gasparyan as defendants.

The plaintiff wanted the court to obligate the defendants to retract the slanderous information and jointly seize 2 million AMD in compensatory damages for defamation, 1 million for slander, 300,000 for legal fees, and 60,000 for incurred court fees.

The plaintiff found the following passages in the article slanderous and defamatory:

It’s enough to remember the story of the seizure and sale of 800 works of HayApaki Ltd (ArmenianGlass) glassworker Sergey Gasparyan.

- Perhaps the Minister for Education and Science decided to award Paravon a letter of thanks for his contribution and reputation in the matter of acquiring and selling the creations of the elderly glassmaker Sergey Gasparyan.
- One has to confess that even for the Armenian public, which has seen everything, the fact of one artist stealing from another day and night without punishment is unprecedented and Paravon had every right to expect an awards fit for a pharaoh. (This is a play on words since Paravon means pharaoh in Armenian)
- Gasparyan reached out to all possible tribunals, charging Paravon with intentionally postponing an exhibition of his works, seizing half of them, and selling them to A. Kocharyan, owner of Glass World Company.
- In one of his open letters, Gasparyan wrote that ‘Mirzoyan has dismembered, pilfered the museum...I will paint his portrait and write on it – the world’s biggest scoundrel.

In its response to the legal suit, *C/* noted that Mirzoyan’s outlook and demand principally contradict a number of international and state legal acts and the positions enumerated in verdicts handed down by the European Court of Human Rights.

The defendant argued that:

“In the article there’s a reference to *Hetq* Online and a number of Sergey Gasparyan interviews appearing in the news site. Moreover, there are quotes taken from these interviews. After the publication of these articles in *Hetq*, it would appear that the plaintiff didn’t deem them slanderous or defamatory since he never demanded that they be retracted. Thus, the defendant had ever the right to consider the information factual and legally use it in the article, crediting the source of the information and adding observations that do not need to be proved.”

Noting that the legal suit was completely baseless, the defendant motioned for the court to reject it in full.

The first court session took place on October 14 at the Yerevan Kentron and Nork-Marash District Court.

Simon Babayan, Mirzoyan’s attorney, informed the court that he was ready to leave on a business trip and requested an adjournment.

The court considered the motion and suspended the case indefinitely.

Aghajanyan v. Zhoghovurd: Letter Writer Denies Writing It?

The preliminary court session to examine the Gurgen Aghajanyan v. *Zhoghovurd* legal suit got underway on October 24, 2011 at the Kentron and Nork-Marash District Court.

Gurgen Aghajanyan is demanding a public retraction of material deemed defamatory and compensation for damages incurred.

What angered Aghajanyan is the newspaper's coverage of Karine Kirakosyan, former head of the RA State Property Department, and Ashot Markosyan, deputy head of the same department. The plaintiff is demanding 804,000 in compensation.

In its article the paper had quoted passage from a letter it received in Gurgen Aghajanyan's name. In the letter, he had levelled charges against Kirakosyan and Markosyan.

Later on, Aghajanyan visited the newspaper claiming that he never wrote the letter in question. The editorial staff showed Aghajanyan the letter sent through HayPost (the return address was the Department of State Property). Aghajanyan made a copy of the letter and envelope and left the office.

The following day Aghajanyan returned to the newspaper office with a copy of a retraction. The paper never published it given that *Zhoghovurd* didn't regard it as a retraction but rather a text full of praise for Ashot Markosyan, who by the way, accompanied Aghajanyan to the office. The text had nothing to do with the article.

Zhoghovurd says that the following passages had irritated Aghajanyan:

"Karine obtained her apartment on Abovyan Street as a bribe", "During seven years heading the department, she, along with her bribe taking deputy Ashot Markosyan, managed to win a large amount of state property", "To make her position more secure at the department and with the aim of seizing a large amount of state property, Kirakosyan appointed Martin Kalshtyan, her uncle's son and also a master of fraud, as head of the auction unit..."

Of note is the fact that in the same article *Zhoghovurd* also presented the views of Karine Kirakosyan and Arman Sahakyan, the current department head.

The trial has been postponed until December 8, since 3rd party litigants Karine Kirakosyan and Ashot Markosyan were never informed as to the case.

Gegharkunik Marzpet Sues Newspaper for Spreading Falsehoods

Gegharkunik Regional Governor Nver Poghosyan has sued the *Zhoghovurd* newspaper for slander.

The paper ran a piece on October 7, 2011 claiming that Poghosyan pocketed a \$3,000 bribe in return for proclaiming a certain individual as the winner in a local competition to fill the post of history teacher in the village of Tutujur.

The paper says the allegation was made by Anna Torosyan, another candidate for the post.

An official statement from the Gegharkunik Regional Authority (Marzpetaran) says that it has no knowledge of such a competition other than the fact that the principal of the Tutujur High School had previously announced a teaching vacancy in an August 22, 2011 statement. The Regional Authority says that after this, the school's principal presented no other information.

In turn, *Zhoghovurd* expressed amazement that Regional Governor Poghosyan never denied the claim of bribery.

Zhoghovurd received an email from the Gegharkunik Regional Authority's Public Affairs Division stating that the article entitled 'Prosperous Armenia Party (PAP) Regional Governor Takes a \$3,000 bribe' is complete slander and a lie. First, let us point out that the *Zhoghovurd* article doesn't have such a headline. It is a mystery why the Regional Governor stresses his membership in the PAP. We must state that *Zhoghovurd* published the words of Anna Torosyan, a resident of Tutujur who entered the competition for the school teacher vacancy, where it's noted that before the announced competition, her fellow competitor handed a \$3,000 bribe to the driver of Regional Governor Never Poghosyan in order to win. It is odd that PAP Never Poghosyan doesn't deny the bribe in his statement sent to the newspaper. Instead, he attempted to note, by quoting various laws, that he hadn't been informed nor participated in the school competition. In a telephone conversation with *Zhoghovurd* reporter Sona Grigoryan, Poghosyan said

the bribery charge was a lie and hung up. In this case, it remains unclear what the Regional Governor finds slanderous if he doesn't specifically deny the fact in his official statement. Thus, *Zhoghovurd* declares that in the questionable article "The Regional Governor takes a bribe", the views of the two sides were included; the regional governor's and Anna Torosyan's, the one making the charge," the newspaper wrote.

"I told the *Zhoghovurd* reporter that if she was concerned about the competition, I could guarantee her participation in the competition that is open to other reporters and NGO's. But the reporter immediately began to blackmail me about the bribe and I told her that I wouldn't answer the question since it was a falsehood. That's how our conversation ended. The next day the paper wrote that the regional governor had taken a \$3,000 bribe," Poghosyan told *Hetq*.

When asked why he was suing the newspaper for publishing the words of Anna Torosyan regarding the bribe, Poghosyan said that it was the paper's duty to find out who had said such a thing to Anna Torosyan and to hear that person out as well.

"They should have tracked down the original source before publishing. But they didn't and published falsehoods. Who knows, perhaps the person said it in a burst of anger. The court will find out. If you can find a person to declare that I knew anything about the competition, I'll accept the charges. Such proof doesn't exist. That's why I'll see this case through till the end so that those responsible will apologize for their actions," Poghosyan said.

Third Legal Suit against Zhoghovurd Newspaper

On October 17, 2011, the newspaper *Zhoghovurd* revealed that it received three court notices during the month of October.

On October 12, Judge Ruben Apinyan, at Yerevan's Kentron and Nork-Marsh District Court, accepted a slander suit filed by Benik Harutyunyan, Director of the Physical Health Defense Center, against the newspaper.

Harutyunyan is demanding 2.2 million AMD in compensatory damages and an additional 244,000 for incurred legal fees and court costs from the paper.

"We should note that the suit launched by Harutyunyan, who hails from Karabakh and is a close friend of Serzh Sargsyan, refers to the September 9 article published in *Zhoghovurd* entitled "The adventures of the PhD Professor in the gold mines". In the article we mentioned the charges made by USA citizen Nuneh Serobyan that Benik Harutyunyan, with whom she owned a business, isn't returning her investment of \$218,000. We also presented in detail the denials of Benik Harutyunyan and his attorney Mher Simonyan, as well as their counter charges and all the evidence they provided," reads the statement issued by the newspaper.

All three suits demand a total payment of 5,244,000 AMD.

Where Does Benik Harutyunyan Live? Suit against Paper Postponed

On November 15, The Yerevan Kentron and Nork-Marash District Court heard the slander suit brought by Benik Harutyunyan against the newspaper *Zoghovurd*.

But the trial didn't last for long given that the plaintiff had never received notification that the suit had been accepted.

It seems that the notice was sent to an address in Hrazdan, as noted in suit filing papers. Harutyunyan actually resides in Yerevan.

The court notice was returned with a note attached to that effect.

Judge Apinyan rescheduled the trial.

At December 16 hearing the court sustained a motion by the defendant to postpone the trial until it could get its hands on some original documents pertaining to the case.

The defendant has requested that the U.S. Embassy and Nune Serobyan provide the original court verdict used by the Zhoghovurd reporter as the basis for the allegedly slanderous article.

The court scheduled the next session for January 31, 2012.

Lernapat Mayor Claims “Double Bed” Reference is Slander

Residents of Lernapat, a village in Armenia’s Lori Marz, had publicly criticized the work performance of their mayor in the press and other news outlets.

In response, Lernapat Mayor Vano Yeghiazaryan started to sue those residents for slander.

The latest resident to be hauled to court by the mayor is Kamsar Tamaryan. The newspaper *Zhamanak* was named a 3rd party in the case.

In a *Zhamanak* article entitled “Let’s remove this Turk from our midst”, Tamaryan was quoted as saying: “Our village is being destroyed. People are dying from hunger...He’s wiped it out. No one can work because he demands 5,000 bribes. People are fearful that if Vano becomes mayor again their benefits will be cut. There’s a villager named Artyom who’s expecting a second child. But his wife isn’t right in the head. They got cheated on in the mayor’s office. Vano’s two sisters made Mher Malkhasyan write that the man works. But he doesn’t. They live in a tomik. His mother is an invalid in bad shape. They don’t give her any benefits. MP Arkady Hambarzoumyan gifted a bus to the village. Yeghiazaryan sold it and we brought it back. There’s a double bed in the mayor’s office. What’s it for? How come Vano’s father got 630,000 AMD in assistance and his sister’s son got 1.1 million when there are hungry people in the village who got nothing? Our village is famous. It’s the only village that the Turks never entered. Today, a Turk has been born here. Please, remove the Turk from our midst.”

Labelling the above insult and defamation, Mayor Yeghiazaryan is demanding an apology and retraction from Kamsar Tamaryan to be published in the same paper and 3 million AMD in compensation (1 million for insult and 2 million for defamation).

The mayor has twice filed a suit with the same demands. They were both rejected. It was accepted on the third try in the docket of Judge Varduhie Hovnanyan. (The mayor and the judge teach classes together at the Vanadzor Pedagogical Institute)

Hovnanyan partially found in favour of Yeghiazaryan. Defendant Tamaryan was ordered to publish an apology and reaction in the same newspaper and the court seized 400,000 AMD in compensation for the mayor (300,000 for insult and 100,000, defamation) and 16,000 for legal fees.

In her verdict, the judge argues that Kamsar Tamaryan was one of the well off (secure) residents of the village.

Judge Hovnanyan found Tamaryan’s following expressions as defamatory: “They got cheated on in the mayor’s office...”, “He’s wiped it out”, “No one can work because he demands 5,000 bribes”, and others.

Lernapat resident Saribek Horomsimyan backed up these words of Tamaryan, testifying that Mayor Yeghiazaryan had suggested that he pay him 7,500 AMD (a one month benefit payment) so that the villager would get monthly benefits in the future.

Horomsimyan related this information to the investigator. Later on, relatives of the mayor came to his house and offered him 50,000 to withdraw the complaint. The villager refused.

Regarding the passage, “They got cheated on in the mayor’s office. Vano’s two sisters made Mher Malkhasyan write that the man works”, Tamaryan claims that he was told by Artyom Markosyan.

In court, Artyom Markosyan verified this claim by Tamaryan. Artyom’s wife Hripsime Harutyunyan testifies in court that the mayor urged her to write that her husband was working as a shepherd for Kamsar Tamaryan.

Judge Hovnanyan argued that even though Tamaryan repeated the information supplied by Markosyan, the above passage was slanderous since there was no reference to the source.

It is interesting to note that in his legal suit Yeghiazaryan does not mention the passage “How come Vano’s father got 630,000 AMD in assistance and his sister’s son got 1.1 million...” Neither does he deem it insulting or defamatory.

Kamsar Tamaryan is disappointed with the verdict and plans to appeal. “I didn’t see any justice from Judge Hovnanyan since our courts represent justice for them. She’s a colleague of Yeghiazaryan. They get their orders from above. He’s been sued by seven people for swindling up to 13 million AMD* The investigator from Yerevan comes and sits down to interrogate people but Vano is connected. He’s the godfather of Armen Gareginich’s* brother’s child. They won’t do anything against Vano.”

Mayor Yeghiazaryan sued another resident, Gevorg Melkonyan, for expressions credited to him in the same article. Again, *Zhamanak* was named a 3rd party in the case.

Regarding Mayor Yeghiazaryan’s work record, Melkonyan declared that, “He built his own hydro-electric plant powered by drinking water. He’s running an illegal mine here, some 35 or 25 hectares big. They had no right to operate the mine, it was closed down. He made an illegal deal with the former director, someone called Samvel Harutyunyan. There was a big pay-off and then explosions. It’s right next to the school. When we asked him about the mine, he’d rudely answer that it wasn’t our business. The place was given to Harutyunyan as pastureland. We want to know who will be grazing there, Samvel, the mayor, a council member? Harutyunyan isn’t a farmer and has no animals...”

**(A criminal case is underway in which Vano Yeghiazaryan is charged with abusive of power and state fraud. Armen Gareginich heads the Anti-Organized Crime Department at the RA Prosecutor General’s Office)*

Lori Regional Court Judge Varduhie Hovnanyan found the last passage to be defamatory since it's unacceptable to use the word "graze" regarding a human.

Mayor Yeghiazaryan is seeking 1 million AMD for defamation and 2 million for slander from the village resident, as well as compensation for legal fees.

In her verdict, Judge Hovnanyan decided that a mere 8,000 AMD be seized from Melkonyan to compensate the plaintiff for court fees he'd already paid. The judge also obligated Melkonyan to publish an apology to the mayor and issue a retraction in the newspaper *Zhamanak*.

On October 19, 2011, the RA Court of Appeals heard the case brought by Lernapat resident Gevorg Melkonyan against Vano Yeghiazaryan.

Neither side was present at the hearing. It continued nevertheless.

The court rejected the appeal.

Lernapat Mayor Sues *Hetq* Reporter for Slander

In yet another case of an official going after the press, Vano Yeghiazaryan, Mayor of Lernapat in Lori Marz, sued *Hetq* reporter Adrineh Torosyan for slander.

It would appear that Yeghiazaryan has also succumbed to the temptation offered by Article 1087.1 of the RA Civil Code to make monetary compensation demands of the news media on allegations of insult and defamation.

Mayor Yeghiazaryan is demanding that *Hetq* issue a public retraction of the "insulting and defamatory" information, publish an apology and 1 million AMD in compensation, including legal fees.

Mayor Yeghiazaryan is suing over an August 2011 *Hetq* article ("The word 'to graze' directed at the mayor cost 1 million") by Adrineh Torosyan covering a judicial dispute between the mayor and local resident Gevorg Melkonyan.

The dispute resulted from an article in the newspaper *Zhamanak* entitled "Remove This Turk from Our Midst" in which a number of Lernapat residents, including Gevorg Melkonyan, expressed their displeasure regarding the mayor's work performance. Residents also called the mayor a few choice names.

Mayor Yeghiazaryan sued Lernapat village residents Kamsar Tamaryan and Gevorg Melkonyan arguing that the expressions used were slanderous and the published information, defamatory.

The mayor demanded an apology, a retraction, and 3 million AMD in compensation from Tamaryan.

Judge Varduhie Hovnanyan at the Lori Regional Court (Vanadzor), who was to hear the suit brought by Vano Yeghiazaryan against the reporter,

partially found in favor of the mayor and obligated Tamaryan to publish an apology in the same news outlet and retract the slanderous information. The court also seized 400,000 AMD for Yeghiazaryan (300,000 for insult, 100,000 for slander).

The Lernapat mayor filed suits against Gevorg Melkonyan with the same demands (apology, retraction, 3 million AMD) on two occasions at the Vanadzor Court. They were returned both times. The second time, Mayor Yeghiazaryan's insult and defamation suit included no monetary demand for compensation and only demanded the seizing of legal fees.

In her article Adrineh Torosyan had written, "Mayor Yeghiazaryan had demanded 1 million AMD for insult and 2 million for slander from a resident of his village, as well as legal fees. Judge Hovnanyan sustained the financial demand in small part."

Mayor Yeghiazaryan found this sentence and the article's headline as slanderous and deemed it defamation, noting that he never made any property demands of Melkonyan.

In fact, in her article the reporter never specified that a property demand had been made in the two rejected suits and that it had been dropped in the suit accepted for processing. This inaccuracy could have been corrected by the Lernapat mayor, by sending a retraction or a response to the editorial office according to Article 8 of the Mass Media Law – Right to Refutation and Response.

The above mentioned civil case was scheduled for a preliminary hearing on November 14 at the Vanadzor Court, Judge Varduhie Hovnanyan presiding.

On the judge's order, the two sides provided proof of identity. It turned out that the Torosian's passport had expired. The judge, considering that it was impossible to verify the identity of the defendant, declared him absent and decided to continue the trial without his participation.

During the session, it was recorded that there was no representative from *Hetq*, the third litigant in the case. The judge asked the plaintiff if he was agreeable to continue without all the sides present and Yeghiazaryan said he was. The mayor presented his suit and argued that all his demands should be met.

The judge, taking into account that the defendant A. Torosyan had appeared in court and presented identity papers, which he was only informed were invalid in court, decided to postpone the preliminary hearing till January 13, 2012.

“You didn’t know and neither did I. How do you expect this pathetic *Ishkhanutyun* to know?” asked Judge Apinyan.

From left: Artavazd Petrosyan, Shogher Matevosyan, Gohar Veziryan, Yura Yeghiazaryan

“What do you want from *Inknaishkhanutyun*?” With this question Judge Ruben Apinyan opened the trial pitting Armavia Airlines against the daily newspaper *Chorrord Inknishkhanutyun* (*CI*) at the Kentron and Nork-Marash District Court.

Artavazd Petrosyan, attorney for the plaintiff Armavia, answered that the paper had besmirched the business reputation of Armavia.

Armavia, owned by Mika Baghdasaryan, demanded that *CI* retract information appearing in the paper’s September 15, 2011 edition and pay 2 million in compensation.

CI had reprinted copy from the epress.am website claiming that General Turi Dominik, Commander of the Moldova Army, had declared that Armenian airlines were transporting weapons to Libya. The press secretary of Armenia’s Civil Aviation Agency told an epress.am reporter that Armavia could comment on the matter given that it was a monopoly. In its article, epress.am also made reference to Russian and foreign news outlets. Nana

Avetisyan, Armavia's press secretary, never answered epress.am's telephone call. *CI* reprinted the story as it appeared.

Judge Apinyan asked, "What reputation has been besmirched. Has the number of Armavia passengers gone down after the news was published?"

Armavia attorney Petrosyan responded that harm was done to the long-term reputation of the airline.

"Aren't you ashamed? Why did you defame the company?" Judge Apinyan joked to the defendant.

"We believe that we did not besmirch the business reputation of Armavia since we merely reprinted the news from that other site," responded *CI* attorney Yura Yeghiazaryan.

The judge then quoted from the plaintiff's arguments that the paper did not reprint the news fairly and that *CI* added the word "Armavia" to the headline.

"The question mark doesn't clearly appear. Put a big question mark so it shows," continued the judge in the same tone. "It's a serious company and you are playing with its business reputation."

Attorney Petrosyan noted that the epress.am news item talks about Armenian airline companies and that there are fifteen other airlines operating in Armenia other than Armavia. The surprised judge started to read of their names and said that he had never used them or heard of them.

Attorney Petrosyan also confessed that he too wasn't aware that so many airlines were in Armenia.

"You didn't know and neither did I. So how do you expect this poor and pathetic *Ishkhanutyun* to know?" added the judge.

As to the argument of Armavia's attorney that the newspaper should have checked its facts, Judge Apinyan said they attempted to do so but that Nana Avetosova never answered her phone and that this behaviour was "disrespectful".

The plaintiff's attorney pointed out that not only did the paper stress the name "Armavia" but also published a photo, whereas in epress.am website neither was the name of the company stressed in the headline but that there was no photo of an Armavia airplane.

This is how the November 1 court session ended. The court didn't respond to the newspaper's motion to suspend the case and set November 28 as the next session.

Yura Yeghiazaryan told *Hetq* that he wanted to make a motion to suspend the case until the Constitutional Court issued its finding as to the constitutionality of Article 1087.1. It is expected that the Court will do so before November 28.

“Will 2 million AMD salvage Armavia’s business reputation?”

On November 28, the newspaper’s attorney Yura Yeghiazaryan told the court that *CI* had reprinted Armavia’s retraction on September 17. The attorney said his client had committed no infractions and merely reprinted the epress.am material faithfully.

Furthermore, *CI* had reprinted the retraction that appeared in the news site and thus, they believe there is no need to publish another retraction as the plaintiff demands.

CI publisher Shogher Matevosyan added that the retraction was printed even before Armavia had filed its law suit and that the court only added the suit to its docket on September 22.

Armavia attorney Artavazd Petrosyan referred to Article 7, Part 3 of the RA “Law on the Media” stating that a retraction must be published under the heading of “Retraction” and must be similar in size and form to the original article. He noted there was no such heading and that the text couldn’t be considered a retraction. The attorney argued that it also isn’t clear if the newspaper itself published the retraction or someone else. “It’s just another reprint of epress.am material,” said the attorney.

CI reporter Gohar Veziryan added that in the paper’s September 17 edition, in another piece entitled “A fight broke out in the Baghdasarov house”, they again touched on this case.

They noted that the company denied the report of supplying arms. In the same piece, *CI* noted that they hadn’t received any demand to retract any specific information.

Moreover, in its article, *CI* named all the other Russian websites that had also written about the arms transportation issue

When the judge suggested that the sides reconcile, Armavia’s attorney said that they had suggested such a scenario on two occasions – the first was rejected and that they were still waiting for an answer on the second. The company had suggested that a retraction be published.

CI Editor Matevosyan argued that it wasn’t correct to publish yet another retraction. “One retraction has been published. The paper has twice stressed that the information has been denied. *CI* will be forced to publish a retraction with a post script, explaining the appearance of yet another retraction,” Matevosyan said.

Presiding Judge Ruben Apinyan tried to get the plaintiff to explain why they were demanding 2 million AMD in compensation and not 200,000 or 500,000 AMD.

“Will 2 million salvage the plaintiff’s business reputation?” he asked Armavia’s attorney.

The attorney said that Armavia deemed this amount appropriate.”The nature of the information was such that it could cause serious damage the reputation of Armavia,” answered the attorney.

“Is 2 million AMD all that serious? Now, if you demanded \$2 million, I’d consider that serious,” the judge rejoined.

Armavia’s attorney argued that the amount was the maximum allowed by Armenian law and that the arms smuggling allegations, especially connected to Libya, were quite upsetting.

The Armavia attorney pointed to two modifications made by *CI* when it reprinted the epress.am article:

1. *CI* had changed the epress.am “Was an Armenian airline transporting arms to Libya” to “Was Armavia transporting arms to Libya?”
2. *CI* also published a photo of one of the company’s airplanes

As a result of the above two changes, the impression left by the article is that only Armavia was implicated in the affair and not other airlines registered in Armenia.

The plaintiff’s attorney argued that the paper needed to verify the relevant information before making such changes.

“The Civil Aviation press secretary specifically led us to Armavia. In the Russian text he is quoted as saying that “Armavia enjoys a monopoly”. In this matter, you should go and ask them,” explained *CI* reporter Veziryan.

Shogher Matevosyan asked the plaintiff why they copied the headline of the *CI* article, but left out the question mark, in their legal suit application,

It turns out that it was an oversight on their part. Furthermore, Armavia officials examined all the question marks that appeared elsewhere in the paper and came to the conclusion that the questions mark that appeared in the headline of the article in question was smaller and much less noticeable than the others,

The preliminary phase of the trial came to a close today, November 28, and the next trial date was set for December 14.

That day, Judge Apinyan suggested that the sides reconcile. Armavia attorney A. Petrosyan noted that the company was only presenting a retraction demand and would withdraw any financial compensation claim if reconciliation was reached. Shogher Matevosyan, Chief Editor of *Chorrord Inknashkhanutyun*, argued that the newspaper had twice already published a retraction and that if published a third, the paper would have to add a post script to explain why yet another retraction was being published. Judge Apinyan granted the sides 15 minutes to discuss the matter and, in the end, they agreed to publish the retraction without the post script.

Shogher Matevosyan told *Hetq* that even though she welcomed the reconciliation, she believed that Armavia “got off lightly”.

Attorney Sues *Hraparak* for Reader Comments

On November 7, 2100, the *Hraparak* newspaper received a court order issued by Kentron and Nork-Marash District Court freezing 18 million AMD of the paper's bank accounts.

Attorney Artur Grigoryan had sued the newspaper, arguing that comments left by readers under an August article entitled "Citizens Fall Prey to Unscrupulous Lawyers?" that appeared in *Hraparak's* internet edition had defamed his dignity and honor.

The article dealt with customers dissatisfied with Grigoryan's legal services. Readers left numerous comments under the article and Grigoryan took issue with six, deeming them slanderous and defamatory also expressed dissatisfaction with the lawyer.

Sahak: Due to Artur Grigoryan's procrastination we lost the right to appeal the court's decision regarding our house on Northern Avenue...We ten found out that he was paid to screw up the case. ...He also has a terrible disposition, let the Chamber of Advocates try and fix it.

Garik: That disagreeable ruffian, the so-called lawyer, is nothing but a liar. We initially signed a contract for 150,000 for his services, but he later jacked up the price to 600,000. All he did was to try to get the case resolved by negotiating with the judge. He told us to pay him, that he reached an agreement with the judge. So why should we have paid him all that money?

Iskouhie: I'm just amazed how people can trust somebody like that. His looks alone would make anyone think twice before giving him a case to handle. They make out that they know English to boost their reputations and thus deceive the people. The lawyers and the judges are in cahoots and all the verdicts are based on bribes.

Anahit: I am an attorney and I really am ashamed that he calls himself a lawyer. He is obligated to tell people that the European Court accepts legal suits written in Armenian and that English isn't necessary. Of course, he never informed his clients about this. In addition, he could have easily found out the status of each case. I believe he did, but kept his clients in the dark.

Sergey: Just see if they told him that lying and extortion are inexcusable for a lawyer. This was a case of extortion...swindling money through deception. It's the same with fortune-tellers.

Artak: It's interesting that this lawyer expects to get a fair court hearing. Has he already bribed someone for a just verdict?

Artur Grigoryan appraised each of the six readers' defamatory comments at 3 million AMD, for a total of 18 million.

Hraparak Chief Editor Armineh Ohanyan formally objected to Judge Gagik Khandanyan's ruling to freeze the newspaper's bank deposits as a precautionary measure the very day it was received.

Ohanyan argued that the ruling would restrict the normal operation of the paper and might even stop the presses.

The court responded by modifying its original ruling and only freezing the newspaper's property.

In an interview given to Armenian Liberty radio, Ohanyan described the case as unprecedented since the paper was being sued for the comments left by readers. The chief editor said she believed that attorney Grigoryan was trying to "settle old scores" with the paper.

Ohanyan recounted the case the newspaper had with the Judicial Department.

"Let me draw a parallel. We have a legal debate with the head of the Judicial Department that finally ended in reconciliation. Misak Martirosyan's lawyer in that case was the same Artur Grigoryan."

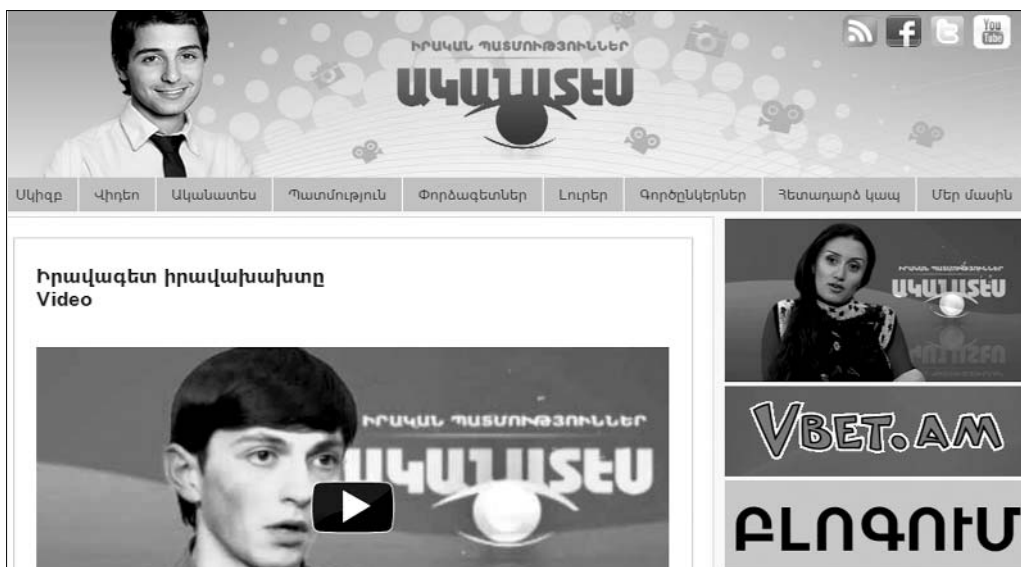
The first trial session in the *Hraparak* case had been set for November 16 but both sides requested a postponement.

The newspaper said it needed time to respond to the legal suit.

The plaintiff said that he needed time to review the decision of the RA Constitutional Court's November 15 ruling on Article 1087.1 of the Civil Code.

Based on the two motions, the court issued a one month adjournment.

“The Lawbreaking Lawyer”: Yerevan State University Sues Public TV’s Banadzev Series

Yerevan State University (YSU) has taken Banadzev Ltd. and Sirekan (Sirak) Yeghiazaryan to court, charging them with slandering and defaming the honor, dignity and business reputation of the University’s Faculty of Law’s Criminal Rights Department.

Associate Professor Ara Gabuzyan, Head of the YSU’s Chair of Criminal Law, is a co-plaintiff in the case, arguing that he too was slandered and defamed.

The case is being heard at the Kentron and Nork-Marash District Court and the plaintiffs are seeking compensatory damages and the publication of a retraction and apology.

The plaintiffs objected to information included in the *Akanates* (Eye Witness) program segment called “The lawbreaking lawyer” that appeared on the series broadcast by Armenian Public TV.

The segment deals with Sirak Yeghiazaryan, an individual who applied for a master’s degree at YSU. His written essay was deemed unsatisfactory, not because of the content but merely taking its size into account.

The program stated that the instructor attempted to deliver the applicant to the police just because he dared to object.

YSU argues that the term “lawbreaker” either slanders or defames anyone’s civil rights, arguing that this is more so the case when applied to an instructor and a candidate of Juridical Sciences (lawyer).

The plaintiff rhetorically ask how can a lawbreaker teach the law and serve as an example of one who defends the legal norms.

In the TV program, Sirak Yeghiazaryan recounts that he took the examination for acceptance at YSU’s Master’s program at the Faculty of Law, but that he failed by getting a score of 5. He was told by experts that his written exam should have gotten a higher score than the 8 points required for acceptance.

Sirak filed a complaint about the exam score and says that Gabuzyan called him to his office. Sirak says that Gabuzyan confessed that they didn’t even read the essay and that it was the volume that mattered most to them.

Sirak says that Gabuzyan then called him a demagogue and searched for his phone to call the police.

The plaintiff labels the above story a pack of lies and that nothing of the kind ever occurred. The plaintiff argues that the defendant’s claims to the contrary are slanderous of the Chair of Criminal Law since they call into question the objectivity and fairness with which instructors grade written essays.

The TV program says that the RA Ministry of Education and Science, despite its public pronouncements of fighting corruption, never followed up on the matter even though it just wasn’t one student pointing the finger at hidden corruption but an entire legal group.

The plaintiffs motioned the court to call in this legal group to testify and substantiate the charge of hidden corruption.

During the program, the TV station’s attorney stated that everyone is entitled to equal rights regardless of whether they come from the capital or another town.

In response, the plaintiffs argued that before any suspicions can be raised it is incumbent on the reporter or news outlet, based on professional standards and ethical norms, to see if the allegations are of merit before broadcasting them.

The plaintiffs argued that the statement by the station’s lawyer was slanderous, since it was baseless and charged the Criminal Law Department with violating the RA Constitution.

The station’s lawyer went on to charge the YSU Criminal Law Department with discriminating between students applying from Yerevan and elsewhere.

“If we say that all should be treated equally before the law, the YSU Criminal Law Department responds by saying that they treat their students in another way than those from the outside.”

The plaintiffs said such a statement was unacceptable and slanderous and that the station's attorney had misrepresented the comments made by the YSU lawyers.

The plaintiffs argued that the entire program sought to slander the YSU's Department of Criminal Law and that the following closing statement made by the program's announcer proves this.

"The story is the mistake made by one instructor or one department, but this doesn't mean that the entire educational system is corrupted. However, someone must be punished so that the bad example does not spread like weeds..."

The plaintiffs argued that the impression is thus created that the YSU is a hotbed of corruption and that *Akanates* is a frontline soldier combating against the illness. They add that the program, by intentionally smearing the plaintiffs, was seeking to grab a larger TV audience and prove that the money it had received from donor organizations to criticize corruption had been well spent.

In conclusion, the plaintiffs argued that the *Akanates* TV program produced by Banadzev Ltd. defamed and slandered the honor, dignity and business reputation of the YSU, the YSU's Department of Criminal Law, and Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor Ara Gabuzyan.

The plaintiffs want the court to:

1. Obligate Sirekan Yeghiazaryan and Banadzev Ltd. to issue a public apology to YSU and Ara Gabuzyan during the *Akanates* program immediately following the court's verdict and to place the apology on YouTube and the station's website.
2. To see that the court's verdict be published prominently in the Banadzev website and the *Akanates* website with the notation that the verdict was being published as part of the decision handed down by the Kentron and Nork-Marash court.

The preliminary trial was scheduled for November 16 but the session was postponed due to the absence of the plaintiffs.

Judge Tadevosyan also said he would have to familiarize himself with the RA Constitutional Court's November 15 decision regarding the constitutionality of Article 1087.1 of the Civil Code.

The December 21 trial session was postponed in order that the defendant gets acquainted with the modified legal suit. The original suit was improperly presented to the defendant.

P.S. Armenian Public TV has not broadcast any *Banadzev* programs, including *Akanates*, since July 2011.

The 15 November Decision of the Constitutional Court:

Time for Non-Conceptualized Concepts

On 15 November 2011 the RA Constitutional Court pronounced its much awaited decision in response to the application of the RA Human Rights Defender dated 13 October 2011 on the verification of the constitutionality of Article 1087.1 of the RA Civil Code. The decision was adopted in as much haste as was the adoption of the notorious May 2010 legislative amendments. Hence, the inadequate level of research into a number of legal concepts.

The Constitutional Court, thus, adopted a 37-page document, which apart from a couple of positive clarifications, contains a number of uncertain definitions and wordings, which, if taken into account, will add to the confusion surrounding the limited understanding of the field in the current judicial practice.

Among the positive clarifications note, in particular, should be taken of:

1. The view according to which the RA courts must accept the principle reflected in the case law of the European Court of Human Rights regarding the wider limits of acceptable criticism of public figures and politicians (DCC-997, p. 25),
2. The fundamental approach according to which the term “person” does not apply to public bodies as legal persons;
3. The introduction of the Armenian term «անվանարկում» as a generic term for defamation;

The predominant part of the decision is, however, nothing but a testimony of insufficient understanding of the key concepts of the field. In particular:

1. There are two models of defamation law – the British and continental. The first employs the term defamation which can have oral (slander) and written (libel) forms. To defame, in other words, to lessen the name or fame may occur through expression of information – facts or factual statements, or ideas – opinions or value judgments. In the first case the defaming individual who acquires the legal status of the defendant in the civil process, may avail himself/herself of either the defence of truth/justification or the defence of public interest, while in the second case, the defence of a fair comment on a matter of public interest. The countries of continental law employ two concepts: defamation – publication of defamatory information or facts or factual statements, and insult – publication of insulting ideas or opinions or value judgments. Due to lack of awareness of the distinction between these two models, the decision of the RA Constitutional Court offers the following definitions invoking the expressions defined by the OSCE in 2005: defamation, libel (a written statement which defames an individual), and insult (a statement or act said or made with a view to insulting a person).
2. The wordings of the Constitutional Court on conditioning these two torts upon the existence of “intent” again lead competent readers to the conclusion on insufficient knowledge. Most probably what the Constitutional Court understands by the word “intent” is the concept of “malice” in the British defamation law, which has two variations: legal malice, which implies that the information or ideas have been published dishonestly or with reckless disregard for truth and actual malice, which implies spite or pecuniary interest. Hence, the concept of legal malice has elements of both intent and recklessness. At any rate, the burden of proving malice rests with the plaintiff. It remains to be seen what the Constitutional Court means by “intent” and how it has reconciled the above approach with the general rule in Article 1087.1, according to which the burden of proving the existence or non-existence of the relevant factual circumstances in such cases rests with the defendant.
3. The Constitutional Court does not deem value judgments as insult since “a value judgment is a conclusion made on the basis of the analysis of factual circumstances.” But why a journalist cannot arrive at a dishonest

value judgment on the basis of the analysis of factual circumstances is a question unanswered by the Constitutional Court perhaps due to the fact that in its decision it makes an extraordinary differentiation between opinions and value judgments where these two are just the same.

4. A number of related important terms are translated wrongly in the decision of the Constitutional Court. For example, the formulation of the most important case of the ECtHR, *Handyside v UK*, 1976 is worded as follows: "Freedom of expression ...is applicable not only to "information and ideas" that are favourably received or regarded as inoffensive but also to those that insult, shock or disturb...". Leaving aside the fact that the Decision contains no reference to this particular judgment, which set for the first time this important principle and the fact that these three words are not even used consistently throughout the text appearing in different combinations, which is also unacceptable for a legal text, it should be noted that the terms used by the European Court of Human Rights are "offend, shock or disturb," - not "insult" but "offend", the difference being in the extremity or degree of damage.

Included among the wrongly translated terms is also that of "public interest." This latter cannot be worded as "something the public is interested in" but only as "something in public interest." This conclusion is reinforced by the synonymous expression "matters of public concern" used in a number of the ECtHR cases which in many cases may differ from a matter the public is interested in. An example of the latter is the details of private lives of private individuals, which in no way can constitute a matter of public concern or public interest. An important guideline regarding this issue is contained in the ECtHR case of *Von Hannover v Germany*, 2004, which sheds light on this concept and which was worth studying by the Constitutional Court prior to issuing its decision.

5. Another serious mistake that is found in the Decision of the Constitutional Court is the misconception of the notion of compensation for non-pecuniary damage. Having borrowed the expression "compensation for non-pecuniary damage" from the case law of the ECtHR ("the critical assessment of facts ... cannot serve as a basis for allowing compensation claims for moral damage". However, if the right to a good reputation of a person is violated, even though a defamatory statement was a value judgment, the courts can award compensation for non-pecuniary damage." *Ukrainian Media Group v Ukraine*, 2005, Judgment of 29 March 2005), DCC-997, p. 33), the Constitutional Court obviously has no understanding of its meaning. This is testified by the last sentence of the last paragraph on page 29 of the Decision, whereby the Constitutional Court attaches special significance to the fact that "paragraphs 7 and 8 of the contested Article, in addition to pecuniary compensation, foresee forms of non-pecuniary compensation." This conclusion is reinforced by the reading of paragraph 5 of page 35 of the Decision: "forms of non-pecuniary compensation should be applied as a matter of priority in case of damage as a result of defamatory expressions (actions)...". However, according to the ECtHR, compensation for

non-pecuniary damage is again a monetary form of damages awarded to compensate for the pain, suffering, anguish, or, in our case, loss of reputation. Accordingly, Paragraphs 7 and 8 of Article 1087.1 of the RA Civil Code prescribe a compensation for non-pecuniary damage in the amount of up to 1000 and 2000 (respectively) multiplied by the minimum salary. The rest are just means of redress of violated rights rather than non-pecuniary compensation.

Leaving all this to the professionals in the field that can perhaps be found in Armenia or elsewhere, the Constitutional Court should have answered the questions regarding the constitutionality of the relevant provisions of the RA Civil Code. In at least two cases these questions begged for clear answers, which the Constitutional Court failed to provide.

The first was whether regarding insult as insult only by virtue of its public nature does not violate the constitutional provision on the prohibition of discrimination. The Constitutional Court gave the following answer: "it is outside the scope of the relevant Article to regulate relations of private law nature. However, the Constitutional Court believes that rather than being a gap of the named Article of the Code, this is a gap of general regulation to fill which the RA National Assembly should within the scope of its competence consider the issue of legal regulation of defence from non-public insult." A question arises: what do the RA Civil Code in general and this Article in particular, regulate if not relations of private law nature? Public?

Secondly, as to the question on whether the maximum threshold of damage awards in Article 1087.1 does not contradict the constitutional principle of proportionality, the Constitutional Court again failed to provide an exhaustive answer by advising the RA National Assembly to review this threshold to prevent disproportionate limitations of the right to freedom of expression. If the Constitutional Court believes there is a proportionality problem, it means the provision contradicts the constitutional principle of proportionality and is unconstitutional. Sending messages to the National Assembly is a step that comes next. If, however, there is no such problem, then why should the upper threshold be reviewed?

The Book of Ecclesiastes says that 'there is time for everything.' This was perhaps the Constitutional Court's time for a pronouncement on the basis of non-conceptualized concepts.

Lousineh Hakobyan
Lawyer

What would be the Defense Resorted to by the Great Men of the State in the Absence of Defamation Law

In the United Kingdom defamation law emerged in the XI c. even before the invention of printing. It is written in the Leviticus, “Thou shalt not go up and down as a tale-bearer among the people”. The priests, that multifunctional class of the Middle Ages, first introduced defamation as a criminal offence to punish the inhabitants of the village Murdoch by setting them into stocks for breaching this biblical commandment. Slander was a criminal offence from the very beginning. The first statute was adopted in 1275 to stipulate the crime of *scandalum magnatum* to protect “the great men of the realm.” Rather than defending themselves from libelous or slanderous speech, the “great men” used defamation law against the truth that could incite the subjects of the realm to revolution. As noted by the Chief Justice Lord Cock, “The greater the truth the greater the libel” and “A woman would not grieve to have been told of her red nose if she had not one indeed”. Consequently, defamation law served solely to maintain stability and public order within the borders of the realm. The Star Chamber, established in the XV c. to serve as the highest judicial instance, applied defamation law extensively. The punishments were different, starting from branding people’s foreheads and ending with cutting their ears and noses to prevent them from further disturbing the peace of the realm and that of its great men’s.

As a civil tort, defamation was introduced by the Star Chamber when the latter prohibited duels - the most acceptable means of restoring one’s honour and good reputation of the time. Masses of noblemen with tarnished honour and reputation rushed into British courts for justice. The developments of defamation law led to the adoption of Fox’s Libel Act in XVIII c., which conferred on the jury rather than judges the right to decide on the defamatory meaning of words. This Act also conferred on the plaintiff the burden of proving that the words did not conform to the truth, were made maliciously and caused real damage. The compensations for moral damages gradually reached astronomical proportions since judges thought that compensation had to reflect the real value of the name of the defamed individual rather than punish the publisher for the mistake. Times were such that the upper classes compelled the public figures not to spare any effort in cleaning the slightest blemishes on their reputation, while judges helped them by creating presumptions of impeccable reputation for them, as a

result of which the burden of proof was transferred on defendants who had to prove the factual circumstances supporting their publications¹⁴.

The situation has not changed much since then, and even today defamation lawsuits are perceived as processes initiated by societies' rich and prosperous "great men". However, these men are those whose actions have to be in the constant focus of the society and who must not be allowed to create impediments for good faith journalism.

The European Court of Human Rights was among the first to recognize this principle in the famous case of *Lingens v Austria* by announcing to the whole Europe (and the rest of continents) that:

"The limits of acceptable criticism are ... wider as regards a politician as such than as regards a private individual. Unlike the latter, the former inevitably and knowingly lays himself open to close scrutiny of his every word and deed by both journalists and the public at large, and he must consequently display a greater degree of tolerance. No doubt Article 10 para. 2 (art. 10-2) enables the reputation of others - that is to say, of all individuals - to be protected, and this protection extends to politicians too, even when they are not acting in their private capacity; but in such cases the requirements of such protection have to be weighed in relation to the interests of open discussion of political issues." (*Lingens v Austria*, 1986, para 42.).

The European Court of Human Rights includes heads of communities among politicians (*Dabsrowski v Poland*, 2007 para 28).

The limits of acceptable criticism are wider also as regards civil servants. In the case of *Janowski v Poland*, the European Court of Human Rights established that

"...civil servants acting in an official capacity are, like politicians, subject to the wider limits of acceptable criticism. Admittedly those limits may in some circumstances be wider with regard to civil servants exercising their powers than in relation to private individuals. However, it cannot be said that civil servants knowingly lay themselves open to close scrutiny of their every word and deed to the extent to which politicians do and should therefore be treated on an equal footing with the latter when it comes to the criticism of their actions.

What is more, civil servants must enjoy public confidence in conditions free of undue perturbation if they are to be successful in performing their tasks and it may therefore prove necessary to protect them from offensive and abusive verbal attacks when on duty. In the present case the requirements of such protection do not have to be weighed in relation to the interests of the freedom of the press or of open discussion of matters of public concern since the applicant's remarks were not uttered in such a context" (*Janowski v Poland*, 1999, para 33).

14. See G. Robertson, QC, and A. Nicol, QC, *Media Law*, Penguin Books, 2008 pp. 95-96.

Remaining faithful to the above principle, in the case of *Prager and Oberschlick* the ECtHR's judges called for greater tolerance to their counterparts in domestic courts, stating that

“The press is one of the means by which politicians and public opinion can verify that judges are discharging their heavy responsibilities in a manner that is in conformity with the aim which is the basis of the task entrusted to them.

Regard must, however, be had to the special role of the judiciary in society. As the guarantor of justice, a fundamental value in a law-governed State, it must enjoy public confidence if it is to be successful in carrying out its duties. It may therefore prove necessary to protect such confidence against destructive attacks that are essentially unfounded, especially in view of the fact that judges who have been criticised are subject to a duty of discretion that precludes them from replying.” (*Prager and Oberschlick v Austria*, 1995, para 34).

The limits of acceptable criticism are wider also as regards the bodies of public administration and local self-governance, since “a local council, being an elected political body made up of persons mandated by their constituents, it should be expected to display a high degree of tolerance to criticism.” (*Lombardo and Others v Malta*, 2007, para 54).

And, more broadly, the limits of acceptable criticism are wider as regards any private individual who enters the arena of public debate. Hence, in the case of *Bodrozic and Vujin v Serbia*, the ECtHR pronounced:

“As to whether S.K. could be regarded as a public figure, the Court reiterates that a private individual lays himself open to public scrutiny when he or she enters the arena of public debate. In the instant case, the parties agreed that S.K., who was an attorney, had represented the management of a factory in a high-profile insolvency case and had therefore become a well-known figure in the town of Kikinda. Given that the articles had been published in that town's local newspaper, the Court accepts the qualification of S.K. as a public figure by the domestic courts. S.K. had entered the arena of public debate and therefore should have had a higher threshold of tolerance towards any criticism directed at him.” (*Bodrozic and Vujin v Serbia*, para 34).

This principle makes it clear that any private individual who enters a public debate in a European society, including the lawyers involved in noisy cases must be more tolerant to critical speech than the rest.

As regards the situation in Armenia, particularly, the judicial practice, the picture is totally different. In December 2010, three members of the Armenian Parliament sued the owner of the newspaper *Haykakan Zhamanak* over an article which allegedly contained defamation demanding the maximum amount of the compensation for non-pecuniary damage foreseen by Article 1087.1 of the RA Civil Code - 2 000 000 AMD each. Without a second thought the first-instance court granted their claim on the basis of the following reasoning:

“The plaintiffs ...in this case are Members of the National Assembly of the Republic of Armenia, and as representatives of the legislative branch of power of the Republic of Armenia have a certain perceivable standing in the society, which obliges them to have an impeccable conduct and an exemplary behaviour; by contrast, the information disseminated by the defendant in the article regarding the fact of possible relations of these people to the above crimes, impart other information to the reader endangering the objective manifestation of the public attitude to the plaintiffs as members of the legislature. The assessment given by the public to the plaintiffs has an important practical meaning, since any negative assessment diminishes the reputation of plaintiffs as individuals and as members of the RA National Assembly and creates obstacles for them in taking full part in societal and economic relations. Considering the aforementioned, the position the plaintiffs occupy in public life as representatives of the legislative branch of power, as well as the fact that the defamatory statements were disseminated by a daily newspaper of 7480 printed copies reaching large masses of the public, the court determines the damages in the amount of 2000 multiplied by the minimum salary for each plaintiff.”

This was indeed a dangerous development since it took one of the legal counsel representing another MP-oligarch only a few days to reflect this reasoning word for word in his submission to the court. Luckily, the case was one of the cases before a judge who displayed his impressive knowledge of the case law of the ECtHR, in general, and this important principle, in particular. If we recall that the 2009 judgment on freedom of expression adopted by the same judge (*Ijevan Mayor's Office v the Investigative Journalists*) contained no reference to the case law of the ECtHR, the progress is undoubtedly, huge.

Lack of understanding of this important principle can also be glimpsed in another judgment where the court differentiated between a politician and “members of the family of the RA Second President endowed with immunity in accordance with Article 56.1 of the RA Constitution,” leading to the conclusion that public officials enjoying immunity by the RA Constitution are different from the rest of politicians (*Bella and Sedrak Kocharyans v Skizb Media Kentron Ltd*).

A positive development of the Armenian reality is the fact that on November 15, 2011, the RA Constitutional Court stipulated in its Decision that Armenian courts must be guided by the case law of the ECtHR, including the principle of wider limits of acceptable criticism of politicians and public figures (DCC-997, p. 25).

It remains to be seen how this principle will henceforth be used in practice and how the “great men” of our society will use defamation law to silence the critical voices raised against them in the future.

Lousineh Hakobyan
Lawyer

When Facts are True or Reasonably Published

If you are a journalist (editor, publisher or owner of a mass media outlet) you are not safeguarded against lawsuits for compensation for damage caused to someone's honour, dignity or reputation. They are a veritable headache and they usually reach you on those nice winter days when sitting in your editorial office you admire the dancing snowflakes, softly humming the *Snow Storm* by Sviridov. Isn't that true? Fine, perhaps you are in the habit of getting them on most usual days but this is not what matters. When you learn of such a lawsuit against yourself, and after you apply for legal assistance (preferably from a lawyer who has some understanding of this headache), you start thinking of how you are going to defend yourself.

Having carefully reread the disputable article with the help your editor, lawyer, other fellow-journalists, neighbours, friends or any other reasonable person, you make one of the following decisions:

1. I have published information, i.e. facts or factual statements and I have sufficient evidence to corroborate the truth of my publication.
2. I have published information, my evidence is not sufficient, but the matter is of public interest, I have acted within the frames of professional ethics, in good faith and in a responsible manner. In other words, I have been guided by the principle of "reasonable publication."
3. I have published ideas – opinions or value judgments – on a matter of public interest on sufficient factual basis.

When having made the first decision you appear before an independent and impartial tribunal you will most probably not have any problems, and it will not matter if you have defamed somebody maliciously. This may happen when you publish an allegation on somebody's involvement in bribery when in actual fact you are mad at him, because being your arch-neighbour, he kept harassing you with his horrible music. As long as you can adduce sufficient evidence to prove that he was indeed involved in bribery, your personal motives will be irrelevant and will not be used against you.

The situation is more complicated when you decide that you are going to prove that the publication was made reasonably, a principle which in the European defamation law and practice is known as the reasonable publication defence and, the public interest defence, in the British.

What is this defence about? The best explanation of this principle was given in the case of *Reynolds v Sunday Times Limited and Others* by the House

of Lords of the United Kingdom, which, apart from being the upper chamber of the British parliament, is also the country's highest judicial body.

The former Irish Prime Minister Albert Reynolds sued the newspaper *Sunday Times* for an article published in its English edition, in which he had been accused of deceiving the parliament and his coalition partner. The article did not include his explanations provided to the parliament over this issue. The Irish edition published a more balanced text, including Mr Reynolds's explanations¹⁵. When the case reached the House of Lords, they granted the suit and established 10 guiding principles to be taken into account by judges when deciding on defamation cases. However, they were not to be used as hurdles against the exercise by the media of their free speech rights (as was the initial practice of the UK courts).

These guidelines are:

1. The seriousness of the allegation. The more serious the charge, the more the public is misinformed and the individual harmed, if the allegation is not true.
2. The nature of information, and the extent to which the subject-matter is a matter of public concern. The 'public' covers the community within a state, a town, or a village.
3. The source of the information. Some informants have no direct knowledge of the events. Some have their own axes to grind, or are being paid for their stories.
4. The steps taken to verify the information. If no reasonable steps are taken, there can be no word about responsible journalism.
5. The status of the information. The allegation may have already been the subject of an investigation which commands respect.
6. The urgency of the matter. News is often a perishable commodity.
7. Whether comment was sought from the plaintiff. He may have information others do not possess or have not disclosed. An approach to the plaintiff will not always be necessary. Geoffrey Robertson, one of the brightest British media lawyers, believes that the plaintiff should not complain if s/he was unreachable for objective reasons or on purpose. Mention about this should be made in the publication. It may not be necessary to contact the plaintiff if s/he is not going to give any explanation or if s/he has already provided one, or if this would endanger your sources, or result in an injunction.¹⁶

15. *Reynolds v Times Newspaper Limited and Others*, 28 December, 1999, <http://www.publications.parliament.uk/pa/ld199899/ldjudgmt/jd991028/reyn03.htm>

16. See G. Robertson, QC, and A. Nicol, QC, *Media Law*, Penguin Books, 2008, p. 166.

8. Whether the article contained the gist of the plaintiff's side of the story.
9. The tone of the article. A newspaper can raise queries or call for an investigation. It need not adopt allegations as statements of fact.
10. The circumstances of the publication including the timing. If it is about a coming disaster or food safety, then journalistic haste may well be justified.

The *Reynolds* case, thus, established that if the information that you possess relates to a topic that is of public concern, if you have taken reasonable steps to verify them and if equally reasonable are your sources, you will not violate any right even if later it is found out that this information was not true. This, however, comes with a condition: absence of actual malice or legal malice. Actual malice implies spite or personal interest while legal malice implies dishonesty or reckless disregard for truth.¹⁷ *Reynold*, thus, offered a very effective defence to journalists in cases when journalistic sources refused to testify, fearing retaliation or when it was established that the story that appeared truthful to a journalist later turned to be false.

The case of *Jameel v Wall Street Journal* came to reconfirm the Reynolds public interest defence. In *Jameel*, James Dorsey who was the *Wall Street Journal's* correspondent in Saudi Arabia, learnt from a Saudi businessman that the country's government had a secret agreement with the US government, in the framework of which the former was monitoring the bank accounts of its largest and most prominent companies. This information was confirmed by an owner of one of the country's largest banks, a government official and two American diplomats. The correspondent promised them anonymity. Following this, Glen Simpson, the American correspondent of the *Wall Street Journal*, contacted one of his reliable sources in the US Treasury who did not deny this information. Included among the above large and prominent companies was the automobile company belonging to Mohammed Jameel. A day before the publication Dorsey had contacted the representative of the company who told him that Jameel was not in the country and, therefore, could not be reached. Thus, he was not able to obtain comments from Jameel, and the article was published on the following day under the headline: "Saudi Officials Monitor Certain Bank Accounts: Focus is on Those with Potential Terrorist Ties." The article mentioned certain names, including that of Mohammed Jameel's. A civil case was instituted against *Wall Street Journal* following Jameel's complaint. The findings of the trial court were against the newspaper and in his reasoning the judge stated the following:

1. The article would not have suffered if, instead of names, it had mentioned "prominent Saudi businessmen;"
2. Since the article disclosed the details of a clandestine US-Saudi governmental agreement, it was not of public interest;

17. *Ibid*, p. 160.

3. The journalist could have waited for a few more days until Mohammed Jameel could be reached for comment.

The Appeal Court essentially agreed with this line of reasoning. However, when the case reached the House of Lords, the latter decided that the article was an excellent species of a good faith journalism and, by virtue of this, deserved the public interest defence.

In particular, the Lords decided that there was no point in waiting for Jameel's comments, since the latter would not have known that his bank accounts were being monitored and, consequently, could not have commented on this information. Secondly, the names were important in that they raised the newsworthiness of the publication by revealing that rather than monitoring the bank accounts of some businessmen, the Saudi government monitored those of its most prominent businessmen. Finally, the House of Lords disagreed with the position according to which journalists were under an obligation not to disclose secret agreements between governments, to say nothing of foreign governments.

To sum up, in the case of Jameel, the UK House of Lords reconfirmed the importance of the public interest defence or the defence of reasonable publication by stressing three essential factors: the subject-matter of publication must be of public interest, the application of defamatory expressions must be reasonably justified and the journalist must act in good faith and in a responsible manner.¹⁸

A very useful clarification on the essence of the defence of reasonable publication can be found in the case of *Kasabova v Bulgaria*. Kasabova was a journalist who had published an article on the issue of corruption in the process of admission to private schools. While the domestic courts had no second thought in convicting Kasabova, the European Court of Human Rights found that

"the article in respect of which the applicant was convicted and penalised was reporting facts relating to alleged irregularities and corrupt practices in the admission of students to secondary schools. . . There can be no doubt that this was a question of considerable public interest, even sparking parliamentary debates and a hearing before a parliamentary committee . . . and that the publication of information about it formed an integral part of the task of the media in a democratic society." (para 56)

Where the issue of whether the applicant had acted in a responsible manner and in good faith, the ECtHR was ready to accept the reasoning of the domestic courts that the applicant had failed to sufficiently study the topic to be able to make such a publication and, had, therefore, failed to satisfy

18. *Ibid*, pp. 161-164

the requirements of responsible journalism. However, the European Court of Human Rights refused to take a decisive stance on this issue due to finding that at any rate the sanction imposed on the applicant by the domestic courts was disproportionate. The European Court of Human Rights, accordingly, found a violation of the right to freedom of expression.¹⁹

Article 1087.1(5)(2) of the Armenian Civil Code stipulates the defence of reasonable justification in the following terms: "The public expression of the statement of fact foreseen by Paragraph 3 of this Article is not regarded as defamation, if: 2) in a given situation and by its substance, it is conditioned by the predominant public interest and if the person having made the statement of fact public, proves that s/he has taken all reasonable actions to find out whether they were accurate or justified, as well as s/he has presented these facts in a balanced manner and in good faith."

It is also important to understand what is meant²⁰ by the expression "matters of public interest." According to the case law of the European Court of Human Rights, included among such matters are issues related to public health²¹, patient safety²², abuse by prosecutors²³, abuse by politicians and local authorities²⁴, large commercial entities²⁵, etc.

It should not be difficult for journalists to prove to courts that the subject-matter of their publications are of public interest. Judges, on the other hand, may follow the example of the British courts which regard everything except the private lives of private individuals matters of public interest.²⁶ Quite reasonably, they have accepted that in addition to actions of public bodies and officials, those of private companies' affecting individual lives are also matters of public concern.

"Anyone who throws a hat into a public arena must be prepared to have it mercilessly, though not maliciously, trampled upon," is Geoffrey Robertson's irresistibly witty comment on the UK judicial practice over this issue.²⁷

Lousineh Hakobyan
Lawyer

19. *Kasabova v Bulgaria*, Application No 22385/03, para 68.

20. Gavin Millar, *Freedom of Expression: Training in Yerevan, November 2011*, p. 10.

21. *Hertel v Switzerland*, Application No 25181/94, 1998.

22. *Selisto v Finland*, Application No 56767/00, 2004.

23. *Rizos and Daskas v Greece*, Application No 65545/01, 2004.

24. *Lingens v Austria*, Application No 9815/82, *Cumpana and Mazare v Romainia*, Application No 33348/96, 2004.

25. *Steel and Morris v United Kingdom*, Application No 6841/01, 2005.

26. G. Robertson, QC, and A. Nicol, QC, *Media Law*, Penguin Books, 2008, p. 155.

27. *Ibid.*

PART II

VIOLENCE
violence

2010

Reporters Roughed Up and Ejected from Polling Station 10/19

On January 10, 2010, voters were lined up at the 10/19 polling station on Alaverdyan Street in Yerevan to take part in a supplemental election for the RA National Assembly.

On the ballot were Nikol Pashinyan, from the Armenian National Congress (HAK), and National Unity candidate Ara Simonyan.

At around 10:30 am, news photographer Gagik Shamshyan took some shots of Ara Simonyan's proxy walking arm-in-arm with voters to the ballot box. All this took place at the directive of local election committee president Gagik Baghdasaryan and was witnessed by employees of the United States Embassy who had arrived at the polling station to observe the balloting procedure.

Seeing that the irregular proceedings were being photographed, Gagik Baghdasaryan ordered a bunch of "goons" in civilian dress to take care of the prying news reporter. Shamshyan was set upon by the unidentified thugs. They proceeded to beat and threaten him, and attempted to snatch his camera.

Armenia Liberty Radio reporter Anoush Martirosyan was also assaulted along with her soundperson. Mikayel Danielyan, President of the Helsinki Association, was also roughed up and evicted from the polling station.

Members of the police, at the behest of local election committee President Baghdasaryan, hampered the reporters in covering what was taking place at the polling station and then forcibly ejected them. Baghdasaryan argued that the reporters' press credentials were not sufficient I.D. and that they had to bring their passports.

Even though reporter Anoush Martirosyan produced her passport as I.D., she too was ejected from the building.

Also prevented from carrying out their professional duties were Hayk Gevorgyan, Chief Editor of the *Haykakan Zhamanak* newspaper and reporter Gohar Veziryan from the *Chorrord Inkishkhanutyun* newspaper. Both were escorted out of the 10/19 polling station by unknown men.

Zhamanak newspaper reporter Marineh Kharatyan was prevented from covering events at the 10/24 polling station. The local election committee president not only demanded Kharatyan's press credentials but her passport. The reporter refused to hand over her passport, arguing that there was no such clause in the RA Electoral Code. The president and committee members tried to escort Kharatyan from the polling station. After familiarizing himself with the electoral law, the president let the reporter carry out her work.

Zhamanak reporter Kristine Khanoumyan was threatened while covering the election at the 10/14 polling station. An election monitor from the Azat Hasarakakan Institute told Khanoumyan that "I'll break your head and your telephone. I'll cut off your ears."

A case file of the violations at the 10/19 polling station was sent to the RA Special Investigative Service (SIS) on January 13. On January 15, the SIS launched a criminal case regarding the assaults that had prevented the reporters from carrying out their professional duties. The SIS later dropped the case due to lack of evidence.

2010

T.V. Anchor Nver Mnatsakanyan Assaulted: Perpetrators Never Identified

On May 7 *Shant TV* anchor Nver Mnatsakanyan was assaulted and beaten by two unknown individuals outside the entrance to his home on Margaryan Street last night just minutes after midnight. Mr. Mnatsakanyan was able to telephone for emergency help and was taken to the Armenia Medical Center. After receiving medical treatment, he returned home.

The Mashtots Police Department got a call about the assault at 12:15 am; just minutes after the attack took place. The police report that a forensic examination has been ordered and that a preliminary investigation is presently underway.

On August 21, RA Police Chief Alik Sargsyan stated that beating of popular *Shant TV* host Nver Mnatsakanyan was a case of mistaken identity and not a result of his professional work as a journalist.

“Let me say that two men met with Nver Mnatsakanyan’s son. One was a university student who actually pointed out the site of the attack and gave

details of the incident. I know Mr. Mnatsakanyan personally and hold him in great respect. I always doubted that the attack was somehow linked to his work on *TV*. It turns out that, absurd as it might sound, the attackers mistook Nver Mnatsakanyan for somebody's father.

Police Chief Sargsyan also denied rumours that Hrant Vardanyan and his son were somehow mixed up in the case.

"We questioned the son of Hrant Vardanyan regarding the incident. Even Mr. Mnatsakanyan doesn't suspect Hrant Vardanyan and his son as having any connection to the assault. These rumors have not been substantiated," stated the police chief.

Never Mnatsakanyan is of another opinion entirely. The anchor even went on *TV* and requested that the police not follow-up on the case since, "I am stating one story and the police are saying something else."

In this regard, Hunan Poghosyan, who heads the Police Department's Organized Crime Division (Department #6), stated that the police were only repeating what the injured party had presented and the limits placed on them by the confidentiality of the pre-trial investigation. "If he is demanding that none of us engage in the case, it is not sufficient. We will continue our activities, regardless of whether he wants us to or not. It would behoove him to display a more positive attitude towards solving the case, rather than hindering it," Mr. Poghosyan declared at an October 27 press conference, noting that by a directive issued by the Police Chief the case was placed under his daily supervision.

However, the assault against Never Mnatsakanyan remains unsolved. The Police Department's Press Division informed *Hetq* that the case against the two individuals mentioned by the Police Chief never stood up in court.

The criminal proceeding was dropped on September 7, 2009, exactly four months after the assault took place, since the identity or identities of the perpetrators was unknown.

2010

Photo-Journalist Shamshyan Assaulted Outside Chief Prosecutor's Office

Photo-journalist Gagik Shamshyan was attacked and beaten on February 24, 2010, outside the RA Chief Prosecutor's Office. Mr. Shamshyan had gone there to cover a session of the Chief Prosecutor's staff and was photographing officials as they entered the building when he was attacked by a young man.

At a press conference held after the session, Mr. Shamshyan used the opportunity to relate what had happened to Chief Prosecutor Aghvan Hovsepyan. Mr. Shamshyan said his attacker entered the building and asked Prosecutor Hovsepyan if he could file criminal charges against the culprit. The Chief Prosecutor replied, "I demand that you put it all down in writing and that you provide us with the photos and tape recording so that we can investigate the matter."

The Kentron Police Department launched a criminal case into the assault on Shamshyan. However, Inspector Garik Begoyan decided to drop the charges against the perpetrator, Gagik Margaryan (an investigator with the Erebuni Police Department who had been sent to the Special Investigative

Service on assignment), due to a lack of “*corpus delicti*” ((Latin: “body of crime”, is a term from Western jurisprudence referring to the principle that a crime must have been proven to have occurred before a person can be convicted of committing that crime). Instead, Gagik Shamshyan was charged with »false denunciation).

Shamshyan denied the charge in court. At one of the hearings at the Kentron and Nork-Marash Court of General Jurisdiction, Prosecutor A. Yeritsyan stated that Gagik Margaryan had merely pushed Shamshyan and not hit him. Shamshyan motioned the court to look at the video footage taken by a security camera at the entrance to the General Prosecutor’s office. After reviewing the tape, Prosecutor Yeritsyan changed his story and stated that in fact it was Shamshyan who had hit Margaryan and that the latter merely raised his briefcase as a natural defensive response and that the briefcase lightly brushed the reporter’s shoulder.

“In that case you should have charged me with assault and not false denunciation,” noted G. Shamshyan. The prosecutor responded by saying, “They made a mistake. But now we are examining another matter.”

Shamshyan motioned the court to call in the expert who had examined the tape and found that Investigator Margaryan had simply pushed him. He also asked the court to subpoena General Prosecutor Aghvan Hovsepyan, his Press Secretary Sona Trouzyan, and reporters Tagouhie Tovmasyan (*Chorrod Inknishkhanutyun*) and Rouzanna Stepanyan (Armenia Liberty Radio). Shamshyan argued that these individuals hadn’t been questioned even though they had seen his reddened ear where he had been hit.

After the incident, Shamshyan went to the Nayiri Medical Center and was diagnosed with internal ear bleeding. He was given a written diagnosis to that effect. However, the hospital note was never entered in as evidence by the court since it was deemed as false. Shamshyan, in turn, was charged with providing false evidence.

Judge Ruben Nersisyan denied both motions. The court was scheduled to announce its decision on August 17 but the prosecutor rescinded the charges against Shamshyan beforehand.

Crazed Construction Worker Assaults *Azg* Reporter

In the spring of 2010, students informed the *Azg* newspaper that large-scale construction was taking place at the Ghoukasyan Park located between Abovyan and Teryan Streets in downtown Yerevan. The green space, lined with a number of rare tree and plant species opposite the Agricultural University, was being razed.

On April 1, 2010, *Azg* reporter Marieta Makaryan followed up on the tip and visited the site. Upon arriving, she saw that the park had already been fenced off and that construction cranes were busy working away.

Entering through one of the half-opened gates, reporter Makaryan noticed a 12 meter deep hole and a pile of cut-up trees. The reporter tried to find someone in charge to speak to. Suddenly, a Russian speaking man popped out from around a corner and assaulted her. The man hit her twice on the shoulder and head in an attempt to snatch her camera and bag.

“The guy wore glasses and was around forty. He spoke with an accent and seemed to be a refugee from either Karabakh or Baku. A group of students on a nearby sidewalk rushed to my assistance and freed me from the grips of that crazed construction worker. I dread thinking what would have happened to me if those six or seven students weren,t there», Marieta Makaryan told *Hetq*.

She says that in the scuffle, the construction worker even threatened her saying, “Your days are numbered...”

Makaryan recounts that after the incident she called the police. The next day, *Azg* wrote a piece about the construction work in the park and what had happened to their reporter.

“We await a quick response from the proper authorities”, the paper wrote. It also published an out of focus photo of the construction worker, who prevented their reporter from carrying out her professional work.

Marieta Makaryan says she has no idea where the assault case wound up. The Police Department,s Press Office took quite a while answering a written query sent by *Hetq*. Their oral response was that they had no criminal case on file regarding Marieta Makaryan.

Argishti Kiviryan: “Even crimes uncovered in Armenia remain covered”

**Is there a Javakhk connection to
the attempted murder?**

Reporter and lawyer Argishti Kiviryan says that even crimes that have been uncovered in Armenia remain uncovered; referring to the crime he was subject to.

Mr. Kiviryan, director of the Armenia Today and *Bagin.info* news websites was the subject of an attempted murder on April 30, 2009. His wife heard one the attackers say, “It’s all the same, we will kill you”.

The attackers left numerous clues at the site – a wooden club, used to hit Kiviryan in the head, and spent bullet casings. Police inspecting the crime scene never discovered the bullet shells.

Furthermore, one of the police officials tried to convince Kiviryan family members that they had been mistaken, that no shots had been fired. Kicking their door with his shoe, the officer suggested that this was the sound they had heard on the night of the attack.

Just a half hour after the attack, photo-journalist Gagik Shamshtyan arrived on the scene; before the police. In addition to taking photos of the bloodied club, he took shots of the bullet casings.

Later, Kiviryan also claimed that shots had been fired and that he was lucky enough to wrest the gun away at the last moment.

At first, criminal charges of “premeditated light bodily damage” were filed, but according to the law, such charges can only be brought if the injured party presses such charges. Kiviryan never did.

Ruben Sahakyan, President of the RA Chamber of Advocates said: “How is it that a member of the professional services couldn’t understand that a person’s head is a vital organ made of skin and containing bones and a brain?” He added that attempted murder should have been the charge filed.

The examination of the case was transferred to the National Security Service (NSS). A few days later, the charge was changed to “attempted murder by a group”.

Law enforcement still hasn’t explained how the bullet casings disappeared. “We came across no casings. If someone picked them up they should

return them,” declared Hovhannes Tamamyán, Chief of the Police Crime Investigations Unit.

Gagik Shamshyan was also questioned and he expressed concerns regarding the unprofessional manner with which the police investigated the crime scene. He noted that one of the officers, hands in his pocket, had kicked the bloody club with his foot.

Different theories regarding the probable cause of the attack immediately began to circulate. Some groups even claimed that it couldn't be ruled out that the “puppet authorities in Javakhk” were behind it, given Kiviryan's position of the Javakhk issue.

In July, the court executed a detention order against two individuals – Vladik Serobyán and Gurgen Kilikyan.

This year, the pre-trial investigative unit made several requests of the court asking that their detention be prolonged. Soon afterwards, the petition was rescinded and the two individuals were released on March 8.

“This case, in essence, was the first time in Armenia's history when individuals involved in an attempted murder had been arrested. We had hopes that at least in this case, the perpetrators would be punished, as a lesson to all, and that it would show that assaults against reporters wouldn't go unpunished. But we saw that in just a few months the perpetrators walked free. How did this happen? We cannot understand this and find this approach towards reporters and the media to be unacceptable,” declared Armineh Ohanyan, Chief Editor of the daily *Hraparak*.

The NSS hasn't explained why it rescinded its petition to hold Serobyán and Kilikyan. NSS Press spokesman Artzvin Baghramyan says it has to do with pre-trial confidentiality.

Argishti Kiviryan says that at a face-to-face session, he recognized one of the two men as one of those who assaulted him during another incident. Kiviryan says that ten days before the April 30 attack, he was also assaulted.

“When I left the office to go home, I opened the door and saw three individuals dressed in sport attire with truncheons. It was just by accident that I hadn't closed the outer door to the office behind me. When I saw them approaching me I went back inside and shut the door,” recounted A. Kiviryan.

According to verified information obtained by Kiviryan, one or two days prior to the two incidents, these individuals travelled to Akhalkalak and met with Samvel Petrosyan.

Ever since his appointment as Akhalkalak Police Chief, Samvel Petrosyan has for years been engaged in demolishing all Armenian structures in Akhalkalak. It has been constantly noted in the Armenian press that the Georgian authorities are carrying out various searches in Javakhk, and this is true. But these searches and harassment are being conducted by this individual. “He pointed out that it was due to the work of Police Chief

Petrosyan that “United Javakhk” activist Vahagn Chakhalyan is today behind bars, that Gurchen Shirinyan is on the run, and that many young people have been forced to flee Javakhk.

When we interviewed Petrosyan he responded: “Threats? No. I called him a “con artist”. He really doesn’t know what he’s writing about. It’s all made-up stuff. There were never any threats. Samvel Petrosyan, I mean myself, isn’t the sort of person to stoop to the same low level as someone who writes lies. I don’t lower myself to that and make threats. I really never pay much attention to all that. I don’t find what he writes of any interest. Who cares if four people read what he writes and get a bad impression of me. The other 96, who recognize me, know the sort of person I am.”

Petrosyan did verify that Vladik Serobyan, one of those arrested, was a relative. “Yes, he is a relation. But I am not stupid enough to tell him to go assault someone or attempt murder, or some such thing. He’s not a close relative, but we are related,” stated Petrosyan, adding that, given the arrested is a relative; he might have seen him a few days before the incident.

Petrosyan also said that while he doesn’t know Kiviryan personally, it is just possible that he met with him as well before the attack

“But, I can’t tell you that. Every day I meet with 1,000 people, 1,000. If one of them then goes and meets with another, it doesn’t mean that I organized it,” Petrosyan stated, adding, “I know with 100% certainty that the day will come when the organizers of the attempted murder will be exposed. When that time comes, let Argishti Kiviryan publicly write that he was wrong and apologize to Samvel Petrosyan.”

Petrosyan also denied rumors that the two suspects were released because of his ties to certain circles in Armenia. According to our information Chief Petrosyan has close links with Hovhannes Tamamyanyan, Chief of the Police Crime Investigations Unit.

Mr. Kiviryan believes that after some time passes the criminal case will “be dropped and the file will wind up in some office drawer”, despite the fact that the presidential spokesperson has declared that the president is closely monitoring the case.

“If the case is being closely monitored, would they go and release these two individuals,” asks Kiviryan, adding, “Until the time comes when the state prosecutor doesn’t take the case file under his arm and runs up Baghramyan Avenue and to come to some agreement, then no other verdict can be expected.”

Days after the attack on Kiviryan, Mesrop Harutyunyan, a specialist with the Committee for the Defense of Free Speech, declared that - it is clear from the facts that we can conclude that President Sargsyan has directed that assaults against reporters be exposed in order that they not directly be exposed.

In December 2010, the RA National Security Service’s Department of Investigations dropped the case based on RA Criminal Code Article 31, Part 1, Point 1 - “the person, who must be presented as the accused, is not identified”

2010

Reporters Roughed Up and Detained by Police at HAK Rally

During the May 31, 2010 HAK (Armenian National Congress) rally at Freedom Square, two reporters, Suzanna Poghosyan of *Haykakan Zhamanak* and Lilit Tadevosyan of *Hayk*, were taken into custody by the police. Lyudmila Sargsyan, President of the Social-Democrat Hnchak Party, was also detained.

Lilit Tadevosyan told *Hetq* they were roughed up by the police and taken into custody when they attempted to tape record what was happening after the police had escorted Lyudmila Sargsyan to a waiting police van at around 6pm.

Lilit Tadevosyan said that the police first grabbed the recorder from Suzanna Poghosyan's hands and that the two were then shoved into the van as well.

The two spent close to three hours at the police station and were interrogated at length. The police drafted documents claiming that the reporters had used force to resist the efforts of police.

Lilit Tadevosyan says that they never resisted and that it was the police who used illegal force against the reporters.

"I don't know on what basis the police made up such a story that we resisted. They were the ones who pushed us around and prevented us from doing our work," said Lilit.

The police have published an account of what happened at Freedom Square on its website.

Workers Stop Reporter from Covering Restaurant Fire

2010

Late on the evening of July 29, 2010, a friend of photo reporter Gagik Shamshyan told him that the Arkayadzor restaurant near Myasnikyan Avenue had caught fire due to fireworks.

Shamshyan rushed to the scene. A few restaurant employees prevented him from taking pictures, arguing that the restaurant was private property.

When Shamshyan requested that they let him go ahead and take video footage and photos, one of the workers started to threaten him

Shamshyan immediately dialed the police from the scene. A few days later he went down to the Kentron Police Station and filed a report about what had happened.

"The police started to drag things out. Once, they called me down for some examination, but I'm a busy guy and just don't have the time to go back and forth to the cops," Shamshyan says, adding that he didn't know the status of the case.

The Police Press Division told *Hetq* that some restaurant employees had been summoned to the Nor Nork Police Station for questioning. The employees said that Shamshyan had entered the restaurant's property and began to photograph people at a party and their cars. They demanded that the reporter leave the premises and photograph the fire from Myasnikyan Avenue.

"A forensics examination was ordered, but Shamshyan refused to be medically examined. A pyrotechnical examination and a product exam were ordered as well. We also put questions to the Fire Inspectorate of the Ministry of Emergency Affairs and the State Environmental Inspectorate at the Ministry of Nature Protection. During the processing of the preliminary case material, there was no evidence that Gagik Shamshyan's professional duties were ever hindered or that violence and threats ever threatened his life and/or health," the police report reads.

Thus, on December 27, 2010, the police refused to press criminal charges.

2010

Criminal Charges Dropped Against Reporter Ani Gevorgyan

Ani Gevorgyan, a reporter and photographer for *Haykakan Zhamanak*, was among more than ten citizens detained by police on May 31, 2010 near Freedom Square at around 6:30pm.

Police had prevented opposition activists from entering the square and wound up detaining many.

Of those originally detained, Ani Gevorgyan's brother Sargis Gevorgyan, also a reporter with *Haykakan Zhamanak*, and Davit Kiramjyan, a HAK activist, were arrested later that night.

The next day, police charged them with assaulting an officer of the law or a figure of authority, in addition to hooliganism.

A day later the criminal case was sent to the Special Investigative Service for a continuation of the preliminary examination.

Months later, the Court of First Instance handed down a two year conditional sentence to Sargis Gevorgyan and Davit Kiramjyan on charges of "hooliganism".

The case regarding reporter Ani Gevorgyan took another track. She was charged with Article 316, Part 1, of the RA Criminal Code - Violence or threat of violence, not dangerous for life or health, against a representative of authorities or close relatives.

Six months later, on November 29, the SIS dropped the charges against Ani Gevorgyan citing lack of "corpus delicti"

Photo-Reporter Targeted Once Again

2010

Another incident occurred at the March 19, 2010 trial at the Kentron and Nork-Marash Court of General Jurisdiction regarding the break-in at the house of former RA Customs Committee Chief Armen Avetisyan. Those charged with the burglary were present in the court.

Once again, photo-reporter Gagik Shamshtyan was the target.

"I was taking photos and all of a sudden one of the defendants, Bagrat Soghomonyan, began to curse. I told him to hold his tongue. He said that he would break my camera and stomp on my head," recounts the reporter.

Shamshtyan says that Artak Soghomonyan, the defendant's brother, started cursing as well and threw a lighter at him. Court bailiffs removed Artak from the chamber.

"Artak Soghomonyan eyed me again at the court entrance and told me that he had just got released from prison and that I should watch out. He said he'd break my camera and gladly go back to jail," Shamshtyan said. "Given that the situation was tense I called up the police emergency number. The guy had disappeared before the cops showed up a short while later." Gagik Shamshtyan filed a formal complaint with the Kentron Police the same day but later withdrew it.

Shamshtyan told *Hetq* that: "The Soghomonyans, father and son, had already been arrested for the break-in at Avetisyan's house. Had I not dropped the complaint, another member of the family, Artak Soghomonyan, would have been criminally charges as well. That's why I withdrew my complaint."

Photo by Gagik Shamshtyan

Artak Soghomonyan

Religious Leader Fined 200,000 AMD for Obstructing Reporter

On July 13, 2011, the Sevan General Jurisdiction Court found Vladimir Baghdasaryan guilty of obstructing *Shant TV* reporter Arpi Soukiasyan and cameraman Edvard Petrosyan in carrying out their professional duties.

Vladimir Baghdasaryan is the Sevan representative of the Evangelical Church Union. He was fined 200,000 AMD by the court but pardoned from paying the fine.

On November 8, 2010, a young Sevan resident had murdered his parents. Reports circulated in the press that the boy was a member of the Jehovah's Witnesses.

The *Shant* reporters went to Sevan on November 8 to verify the reports and tried to gain entry to assembly hall. Pastor Vladimir Baghdasaryan refused to let the reporters in.

According to the *Shant* representatives, Baghdasaryan covered the camera with his hand and then hit the cameraman and pushed the reporter. Baghdasaryan denied hitting anyone.

During the trial, tapes were shown portraying the incident.

Shant TV representatives noted in a press release that: "The defendant accepted the fact that he had exhibited a degree of physical violence, in particular, that he grabbed the camera and pushed it aside and that he pushed the reporter."

In court, Baghdasaryan commented that: "I believe they were specifically sent to denigrate us and that this was evident from the questions the reporters asked. In addition, *Shant TV's* coverage of the trial has been one-sided and blatantly religiously intolerant. The evidence shows that there was no attempt to restrict their professional duties. They had no right to force their way into private property without providing credentials in order to start filming. Despite my requests, they presented no such documentation. If I refused them the right to photograph me, who says that's the same as restricting their professional duties?"

In conclusion, Baghdasaryan stated: "What took place was a manifestation of religious intolerance. Sadly, those who ordered such a thing remain in the shadows. Nevertheless, I feel no enmity towards anyone."

If he receives no justice in Armenian courts, Baghdasaryan says he'll take the case to the European Court of Human Rights.

MP Sashik Sargsyan Verbally Insults Reporter

2011

Another incident of an Armenian MP verbally insulting a reporter who “dared” to ask a question happened on May 14, 2011, in the halls of the Armenian National Assembly.

This time around it was MP Sashik Sargsyan who grabbed the tape recorder of *Hraparak* reporter Marineh Kharatyan after she asked Sargsyan if he was planning to run for office again in next year’s elections.

The reporter claims that Sargsyan then began to hurl insults and sexual curses at her in front of parliament staffers who intervened, pulling the MP away.

Kharatyan also says that Republican Party parliamentary faction head Galust Sahakyan was also present but did nothing to calm his colleague down. Rather, Sahakyan derided the reporter saying, “The man doesn’t want to answer, don’t question him.”

Kharatyan was able to record the end portion of the insults and she plans to send a copy to President Sargsyan.

Hraparak Editor Armineh Ohanyan said that the paper wouldn’t be pressing legal charges since she believes there are more effective ways of punishing MP’s like Sashik Sargsyan who feel free to verbally insult reporters just doing their job.

Photo by Gagik Shamshyan

2011

An Attempt to Intimidate a Reporter or Something More Sinister?

Iravunk newspaper reporter Gayaneh Zargaryan says that on April 1, 2011 at around 12:30am, when she was returning from a friend's house in Nor Nork, she noticed that a car was following her.

I was in a taxi with my seven year-old boy and mother-in-law. We had just about reached our house when the driver turned around and said, "I don't understand. Is this Mercedes following us?" I had seen that silver Mercedes earlier in the day. Wherever I went, I felt like I was being followed. They were two young men looking like bodyguards," Gayaneh remembers.

She says that there are two entrances to her courtyard. In order to check if the Mercedes was actually pursuing them, she told the taxi driver to exit the yard and enter by the other road.

"We had just reached the entrance when that car sped up and cut us off. Two people got out. Luckily, the sound of the screeching brakes caught the attention of some neighbors and they came outside to see what had happened. The two guys saw the approaching crowd and hopped back into the Mercedes and sped off," recounts Gayaneh Zargaryan. She later found out that the Mercedes stuck around the area for another half hour.

"We were afraid for my little boy and I had to call an ambulance for my mother-in-law. The next day I went to the Kentron Police station and told

them what had happened. I saw the face of one of the two guys. I also remembered the car's license plate. I wrote it all down in detail in the presence of the investigator," she says, adding that a while later she telephoned the police station but was told there was no new developments.

The Police Department's Press Office told *Hetq* that the April 2 statement given by Zargaryan noted the license plate number of the Mercedes as either 88-00-028 or 88-00-029.

The police checked the numbers. The first wasn't a valid number. The 029 number was registered in the name of Souren Kherounts and that the car was a Vaz 21033.

Kherounts was told to come to the police station. Kherounts and his son claimed that on the day in question they were in the town of Martouni for a burial service. As a result, the complaint filed by Zargaryan was filed away as "pending", the police stated.

Gayaneh says that some two months after the incident, on May 30, on her way home from work, she spotted a black Mercedes near her yard. She recognized the man at the wheel as the same guy from the previous incident. She says that a second guy was hiding near a support column a ways off.

"I saw how the guy behind the wheel pointed me out to the second guy. He pulled a small hand gun from his waist pocket and heard him loading the revolver," Gayaneh says.

The next day *Irvunk* wrote the following description of what transpired:

When our reporter entered the vestibule, she saw that a young guy was walking towards her quickly and heard the characteristic sound of a gun being loaded with bullets. She immediately began pounding on the door of a first floor neighbor. The guy fled when the neighbors came out. This wasn't the first incident so we ask law enforcement to accept this news brief as an official crime report."

The police never responded to our inquiry on this matter. Gayaneh says that she didn't file a report with the police a second time since her previous report hadn't been properly dealt with. She argues that the police could have talked to the eye witnesses - the taxi driver and neighbors - and easily have come up with the identity of the two guys and those who ordered the assault.

Gayaneh underscores the fact that she has no personal enemies and that the incidents are linked to her job as a reporters. She notes that even before the first assault, there were a number of stinging articles that could have annoyed certain mayors and regional governors. The reporter adds that it wouldn't be right for her to »name names» since that was the work of law enforcement.

Gayaneh Zargaryan says that if the two guys in the first incident were trying to intimidate her, she confesses that she has no clue as to what they were trying to accomplish in the second.

"But I don't rule out anything," she concludes.

2011

Sports Reporter Gets Assaulted at Football Match

On April 23, a reporter was physically assaulted during the halftime break at a football match at Yerevan's Hrazdan Stadium. The game was between two top teams in the Armenian premier league – Ararat and Pyunik.

The TotalFootball.am website says that Ararat team coach Arkady Andreasyan hit Ashot Aroushanyan, one of its photo-reporters, at the stadium to cover the game.

It seems the coach didn't like the fact that he was being photographed. After the coach hit the reporter, members of his entourage also joined in and beat Aroushanyan in the stadium's underground passageway.

They demanded that he erase the photos.

The reporter was taken to the hospital with injuries to his chin and released the following day.

On May 23, the Executive Committee of the Armenian Football Federation approved disciplinary action against the Ararat coach.

The Committee decided to ban the Ararat coach from ten league games for his inappropriate behavior and the team was fined 250,000 AMD.

At a press conference called by Arkady Andreasyan that same day, the Ararat coach publicly apologized to photo reporter Ashot Aroushanyan, whose parents were also present.

365

PART III VIOLENCE

Policeman and Reporter Jostle at Republic Square Fountain

2011

Ani Gevorgyan, a reporter with *Haykakan Zhamanak*, wrote a piece in the papers July 30, 23011 edition describing how the police roughed her up and prevented her from carrying out her professional work. The encounter happened two days before at around 11:30pm.

A crowd had gathered at the fountains in Yerevans Republic Square. Someone in the crowd told the reporter that a woman, distraught from being hounded by the police, jumped into the water. The fountains were shut off and cops tried to pull the woman out.

"I started to photograph what was happening; the police and the woman. There was a policeman standing about fifty meters from me. I recognized him as the one nicknamed "Blondie". Noticing that I had my camera out, he yelled "What are you photographing? Don't you have anything better to do?" I told him he was a policeman and should comport himself as such. He mumbled something under his breath and started running towards me. There were people milling all about," Ani Gevorgyan recounts.

The reporter claims that the policeman started to jostle her and hit her twice on the hand in an attempt to wrest the camera away.

"I was soon surrounded by about ten more police officers. One approached and started to hit my hands to get the camera. Naturally, I didn't let them," says Gevorgyan, adding that a few plainclothes law enforcement guys arrived on the scene. They identified themselves as criminal division employees and pulled the regular cops away.

Based on her article, the Kentron Police Investigations Unit began to prepare a case. The Police Department's Press Unit told *Hetq* that when the police arrived to pull the distraught woman out of the pool, now empty after the water had been shut off, the woman started to run around in it.

"One of the officers, standing on the pool wall, tried to grab the woman. At that moment, Ani Gevorgyan approached and started to take his picture. The officer shoved the camera away since Gevorgyan was holding it very close to his face," the police statement reads, adding that the woman in the pool has been a registered patient at the Avan Psychiatric Clinic for the past twenty years.

"Ani Gevorgyan never identified herself as a reporter," the police statement continues. "She was notified to report to the Kentron Police Station in order to give an account of what happened but she never appeared. Thus, we haven't been able to ascertain whether she sustained injuries or not."

2011

In the end, the police examination concluded that on the day in question, officers did not strike Ani Gevorgyan nor did they intentionally disrupt her professional work. Furthermore, the police state that no evidence was presented that Gevorgyan identified herself as a certified working journalist.

The criminal investigation into the matter was dropped on August 23, given the lack of "corpus delicti".

***Shant T.V.* Cameramen Drop Assault Charges**

2011

On October 19, 2011, *Shant T.V.* cameraman Edvard Nersisyan filed an assault complaint with the Mash-tots Police Department.

In the complaint, Nersisyan says that on October 17, he and a friend, *Shant T.V.* cameraman Samvel Ohanyan, went to the village of Davitashen and that around 7pm, after finishing shooting, they were approached by some strangers who started arguing with them for no reason. The strangers then started to hit and kick the two cameramen.

The police launched an investigation and the two cameramen were told to report for a court medical exam. The same day, in its news broadcast, *Shant T.V.* reported that injured cameraman Samvel Ohanyan was having trouble walking and couldn't even write down his testimony, and that he again needed medical treatment.

On October 21, police detained Davitashen residents Benjamin Tortikyan (18) and Henrik Samsonyan (16). In custody, the two boys confessed that they had concocted the argument with the cameramen, resulting in physical injury.

The November 2 *Shant* news program showed Benjamin Tortikyan saying, "We realize our mistake and apologize". His underage friend, Henrik Samsonyan, also apologized and said it would not happen again.

The Police Press Office told *Hetq* that its preliminary investigation revealed that a five minute fight had indeed taken place between the cameramen and the boys, but that there was no cursing and the public order hadn't been disturbed. The police report said the medical exams showed that instigator Tortikyan received minor injuries and that no injuries were found on instigator Samsonyan.

"Cameraman Edvard Nersisyan's injuries caused a short-term minor deterioration of his health, and the injuries sustained by cameraman Samvel Ohanyan caused a moderate, longer lasting, deterioration of health" reads the police report.

"Thus, the charge of hooliganism is not sustained, but there is proof that both sides argued and traded blows", the report concludes.

During the preparation of the case materials, the parties filed statements with the Mash-tots Police that they were not pressing charges and withdrawing any and all demands on one another. Thus, the launch of a criminal case was rejected.

«Ջետաքննող լրագրողներ» ՀԿ

**ԼՐԱԳՐՈՂՆԵՐԻ ԵՎ ԼՐԱՏՎԱՍԻԶՈՑՆԵՐԻ
ՆԿԱՏՄԱՄԲ ԲՈՆՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ, ՃՆՇՈՒՄՆԵՐԸ ԵՎ
ԴԱՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ 2010-2011
դեպքեր եւ վերլուծություններ**

Ծրագրի ղեկավար / Խմբագիր՝ **Լիանա Սայադյան**
Անգլերենի թարգմանիչ՝ **Հրանտ-Հարրի Գադարիգյան**
Նախաբանը՝ **Սառա Պետրոսյանի**
Շապիկի ձեւավորումը եւ էջադրումը՝ **Արտակ Բաղդասարյանի**

Նյութերը պատրաստել եւ
«Ջետք» լրագրողներ՝ **Քրիստինե Աղալարյանը**
Արարատ Դավթյանը
Գրիշա Բալասանյանը
Տաթևիկ Շալջյանը
Վահե Սարուխանյանը
Ոսկան Սարգսյանը
Ադրինե Թորոսյանը

Ստորագրված է տպագրության՝
Չափսը՝ 60X90 1/16: Թուղթը՝ օֆսեթ, 80 գր./մ²:
Ծավալը՝ 23 պայմ. տպ. մամուլ: Տպաքանակը՝ 200:
Տպագրված է «ԱՍՈՂԻԿ» հրատարակչությունում:

"Investigative Journalists" NGO

**VIOLENCE, INTIMIDATION AND LEGAL CASES AGAINST
JOURNALISTS AND THE MEDIA IN ARMENIA**
cases and analysis

Project Manager / Editor **Liana Sayadyan**
English Translator **Hrant Gadarigian**
Preface **Sara Petrosyan**
Cover Design and Layout **Artak Baghdasaryan**

*Articles prepared by
Hetq reporters:* **Kristine Aghalaryan**
Ararat Davtyan
Grisha Balasanyan
Tatevik Shaltchyan
Vahe Sarukhanyan
Voskan Sargsyan
Adrine Torosyan

Dimensions՝ 60X90 1/16. Offset paper, 80 gr./m². Print Run - 200.
Printed by "Asoghik" Publishing House

Investigative
Journalists
NGO

osce

Organization for Security and
Co-operation in Europe
Office in Yerevan

